

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
631. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felölös szerkesztő:
VIRÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitár sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
január
11-én.

Uram Jézus,

a szent neveddel kezdjük az újesztendőt és könyörgünk hozzád, hogy jöjj és verd ki magyar templomból a kufárokat! Verd ki őket, akik szeretet nélkül, hideg érzéssel viszik romlásba ezt a nemzetet, — akik újból keresztre fognak feszíteni Téged és — akik már is alkuszak a Te palástodra. Akik az „egyakol egy pásztor” tanát hirdelik, hogy pásztorok lehessenek és birka nyájként vezessenek minket.

És ments meg minket ezektől a pásztoroktól, ezektől a bojtároktól, ezektől a kuvaszoktól, akik csak hajszolnak, akik csak ugatni tudnak és szétszalad a birkanyáj, mely végre egy akolba került...

Mert mi, sokan egészen másnak képzeljük keresztény reneszánszt. Mi sokan azt hittük, hogy egy táborba egyesül minden keresztény magyar és kiválasztjuk magunk közül a legjobbakat, hogy ítélkezzenek a bűnösök felett és vezessék ki ezt a nemzetet a romlásból.

Komolyan vettünk eleinte minden erre való törekvést, amíg azt nem láttuk, hogy a nyáját terelő bojtárok, a nyájt őrző kuvaszok, de magok a pásztorok is — szeretet nélkül való önzéssel nem a jobb legelőt keresik a nyáj számára, nem az üdőbb forráshoz vezetik itatóra, hanem a régi párt-harcok szikkadt pusztáin járnak — és az egyéni érvényesülés, a tudatlanok tülekedése, a képtelenek kapaszkodása által megfertőzött mocsarakhoz vezetnek minket, ahová belefutaszítják a jók, a becsületesek, a tudósok és okosok minden jóra való törekvését, — és itatják velünk ezt a mérges mocsárvizet, amelyen felfuvalkodott békák kuruttyolják azt az együgyű nótát, mely eleinte a megváltás szent himnusza volt. Elég volt ebből.

Bűnhődjék aki bűnös volt. Aki elárulta nemzetét, hazáját, aki szentségtelen kezekkel letörte a nemzeti hagyományokat, a vallást, a hitet, romba döntötte a polgári erények oltárát. Bűnhődjenek a hazaárulók, a nemzetrontók. Minden nemzetség, legyen akár oláh, akár tót, akár zsidó. Bűnhődjenek elsősorban a zsidók, akiket szeretettel fogadtunk kebe-

lünkre, — kényesztettük mint üldözött árvát. Ha nagyon bűnös volt, bűnhődjék nagyon, rettenetesen, de ne ebbe merüljön ki minden nemzeti energiánk. Ne ez legyen nemzeti létünk egyetlen célja, ne ebbe fulladjon egész politikánk.

Az ítélkezést a bűnösök felett pedig intézzék a nemzet legjobbjai bölcs belátással, hogy az ítélet ne gyöngítse a nemzetet, hanem az ártalmasság kiküszöbölésével erősítse. Ez nem a terror, nem a diktatura ügye, hanem a lelkiismeretes bíróságé. Nem lehetnek azok a bírák, akik újból keresztre feszítenének Téged Uram Jézus, hogy megosztozhassanak a palástodon.

Választások előtt áll a nemzet, áll az én aranyszívű, derék, becsületes, józan budai népem. Három heti időnk van, hogy megalapozzuk jövőnknek. Ahogy ez a nemzet választani fog, olyan lesz a jövőnkje.

Ahogy ki tudjuk válogatni azokat, akik honszereimük tüzeben kovácsolt tudásukat viszik a nagy oltár elé és igaz keresztényi hittel áldoznak ott, hogy ennek révén jobb sorsot könyörögjenek ki számunkra attól a Gondviseléstől, mely ezeréven át megtartott, százszor sujtott le, százszor fölemelt, — úgy él majd e nemzet tovább e hazán.

Uram Jézus, Te pedig fogd ismét a korbácsot és kergesd el a vak bojtárokat, a csaholó kuvaszokat mellőlünk, kergesd ki magyar templomunkból a kufárokat, akik alkuszak a nyáj gyapjára felett, — és vezes minket nemzeti létünk nemzeti nagyságunk dusabb legelőre, a megismerés tiszta forrásaihoz!

Virág Béla.

Zajos politikai hét volt a mostani, amikor minden kerületben megfeszített erővel indult harcba minden párt és a küzdő porondra léptek új pártok új jelöltjei. A hét elején a Vizivárosban indult meg a szenvedélyes harc s a hét végén is — lapunk zárta után — Rassai Károly és Haller István programbeszédei váltottak ki nagy érdeklődést. Kelenföldön Becsey Antal, Óbudán Szilágyi Károly föllépése mozgatták meg erősen a közhangulatot, mely most már folyton erősebben fog hullámsani a választásokig.

Újévkor.

Írta: dr. Ripka Ferenc.

Nem beszélek boldog új esztendőről, mert ezt a fogalmat ma üres frázisnak tartom. Nincs ma olyan magyar ember, akinél boldog esztendeje lehetne, mert ha el is halmozva minden földi még a családi szentélyben is, mon követi őt szerelt hazai sorsa fölött érzett fájdalmas aggodása és hazafias bánata.

E helyett a divatját mult szólamód helyett a bizakodó remény, a jövőbe vetett erős és megingathatatlan hitet kell vallanunk azzal az erős elhatározással, hogy amit remélünk és amit hiszünk azt laudakadlan alkotó és teremő munkával valóra is fogjuk váltani. Csak ez segíthet ma rajtunk csak ez mentheti meg egyesegyedül ami társadalmi és gazdasági életünket a pusztulástól. Csak ezt tekintem az egyesegyedül reális bázisnak és minden más világlátás pont homok és csak üres jelszó!

Igen sokan vallják és hirdetik ezt, de sajnos csak keveseknél válik ez a szép hangzású jelszó reális cselekedetté. Legtöbben másoktól remélik a cselekvést maguk beérik az apostolkodás könnyebb és kényelmesebb szerepével s ez ami legnagyobb bajunk!

Ugy érezzük, hogy ami egész társadalmi és gazdasági életünk hatalmas reneszánsz előtt áll. Nem véletlen az, hogy az őt esztendeig tartó romboló és gyilkoló háboru után, majd a reá következő kommunista rémuralom összeomlása után a krisztusi szeretet lett ami társadalmi életünk uralkodó planétája. Nekem az a hitem és meggyőződés, hogy ezt ami agyon-sanyargatott, testben és lélekben elcsigázott társadalmunkat csak ezzel az isteni eszmével lehetett és lehet a megnyugvás és a kiengesztelődés gondolatára terelni és akik ennek a magasztos eszmének utat törték ami bűnben fetregő társadalmunkban, azok csak szócsövei voltak a mindeneket uraló titkos erőnek, a jóságos Istennek. Köznap nyelven szólva keresztényi kurzusnak nevezzük azt az irányt, melynek alapján ami társadalmi és gazdasági életünk ujja építése elindult. Az a meggyőződés, hogy a krisztusi szeretet eszméjét bele kell vinnünk az élet minden vonatkozásába, hogy ez hassa át egész társadalmi és gazdasági életünket és ha ezt elérni tudjuk, akkor ismét boldog újesztendő virrad reánk! Jól vigyázzunk azonban, hogy a krisztusi szeretet szent eszméje ne devalválódjék üres frázissá, jól nézzük meg azt aki hirdeti ezt az eszmét, mert az apostolok mellett

— sajnos — farizeusok is járnak. Akik ezért az eszméért élnek, akiknek működését ez az eszme hatja át, akik munkájukkal is ezt vallják azok.

Árva gy. mentuma a... már azelőtt... hanem valójában... krisztusi szeretettel!... hirdettük és voltunk rendes exponensei, a keresztény eszmének, — nekünk nincs szükségünk arra, hogy erről újabb hitvallást tegyünk.

Majd ha a keresztény eszméket nemcsak mint megható szónoklatokat halljuk, hanem mindenütt mint a családok ragóit észlelhetjük, — akkor virrad reánk a várva-várt jobb korszak, — a boldog újesztendő!

Napló:

Buda, 1920. január 10.

A budai erkölcs. Nagy baj nekünk budaiaknak, hogy Pest a mi testvérünk. Mi Ábel módjára tűrni és szenvedni vagyunk kénytelenek Kain gonoszságaiért. Ugy vagyunk mi, mint egy céda, feslett erkölcsű családban a tisztességes, tiszta erkölcsű és nemes lelkű leányzó, akit azonban szintén megvetnek, mert a család nevét hordja. Nem éreztük-e mindannyian budaiak — sokszor szégyenkezve, — amikor Budapest züllött erkölcséről, népéről, Isten és haza ellenes magatartásáról volt szó — hogy mi magunk is budapestiek vagyunk? Avagy mikor a vidék uriaszonyai üzenetet küldtek a budapestieknek szemükre vetvén kározos tetteiket és megfenyegetvén gonoszágaikért őket akár a kiéhezettessel: nem szorult-e ökölbe kezünk annak tudatában, hogy itt minket budaiakat is ér a különben csak a pestieknek szóló jól megérdemelt szemrehányás, jól lehet, mi semmiképpen sem szolgáltunk rá. Mi azokban a bűnökben nem vagyunk elmarasztalhatók, ami világ-

felfogásunk, erkölcsünk, életünk egészen más, mint megtévedt testvérünké. Baj, hogy mégis egy kalap alá vesznek bennünket. És vidéken járván — a most nagyon büszke és lóhátról beszélő vidéken, — nem fájt-e mindnyájunknak, budai lakóknak, mikor *per pestiek* beszéltek velünk és rólunk, szemeink közé vágván a „bűnös Babylonról“ sok oly dolgot, melyhez nekünk budaiaknak abszolút semmi közünk nincsen. Mi nem vagyunk Pest. Mi becsületes magyar szívvvel vettük ki részünket a világháború borzalmából, mi hitünk Istent, szeretettünk a Haza iránt, tiszteletünk a magyar Szépirodalmunkat a magyar Szépirodalomunkat.

is. A zsidóság szereplése a most folyó politikai harcokban lesz annak az ítéletnek a zsínórmértéke, amelyel a magyar társadalom bolsevista bűneit mérlegelni fogja. A közszereplés teréről leszorított zsidóság egy része most csupa daczból a szocialistákra készül szavazni, amivel veszedelmesen növelné a párt számarányát, amire épen most semmi szükség nincsen a zsidóságnak, mert ezzel is csak lenyomná a mérlegnek azt a serpenyőjét, ahová elítélendő bűneit helyezte el a biráskodásra hivatott magyarság.

...nemoda buda!

Uj jegyrendszert készülnék bevezetni Budán mely ismét hosszú sorban ácsorgó csoportokat fog egyes kerületekben produkálni. Ez a *„Jelölt-jelöltek“* jegyrendszere lesz, mely két csoportba oszthatók: — a helyszülött jelöltek és — Pest- és környékbeli importált jelöltek. A budaiak egy része, — főleg a fiatalok, — elégedő jogcímnek vélik azt, hogy mamájuk Önagysága itt tette őket ki a világba és a születés joga és szűkebben körülírt helye alapján tartanak igényt a mandátumokra. Viszont a pestiek valami különös kicsinyléssel néznek Budára, mintha azt mondanák, hogy: — örüljön Buda, ha ott fellepek! A Pesten székelő politikai központok is úgy vélik, hogy ha valamely belső nagyságuk már sehol sem kell, sehol el nem helyezhető, akkor — jó lesz Budának.

Ezek a jó urak nem is értenek Budához és eddig egyetlen egy sem adott, de nem is adhatott — *budai programot!*

Egy új jelölt-típus is kialakult: — a *fogorvos-jelöltek*. Egy különös új fajta, mely egy régi rossz német szójáték alapján vél just forralni a politikához. Az „Irredentist“ szót magyarázta egyszer a politikus greiszler úgy, hogy „irre“ ist „verrukt“ és „dentist“ ist „Zahnarzt“ also ist der Irredentist: — a *verruchter Zahnarzt*. Így akadt méltó társuk a politikus csizmadiáknak, a politikus fogorvosoknak. Ezeket inkább a béke delegátusok mellé kellett volna beosztani, ami kemény dió lesz és beletörhet a delegáció bölcsesség foga. Bevándorolt új budaiak, akik itt még tulajdonképpen meg sem melegedtek, — egy-kettőre készek felajánlani pesti barátaiknak a jó öreg budai kerületeket, hogy — majd elintézem ezt neked a kaszinóban!

Csak hogy nem oda Buda! — jó uraim! Nekünk éceszegberekre nincsen szükségünk. Éceszekkel rettenetesen el vagyunk látva. Ládaszámra állanak becsomagolva és végrendeletileg hagyta ránk a boldogult Szabadpolgári párt. Aki pedig pesti azt hiszi, hogy Budán van számára kilátás, az menjen föl a Jánoshegyre, ott a kilátó torony, de ne kapaszkodjék ami hátunkra.

Jegyezzék meg odaát, hogy — Buda a budaiaké!

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő található d. u. 3—4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Az újév a Krisztinavárosban ez idén még nagyobb arányokban mozgatta meg a társadalmat, mint az előző években. A régi szokáshoz híven a társaság színe-java gyűlt össze dr. Ripka Ferenc vendégszerető házában, ahol találkoztak azoknak a társadalmi intézményeknek vezetői is, amelyek élén Ripka Ferenc áll. A tágas hall megtelt ünneplő közönséggel és csakhamar megteltek az odanyíló szobák is. Elsőnek Keörmley Nándor min. tanácsos az iskolaszék alelnöke üdvözölte magvas beszédbe a ház urát az iskolaszék nevében, utána Fehér József államszámszéki oszt. tanácsos tolmácsolta meleg szavakkal a Krisztinavárosi Kaszinó szerető ragaszkodását és üdvözlését, — Iván Andor iskolaigazgató magasan szárnyaló szavakkal biztosította a tanító testület rendületlen szeretetéről, Kádár Gusztáv nyug. főfelügyelő a Klotild szeretetház reményét és elnökeben való bizakodását hozta újévi üdvözlétül a csaknem egészen kikapusztított árvaház részéről. Megható jelenet volt egy bátor szavú árvafiu üdvözlése, aki három társával állt a szeretet elnök elé, akinek magának is, de a jelenlévőknek is kicsordult a könnye a keresetlen szívvel. A hallban. Majd Székely Ferenc a „33“ football Clubja és zárószóul Hegedűs István a III. választó kerület Perczel-pártja részéről mondták el megbízóik szerető szívből jött üdvözlését. Ripka Ferenc alig tudott szóhoz jutni és elfogódott szóval kezdte köszönetét szerető szóval simogatva a kerület régi intézményeit, amikhez meleg szíve egész rajongásával fűzte magát. Beszéde egyik kimagasló részletét vezérlőhelyen közöljük és kiemeljük itt az iskolaszék üdvözlétére adott választát, mely köszönet volt inkább, a polgárság hálája és elismerése azért az önértékes és bátor magatartásáért, amelyet a tantestület a kommunizmus alatt tanusított. A budai polgárság büszke — mondotta — az ő tanítószékére, mely egészen beleilleszkedett ebbe a budai keretbe, mely becsületes, hazafias, polgári és vallásos. Ez első sorban a tanítószék érdeme, de a polgárság exponensei is ügyeltek rá, hogy az ide nem való elemek idején eltávolítsanak a testületből. A kommunizmus idején alig is akadt, aki szolgálatába állott volna. Az iskolaszék vezetősége viszont a tanszemélyzet ügyét viselte melegen a szíven s ezért fontos, hogy az iskolaszék hatékonyabb befolyást gyakoroljon az iskola beléletére a hazafias és vallási nevelés terén. Ripka beszédének minden részét élénk meleg helyesléssel kísérték a jelenlévők, akiket azután magyaros vendégszeretettel invitált áldomásra a ház urnője, akit szintén elhalmoztak a legjobb kívánságokkal az évforduló alkalmából.

Újév napján a budai kapucinus atyák templomában délelőtt fél 11 órakor P. Timót ünnepi szent beszédet mondott, utána nagy misét celebrált fényes asszisztenciával. A hívők nagy sokasága töltötte meg a templomot.

Méhely Kálmán volt kereskedelemügyi államtitkár nevezte ki a kormány az új gazdasági egyetem tanárává, ami az illetékes kormányférfiak elfogulatlan politikája mellett bizonyít ékesen, akik a közoktatás terén kizárólag a rátermettség és szakutadást vették alapul az új egyetem tanári karának kinevezésénél.

Tüzeset november havában Budán összesen 9 volt, ebből 4 az első és 5 a III. kerületben. Jelentéktelenebb tüzek voltak.

Szerencsétlenség érte a Magyar Turista Egyesület „Sasok“ csoportját újév napján. A társaság tagjai a Normafánál sieltek és estefelé az arra haladó fuvaros kocsik egyikére felültek tizen. A kocsit alig haladt azonban néhány száz méternyire, amikor a kocsi a lovak közé csapott, mire azok nekiiramodva a kocsit úgy megrántották, hogy az a jeges uton megcsuszva a hegy lejtőjén legurult és felfordult. A kocsin ülők közül négyet maga alá temetett. A társaság többi tagjai azonnal a mentéshez fogtak és sikerült is a kocsit alól kiásva egy hölgyet ájultan, majd Herisch Ottót, Rohrmann Istvánt és Pável Bélát kiszabadítani, akiket szánkókra téve a Svábhegyi szállodába szállítottak, ahol az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a hölgynek az ájuláson kívül egyéb baja nincs, Pável Béla az alsó lábcszáron szenvedett zúzódást, Strauch Béla ugyancsak a lábfejen, míg Rohrmann István gerinczúzódással menekült meg a komolyabb bajtól és most otthon ápolják.

Fertőző betegségek után a fővárosi statisztika elkészve érkező adatai szerint november hónapban Budán az I. kerületben 37, a II-ikben 48, a III-ikben 19 esetben fertőtlenítettek. Ebből vörheny beteg volt 36, amiből Óbudára csak egy eset esik. Tüdővész Óbudán nincs és a másik két kerületben 16 eset volt, vérhas 12 esetben, roncsló toroklob 13 esetben követelt fertőtlenítést. Budapest összesen 3059 esetben fertőtlenítettek, ebből Budára csak 154 eset jut, ami kedvező arányszám. Gözzel 20,961 és vegyiszerekkel 52,724 darabot fertőtlenítettek novemberben.

Estétől reggelig tartott a Budai Vig Fiúk által rendezett nagyszabású jelmezes estély Sylvester napján a Budai Vigadóban. Nagy és előkelő társaság sereglett össze, amely feszlen jökedvvel bucsuzott el a gyászos ó évtől és énekszóval fogadta az új esztendő. A szebbnél-szebb jelmezek nagyban emelték az est fényét. Kifőző cigányzene mellett állandóan táncolt mintegy 300 pár. Schulteis Jenő rendezte a táncot. Budán ez volt a legnagyobb szabású Sylvesteri mulatság. Ugyanez a vig társaság Farsang utóján a budai Vigadóban nagy Bolond-Estélyt rendez.

Négyszázötven rokkant van elhelyezve a II-ik kerületi rokkant intézetében: a fő-utcai nyúl-kaszárnyában és a szegényház-utcai rokkant iskolában. Ezeket a II. ker. karhatalmi parancsnokság katonai fennhatóság alá helyezte s ezzel egy csapásra megszünt az az ellenszenves kép, hogy pityókos duhaj rokkantak daloltak utcahosszant a Víziváros e részében. Zlinszky Gyula alezredes már a karhatalom életbe léptetése idején katonai fegyelem alá vette őket és most Bertalanffy Iván őrnagy elrendelte, hogy azok egy parancsnokság alatt egyesítesse. December 30-án vette át hazafias beszéd kíséretében Masztig Emil százados a szegényház-utcai rokkant iskolát.

Az iskolakerülőkre rossz világ fog járni, mert könyörtelenül fülön fogja őket a — lisztbizottság. Eddig ezer meg ezer iskolakerülő gyermek nem járt iskolába, de most már rájött a város, hogy a lisztbizottságoknál föltétlenül jelentkeznek a maga kenyéréért mindenki s ez alapon állítják össze a tankötelesek listáját január hó 12-től január hó 17-ig. Most a választói jegyzéken dolgoznak a tanítók, azután sor kerül a tankötelesekre s végül 17-től 31-ig a népesség új összeírását végzik el. E nehéz munkát végző elemi iskolai tanítók és tanítónők csak azt panaszolják, hogy miért épen csak ők és miért nem a polgariak is?

A vörheny és bárányhimlő jár erősebben Budán s így a december első felében előfordult 8 vörhenyesetből 3 halálos volt.

Csendőrök az iskolában. Szinte megdöbbentően hangzik e cím, de ártatlanabb a belső tartalma, habár egy iskola kálváriáját panaszolja el. A Márvány-utcai iskola 6 év óta más célt szolgál és sokáig kórház volt, utóbb csendőrséget helyeztek el benne s még ma is 250 csendőr tanyázik ott. A III. és IV. emelet már üres és ha a többi részéből is áthelyeznék őket a csendőrségi lak-tanyába, akkor megszűnne az a vi-szás állapot, hogy ennek az iskolá-nak 21 osztályából 9 a Krisztina-téri, 4 a Korona-utcai, 6 a Bő-szőrményi-uti és 2 a Fehérsas-téri iskolában van elhelyezve és Viola Lajos igazgató folyton talpal, az egyik iskolából a másikba, ahelyett hogy igazgatna, ahogy teszi a többi igazgató.

Az ingatlanszármazék Budán elég erős és december 11—17-ig egy millió korona értékű telek cserélt gazdát a három budai kerületben, nagyobb részt külső területen. Érdekes, hogy Schmidt Miksa ismét szer-zett területet a Mátyás-hegyen és alján létesítendő Attila-Parkhoz.

Panaszos levél érkezett a hegy-vidékről, amely siralmas szóval pa-naszolja, hogy a hegyvidéken a köz-biztonság nagyon rosszul áll és nap-nap után betörések történnek. — Megerősíti e levél azt a föltevésünket, hogy a hegyvidék alkalmas buvóhelyül szolgál sok olyan kétes embernek, aki a bolsevizmus idején megszokta a könnyű életet s most nem tud a régi polgári rendbe bele-törődni. Külön karhatalmi szerveze-tet kell itt a rendőrség erősítésére megszervezni, mely kérelmelhetetlen szigorral tisztítaná meg a hegy-vidéket.

Szebeny emléke vált aktuálissá a most dúló választási csaták alkalmából és aggódva látjuk, hogy ebben az irányban nem történt semmi. A Szebeny-emlék-bizottság a gyász közvetlen hatása alatt igen szép ha-tározatokat hozott. Ugyen lett volna Szarvas-térnek „Szebeny Antal-tér” elnevezése, ahol emléktábla hirdette volna e lelkes budai pártvezér érdemeit. Azonkívül impozáns sír-emlék állítását is elhatározták, de a vezér sírja ma is jeltelen. Sőt a múlt évben már elmaradt a szokásos gyászistentisztelet is halála évfordu-lóján. Hamar felejt a Krisztinaváros és ma Szebeny emlékéért csak a le-rombolt Tabán hirdeti, mely sokáig fogja ezt hirdetni, mert tervezett ki-építése folyton távolodó zenéje a jövőnek.

A Keresztény iparosok országos szövetségének budai I. kerületi osz-tályát — ahogy legutóbb jelentet-tük — véglegesen megalakították és a kerület összes keresztény iparosai, mint egy ember, beléptek. Karácsony előtti vasárnapon volt az alakuló naggyűlés a Krisztinavárosi Polgári Kör nagytermében, mely zsufolásig megtelt. Az ülést Máté István elnök nyitotta meg és a megjelenteket idő-vözölve átadta a szót a központi kiküldöttnek, Pekovits elnöknek, aki újból ismertette a Máté által kifej-tett propaganda révén a már ismert programot. Utána Sándor Béla központi kiküldött fejtette ki szép beszédben a keresztény iparosok együttműködésének szükségét. A lelkes hangulatban lefolyt ülést lé-lekemelő jelenet zárta le. Mikor az elnök a határozati javaslatot elfo-gadótnak jelentette ki és a jelen-lévők mind beléptek a szövetségbe, Máté a királyság ügyét tette szóvá, mire felugrott az éljen és spontán tüntetésben dicsőítették a magyar királyságot.

Nász. Parall Edith és Glock Imre ja-nuár hó 12-én déli 12 órakor a Szilágyi Dezső-téri református templomban ház-aságot kötnek. (IV., Váci-u. 36. I. 3.)

Sztankovits István postatakarékpénztári főfelügyelő leányát, Józst, eljegyezte Al-brecht Károly, a Dunagőzhajózási Társaság főtisztviselője (I., Zsámbéki-u. 4.).

Kifogást tehet a szomszédság ja-nuár hó 10-én délelőtt 11 órakor a helyszínén, I., Maros-utca 24. szám alatt felállítandó telepen, ahol az előjáróság tárgyalja az engedély ki-adását.

ÉRTESÍTÉSEK:

A Pannonia Turista Egyesület január hó 11-én vasárnap délelőtt 10 órakor a III., Szépvölgyi-ut 82. alatt levő barlangban karácsonyi ünnepélyt rendez, kabarával egybekötve.

A Magyar Atlétikai Club január 11-én d. e. 11 órakor a Normafánál I. és II. oszt. siugró és futóversenyt rendez.

Az Óbudai Torna-Egylet énekkara, ja-nuár hó 17-én szombaton délután 5 óra-kor az Óbudai Korona Vigadóban tánc-csal egybekötött hangversenyt rendez az egye-sületi klubház alap javára.

Magyar nyelvet tanulni, ok-tató pajtást keresünk tisz-teletdíj mellett 11 éves német fiúhoz. Cím a ki-adóban.

Választási harc.

Új jelöltek. — Váratlan fordulatok. — Izgalmas gyűlések. — Az első budai program. — Általános tudnivalók.

A választási komédia új felvonás elé érkezett. Új képek, új színpalak új szereplők léptek a színpadra. A szociáldemokraták cserélik a jelöl-tjeiket és így került Bresztovszky Ede a hegyvidéki és Német János a vizivárosi jelöltek közé. Ahol pe-dig nem cserélik, ott új embert jelöltek a nemzeti szociálisták s így lett jelölt Óbudán Cinterstein János.

A polgári pártok is beállítják jelöltjeiket s így Hallernek is jut ellenfél az I. kerületben, ahol vagy Rákosi Jenő vagy Zlinszky István az Apponyi-párt volt ügyvezető el-nöke lép fel. A középpárt két jelöltet állít Budán; — a hegyvidéken Erdélyi Sándor volt képviselő és Óbu-dán Lakatos Gyula volt képviselőt, akit rokonai kötelek fűz a Leipziger gyárhoz.

Pártonkívüli programmal lép föl a Kelenföldön Becsey Antal és a Vizivárosban Méhely Kálmán volt államtitkár, akinek a Keresztény Egyesülés pártja Rassai Károly államtitkár személyében állított el-lenjelöltet.

A kisgazdapárt is zászlót bontott és a III-ik hegyvidéki választó kerü-letben fölléptette Ludvig János iparost akinek jelöltségét hathatósan támo-gatja Rubinek Gyula miniszter.

Legérdekesebb a Huszár-párt, mely az egész vonalon kezd mind-inkább kialakulni és a nem szélső-séges, de határozottan keresztény és nemzeti alapon álló, gazdasági szak-embereket lesz hivatva egy táborba gyűjteni. Ez lesz az igazi „budai-párt”, mert Budán esett róla az első szó és budai az első jelöltje: Méhely Kálmán.

A különböző politikai központok Pesten folyton tologatják a kulisszá-kat és ki tudja, hogy egy héten belül, miképpen változik ismét a szín, a kép és a szereplők.

A várbeli I. választó kerületben eleinte Szigeti Jánost, a kerület volt képviselőjét akarták fölléptetni, de ő kitért ezelő és vidéken próbál szérenését. Így került sor Rákosi Jenő, az újságírás nagymesterének jelöltségére, akivel párhuzamosan emlegetik Zlinszky István nevét. Mind a két akciót elkésettnek tart-juk, mert a kerületet oly jól be-szervezték az asszonyok, hogy azt Haller Istvánnal szemben aligha tudja kétséssé tenni bárki is.

Az I. kerületi Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja 11. és 18-án d. u. 5 óra-kor a Fehérsas-téri elemi iskola torna-fermében, — január 15. és 22-én d. u. 5 órakor a Korona-utcai polgári iskola tornatermében pártgyűlést rendez.

Érdekesebben billen a mérleg Óbu-dán minden újabb megterhelés ré-vén. Az erőviszonyok a következők: a 23.000 választó közül 9.000 a ke-resztényszocialista, 7.000-re tehető a demokraták pártja, amelyhez mintegy 5.000 zsidó szavazat tarto-zik. A szociáldemokraták 5.000 sza-vazatra számítanak, a kisgazdapárt egyezer és a Schubert-párt szintén egyezer szavazóval rendelkezik. Ha a kisgazdák nem állítanak jelöltet, akkor Kontra Aladár mellé állanak, amivel 10.000-re rug a hiveinek száma. Ha a középpárti Lakatos Gyula fentartja jelöltségét, akkor a kis zsidók odaszavaznak s ezzel a szociáldemokraták kerülnek pótvá-lasztásra a keresztényszocialistákkal és esetleg győznek. Ha viszont a szociálisták adnák fel a harcot és a demokrata Szilágyi Károlyt támo-gatnák, akkor döntő erővel menne a pótválasztásba a demokrata párt, melyet a Schubert-párt is támogatna. Abszolút többségről az első válas-zásnál aligha lehet szó Óbudán.

A legforróbb a levegő a Vizi-városban, ahol Méhely Kálmán föl-lépése teljesen megzavarta az erő-viszonyokat. A keresztény pártok fuziója későn történt s ezt megsíny-lette a két keresztény párt, ami a fuzionális gyűlésen is észrevehető volt, ahol a kerülettől távolabb álló kísérleti jelöltek egyike próbálta meg-bontani az egységet. A politikai ese-mények kronológikus sorrendje itt a következő:

Január 3-án volt a két keresztény párt hivatalos fuzióját kimondó naggyűlés, amelyen felszólalt a Ke-resztény nemzeti párt részéről Alpár Ignác, a keresztényszocialis gazda-sági párt részéről pedig Janicssek Bella. Mindketten ajánlották a fuziót és a legmelegebben csatlakoztak az új, a Keresztény Nemzeti Egyesülés pártjához. Juhász István dr. olvasta föl a fuziót kimondó határozati ja-vaslatot, mire a régi tisztikar le-mondott. Dr. Tóth titkár az új tisztik-ar névsorát mutatta be, utána Kemény Adél a női tisztikar névsorát olvasta föl. Ezután a miniszterelnök helyettese, Rassai Károly dr. államtitk. szólalt fel, erősen támadva Méhely Kálmánt. Stadler Frida lelkes szavai után Miklós Ferenc dr. szólalt föl erősen kommunisztikus izű beszédet mondva, mely zajos ellentmondáso-kat váltott ki, főleg az intellektuel-lek körében és végül Rassai állam-titkár volt kénytelen a kinosnak in-duló ügyet elsimítani.

A naggyűlést választmányi ülés követte, ahol Alpár Ignác, Kiss Menyhért és Rassai Károly kes-e-rűen foglalkoztak Méhely Kálmánnak kineveztetésével a közgazdasági egyetem tanárává és zokon vették a kormánytól az ellenjelölt ily módon való alátámasztását.

Január 4-én volt a Méhely-párt zászlóbontása, amely épen úgy in-dult, mint most egy éve a Perczel-párt naggyűlése. Már Zepernovszky Károly elnök szavait is erős ellent-mondások zavarták és Fasching An-tal is csak nagy zajban tudott szólni. A helyzet mind mérgesebb lett. Hol éktelen kiabálás, hol sípolás és trom-bitálás, majd pedig ének hangzott. Elénekeltek a Hymnuszt, a Szóza-tot, s a Kossuth nótát és — Ister bocsáss! — az Erger-bergert. Ezt a négy dalt nem szabad egy kalap alá vonni, még a Kögler Gusztáv cilindere alá sem. Alpár Ignác sza-vaira elült a zaj, mely azonban a dobogóra lépő Méhely Kálmán első szavainál újból kitört és csak a szónok nagy szellemi fennsőbbsege tette lehetővé, hogy mindinkább el-csitulva fejthette ki programját, melyet végül fel-felhangzó éljenzés is kísért. Az elkeseredett Ganz-gyá-riak részéről végül Sövényi mérnök tette szóvá az ő kifogásait, ami végül abban nyert elintéztést, hogy Méhely szívesen áll rendelkezésére egy pártatlan, illetékes zsűrinek, hogy az ellene felhangzó vádak tisztázza.

Lapunk más helyén közöljük azt a budai programot, melyet írás-ban magával hozott a jelölt, de az előre haladott idő miatt elmondá-sától kénytelen volt elállani.

Január 6-án volt a fuzionált pár-tok választmányának jelölő ülése, ahol Kiss Menyhért 29 szavazatával szemben 34 szavazattal jelölték Rassai Károly államtitkárát. A kerü-letben Kiss Menyhértnak nagy pártja van, mely sajnálattal vette tudomásul, hogy régi tevékeny ke-resztényszocialis múlttal bíró jelölt-jét mellőzték.

Kaptuk és mint az alábbi egyesületek hivatalos lapja, közlésszük az alábbi levelet:

Igentisztelt Polgártársaink!

Alulírottak tisztelettel közöljük, hogy a III. választókerület lent megnevezett hat társaságának tagjai a külsőben álló nemzetgyűlési választások alkalmából tartott értekezéseiken elhatározták, hogy Perczel Béla jelöltsége mellett foglalnak állást és a kerület választópolgárainak Perczel Béla megválasztása érdekében megindult lelkes mozgalmát teljes erővel támogatják.

Ez a hat társaság két kétségkívül tekintélyes részét képviseli a kerület polgári társadalmának. Az I. kerület polgárságának a fővárosban mindig kimagasló szelleme uralkodik ezekben az egyesületekben, melyeknek tagjait, komoly és érett polgárokat, a fentjelzett állásfoglalásra bizonyítanunk nem a pártoskodás késztette, hanem a becsületes meggyőződés.

Nyilvános tanúként állunk a kerület közvéleménye elé, Perczel Béla mellett.

Tanúsítjuk, hogy ez a puritán jellemű férfiú immár közel két évtized óta tiszteletreméltó, érdemes és értékes tevékenységet fejt ki a kerület és a főváros közérdekű ügyeiben és polgártársai jogos érdekeinek önzetlen szolgálatában. A szabad polgári pártnak volt mindvégig oszlopos tagja, annak a pártnak, amely a keresztény és nemzeti eszme zászlótartója volt a fővárosban elejétől fogva, még azokban az időkben, amikor ennek az eszmének a szolgálata nem volt konjunktúra, nem jelentett könnyű érvényesülést, hanem nehéz küzdelmet a hatalmon levők ellen és önfeláldozást.

Mi keresztények vagyunk és magyarok, akik otthonunk békéjét megbecsüljük. Nem kicsinylünk le, nem ócsárlunk senkit s polgártársaink közé nem hintünk gyűlölködést. De rámutatunk a közéleti kipróbált harcossá, aki mikor az ország dolgában pályázik bizalomért: nem a jövőben bizonyítandó buzgóság könnyű ígéreteit, hanem egy tisztes közéleti múlt érdemű tetteit tartja polgártársai elé.

Ez a férfiú Perczel Béla. Mi mellette állunk és az a meggyőződésünk, hogy a keresztény erkölcs, a polgári becsület és elismerés az ő győzelmét kívánja kerületünkben. Bizalommal kérjük igen tisztelt Polgártársainkat, hogy a kerület és a köz jól felfogott érdekében úgy a maguk, mint a választópolgárok körében szíveskedjenek Perczel Béla jelöltségét támogatni.

Budapest, 1920. január hó 5-én.

Hazafias üdvözléssel

Krisztinavárosi Kaszinó nevében:

Sándor Károly s. k. Dr. Ripka Ferenc s. k. jegyző. e. n. k.

Virányos-Kutvölgyi Egyesület nevében:

Alm Emil s. k. Prokesch Antal s. k. jegyző. másodelnök.

Budahegyvidéki Társaskör nevében:

Nagy Béla s. k. Gombássi Imre s. k. jegyző. m. elnök.

Farkasrét, Mártonhegy, Némethölgy és Vidéke Egyesület nevében:

Jauernik Jenő s. k. Pyber Ignác s. k. jegyző. elnök.

Külföldi Kossuth Asztaltársaság nevében:

Orbán Imre s. k. elnök.

Budagyöngye Környéke és Közművelődési és Társasköre nevében:

Bódy István s. k. Medveczky Andor s. k. főtitkár. ü. v. elnök.

Szivesen közöljük az alábbi helyreigazítást:

A „Budai Napló” tekintetes Szerkesztőségének Budapest.

Az 1914. XIV. t.-c. 20. §-a alapján kérem a következő helyreigazítás közlését:

Nem felel meg a valóságnak az, hogy én a budapesti III. választókerületbeli Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjánál viselt elnöki tisztségemről lemondottam volna. — A nevezett pártnak jelenleg is elnöke vagyok.

Budapest, 1920. január hó 7.

Demény Károly.

*

Megjelent a nemzetgyűlési választásokra vonatkozó plakát, mely tudatja a főváros közönségével, hogy a választói lajstrom január hó 9-ig elkészítendő, amikor négy napon át kiteszik közszemlére és minden választónak joga van nemcsak a saját, hanem a mások választó jogát is ellenőrizni s esetleg felszólamlással a lajstrom kiigazítását kérni. A felszólamlásokhoz eredeti okiratokat kell csatolni. Jan 13—18-ig minden háztulajdonos átvesszi a lakóinak választói igazolványát, mely nemcsak a nemzetgyűlés, hanem a községi választások igazolására is szolgál. A választói lapok kitöltésének ellenőrzése a házi megbízottak feladata, ügyelni kell tehát ezeknek nemcsak arra, hogy minden szavazati joggal bíró lakó össze legyen írva, hanem arra is, hogy a házban állandó lakással nem bíró egyén az összeírásba fel ne vétesse. Fontos ez azért, nehogy ugyanaz az egyén több választói lajstromba felvétesse és azáltal a választás eredménye meghamisíttassék. Miután a szavazás kötelező, ügyelni kell arra is, hogy senki ki ne maradjon, akinek választó joga van. A budai választókerületiek pártvezetőségei a választójog gyakorlásának módját pártértekezleteken ismertetik és kitanítják párthíveiket a törvényes eljárás formáira s egyben kötelezik úgy az összeíróit, mint a szavazatszedő küldöttségbe benevezendő megbízottakat és több helyettest írásban bejelenteni.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDAI
APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

HÉTFOŊN ÚJ MŰSOR!

Vasárnap 3, 1/4 és 1/8 órák előadás

Jim a betörő király

amerikai erkölcsdráma 6 felvonásban, játsszák a legkiválóbb amerikai filmművészek.

Pathe Journal

filmváltózat. Aktuális és természeti felvétel.

A szépség átka

dráma 4 felvonásban, a főszerepet Lya Mara az ismert filmstar játssza.

Naponta 2 előadás fél 5 és 7 órák.

VESZÉK

mindenfélé regiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyegét, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

BELO SALAMON I., Attila-utca 8.

Minden gyógyszerárban és
— drogeriában kapható —

FROSTOL

fagykenőcs felülmúlhatatlan.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások
és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

BIEBER KÁROLY

ezelőtt: özv. Schulzberger Józsefné
Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkersztek
és rácsok. — Kifűző szerkezetű

takaréktűzhelyek különféle
méretekben

Szolid kivitel. — Jutányos árak.
Autogén hegesztés és vágás. —

Hölgyfodrász-

szalon modern berendezés-
sel. — Manikűr.

II., Szilágyi-tér 4. sz.

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

**ELEKTROTECHNIKAI
VÁLLALAT**

Telefon, villamos világítás,
csengők szerelése és javítása.
Házak évi jókarban tartása.

Telefon: József 32—64 sz.

Fischhof Oszkár I., Lágymányos-u. 2.

TÁNC VOGLIMRE
II., Medve-u. 6
(I. em. díszterem)

MIRBERT LEIR!

Kozma-féle Gépíró- és
SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET
II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors,
pontos, megbízható munka.
igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk.
gyorsíró tanár. — Telefon: 174—04.

Elsőrangú

Táncintézet

Exklusiv társaság.

Krisztiniák József

II., Pálffy-tér 4., I. em. (Fő-utca 85.)

CIPŐT elsőrendű és szép
BÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

MÁZOL és FEST

I., Lágymányos-u. 4.

Telefon: József 82-57.

KRAMER ADOLF
festő és mázoló-mester

Pipere és háztartási cikkek. Bel-
és külföldi illatszerek
VADÁSZ
illatszertárban
Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

ÓRA és ékszer javítást gyorsan és
pontosan jótállással vállalnak
STEINER TESTVÉREK
— óras- és ékszerészek —
II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.
Faliórákért küldenek. — Ékszer javítások
megvárhatók.

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Úri és női divatüzlet

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Schultheisz Jenő
SZALON TÁNCINTÉZETE

II., Margit-körut 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermek-tanfolyam.

„Budai Vig Fiúk” találkozó helye.

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-
és grammafón
- raktára. -

I., Krisztina-körut 151.

MÉHELY KÁLMÁN

volt kereskedelemügyi államtitkár

programmbeszéde

a vizivárosi (IV-ik) választókerületben.

Más helyen emlékezünk meg Méhely Kálmán program adásának külső lefolyásáról. A jelölt személye, egyénisége, eddigi közéleti működése és politikai meggyőződése körül sokaknál bizonyos indokolatlan elfogultság kerekedett felül, ami a vasárnapi pártgyűlés elején kitörésre is került. Ennek oka nemcsak egyrészt a tájékoztatatlanság és rosszindulat, hanem — másrészt — Méhely Kálmán zárkózott, visszavonult életmódja, mellyel szinte irrató félelemmel menekült minden nyilvános szereplés elől a csöndes, alkotó munka terére, amelynek legváltozatosabb területein, mint állami- és mint magántisztviselő, alacsony kezdettől, magas állásokig, mindig közcélut és közhasznút produkált.

Méhely Kálmán nem mondhatta el azt a programbeszédét, amelyet általánosan elismert közgazdasági és szociálpolitikai tudásának, elméleti és gyakorlati készségének világánál a mai politikai helyzetről kidolgozott. A gondosan előkészített szónoklatot a vasárnapi gyűlés viharos kezdete és folytonos zavaró közbeszólásokkal tarkított lefolyása miatt el kellett hagyni és kaptunk helyette egy parlamenti készütségű debattert küzdelmet. Méhely Kálmán, igen helyes politikai érzékkel arra dolgozott, hogy a hallgatóság ellenséges indulatu részéből feléje zúdult kérdéseknek és támadásoknak megfelelően, megértse a kíváncsikat és a kíváncsiságot kielégítse, magát e közvetlen érintkezés által megismertesse, az ellentéteket enyhítse és elsimítsa és mindezzel a hangulatot a saját javára megfordítsa. Bravúrosan és sikeresen dolgozott, mert a zajongó ellenfeleket leszerelte sőt megnyerte érvelésének higgadt, meggyőző ereje, abszolút becsületessége, őszintesége és szaktudásának szinte polihisztori sokoldalúsága. Tudását és képességét a legélesebb ellenfelei is elismerték; most már csak a személyi bizalom megnyerése van hátra.

Megfelelt minden kérdésre és nem programot, hanem beszéd-módot adott. Közéleti pályafutásán keveset beszélt, sohasem ígért, hanem mindig dolgozott és mindennél alkotott. Államtitkári működése egy minden áldozatra kész hazafinak tragikus küzdelme a for-

radalom romboló letörése ellen, a nemzet alkotó erőinek egyesítése és termelő munkájának fokozása érdekében. Semmiféle politikai irányhoz vagy párthoz sem tartozott, sem szóval, sem írásban sohasem agitált másra, mint a nyugodt hazafias alkotó munkára. A forradalom fergetege azonban kétízben is elsöpörte nagyszabású koncepcióit, amelyeknek ha a forradalom csupán pár hónapi időt enged, a lavinát talán megállította volna. Államtitkári működése idején semmiféle politikai működésben sem vett részt, tisztán adminisztratív szerepkörének elvállalására a munkaadók és munkások, mint közös bizalmi szakértőjüket unszolták sőt egyenesen belekényszerítették. Az októberi forradalomtól teljesen távol állott, szereplőinek egyikével sem érintkezett és államtitkári állásába is csak november 21-én emeltetett. A március 21-iki kommunista puccs után állásától természetesen rögtön megvált és dacára a kommunisták részéről szenvedett üldöztetésnek, akik három hétre a többi tuszszal a gyűjtőfogházba is zárták és a szokásos ismételt házkutatásokkal és rekvirálásokkal zaklatták, semmiféle állást sem vállalt. Az augusztus 1-én megalakult Peidl kormányban, szintén a tőke és munka közös felkérésére ismét elfoglalta államtitkári székét, hogy a kommunizmus alatt félbeszakított országos közmunka akciót és az entente-bizottsággal és különösen az amerikai megbízottakkal előkészített terveit a legnagyobb sürgetéssel végrehajthassa és a kommunistikus berendezés elvét a legerélyesebben, de óvatos gondossággal visszafeljeszthesse. Az augusztus 6-iki ellenforradalom ezt a sikeresen megindított működést ismét megghusította.

Méhely Kálmán politikai programja a keresztény magyar nemzeti állam, a társadalmi béke és a termelő munka. Huszár Károly miniszterelnök lojálisan tárgyilagos és a bölcs középuton haladó politikáját mindenben a leghatározottabban elfogadja és támogatja és ha a nemzetgyűlés megalakulása után sikerülne a keresztény nemzeti újjáébredést közgazdasági és szociálpolitikai tartalommal átíratni, szívesen csatlakoznék egy ilyen középső guvernementális párthoz,

amely zászlójára ennek megvalósítását tűzné ki. Kifejtette, hogy a jobboldali pártok a felekezeti és osztályharc hamis vágányára elsziklottak, úgy hogy ma már nem alkalmasak arra, hogy a társadalmi egységet önmaguk alapjaira megeremtsék és a nemzeti újjáépítés mérhetetlenül súlyos feladatainak megvalósítása céljából a dolgozó társadalom minden rétegét egyesítsék. Ez okból nem csatlakozik egyik párthoz sem, hanem a többi fővárosi közgazdasági szakember képviselőjelölthöz hasonlóan szintén pártonkívüli alapon kéri a kerület bizalmát.

Ezeket mondta el Méhely Kálmán

A képviselőjelölt

budai programja

szószertint szövegében a következő:

A nagy vízfolyam a folyása irányában egyesít, keresztirányban szétválaszt. A hatalmas Duna nem csupán a hidak hossz méretével választja el a két várost egymástól, hanem szinte kilométerekkel és évtizedekkel. Buda történelmi, Pest amerikai jellegű. Buda a hivatalok és iskolák, Pest a kereskedelem, ipar, szállítmányozás és közlekedés, egy szóval az üzleti élet városa. Földrajzi fekvésében: Buda a fővárosnak, az országnak koronája, Pest a forgalmi és közgazdasági gócpontja. A tradíció és a milieu adja meg a lakosság lelkületének jellegét. Buda a csöndes, szemlélődő, józan komolyság, a vallásos, erkölcsös, tiszta, bensőséges családi élet fészke. Pest a lüktető, változékony, ideges sőt néha hiszterikus utcai élet. Budára menekülünk, ha nyugodtan, csöndesen akarunk élni. Pesten az életet áthajszoljuk, Budán átéljük. Pest a csillogó felszínes extenzívítás, Buda az elmélyülés.

Együtt adják az ország fővárosát. De ha „bűnös fővárosról” beszélünk, úgy bár e szigorú ítélet ódiámát a testvéri viszonyból származó türelemmel viseljük, mégis rá kell mutatnunk arra, hogy legfeljebb „bűnös Pestről” lehet szó, „bűnös Buda” azonban nem létezik, csak szenvedő és elhagyott, mostoha és lenézett Buda, álmos és alvó Buda. Az alvó Buda

beszédében. Az idő azonban már annyira előrehaladt volt, hogy nem térhetett át speciális budai programjának ismertetésére. Beszédének ezt a részét szíves volt lapunk számára átengedni és teljes szövegében közzétéve ezt, meg kell állapítanunk, hogy ez a városi és politikai nyilvános közéletben eddig oly kevésbé ismert, speciális szak-képzettsége, rendkívüli szorgalma és munkássága révén ellenben minden osztály és párt részéről tisztelt egyéniség, mily szeretettel foglalkozott Buda ügyeivel és — az eddigi jelöltek közül mint első — mily higgadt szakértelemmel jelöli ki Buda fejlesztésének követelményeit.

ébredjen fel és legyen ezentúl a főváros és az ország egyensúlyának gondos és erélyes őrzője, jó lelkiismerete!

Mit kell e végből tenni?

Mindenekelőtt át kell érezni Buda különleges jellegét és hivatását, azt a feladatot, amelynek ellátására az ország nagy organikus egységében el kell látnia és rá kell nevelni Buda lakosságát a városias, önkormányzati életre és a polgári kötelességeknek gazdag kezdeményezésű erélyes teljesítésére.

Buda önálló karakterű város, melynek egyes alkatrészei, — azoknak történelmi kifejlődése, lakosainak vérbeli összetétele, közlekedési főutvonala stb. szerint, — szintén egymástól árnyalatokban eltérő jellegű mutatnak. Óbuda, Újpest, a Viziváros, a hegyvidék, a Vár, Krisztinaváros, Tabán és Kelenföld mind önálló biológiai egységek. De azért mégsem lehet mindegyik számára önálló kulturális és közgazdasági programot megállapítani. Budát egységes városként kell felfogni, semmi olyat nem csinálni, ami az egyes alkotórészeit egymástól szétválasztja, hanem csakis olyat, ami egyesíti, az életviszonyokat megjavítja, lakosságának jólétét és boldogságát fokozza.

A forradalom és annak tanulságai megtanítottak annak fölismerésére, mily bölcs gondolat volt az amerikai Egyesült Államoktól az,

hogyan a törvényhozás és a végrehajtó hatalom központját az egyes államok hagyományos történelmi fővárosaiban meghagyták, bár ezek a nagy forgalmi utvonalakról félreesvén, közgazdasági fejlődésben többnyire elmaradt, szinte holt városok. Az országgyűlés és az adminisztráció csak addig marad meg higgadt, tárgyilagos, hozzáférhetetlen bölcsességében, amíg hivatott munkái is ilyen életmódot követhetnek és nincsenek kitéve a nagyipari város tömegmozgalmas dinamikai hatásainak. Az augusztusi lázbeteg napokban itt-ott fölszínre vetődött az az eszme, hogy az „elvetemült, magyartalan” Budapest helyett a fővárost nyugalmasabb helyre, esetleg a Dunántúli-ösi koronázó városába kellene áthelyezni. Miért oda? Hiszen Buda elég messze van Pesttől és erkölcsi és hazafiságában kifogástalan. Csak: inaktív. Vezeteti magát, — noha vezetnie kellene.

Minthogy a parlament gyönyörű épülete Pestnek jutott, a törvényhozás lokális elhelyezésén már nem lehet segíteni.

Az adminisztrációt, a közigazgatást azonban lehetőleg Budára kell áthelyezni.

A minisztériumok és a hatóságok nagyrésze már ugyanis itt van. Főként itt, még pedig a Vármező környékén kellene az.

Új kultuszminisztériumot

is elhelyezni.

Buda elsősorban hivatalnok és hivatali város. A tudósok, kutatók, természetvizsgálók és művészek, a népbarátok és pedagógusok városa. Lelki diszpozíciója kitűnően alkalmas iskolák számára; a *Műgyetem* mellé telepítendő az új *Közgazdasági Egyetem*, a *Csalogány-utcai*

Tanítónőképző

pedig *nagyszabású, országos nőnevelő intézet* volna fejlesztendő, a környező házak összevonásával és átépítésével. A tanuló fiatalság, az egyetemi polgárság is ebben a környezetben sokkal komolyabban készül hivatására, életfelfogását, céljait és eszközeit magasabb etikai színvonalra helyezi.

A Képzőművészeti Főiskola

a Pasarétre volna kihelyezendő, a festői szépségű természet kapujába.

A Természettudományi Múzeum,

akvárium és botanikus-kert tervei, a Vármezőn szándékolt elhelyezéssel már részletes előkészítés alatt állanak. A krisztinavárosi fabódés szinkor

Kőszínház

volna átépítendő, a pesti Nemzeti Operaház és Nemzeti Színház budai festőintézetévé, a budai közönség

magasfejlettségű izlésének megfelelő műsorral. Hogy ezt a budaiak komoly életfelfogása mennyire megkívánja, aztsokszortapasztaltam, amikor jóleső érzéssel összetalálkoztam a pesti nagy kőszínházak ilyen előadásain a jólelkű budaiakkal.

A pesti ember Budáról rendszerint csak annyit tud, hogy jobb a levegője, jobb az ivóvíze és csöndesebb. Azért szokás ide nyugalomba visszavonulni, akárcsak Grácba, az ismert Pensionopolisba. Meg a nagyszerű gyógyfürdők kedvéért. Buda egyúttal

Fürdőváros,

már a rómaiak óta. A hékásme gyeri Csillaghegytől elkezdve a város határától le egészen délen a Római-fürdő, a Császár-, Lukács-, Király-, Rudas-, Rác- és Gellért-fürdők, megfelelő szállodai, közlekedési és élelmezési viszonyokkal, a vízi, hegyi és erdei levegő változatosságával Budát és vidékét egyúttal kitűnő szanatóriumi gyógyhelyé tehetné.

Ennek azonban alapvető előfeltétele a város közlekedési és élelmezési viszonyainak megjavítása. Helyesen átgondolt városszabályozás, az utak, hidak és közlekedési eszközök hathatós fejlesztése. Ami e tekintetben eddig Budával történt, az ugyancsak nem örömdolog. Az alvó Buda lomha tehetetlenségén urrá lett egyesek magánérdeke, a szemfüles haszonlesés, a tudatlan dilettantizmus. E tekintetben a legnagyobb botrány a gyönyörű nagy duna-hidak tengelyvonalának kijelölésénél történt. Minthogy a Margit-híd és a Lánchíd már hegynek vezették, — ami nem volt elkerülhető, — az Erzsébet- és a Ferenc József-hidat is a Gellért-hegynek vezették és hogy a hídfők levegőhöz jussanak, a hegy lábából alapos karajt lehordtak. Ez pedig könnyen elkerülhető lett volna, ha a Kossuth Lajos-utcat nem balra kanyarintják, hanem jobbra, a Kőto-utca és a Döbrentei-tér felé, amivel a budai belső Nagykörút kérdése és Tabán szabályozása ideális megoldáshoz jutott volna, a Ferenc József-hidat pedig nem ily kisméretűvé, hanem szélesebb uttestekkel a Calvin-tér—Vásárcsarnok-tér—Műgyetem irányába tervezik. Tiszta szerencse, hogy a *Hungária-körút—Margitsziget—Óbudai*, továbbá a *Boráros-tér—Kelenföldi* hidakkal hasonló baleset már nem történhet.

Kereskedelmi államtitkári működésem idején mindenekelőtt e két híd terveinek és anyagszükségleti megrendeléseinek előkészítését sürgettem. Az *Óbudai híd* már a hídfők szabályozási és földmunkálatait is sikerült megkezdenem.

A Krisztinaváros indokolt vágyakozással tekint a

Déli-vasút kihelyezése

felé, amely ékszerűen kétfelé hasítja és levegőjét füstjével megfertőzi. A Déli-vasut vonatai a *Kelenföldi állomásról villamos üzemmel volnának a pesti nagy pályaudvarokkal összekapcsolandók*, még pedig vagy *magasvasuti* alapon a Margit-híd—Nagyköruton át, vagy *földalatti vasútként* a Batthyány-tér—Báthory-utca irányában, amivel egyúttal a

Batthyány-téri Duna-híd

kérdése is legcélszerűbb megoldását nyerné.

Mindez azonban a távoli jövő zenéje. Egyelőre a legsürgősebb közlekedési igényeink a régi omnibusz- vagy autobus forgalom visszaállítására, a rózsadombi és a Villányi-úti villamos vasuti vonalak kiépítésére szorítkoznak.

Az Országos Munkügyi Tanács működésének keretében

Buda élelmezési viszonyainak megjavítása érdekében

a környék közelebbi bekapcsolását forszíroztam. Északi irányban a Pálfiy-tér—Szentendrei villamosnak Leányfalu—Tahitótfalu—Visegrádig való meghosszabbítását, nyugat felé a hűvösvölgyi vonalnak Hidegkutig és Mária-Remetéig való kiépítését, a Gellért-hegy—Svábhegy—János-hegy—Budakeszi—Nagykovácsi villamosvonalnak és a farkasréti második vágánynak kiépítését forszíroztam, végül déli irányban a Tétény—Érdi vonalát. Ezek közül már többet építés alá is sikerült helyezni.

Ezek az új vonalak nemcsak arra szolgálnak, hogy a falut a városhoz hozzuk közelebb és így az élelmicikkek behozatálát megkönnyítsük, hanem arra is, hogy a városi lakosság számára a földhözjutást, a kerti gazdálkodást lehetővé tegyünk, ami nemcsak egészséges, hanem a konyha számára is hasznos. Ugyanez a célja a Déli-vasut bekapcsolásának a főváros gyorsvasuti hálózatába, ami a Dunántúlt és a Balatont hozza közelebb Pesthez és javítaná és erősítené ennek magyar jellegét. Egyáltalában a közlekedés a legnagyobb reformer, a legnagyobb átalakító, a leghatalmasabb forradalmár. A mozdony erősebb, mint a nyaktóló.

Meg kell még említenem az „Égis” vállalat részéről szintén már a megvalósítás stádiumáig előrehaladt közérdekű terveket, a

Gellért-hegyre vezetendő síklót,

mely a mai Rác-fürdő mellől fölvezetne a Nemzeti Panteonra és történelmi arckép és szoborcsarnokká átépítendő citadelláig, továbbá a fogaskerekű vasut kettős vágánya villamosítását, mely a Széna-téri hurokvágánytól a Sváb-hegy-tető fensikjára tervezett üdülőhely kertvárosig vezetne.

Buda és Pest kapcsolatának legfontosabb útőere a Lánchíd. Amilyen botrány, hogy ennek utteste örökké rossz, úgy, hogy e híd jóformán hónapokig használaton kívül áll, épp oly tűrhetetlen

az Alagutnak

örökké nyirkos, penészes állapotban való tartása. Jól emlékszem azokra a nagy mérnöki vitákra, amelyek az alagut víztelenítése körül folytak; ezeknek eredményét azonban nem látjuk. Talán azért hagyták ily ocsmány, sőt egészségileg veszélyes állapotban, hogy rajta keresztül vergődve a szabad tájék élvezése iránt nagyobb fogakonyossággal legyünk? Az Alagut kicsempézése, ivlámpás megvilágítása és uttestének gondos jókarban tartása mondhatni egyik legsürgősebb követelményünk.

A végére hagytam, mintegy betetőzésül, a nemzet hálájának nagy adósságát, örök emlékezetű, boldogtalan nagy

Erzsébet királynénk szobrát.

Ennek elhelyezése tekintetében is már a kombinációk minden lehetőségét kimerítették, a János-hegy ormától elkezdve a főváros minden diszesebb helyén keresztül egészen a Városliget keleti határáig. Véleményem szerint az emlékmű a legmegfelelőbb elhelyezést kapná a Várkertnek a Várbazár fölötti domboldalon, azon fák árnyékában és azon csöndes sétányoktól övezve, amelyek bánatos lelkének oly sok enyhülést nyújtottak.

Az orvosnak szeretnie kell a betegét, a szociálpolitikusnak a társadalmat, hogy a diagnózist helyesen megállapíthassa és eredményesen gyógyíthasson. Szeretni kell városunkat, hogy megérthessük fejlődésének igényeit és megtalálhassuk és megállapíthassuk a fejlesztés irányait és eszközeit. Csak az adhat a város fejlesztésére helyes programot, aki gyermekkorától benne él, vele együtt fejlődik, aki a saját bőrén átszenvedi hátrányait és tökéletlenségeit és kitöprengi a javítás módszereit. Csak az, aki szülőhazájaként szereti, előnyeivel és hátrányaival és áldozatkészen hajlandó annak érdekeit gondozni és szolgálni. Meleg szív, hideg fej, vas marok az egyes polgároknál; szolidaritás és kooperáció a polgárság összességénél, — ez az, ami a programok álmait valósággá válthatja át.

Ezért és ehhez kell Buda társadalmának minden pártkülönbséget félretéve közös munkában egyesülni. Azért nem lépek semmiféle pártkülönbségekbe, hogy ezt az egyesülési munkát minél hathatósabban és különleges pártérdekektől függetlenül szolgálhassam. Ehhez a munkához kérem a kerület szíves támogatását.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
632. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság.
Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24.
Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitólír sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
január
15-én.

Nők az alkotmányban.

„Sok vizet zavarnak majd a nők.”
Lehet, hogy félelemmel, de talán elismeréssel adózott a nőknek az író, amikor azt mondja, hogy vizeket zavarhat. A *Budai Napló* legutóbbi két számában is mintha meghátrálásra intené a nőket. Nincs igaza. Kell a nő a politikában, nem azért, hogy politizáljon, hanem, hogy ott legyen, hogy résen álljon, hogy a nő apró-cseprő bajaiban szavát fel-emelje még ott is, ahol a férfiak részéről a legnagyobb megértéssel találkozunk, mert hiszen vannak nekünk olyan kicsinek látszó, de valójában igen fontos ügyeink a családban, a családon kívül, a gyermeknevelés, az asszonytartás, a cseleedség bajai, a nő joga, az anyaság, a bukkott nő, a csábító férfi és több apró nőansz, amelyekből felépült a baj. A finom asszonyi ösztön megsejti és mint a villany rezgésére reagálnak idegei az esetek valószínű kapcsolódására. Nem akartunk mi politizálni s az ellen, hogy közülünk valaki képviselő legyen, a legnagyobb energiával tiltakoztunk volna. Ugyan hova gondol? — mondta volna jó anyám, hogy a lányom, a menyem, a hugom — nevétséges még gondolni is, — az asszony maradjon a bölcsönél... Így ezernyelcszázban.

— De változtak az idők, változtak a nézetek.

1918 november hónapban hozott a postás a számomra egy meghívót, amelyben értesítettek, hogy megalakult a Károlyi-párt női szerve, amelyen engem is kizemelték valamilyen tisztségre, tehát jelenjek meg. Én akkor is azt mondtam, nem kell nekem a politika, — de már piszkált valami, nem tetszett sok minden. Még nem tudtam nevet adni a rémületnek, még nem tudtam mi fenyeget bennünket, de jó asszonyi ösztönöm megérezte, hogy érdeklődni kellene. Elmentem arra a Károlyi-féle szervezkedésre, bár a cím erősen ellenszenves volt, de a kíváncsiság hajtott.

Az ülésen egy ismert budai ur beszélt a nők szerepéről a politikában, egy másik ur a saját politikai múltját dicsérte, a harmadik statisztikailag bizonyított valamit, ami igen unalmas volt és én már kezdtem huzódni az ajtó felé... Azután a tisztségeket osztogatták a nőknek: ki legyen elnök, ki legyen ez, az, némely névnel éljenek, ilyenkor élénk volt a mozgás, én egy ilyen pillanatra vártam, hogy ellilanjak.

De változtak az idők. Március huszonegyediké utáni idők kegyetlenül fellorgatták az eseményeket, embereket, elveket, tradíciókat. A legnagyobb remegésben ökölbe szorult az asszonyi kéz és fel-fel kiál-

totunk: hol vannak a férfiak? — ez lehet? — így lehet? — A férfiak *otthon* igen nagy hősöknek bizonyultak, a kommunizmus alatt verték az asztalt — *otthon*, de — de a hivatalban, a munkában, a politikai megbízott előtt — aligha!

Hogy tenni kellene valamit az asszonyoknak, akkor jutott először az eszembe, amikor vagy száz asszonyt láttam összegyűlve a Krisztina-városi templom előtt az emlékeztetés vasárnap utáni hétfőn, június 23-án. Vasárnap három papot elvittek, emiatt lázongtak, kiabáltak, deputációba készültek. Két vörös katona lökdöste őket, két haramia arcú rém, az egyik asszonyt, aki igen hangos volt, elakarták kísérni, de a többiek nem hagyták, mire a vörös katonák az asszonyt betaszították a templomba. Én is bementem és arra kértem az Istent, hogy tegyen csodát, hiszen most volna a csodák ideje?... Leborultam és vergődő lelkem hangtalanul zokogott az Ur lábánál.

A kommunizmus megbukott, újra ősz lett és mi asszonyok munkába állottunk, hála Istennek. Ki-ki dolgozott amennyi reá fért. Keresztény, protestáns, unitárius vagy kálvinista a szent ügyért egygylettek; utcákból ki, utcákba be; emeletekről emeletekre. A férfiak ámulva nézték a munkahalmazt, amit az asszonyok végeztek, asszonyok, leányok vállaltak. Nemrég a templomból jövet a Krisztina-terén négy-öt asszony politizált: — Kell-e női képviselő vagy nem?

Volt egy női jelöltje az egyik kerületnek, de őt is elejtették. Miért éppen *Ő* legyen? mondja az egyik asszony epésen és miért éppen egy ilyen előkelő kerület küldjön be női képviselőt? jegyzi meg egy másik asszony. Hallgatom, hallgatom és elgondolom az örök asszonyt... És rájuk szóltam:

— Hát legyél *Te*, legyen *Ő*, legyen a *harmadik*, a tizedik, de az Isten áldjon meg benneteket, küldjetelek keresztény női képviselőt a parlamentbe.

Haspel Ferencné.

Szerdán, jövő héten, jelenik meg a *Budai Napló* legközelebbi száma, melyet teljesen a

választásoknak

szentelünk, közölve az összes jelöltek élettrajzát, közéleti tevékenységét és néhány sorban összefoglalva programja lényegét. És ezzel tölteszünk ezen az áldatlan választási harcon, mely a könnyen széthúzó magyarságot még jobban szétszakgatta. A kölcsönösen kapott sebek gyógyítása lesz azontul a *Budai Napló* legszebb feladata.

Napló:

Buda, 1920. január 14.

A korona ünnepét ülték Budán vasárnap délután. A királyság pártja bontogatta itt a királyi vár tövében háromszínű lobogóját, melyre az ország címere fölül a szent korona van himezve. Az I. kerület királyság pártja — a hogy illik — rendezte első összejövetelét, mint az ország első kerülete, amelynek területén áll a király várpalotája — és elsőnek nyilatkozott a királyság nagy eszméje mellett. A tornacsarnokban jöttek össze mindazok, akik az ülésről időn tudomást szereztek és valami különös áhitattal hallgatták *Tolcsvai Nagy Gábor* szépen görögül üdvözlését — dr. *Porteleky László* hódoló beszédét, melyben meghajtotta a nemzet lobogóját a magyarság örökké való szimbólumára a szent korona előtt. — *Sándor*

László rajongó szerelétől átitatott siralmát, szülőföldre az elvesztett Erdély felett, amely sohasem veszhet el végleg és — *Stadler Nándor* bölcs fejtegetését a király s a nemzet kölcsönös viszonyáról. Az ülés elején megjelent a II-ik kerületi királyság pártja megbízásából *Buday Gyula* ezredes és *Virág Béla* szerkesztő aki tolmácsolta a hegyentuli rész üdvözlését és csatlakozását. A II-ik kerület királyság pártja jövő héten csütörtökön január 22-én este 6 órakor rendezi nagygyűlését a budai vigadóban, a hová minden politikai pártállású polgártársunkat meghívja, mert a királyság pártja nem politikai párt. Szívesen látja más kerületek lakóit is, akik rendületlenül hűvei a független nemzeti királyság dicső eszméjének. A központi királyság párt elnöksége testületileg vesz rész a nagygyűlésen.

Buda kincse, ásványvízforrásai veszedelemben vannak, hogy előnti őket esővíz, mely ma a gondozatlan árkokból kicsap, lefolyása nincsen és már fenyegeti a keserűvízforrásokokat a Dologó-ut és Péterhegyi-ut mentén. Az egész Kelenföld el van hanyagolva, mert nincs munkás, aki a 30 koronás napibér mellett az utmenti árkok kotrására vállalkoznék s a Lágymányos, Albertfalva környéke ma valóságos sártenger. Központi csatornázása nincsen, az árkok pedig el vannak iszaposodva. A legnagyobb baj mégis a keserűvízforrások körül van, pedig ez ma nemcsak Budának, de egész Budapestnek, mondhatnák egyetlen kivételi cikke s így valutáris szempontból különös figyelmet érdemel. A Saxlehner cég békés időben 10 millió értékűt szállított ki és most

fölhalmozta raktáraiban a gyógyvizet, hogy alkalomadtán a világpiacra vethesse. Nagy kötéseik vannak Svajccal és Amerikával, melyek révén valutánk lényegesen javulhat. Ennek nem szabad a sártengerbe fulladnia. *Gecső Jenő* főmérnök különös gondjaiba vette ezt a vidéket s az első fagy után minden rendelkezésre álló munkaerővel e kincses vidék segítségére siet. Ha ez kevésnek bizonyulna, még a katonaság segítségét is igénybe kell venni, hogy elmúljon fölülünk ez a veszedelem.

A vár legyen az első, mely Budapesti reneszánsza révén kerül új tervezés alapján átépítésre. Gátat kell vetni a rombolásnak és utját kell állani az izléstelenségnek. Azokat a régi apró palotákat és polgári házakat, különös kapuzataikkal, barátságos udvaraikkal ne nagyon bolygassuk. Ez adja meg a vár tulajdonképpeni színt. Ha mégis újból épül néhány rozoga ház, annak helyére csak stílszerű épület jöhet. Modern tüleki felhőkarcolók ide se-

hogyszem illenek. A Tárnok-utca néhány izléstelen új épülete egészen megrontotta a Vár belső és külső képét. A legszigorúbban kell megszabni azokat az építési irányokat, amelyek szerint ezentúl a Várban építeni lehet. — Már sokszor kifejtettük azt a Budához egyedül méltó tervet, hogy a Margit-híd és Erzsébet-híd közötti belső budai részt, melyet félkörben fognak be a budai hegyek s mely félhóval alaku területnek központja a Vár — teljesen a régi olasz-magyar stílus szerint kell építeni. Minden ház menjen vissza a Thököliék és Rákócziak korába köntösért. A magyar mérnök és építész egyesület hivatása volna itt a háztípusok tömegét pályázatok útján kiállítani és a város rendelkezésére bocsájtani. Legyen ennek a színtelen szürke városnak egy darabja a nagy történelmi múlt megőrzője.

Tönkre ment itt minden a világháború és a proletár uralom idején. A csatornák beomlottak a nehéz autók alatt, a templomokról lehullott a vakolat, az iskolák lerongyolódtak és a külteképek útjait mintha felszántották volna. Nem lesz elég egy milliárd, hogy helyrehozzák a nagy pusztulást. És a városnak nincsen pénze. Minden kerület milliókat követelt előirányzatában, maga az I. kerület 10 milliót kért és a budai három kerület együttvéve 3.519.000 koronát kap. Ebből a nagy tétel a II-ik kerületnek jut: 2.159.000 korona a Rozsádombi szepertin ut kiépítésére a Heltai-utcától, a Bimbó és Mész-utcán át föl a már elkészült utig. A I. kerület a Villányi-ut tovább építésére a Szüret-utca és a Déli vasúti átjáró közötti része

306.000 koronát, — a Sztűret-utca rendezésére 202.000 koronás és a Villányi-ut csatornázására 331.000 koronát kap. A III-ik kerület csakis a Vérhalom-utca rendezésére kapott költséget, 421.000 koronát. A megrongált utak rendezése okozza a kerületi mérnöki hivatalok nagy gondját, mert nincs kő. Az I. kerületnek 7000—8000 köbméter kőre volna szüksége és nem képes azt beszerezni. A múlt évben a Szobi Köbánya R. T.-nak 5000 köbmétert kellett volna szállítania és csak száz köbmétert szállított, mert nincs szén, nincs hajó. Pedig a kültelki főutak, mint a Nemetvölgyi, Hidegkuti és Budakeszi utak formálisan *föl vannak szántva*. Itt szállították a fát és fatuskókkal fékeztek a kocsikat. Kő pedig nincs.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő található d. u. 3—4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Az árvák kenyerének a jó Isten viseli a gondját és most, hogy a Klotild-szeretetház oly súlyos anyagi helyzetbe került a prolektárok örületes gazdálkodása révén, jó *Ripka* Ferenc feje is fött, hogy az ő 125 árvájának hol szerzi a mindennapi kenyeret. Végre az a menő ölete támadt, hogy elhozza az árvaházba az amerikai missziót. Vasárnap délelőtt vitte dr. Ripka Ferenc elnök a misszió tagjait élükön *Mossat* ezredessel és a ferenczsatorna társaság elnökével *Gersler* Lajossal a Budakeszi uton fekvő szeretetházba, ahol őket *Lipthay* János igazgató és dr. *Szabó* Árpád fogadták. Megnézték apróra az egész szeretetházat, amelynek mintaszerű berendezése meglepte őket. Megkeresték az árvákat játszóhelyeiken és az ezredes különféle kérdésekkel fordult feléjük atyai jószággal. Azután megnézték a konyhát, az ebédlőt, ahol már terítve várta az asztal a gyermekeket, akiknek *Ripka* elnök elmondotta, hogy kik a vendégek s azután a vendégek felé fordulva kérte támogatásukat, mert anélkül nem képesek ellátni ezt a 125 árvát, — amit a jóléti ezredes határozottan meg is ígért, sőt, — másnap már be is váltotta az ígértét. A vendégek távozásakor a gyermekek elénekelték a Hymnuszt, mire a vendégek más magyar dalt is hallani szerettek volna; — és rögtönöztek is a kis magyarok olyan precíz hangversenyt, hogy ámulva hallgatták az idegenek. Ennek volt főleg a jutalma, az hogy másnap *egy kocsi* ruhát, fehérneműt és élelmiszert küldött ki a misszió azzal az ígérettel, hogy a legközelebbi szállítmányból szintén jut nagy adag. Jó az Isten, de *Ripka* Ferenc is érti a módját, hogyan kell az ő kis árváin segíteni.

Nem sok vizet zavartak a II. kerületi előljáráságon az ide delegált munkás és katonatanács tagjai a kommun alatt. A tisztikar, a régi kipróbált emberek mind a helyükön maradtak. Rombolás pusztítás nem történt. A véletlen úgy hozta, hogy az ide kerültek a mérsékeltébb irányú hívek voltak, akik itt hamar belátták, hogy az ő tudásuk messze el marad a régi tisztikar gyakorlati tudása mellől.

Pénz nélkül állt épen karácsony előtt télvíz idején az I. kerületi előljáróság népjóléti osztálya, — fillér nélkül és látta mint hőmpölyög feléje a nyomorúság, a szegénység, — Mint a megváltás, jött néhány számottevő adomány, amely lehetővé tette, hogy a múlt éveknél is nagyobb arányokban nyújthatott segítyt. Az adományozók sorát a „Budai református nőegylet” nyitotta meg, mely *Haypál* Benő ref. lelkész útján 1177 koronát juttatott az Előljárásának, azután *Fischer* József építész 500 koronát és végül jött *Komlós* Jenő, a Schwartzter-féle Szanatórium igazgatójának fejedelmi ajándéka: 25.000 korona, mely eleinte csak az I. kerület III-ik választókerületében lakó szegénysorsú gyermekes családok, utóbb azonban minden rendű szegény és más gyámoltásra szorulókat segélyezésére volt szánva. A nemes szívvel tett adományokat most itt a nagy nyilvánosság előtt is hálás köszönettel nyugtázza szegényei nevében az I. kerületi Előljáróság.

Szerzői est a Császárfürdőben, 18-án délután 5 órakor bemutatót rendez *Thesely* Károly és *Cathry* Szaléz. A műsor minden számát, az összes szereplők részére ők irták. A szövegét *Thesely*, a zenéjét *Cathry* szerezte. Élénk érdeklődés előzi meg a bemutatót estét.

Akadályokkal küzd néha a legjobb szándék. Siralmas levélből értesülünk ilyen esetről, mely a Sváb-hegyen történt. Az ottani Népművelési Egyesület e hó 4-én délután 5 órára előadással egybekötött közgyűlést hirdetett és az érdeklődők már 4 órakor megjelentek, előre örülve a mozielőadás gyönyörűségeinek. Pont fél 5-kor azonban a karhatalom elzárta a bejáratot és a parancsnok az ügyvezető és főrendező *Tóth* Kálmánt fölszólította, mutassa be a gyűlés megtartására vonatkozó kapitánysági engedélyt. A népet művelni óhajtó igazgató azonban nagy elfoglaltsága közben a gyűlést bejelenteni elmulasztotta — engedélye nem lévén, a becsapott közönség nagy méltatlankodások között távozni vott kénytelen, miután őt erre a karhatalmi parancsnok felszólította.

A Ski-szövetség decemberi közgyűlése a mai viszonyoknak megfelelő tanácsot választott, mellőzve a lelépő tisztikarnak néhány tagját, akik most minden alkalmat megragadnak, hogy a tanács működését lehetetlenné tegyék. Az egyik vád szerint a tanács jogellenesen ül együtt és ezért új választást követelnek. *Pölzel* Jenő dr. az új főtitkár az illetékes hatóságoknál eljárva megállapította, hogy a Szövetségnek, a Károlyi éra alatt módosított alapszabályait a belügyminiszter rendelete értelmében december 18-ig be kellett volna nyújtani jóváhagyás végett s így tényleg szabályellenes a működése. Csakhogy az új tisztikar csak decemberben választották meg s így nem volt ideje a módosítások jóváhagyását kérni, míg a régi főtitkár *Vigyázó* János dr., akinek ez kötelessége lett volna, későn kezd a rendeletek iránt érdeklődni. Szerencse, hogy a Szövetség *Holfeld* Henrik és *Schwicker* Richárd dr. személyében olyan lelkes és kifogástalan vezetőkkel bír, akik pártatlanul erős kézzel vezetik a Szövetség ügyeit s így e pártoskodásból nagy veszedelem nem lesz. A szövetség február hó 14-én rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen alkalma lesz a két pártnak a helyzetet tisztázni. Február 1—2-án rendezi a Si Szövetség, „Magyarország Si bajnokságát a Normafánál, melynek keretében kerül eldöntésre az *iffusági bajnokság* is.

HÁZI SIRÁMOK ezek, amiket ki-présel belőlünk az a nehéz küzdelem, melyet folytatunk a papírhány, nyomdai árak nagysága a nyomdák túlfoglaltsága, a posta és minden kivülünk álló tényező ellen. A nagyközönség szeretettel karolta fel lapunkat, mint egyetlenét Budán. A szerkesztőség megfeszített munkával igyekszik feldolgozni a választás szétforgácsolt anyagát. De a posta fölemelte őt-szörre a bélyegdíját s most számonkint csaknem 600 korona csak a portó, — a papíros mely azelőtt 26 korona volt egy lapszámhoz, ma 1600 korona és még így sem szállítják időre, órára. — Az *Attila* könyvnyomda éjjel-nappal dolgozik kimerülésig és alig győzi a sok plakátot és brosurát, ami szintén minket hátráltat — és végül küzdünk az érdekeltek különös indolenciával, akik sokat követelnek a laptól, de nem járnak a kezünkre. Lehetetlen mindenütt ott lennünk, amikor a nap egyazon órájában 7—8 helyen is van gyűlés, program s azonkívül sok fontos társadalmi esemény. A lap tere sem engedi, hogy mindent kellően feldolgozhassunk s a mai nyomdai árak mellett nem kívánhat senki tőlünk erőnket meghaladó anyagi áldozatokat. A lapvállalatnak magának minden megjelent sor három koronájába kerül s így csak a meritorikus eseményeknek számíthatunk helyet. Mindez arra kényszerít minket, hogy a jövő számtól már csak az előfizetőknek küldjük a lapot és még a tisztelet példányokat is kénytelenek vagyunk beszűntetni.

Két milliót tett ki az ingatlanok forgalma Budán december utolsó előtti hetében, ami a vásárló kedv fokozását jelenti.

Valóra vált mese volt a gyermekek számára a Városmajor-utcai iskola karácsony ünnepe, melyet a bőkezű mecénás *Horváth* Károly rendezett az iskola 414 növendéke számára. A fényárban uszó nagy tornateremben két hatalmas, gazdagon díszített karácsonyfa alatt játékok, mesekönyvek és a gyermeklélek minden vágya, álma. A terem díszítésének farságát, költségét *Morbíter* Dezső budai főkertész vállalta és segédkezett az iskola tantestületén kívül *Horthy* fővezér két fia, *Frimmel* János igazgató és ügybuzgó neje. Az ünnepen részt vett Huszár Károly miniszterelnök neje három gyermekével, *Horthy* Miklósné leányával, dr. *Bódy* Tivadar polgármester, dr. *Várossy* Gyula tanácsnok, *Perczel* Béla iskolaszéki elnök. *Kirchner* Hermann tábornok és a budai társadalom számos kitünősége. *Frimmel* János igazgatónak mindenkit megható beszéde után a gyermekek elénekelték a Hymnuszt, szavaltak és *Bódy* főpolgármester záró szavai után kiosztották az ajándékokat, amiben nagy örömmel vettek részt Huszár Károlyné és *Horthy* Miklósné is, sok keserűnek indult karácsonyt kedvessé téve. A nemes-szívű adományozót, *Horváth* Károlyt mindenki meleg hálával üdvözölte és mi is minden magyar iskolának szívből kívánunk ilyen Horvátot.

Elfújta a szél Budáról a járványokat és betegségeket, meri a tisztiorvos legutóbbi statisztikája alig talál beteget Budán. Mintha Budapest volna a világ legegészségesebb városa.

Áldásos működését megkezdte már az Irgalmasrend által kezdeményezett „Országos Keresztény betegápoló és temetkezési egyesület” a II., Fő-utca 40. szám alatt levő helyiségében a félelemelen. Hivatalos órák idején, minden kedden és szombaton délután 4—6 óra közti, itt lehet felvételekre jelentkezni. Felhívjuk erre a középórály figyelmét, amelynek érdekében létesült az egyesület.

A Flórián kápolnában, mely a legfőbb számszékkel szemben áll a Fő-utcában, január hó 18-tól kezdve minden vasár- és ünnepnapon reggel 8 órakor szentmise lesz szent beszéddel.

Keserves pótlék sújtja majd azokat, akik elmulasztották bejelenteni a jövedelem, vagyon és hadinyereségadóra vonatkozó vallomásukat, melynek határideje 1919. december 31-én lejárt. Pedig sokan mulasztották el. Akinek jövedelme a 10.000 koronát vagyona a 20 ezeret meghaladja, vallomásaikat az illetékes adószámviteli osztálynál sürgősen jelentésük be és a kapott meghívó esetén vigyék magukkal az igazoló iratokat, hogy mért késtek le a bejelentéssel. A tőkekamatadó bejelentések határidejét 1920. január 28-ig meghosszabbították.

A dohányzók megnyugtatóra szolgál, hogy az *öbudi* dohánygyárat nem egészen rabolták ki az oláhok, hanem csak félig. Egy milliárd értékű albán dohány vár feldolgozásra s a mai adagok mellett egy évre biztosítva vagyunk. A gyár napi termelése 11 mázsa finom és középfinom dohány, — ebből egymázsa purzicsán.

Az ebek harmincadjára jutott az egész magyarság és így már igazán nem fontos, hogy az ebek ügyében is újabb árheket rónak ránk. A tanács a háztulajdonosokat hívta föl, hogy a kerületi előljáróságok útján kibocsátott ebösszeíró-íveket pontosan töltsék ki. mert különben 100 koronáig büntetnek. Ez sürgős mert a határidő már lejárt. Az *ebtulajdonosok* pedig e hó folyamán fizessék be a díjakat és vegyék ki a jegyet és igazolványt. Az I. kerületi állatorvos *Haszmann* József külön is felhívja erre az érdekeltek figyelmét.

A hadkötelesek összeírásáról a budai kerületekben számol be tudósítónk. Az alkalmasak az alkalmatlansági vegyes katonai vizsgáló bizottság elé kerülnek, ahol alkalmasságuk szerint kerülnek beosztásra. A rokkantak alkalmassági vizsgálaton megjelenni nem kötelesek. A jelentkezés a kerületi előljáróságokon történik a további intézkedés a központi katonai ügyosztály hatáskörébe tartozik, ahol február elején lesz az eljárás folytatása. Az I. kerületben 1233 jelentkező közül 689 volt alkalmas és 544 nem alkalmas, — a II. kerületben összesen 800 jelentkezett és a fele alkalmas.

Gyász. *Gombosfalvi Gombos Géza* nyug. pénzügyminiszteri számtanácsos, iskolaszéki gondnok, a pápai érdemkereszt tulajdonosa, január 6-án hosszas szenvedés után 79 éves korában elhunyt. A jótékonyág terén mindig elől járt.

Id. faji *Fáy* Gyula nyug. uradalmi intéző életének 68-ik évében, január hó 7-én rövid szenvedés után az Urban csendesen elhunyt. 9-én délután temették a farkasréti temető halottasházából, nagy-számu gyászoló közönség kíséretében. Az engesztelő szent miseáldozatot 10-én délelőtt 10 órakor volt a ferencieknek. Benne siratja apását *Gecső* Jenő főmérnök.

Fery Margitot, a szomorú véget ért *Fery* Oszkár leányát temették e hó 10-én nagy részvét mellett. Édes atya rettenetes halála megzavarta idegzetét és a virulós menyasszony megvált a földi élettől s a boldogság kapujában megfordult, hogy elmenjen forrón szeretett édes atya után.

Dr. Tuszkay Ödön

a III-ik (hegyvidéki) választókerületben
a Nemzeti Középpárt

jelöltje régi erdélyi katolikus-család ivadéka Székesfehérvárott született 1863-ban. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte és azokat később külföldön, főleg Németországban és Angliában négy évi tanulmányuton tökéletesítette és pedig első sorban nőorvosi terén, másodsorban közegészségügy irányban. Eddig százhuszonhárom bűvárlati dolgozatot írt, melyek főképpen a fenti szakmákban mozogtak, de azonkívül több társadalomtudományi értekezést is írt; mindezen munkák elsőrendű szakfolyóiratokban jelentek meg a magyarokon kívül francia, angol, német, orosz és olasz nyelven. Tizenegy év óta mint középiskolai egészségügyi tanár működik állami és városi iskolákban és köztevékenysége főleg ezekre a területekre szorítkozik, valamint utóbbi időben a balneológiára is, mint fürdőorvos.

Politikai tekintetben Tisza István öszinte híve és követője volt 25 év óta és kültagja volt politikai pártjának. A színmagyar érzés mélyeséges hitével, a becsület, szívós, energikus, nem alkudozó kulturmunka híve, egyben minden társadalmi fejlődés erő-, progresszív munkása. Lelki életében, már orvosi hivatásának kifolyásaként is első sorban a milliók nagy nyomorának mély átérzése vágott erős nyomokat és főleg ezek sorsának igazságos, lehető gyors útmben való javítása — mindenkor a magyarság iránt való szent hittel — volt politikai és társadalmi tevékenységének célja és ez irányban zajtalan, de szívós munkálkodásának tárgya. A közegészségügynek — ennek az elhanyagolt, szomorú állapotú kérdésnek — nagyszabású rendezése szintén a fentebbi elvek és érzések szolgálatában egyik legnagyobb tényezője alkotási vágyának, mert mély meggyőződése, hogy csak egészséges nemzet lehet gazdag, boldog és szabad. A siralmasan letört szélsőséges politikai irányok helyett, melyek ma a kereszténységet a korteszéközők származás és sárral bedobálhatók sorába alázzák, éppen a kereszténység etikája iránt való szent tiszteletből — az okos megértés, az emberséges kiegyenlítés és méltanyosság a művelt egyén önmérsékletességének pártján — a nemzeti középpárton találja meg leginkább helyét.

Budának éppen a III. választási kerületét találta a főváros leginkább elhanyagolt területének: valósággal mostoha gyermeke Budapestnek. Utcai jórészt rendezetlenek, középítészeti szempontból majdnem teljesen elhanyagolt kultúrhiányok irányában pedig egyenesen megdöbbentő az állapota; pedig egyetlen része sem olyan fejlődésképes ennek a nagyvárosnak, mint éppen a III. választókerület. Világnevezetességű nagy fürdőhelyet, illetve nyaraló-telepeket, az osztrák Semmeringet nagyszabásúságban és egészségügyi-orvosi szempontból ezerszeresen felülmúló sanatoriumokkal, kellene a Svábhegyen létesíteni. Ugy ez a terv, mint a fogaskerekűnek villamos üzemre való átalakítása és egyrészt legalább a Krisztinátérig való vezetése egyik oldalról — a Zuglitérre a másik felől, évek óta kedvező gondolata a képviselőjelöltnek és ez irányban volt és van is alkalma bankkörökkel tár-

gyalni és munkájukban részt venni. (Magyar Bank). Ugyancsak Budára, a Városmajorba óhajtaná a második egyetemet telepíteni, melyre most — a kolozsvári és pozsonyi egyetem kiűzése után a legszebb alkalom volna. Állandó színházat a III. kerületbe — mely mint kulturpalota minden más művészeti irány központja volna — egyben lüktető nemzeti életet élő magyarságot is terjesztene különösen a választókerület periferiáin, kellő iskolákkal, szakképző tanfolyamokkal: a svábhegynek és zuglitérnek nagyszabású nyaralóhelyévé való fejlesztésével: mindezek a csendes, erélyes, céltudatos munkálkodás irányai! Most pedig — a gyász és keresztrefeszítés napjaiban: téli iparágakat a majorosoknak, intenzív föld- és kertmégmunkálást mindenfelé, alkalmas területeken huszfogyasztási célokra — az előbb említett irányokat nem zavaró — állattenyésztéssel. Ezek és más — nyilvánosan és röviden le nem írható — tervek és eszmék jelölték meg köztevékenységének irányát Budán.

*

Lapzártakor értesülünk, hogy Tuszkay Ödön dr. visszalépett.

IV.

Rassay Károly dr.

a IV-ik — vizivárosi — választókerület

Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja

képviselőjelöltje régi budai német családból származik. Az apja hosszú éveken át volt a D. G. T. akkor még bombatéri állomásának pénztárnoka, ahonnan később vidékre került. Rassay Károly is Orsován született 1886. március 21-én. Középiskoláit Zentán járta, ahová atyját időközben állomásfőnökké nevezték ki. Jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. A kiváló tehetséges fiatal jogász szüleinek kívánságára Budára költözött és itt élt közöttünk, nem tekintve azt a két évet, amit Zentán, mint ügyvéd töltött el. A zentán a 48-as és függetlenségi pártnak volt ügyvezető elnöke, mint egész fiatal ügyvéd és a helyi újság szerkesztője. Választott tagja volt a városi közgyűlésnek, valamint Bácsbodrog vármegye törvényhatósági bizottságának, ahol minden felszólalása méltó feltűnést keltett. A háború előtt édes anyja kívánságára a bírósághoz nevezett ki magát, ahol rövid ideig a büntetőtörvényszéknél szolgált, de kiváló képességeit elismerik csakhamar tanácsjegyzővé nevezték ki a kuriához, ahonnan az igazságügyminisztériumba rendelték be. A proletárdiktatúra alatt ő szervezte az igazságügyminisztérium személyzetének az ellenállását. Miniszteri titkárból nevezték igazságügyi államtitkárnak, ahol vezetése alatt készülnek a legfontosabb közjogi nemzetgyűlési javaslatok.

*

Politikai programja a keresztény társadalom egységessé tétele. Erős szociális haladás. A keresztény közép osztály, keresztény kereskedők és iparosok, tisztviselők, munkások gazdasági megerősítése. Törekvése, hogy a keresztény irányú közszégi politika érdekében minél erősebb alapon megszervezze a kerületi keresztény közszégi pártot.

Méhely Kálmán

a IV. (vizivárosi) választókerület
pártonkívüli képviselőjelöltje

született Budapesten, 1882-ben, római katolikus, negyedszázad óta lakik a II. Fő-utca 11., illetőleg 19. számú házban. A II. ker. reáliskola prematúrusa, a Műegyetem kitanutató gépészmérnöke. A nagy háborúban mint a vasuti- és távirászezred főhadnagya már 1914 őszén legfelsőbb kitanutatóban részesült. Több nyáron át a budai Ganz-féle gyárakban mint elektrotechnikus és gépszerkesztő, majd 1904 telén Horvátországban vasútépítésnél dolgozott. A következő évben állami ösztöndíjjal Belgiumban a seraing Cockerill cégnél töltött egy évet, ami pályájára sorsdöntő jelentőségű, mert a belga ipar és kereskedelem izzó kohójában alakult át technikusból közgazdává. A Budapesti Hírlapban megjelent cikkei a kormány figyelmét ráirányítván 1906-ban a kereskedelmi minisztériumba meghívják, ahol előbb a kereskedelem-politikai, majd az iparfejlesztési szakosztálynak előadója. Mint ilyen, hivatalos kiküldetéseken Magyarországon kívül sűrűn beutazta a nyugati iparállamokat, különösen Németországot és Angliát, 1909-ben pedig hosszabb tanulmányutat tett Észak-Amerikában, melynek hazánkban legalaposabb ismerője és több ottani közgazdasági egyesületnek ma is tagja. Az állami szolgálatból 1919 októberében a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének ügyvezető igazgatójává lépett át, mely állásában 1918 novemberig maradt. Mint a Magyar Mérnök és Építész Egylet titkára, az alkotó munka nagy mesterének Mechwart Andrástnak szobrát kezdeményezte. A Közgazdasági Egyetem érdekeiben már 1909 óta dolgozik. A Műegyetemen 1914 óta a „Gyári üzem” meghívott szakelőadója, a most létesített egyetemi közgazdaságtudományi fakultáson pedig az „iparpolitika” tanára. Tudományos és gyakorlati működésének különleges területei: a szövetkezetek és szakszervezetek, a házipari organizmus, a tudományos üzemvezetés, a termelő gazdaságpolitika, a gazdasági szerelés és a munkáskérdés. Ezek mindenikében szakirodalmi működése elismert. „A munkáskérdés lényege” című nagy művét mint az 1912–16. ciklusban megjelent közgazdasági munkálatoknak egyik legkiválóbbját a Magyar Tudományos Akadémia dicsérettel tüntette ki.

*

Programja: Széchenyi követése. A nemzetnek kulturális emelése és alkotó közgazdasági munkára nevelése, a munka megszervezése és állandósítása. Kivirágztatni nemzeti-ségünket, de belekapcsolódni a nyugati nagy vezető népek fejlődésének nagy eszmeáramlatába, tehát európai kulturális, gazdasági és társadalmi politikát követni, magyar szellemben, a szolidaritás és a kooperáció jegyében. A nemzet összes termelő erőinek egyesítése és az ország nagy sorsdöntő céljaira való központosítása; ezt a célt a mai politikai pártok merev korlátai között nem követheti, mert egyik sem alkalmas a társadalom minden rétegének egyesítésére. Ez okból pártonkívüli.

V.

Kontra Aladár

az V. (óbudai-ujlaki) választókerület
Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának

jelöltje, ma 42 éves. Tanulmányait a budapesti teológián végezte s rövid ideig tartó vidéki káplánkodás után, 1902-ben, néhai Szász Károly, a költő-püspök, hozta Budapestre, akinek a fiatal káplán nagyon kedves és nagyra tartott embere volt. A III. kerületben 1907-ig mint segédlelkész és hitoktató működött 1907-ig, amikor a Mészáros Sámuel halálával megüresedett rendes lelkész állásra választották meg. A kerület közéletében kezdettől fogva élénk résztvevő s mint a kerületi függetlenségi párt elnöke, már évekkel ezelőtt is kifejezetten keresztény irányú beszédeivel és a kereszténység tömörítését célzó agitációjával az erősen zsidó jellegű kerület demokratái között sok ellenséget szerezett ugyan, de viszont annál több tántoríthatatlan barátot a kereszténység táborában. Róla csakugyan el lehet mondani, hogy nemcsak most sürgeti a keresztény politikát, amikor azt olyanok is kezdik követelni, akik nemrég még a maguk kereszténységével sem igen törődtek. A Protestáns Szemlében, A Célban és több vidéki lapban megjelent cikkeiben állandóan a nemzetrontó destruktív irányzatok ellen küzdött s 1913-ban röpiratban mutatott rá a zsidóság aránytalan gazdasági és hatalmi térfoglalásával szemben a keresztény tömörülés szükségességére a Jászi Oszkár-féle nemzetiségi politika veszedelmes voltára. Erős fajszerepet indította rá, hogy önként jelentkezzen katonai szolgálatra s mint tábori lelkész megfordult az olasz határ hegyek között, a román fronton és Ukrajnában. Az ő kezdeményezésére történt, hogy a Dnjeper partvidékére, a hajdani Lebedia és Eielköz etnografiájának kutatására külön tudóst küldött ki a Turáni-társaság terén ez volt az első kezdeményezés.

Kontra Aladár erős függetlenségi volt ugyan mindig, de Károlyi-párti nem volt soha.

Még 1918. őszén föntartás nélkül csatlakozott az akkor egyetlen kereszténypárthoz, a Keresztény Szociális párthoz.

*

Politikai programja, hogy Magyarországot csak a kereszténység mentheti meg, amely Szt. István óta konzerválta a nemzeti öröket. A keresztény politikának megalkuvást kizáró, erősen nemzetinek is kell lennie. Kiméltlenül felelősségre kell vonni mindenkit, aki az ország tönkretételében csak legtávolabbról is részes és ha most szordinóval irnak is, le kell törni a tollakat és hírlapokat, amelyek a közel múltban is a kereszténység feltett szentségei és a magyar hazafias érzés ellen írtak. Általában a legerősebb eszközökkel lehetetlenné tenni minden haza- és vallásellenes agitációt. Hasonló kiméltlenséggel kell kiirtani az üzérkedés és a tisztességtelen kereskedelem kinövéseit, esetleg a testi büntetés behozatalával. Programjában van a tőzsde reformja, a büntető-kódex revíziója, a rituális eskü kötelezővé tétele. Italmérési jog, trafik-engedély csak keresztény rokantaknak adható. Numerus clausus

a közép- és felsőiskolákban s általában a kereszténység vezetőszerének intézményes biztosítása a gazdasági és a közélet minden terén.

Magyarország területi épségének visszaállítása. Független nemzeti királyság. Az osztályharcok megszüntetése és a szociális problémáknak megoldása, a munkaszervezés érdekeinek megfelelően, krisztusi megértéssel és keresztény szeretettel.

A fővárosi politikában gyökeres szakítás az eddig dominált zsidó-klikk-rendszerrel. Szeretetteljes ápolása a főváros kulturális és népjóléti intézményeinek, de — a panamák teljes kizárásával. Testvéri szövetség a budai kerületek között minden budai érdek hathatós védelmére, hogy az eddig elhanyagolt jobb parti részek se legyenek többé elzárva a fejlődés és kiépítés lehetőségétől.

Schubert Sándor

az V-ik — Óbuda-ujlaki — választókerület

függetlenségi és 48-as párti

jelöltje, 1866-ben született Óbudán és 4 reál-iskola és a kereskedelmi akadémiá elvégzése után, édes apja üzletének — a 80-as évek anyyira ismert Schubert Ede mészáros és nagyvágó cégnek — tagja lett és mint *mészáros-iparos* a szakmáját annyi alapossággal modernizálta, szaktársai körében pedig rövid idő alatt annyira közkedveltette tette személyét, hogy a közbizalom őt már fiatal korában a *Budapesti Mészáros Ipartestület* élére állította, ahol mint elnök 12 éven keresztül irányította és intézte a szakma ügyeit a köz megelégedésére. Az Óbudai kerület bizalmából már 25 év óta Budapest törvényhatósági bizottságának választott tagja, ahol nem egy ízben bátor és szakszerű felszólalásával lépett sikra a közügyek érdekében és nem egy kerületbeli intézmény vagy előny létesítése irható Schubert javára. Többek között az Óbuda-Ujpesti csavargózás átkelés létesítése, — amely a nagy számban a külső Váci-úton foglalkoztatott és Óbudán lakó munkások gyorsabb közlekedését elősegítette, — szintén Schubert érdemének tulajdonítható. Évekkel ezelőtt a tanácsnak azon rendelkezését, mely a főváros területén belül a *disznóhizlalt* beszüntette, Schubert másította meg és ő volt az, aki az Óbudai szőlőművesek és kisközség és egyáltalában az Óbudai polgárság részére a sertéshizlalt további engedélyezését *kiszélesítette*. Ugyancsak Schubert ismerte el már a háború éveiben is az Óbudai szőlőműveseket és *gazdákat östermelőknek*, miáltal azoknak, nem mint a városi polgárságnak a redukált lisztadagot, hanem mint egyéb az ország területén élő és östermeléssel foglalkozóknak a kétszeres fejkvóta engedélyeztetését, úgy a gazdák és azok családtagjai, valamint a munkásaik részére is. Végül amit talán elsősorban kellett volna említenünk, Schubert Sándor erélyes és hathatós agitációjának köszönhető az, hogy a Budapesten levő összes idegen kézen levő gázgyárak közsegítésének és habár Schubert ezen indítványát akkoriban a közgyűlés leszavazta, Schubert észszerű okfejtéssel és személyes, szakszerű előadásával Szel Kálmán akkori belügyminisztert meggyőzte érveléseinek helyes voltáról, aki megsemmisítvén a

közgyűlés határozatát, — elrendelte a gázgyárak megváltását. És ugyan csak Schubert intervenciójára elhatározatott, hogy az újonnan létesítendő gázgyár Budán építtessék fel. Schubert Sándor már 15 év óta nem mint mészáros, hanem mint a szakmájához tartozó összes ipari ágak kultiválója a Körmöcbányán és Rozsnyón levő börtönök, valamint a Zágráb-ban levő spódium- és enyvygyár és a Budapesten székelő fagygyár elnök-vezérigazgatója és mint olyan, ezen szakmában is, mint elismert elsőrendű szakférfi, kormánykörökben is szívesen hallgatják meg észszerű tanácsait. Schubert Sándor azzal a tervvel foglalkozik, hogy a Körmöcbányán és Rozsnyón — sajátos az országtól elragadtatott — börtönöket eladja és Óbudán létesít egy úgy a felsőbb-, mint a talpbör gyártással foglalkozó nagy börtönt.

*

Politikai programját vasárnap, e hó 18-án fejtette ki a III. kerület Kis Korona-utcai polgári fiúiskola tornatermében, mely alkalommal a tornaterem zsúfolásig megtelt az Óbudai választó polgárokkal. Az ülést Föthly Vilmos, a kerület pártelnöke nyitotta meg, miután küldöttség ment a jelöltért. Közben Dr. Vákár Arthur a függetlenségi- és 48-as párt küldöttje mondott lelkesítő, magas szárnyalású beszédet. Majd Schubert Sándor a kerület képviselőjelöltje érkezett a terembe, akit a több mint 5000 főből álló választó polgárság szünni nem akaró éljenzéssel fogadott.

Schubert Sándor ezután elmondotta programbeszédét, melynek keretében kifejtette, hogy a területi integritás alapján áll, továbbá, hogy az alkotmánybiztosítókkal körülsáncolt nemzeti királyság hive és hive az ipar és kereskedelem teljes szabadságának. Az ország mezőgazdaságát belterjesebbé kell tenni. Elitéli a munkásüldözést, mert az egyesek bűneiért az egész magyar munkás-

ságot üldözni nem szabad. Hive a magántulajdon szentségének, de a nagy vállalatok és nagy üzemek jóvédelmének egy részét az állam javára kívánja biztosítani. A köztisztviselők és közalkalmazottaktól puritánságot kíván, egyúttal kellő intézkedést a megélhetésükről, amiről eddig kevesen gondoskodtak. Nem hive az egy-szerű vagyondézménynek. Ezzel szemben azonban az évről-évre megismétlődő és erős progresszivitáson alapuló vagyondadónak megteremtését tartja célszerűnek. Kijelenti továbbá, hogy őt az *intransigens hazafiasság*, a munka és a munkás megbecsülése és az igazságos teherelosztás elveitől soha semmiféle hatalom eltéríteni nem fogja tudni. A kerület, melynek 25 év óta választott törvényhatósági bizottsági tagja és polgártársai érdekében kifejtett munkájában, soha semmiféle hatalom előtt meg nem hajlott. Az igazságot fogja keresni és mert élete küzdelmes volt és ő maga is a szegénység gondjain végig ment, mindig meg fogja érteni embertársai szenvedéseit és kéréseit és azokat a maga módja szerint igyekezni fog a jövőben is enyhíteni. Végül fogadalmat tesz arról, hogy: „legyen a választásnak bármilyen eredménye, a polgártársaknak az marad a jövőben is, mint aki volt a múltban“.

Schubert Sándornak programbeszédét a hallgatóság végig lelkesedéssel fogadta és szünni nem akaró taps és éljenzés közepette tudott csak a következő szónok: Zakariás János nyug. államtitkár szóhoz jutni, aki a függetlenségi- és 48-as párt központjának megbízásából mondott ugyancsak lelkes és tartalmas szónoklatot. Majd ugyancsak a központ és Lovász Márton megbízásából a párt főtitkára Dr. Schöffner Béla és végül Reitter Ferenc központi kiküldöttök mondtak lelkesítő beszédeket. A közönség mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta végig a szónoklatokat, majd pedig a Hymnusz és végül a Szózat elénklése után Schubertet éltetve széteszolt.

PETREHÁZY
piskótagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Pipere és háztartási cikkek. Bel- és külföldi illatszerek.
VADÁSZ illatszertárban
Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

BUDAI APOLLO
II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

HÉTFOŰŰ MŰSOR!
Vasárnap 1/3, 1/5, 1/7 és 1/9 órákor
TÉVEDT UTAKON
(Tatjana hercegnő.)
főúri dráma 6 felvonásban.
PATHE JOURNAL
természeti és aktuális felvétel
Az elvesztett harisnyakötő
vigjáték 3 felvonásban. Lia Ley-el a főszerepben.
Naponta 3 előadás 1/4, 1/6 és 1/8 órákor.

BIEBER KÁROLY
ezelőtt: özv. Schulzberger Józsefné
Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műalkatos. Sírkészletek és rácsok. — Kifűző szerkezetű **takaréktűzhelyek** különféle méretekben
Szolid kivitel. — Jutányos árak.
Autogén hegesztés és vágás. —

CSONTOS JÓZSEF
műszaki és elektrotechnikai vállalata
Budapest, II., Fő-utca 68.

Elyállal: dinamó és motortekercseléseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

TÁNC **VOGLIMRE**
II., Medve-u. 6
(I. em. díszterem.)

MINDERT LEIR!

Kozma-féle Gépíró- és —
SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET
II., Fő-utca 19.
Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors, pontos, megbízható munka.
igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk. gyorsíró tanár. — Telefon: 174-04.

Elsőrangú

Táncintézet

Exklusiv társaság.

Krysziniák József

II., Pálffy-tér 4., I. em. (Fő-utca 85.)

CIPÓT elsörendű és szépet
BÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

ÓRA és ékszer javítást gyorsan és pontosan jóállással vállalkozunk
STEINER TESTVÉREK

— órák- és ékszerészek —
II. KER., VERMEZŐ-UT 4 SZ.
Fallórákért küldenek. — Ékszer javítások megvárhatók.

Hölgyfodrász-

szalon modern berendezéssel. — Manikűr.

II., Szilágyi-tér 4. sz.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Schultheisz Jenő
SZALON TÁNCINTÉZETE

II., Margit-körút 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.
„Budai Vig Fium“ találkozó helye.

Minden gyógyszerárban és — drogeriában kapható —

FROSTOL

fagykenőcs felülmúlhatatlan.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor

gyógyszertára a „Római Császárhoz“
Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

VESZÉK

mindenfélé regiséget.

aranyat, ezüstöt,

drágakövet,

porcellán figurát,

szőnyeget, batort,

zongorát,

zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Ártilla-utca 8.

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT

Telefon, villamos világítás,

csengők szerelése és javítása.

Házak évi jókarban tartása.

Telefon: József 82—64 sz.

Fischhof Oszkár I., Lágymányos-u. 2.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
633. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitótér sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
január
22-én.

KÉPVISELŐJELÖLTEK BUDÁN.

— Életrajzok és programmok. —

Olvasóink tájékoztatását szolgálja e számunk, minden pártoskodás és részrehajlás nélkül. Nekünk nincsenek jelöltjeink, mi nem tartozunk pártokhoz, mi csak egy pártot szolgálunk hazafias keresztény lelkesedéssel és ez a nemzeti, önálló, független ezer éves magyar szent koronának, a magyar királyságnak pártja.

Ez felette áll a napi politikának. A korona fénye magasan ragyog felettünk és minden politikai pártra egyformán sugárzik.

A szerkesztőség közvetlenül az érdekeltektől szerezte be az életrajzi adatokat és a jelöltek programjainak sarkalatos tételeit. Elfogultság egyáltalán nem vezetett bennünket most sem, mint ahogy sohasem vezetett. Mindig az igazságot és Buda érdekeinek javát kerestük.

Három mellékletet is talál közönségünk a laphoz csatolva, melyekért a felelősséget első sorban azok viselik, akik megírták és csak másodsorban a kiadóhivatalunk, mely azok melléklését vállalta.

Ezt sokan félreértik. Ez nyomda-technikai kérdés és a felek részéről a közönség felvilágosításának, tájékoztatásának ma eléggé költséges módja.

Aki ezért váddal illet bennünket; annak azt üzenjük, hogy mi nem együgyű *struccoknak* csinálunk lapot, akik elfogultan valamely irány homokjába dugják fejüket és nem akarják meglátni, hogy ugyanabból a bányából másutt is van az építéshez azonos homok, máshol is állanak ugyanabból az iskolából került szakképzett építőmesterek, akik szintén ezt a rombadőlt házat akarják hasonló szorgalommal, buzgósággal és tudással fölépíteni, de másként alapozzák, más külsővel tervezik és a főoszlopokat talán másképpen csoportosítják, másként állítják.

Mi a *Budai Naplót* az öntudatos, önállóan gondolkodó, a gerinces és magát határozottan *budainak* valló,

budai polgárságnak írjuk, mely már évek óta honorálja szeretettel és támogatásával a mi nemzeti, keresztény, királyhű irányunkat. Ez, a mi olvasóközönségünk — eltérően a struccpolitikától — mindent tudni akar, hogy minden befolyástól menten megalkothassa a maga véleményét és ítéletét.

A Budai Napló ily irányu, céltudatos írásai, amelyekben résztvettek Buda legjobbjai, különböző politikai táborokból — magyarságunk a *budai öntudatot*, mely ma már teljesen kialakult és Buda jövője fejlődésének biztos alapja és talpköve.

Bennünket ettől az iránytól soha senki el nem téríthet.

Az alábbiakban adjuk Buda választókerületének képviselőjelöltjeiről szóló életrajzokat és programokat:

I.

Haller István

miniszter

az I. (várbeli) választókerület

Keresztény Nemzeti Egyesülés pártja képviselőjelöltje

Szatmármegyei egyszerű kisbirtokosnak Haller Istvánnak fia, aki Mezőpetrin (Szatmármegye) 1880 november 18-án született és gondos, valóságos nevelésben részesült. Középiskoláit Szatmárnémetiben, a jogi egyetemet Budapesten végezte. Már nagyon fiatal korában a „Néppárt” című lap szerkesztője volt, később az „Igaz Szó” keresztény szociális lap, majd az „Uj Lap” szerkesztője lett. Miután a Kath. Népszövetség vezetői úgy szervező, mint írói képességét felismerték, megválasztották főtitkáruknak s ezen minőségében sok ezer röpiratot és agitációs cikket írt és a keresztény eszmét írásban és szóval terjesztette. Ugy a német-országi, mint a belgiumi, osztrák és schweizi keresztény szociális és szociál-demokrata munkásmozgalmakat a helyszínen tanulmányozta. 1907-ben az országos néppárt titkára, 1910-ben pedig megválasztották a sopronmegyei *lövői* kerület képviselőjévé néppárti programmal. E pártban mindig a radikálisabb keresztény irányt képviselte. Az októberi

forradalom kitörése után azonnal hozzálatott a néppártnak Ker. Szociális párttá való átszervezéséhez és gyűjtő szónoklataival, megkapó írásaival csakhamar kiküzdötte magának a pártban a vezető szerepet. A vörös diktátorok nagyon jól ismerték Haller István agitatorius erejét és a múlt év husvétján őt is fogóságba vetették, a melyben 6 hétig szülőhelye a politikai börtön és mikor Haller társaival a gyűjtőfogházból kikerült, csakhamar megindult az ellenforradalmi akciók áradata, mely elsöpörte a bolsevik rémuralmat. Mi sem természetesebb, hogy Haller István az első keresztény irányu kormányban miniszteri tárcát kapott. Előbb propaganda miniszter, majd 1919. nov. közepén vallás- és közoktatásügyi miniszter lett. Mint budai lakos (I. ker. Avar-utca 37.) az I. vál. ker. kínálta meg a jelöltséggel, de versengenek érte a lövői és ceglédi választókerületek is. A budaiak egyhangulag választják meg.

II.

szilvágyi Benárd Ágoston dr.

államtitkár,

a II-ik (kelenföldi) választókerület

Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja

Jelöltje 1880 január 3-án született Budán, a Fő-utcában és gimnáziumi tanulmányait a pesti piaristáknál végezte. Az egyetemen minden hazafias és keresztény mozgalomban résztvett, különösen az 1901-iki „Kereszt”-mozgalomban vitt vezetőszerepet, ezért az ilyen irányu működéséért a Széchenyi-szövetség, a keresztény női tisztviselők országos szövete, a munkások rokkant- és nyugdíjgyesülete már évekkel ezelőtt tiszteletbeli tagjává megválasztotta. Pesti elfoglaltsága dacára mindig Budán lakott és 1903 óta az első kerület állandó lakója. Négy esztendősen klinikai orvosi működéséből két évet belgyógyászaton és két évet a Dollinger-klinikán töltött, ahol sebész oklevelet szerzett. Azután külföldi utazásokat tett, ahol szaktudását gyarapította, tanulmányozva a külföldi kórházak és gyógyfürdők berendezéseit és az új gyógy módokat. Tíz évig az első kerületi mun-

kásbiztosító pénztár orvosa, hat év óta pedig sebészeti főorvosa. A proletárdiktatura letörése után, amelyben jelentős része és szerepe volt, vállalta a munkásbiztosító igazgatását és vezetését, ahonnan meghívták a népjóléti miniszterium államtitkári székébe.

*

Programjának egyik sarkalatos tétele a testi és szellemi javak fejlesztése. Addig, amíg ez elérhető, a legfontosabb kérdésnek az anyaság védelmét tartja a jövő generáció érdekében, ami egyúttal a

jövő Magyarországa érdeke is. E kérdés sürgős megoldásának egyetlen biztos módja, ha azt a munkásbiztosítással kapcsolják össze. A nyomorgó tisztviselők családi pótlékát szintén ebből a szempontból kell intézni, mert minden társadalmi akciónak és jótékonyági tevékenységnek a magyar anyákat kell felkarolnia. Programja politikai részét fedi a Nemzeti Keresztény Egyesülés pártjának programja. A budai, főleg kelenföldi kérdésekről csak a választás után fog nyilatkozni.

Becsey Antal

a II-ik (kelenföldi) választókerület
pártonkívüli

Jelöltje jelenleg 48 éves. A királyi József-műegyetem elvégzése után másfél évig műegyetemi tanársegéd volt. Öt évig a főváros szolgálatában állott, 1903 óta önálló tervező és vállalkozó irodája van. 25 magyar város vízművén és csatornázásán kívül ő tervezte és építette a kismármás—torda—marosújvári földgázvezetékét, amely pályázatnál amerikai szakmérnökökkel szemben vitte el a pálmát. Egészségügyi, technikai alkotáskor terén a műegyetem is szakértő gyanánt veszi igénybe. Három éven át a Magyar Gépipart szerkesztette. Írt közgazdasági tanulmányokat a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közönyébe; röpiratokat és számtalan gazdaságpolitikai cikket a magyar napisajtóban. A Budapesti Hírlap igazgatósági tagja és közgazdasági politikusa volt. A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek 1901. és 1902. évben titkára, majd később választmányi tagja s ezidő szerint a gépészeti, elektrotechnikai és gyáripari szakosztály elnöke. A gyár-

iparosok egészségügyi szakosztályának, a budapesti bádigos-, szerelő-, rézműves-, rézöntő- stb. ipartestület elnöke és az I. kerületi iparoskör tiszteletbeli elnöke. 1912 óta a székesfőváros törvényhatósági bizottságának és a csepeli kikötőépítő tanács végrehajtó-bizottságának tagja. A főváros közgyűlésén és bizottságaiban mondott feltűnést keltő beszédek főleg az adópolitika szociális reformja, a földgáznak Budapestre való sürgős felvezetése, a csepeli kikötő mielőbbi megépítése és számos szociális reform érdekében.

A Kelenföld és Lágymányos fejlesztése ügyében számtalanszor szólalt és pedig: a városrész szabályozási terveinek elkészítése; a lágymányosi téli kikötő megépítése; a Kelenföld csatornázásának és vízelátásának fejlesztése; a Villányi-úti csatorna, uttest és villamosvasút megépítése; a kelenföldi utak karbantartása; a külső Fehérvári-ut környékén levő üres telkek víztelenítése; a lágymányosi állandó kiállítás és nemzetközi vásár szervezése; a kelenföldi elemi iskolák és napközi otthonok egészségügyi viszonyainak és gyermekvédelmi intézményeinek fejlesztése érdekében. Elnöke volt a kelenföld-lágymányosi közgyámiszervezetnek. A háború tartamára alakult Kelenföldi Népségi Szövetségnek szintén elnöke volt, amely munkanélküli asszonyoknak foglalkoztatására varróműhelyeket tartott fenn, később kb. 120 holdnyi parlagterületet vett kertművelés alá. A szövetség négy és fél évi működése alatt több mint 15 millió koronát fizetett ki munkabérek és segélyek

alakjában.

Elnöke volt a Villányi-ut és környéke-Egyesületnek és ő szervezte a városrész karhatalmát.

Számos propaganda-előadást tartott a nagy magyar városokban és a földgáznak a magyar nemzeti gazdaságunk céljaira való kihasználását szorgalmazta. A hazai széntermelés fokozása az ő érdeme, amely október óta napi 700 vagonról 1400 vagonra emelkedett.

*

Politikai programja szerint a nemzeti kibontakozásnak csak három irányja lehet: nemzeti, keresztény és nemzeti ideálokért a való élet reális alapjain kell felépítenünk, mert minden tulzás rombol. Mindenekelőtt a termelő munkát kell megindítani, mert ahol nincs termelő munka, ott a nyomor, a hián és erkölcsi zűllés lesz urrá. Az elmúlt évtizedek nemzeti és közjogi küzdelmében egymásután siklottak ki kezünk közül nemzeti gazdaságunk erőforrásai: a magyar szénbányák nagyobbik fele, vas-, ércbányászataink, földgázunk, folyamhajózásunk, sőt nemzeti vidékeken a magyar föld nagy része idegen kezekre jutott. A magyar politika irányvonalait az erkölcs és kulturális fejlődés, magyar faj, több ember problémája és termelő gazdaságunk technikai és szociális feladatai jelölik meg. Az erkölcsi megújulásnak már a családban és iskolában kell megkezdődnie. A fajfenntartás érdekében a közegészségügy átalakítását és oly birtokpolitikát sürget, amely a népet földhöz juttatja és a kivándorlástól visszafertja. Kívánja a közigazgatás reformját, elnémitott iparunk és lerongyolódott kereskedelmünk és mezőgazdaságunk fejlesztését.

A Budapest II. (Kelenföld-Lágymányos) választókerületében folyó hó 18-án, vasárnap délután tartotta programbeszédét Becsey Antal mérnök, aki keresztény és nemzeti alapon, de pártok kívüli programmal bontott zászlót. A nagygyűlés a Gellért-fürdő nagycsarnokában folyt le, amelyen másfélezer főből álló díszes közönség képviselte a kerület társadalmának minden rétegét. A nagygyűlést Pompéry Elemér miniszteri tanácsos nyitotta meg. Becsey Antal fél órás programbeszéd keretében mutatott rá politikájának alapjaira, melynek alapelveit lapunk más helyén közöljük. Mindenekelőtt pártok kívülségének adott magyarázatot azzal, hogy addig, amíg az ország legjobbjai, mint Apponyi, Andrássy, Wekerle, Bethlen, Zichy, stb. nem tudnak a pártkeretek közé elhelyezkedni, addig ő sem talál a mai pártok zűrzavarában megnyugtató támpontot. Beszédében kiterjeszkedett a kormányzás terén megvalósítandó reformok minden ágára, s beszédét nagyszámu közönség tűntető tapsa között fejezte be. Majd Schimanek Emil műegyetemi tanár a kelenföldi polgárság nevében üdvözölte Becseyt, mint kiváló technikus és a termelőmunka előharcosát. Végül Tóth István iparos, a kerület iparosainak egyhangú csatlakozását jelentette be.

A Kelenföld (lágymányosi) Iparoskör, Krámer ügyvezető elnök vezetésével, a hó 18-án, vasárnap délelőtt a fehérvári-úti Wéber-féle vendéglő külön termében ülést tartott, amelyen dr. Niedermann Ferenc, az iparoskör ügyésze indítványára

és a jelenlevő iparoskerületi tagok tömeges helyeslő hozzászólása után egyhangú lelkesedéssel Becsey Antalt képviselő jelöltsége, mint az iparoskör sok érdemelt szerzett elnöke mellett foglalt állást. Az iparoskör határozatilag kimondotta, hogy mivel az országot csak termelő munka munka mentheti meg, Becsey Antal mérnök pedig egész életén át a produktív munka embere volt, a kelenföldi és lágymányosi iparosok az ő jelöltségét támogassák.

III.

Dr. Vinter László

a III. hegyvidéki választókerületi Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának

hivatalos jelöltje 1883-ban született Budán, az Attila-utcában; atyja akkor pénzügyminiszteri számtiszt volt, jelenleg nyugalmazott számtanácsos. Gimnáziumi és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, itt nyerte el az ügyvédi oklevelet is. Mint ügyvéd a Budapesti Közüti Vaspálya Társaság titkára, majd ügyésze lett. A világháború kitörésekor, a mozgósítás első napján katonai szolgálatra vonult be és mint tartalékos hadnagy a szegedi 5. honvédgyalogezredhez vonult az északi harctérre, ahol többek között a lengbergi csatákban vett részt. 1917-ben mint rokkant és harctéri szolgálatra alkalmatlant hadbírónak nevezték ki és mint honvédfőhadnagy-hadbíró szerelt le a Károlyi-forradalom kitörése után. A háborúban szerzett tapasztalatai győzték meg arról, hogy Magyarországot csak a keresztény világgélfogás uralomra jutása és a szociális irányban való fejlődés mentheti meg s ez indította arra, hogy

már 1915-ben az országos néppárt, illetve később a keresztényszociális párti klub tagjai sorába lépett.

Politikailag eddig nem szerepelt; a kerület társadalmi életében vett részt; a Budai Polgári Casino ügyvezető alelnöke, a krisztinavárosi és a városmajori róm. kath. hitközségek igazgatótanácsának tagja, az utóbbinak ügyésze.

*

Politikai programja keresztényszociális. A keresztény világgélfogásban lefektetett szociális eszmék megvalósításával a nagy vagyonszétválások megszüntetése, a dolgozó nincstelenségnek a polgári társadalomba való felemelése. Mint állami kishivatalnoknak a fia, módjában állt végigszenvedni az állami hivatalnokok helyzetét és a hivatalnokokat, a középosztályt akarja a keresztény magyar polgári társadalom gerincévé tenni. A hitbizományok és latifundiumok megszüntetésének, a magántulajdon elvének alapulvétele mellett, helyes birtokpolitikai reformok életbe léptetésével véli a földművelészeknek számának csökkentését. Az ipartörvény újalkotásával újra erős és életképes kisipar helyreállítására, helyes ipari és kereskedelmi törvények alkotásával a munkáskérdés megoldására törekszik.

A gyengéket és ingadozókat is kiábrándító csalódások után a legerősebb magyar nemzeti politika alapján áll. Kívánja a magyar irredentizmus nemzeti szervezését, a demokratikus és a régi magyar közjogban gyökerező és a magyar szent korona tanának megfelelő királyság visszaállítását.

Perczel Béla

a III-ik—hegyvidéki—választókerület Nemzeti Keresztény Egyesülés párti

jelölt, régi magyar nemesi család ivadéka, és 1863-ban született Budán. Itt végezte iskoláit és a katonaintézetet, 1887-ben lépett állami szolgálatba és a pénzügyminisztériumban vállalt hivatalt, ahol most a számvetőség egyenesadóügyi csoport főnöke, mely osztályra az új adók megállapításánál nagy feladat és nehéz munka vár. Kerületi tevékenysége negyedszázados. 1896-ban Esztergom megyében Dorogon lépett föl néppárti programmal, (keresztény szociális párt) 1906-ban Fehérmegyében, a moóri kerületben, ugyanazzal a programmal. Tizenhat év óta, szabadválasztás alapján, a székesfővárosi törvényhatósági bizottság tagja.

*

Politikai programja szerint nemzeti és keresztény alapon áll és az állami intézményekben követeli a keresztény szellem bevitelét. Kizárólag a nemzeti független királyságban látja biztosítva a nemzet jövőjét.

Az állami tisztviselők helyzetén segíteni kell, azzal, hogy az adminisztrációt egyszerűsíteni, a létszámot fokozatosan apasztani és ezzel a megtakarítással a megmaradottakat fizetését javítani kell, avval kapcsolatosan a szolgálati pragmatikát. A menekült tisztviselők azoknál az állami, megyei és városi új intézményeknél helyezendők el, amelyeket most tervez az állam s így ezek létesítése sürgős. A kisiparosoknak aggróli ellátását biztosító állami intézmény létesítését sürgeti mint fontos és sürgős kérdést.

Budapestre vonatkozó programja: a tultengő adminisztráció egyszerűsítése, a számvitelnek föltétlenül más modernebb alapokra fektetése, a mostani laza ellenőrzés helyett szigorú fegyelmezett ellenőrzése. A főváros zilált pénzügyeinek rendezése s itt első helyen a háborús adósságnak, nagy részben az állam által való átvétele. A községi pótladó rendszer megszüntetése s ennek helyébe az állam engedje át a fővárosnak a Budapesten kivetett hozadék adót, vagy járuljon hozzá, hogy a város külön fővárosi adót vessen ki, a legideálisabb progresszivitás alapján. A fővárosi törvény revíziója sürgős, ugyszintén a virilizmus megszüntetése, Szigorú inkompatibilitás. Hive a belső budai rész történelmi stílusban való kiépítésének. A Vörmező beépítését a leghatározottabban elemezte mindig s ide vagy a Stadion, vagy a fűvészkert és Természetrajzi muzeum helyezendő el. A Déli Vasút kihelyezése a Kelenföldre, Buda egyik főkérdése. Kívánatosnak tartja, a most Budapestre költöztetett kolozsvári és pozsonyi egyetemeknek Budán való elhelyezését. Az elhanyagolt budai hegyvidék rossz utjainak, jókarba helyezését s egyáltalán a budai hegyvidék intenzív kulturát, külön hegyi tervezés alapján követeli s ezzel kapcsolatosan a vidék jobb világítását.

Ludwig János

iparos

a III. — hegyvidéki — választókerület kisgazda-földműves és iparospárt

jelöltje ma 45 éves és mint teljesen vagyontalan iparos kezdte meg működését Budapesten, ahol 21 év óta mind nagyobb arányokban fejlődő ipartelepe van. A mázoló és fényező iparosok között folyton növekvő tekintélyt és súlyát főleg külföldön tett utazásainak köszönheti, amikor rendszeresen tanulmányozta Olaszország, Németország és Svájc rokon szakmájú iparágait és számos utitást vitt az iparágba. Irodalmilag is képzett irodalommal foglalkozó iparos.

*

Politikai programja egyenlő a kisgazdapárt programjával és az iparos érdekek külön istápolása a főcélja. Erős harcosa az iparosok nyugdíjbiztosításának, amiben való részvételre már segéddé való felzabadosulásakor kellene minden ipari munkást kényszeríteni, mintahogy Franciaországban történik, ahol külföldi renték, járadékok biztosítják az ipari munkások aggróli jólétét. Az ipartörvény sürgős revíziója, az iparos tanoncoktatás sürgős rendezése, a segédeknek és fiatal tehetséges mestereknek állami ösztöndíjjal külföldre való kiküldetése emelné az ipar belső értékét és tenne versenyképesé. A vidéken, főleg a falukon téli üzemű kisebb ipartelepek és gyárak felállítását sürgeti szövetkezeti alapon, hogy a földműves munkás ne legyen kénytelen fölemészteni egész nyári keresetét. Ezt szolgálnák a házi ipari tanfolyamok is. Életét ezeknek az elveknek szentelte.

(Lapzártakor értesültünk csak, hogy formahibák miatt jelöltsége bejelentését a választási biztos nem vehette tudomásul. 627 ajánlója közül 132 szavazót kifogásolt a bizottság.)

Tridium a Szent Anna templomban 15-, 16- és 17-én este 6 órakor. E három napon át Páter Bíró, P. Butyay és P. Hász Brokard fognak beszédet mondani. Ez ájtatosságot vasárnap d. e. 10 órakor ünnepélyes szent mise fejezi be, amelyet dr. Mészáros János érseki helynök mond. Az intenció a keresztény és nemzeti irány diadalra juttatása.

ÉRTESÍTÉSEK:

Családi estélyt rendeznek a Budai polgári kör és a Budai Nők köre január 15-én fél 6 órakor a budai Vigadó kistermében.

Választási harc.

Végső küzdelmek. — Még egy hét. — Az új jelöltek programmbeszédei. — Óbudán ellajult a harc.

Választási biztosok Budán, ahogy azt a budapesti ítéltábla teljes ülése megállapította, a következők: I. választókerület: Vályi Sándor, II. Szekeres Sándor, III. Csapó Ferenc, IV. Gönczy Gyula, V. Sztankovics Jenő.

A nemzeti középpárt a budai kerületekben is állít jelölteket. Így a III-ik helyvidéki kerületben Tuszka Ödönt, — a IV-ik vizivárosi kerületben pedig Szentirmay Ödön táblabíró jelölte. — Ugy látszik nekünk az Ödönök jutottak.

SZERDÁN jelenik meg a BUDAI NAPLO legközelebbi száma, mely kizárólag a VÁLASZTÁSOKKAL foglalkozik és ismerteti az egyes jelölteket.

Impozáns tüntetéssé vált az I. választókerület nagygyűlése, amelyen Haller István jelölt fejtette ki programját. A gyűlést Joánovich Pál államtitkár elnök nyitotta meg, utána Baranski Gyula szólt lelkesen a választókhoz és Kasich Margit a női szervezet működéséről, mely bámulatos munkát fejtett ki a kerületben. Ezután Haller István mondotta el programbeszédét és mondatról-mondatra újabb és újabb lelkes kitérést váltott ki a hallgatóságból. A fordulatokban képekben gazdag beszéd után Ereky Károly beszélt a közönség sűrű tetszés nyilatkozata mellett és befejezte a beszédek sorát Schlachta Margit, ez a bájos szavú agitátor, akinek mindig van valami okos, kedves, lelkes mondanivalója.

A programbeszédet társasvacsoa követte az „Öreg Diótábon” ahol Hoffmann vendéglős gondját viselte, hogy a lelki jók után földi javakban is része legyen a választóknak.

A II. választókerületben hatalmasan fellobogott a választási harcok lángja, mióta Becsey Antal jelöltséget vállalt. Közismert dolog, hogy Becsey semmiáron sem akart a mai viszonyok között választási küzdelembe belemenni, mert a mai szélsőséges jel-szavaktól hangos időkben az ő közgazdasági és termelő munkaprogramja számára nincsenek meg a kellő előfeltételek. Azonban a kerület polgárságának, kereskedő és iparos

Pannónia Turisza Egyesület január 29-én délután 6 órakor a budai Katolikus-kör disztermében (II. Pálffy-tér 4.) Kabaréval egybekötött táncestélyt rendez, amelynek tiszta jövedelme a PTE. létesítendő turista menház javára szolgál.

Magyar nyelvet tanulni, oktató pajtást keresünk tiszteletdíj mellett 11 éves német fiúhoz. Cim a kiadóban.

világának s az intelligencia elitjének sürgetése, valamint a fővárosi ipari érdekeltség és egyéb közgazdasági képviseletek sürgető kívánsága előtt végül mégis meghajolt. És az az egy hét, amely az első Becsey-plakát megjelenése óta elmúlt, erős tanubizonyosságot tett máris arról, hogy Kelenföld és Lagymányos polgársága megfontolással lép az urnákhoz. A Fehérvári-ut 5. szám alatti pártroda óriási forgalma s az eddig megtartott pártértekezletek eredményei minden várakozáson felül igazolják azokat, akik kezdettől fogva hitték, hogy Becsey Antal neve, mérnöki multja és köztevékenysége oly programot jelent, amely lavina-módra mozgatja meg a kerület választó közönségét.

Becsey Antal magyar nemzeti és keresztény alapon, de pártoktól függetlenül vállalta a jelöltséget. Az ő önálló, pártbéklyókat nem tűző egyéniségétől az másként nem is volt várható. Óriási visszhangot keltett a polgárság körében az a nyilatkozata, hogy a mandátum, mint a polgárság bizalmának írásos bizonyítéka csak akkor bír előtte értékkel, ha azt nem a pártfegyelem kényszere, hanem a pártvezérek kinevezése, hanem a polgárság önműködésére és független elhatározására és a meggyőződés ereje nyújtja át neki. És hogy a meggyőzés munkája mily hatalmas tényező, arról az eddig megtartott pártértekezletek sikerei számolnak be.

Folyó hó 8-án, csütörtökön a Fehérvári-ut Horák-féle vendéglőben tartott a környék polgársága jelölő értekezletet, amelyen Pompéry Elemér miniszteri tanácsos elnökolt és Niedermann Ferenc dr. párttitkár ismertette Becsey Antal multját és politikájának körvonala. A környék polgársága részéről Kellő Vilmos, a kerület régi köztisztviselőjében álló polgára tolmácsolta a választók egyhangú bizalmát. Többek hozzászólása után a nagyszámú értekezlet egyhangú határozattal kimondotta, hogy Becsey Antal jelöltséget szíveslélekkel támogatja.

Folyó hó 11-én, vasárnap a Csurgói-ut Bérés-féle vendéglőben volt pártértekezlet, amelyen a Csurgói-ut, Andor-ut és a legkülsőbb Fehérvári-ut vidékének főleg gyári munkásokból álló polgársága gyűlt össze, amely a gondolatokban gazdag több mint egy órányi programbeszédet a rokonszenvű lelkes kitéréseivel honorálta. Az egybegyűlt polgárság Kribusz Ede korrektor javaslatára, Vittek Gusztáv és mások hozzászólása után egyhangú határozattal, lelkesedéssel

határozta el a párt zászlójához való csatlakozást.

Folyó hó 13-án, kedden a Hutter-féle „Szabadságharang” vendéglőben gyűlt össze a környék polgársága, amely a vendéglő összes téli és nyári helyiségeit zsúfolásig töltötte meg. Niedermann dr. párttitkár bevezető szavai után Becsey Antal nagy beszédben világította meg a mult politikájának eltevelyedéseit és vonta le a logika meggyőző erejével az eljövendő kormányzatok feladatait. Egyenesen szenzációt keltettek azok a fejtegetések, amelyek az ország gazdasági függésének megszüntetésére és ezek között elsősorban szén-gazdaságunknak, mint minden termelő tevékenység alapjának reorganizációjára vonatkoztak. A több száz főből álló közönség mindvégig feszült érdeklődéssel és végül frenetikus ünnepléssel honorálta a nagy koncepciójú beszédet.

A hét hátralevő része is az erős agitációs munka jegyében folyt. A legközelebbi napokban a Röckgyár és Hengermalom-ut környékének lakossága előtt, azután a kelenföldi pályaudvar mellett, végül 17-én, szombaton este a németvölgyi Hiesz-féle vendéglőben lesznek pártülések. A záró nagygyűlést az ünnepélyes programbeszéddel folyó hó 18-án, vasárnap délután fél 5 órakor fogják a Gellértfürdő nagyszarnokában megtartani. (Bejárat a kelen-hegyi-ut felől).

Perczel Béla, a budapesti III. helyvidéke választókerület a Keresztény Nemzeti Egyesülés pártjának programjával fellépő képviselőjelölt január 13-án délután 5 órakor tartotta programbeszédét nagyszámú és hálás közönség előtt a Koronaórcui iskola tornatermében.

Hegedűs István elnök megnyitó beszédében utalt arra, hogy lehetetlen, hogy éppen a keresztény eszmék diadalakor mellőztessék a keresztény eszme egyik régi harcosa Perczel Béla. Zúgó taps és éljen között kezdte beszédét Perczel Béla és a hangos ovációknak alig akart vége szakadni. Egy vesztett háború után — ugymond — romokban hever az ország, de bizik és remél, hogy majd talpra áll. Ne legyen osztályok és fajok rabszolgája továbbra is a magyar. Az államforma kérdése ma már nem probléma. Egy út van és ez a királysághoz vezet. Rátért ezután minden aktuális kezdésre és végül lelkesen tette szavá az állami tisztviselők közismert nyomorát. Ez az az osztály, amely a hivatalban fázik, otthon fázik, rosszul táplálkozik és ruházódik és mégsem zúgolódik, hanem mindenkor jó hazafi és sirva énekl az „Isten áld meg a magyart.” Olyanok mint a gyertyák, másnak világítanak és önmagukat sorvasztják.

Utána Ripka Ferenc dr. nagyhatalú beszédet mondott, amelynek legelején Friedrich Károly hadügy-miniszter megjelenéséről és elmáradásáról szólt részletesen, nehogy ebből is tökélet kovácsoljanak a jelölt ellen, a továbbiakban meghatározó szavakkal méltatta Perczel Béla eddigi közéleti működését, puritán jellemét és igaz becsületességét.

Ádám Dezső a rokkantak nevében beszélt, akik szintén Perczel mellé állnak, mint akinek programjában az ő jogos kívánalmak is helyet találtak.

Géczy Istvánné a hölgyek nevében csatlakozást és a harcban való együttműködést biztosított a hazaszeretetet jelében.

Weber Gergely az iparosok támogatását hozta el Perczel-nek.

Hegedűs István rövid elnöki záró szavai után a Hymnus hangjai mellett zárult a nagygyűlés.

A hegyvidéki III-ik választókerületben Ludvig János iparos, a kisgazda-földművelés és iparos-párt hivatalos jelöltje tartja agitációs körutját és híveinek száma napról-napra szaporodik. E hó 10-én este volt a párt jelölő ülése a Krisztina-kávéházban, melyen Viraág Béla elnökolt és ahol Ludvig János bemutatta az „Ipartestületek Orsz. Szövetségének politikai pártja” elnöksége részéről nyert megbízatást, melyben az egyetemes kisgazda-földművelés és iparos-párt hivatalos jelölte a III-ik választókerületben és Rubinek Gyula miniszter hivatalos értesítését a párt részéről:

Tekintetes Ludvig János iparos urnak

Budapesten

Értesítjük, hogy Uraságodat a budapesti III. választókerületben pártunk programjával hivatalosan jelöltük. Minden reményünk megvan, hogy zászlónkat diadalra viszi.

Budapest, 1920. jan. 9.

Rubinek miniszter.

A párt megalakította nőbizottságát is a melynek élén dr. Diószeghy Miklósné áll. Programbeszédét legközelebb mondja el a jelölt és szétküldi azt a kerület választóinak.

A párt elnöke Gecső Jenő I. kerületi főmérnök, aki rendkívüli agilitást fejt ki a párt érdekében és nagy sikert ért el a jelölt is a közutak előtt mondott, minden salia nélkülűl való program-beszédével számos hivat szerzett a hegyvidék kerteszei, majorosai és gazdálkodói között, továbbá a kórházak ápoló személyzete között is — és mozgalom indult meg a kerület kisiparosai között, hogy testületileg álljanak a közönség jelölt mellé.

A Keresztény Nemzeti Egyesülés pártja január 8-án gyűlt össze, hogy jelöltet állítson a IV-ik választókerületben. A nagygyűlést Galauner Károly és Janicssek Bella elnökök nyitották meg és Csóka Károly tanár méltatta és ajánlotta Rassay Károly államtitkár, akiért küldöttség ment. Érkezésekor rendkívüli ovációval fogadták. Tartalmas programbeszédében részletesen foglalkozott a tisztviselők a kisiparosok és a munkásság ügyével, mint a törvényhozás legfontosabb kezdésével. Tomboló tetszés kísérte szavait. Utána Juhász István dr. szólalt fel a pártegység és fegyelem érdekében. Végül Bihari Lajos munkás biztosította a jelöltet a munkások támogatása felől.

Ekkor érkezett meg Friedrich István hadügyminiszter és az ő szokott metsző elmés modorában nyugtatta meg a közönséget az élelmezés ügyében.

A Hymnusszal fejezték be a jelölő-nagygyűlést.

Rassay Károly államtitkár minden beszéde lelkes visszhangot kelt a Viziváros és Országút választópolgárai között és kétségtelenül ő mögötte

Áll a leghatalmasabb tábor. Fáradságát agítal a Keresztény Egyesülés pártja érdekében nemcsak a saját kerületében, de országsszerte is és gyakran lép budai választói elé uti ruhában, ahogy vidéki körutjáról érkezik, mint ahogy legutóbb történt a „Nők szerdai nagygyűlésén”. A zsúfolásig megtelt budai Vigadóban Janicsk Bella nyitotta meg a gyűlést és utána Kis Ágoston munkás mondott nagyhatású beszédet. Gyönyörű hasonlatokkal élt: — a hithez való erős ragaszkodás hozza meg az elvesztett lelki erőt! Beszéde közben lépett az utról érkező Rassay Károly a terembe. Felzúgó éljen fogadta őt is, a beszédét is, amelynek kedves része volt az a mentegőzés, hogy mért nem szentelhet elég időt a nők szervezetének? — Mert három hetes házasság. Utánna Schlachta Margit emelkedett szólásra, akit mindig szívesen hallgat meg a közönség és magas színvonalu bevezetés után programot adott kész tervvel a nők propagandájához, amit lelkesen vett tudomásul a közönség. Csakosné a IX. körzet támogatását ígérte és Petneházy Lajos alelnök az iparosok érdekében mindenkor megvédésére kérte a jelöltet. A gyűlést Janicsk Bella felhívása fejezte be, mely a választási munkálatokban való részvételre hívta föl a közönséget.

Méhely Kálmán mérnök, a IV. választókerület pártönkivüli jelöltje kedden, e hó 13-án, este 6 órakor, a Margit-körúti iskolában „Magyarország ipari és kereskedelmi újjáépítéséről” beszélt. A Rózsadomb és vidéke lakossága a termet szintűltig megtöltötte és a kiváló közgazdasági szakember fejtegetéseit gyakran megnyilatkozó tetszéssel fogadta. Méhely Kálmán egy közbeszólásra okmányokkal, akkor hírlapokkal és levelekkel cáfolta meg azt a nevetséges vádat, hogy ő a kommunista uralmat szolgálja, sőt ellenkezőleg a diktatura azonnal lezáratta és heteken át silylődt a börtönben csak azért mert az ő szaktudásától féltették hazug tanácsokat. Nem elméleti általánosságokat mondott, hanem hosszú közéleti működése folyamán a kereskedelmi minisztérium iparfejlesztési tevékenységéből, valamint érdekképviseleti szolgálatából leszárt tapasztalataira építette gazdaságpolitikai konstrukcióját. Nem szabad elaludni a szabadkereskedelem jelszaván, a szabadiparúzás hirdetésén. A társadalom önmaga nem elég erős arra, hogy a szétzillesztett kereskedelmet és közlekedést, a legázolt, szétszórt és a tengődő kisipart tisztán önerejéből újból talpra állítsa. Ehhez az állami hatalomnak és a társadalom minden értékes tényezőjének egyesület és koncentrált erőfeszítésére van szükség. A kormánynak tehát erőteljes alkotó gazdaságpolitikát kell inaugúrálnia és kifejlesztenie.

Méhely Kálmán szerint a békeszerződés által annyira megkurtított Magyarország csak úgy tarthatja fenn magát, ha tranzit és kiegyenlítő állam lesz akárcsak Svájc. Semmiféle nyersanyagunk sem marad, se fa, se vas, se só, egyetlen értékünk a magyar faj intelligenciája és hazaszeretete. Egyetlen exportárunk a kiművelt emberfő, a környező államok nepeinél erősebb gazdasági szervezetünk. Ezt kell fejlesztenünk, ezt kell kiművelnünk. Ez a hivatása a

most alapított Közgazdasági Egyesületnek.

Méhely Kálmán részletesen fejtegette továbbá a kereskedelmi és közlekedés, a nagyipar és kisipar fejlesztésének alapvető problémáit, rámutatva arra is, hogy a mezőgazdaság intenzív fejlesztésének is alapja az erős fogyasztó piac, a fejlett és nagy fölvető képességű városi lakosság, tehát egy nagy ipari Budapest. Az ülésen Dr. Guth Pál rózsadombi lakos, a Pénzügyi Központ igazgatója elnökölt, aki meleg szavakkal vezette be a jelöltet és mondott a gyűlés végén köszönetet a közönségnek, mely Dr. Elek ügyvéd, a közúti villamos társaság ügyészének és Mészáros Károly építész nevének lelkes felszólalásával fogadott bizalmat a jelöltnek.

Méhely Kálmán csütörtökön, 15-én este 6 órakor a Széna-téri koresolyacsarnok földszinti termében „A régi és az új Magyarországáról” mondott mély hatású beszédet.

Keserves lecke a szociáldemokrata párt számára az óbudai kudarc, mely jelöltjét Somogyi Bélát érte, aki dugva, a villamoskocsi padlóján fekve tudott csak menekülni a Keresztényszociális-párt hívei elől. Hja! Kölcsonkenyér vissza jár és ha a szociáldemokrata-párt tagjai helyzetük magaslátán állanak, már most kijelentnék, hogy soha senki vélemény szabadságát nem gátolják többet. Sejtették azt a kudarcot különben előre is, mert Budán egyedül a keresztény irány és a keresztény jelölt a jogosult.

Óbudán még eddig nem tapasztalt lelkesedés fogadta Kontra Aladárt a Keresztény Egyesülés pártjának jelöltjét, aki e hó 11-én a Korona Vigadó előtt szabad ég alatt mondta el programbeszédét, Hilbert Vilmos elnök ajánlása után. A program után Török Miklós kormánybiztos, Toperczer Ákosné, Metz József, dr. Botzenhardt János, Schlosser Károly, Zaretsky N., Sigmüller apátlébanos és Stacki István ajánlották a jelöltet, akit a nép lelkesen a vállaira emelt és diadalmasan vitt a lakására.

Schuberth Sándor jelöltetését nagy diplomáciai táviratváltás előzte meg. A jelölt azzal utazott el, hogy nem vesz részt a választási harcban és a függetlenségi párt eleinte más nevekkel, köztük Hadik János gr. nevével akart harcba menni. Csakhogy a jól szervezett Kontra-párttal szemben csakis erős helyi jelölttel merete föl venni a harcot és ennek az érvelésnek engedett Schuberth, akinek Óbudán három évtizedes köztevékenységi múltja van. Jótékonyága is nagy múltja. A függetlenségi-párt 3 értekezletet is tartott amíg végre Schuberth elfogadta a jelöltséget, amit 150 tagú küldöttség; Földi Vilmos elnök, Günther Béla társelnök és Szarka János elnök vezetésével hozott Lovász Márton tudomására, aki ezt a legszerencsésebb választásnak mondotta. Az óbudai kisgazdapárt dr. Bencze József ügyvédnök és Unger Vilmos államfőnök alelnök indítványára szintén Schuberth jelöltségét támogatja, aki e hét végén mondja el programbeszédét.

A párt-iroda III., Lajos-u. 92. sz. alatt van.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarkok).

HÉTFOŊ UJ MŰSOR!

Vasárnap 1/3, 1/5, 1/7 és 1/9 órakor

KAKUK HERCEG

(Prinz Kuckuck)

Otto Julius Bierbaum regénye 6 felvonásban.

EGY KIS BALESET

vígjáték 3 felvonásban.

Naponta 3 előadás 1/4, 1/6 és 1/8 órakor.

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elváltat: dinamó és motortekereséseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

VESZER

mindenfélé regiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyegot, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

GELO SALAMON I., Attila-utca 8.

Értesítés!

Saját boraim kimerésére

BÖRPINCÉT

nyitottam: II., Jégverem-u. 8. sz. alatt.

Tisztelettel: Juhász András.

Minden gyógyszerárban és
— drogeriában kapható —

FROSTOL

fagykenőcs felülmulthatatlan.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások
és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor
gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarkok.

Elsőrangú

Táncintézet

Exklusív társaság.

Krysztniák József

II., Pálffy-tér 4., I. em. (Fő-utca 85.)

CIPŐT

elsőrendűt és szép

BÉLES JÓZSEF

készít — II. KER.

SZÉGENYHÁZ-U. 15.

Pipere

és háztartási cikkek. Bel- és külföldi illatszerek

VADÁSZ

illatszertárban

Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

ÓRA

és ékszer javítást gyorsan és pontosan jóállással vállaltunk

STEINER TESTVÉREK

— órá- és ékszerészek —

II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Faliórákért küldenek. — Ékszer javítások megvárhatók.

Hölgyfodrász-

szalon modern berendezéssel. — Manikűr.

II., Szilágyi-tér 4. sz.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Schultheisz Jenő

SZALON TÁNCINTÉZETE

II., Margit-körút 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermek-tanfolyam.

„Budai Vig Fluk” találkozó helye.

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.

Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-

és grammafon

- raktára. -

I., Krisztina-körút 151.

Nyílt levél

a budapesti IV. választókerület (Viziváros) választóközönségéhez

Irta:

Méhely Kálmán

mérnök, egyetemi tanár, volt kereskedelemügyi államtitkár,
a kerület pártonkívüli jelöltje.

Amióta közgazdasági tevékenységem visszavonultságából barátaim a politikai bizalomért való versengés viharos szirtjére állítottak, — közérdekű kötelesség teljesítésére hivatkozva, — azóta különböző személyi jellegű megtámadások érték. Bár a mi részünkről mindig szigorúan ügyeltünk a küzdő felek iránti kölcsönös tapintat és lojalitás betartására, viszonzásképen nem mindig részesültünk a keresztényi türelem és szeretet megnyilatkozásaiban. Merész és tarka változatossággal elneveztek: zsidónak, szocialistának, kommunistának, a nagytőke bérencének, a nagyipar „szocializáló” tönkretetvéjének és munkásnyuzó hóhérnak. A pártpolitikai támadások logikáját nem ejti tűnődésbe az az ellentmondás, ami a ráfogásokban és rágalmakban van. Mily különös: éppen a gyáripár és a munkásság a leghívebb támogatói egy olyan ember jelöltségének, aki tönkretette a gyáripárt és megnyuzta a munkásokat! Mi ezen ellentmondás magyarázata? Egyszerűen az, hogy akik barátaink és híveink, azok a gyáripár és a munkásság *hivatott* vezetői; akik azonban vádaskodnak, a rágalmakat elhiszik, tódítják és terjesztik, azok: *hivatalan* prókátorok.

Különösen forradalmi időkben, amikor a jelszavak és tömeghangulatok ragályként befolyásolják az emberek tiszta látását, amikor a napi élet küzködései és szenzációi alig hagynak időt nyugodt történelmi perspektívára kialakítására, az emberek mohón folkapják a híreket, különösen a személyi jellegű pikantériákat és nem sokat törődnek azzal, vajjon azok az igazsággal, valósággal és méltánossággal minő viszonyban állanak. A három forradalom pedig annyi piszkot és szennyet kavart fel és tajtékzó habjaival mindent annyira bemocskolt, hogy a bizalmatlanság és a gyanakvásra való fogékonyság nemcsak menthető, hanem indokolt, sőt ajánlatos. A nemzet sorsára életbevágó fontosságú az, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlésbe lehetőleg a legkiválóbb fiát küldje, akik nemcsak a magyar nemzeti érzés, a becsület és jellem igaz keresztényi erkölce, előképzettségük és eddigi működésük tekintetében kifogástalanok, hanem akik az előttünk álló közgazdasági munka vezetésére különlegesen hivatottak. A választóközönségnek viszont lelkiismereti kötelessége a képviselőjelölteket minden merev pártpolitikai szempontoktól függetlenül *személy szerint* gondos mérlegelés tárgyává tenni és így kiválasztani azt, aki ezekre a most előttünk álló feladatra *egyéni*leg a legalkalmasabbak.

A magam részéről szívesen ragadtam meg minden alkalmat arra, hogy személyi viszonyaimat és eddigi közéleti működésemet a tisztelt választóközönség előtt minden oldalról teljes őszinteséggel fel-

tárjam és megismertessem, mert büszkén mutathatok arra, hogy egyéni életigényeim a legegyszerűbbek lévén, működésem minden vonatkozásában a *tiszta önzetlen közéletiség* vezetett. *Kossuth Lajos*, amidőn a budai három éves várfogságából kiszabadulva a Pesti Hírlap szerkesztését most 80 esztendeje átvette, beköszöntőjében „mérsékletet és illedelmet ígért, mely a jó szándék és igazság bélyege. Szennyes érdekek soha vezetni nem fogják, és meggyőződése nem lesz eladó; ésszerű és okosnak ugyan mindig hódoland, de más semmi, s nevezetesen sem a hatalmasok komor tekintete, sem pályatársainak heve soha el nem tántorítandója.” A magyar nemzet nagy vezérének e nyilatkozata számomra is életprogram: és hogy e tekintetben minden érdeklődést kielégítsek és egyes kérdésekben a homályt és aggályokat eloszlassam, — ezért írom e sorokat.

A vádak három pontra zsugorodnak:

1. *Mért szolgáltam a Károlyi-kormányt?*
2. *Mért szolgáltam a Peidl-kormányt?*
3. *Mi van a „szocializálással”?*

Ezekre a kérdésekre kívánnám a választ rövid összefoglalásban megadni.

Hogyan kerültem én a Károlyi-kormányba? Én, akiről a Vörös Újság 1918 december 7-iki (első) száma egy mérges támadás keretében, — különben egészen helyes információ alapján — a következőket írta: „Ki volt Méhely Kálmán politikai eszményképe? Ki más, mint gróf Tisza István! Melyik lapban szerette Méhely Kálmán elhelyezni a munkások terrorjától bus vezércikkeit, külföldi tapasztalataiból leszürt hazafi-bánatos tárcáit? Hová máshová, mint a B. H.-ba, a magas imperializmusnak, a magyar-osztrák-német zsidó tőkének zsoldos Budapesti Hírlapjába: *Vasasok! Ébredjétek!* — Csak hogy a vasasok, az igazi hivatott vasasok már előbb felébredtek és 1918 november 21-én nekem, a munkaadói ellentábor vezérének a Magyarországi Vas- és Fémmunkások központi szövetségének vezeterei a következő üdvözlést küldték:

„A legharciasabb „*Jakabok*”, a vas- és fémmunkások szövetség tisztviselői üdvözlésként Önt államtitkárrá való kinevezése alkalmából. Mindannyian szívből kívánjuk, hogy új állásában a köz javára sikeresen működhessen. *Habár államtitkár ur az ellenkező póluson küzdött, mégis „vasas” volt, egyesítve magában a vasasok minden erényét.*

Reméljük, új állásában is hű marad a „vasas” tradíciókhoz és ide is beviszi az állhatatosságot a küzdelemben, a mérsékletet a győzelemben, a szolidaritásnak magasztos érzését, végül az Önt jellemző pártatlan és kitartó szorgalmat.”

Közéleti működésem semmiféle sikerét és kitüntetését sem becsülöm oly nagyra,

mint az ellenfélnek ezt a zászlóhajítását. Az ilyen spontán bizalmi nyilatkozat a közéleti működésnek legszebb és legértékesebb jutalma. Igazolása annak az igazságosságnak, amelyet a munkások elismerésénél mindég, és pedig a saját munkaadóimmal szemben is óvatosság nélkül bátor erélyvel követtem, hogy t. i. nemcsak a munkások, hanem a munkaadók is hibázhatnak, nemcsak az alkalmazottak, a kisemberek, a munkások és tisztviselők között lehetnek gyöngék, lusták vagy rosszindulatúak, hanem a főnökök és a munkaadók között is, az igazságot tehát csak úgy szolgáljuk, ha egyforma mértékkel mérünk nemcsak az alkalmazottak, hanem a főnökök irányában is. A jó tiszt személyes példaadással jár elől a becsület, szorgalom és szaktudás erényeinek gyakorlásában és a legszigorúbb önmagával szemben.

A Károlyi-kormányban én egyetlen tagját sem ismertem, semmiféle forradalmi pártnak nem voltam tagja, az októberi forradalom épp úgy meglepett, mint — annak előkészítőit kivéve — a magyar társadalom minden tagját, de mint minden becsületes magyar ember, fel a legmagasabb méltóságokig, higgadt, komoly, áldozatkész, önfeláldozó munkával igyekeztem a veszedelmen segíteni és az ország sülyedező hajójának megmentésén minden személyi érdekem félredobásával buzgólkodni. Garami Ernő kereskedelmi miniszter, politikai jellegű elfoglaltsága miatt már kezdettől rám akarta bízni a minisztérium adminisztratív vezetését. Az akkori viharzó indulatok közt azonban súlyos akadály volt az én munkapártiságom, viszonyom Tisza Istvánhoz és a B. H.-hoz és munkaadószervezeti vezető állásom. De hovatovább a munkaadóknak és a munkásoknak együttes bizalma oly erőteljesen megnyilatkozott, hogy november 21-én Garami Ernő erre hivatkozva, meghívott és felkért a államtitkárság elvállalására, ennek előadását egyenest kötelességemnek tevé azzal, hogy minden áldozatot meg kell hozni és a legerélyesebb közgazdasági és közmunkügyi alkotó munkát kell a forradalmi viszonyokba belevetni, avégből, hogy a destruktív törekvéseket leküzdhessek és alkotó tevékenységre átfordíthassuk.

Az államtitkári állással járó javadalmazás messze mögöttem maradt annak, amit az előző állásaimban kerestem; e mellett az államtitkári állás bizonytalan, tartóssága napról-napra ingadozó, míg az előző külső pozícióm magam építettem fel, állandó szilárdságúra. Tudtam végül azt is, hogy a forradalmi áramlatokkal óvatosan kell bánni, mert az akkori viszonyok között minden merev ellenállás robbanó és pusztító kitérésre vezetett volna. Minthogy azonban éppen ebből fo-

lag nem leszek képes arra, hogy az alkalmazottak forradalmi törekvéseit teljesen leküzdjem, tehát a forradalomnak elmaradhatatlanul lesznek áldozatai, ezek az áldozatok engem fognak majd okolni, amiért rajtuk nem segíthettem. A kétoldali bizalom helyébe, — amely az államtitkári állásba tölemt, az indulataik kitörésében lefekezett alkalmazottak és az áldozatul esett főnökök elégtelensége fog lépni, és a kétoldali bizalmatlanság malomkövei felőrönek.

Ezzel mind számoltam, ezt mind előre láttam és tudtam. De lehetett-e az egyéni józan önzésnek eme esélyes szavaira hallgatni akkor, amikor a másik oldalról a romlásba sodródó haza iránti kötelességteljesítés kötelezettségére apellálva, a közbizalom az egyéni érdekek feláldozását követelte?

Ez okból vállaltam el a „politikai” államtitkár címevel és rangjával a kereskedelmi minisztérium *adminisztratív* vezetését, azzal a feltétellel azonban, hogy csakis az adminisztrációval fogok foglalkozni, semmiféle politikai jellegű tevékenységre nem vállalkozom, és a kormány politikai ténykedéseivel semmiféle közösséget sem vállalok. Unsztok politikai pártba való belépésre. Nem tettem, egyik párthoz sem csatlakoztam, se Károlyihoz, se a radikálisokhoz, se a szociáldemokratákhoz, sem semmiféle szakszervezethez, sem az alkalmazott mérnökökhöz (ÁMOSZ), sem a közalkalmazottakhoz, — sőt ez utóbbiak ellen állandóan a legnyomatékosabban küzdöttem, — sohasem kerestem a szereplést, nem cikkeztem, nem beszéltem a nyilvánosság előtt, hanem 1918 november 21-től 1919 március 21-ig hivatalos szobámból jóformán ki sem mozdulva fogadtam és csitítottam a hullámzó tömegfelvonulásokat és szerveztem az ország munkáját. Már amennyiben ez én rám tartozott, így különlegesen az iparfejlesztés, iparoktatás és a közmunkák terén. Viszont semmi beleszólásom sem volt a vasut-, posta- és a munkásügyi törvényhozás területeire, amelyeket a miniszter közvetlenül magának tartott fenn; így tehát teljesen részvételem nélkül, sőt tudomásom kívül jelentek meg november 18-ika körül az alkalmazottak visszavételére és kielégítésére, valamint február közepe táján az üzemi választmányok szervezésére vonatkozó rendeletek, amelyekért pedig itt-ott szintén engem okolnak. Ismétlem, ezekről teljesen kívül állottam.

Hanem hát akkor mit tettem én?

Lecsitítani a forrongó indulatokat, levezetni és alkotó munkára átváltoztatni a dagadozó szenvedélyeket, a harcterekekről visszaáramló tömegeket a békés polgári erkölcsökre átképezni, számukra munkaalakat teremteni úgy a magángazdálkodás biztonságának helyreállításával, mint közmunkák szervezésével: az ehhez szükséges anyagi eszközöket (pénzt, anyagot és szerszámot megszerezni), valamint a munkaerőt megszervezni: ezt tűztem ki feladatombul.

Államtitkári működésem.

E végből erélyes közgazdasági politikát kellett inaugurálnom.

Évekre terjedő programmok voltak kidolgozva a háborús leszerelés céljára. Az októberi forradalommal azonban az egész katonai államszerkezet összeomlott és a frontok milliós tömegei a fővárosra ráözönlöttek. Tessék csak elképzelni egy népkeveréket, mely, — nagyon felszínes kultúrával és állampolgári szolidaritási érzékkel, — öt esztendő óta a fronton, a lövészárkok kommunizmusában, elsőkva munkától és egyéni életgondoktól, csak egy reménynek, egyetlen illúzióknak élve öt esztendőn keresztül: az anyit magasztalt, a hadibeszédekben annyira hirdetett és annyiszor megígért „szébb, boldogabb jövődében” bízva. Harcoltunk, nem magunkért, idegen célokért, az utolsó csepp véréig, a teljes elerőtlenedésig és anyagi kimerültségig, az apatikus összeom-

lásig. És jöttek haza a vitézek; de nem jöttek lassu tervszerű fokozatossággal, hanem az öt éves feszültség romboló kitörésével egyszerre rázúdultak, ráözönlöttek az államra, mely nem volt erre föl-készülve. Az egész milliós front, a háborús államgazdaság ötszötendős felépítménye egyszerre összeomlott, — sajnos, voltak oly hazadulók, akik ehhez jelentékeny mértékben hozzájárultak aláaknázással, demagóg izgatással, robbantással, — és jöttek a tetemrablók is, haza, az elkeseredett vitézekkel, tisztekkel és közlegényekkel, a hadviselt kereskedőkkel, iparosokkal, mérnökökkel, ügyvédekkel, a megszállott országrészek elűzött tisztviselőivel, akik itthon csak nyomor és fel-dult családi tűzhelyt láttak, inséget, sötét jövőt, nemzeti lealáztatást. De mást is láttak. Láttak egy fényűző, tolatkodó új gazdaságot és az izgatásnak könnyű volt megtalálni a kulcsot a lelkek elvadásá-sához. A fogékonyság meg volt a ragály el-terjesztésére. Oroszországi hadifoglyaink visszaáramlásával átplántálódott a moszkvai iskola, mely azzal kezdte meg nem-zetgyilkoló működését, hogy az elkesere-dett tömegeket mérhetlen követelésekkel uszította az állam és társadalom ellen, melynek nem maradt más védekezése, mint a mérsékletre és türelへre, a belátásra és hazafiságra való apellálás. Ezekkel a tömegküldöttségekkel és audienciá-sok ezreivel való küzködésre, a rábeszélésre és csitításra fecsérlődött el időm javarésze.

Reggeltől éjfélig azonban sok idő van a szívós, céltudatos, robotos munka szá-mára.

Iparoktatás.

Mindenekelőtt a tömegeknek ezt a fentebb vázolt lelki diszpozícióját igye-keztem megszelídíteni. Láttam, hogy a há-borúból leszerelt emberek mennyire el-szoktak a normális polgári élettől, elielej-tették mesterségüket, iparukat. Azt mon-dtam tehát, hogy nem elég fölük a puskát elvenni, hanem az öldöklő szerszámok helyébe kenyérkereső hasznos szerszámok-kat kell kezükbe adni, őket azok kezelésé-ben kioktatni; az első meginduláshoz szükséges anyagokkal és szerszámokkal ellátni, hogy így segítsünk rajtuk és meg-kezdjük a termelést. Különösen szölt ez kisiparnak, melyre ma a közlekedési és piacviszonyok szempontjából különleges konjunktúra ragyog, de melyet erős köz-ponti irányítás és támogatás nélkül nem bír kihasználni. E célból szerveztem az u. n. *tömegnevelési tanfolyamokat*, mint a nagy tömegek gazdasági szabadoktatását. A *tanonkérdés* nevelésügyi, gazdasági és szociálpolitikai reformját is előkészítettem és sokat tárgyaltam a *Közgazdasági Egye-tem* megvalósítása ügyében, melybe a ke-reskedelmi minisztérium főhatósága alá tartozó *Közlekedési Tanfolyamokat* is be-olvasztani terveztem, és amelyet külön-nösen avégből tartottam sürgősnek, hogy a sok tízezer állástalan tisztviselő és ka-tonatiszt számára gyakorlati életkészültséget nyujtsunk.

Az ipari és kereskedelmi oktatást a legalsótól a legfelső tagozatáig a ke-reskedelmi minisztérium hatáskörébe óhaj-tottam átszerveztetni, mert azt tartottam, hogy a gazdasági szakképzés a legszoro-sabb kapcsolatban tartandó a gazdaság-politika intéző fórumával és a gyakorlati élettél. Nem lehet tehát egészséges az az állapot, hogy csak a *középső tagozat*, az *ipari szakoktatás* tartozzon a kereskedel-mi minisztériumhoz, míg a többi ágazat, jelesen a tanonképzés és a kereskedelmi oktatás a kultuszminisztérium másirányu szempontjai szerint intéztessék.

Kereskedelem.

Minden erővel a kereskedelem sza-baddá tétele irányában dolgoztam és a különböző hadiközpontok beszüntetését sürgettem. Válmments ámenetgazdaság, a szabad kereskedelem jelszavával, a nyersanyagbehozatal és a kiviteli keres-

kedelem megszervezése; a szomszédos államokkal, elsősorban Jugoszláviával gazdasági egyezmények létesítése; meg-bizható kereskedők támogatása abban, hogy külföldre utazhassanak és régi relá-cióikat újból megszerezhessék, a keres-kedelmi és iparkamaráknak erőteljes közgazdaságfejlesztő szervek gyanánt a közigazgatási apparátusba való beépítése: ezek voltak e tekintetben törekvéseim főirányai.

Kisiparfejlesztés.

E célra önálló *kisipari szakosztályt* lé-tesítettem és az Országos Központi Hitel-szövetkezettel, valamint a Pénzüntézet-i Központtal önálló *ipari Központ* felállítása irányában indítottam tárgyalásokat. A már az előző kormány által kezdeménye-zett 120 millió koronás *kisipari hitelakció* feltételeit a Pénzüntézet-i Központtal és a fővárossal egyetértésben a kisiparosok ja-vára módosítottam, *termelői szövetkezetek* (szerszámkészítő, bádogos és szerelő stb.) megalakulását előmozdítottam. Az aszta-lospárkerőteljes föllendítése érdekében 50 millió koronás *butorakció*t szerveztem, a termelés és kereskedelembehozatal központi irányításával. Az *iparművészek szövetsé-gét* nyersanyag-, műhely-, szerszám- és üzletszerzés irányában támogattam itt is és kapcsolat létesítésére törekedtem az *is-kola*, a *műhely* és a *kereskedelmi szerve-zet* között.

A gyáripar

üzemének fenntartása a szén- és a mun-káskérdésen múltott. A szénelosztás szervezése a szénügyi kormánybiztos hatáskörébe tartozván, részéről a szén-termelés fokozására és új lelőhelyek fel-tárására helyeztem különösen súlyt. A szénbányák technikai felszerelésének tö-kéletesítése érdekében különleges szak-értőkből álló repülő bizottság fáradozott. Minthogy a kisipart, de a nagyipart is közvetlenül óhajtottuk volna ellátni szén-nel és vassal, a pénzügyminisztériumból *átkértem a bányászati és kohászati szak-osztályokat* és az állami vállalkozásokat, vé-gül a *győri ágyugyárat*, mely utóbbiak kö-zött gyártási kooperációt igyekeztem szervezni. Ugyanígy a szénfogyasztás csökkentésére irányult az u. n. Fehér-Seidner-féle villamos kooperációs terv megvalósítása, amelyet a Ganz-féle villa-mossági gyár foglalkoztatása érdekében is forszíroztam. A tisztviselői- és a mun-káskérdés forrongásának lecsillapítása ér-dekében a munkaadói és alkalmazotti szakszervezeteket nagy általános érvé-nyű kollektív szerződések létrehozásában segítettem.

A gazdaságstatisztika

nálunk meglehetősen elhanyagolt lévén, külön *gazdaságstatisztikai szakosztályt* szerveztem, melyet mindenekelőtt *Magyar-ország gazdaságstatisztikai átlásának* sürgős elkészítésével bíztam meg. Erre a békétárgyalások előkészítése céljából mulhatatlanul szükség volt és nagy szeren-cse, hogy ezt a munkát a legszélesebb terjedelemben már akkor megkezdettük, mert e nélkül a békedelegációnk aligha működhetett volna a mai szakszerűség-gel. A különböző hivataloknál és hadiköz-pontoknál felhalmozódott gazdaságstatisz-tikai anyagnak összegyűjtése és terme-lési ágaként, a közlekedési relációk sze-rint, a nyersanyag lelőhelyek telephely-tani vonatkozásainak kidomborításával való feldolgozása a tudomány és a köz-gazdasági élet számára is rendkívüli fon-tossággal bír.

A közmunkaügyek

nyersanyag, szerszám, munka- és munka-erőkérdéseinek központos intézése végett az *Országos Munkaügyi Tanácsot* szer-veztem, mely mintául szolgálhat arra, hogy hogyan lehet és hogyan kell a tár-sadalmat osztály- és pártkülönböbség nél-kül, a szélsőjobbtoj a szélsőbalig minden rétegében közös harmonikus munkára

egyesítet. E Tanács egyelőre 8 szakosztályból állott: magasépítési, út-, vasút-, víz- és hidépítési, ipari, bányászati és kohászati, közlekedésügyi, elektrotechnikai és energiagazdasági, mezőgazdasági ipari és többtermelési, végül szakoktatási szakosztályból, melyeknek mindegyikében a hatósági és társadalmi szervezetek, a tudomány és a gyakorlat, a munkaadók és az alkalmazottak legkiválóbbjai dolgoztak. A munka megindítása 1919 tavaszára tervezetett, úgy, hogy április közepén a munkanélküliségi segélyek beszüntetése lett volna és az őszre már néhány százezer munkást tudtunk volna munkába állítani. A külföldi államokban létesített *újépítési miniszteriumok* működését kívántam e szervezettel helyettesíteni és az összesen 5 milliárd koronára tervezett munkálatok általános terveit és költségvetését elkészíteni. Ennek fedezetét a hadikölcsönökhöz hasonló újépítési államkölcsön kibocsátásában reméltem, és azt terveztem, hogy e célra különösen az amerikai magyarságnak öt év óta hazaküldésre szánt, de egyelőre visszatartott pénzét igyekszem megnyerni, falusi embereknek birtokpolitikai rendezéssel kapcsolatosan, olyképp azonban, hogy a kötvények ellenében Amerikában összegyűjteni tervezett pénzen mindjárt ott nyersanyagot és gépeket vásároltunk volna.

A triezsti gazdasági delegáció.

A tárgyalások ebben az irányban is igen kedvezően indultak. Ugyanis az amerikai misszió vezetőjének, Gregory kapitánynak már január elején megpendített eszméjét végrehajtva, március 18-án 4-4 amerikai, angol, francia és olasz tisztből álló küldöttség kereste fel a kormányt, bejelentve, hogy a párisi konferencia határozata alapján a volt monarchia államainak képviselőiből Triesztben gazdasági delegációt szerveznek, amelynek célja ezen államok nyersanyag- és élelem ellátásának rendezése, és a közük fölmerülő gazdasági ellentétek elsimítása. E kérdéseket velük bizottságilag tartargyalva, március 19-én azzal utaztak el, hogy ezek a Budapest, Bécs, Bukarest, Belgrád és Prága kormányképviselőiből és vasúti, pénzügyi és közlekedésügyi szakembereiből álló delegációk a legsürgősebben Triesztbe küldendők, hogy működésüket még március vége előtt megkezdhessék. A kormány részéről e tárgyalásokat én vezettem és én voltam kormányképviselőül is kijelölve, mely új, rendkívüli fontosságú munkakörnek különösen azért örültem, mert általa a közmunkaügyi programnak Amerikára és a külföldi nagytőke érdekelésére irányuló terveim megvalósításához is közelebb vélttem juthatni.

A már két nap múlva, teljesen váratlanul bekövetkezett összeomlás sajnos mind ezt a szép tervet elsöpörte.

De még a kommunizmus alatt is fenntartható volt két alapításom, a *budapesti kereskedelmi és ipari kikötő* és a *Duna-Tisza csatorna* építőbizottságának megszervezése és működésének megindítása. Amin évüzedek óta csak folyton tanácskoztak, amit a főváros, a kereskedelmi és földművelésügyi miniszteriumok, valamint a közvélemény folyton sürgettek, de amit soha megoldásra vinni nem tudtak, azt itt is az összes érdekeltségek harmonikus egyesítésével sikerült megindítani. Egyáltalában mindenütt alapvető elvem volt: a *kormányhatalmat és a társadalmi alkotó tevékenységet a legszorosabban egymásba kapcsolni*, tehát a külső élettel mindenkor együtt dolgozni. Az állami gazdaságpolitika csak akkor igazán gyümölcsöző, ha nem a hivatalok elzárkózott szobáiban készül, hanem a gyakorlati élet látkető érvényesülését támogatja. Rendkívül káros és veszedelemes dolog, ha az állami adminisztráció és a társadalmi tevékenység egymástól elszakad, mert ez az utóbbiban jogosult bizalmatlanságot támaszt, az állami hatalom tekintélyét pedig egyenesen veszélyezteti.

Nem térhetek ki tevékenységem további részleteire, hiszen a fenti rövid beszámolóval is főképp csak az volt a célom, hogy gazdaságpolitikai programom irányelveit jobban megvilágítsam.

Örvendek, hogy a fentiekben *programom* helyett *beszámolót* adhattam.

A proletárdiktatura kitörésével e szép tervek és erőteljes lendülettel megindított akciók, — amelyek pedig a konszolidációt észrevehető mértékben előmozdították, — sajnos, kevés kivétellel mind megakadtak. Március 21-én a miniszteriumi szolgálatból kiléptem és augusztus 2-áig semmiféle állást vagy megbízatást sem vállaltam. A kommunisták közül senkit, sem azelőtt, sem ezután nem ismertem. Sőt miközben a régi szakszervezeti vezetőkkel a diktatura kitörése után sürri tanácskoztam afelől, hogyan vehetnék át a hatalmat egyelőre legalább ők, a megbízható szakszervezetek, április 21-én éjjel a forradalmi kormányzótanács rendeletére letartóztattak és előbb a Markó-utcában, majd a többi túsokkal a gyűjtőfogházban elzártak, ahonnan csak május közepén szabadultam.

A Peidl-kormány.

Bár ez után is házkutatásokkal és rekvirálásokkal zaklattak és éppen a munkásvezetők közül régi ismerőseim jóindulatulag figyelmeztettek arra, hogy állandó megfigyelés alatt állok, mégis tanácsaik dacára ezután sem szöktem biztosabb helyre, hanem továbbra is szóttem velük a békés kibontakozás lehetőségeit, figyeltem a viszonyokat és informáltam a nálunk megfordult külföldi missziókat. Örvendve észleltem a nagy kijózanodás első tüneteit, mely a gyárak munkásvezetőségénél abban nyilvánult meg, hogy a drága üzemi órabér-rendszerrel kezdtek visszatérni az akkord-rendszerre, a kemény gyári fegyelemre, a szigorú üzemvezetésre, sőt már a Taylorizmussal is foglalkozni kezdtek. Az átmeneti megoldást most is csak abban láttam, ha a proletárdiktatúrát a szakszervezetek veszik át és demokráciára vizsgálcsinálják, mely után polgári, kisgazda és szakszervezeti koalíciós kormány következhetett volna. Ezt a megoldást találta az entente is a leghelyesebbnek, úgy hogy amikor a szolnoki csata után augusztus 1-én pénteken délután ezt az átalakulást megvalósíthatták, az átmenet zavartalan, sima lefolyását az egész világ nagy megnyugvással üdvözölte. A főváros felé nyomuló román hadsereg ellen pedig az entente szigorú tilalommal és azzal az utasítással fordult, hogy *ott tartozik megállni, ameddig eljutott*. Ennek ellenében az ententenak a Peidl-kormánytól ígérete volt arra nézve, hogy amint a vidékre szétfutott polgári politikuskokat összehívhatja, koalíciós kormányt nyúl átálakul.

A Peidl-kormány kereskedelemügyi minisztere *Dovcsák* Antal lett, aki mint a vasmunkások szakszervezetének elnöke, a hadügyminiszterium személyi lezserelési osztályát vezette, majd a nyár folyamán a szociális termelés egyik népbiztos volt. Mindenki tisztességes és jóindulatu embernek ismerte, akinek azonban ily rendkívül nehéz viszonyok számára sem a kellő előképzettsége, sem tárgyismerete, sem erélye nem volt. Azzal a kérelemmel fordultak tehát hozzám, hogy ugyanugy, miként *Garami* mellett, vállalam el újból az államtitkári állást, vegyem át és szervezzem újra a szétzillesztett adminisztrációt, a legsürgősebben fejleszsem vissza a szocializálásokat, juttassam erőhöz a kereskedelmet és folytassam azokat a munkálatokat, amelyekben a proletárdiktatura kitörése megakasztott. *Gregory* amerikai kapitány is jelezte megérkezését, úgy hogy nyomban meg lehetett volna indítani az élelmezési és újépítési akciókat. Ki lett volna minderre hivatottabb, mint az, aki e munkálatokat megindította?

A szakszervezetek sürgetése dacára

ez alkalommal is előbb a közgazdasági élet néhány vezető tekintélyes tagjának véleményét és tanácsát hallgattam meg és csak miután ezek is a legnyomatékosabban közérdekből kívánták a felajánlott állás elfoglalását, vállalkoztam újra, nehogy az inkompetencia még nagyobb bajokat és zavarokat okozhasson; *de sem kinevezve, sem fölesküdvé nem voltam, természetesen semmiféle díjazást sem fogadtam el*; egyszerűen vállaltam azt a súlyos felelősségi szerepet, hogy *Dovcsák* mellé állva a fenti feladatokat végrehajtom és a kereskedelmi tárcát újabb zavaroktól megvédem. Vasárnaptól szerdájig, augusztus 2-től 6-áig tényleg sikerült a szocializálás visszafejlesztésére vonatkozó rendeleteket kiadni és egyebek mellett a kereskedelmi és a gazdasági szervezetek működését megindítani, *Gregory* kapitánnyal pedig megegyezni abban, hogy a Hoover-vonatokat Triesztből, több hajószállítmányt pedig a Bácskából a legsürgősebb élelmiszer-szükséglet kielégítésére elindítsa. Ez alatt magam is meggyőződtem arról, hogy több polgári politikus a koalíciós kabinet megalakítására irányuló tárgyalások tényleg megindítottak, úgy hogy minden remény megvolt a békés és sima kibontakozásra.

A román hadsereg hétőn, augusztus 4-én a fővárosba bevonult és az augusztus 6-án, szerdán este bekövetkezeti újabb váratlan fordulat a dolgok alakulását egészen más irányba terelte.

Mint a fentiekben kitűnik, én sem a *Károlyi*-, sem a *Peidl*-kormányban nem vállaltam és nem teljesítettem semmiféle politikai jellegű funkciót, hanem kizárólag *szakirányú* adminisztrációra vállalkoztam, közérdekből, meghívás alapján és a külső érdekeltség unszolására.

A „szocializálás.”

Hátra maradt még az utolsó vádpont, mely szerint én „szocializáltam, megakadályoztam a termelő munkát és nagyot löktem a nemzeti állam roskadozó fundamentumán.” Kapcsolódik pedig ez a vádpont azokhoz az eseményekhez, amelyek 1918 január első napjaiban a Ganz-féle villamosági gyárban előállottak. Beszéljek, hogy én utasítottam az ottani munkásokat arra, hogy egyes igazgatókat „taligán toljanak ki a gyárból.” Sőt egyesek szerint a gyárpar szétrombolásának tervén már 1918 nyarán dolgoztam és a szálak egészen a moszkvai bolsevistákig visszavezetnek!

Ezek mind rémhírek, fantasztikumok. A szocializálás ellen mindig küzdöttem, sőt még az állami kezelést is elleneztem, még az állami vasgyárakat is magánkezelésbe szerettem volna kiadni, annyira voltam és vagyok meggyőződve arról, hogy a magánkezelés az államinál hatályosabb. Államosítás helyett inkább a „vegyes” rendszer híve vagyok, vagyis állami tulajdonjog, de magánkezelésbe kiadva. A „szocializálás” frázisát azonban nemcsak a bolsevisták terjesztették, hanem a háborús katonai gazdasági rendszer centralistái is, úgy hogy az szinte a közvéleménybe ment át. Az eziránt ostromló küldöttségeknek *Garami* Ernővel együtt mindig csak azt hajtogattuk, hogy erről majd csak a nemzetgyűlés van hivatva dönteni. És ennek dacára mégis rám ragasztották a „szocializáló” jelzőt!

Hát itt miféle félreértés dolgozik? Egyszerűen az, hogy szocializálásnak hisznek olyan dolgot, ami egyszerűen rezsímváltozás volt. Ahogy ezt „Az Est” 1919 január 7-iki számában közzétett és egyéb nyilatkozataimban megírtam, már október 30-ika óta, a forradalom első hevéletének lázas perceiben a munkásság több gyárban leküzdhetetlen erővel fordult azok ellen a *tönkök* ellen, akiken multbeli munkásellenes működésüket megakarták torolni. A forradalom hullámai nemcsak a politikai világ vezéreit távolították el, hanem a gazdasági élet több vezető szerepet játszó személyét is. A gyárakból való „kivezetés” már novem-

ber első napjaitan megindult és magam fejtettem ki a legnagyobb erőfeszítéseket ennek meggátolására.

Amde viszont ott, ahol egyes különösen gyűlölt gyárvezetők személyi biztonsága is veszélyeztetve volt, már a november 21 körüli napokban, közvetlenül az illető gyárak tulajdonosait: a nagybankok illetékes vezetőit figyelmeztettem arra, hogy csendes megegyezéssel távolítsák el az illetőket vagy egyelőre állítsák őket félre, mert ha helyükön maradnak, ebből romboló kitörés támadhat. Egyik-másik esetben ezt tényleg megtették, és az illető gyárban minden forrongás nyomban elsimult.

Január első napjaiban intézte Kun Béla az első bolsevista rohamát Salgótarjánban és a budapesti nagyobb gépgyárakban. Több gyárban teljesen méltánytalanul és igazságtalanul kizavarták az igazgatókat, ami ellen a legerélyesebben küzdöttem és sikerült is többüket visszafogadtatni. Ahol azonban, mint a fentemlített néhány esetben, a munkaadói álláspont nem volt védhető, ahol a legjobb meggyőződéseim szerint a népitélet tárgyilag indokolt volt, ott bár minden népitéletet illetéktelennek és igazságtalannak tartok, magamat ez ellen mégis exponálhattam, mert különben még sokkal súlyosabb bajok támadhattak volna. Ugyancsak akkor írtam „Az Est”-ben (január 7.):

„A forradalom olyan gyökeres átala-

kitásokat eszközölt, hogy a gazdasági életnek is meg kell változnia. A tőke autokratikus hatalma helyébe a tőke és munka kooperációjának kell következnie. Helyes, hogy a tőkének ne legyen egyeduralma, de éppen olyan baj lenne az is, ha a munkások egyeduralma következne. Ettől mindenkor óva intettem a munkásságot, mert ha a munkásság egyeduralma lépne életbe, hirtelen megölnék az ipart, megszöknének az üzemek legkiválóbb vezetői és a tőke sem mutatna hajlandóságot semmiféle vállalkozás iránt. Ha a munkásság ma azt mondaná nekem, hogy az állam vegye át a Budapesten lévő ötven-hatvan gyár üzemének vezetését, kétségbeejtő helyzet elé állítanának.”

Az egész „szocializálási” félreértés abból származott, hogy míg a többi gyárfőnök belátta, hogy itt forradalmi erővel állunk szemben, amelyekkel szemben néha minden küzdelem hiábavaló, a Ganz-villamosági gyár igazgatója pontosan csak éppen ő ellene irányított merényletnek minősítette az egész forradalmat, ami pedig hát Európaszerte elég sok más értékes áldozatot is szedett. Nyomatékosan kijelentem, hogy a Ganz-gyári dolgokról semmiféle előzetes tudomásom nem volt, nem is sejtetem, hogy ott a veszély ennyire imminens, már csak utólag, a megtörtént eseményekről kaptam jelentést. Az akkori első izgalmak hevületében Fenyő Miksa, a GyOSz igazgatója a Pester

Lloydban élesen megtámadott. De már „Az Újság”-nak február 22-iki számában elismerte, hogy „amennyiben e kérdések egyáltalában hozzám kerültek, a legtárgyilagosabban járok el és mindent megteszek arra, hogy a termelés érdekei és ezzel együtt a munkaadói és munkásérdekek megvédessenek.” Az egész „szocializálási” vád egyszerűen a legotrómbább ráfogás és rágalom.

Ez a tényállás és az igazság. Aki ezzel ellenkező dolgokat tud, az tévesen van informálva. Aki pedig a fenti felvilágosítások után is ilyeneket állít és terjeszt, az vagy javithatatlanul elfogult, vagy rosszindulatú rágalmozó.

Az ujkori Magyarországnak egyik legnagyobb elméje, boldog emlékü Samassa József egri biboros érsek egyik beszédében a politikai küzdelem méltatlan eszközeit és a meggyőződés hiányát a következőleg jellemezte: „Hazudnak, hogy terdithessenek; terditenek, hogy vádolhassanak; vádolnak, hogy gyanúsithassanak.”

Az egész nagy fenekedés erre a tulajdonságra vezethető vissza.

Hálásan köszönöm a szíves türelmet, amelylyel e sorokat elolvasni méltóztattak.

Budapest, IV-ik választókerület (Vízváros-Országut), 1920 január hó 18-án.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
635. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság.
Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24.
Telefon: 129—96.

Felolós szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitlér sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
február
7-én.

Elhanyagolt

a népkonyha a II. kerületben, elhanyagolták a kerületi hölgyek, mint minden más népjóléti intézményt a kerületben. A *Budai Napló* mult száma vezércikkében a Viziváros ker. szoc. gazdasági pártjának jövedöbéli népjóléti terveiről szólva, az „elhanyagolt” népkonyhát is e párt működési körébe vonandónak jelenti ki és bizik benne, hogy a politikai páváskodásnak élő hölgyek ezentul a népjólét terén fejtenek ki intenzivebb működést. Ám népkonyhánk *elhanyagolt* állapotban levőnek mégsem mondható, mert ahol azelőtt 25—30 hölgy csoportokba osztva olyanképpen látogatta a népkonyhát, hogy ugyanazon csoportra egy héten csak egyszer került a sor, ott most a küsszámú működő tagok naponként, vagy sűrűn váltakozva, megfeszített erővel dolgoznak, hogy a népkonyha szekere fenn ne akadjon.

Aki tudja, hogy 1919 szeptember kezdete óta mennyit fáradtak, mennyit kilincseltek az egyesület vezetői a főváros különböző hivatalaiban, amíg a vörösek rablógazdálkodása alatt teljesen tönkretett népkonyhahelyiségeket, úgy ahogy rendbe-

hozva, 1920 január 3-án rendeltetésüknek visszaadhatták, aki tudja, hogy milyen zaklató munkát kell nap-nap után végezniök, hogy a népkonyha a legszükségesebb kellekekkel el legyen látva, — az tudja csak megbecsülni annak a nyolc-tíz egyesületi tagnak nagy és önfeláldozó munkáját, akiknek egy része naponként, másrésze sűrű váltakozásban végzi annak minden dolgát az anyagbeszerzéstől, főzésen keresztül a kiszolgálásig. Szóval, a népkonyha csak annyiban elhanyagolt, mert a hölgyközönség kerteskedik és politizál s a népjóléti intézményeket elhanyagolja.

A II. kerületi népkonyhát a hatóság bizalmából már évek óta a II. kerületi *általános közjótékonyági egyesület* tartja fenn és bizony néhai való jó *Szalay Győző*nek ezen tevékenységében a kerületi hölgyközönsége évről-évre *nagyobb* közönyével kellett megküzdnie, de azért az egyesület működéséről és különösen a népkonyha ellátásáról a hatóság, nevezetesen a kerületi előjáróság mind e mai napig csak a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg és ez a népkonyha ma is áll azon a színvonalon, amelyen Budának bármelyik másik népkonyhája áll.

E kerület Ált. Közjótékonyági Egyesülete most tél elején is intézett felhívást és kérelmet a közönséghez dr. *Szalay Sándor* előjáró ajánlatai, hogy némi csekély anyagi áldozattal járuljon a mi emberbaráti működésünkhöz, lépjen be tagnak, vagy alapítónak, mert a háboru alatt megfogyott a taglétszámunk, — *aminek alig volt eredménye*, mert *hivatott* agitátorainkat, a *nőket* elvonta tulajdonképeni hivatásától a politikával járó kerteskedés.

Tul vagyunk a választáson és még mindent be lehetne pótolni, ha a nők politikai szervezetei, most a népjóléti intézményeket karolnák föl intenzív munkával; mert azokat szószátyárkodással fenntartani nem lehet; — oda főzőkanál kell és nem nyelv!

Hogy a budapesti II. kerületi népkonyhát lehet fejleszteni, színvonalát emelni, azt a fenntartó egyesület készséggel elismeri. Az egyesület szívesen fogad be kebelebe minden a népjólét iránt érdeklődő egyént, elfogad minden támogatást, a tagdíjat meghaladó minden áldozatot és a népkonyha vezetésében mindenféle tevékenységet. Akkor nem lesz elhanyagolt a mi népkonyhánk. Csak tessék jönni és dolgozni!

Mivel, hogy bizony-bizony nem lehet népjóléti és így nem lehet keresztény szociális feladat sem az a sok szóbeszéd mert: „Nem csak szóval, de tettel is élni tanulj!!!”

Dr. Németh Imre
budapesti II. kerületi általános közjótékonyági egyesület elnöke.

Buda újjépítése.

— A hegyvidék fásítása. —

A mi elpusztított, kifosztott hegyvidéki erdeink, ligeteink és kertjeink újboli fásítása ügyében vettük és szívesen közreadjuk az alábbi közérdekű levelet:

Tisztelt Szerkesztőség.

A sok nagy és sürgős — de vajmi nehezen megoldható kérdés ne akadályozzon meg abban, hogy a könnyebben megoldható közérdekű kérdésekkel idejében foglalkozzunk.

Ilyennek és pedig fontosnak és közérdekűnek tartom úgy városrendezési és közegészségi szempontból: mi történjék a főváros hegyvidékének azon területeivel, amelyekről a fák — a fa és szénhiány következtében kipusztították és még folyton pusztítják?

Igénytelen nézetem szerint közérdek, hogy „ezek minél előbb — és pedig úgy a köz — mint a magánterületek — szakszerűen befá-

T Á R C S A.

Kuruczok végvára.

— Mutatvány szerzőnek „A kurucz ég alatt” című történeti korrajz gyűjteményéből. —

Heisternek nagyon fáj a foga Érsekújvárra. Mikép se tudott megbarátkozni azzal a tudattal, hogy oly hosszú idő óta a vár bástyáit a kurucország tapossa. 1704-től már hetedik éve bírják ezt a fontos „presidiumot” a rebellisek és azóta is katonái nem tették be lábukat, ha csak nem mint foglyok kerültek oda. Forgatta a főhadvezér agyában Pálffyval együtt, hogy miként is lehetne a kurucokat kitessékelni belőle. Már nagyon unalmas volt Heisteréknek ez az állapot. Ideje lenne a várból tágitani a kurucoknak. Aztán tagadhatlan nagy veszedelmére is vannak a német-labanc korpusoknak. Nem elég, hogy éléssel telt szekerek egész sokaságával és az élő állatok egész csordájával sikerül a kiküldött portáknak háborítlanul megrakni Ujvárt, mit nemcsak a közeli, de a távolabbi falvakból is exekválnak, még pedig különös előszeretetésként a labanc főurak jószágiból; hanem elég sűrűn olyan

vakmerő kirohanásokat tesznek a messzibb vidékekre is és ejtik konfuzióba a német táborokat, hogy mire azok felocsudnak meglepetésükből, ezek már valahol Ujvártól néhány puskalövésnyire nyargalásznak foglyaikkal és elnyert zsákmánnyal. Ilyen alkalommal fogták el vakmerően a főmarschal Heister uram kedves ura öccsét, Heister Hannibál altábornagy ökegyelmét s hozták be nagy diadallal Ujvárba egy kis kényszerű vendégségbe, aki ott ette a kurucok kenyérét „akaratián kívül.”

És hiába volt mindezen idő alatt ostrom, támadás a vár ellen, ez mind nem használt, sőt kárral járt, mert töle nem egy katonája harapott a főbe Heisternek és így rendesen serege szégyenszemre volt kénytelen eltakarodni a vár alól.

Hacsak valami körmönfont taktikával, vagy valamelyes más fortélyossággal nem fognak „dirigálni”, a kurucok nyugodtan alhatnak töle, véleményezte Pálffy. Nosza hát, próbáltak másként. Fordítottak a dolgon. Ami nem sikerült erővel, sikerülhet ésszel. Az eszme nem volt rossz, de a kivitelétől függött minden.

Egyik nap a kolduló-utjából hazatért barátok egyike azzal állított be

a ház főnökéhez, hogy nagy hire van annak, hogy a kommandérozó újvári tiszt uraimék közt találkoznék egy, ki az ellenséggel keményen korespondál s hogy Ujvár nem sokáig lesz a kurucok kezén.

A házfőnök, szinte megdöbbsent a hír hallatára. Ez pedig nem fog végbemenni — tette föl magában. Gyors elhatározással fölkészült, hogy ismét a plébánoshoz siessen e hírrel, aki majd „kitanulja mint lehet” a casust „reperálni.”

Még csak a lépcsőházban kopogtak fapapucsai, mikor az alsó traktus felől kardcsörgés és erős léptek zaja hallatszott, mely mindjobban közeledett feléje. Valaki a várból — vélte — valamelyes kommissióval.

A kanyarodónál szembe került a hangos vendéggel. Belezay brigadéros volt. Bercsényi üzenetét hozta „minémü fundációk” miatt. A házfőnök izgatottságában nem tudta tovább tartani a titkot. Elmondta neki a legújabb „hírlést.”

— Hitemre páter uram, bizonyos vagyok benne, hogy marschal Heisterrel a főkommandáns ökegyelme korespondálhat csak, ha korespondentiáknak mondatik az dolog, mert

egy sem találkozik más köztünk, az ki ilyen ebséget elkövetne.

A páter kétkedőleg rázta a fejét, mint aki a kuructisztekről mindig csak a jobbat, mint rosszat szerette hinni.

Belezay azonban tovább is bizonykodott. Erős volt a gyanupere, hogy a „főkommandás” nem lehet ment ettől.

Egy hét sem telt bele és Csajághy utódját, Ordódy György brigadéros várparancsnokot maga Belezay vezetése alatt vasra verlen vitték a szemfüles kurucok csodával határos vakmerőséggel az Ujvárt körülszáró ellenség táborán keresztül Szerencsre Rákóczi elé, annakutána, hogy minden terhelő gyanu rábizonyult, kiváltkép a nála talált kompromittáló levelek miatt.

Belezay tehát jól sejtette.

Szegény fejedelem! Szomorú auspiciumok voltak ezek a jövőre nézve, mikor a kurucok főfészkébe is befurakodott már az árulás szennyes munkája, egy megtévelyedett ember magánérdekéből.

Igy törtek meg egymásután azok a fénysugarak, melyek hivatva lettek volna a nagy ügyet mindjobban fényessé tenni.

Lelkes Nándor József.

sittassanak; — ám de nem úgy amint régen történt, — amidőn egy- szerűen bevárták, amíg a le vagy kivágott fák sarjhajtásaiból hosszú idő után, lassan és senyvedve cse- nevész fák nőttek fel; hanem szak- szerűt ültetés útján.

Azt hiszem, e fővárosi hatóságnak e kérdésben három fontos, sürgős, a legközelebbi hetekben megoldandó feladata van:

1. Megállapítani (ahol lehet: köte- lezőleg, ahol így nem lehet: ta- nácsadóan) a legcélszerűbb befási- tás módját; nézetem szerint a bu- dai hegyvidék a talaj sekély volta miatt is, de szépségénél, gyors nö- vésénél és egészséges illatánál fogva mindenütt a fenyők egyes fajai volnának legalkalmasabb.

2. Elrendelni, hogy ott, hol a befásítás az 1 pontnak megfelelő módon szándékolatlik: a fővárosi erdőhivatal adja meg a szükséges felvilágosításokat és utasításokat, — gyakoroljon felügyeletet, — ha le- hetőséges: végeztesse a tulajdonosok költségére az erdőesítést.

3. Gondoskodni az ültetendő cse- metékről, hogy azokat önköltségen a tulajdonosok rendelkezésre bo- csáthassa.

Most és évekig fájlalni fogjuk a történet és folyamatban levő pusztításokat. Igyekezzünk, hogy utódaink szebb és egészségesebb erdővidéket találjanak, mint amint mi élveztünk.

Wagner Géza.

A Zugliget titkaiból.

— Egy lelkész kálváriája. —

Hivatalos kézből kapjuk a zug- ligeti r. k. egyházközség rövid történetét, mely különös világi- tásba helyezi az ottani hívők és apácák viszályát s ezzel földön- futóvá teszi az egyház egyik bátor katonáját; — önfeláldozó plébánosát.

A zugligeti egyházközség — az egyházi főhatóság általános fel- hívására — 1918. évi december hó 22-én, tartott közgyűlésen alakult meg. Áldásos és céltudatos működést folytatott egész feloszlásáig. Míg lehetett népes és tanulságos gyüle- seket tartott minden hónapban. A kommun kiűrésekor az *elkergetett apácákat védelmébe vette*, a templo- mot és persely pénzeket gondozta. Az egyházközség lelkésze, egyházi elnöke Kőrösy Endre az angol kisasszonyokat Fáber Oszkár kom- münista vezér előtt oly erőlyesen védelmezte, hogy Fáber kiadta Kőrösy ellen az *elfogatási parancsot* azzal sulyosbitva, hogy *ahol találják Kőrösyt, — lelőhetik*. Kőrösy menekülni s bujdosni volt kénytelen. Bujdosása másfél hónapig tartott. Ezalatt az idő alatt a hitközség helyettesről gondoskodott s azt anyagilag is támogatta.

A zugligeti angolkisasszonyok azonban féltékeny szemmel tekintetek a virágzó, fejlődő hitközségi életre s hogy azt tönkretegyék — nehogy valaha Zugligetben plébánia le- gyen — az egyházközség lelkét, szellemi vezérét, az ő bátor védel- mezőjüket, Kőrösyt akarták nemcsak a zugligeti hivatástól elszakítani, hanem még Budapestről is eltávolítani. Ez irányu törekvésüket a Hercegprimás- sal is közölték és sikerült is nekik a legfőbb egyházi méltóságot — Kőrösy eltávolítására — rávenni. Az egyházközség öt tagu küldöttségének

Esztergomba történet utazása s a Primásnál tett intervenciója sikert főlekre talált, mert a főhatóság in- kább teljesítette 15 apáca jogtalan óhaját, mint a zugligeti 3000 hívő kétségbeesett, jogos könyörgését.

Az 1919. évi július havában meg- jelent „Budapesti kath. egyházközsé- gek igazgatásának szabályzata“ 41. §. g. pontja értelmében az egyházközség a templom persely pénzek kezelését saját maga intézte, annál is inkább, mert beigazolást nyert, hogy az angol kisasszonyok a szent Antal pénzből egyetlen zugligeti szegényt sem támogattak, ellenben a saját gazdasági cselédüket ruházták a hivek adományából. Az érseki helynök két átiratban szólí- totta fel — a kommun bukása után — a hitközséget a persely kulcsok át- adására, mely kérelmet azonban mindkét ízben — a fenti autonóm szabályzatra hivatkozva, kényszerülve voltunk megtagadni. Erre az érseki helynök 1919. augusztus hó 28-án a zugligeti egyházközséget *megszün- tette*. Ugyancsak lelkészünk 1919. augusztus hó 31-vel állásától fel- mentette, illetve elbocsátotta; más állást neki nem adott, megélhetéséről nem gondoskodott, sőt úgy a zug- ligeti, mint a városmajori egyház- községnek azt a kérelmét, hogy *Kőrösynek* lelkészi állást adjon — a Hercegprimás kereken megtagadta.

Eddigi közvetítő, könyörgő sze- mélyes és írásos panaszaink — hogy a sérelem reparáltassék — mind meddő maradt. Egy utunk van még s ez a nagy nyilvánosság.

Budapest, 1919. január hó 20.

Dr. Kalmár István.

Naplo:

Buda, 1920. február 6.

Tizenkét jelöltje volna eddig a megválasztandó I. választókerületnek. Egy főka és tizenkét eszkimó, de van az eszkimók között egy ennivaló eszkimó is. A kerület komoly polgár- ságának zöme Baransky Gyulát óhajítja, a női tábor *Schlachta* Margitot. Egyes csoportok megoszló véleménye Hoszu István, Keömley Nándor, Lampel Vilmos, Joanovich Pál, Szigeti János, Raffay püspök — a legszélsőbb szárny Lukács János jelöltetése felé hajlik. A köz- pontban is eloszlik a vélemények, ahol Wein Dezső, Molotay István és Csilléry András jelöltetésének vannak hívei. E jelöltek mindegyike a keresz- tény nemzeti egyesülés alapján áll, — s így még várható a többi pártok részéről is néhány jelölt szerepelte- tése. Egyelőre még nincs kellő komolysága a választás előre látható küzdelmének.

Lapzártakor értesülünk, hogy az *Országos Antiszemita Párt* erős küz- delmet készül vívni a kerületért a párt agilis elnöke, Török Elemér lo- bogója alatt. A párt főleg a tisztvi- selőkre számít, a kiknek létérdeké- ben külön programpontokat állí- tott fel s ezekért a legszélsőbb harcra kész. A párt további pro- grammja ismeretes s ebben főrésze van az árdrágítók és uzsorások le- törésének. A jelölt érdekében már széleskörű mozgalom indult meg a kerületben. A párt a községi válasz- tásokon is erősen részt kíván venni.

Utolsó tusáját faji és nemzeti különállásáért most vívja a magyar- országi zsidóság. Harminc éves küz- delemnek ez a befejezése. Nálunk is úgy járt, mint Európa legtöbb államában, ahol egyenjogusították. Polgári jogait arra használta, hogy lehetőleg minden téren fölénybe jus- son és gazdaságilag megerősödjék. Mire a keresztény társadalom föl- eszmélt, már erőszakosan kellett fellépnie, hogy visszaszorítsa az ura- lomra törő zsidóságot s ettől a visszalökéstől széthullott ez az el- avult kapcsolatok egymáshoz fűzött társaság. Jómódú része, mely már a nemzet nyújtotta díszet is élvezte, hamar megtagadta fajtáját, sőt minden megújulástól irtózó elavult vallását is. Az öregje még fizeti hitközségi adóját, de a fiatalja meg fogja ezt is tagadni. A zsidóság má- sik része, a nincstelen törtető, a türelmetlen bankfiuk és más tiszt- viselők még egyszer megpróbálták az uralomrajutást erőszakkal is, a már elszakadt rész rovására, — és tömegesen állott a proletárforrada- lom élére, tisztán hatalmi és vagyon- szerző céllal. Ez utolsó harcában is elbukott, menekülni kénytelen és ki fog vándorolni. Ha okos törvénnyel utját álljuk a galíciai bevándorlás- oak, tíz év múlva nem lesz Magyar- országon zsidókérdés.

Nincs vásárcsarnoka a Krisz- tinavárosnak, Tabánnak, Országut- nak és csak tervezgetik évek óta, hol a Szarvas-térre, hol a Szent János-térre. Most egy merészebb ál- modozó azt a tervet vetette fel, hogy a Déliavasat kihelyezésével a mos- tani indóházat kellene vásárcsar- nokká átalakítani és ide irányítani az egész Dunántul Budapestnek szánt élelmét. Legyen Budának is központi vásárcsarnoka, ahova föld alatt futnának be az élelmező vona- tok, — Álom ez, merész álom és soká kell még álmodnia a tervező- nek, mert ilyen nagy ideákra most nem jár jó idő.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő található d. u. 3—4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Budai író rendkívüli sikeréről kell örömmel beszámolnunk. A proletár- diktatúra bukása után, augusztus hó elején jelent meg *Lelek* Nándor József könyve: *A kuruc ég alatt* címen összegyűjtött *történeli kor- rajzok* Rákóczi fejedelem idejéből. Soha jobbkor alkalmasabb könyv nem jelent meg, mint ez, ahol a honszeretnek és hazafiságnak állí- tott történeli okmányok alapján oltart ez a kiváló író, aki eddigi élete java részét a *felvidék levéltáraiban* töltötte, kutatva a Rákóczi-kor di- csőségének dokumentumait. *Lelek* Nándor író felvidéki ember, az ot- tani magyarok sokkal szívósabb, mélyebb magyarságánál, aki e kor- rajzokban nemcsak írja és érzi, de bizonyítja is a magyarság dicsősé- gét, — haj! — sokszor lemondó megalkuvását. — Ez a könyv csak bevezető része a Rákóczi idők tör- téneli korrajzainak és az író leveles ladája telt ezekkel az érdekes kro-

nikákkal adatokkal, melyek közül mai tárca rovatunkban közlünk mu- tatványt, felhiva lelkes budai olvasó közönségünket, hogy ezt a *történelmi értékű könyvet* szerezzé be. Ára 20 korona és megrendelhető a *Budai Napló* szerkesztősége útján is.

Segítség! . . . Csendesen reklám nélkül, budai módra, de annál in- tensívebben működik 12 év óta a „*Budai Ambulatorium Egyesület*“ poliklinikája és tüdőbeteg gondo- zója az I. Pauler-u. 22. sz. alatt. Budai polgárok fillérei és néhány orvos önzetlen munkakészsége tar- tották fenn ezt a hézagpótló budai intézményt, amelynek élén dr. Ba- ranski Gyula elnök, dr. Holländer Hugó igazg. főorvos alelnök és dr. Barsi Dezső főorvos állanak. Már a háborút megelőző évben „anya- és csecsemő gondozó“ is társult a poliklinikai rendelesekhez és erre a mai nagy csecsemőhalandóság és sanyaru élelmezési és fűtési viszo- nyok között különösen fel akarjuk hívni az anyák figyelmét. Minden hétfőn, szerdán és pénteken 12—1-ig tartanak itt rendelőt, amelyen a vezető szakorvoson kívül az „Or- szágos Anya- és Gyermekevédő egyesület“ (Stefánia) védőnője is résztvesz. Ezeken a rendeleseken minden kérdésre, mely a csecsemő, vagy gyermek gondozására, ápolá- sára és táplálására vonatkozik tani- tást és felvilágosítást kaphatnak az anyák, ha pedig a csecsemő, vagy gyermek már beteg, az ingyen kezelést és — igazolt szegénység esetén — ingyen gyógyszert kap. De ezenkívül a lehetőség határain belül szociális tekintetben is gon- doskodás történik a leendő anyáról, az anyáról és a gyermekről. Elhe- lyezik a terhesek otthonában, szülő- osztályon. Közvetítik jogi, vagy anyagi segélyigényeiket. Ahol szük- séges az anya részére condensált tejet, e csecsemő részére tápliszte- t szereznek; fa és szénutalványok (csecsemőfűtőszteshez), csecsemő- kelengyék kerülnek kiosztásra. Ter- mézetes, hogy ez sok utánjárásba és sok-sok pénzbe kerül és aki természetbeni adománnyal, avagy pénzzel segítségére siet az egyle- nek, igaz jó munkát mivel. Az egyesület tagjai: alapító tagok: egy- szersmindenkorra legalább 100 kor., rendes tagok: évi 10 kor., pártoló tagok: évi 6 koronát fizetnek évente. — Segítsen aki tud, aki teheti, akinek jó szíve van.

Haller István, akinek állapotáról nap-nap után riasztó hírek keltek szárnyra, — kedden már a központi pártkörben járt, ahol felgyógyulásá- hoz mindenki örömmel gratulált.

Budai bohémek, keresztény írók és művészek vacsorálnak együtt min- den szerdán este 6 órakor a *Pil- seni sörcsarnokban* II. Fő-utca 8, mely vendéglő „Az három verebek- hől“ van címezve. Ide járnak a budai *turulok*, régi cimen: Kurucok. A társaság folyton gyarapodik és ezidő szerint tagjai: Kacziány Géza, Morvay Győző, Luzsinszky Alfonz, Lelek Nándor József, dr. Acker- mann Kálmán, Erdélyi Dezső, Ung- váry Sándor Szávay Gyula, Peterdy Sándor, Kiss Menyhért, Kerecseny János, Holló Tivadar, Baránszki Gyula, Szende Adolf, Pásztor Jó- zsef, Dura Máté, Becsey Antal, Szi- lágyi Károly, Lendvay István, Szent- györgyi Árpád, Viraág Béla. — E

hó 11-én szerdán megalakítják a fehér asztalnál klubjukat, hogy ezáltal valamely régibb társaság keretében gyakrabban találkozhassanak. A járvány miatt alakuló gyűlést most nem lehet összehívni.

Rassai Károly dr. képviselő tiszteletére február hó 11-én a Szénatéri torna-egylet nagytermében 400 terítékes pártvacsora lesz.

Erdély—Budán. A kolozsvári egyetem egyelőre Budán III. Zsigmond-u. 33. sz. a. van a Császárfürdő száloda 1. emeletén 8 szobában elhelyezve. Itt van a rektor, a gondnok és az összes karok dékánjai. Innen intézik az egyetemi hallgatók ügyét. A tanárok nagy része is Budán él és várja a történendőket. Az egész helyzet ideiglenes és mindenki biztosra veszi, hogy az egyetem legközelebb visszaköltözik ősi helyére. Lehet, azonban, hogy Szegedre megy, ami felett most folynak a tárgyalások.

Kontra Aladár Óbuda új képviselője napokon át betegen feküdt. Tiszteletére február hó 7-én a Császárfürdő kávéház összes helyiségeiben nagy vacsorát rendeznek a választók.

Tüzeset összesen 6 volt Budán december havában s azok között Óbudán két kisebbfajta gyárégés.

Locs-pocshan jön rá az Országúti ember, hogy mi a praktikus következtetés. Meri az Országútnak csufolt városrésznek jutott a Margit-körút vége, azon pedig valami különös járdapróbákat csinálnak az utrendező szakemberek. Nem lehet más, mert ahol csak három arasznyira van kövezve a gyalogut, néhol ötre, néhol aszfaltos, néhol semilyen. Esős időben egy lábbal bokáig érő sárban jár minden ember. Szerencsére vissza is jön és akkor a másik lába jár a sárban s így a két lábnak nincs panasa. — Így írja egyik olvasónk a Margit-körutnak nevezett Országútról.

Egyházi zene. A tabáni templomban e hó 8-án Calligaris Ferenc karnagy vezetése alatt előadják: Schweitzer — F-dur miséjét. Offertorium. Cherubini — Ave Maria, éneklő: Ferter Miklós, orgonán kíséri: Meriadt Anci.

Nyilatkozat. Tekintetes Szerkesztőség! Betegségem miatt csak most vagyok abban a helyzetben, hogy az alábbi helyreigazító nyilatkozat közzétételét kérem:

A nemzetgyűlési választások idején a „Budai Napló”-ban megjelent hír, hogy a III. ker. kiscgazdapárt dr. Bencze János ügyvéd elnök és Unger Pál Máv. főellenőr alelnök indítványára elhatározta, hogy Schubert jelöltséget támogatja, — téves információ alapján jelent meg és a Schubert-párt részéről jámbor óhaj lehetett csupán, de a tényeknek nem felel meg. A párt már régebben elhatározta, hogy a keresztény érdekek szolgálatába áll.

Kiváló tisztelettel
dr. Bencze József.

Nyoma sines a spanyolvésznek a főváros kimutatásában, mely 1919. december 22-től 1920 január 12-ig terjedő időben előfordult megbetegedésekről, épen a hevenyragályos kórokról számol be. Budán összesen 26 eset volt különböző ragályos betegségekben és pedig a első kerületben 18, a másodikban 4 és a harmadikban szintén 4 s ezek közül csak 1 eset végződött halállal.

Meghívó. A Budapesti (Budai) Torna és Lövészegylet 1920. évi február hó 22-én vasárnap d. e. 10 órakor az egyesület I. ker., Attila-u. 2. szám alatti tornacsarnokában

RENKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart, amelynek tárgya: — Kizárási ügyben hozott határozat ellen beadott fellebbezés elintézése.

Meghívó. A Budapesti (Budai) Torna és Lövészegylet tagtársai az 1920. évi február hó 9-én hétfő délután 6 órakor a versenypálya csarnokban tartandó választmányi ülésre tisztelettel meghívja az elnökség.

„... és egy aranygyűrű! volt a 2500 koronán kívül a gyűjtés eredménye, amit Haypál Benő lelkes rendezett vasárnap a református templomban az orosz földön színlődő hadifoglályaink hazaszállításának költségeire. Haypál szónoki művésze mellett állt Ruffy Pál min. tanácsos jószágos bölcs szava s a templom közönsége szívesen áldozott pénzt is és ... egy aranygyűrűt!

Anyakönyvvezető helyetteseknek nevezte ki a belügyminiszter az I. kerületi állami anyakönyvvezetőséghez dr. Garancsy László tanácsfi fogalmazót, a II. kerületbe Szentiványi Tivadar kezelőtisztet.

Schubert Sándor Ujlak és Óbuda ismert bőkezű mecénása m. hó 18-án megjelent a filatori-gát melletti árvizkárosultak között és a nagy nyomorúság láttára hétfőn délelőtt 10000 koronát adott át Gergely Sándor óbudai előljárónak az árviz által sújtott szegények között való szétosztásra.

A II-ik ker. Iparoskör február hó 8-án, vasárnap d. u. 3 órakor tartja XV. évi rendes közgyűlését, amelynek főtárgya a tisztikar és elnökség megválasztása.

Az égben kötött, de az anyakönyvi hivataloknál jóváhagyott házasságok száma Budán december hónapban összesen 149 volt, ebből legtöbb 73 az első, 36 a második és 40 a III. kerületben. Született az első kerületben 247, a másodikban 46 és a harmadikban 117 gyermek, összesen 410.

A Magyar Turista Egylet „Sasok” csoportja 1920. február 6-án pénteken, este 5 órakor tartja VI. közgyűlését, amelyre ez uton is a tagok pontos megjelenését kéri a vezetőség. A „Sasok” csoportja február 1-én és 2-án, a két ünnepnapon monstre kirándulást rendezett Dobogókőre.

Körlevélben fordul tagjaihoz a „Budai kath. legényegylet” mely a kommunizmus pusztításai után nagy lendülettel kezdi új életét. Kérdőlapokat küldött szét, hogy törzskönyvét és tagjegyzékét újból összeállíthassa. A régi idők minden jó szokását felelevenítik, és hetenként kedden este rendes heti összejövetelre gyűlnek. Új tagok jelentkezését is kéri. Alapító tag 100 kor. Pártoló tag évente 20 kor. Rendes és rendkívüli tagok havonta 2 koronát fizetnek. Jelentkezések küldendő: II. Iskola-u. 28. Hévey István elnök, Köhler Antal titkár.

A fázó gyermekek között most oszt ki a III. kerület iskoláiban a népruházati bizottság és az Amerikai misszió meleg ruhaneműt, még pedig: 2000 szvettért, 700 téli kabátot, 1000 drb. feherneműt fiuknak és ugyanannyit a leányoknak.

Nagyszerű hangversenyt rendezett a Pannónia Turista-Egylet január 24-én a budai katolikus körben. A szereplők közül Gasparics Vilma műdalok éneklésével, Nedelkovics Nusi operaezeneksnő pedig különösen a Cremonai hegedűs madárdalával aratott nagy sikert. Boros Annus Som Imrével ügyesen játszották a G-dur szonátát, míg Virágh Gábor művészi hegedűjátéka a zenekedvelők igényeit elégítette ki. Bevezetésül a zenekar Mozart „Figaro lakodalma” című opera nyitányát játszotta, befejezésül pedig a „Szervusz Miki” tréfás jelenet került színre Szobihard Károly. Silberer Nándor, Horváti Gyula és József közreműködésével. A nagy tetszéssel fogadott műsor után táncra perdült az ifjúság és csak a záróra bírta hazatérésre a jókedvű társaságot.

Áthelyezte a polgármester Balogh Hugó tanácsjegyzőt a II. kerületi előljárósághoz. Selye Géza számvevőségi főtitkár a III. kerületi előljáróság számvevőségéhez.

A Keresztény-Szövetség budai tagjai III. Zsigmond-utca 114. szám alatt lévő fiókban veszik fel a nekik járó krumplit és kenyeret. A többi cikket egyelőre még IV. Irányi-utcai központban veszik föl. Az e hó 4-ére szerdára tervezett nagygyűlés — mint minden más gyűlés — a járvány miatt elmaradt.

A budai temetők szomorú statisztikájából vesszük ki a múlt esztendőre vonatkozó adatokat. A négy budai temetőbe összesen 3669 halottat temettek, még pedig: a német-völgybe 10, a farkasréti 2353, a víziyárosiba 1, a törökkői (óbudai) új-temetőbe 1305 elhunytat. Ezek közül 1775 férfi és 1894 volt a nő. Tehát itt is a nők vezettek. A múlt év december havában 309 embert temettek Budán.

Százezer kis cipő jut szétosztásra legközelebb Budán. A kormány 300 koronával veszi az inség pénzéből Hollandiában, Dániában és Amerikában.

A Nemzeti Haladás-Club matinéit rendez a Budai Polgári Casino nagytermében A járvány elmúltával.

Új alapítók léptek a Budai Dalárda alapítói közé a dalárda legutóbbi társasvacsoráján és az elnökség ez uton mond hálás köszönetet mindazoknak, akik e félszázados egyesület nagy preatizsát szolgálják alapítói hozzájárulásokkal. Az új alapítók a következők:

Sallay Nándorné 200 kor., Homonnay Lászlóné 200 kor., Pilát Pál hangszergyáros 400 kor., Schreiner Rezső dr. pékmester 500 kor., Krausz Ede ékszerész 300 kor., Dunka Béla tkptári tisztviselő 300 kor., Dunay Jenő fogalmazó 200 kor., Kulcsár Richárd nyomdaigazgató 200 kor., Glasel József főmérnök 200 korona.

Ujlaki Keresztény Társaság február 9-én este a Császárfürdő külön termében rendezte első választmányi gyűlését ez évben. A tervezgetések és előmunkálatok már szeptemberben kezdődtek, de az eszme most vált valóra. Motesitzky Károly agilis elnöke nyitotta meg az ülést és beszédében foglalkozott azzal, hogy végre egy tábort kell fömőriteni Ujlak intelligens férfitársadalmát. Az új alakulás iránt meleg az érdeklődés Ujlak egész társadalmában.

Érdemes eszmét vetett föl az ujlaki keresztény nemzeti Egyesülés pártjának január 28-án tartott gyűlésén Morvay Győző aki indítványában a budaiak számára külön központ létesítését sürgette. Buda az egész vonalon e párt jelöltjeit vitte diadalra s ha a budai pártkörök megkeresnék a központot, az nem térhetne ki az elől, hogy a Vigadóban vagy a Katolikus Körben létesítsen központi klubbot, ami a pártélet föllendülésévé vezetne. A budaiak nem szívesen járnak át Pestre, ha másért sem, hát a hazajövetel nehézségei miatt.

Nyilvános nyugtázás. A „Dal-koszorú-Dalfűzér Egyesült Dalárda” múlt évi december hó 14. napján megtartott matiné ünnepélyünkön úgy a tiszteletjegyek beváltása, valamint felülfizetésekből befolyt összeget nyilvános nyugtázást közöljük:

Felülfizettek: Auer Antal 20, Bacher Ferenc 10, Bauknecht Tamás 50, Bródy Ignátz 50, Csehacsek Vilmos 20, Dobesch Károly 25, Eckhardt Frigyes 20, Eck Endre 30, Fischer József 10, Gittinger Károly 20, Gruber Pál 10, id. Háy Ferenc 10, Haszmann Gyula 15, Hencze Béla 30, Herpich Pál 20, Hofbauer Nándor 20, Homolla Pál 50, Horváth András 50, Hofbauer György 10, Irtzl István 50, Kalap Gyula 10, Kiss Ignátz 15, Knotz J. Ágoston 40, Knöfler Gyula 50, Koller Lajos 10, Kovács István 20, Kontra Aladár 20, Köves Andor 30, Kraft Károly 20, Kresselbauer Lajos 20, Kresselbauer Ferenc 20, Linczenpolcz Ferenc 20, Lutz Károly 20, Mader Károly 40, özv. Marx Miksáné 20, Milkovits Vazul 20, ujlaki Müller József 25, Nebenführer István 60, Péter Károly 20, Preisinger Ferenc 65, Rabl Jakab 20, Ruchli János 25, Schmidtkunz Lajos 50, Sturm Károly 20, özv. Schmidt Keresztélyné 40, Szalkai Papp József 50, Szarka József 10, Vágó Ferenc 20, Várlaky A. 50, Tepli József 80, Lents Gézané 20, Leitkam Antal 20, Schmidt J. 20, Unger Ferenc 40, Magyar család 20, Nerolda Ferenc 20, Geiger Pálné 20, Kugelbauer László 20, Ziegler Erzs 20, Keppel István 50, Perényi J. 20, Schenk Ferenc 25, Szűcs Károly 30, Kopper Gyula 20, Werner Alajos 25, Grizsik Károly 35, Wiesner Gyula 15, Hegemann Betti 15, Ritter István 20, Novotnyi Lajos 15, Gally József 20, Koller Ferenc 15, Haszmann Márton 20, Gröschl József 20, Solti Keresztély 10, Müller István 20 és Tóth Ferenc egyes. elnök 50 koronát, mely összegért ezuton mond köszönetet a vigalmi bizottság.

Magyar Si-Szövetség tanácsülésén a lemondott Lindner Károly pénztársas helyébe Rohrmann Istvánt választotta meg.

Jelmeztelést rendez az Elitfiúk Társasága e hó 19-én este 7 órakor a Korona Vigadó összes termeiben (III., Korona-tér 2.) A rendezőség élén ifj. Béles József táncrendező áll.

Rohamosan emelkedik az ingatlanforgalom Budán, mely az utóbbi két hétben, január 8-tól 21-ig öt és fél milliót tett ki. A legnagyobb tétel a Gallilei szabadkőműves páholy, II. Margit-körút 44. számú háza, melyet a Magyar Házépítő R. T. vett meg kerek egy millió koronáért.

Gyász. Nagy gyásza van az első kerületi női párt irodának. Meghalt egy kedves buzgó munkatársa, özv. dr. Liposzensits Jenőné szül. Deák Róza. Kedden e hó 3-án temették el nagy részvét mellett és a női párt nevében Szentgyályi Antalné, a Szoc. Missiótársulat nevében Schlachla Margit nővér bucsuzott el a kedves halottól.

ÉRTESÍTÉSEK:

Az „Első Budapesti Általános Munkás Zeneegylet” zene és énektanfolyama megnyílt I. Budafoki-ut 14. Tánckurzus. Kitiűnő tanerők. Olcsó tanítás. — Az ezzel kapcsolatos „Anonymus műkedvelő színpad” február közepén kezdi meg sorozatos színelőadásait.

Hibák az autonómiában.

— A katolikus egyházközségek gyakorlati működése. —

A kirabolt és létfeltételeitől megfosztott egyház, a katolikus egyházközségek új szervezeteiben nyert hatalmas életerőt. Ezzel a hívek bekapcsolódtak egyházi életük szerves intézésébe, ami nélkül csak szalma-láng és üres felbuzdulás lenne az egyházközségek megalakítása.

De, hogy az egyházközségek virtuálisan működő szervei legyenek az egyházi adminisztrációnak, nemcsak az szükséges, hogy az egyházközségek képviselőtestületei, egyháztanácsai megalakittassanak, népszerű, köztisztelt, arravaló elnöke és ügyintéző tisztviselői megválasztassanak, mint ahogy ez a legtöbb helyen megtörtént, hanem az is, hogy azután ezek a szervek minél előbb a saját hatáskörükbe vonják az adminisztratív ügyintézés mindazon ágait, melyek az egyházközségek igazgatási szabályzatai értelmében tényleg rájuk tartoznak.

Elsősorban biztosítani kell a magunk számára a költségvetés és zárszámadás jogát, e kettő lévén az egyházközségek reális életének elvitázzhatatlan alapja.

Kezébe kell venni megfelelő leltárak berendezésével az egyházközségek és egyházközségi intézetek ingó és ingatlan vagyonának kezelését.

Megfelelő pénztári- és számkönyvek feltekintésével nyomban hozzá kell fogni a költségvetés megállapítása szerinti bevételeknek (önkéntes adományok, perselygyűjtések, stóladíjak) és kiadásoknak (személyi és dologi kiadások) rendszeres naplózása, illetve könyveléséhez, amivel együtt jár az egyházközségi pénztár kezelése is.

A pénztár és számvitel szabályszerű vitelének ellenőrzését általában a megválasztott ellenőrre kell bízni, jogot adván erre az egyházközségek egyházi és világi elnökeinek, valamint az egész ügyvitelt vezető főtitkárnak is, kik bármikor gyakorolhatják a mindig váratlan ellenőrzést.

Mindaddig, míg az egyházközségek ily alapon nem működnek, gazdasági életerőt felmutatni nem képesek, csak ideális értelemben vett egyházközségi alakulatokat képeznek, minden reális alap nélkül. Az ilyen egyházközségek tulajdonképpen nem is léteznek, a világiak minden feladat teljesítése nélkül állanak s így az egyházközség belső életével sem törődhetnek.

A hitélet megerősítését is csak úgy fogjuk elérni, ha a világi elem megfelelő szerepkörét eleve biztosítjuk, mert így a nemes munka által kiváltott ambíció vezeti az egyéneket az egyház ügyei iránti érdeklődésben.*

Ha azt akarjuk, hogy mi katolikusok is végre-valahára bekapcsolódjunk a demokratikus egyházi szervezetek rendjébe, mint ahogy ebbe be kell illeszkedniük, ha az egyházközségek intézményét magasabb szempontokból is szükségesnek tartjuk, akkor mindenütt meg kell

* Sok budai kerületben a szerepkiosztást nem az érdem, hanem korfoscélok szerint osztogatták, sebet ütve sok érdemes nő szívében, elidegenítve őket az egyházközségektől. A szerk.

keresni az alkalmas vezérembereket és máris meg kell alakítani a katolikus egyházközségeket és pedig nemcsak névleg, hanem valóságosan, gyakorlati működésében is.

Dr. Juhász István

a felsővízvárosi egyház. főtitkára.

Mise Budavárostól 19-ben.

Lobogós, borongós, budavári szentély, Mely koronásan láttad a nagy Corvint Hol bus fejünkre bánatunk ma port hint: Vasárnapi kürtök szárnyán dalt üzentél.

Prim-hegedűk tarka pillangói szállnak, Űst-dobok ujjongnak harsány Glóriát, Hitvallásos Credót kürt-torok kiált... De a hurokon már sordinóznak árnyak.

Meghallkult a dal s a csellón sajdul fájón... Az Áldozás felcsukló bánata S az Isten-gyász zokog a fundákon. Fakuinak a témák, hallgat a trombita Töredelmünk árján lankadtan uszunk... S felbug sebzett galambként, szent Himnuszunk.

Simon Gyula.

Üzenet

Ki az, aki... kezdetű kortes nótá már idejét multa és az egyik sorához szó fér: ki az, aki vérhez tapadt Milliókat gyűjtött egybe...

minden félreértés elkerülése végett hozzá kell tenni, hogy „marha vérhez”. Így még nem vic.

Weidinger Sándor vasutas. A kortesnóta elég ügyes és első szakaszát szívesen közöljük:

Isten velünk, ki ellenünk! Virter lett a mi követünk. A kezében a szent zászló, Eljen doktor Virter László, Eljen a magyar szabadság, Eljen a haza!

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

Pallas-Lexikont óhajtók venni, ép és tiszta, teljes példányt. Cím a kiadóhivatalban.

Bergsteiger, bagaria, vadonatúj eladó. Cím a kiadóban.

Felöltő, 8 éves fiúcsának, kevésbé használt, eladó. Cím a kiadóban.

Fiu cipő, 33-as szám, jókarban, eladó. Cím a kiadóban.

RÉGI KÖNYVEK,

Üzleti könyvek javítását, könyvtárak kötését, ívek fűzését vállalja

KISS JÓZSEF I., ATTILA-U. 23.

BIEBER KÁROLY

ezelőtt: özv. Schulzberger Józsefné Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkeresztek és rácsok. — Kitiűző szerkezetű takaréktűzhelyek különféle méretekben

Szolid kivitel. — jutányos árak. Autogén hegesztés és vágás. —

APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

Hatóságilag elrendelt szellőztetési szünet miatt az előadások sorrendje megváltozott. Hétköznapiakon csak 2 előadás fél 5 és fél 8 órakor. Vasárnap 3, fél 6 és 8 órakor.

Vasárnap 3, 1/26 és 8 órakor

KATALIN CZÁRNÓ

drama 5 fejelet, a főszerepben Ellen Richter.

Pathe Journal aktuális és természetes képek.

A paradicsom ágy

vigjáték 3 felvonásban.

Hölgyfodrász-

szalon modern berendezéssel. — Manikűr.

II., Szilágyi-tér 4. sz.

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekercseléseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

ÓRA és ékszer javítást gyorsan és pontosan jóállással vállalkozó STEINER TESTVÉREK

— órák- és ékszerészek — II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ. Faliórákért küldenek. — Ékszer javítások megvárhatók.

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT

Telefon, villamos világítás, csengők szerelése és javítása. Házak évi jókarban tartása. Telefon: József 82—64 sz.

Fischhof Oszkár I., Lágymányos-u. 2.

CIPŐTÉRTÉK JÓZSEF

elsőrendű és szép

készít — II. KER., SZÉGENYHÁZ-U. 15.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Legmegbízhatóbb varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár- és grammafó - raktára.

I., Krisztina-körút 161.

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet

TÁNC VOGLIMRE

II., Medve-u. 6

(I. em. díszterem.)

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.

Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Pipere VADÁSZ

illatszertárban

Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

VESZER

mindenféle régiséget, aranyat, ezüstöt, drágakövet, porcellán figurát, szőnyeget, butort, zongorát, zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Attila-utca 8.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok

Minden gyógyszertárban és drogeriában kapható

FROSTOL

fagykenőcs felülmúlhatatlan.

Schultheisz Jenő SZALON TÁNCINTÉZETE

II., Margit-körút 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.

„Budai Vig Fik” találkozó helye.

MINDERT LEIR?

Kozma-féle Gépíró- és SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET

II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors, pontos, megbízható munka.

igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk isk. gyorsíró tanár. — Telefon: 174—04.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
636. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyiltér sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
február
14-én.

Emlékezzünk

a hadifogságban szenvedő magyar testvéreinkről.

Irta: HAYPÁL BENŐ.

Keserű érzés ül a szíveken s keserves panasz száll az ajkokról. Akármerre nézünk, gyászt, kétséget, szenvedést látunk. Szívünkben is, körülöttünk is feketeség. Attól az időtől kezdődik az ember panasza, amikor megismerte a tettetés nélkül való igaz fájdalmat. Sokaknak lelkében a háború, a bűnök ez a retentő bálványa s a szenvedéseknek borzalmas magvetője hintette el a bánat örök-élő töviseit; némelyeket a veszített háború leánya, a forradalom tanított a szenvedés megismerésére; a forradalom, amely a szabadság virágos kertjébe jutást ígerte, de mivel megtiporta az Urnak lelkét, az osztályuralom fertőjébe, a gyűlölet országába vezetett. A gyűlölet országában a szabaddá lett romlottság ellopott mindent, — ellopota az erdőt is, meg a fogpiszkálót is — s a rontás ösztönével rombolta szét, ami még épen maradt; elrabolta a munkakedvet, zsibbadtá tette a munkaerőt, prédává az éjszakai pihenést s a kimerültség lázas alvásának álmokképeibe a rémület fekete szálait fűzte.

Lábujjhegyen kellene közöttünk járni még a gondolatnak is, hogy hangos szó ne zavarja a bánatban élők néma, szent fájdalomának csendességét. Mégis azt szeretném, ha gyöngye szavamba beleköltöznék az alvókat ébresztő vihar ereje, megvárná, felserkentené az ölbetett kezű tértlen sóhajtozókat, kötelességtudásra tanítaná, kötelességteljesítésre buzdítaná ezer gondtól, gyötrelmetől elalélt társadalmunkat.

Az orosz hadifogságban sanyalódó magyar véreinkről, azoknak szenvedéséről és megszabadításáról van szó. Igazán elkesereghetjük a kuruc énekessel: „Ha a tenger vize mind ténna volna is, valamennyi füszál mind penna volna is...” mégsem irhatnók le bánatuk sokságát.

Mióta az emberiség a történet világánál vizsgálható, azóta a hazaszeretet a legfelségesebb erényeknek, a leghősből önfeláldozásoknak, a legragyogóbb odaadásoknak forrása. Ebből a kútból merítették a mi

szenvedő fiaink s mégis, bár életüknek tündöklő példának kellene lenni minden becsületes ember előtt, még az ellenségek előtt is: olyanná lett a sorsuk, mint a tékozló fiaké. Ruhájuk rongy, tápláljuk moslék. Életük a bizonytalansággal való viaskodás, emésztő vágyódás, sivár elhagyatottság. Betegség fogyasztja erőiket, reménytelen kilátástalanság sorvasztja idegeiket. Nélkülözések, lelki kínok, testi kínzattatások ritkítják soraikat.

Mi lennénk a tékozló fiak, ha elfeledkeznénk róluk, ha imádságunkban meg nem emlékeznénk a nevükről és testvéri segítő kezükről ki nem nyújtánánk feljüket. Másfél-százezer magyarról, szenvedő, pokoli gyötrelmek tüzeiben élő magyarról, nemzetünknek szent erkölcsi értékéről van szó. A tisztas szegénység korlátai közt mozgó egész életünk, minden falatunk, amellyel testünket tápláljuk, meleg ruhánk, amellyel önmagunkat oltalmazzuk, még az öntudatlanságban megszületett mosolyunk is égbeszálló vád lenne ellenünk, ha róluk elfeledkeznénk.

Ne bizzuk fogságban sanyalódó magyar testvéreinknek ügyét a nyugati, ugynevezett kulturnemzetek megértésére és jóakarására, mert aki emberekben bizik, az erőtelenségre támaszkodik. Biztunk bennük akkor is, amikor hallgattunk a komolynak látszó helyről elhangzott biztatásaikra és úgy álltunk elbük, mint Dávid Góliát elé. Jóhiszemű bizakodásunkban még a parittyaköveket és a parittyát is elhajítottuk magunktól. Megcsaltak. De a szégyen és a károhozat az igazság ítélete szerint az ő fejükre száll. A seregek Urának, Istenének nevét, ezt a diadalmas erőt, az erkölcsi világrend győzelmébe vetett hitünket az evangéliumi igazság termőföldjéből táplálkozó reménységünket nem vehették el.

Magyar népünk lelkének szépsége, nemzeti öntudatunk a gyűlölködés sötét mélységei felett magasan emelkedik fel napfényes régiókba. A mi népünk lelkének szépsége nem művirág, hanem élő valóság. A nyugati ugynevezett kulturnépek teleaggatták magukat az erkölcsi tartalom nélküli való civilizációnak csinált virágaival. Zápor kerekedett, vihar támadt és ronggyá, éktelenséggé lett a mesterséges virág. A magyar néplélek

virágos kert. Zápor után, vihar után is gazdag pompájú. Nincsen olyan elhagyatott magyar tanya, ahol szivtelenül, kegyetlenül bántak volna a fogságba jutott ellenséggel, ahol a kést másra használták volna velük szemben, mint hogy kenyeret szeljenek nekik. A történet ítélszéke előtt, ahol egy ezerév nehéz vitáiban vívtuk ki az élethez való jogunkat, — ez az igazság ellentmondást nem tűrő erővel bizonykodik mellettünk.

Magunkra vagyunk hagyatva, megértő részvét nélkül. De nem vagyunk elhagyatva, mert velünk van emelkedett öntudatunk, igazságunk és igazságos Istenünk.

Magunkban és Istenünkben bizva, nyújtuk ki kezünket az idegenben szenvedő, hadifogságban sanyalódó magyar testvéreink felé. Segítésük, hazatérő útjuk egyengetése nemzetépítő munka. E munkára hívom fel a tiszteletreméltó lap olvasóit. Azt hiszem, hogy hadifogoly testvéreink sorsának enyhítésére e szép multu lapunk szerkesztője készséggel vállálja a gyűjtést és közvetíti a Belvárosi Takarékpénztár útján illetékes kezekhez.

Napló:

Buda, 1920. február 13.

A községi választások kérdése okoz most gondot a pártoknak, mert hogy kétségtelen a keresztény pártok győzelme és kényessé csak a személyi kérdés teszi. Sok ambíciót kell kielégíteni, azonkívül a pártéletben most részt nem vett, de érdemes és a multban rokonszenves szereplésük révén tiszteletreméltó egyéniségeket kell vissza vinni a városi közgyűlés termébe, a mi ellen a kerületekbeli kis törtétkök rendkívül hevesen küzdenek. A pártvezetőségek legjobb igyekezete mellett is a belső surlódások nehezen lesznek elkerülhetők.

Egyelőre még csak Óbuda-Ujlak listája fekszik előttünk, ahol a 24 tagsági helyre 18 jelölt állított a párt, még pedig 9-et Óbudán és ugyanannyit Ujlakon. A további 6 hely szolgálja a kisebbségek kielégítésére. A jelölések a következőképen alakulnak: — Óbudán: szőlős gazd: id. Weber József — kereskedők: Schmidt-kunz Lajos — iparos: Rác Ferenc, továbbá dr. Botzenhardt János ügyvéd,

Sagmüller József apát, Kontra Aladár ref. lelk. képviselő, Hilbert Vilmos vasuti főfelügyelő, Bajusz Károly min. titkár, Móhr Henrik ev. lelkész. — Ujlakon: Rezső Antal felügyelő, iparos: Wieser Pál vagy Král Gyula, kereskedő: Türk Miklós, Morvay Győző főigazgató, Erdélyi Dezső zeneisk. igazg., Linka Béla császárfürdő igazg., Tasnády-Kovács József ügyvéd, dr. Bencze József ügyvéd, dr. Pacséry Károly tanfelügyelő.

*

Az I. kerületben is erősen folynak az előkészületek és úgy a *kelenföldön*, mint a *krisztinavárosban* voltak már élénk eszmecserék és viták e tárgyban, de hivatalos lista még nem alakult ki. — A *Vízivárosban* is úgy áll ma a helyzet, hogy a képviselőválasztásnál oly impozáns többséggel győző Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja intézi el minden beleszólás nélkül a városi képviselők jelölését, szem előtt tartva minden méltányos igényt.

Iskolai irredenta. Az ujlaki áll. főgimnázium tanfőnöke Morvay Győző tank. főigazgató előterjesztésére legutóbbi értekezletén elhatározta, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz fölterjesztést intéz aziránt, hogy a megcsonkított Magyarország minden fajú és foku iskoláiban a földrajztanítás teljesen a béke előtti Magyarország teljes integritásában taníttassék. Csakis ilyen iskolai lérképek használendók. Mind az elemi-, mind a középiskolákban csakis ilyen oktatás tartja fenn az irredentát. Ezenkívül azt is proponálja, hogy a megszállás által hontalanná vált tanárok, akiknek ellátása részint a megkevesbedett számú iskolák, részint az állampénztár súlyos helyzeténél fogva, kockáztatva van, irredenta propagandistákká és agitátorokká képeztesse ki, akik faluról-falura és városról-városra vándoroljanak a magyar és keresztény érzés ébrentartására és fokozására. Ezzel munkához juttatja a tanárokat és a költségekhez az integritásos intézmények is hozzájáruljanak. Ugyancsak ezek a tanárok teljesítsenek irredenta szolgálatot a megszállt területeken is, ahol a magyarsághoz való tartozás érzését elaludni sohasem engednék. Összeköttetést tartsnak fenn és létesítsenek a megszállt területek katolikus, protestáns papságával, mert mind az oláhoknál és rácoknál a gör. keleti, mind a cseheknek a huszita hitvallás nemcsak a magyar nemzeti, hanem a keresztény eszmét is végveszéllyel fenyegeti. Ugyancsak ajánlja egy nagyarányú szoborra való gyűjtést, mely szobor Magyarország összes megyéit szimbolizálja és Budapest legforgalmasabb helyén állíttassék föl, mint az örök összetartozás jelképe.

Új választás előtt.

— Jelölések a Krisztinában. —

Rendkívül érdekes választási küzdelem várható a Krisztinavárosban az esetre, ha *Haller István* kénytelen volna erről a mandátumról lemondani. Mert az egyéni érzelmeiken felül a párt dönt abban, hogy a jelölt melyik kerületet tartja meg és rendszeresen a nehezen szerzett kerületet kell megtartania. Így valószínű, hogy a várbeli I. választókerület fog újból választani, aminek előreveti árnyékát az antiszemita párt plakátja, amellyel *Török Elemér* jelöltjét ajánlja.

A mandátumról való lemondás csak a nemzetgyűlés igazolóbizottsága előtt történhet meg s így egyelőre még korai minden kombináció a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja részéről. A közóhaj két jelölt körül csoportosul: *Schlachta Margit* a nők táborának nagy része, *dr. Baránski Gyula* a férfiak tábora kívánja. Mind a két jelölt érdekében deputációk jártak a központi pártvezetőséghez, mely azonban eddig még nem döntött és *korai volt a hír*, hogy *dr. Csilléry András* a hivatalos jelölt, aki itt a kerületben oly kevésbé ismert, hogy esetleg az ő jelöltetése kockáztatná a párt győzedelmét.

Schlachta Margit szociális működését a kerületben nagyrabecsülik, de idegen még a női képviselő gondolata, amelyhez szokni eddig nem volt alkalmunk.

Baránski Gyula dr. már egyetemi hallgató korában a keresztény irányzatot szolgálta, amikor a szent Imre-kerület megalapításában részt vett. Kislépve a férfisorba, ott találjuk őt a Budai Katolikus Kör megalapítói és felépítői között. Sebők Imrével és Bednárz Róberttel együtt létesítették a Rákóczi-kollégiumot itt Budán. Amióta keresztényszociális mozgalom van ez országban, mindig előljárt gyújtó szavával és éles tollával.

Mint az *Igaz Szó* főszerkesztője és a szövetség alelnöke, tíz évig irányította a keresztényszociális mozgalmakat.

A budai keresztényszociális egyesületnek sok évig elnöke volt. 1904-ben Csikszentmártonban, 1906-ban Szentendrén néppárti programmal volt képviselőjelölt és 1910-ben Szombathelyen ő volt az első keresztényszociális programmu képviselőjelölt, amikor Székely Ferenc volt igazságügyminiszterrel szemben csak 150 szavazattal maradt kisebbségben.

De nemcsak a kimondott keresztény társadalmi és szociális tevékenységből, hanem más szociális, kulturális és humanitárius munkából is kíséri a részét. A Budapesti Önk. Mentőegyesület igazgató tanácsosa, a Budai Ambulatórium szegény betegek intézetének ügyvezető elnöke, a Budai Dalárda alelnöke és 12 éven át a főváros törvényhatóságának bizottsági tagja. Mint ilyen, egyedül képviselte a közgyűlésen az intranzigens keresztény krilikát, gyakran igen szép eredménnyel.

*

A Budapesti I. választókerületi Keresztény Nemzeti Egyesülés pártjának végrehajtó bizottsága február hó 16-án, délután 5 órakor, fontos ülést tart, melyen a megüresedő képviselői mandátum betöltéséről

fog határozni. A végrehajtó bizottság tagjait ezután is pontos megjelenésre kérjük.

*

Az Antiszemita Párt csütörtökön este 6 órakor az „Öreg diófában” tartott értekezletéről jelenti tudósítónk a következőket:

Kammermayer Viktor a párt igazgatója nyitotta meg az értekezletet. Utánna az „Ébredő Magyarok” központi kiküldöttje *Horváth Károly* a zsidóság tervszerű térfoglalását vázolván, az Antiszemita Párt gondviselészerű hivatását fejtette ki — a keresztény irányzat jövőjének megmentése érdekében és bejelentette, hogy az Ébredő Magyarok feltétlenül győzelemre viszik az Antiszemita Párt programját.

Török Elemér, a párt elnöke és megalapítója, az I. választókerület jelöltje, őszinte, keresetlen, természetesen megnyilatkozásával állandó tapsvihar között referált arról, miért, hogyan született meg a párt a keresztény nemzeti egyesülés keretében, miért kellett az antiszemita eszme érdekében megtagadnia a Clark-féle pártközi konferencián való részvételt és ugyancsak a párt presztízse és akciószabadsága érdekében kilépnie a keresztény nemzeti egyesülésből, addig a rövid ideig, amíg a keresztény irányzat vezetése erélytelen. A párt programját, a zsidókérdés radikális megoldását, a teljes jogfosztást és a zsidó kézben levő nemzetvagyon visszavételét illetőleg — mint régen várt, régen vallott, de nem hallott programot lelkesedéssel fogadta a hallgatóság.

Lovag Tichit Károly, a párt alelnöke, a várbeli öreg kuruc, a pyllitkai helyzetről mondott hatásos beszédet s mikor elítélte a Friedrich-ért támadásokat, a hallgatóság tombolóan éljenezte a hadügyminisztert. Az alelnök az értekezletet a szavakkal zárta be: „Jó éjszakát, semiták!” A jelen voltak pedig, a higgadt budai polgárok, frenetikusán éljeneztek a távozó jelöltet, azzal a meggyőződéssel, hogy a közeljövő politikai irányzata köszöntött be diadalmasan Budán.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő található d. u. 3—4 ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

FIGYELMEZTETÉS!

Felkérünk az I. választókerületi Keresztény Nemzeti Egyesülés pártja vezetősége részéről, hogy közöljük a párt figyelmeztetését, amelyben arra figyelmezteti párttagjait és óva inti őket, hogy mindaddig, amíg a párt végrehajtó bizottsága a jelölés kérdésében nem dönt, senkinek se írjanak alá jelölő-ívet, még ha a párt nevében, vagy tagjai érdekében gyűjtenék is az aláírásokat. Értesült róla a párt, hogy különféle fogásokkal és ürügyekkel gyűjtenek 500 jelölőaláírást egy a kerületben teljesen ismeretlen jelölt számára, megtevésztve a Keresztény Nemzeti Egyesülés párt híveit.

Hadifogságban színlődő magyar katonáink sorsának enyhítése, mielőbbi hazaszállítása képezi most a mélyebben érző magyar társadalom nagy gondját. Lapunk vezető helyén ennek a gondolatnak adott gyönyörűen kifejezést *Haypál Benő* a vízi-városi ref. egyház szépszavú lelkésze, adakozásra hívá föl azokat, akik érdekeltek e szomorú sorsban és azokat is, akiknek módjukban van anyagilag segíteni e szerencsétlen honfitársainkon.

A gyűjtést szívesen vállalja és nyugtazza a *Budai Napló* szerkesztősége I., Bors-utca 24., de beküldhető az adománya a *Belvárosi Takarékpénztárhoz* is: IV., Kigýó-tér és Főposta-u. sarok.

A gyűjtést megindította:

Haypál Benő 50.—

s a szép példát követi a

Budai Napló. 50.—

Összesen . . . 100.—

A budai írók és művészek e heti összejövetele különös irodalmi eseményszámba ment. Az estén megjelentek az „öreges” is: Balogh Pál, Berényi László és kimentették elmaradásukat Henney Vilmos, Kaciány Géza, Lendvay István, dr. Pásztor József, dr. Ripka Ferenc, Szabó Dezső, Szavary Gyula, Szilágyi Károly, Ujj Károly, Ungváry Sándor, dr. Vrabély Armand. A megalkulás alkalmából üdvözlötlet küldöttek: Rákosi Jenő, Gárdonyi Géza, Komjáthy János. Az alakuláson részt vettek még: dr. Ackermann Kálmán, dr. Baránski Gyula, Becsey Antal, Erdélyi Dezső, dr. Hódy Lajos, dr. Lendl Adolf, Luzsenszky Alfréd, Lelkes Nándor József, dr. Morvay Győző, dr. Pacséry Károly, Peterdy Sándor, Szigeti János, Szentgyörgyi Árpád és Viraág Béla. Kimondották az alakulást és a szerdai esték állandósítását a Pilseni sörözőben külön termében, ahol e hó 18-án döntenek az új irodalmi akadémia címe felől és megválasztják az elnöki tanácsot és tisztikart.

Hálaadó istentisztelet volt február hó 8-án délelőtt fél 12 órakor a krisztinavárosi rk. plébánia templomban és délután 6 órakor a városmajori kápolnában abból az alkalomból, hogy a III. választókerületben a Keresztény Nemzeti Egyesülés pártja győzött a választáson.

Tábori misét szolgált minden vasárnap a fővezérséghez beosztott, tábori lelkész, *Gyarmathy János*, a szent Gellért-fürdő emeleti halljában, amelynek színes üveggel kirakott egyik ablakának építészetiileg is szépen kiképzett fülkéjében áll az egyszerű oltár örökzöld virágdiszben. Különös megkapóan szép a kép. Elöl az imázsámulyon buzgó imádságba merülve térdel a fővezér neje, *Horthyné* nagyszony. és leánya, mögöttük egy-két sorban hölgyek, a hall karosszékeiben, a terem többi részét megtöltik a fővezérséghez beosztott tisztiek és katonák. A világháború rettenetes poklából szabadult hősök, lehajtott fejjel, áhitatosan nézik a miséző lelkészt és néha felvetik a szemüket a hatalmas Istenhez, aki ezer vészéből hazavezérelte őket. Az egész különös képet bevonja a hall barnás fülhomálya s az ablakok színes üvegein beszűrődő tarka világosság.

Meghívó. A „Dalkoszorú-Dalfűzér-Egyesült Dalárda” f. évi február hó 15-én (vasárnap) délután pontban 3 órakor a dalkör helyiségében (III., Korona-tér 1. sz. a.) rendes évi közgyűlést tart, amelyre tisztelt Tagtársakat és uton is tisztelettel meghívja az Igazgató Választmány.

A jubiláló síkló, mely most lett ötven esztendő minden elmaradottsága mellett, megérdemli a meleg megemlékezést a budaiak részéről, ahol egy félszázad előtt a kultúra egyik lépcsőfokát jelentette. Átlag félmillió ember használja évenként és sokan áldják rozoga masináját, hogy nem gyalog kell felszaladniok a 48 méter magas Várhegyre. 1878-ban gróf *Széchenyi Ödön* indítványára kezdték meg a síkló építését és *Wohlfart* mérnök tervezte. Nevéhez méltóan jól járt a síkló, azt az egy esetet kivéve, amikor az ezeréves jubileum alkalmával Bánffy báró miniszterelnöktől éjféltűn hazatérő vendégekkel és a külföldi sajtó képviselőivel lezuhant, szerencsére akkor sem követelve emberáldozatot. De annak sem a jó öreg síkló volt az oka, hanem az erőszakoskodó idegen vendégek, akik az inspekciós munkást rábírták, hogy indítsa meg a kocsiát. A laikus ember azután csepp híján halálra zúzta őket. Máskülönben nem volt baj a síklóval.

Adomány Gyárfás Gyula, a Fehérvári-úti *Simplon-Mozgó* tulajdonosa, sikerült ifjúsági előadásokat rendezett az I., Fehérvári-úti polg. leányiskola növendékeinek. A két előadás teljes jövedelmét, 307 kor. 46 fillért pedig az iskola tanulóinak adományozta, kulturális célokra. Az iskola tanári kara ez uton is hálás köszönetet mond a nemesszirű adakozónak.

Egy elmaradt vacsora körül forronganak most Óbuda—Ujlakon a kedélyek. Az óbuda—ujlaki Nemzeti Keresztény Egyesülés Pártja ugyanis a nagy többséggel megválasztott képviselőjének, *Kontra Aladár*nak ünneplésére már a múlt héten sokterítékű vacsorát akart rendezni. Minden előkészület meg is történt, azonban a vacsorát a kerület óbudai polgárai — tekintettel a nagy népinségre, lemondották. Azonban a párt ujlaki vezetősége nem követte ezt a megszívleendő példát, hanem török-szakad vacsorálni kíván. Ismét fölmerült így az a kérdés, hogy Ujlakon mire való egy külön pártszervezet, amikor ez még nem önálló kerület és minek kell mindenben ellentétbe helyezkedni az óbudai tisztjes példával.

Áthelyezték *Bodó László* műszaki felügyelőt és *Katona József* kezelőtisztet a II-ik kerületi előjárósághoz. — *Hikáde* Károly műszaki főtisztet az I. ker. előjárósághoz. — *Nagy Károly* műszaki tisztet, *Szerdahelyi Elemér* kezelőtisztet és *Okolicsányi Miklós* kórházi tisztet a III. ker. előjárósághoz.

Új alakulást tervez dr. *Dobryzniecki Árpád* orgonaművész aki most buzgólkodik egy újabb egyházi ének és zenekar megszervezésén, itt Budán. Ugy tervezi, hogy ez a kar esetleg a keresztény nemzeti egyesülés pártja helyi szervezetének legyen, mint egy kiegészítő szerve. Szereplését nem köti majd egy templomhoz, hanem alkalmasszerűen működni az egyes templomokba történő meghívás alapján. Tervezik nagyobb szabásu hangversenyek és dalestélyek rendezését is a budai Vigadóban.

Nem spanyolvész minden erősebb nátha, nem kell rögtön megijedni és talán maga a spanyolnátha sem olyan rettenetesen pusztít mint a hogy sokan hiszik. Január 19-től február 1-ig az I. kerületben 148, a II. ker.-ben 94 és a III. ker.-ben 34 esetet mutat ki a tisztí főorvosi hivatal, tehát összesen 276 megbetegedést és 12 halálozást a spanyolvész révén, mely legerősebb az első kerületben.

A kommunista báró ügye kellemtlenül érinti egész Buda, de elsősorban a Krisztinaváros társadalmát, ahol a *Schwartzer* család élénk szerepet vitt régebben, amíg az öreg ur halála után a folytonos pereskedés és családi villongások után, teljesen vissza nem vonult a nyilvánosság teréről annak minden tagja. *Schwartzer* Ottó báró a Vöröskereszt Egyletnél viselt tisztsége révén jutott a háború alatt ismét szerephez, de pozícióját szívesen felhasználta arra, hogy másoknak kellemtelienkedjék. Még mindenkinek élénk emlékeztében van harca a külön részvénytársasággá alakult elmegyógyintézet vezérigazgatója, *Komlós* Jenő ellen, akit kevés híján a verpadra juttatott a kommun idején. Hamis tanukat toborzott ellene és hogy anyagi okokból egészen a bolsevisták karjaiba dobta magát. Dicsőítette tanait, sőt még a diktatura után is azt hangoztatta *Odry* Lehel tkpénztári igazgató előtt, hogy visszasírjuk még a proletáuralmat. Lemondott bárói címéről is és Kun Bélától sirva búcsuzott. Mindenkit a legaljasabb bűnökkel vádolt így *Komlós* Jenőn kívül *Semsey* László bárót is s most a társadalmi rend visszatértével visszafordult ellene minden vád, mely most a rendőrség és törvényszéket foglalkoztatja. A Vöröskereszt Egylet is igazolást eljárt indított a kommunista báró ellen és nem igazolta *Schwartzer* Ottó bárót.

Panaszkodik egyik *Margit-köruti* előfizetőnk, hogy örökös rettegésben él vele együtt az 53. számú ház környéke. E háznak egyik üzlethelyiséget megrákták szalmával s elegendő egy gondatlanul eldobott cigarettavég, hogy tüzvész hozzon az egész utca sorra, ahol öreg házikók állnak. — Valahogy segíteni kellene a bajon.

Visszakéri a gyűjtőíveket, amelyeket múlt évi november és december havában küldött szét a II. kerületi ál. közjótékonyági egyesület, — természetesen — lehetőleg sok aláírással. Aki nem kapott ívet és hajlandó gyűjteni, forduljon az elnökséghez: II. Ilona-u. 22.

Egyházi zene. A budavári Mátyás-templomban legközelebb a következő zeneművek kerülnek előadásra, mindenkor d. e. 10 órakor: vasárnap, február 15-én: *Mozart* W. A. *Koronázási-mise* (C-dúr); Offertórium: *Mozart*: *Ave verum*; Szentségkítételkor: *Kosch-Hellmesberger*: *Tantum ergo* (hegedűszóló: tései Foglár Krisztina). — vasárnap, február 22-én: *Haydn* Mihály: *Ünnepi nagy-mise* (a capella), újra összehangosította Zöld Károly, első előadás. — vasárnap, február 28-én: *Rheinberger* J.: *G-dúr a capella mise*. Az orgonán *Sárkány* Sándor orgonaművész játszik, az ének- és zenekart *Sugár* Viktor főtemplomi karnagy vezényli.

Budaváros tűzoltó felszerelését is átvette 1873-ban az egyesített főváros, főleg azért mert bizony a régi Rácvárosi tűzoltóság felszerelése teljesen hasznavehetetlen volt, 1874-ben új tűzörséget állított a Rácvárosban, mely utóbb a *Koronaőr*-utcába költözött és évekkel később állították fel a II-ik *Tölgyfa*-utcai és a III-ik kerületi *Calvin*-utcai tűzörséget, melyet Ujlakról helyeztek át oda. — Mindezt alkalmasnak véltük elmondani most, amikor a főváros tűzoltósága 50 éves fenállását ünnepelték.

Lenc Ferenc zeneszerző, aki az egyházi zeneszerzés terén is aratott sikereket, február elsején elfoglalta a Szent Anna plébánia templom karnagy székét. Az új karnagy nagy programmal és sok tervvel kezdte meg működését.

Ujlaki Keresztény Társaskör címen új egyesület létesítésén fáradozik Ujlak agilis lelkésze, *Motesiczky* Károly és máris jelentős eredményt ért el. Az új társaskör programja szerint havonként műsoros, magas nivóju vita- és művelődési estéket rendezne a társas élet fellendítése érdekében. Hetenként táncsal, társas játékokkal, tréfákkal összekötött társas összejövetelt is tervez, amelyen résztvenne az Ujlaki Keresztény Leánykör is. Azonkívül jótékony célú teaestélyek, hangversenyek, mulatságok és kirándulások rendezését is tervezik.

Végzetessé válhatott volna a II-ik kerületi előjáróságra a spanyolvész, ahol betegágyba sodorta az előjárót dr. Szalay Sándort és helyettesét dr. Szabó Gyula főjegyzőt, a kinek egész családja ágyban dől. Szerencsére a betegség enyhébb lefolyású volt és így Szabó Gyula dr. már ismét elfoglalta hivatalát.

A hideg tűzhely, az üres pincze, a mai régen elfűtött faskamra voltak azok a tényezők, amelyek néhány budai vezérembert arra készítettek, hogy a didergő keresztény társadalmon segítsen. *Battenberg* Lajos posta és távirda főigazgató, mint elnök, dr. *Rassay* Károly államtitkár és képviselő, *Császka* Lajos min. tan. adófelügyelő alelnökök, *Szigethy* László igazgató *Zombory* Emil ny. főispán, *Eperjessy* Béla műsz. tanácsos és sokan mások megteremtették a keresztény fatermelő szövetkezetet Budapesten, melynek főcélja az erdőknek házi kezelésben való kitermelése, a kitermelt fa feldolgozása és a szövetkezeti tagok között való feosztása. — Nekünk budaiaknak első kötelességünk felkarolni a szövetkezetet, mely rövid időn országos méretű lesz, amennyiben minden uralmon levő tényező hivatásának tartja e közhasznú szövetkezet támogatását. Főleg a közép és az iparos osztály számára készül e szövetkezet, egy részjegy ára 100 korona, mely négy részletben fizethető. A háziasszonyoknak valóságos áldása lesz ez az intézmény, mely a legszegényebb embernek is módot nyújt, hogy *lanczerkedelem* és *úzsora* nélkül olcsón szerezze be faszükségletét. Részjegyekre előjegyzések a *Budai Napló* útján is eszközölhetők.

Magyar Turista Egylet Sasok csoportja február 6-án tartott tisztújító közgyűlésén a következő tisztfikart választotta meg: elnök: Kósa János dr.; titkár: Szívós Gyula; pénztáros: Kertész Károly; háznagy: Rohrmann István; jegyző: Herisch Ottó; könyvtáros: Sümegi István.

A keresztény kurucok körének alakulása folyton növekvő arányokat ölt, ami Obudán és Ujlakon sok ember szemében szálka. Minden áron a párlipolitika igájába szeretnék hajtani, egyéni érdekek szolgálatába állítani, ami nehezen fog menni ezzel az intellektuel társasággal, amelynek célja a kimondottan keresztény kultúra propagálása, a magyar intelligens társadalom egyesítése és az emberszeretet gyakorlása. — Kortesfogásképpen beválasztották a kuruc kör érdemes tagjait a kerületi vezérőrpárt vezetőségébe, de ügyesen elkerülték azt, hogy a vezetőség tanácskozásain résztvegyenek, azokba befolyjanak, amely eljárás most elintézték váltott ki.

A Tisza testvérek budai könyvkereskedő cég II., Fő-utca 12. kiadásában most jelent meg egy tájékoztató füzet: „A kommun alatt keletkezett pénztartozásokról”, melyet gyakorlati magyarázatokkal látott el dr. *Katona* Gábor ügyvéd. A füzet ára 6 kor.

Nem szünetelt egy napig sem a fogaskerekű vasut, melynek külföldön készült mozdonyai magas kaloria tartalmu szénfűtésre vannak berendezve, s most hazai silány szénrel fűtik. *Paulini* Alfréd üzemevezető főmérnök, a közlekedési érdekek gondos szemelött tartásával, hivatásának magaslatán tudta tartani az üzemet. A Parkváros létesítésével modernizálták majd a vasutat, de mióta új kezekben van, az adott mostoha viszonyok dacára is biztosan lebonyolítja az erősen neki lendült forgalmat.

Vivás. Az Óbudai Torna Egylet ujabban a vivást is kultiválja. *Bay* Jeromos mester vezetése mellett. A tagok körében élénk érdeklődés nyilvánult meg e szép, magyar sport iránt.

Pártvacsoza. A választás utóhangjaként most e héten szerdán este rendezte pártvacsoráját a vízi-városi IV-ik választókerületi Ker. Nemzeti Pártja, hogy képviselőjét dr. *Rassay* Károlyt megválasztatása alkalmából ünnepelje. Az elnökség üdvözlő szavai után *Fertsek* József és *Baransky* Gyula szólaltak föl, mire *Rassay* képviselő válaszolt kifejtve, hogy ő az eszmét szolgálja akár a börtönig. Utána még felszóltak dr. *Juhász* István, dr. *Kiss* Menyhért, *Németh* József és mások. A Tornaegylet jégpálya csarnokának nagy termét megtöltő közönség lelkes hangulatban, vidám táncban éjfélig együtt volt, éltetve az új képviselőt.

Pözlér Jenő dr. a Magyar Si Szövetség főtitkára spanyolvészben két hétig feküdt bvtgen s így a Si Szövetség még egyideig nélkülözni kénytelen érdemes főtitkárát.

Színpadavatás lesz e hó 15-én a Kelenföldön I., Budafoki-ut 14. sz. alatt, ahol az „Első budapesti Ált. Munkás Zene Egyesület” a saját kebelében műkedvelő színpadot állított „Anonymus” néven. A műkedvelők: Tolnai Béla, Fűkkő Béla, Kovács Juci, Garamszegi János, Baranyai István, Csizmadia János, Erdélyi Kató, Zalánffy Miklós, Szirmai Antal, Lakatos Rózi, Hevesi Lajos, Tóth József, Harold Géza, művészeti vezetőjük *Schöberl* Ferenc tervei szerint maguk építették a színpadot, melyet vasárnap avatnak föl a *Méltóságos csizmadia* című 3 felvonásos bohózzattal. *Aitner* Ferenc elnök mondja az ünnepi beszédet, lapunk szerkesztője *Viraág* Béla pedig prologót mond. — A színpadavatás előadást e hó 22-én megismétlik.

A III. ker. Torna és Vivó Egylet február 2-ikán tartott közgyűlésén megválasztott tisztkara így alakult: elnök: Stern József dr.; alelnökök: Tóth István, Oveszky Ferenc, Lopós Gyula és Szamek Zsigmond; főtitkár: Varannai István dr.; titkár: Sporkó Lajos és Herpisch Rudolf; pénztáros: Havas Rezső; jegyző: Rittinger Aurél és Stark József.

Katasztrófa történt a külső Fehérvári-úton, ott ahol az iparvasut keresztezi a villamos vasut sinjét. Szerencsétlenség számára predesztinált hely ez, mert semmiféle biztonsági intézkedés és berendezés ott nincs, mely az ilyen katasztrófáknak elejét vehetné. Sőtétben ott még jelző lámpás sincsen és az ipartejepekről a kelenföldi állomásra a tehervonatokat rendszertelenül közlekednek. A villamos kocsik vezetői sohasem lehetnek eléggé óvatosak és valóságos csoda, hogy eddig ott nagyobb szerencsétlenség nem történt. A napi sajtó hírt adott róla, hogy csaknem mindenki megsebesült, de úgy tudjuk, hogy a vezető életveszélyesen. Az összeütközés oly erővel történt, hogy felborította a tehervonat szerkocsiját.

Az Elitfiúk mulatsága e hó 21-én szombaton este 7 órakor lesz a III. kerületi Korona-Vigadó összes termeiben. A zenét *Berezky* József a ki a tánczene terén elismert zongoraművész és zenekara szolgáltatja. A táncot ifj. *Béles* József rendezi. Különböző társastrefák meglepetésszerűen fogják szórakoztatni a közönséget, a melynek körében nagy az érdeklődés e mulatság iránt.

Tisztújító közgyűlése volt e hó 8-án, vasárnap délután a II. kerületi Iparoskörnek, mely hosszú ideig állott most ideiglenes vezetés alatt. A közgyűlést néhány üdvözlő szóval *Szabó* Gyula elnök nyitotta meg, azután *Németh* József ideiglenes ügyvezető elnök számolt be a Kör működéséről, mely elég intenzív volt. *Berényi* János pénztári jelentést tett, mely szerint a Kör vagyona 8822 korona 98 fillér. *Tóth* Elemér a könyvtárról referált. Azután kiküldötték *Tóth* András elnöklete alatt a szavazatszedő bizottságot s a szavazás eredménye az volt, hogy a hivatalos listát szavazták meg csekély kivétellel: Diszelnök: *Tóth* András. Elnök: *Szabó* Gyula. Ügyvezető elnök: *Németh* József. Társelnökök: *Váli* Gábor, *Simon* Ferenc, *Demkó* J. *Kuba* Sándor, *Ügyész*: *Dr.* *Szöts* Aurél, *Titkár*: *Zsunga* Mihály, *Jegyzők*: *Bölcsi* Lajos, *Szijgyártó* Sándor, *Herkó* Dezső, *Pénztáros*: *Berényi* János, *Ellenőrök*: *Tóth* Árpád, *Graf* János, *Gazda*: *Dornbach* Jakab. *Könyvtárnok*: *Tóth* Elemér. *Számvizsgálók*: *Schinogl* Alajos, *Schlotter* Mátyás. A választás eredményének kihirdetése után elhatározta a közgyűlés, hogy a tagsági díjakat száz százalékkal felemlé. *Váli* Gábor lelkes szóval indítványozta ezután, hogy a kommunistákat zárják ki, amit lelkesen elfogadott a közgyűlés és öt volt vezetőtagját kizártá. *Mészáros* József tette szóva ezek után a szabó- és cipésziparosokat rendszeresen érő durva támadásokat egy ujjonnan indult lap részéről, amit felháborodással vett tudomásul a közgyűlés és intézkedett a megtorlás felől. *Kiss* Menyhért, *Truskovszky* Jenő, *Viraág* Béla, *Szijjártó* Sándor, *Fojt* István és *Dornbach* Jakab felszólalása után *Németh* József búcsúszavai és a *Szót* eléneklésével a közgyűlés végei ért.

A röpiratözhől ki kell emelnünk egyet, mely főleg Budán terjedt el nagyon és címe: — „Mért kell a zsidók hatalmát letörni?” — Kedvesen, okosan megirt füzet és Budán az tette közkeletűvé, hogy írja, aki „egy ébredő magyar” igénytelen álnev mögé rejtőzött, — a budai lelkész karnak közszeretben álló tagja.

Egyházzenei hangverseny. Nagy sikere volt a Katolikus gyermekvédelem által a szent Anna templomba február 11-én rendezett egyházzenei hangversenynek. A rendezés *Molnár* László plébános és *Lenc* Ferenc a templom új karnagyának érdeme. A nivós műsor így volt összeállítva: Beethoven: Isten dicsősége, előadta az obudai Torna Egylet énekkara, *Cooper*: *Ave Maria* énekelte *Orosz* Erzsébet, hegedűn kísérté *Knirsch* Jenő. — *Rákóczy* imája, Beethoven: *Aldozati ének*, — A halálról, énekelte *Molnár* Imre dr. tanár. *Handl* Hubay: *Larghetto*, hegedűn előadta *Knirsch* Jenő. — *Ave Mária* énekelte *Gaisler* Lola. — *Lenz*: *Ave Maria*, *Duner*: *Ima* a viharban előadta az ÖTE. énekkara, melyet *Lenc* Ferenc dirigálta. Az egyházi ünnepet rendkívül emelte *P. Haasz* Brokard karmelita tartományi főnök magas szárnyalású szónoklata. A jótékony célra tekintélyes összeg gyűlt össze.

A tabáni plébánia templomban február hó 15-én vasárnap d. e. 1/21 órakor a Wendl: Missa Scholarius két szólamu és Offertorium: Könen O Cor Amoris négy-szólamu női kart adja elő a Tabáni Egyházi Énekkar által *Caligaris* Ferenc kar-nagy vezetésével.

Acélerdő is régen állott a Vérmezőn. Szinte elszoktunk tőle, hogy komoly katonai szemléket lássunk ott és mintha nemzeti létünk megszilárdulása, társadalmi rendünk biztonsága lett volna, erősebben dobbanó szívvvel néztük a nemzeti hadsereg szemléjét e héten, amint gyalogság, tüzérség, lovasság bontotta ki sorait a Vérmezőn. Kemény lépésű, nehéz harcokban edzett katonaság ez, mely most jut teljes hadifelszereléshez. Fegyelme katonás, mozgása viharszerű. Néma hódolattal nézte a polgárság, amikor megmozdult a Vérmező ez az acélerdő.

Érdemes polgárt temetett e hó 11-én a Kelenföldi társadalom Kellő Vilmos személyében, aki 61 éves korában e hó 9-én hirtelen elhunyt. Érdekes életpálya zárult be ezzel. Kellő mint a Röck István gyár gép-szerelő munkása kezdte, de vasakara-ta és értelmisége kiemelte őt a gyári munkások sorából. Tovább képezte magát, vállalkozásokhoz fogott és végül átvette a jóhírt Singhoffer halászcserjét a Mohai-uton. Közben hét évig volt a parlament vendéglőse, ahol éles szemmel és megfigyelő képességgel alkalma volt belelátni a politikai szereplők magánéletébe is. Gyászoló nevével együtt sokat áldoztak a jótékonyaság terén és főleg az árvák ügyét viselték szívében, akik közül egyet örökbe is fogadtak. A Kelenföld közéletében jelentős szerepet vitt Kellő, elsősorban mint agilis közgyám. Tagja volt a Kelenföldi nép-segítő szövetségnek, a kerületi vá-lasztmányának és különös gonddal ápolta a Sósfürdő környékének ügyeit. — Temetésén nagy számmal jelent meg a résztvevő közönség és a ravatalnál Szűts Gábor ev. lelkesz bucsuztatta költői szárnyalá-su beszéddel, — az evang. internátus nevében, amelynek az elhunyt is tagja volt és ahol több alapítványt tett, egy növendék — a sírnál pedig Becsey Antal mondott mélyérzésű, régi barátságát és munkatársát sirató beszédet.

Futik már az iskolákat Budán is ha nem is mindet, de az I. kerületben 11, — a II-ik kerületben 3, — a III-ik kerületben 5 iskolát, ahová különböző turnusokban beosztják a többi iskola növendékeit is, hogy így a tanítás főbb vonásaiban ismét folytatható legyen.

Nász. Wukovics Gizikét, sok kedves műkedvelői előadás ünnepléte szereplőjét január hó 25-én eljegyezte Hetzl Fülöp.

Kuncze Géza fővárosi tornatanár és Frey Mici február 12-én házasságot kötöttek az óbudai plébánia templomban. Sokan árasztották el szerencsekívánataikkal a közszeretnek örvendő ifjú párt.

A megsértett iparosok. Tekintetes Szerkesztőség! Mint a II. kerületi Iparoskör hivatalos lapját, arra kérjük, hogy az alábbi nyilatkozatot közölni szíveskedjék.

Mint a régi osztrák armádia góromba „örmestere”, olyan modor-talan hangon ripakodik a mindig közbecsülésben állott budai szabó-és cipésziparosok ellen egy most induló, itt-ott megjelenő budai újság. Idegenből jött „szerkesztőjével” majd elintézzük az ügyünket a fe-

lőle hivatalosan beszerzett konkrét adatok alapján. Első alkalommal az Iparoskör tagjai is bedőltek neki, amikor első támadását intézte az iparosok ellen és lapját orcátlanul a Körben is osztogatta — ingyen, de azért rögtön végig „tányérozta” a társaságot alapítási költségek címen s a becsületes iparosok erre is „ráfizettek”. Neki — szegénynek — nem lehet érdeke, hogy gonoszul és orvul az iparosokra támadjon. De kinek lehet ez mégis az érdeke? Erősen keressük, hogy ki áll a háta mögött és ma már tudomásunk is van róla, hogy benszültött budai nagyságok szüggérálják e lapnak ezeket a támadásokat, sőt pénzbeli hozzájárulással teszik lehetővé e lapnak néha-napján való megjelenését, hogy izléstelen, durva támadásait az iparosok ellen intézze. Amint a konkrét adatokat itt is megszer-zük, azokat a mecénásokat is kioktatjuk majd afelől, hogy ki az a „banda” és ki a „csirizlovag”. Ezeket a vizivárosi nagyságokat majd elsöpri a kézműiparosok egy a kerületi közélet, mint pedig az illető politikai párt éléről. Addig majd ki-bírnuk még ezt a fizetett piszkoló-dást.

Budapest, 1920 február 9.

Kiváló tisztelettel

Zsunga Mihály
titkár.

Németh József
a II. ker. Iparoskör ügy-vezető elnöke.

Gyász. Láng Frigyes ny. máv. főellenőr a felszámoló budai takarékt. és előleg egy-letnek évek hosszú során volt érdemes igazgatója február 10-én 76 éves korában elhunyt. Temetése 12-én volt a farkasréti temetőben, hol örök nyugalomra helyezték. Az elhunytat nagyszámu rokonság gyászolja.

Simon Ferenc szabómestert, a II. ker. Iparoskör ujonnan megválasztott társ-elnökét súlyos gyász érte. Neje hosszú betegeskedés után e hó 8-án elhunyt. Nagy részvét mellett temették e hó 10-én.

Péter Arthur vizivárosi közbecsülésben álló lakatos mester felesége hosszas szen-vedés után elhunyt és e hó 12-én temették a farkasréti temetőbe az iparosok nagy részvéte mellett.

Barakovich Károly óbudai előjáróság kezelőfőosztja e hó 8-án elhunyt.

Duna áradása nagy kárt okozott az Óbudai Torna Egyletnek, mivel pályáját 70 cm. víz borította el. Bár a pálya felszínéről eltűnt a víz, de a talaj annyira átázott, hogy a most meginduló football mérkőzéseket az ÖTE más pályán kénytelen meg-tartani.

ÉRTESÍTÉSEK:

Álaros mulatságot rendez a Sasok tár-sasága tagjai részére február 27-én klub-helyiségében.

Üzenet

Dezső Dávid dr. A cikket meg kellene beszélnünk és kár, hogy lakás-címe nem volt a levélben.

B. N. Köszönjük Max János címét. Az adatokat mi aligha fogjuk fölhasználni, mert ebben az alantas házjában senmi szín alatt sem akarunk a magunk részéről is részt venni. Majd elintézik ezt egymás közt az illetékes és érdekelt felek, akiknek rendelkezésére bocsátjuk az adatokat.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyu és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3, 1/2 és 8 órakor

JETTATORE

Szicíliai tragédia 6 felv.

Pathe Journal

aktuális és természetes kép.

Rajtacsipett a feleségem

vígjáték 2 felv.

ELŐZETES JELENTÉS.

Febr. 16-án hétfőn, 17-én kedden és 18-án szerdén

IVETTE | A gyémántbánya

Hölgyfodrász-

szalon modern berendezés-sel. — Manikűr.

II., Szilágyi-tér 4. sz.

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekercseléseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

ÓRA és ékszer javítást gyorsan és pontosan jótállással vállalnak STEINER TESTVÉREK

— órák- és ékszerészek —

II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Faliórakért küldenek. — Ékszer javítások megvárhatók.

CIPŐTÉRTÉK BÉLES JÓZSEF

készít — II. KER.,

SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és mulakatos. Sirkeresztek és rácsok. — Kitérő szerkezetű takaréktűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Uri és női divatüzlet

TÁNC VOGLIMRE

II., Medve-u. 6.
(I. em. díszterem.)

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Pipere vadász

illatszertárban

Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

VESZÉK

mindenféle régiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyeget, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Ártilla-utca 8.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások
és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

Minden gyógyszertárban és
— drogeriában kapható —

FROSTOL

fagykenőcs felülmulhatatlan.

Schultheisz Jenő

SZALON TÁNCIÉRTÉZETE

II., Margit-körut 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.

„Budai Vig Fink” találkozó helye.

MINDERT LEIR!

Kozma-féle Gépiró- és
SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET
II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors,
pontos, megbízható munka.
igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk.
gyorsíró tanár. — Telefon: 174-04.

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-
és grammafon

- raktára. -

I., Krisztina-körut 151.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
637. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb szélés és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitási sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
február
21-én.

Az első cölöpöt

amit az amerikai műveletlen prerikben a települők levernek, hogy mellette építsék az első kunyhót, — ezt az első cölöpöt a kultúrának most állították, az első kunyhót, amelyben a művészet hajlékát talál, most építették a Kelenföldön. Fiatal munkások, akikben elevenen él a vágy a kultúra és művészet iránt, összehordták filléreiket, rászánták pihenőül szánt idejüket és színpadot építettek ott, ahol a város és a módos társadalom megfedkezett arról, hogy a bérházak közé hajlék kell a muzsáknak is. Deszkáról-deszkára szerelték össze a színpadot, maguk ácsolták, gyalulták, festették naiv művészettel. Engem kértek fel, hogy mondjak prólógot és én elfogódott szívvel léptem a fiatalok nagy társasága elé, hogy meghódoljak az ő nagy szeretetük előtt, amellyel súlyosan adóztak a kultúrának. Elmondottam, hogy Amerika nagy pusztaságain megjelennek a telepek és a folyó partján, száz mérföldnyi távolságban minden kultúrától, összefakadják azt az első kunyhót, mely mögött lassan felépül a város. Még élnek az első kunyhó lakói, amikor már emeletes paloták szegélyezik a hatalmas utvonakat, amelyeken villamos erő hajtja a vasutat. De amikor az az amerikai város épül, ott előre kiközlöpözik azokat a helyeket, ahol a kultúrának állítanak oltárokat.

Csak a Kelenföld épült azzal a borzalmas mohósággal, amely bérházat emelt bérház mellé, mindig magasabbat, folyton zsufoltabb bérházakkal, egyik utca a másik mellé, egymás fölé, — csak éppen a kultúrának szánt helyeket feleadték el előre kiközlöpözni és ma egész Kelenföldön nincs egy terem, nincs egy csarnok, ahol a kultúra otthonot találhat. Az iskoláktól eltérve csak a mozgókép színházak nyújtanak Buda ez amerikai izü részének kulturális szórakoztatást.

Lehet, hogy nem is kereste más, nem is vágyott utána más, mint az a néhány munkában elcsigázott fiú, aki éjszakákon át furt és faragott, gyalult és szögezett, mázolt és festett s amellet tanulta a szerepét, hogy méltó ünnepléssel léphessen a kultúrát jelentő deszkákra, előszóval, meleg érzéssel bizonyítva, hogy a munkás szíve és lelke összeforrt a magyar kultúrával.

Valami keserű fájdalom markolta meg a szívemet, amikor láttam, hogy minden részvét nélkül, a nagy gazdag társadalom támogatása nélkül küzd ez a néhány jó fiú azért, amit neki tálcán kellene hoznia a városnak, az államnak és a nemzetnek.

Viraág Béla.

Napló:

Buda, 1920. február 20.

Budapest éléstára a budai hegyvidék amelynek gazdasági jelentőségéről a „Budai Hegyvidéki Gazdasági Egyesület” elnöke dr. Zerkvitz Imre — lapunk részére átengedett adatai tesznek tanubizonyságot. A budai hegyvidék a három kerületben 18099 kataszteri holdat tesz ki, mely területet a pestiek alig ismerik. Néhány évtized előtt ez a föld még intenzív megművelés alatt állott, ez volt Budapest éléskamrája, innen hordták a városba a kitűnő tejet, vaját, turót, tojást, baromfit, izletes gyümölcsöt, főzeléktől, a pompás budai bort, csemegeszőlőt, hársmezt és sok más egyebet. Évtizedek óta folyton pusztul ez a gazdaság. A szőlőket lerágta a filoxera és a javult közlekedési viszonyok a távolabbi vidék olcsóbb termését hozta a főváros piacára, mellyel a budai hegyvidék nem bírta a versenyt. A régi majoros gazdák, a híres budai kertészek, a milimárik elvándoroltak jobb tájakra. Ezt a természetes éléstárt akarja újból javunkra fordítani a Budai Hegyvidéki Gazdasági Egyesület és elsősorban az állattenyésztést, főképen tehenészetek létesítésére fekteti a főszűlyt, hogy a főváros tejellátását biztosítsa. A svájci híres legelőkre emlékeztető buja rétek és kaszálók teszik a budai hegyvidéket erre alkalmassá. Elsőrendű kaszáló területe 2000 hold, legelő 1000 hold, szántóföld 2500, erdős legelő 2000 és mesterséges takarmány termelésre 500 hold, összesen 7500 kat. hold szolgálná e célt. Gyümölcsös, szőlő, konyha és díszkert mintegy 1000 holdat tesz ki. Az egyesület most a már meglévő tehenészeteket fejleszti és újakat is állít s így ma már — a román rekvizitálás után is még — 350 tehen áll a budai hegyvidéken, amely állomány ezer darabra volna emelhető, — a mi napi 6—7000 liter tejet jelentene Budapestnek, vagyis évente 2 és fél millió liter tejet. Már ez is rendkívüli segítség volna, s ha ehhez hozzávesszük az okszerű méhészetet, nyultenyésztést, baromfit, tojást, és a kertiveteményeket, igazat kell adnunk a Budai Hegyvidéki Gazdasági Egyesület vezetőinek, akik a budai hegyvidék intenzív művelésében látják Budapest élmezőjének egyik legbiztosabb tényezőjét.

A kavicsbányák kincsét most készül kibányászni a főváros, mely ma rettenetes árakat kénytelen fizetni a zuzott kőért, hogy makadám-utjait feltölthesse. Budán három helyen

van alkalmas kőbánya, csak üzembe kell helyezni, vagy üzemét bővíteni. Ilyen a hárshegyi, a tündérhegyi és a szépvölgyi bánya. Az I. kerületi mérnöki hivatal előterjesztése alapján Gecső Jenő főmérnök kalauzolója mellett e hó 17-én járta be Fock Ede tanácsnok, Linhardt József főtanácsos és Guckler Károly erdészeti főigazgató a hárshegyi és tündérhegyi édesvízi mészkőbányákat, hogy azok mielőbbi üzembe helyezéséről intézkedjék. Modern felszereléssel indul ez a munka, gépek furják a sziklát és zuzzák a kitermelt kőzetet, keskeny vágányú vasutak szállítják a közúti vasút átrakodó helyére és onnan a város különböző helyeire. Buda gazdasági életében nagy horderejű kérdés e kőbányák megnyitása, melyek elsősorban Buda három kerületét látják el utcaburkoló kővel és lehetővé teszik a fontos hegyi utak kiépítését, mert végre is Buda a fürdőiből és a hegyeiből fog megélni.

Betemetik a nagy gödröt, mely a Hűvösvölgy elején, a megszüntetett téglagyár telepén ásit félelmetesen az egész környékre és elnyelni kész a Debrői-úton épült villákat és középületeket. A tulmeredeken kibányászott hegyoldal folytonos csuszamlásoknak van kitéve s a feltöltés sürgős. E célra épült a fogaskerekűtől kiinduló szárnyvasút is. Ez a veszedelem most javára vált a közeli hegyvidéknek, amelynek nincsenek kellően szabályozott és kiépült utjai. A Törökvész, Rókus-hegy és Csátárka tervezett utvonalaait most sürgősen megépítik, amivel óriási mennyiségű földhöz jut a város s azt a közvetlen közelben lévő nagy gödör feltöltésére használják fel, amivel fölszabadul ez az egész vidék, Budának egyik legkisebb vidéke, mely közvetlenül függ össze a várossal és magával hozza az egész Pasarét gyors kiépülését, a rendes viszonyok visszatérésével, ha . . . a főváros mielőbb megkapja az államtól a szükségmunkák folytatására kilátásba helyezett 15 millió koronát.

A városi program. A Keresztény Nemzeti Egyesülés I. vál. kerületének pártja a múlt csütörtökön a Szabaddolgári Kör helyiségében népes pártértekezletet rendezett dr. Baranski Gyula elnöke alatt. A napirenden a párt városi programja volt, melyen a gazdasági kérdések megvitatásáig jutottak. Napirend előtt Altenburger Gyula a Nemzeti Gazdasági Bank vezérigazgatója tartott igen érdekes előadást, a keresztény és nemzeti gazdasági élet feladatairól és egy nagy pénzügyi alapítási terveiről. Február 19-én a párt a várbeli körzet Nőegylet-utcai helyiségében folytatta a városi program megvitatását, február 26-án

pedig ugyanezt a programot a párt női szervezetének I., Attila-utca 14. számú helyiségében fejezik be a városi program végleges szövegének megállapítását.

Gazdasági kérdések megbeszélését rendezte a krisztinavárosi rom. kath. autonómiai egyházközség febr. 15-én a Budai Tornacsarnok helyiségében látogatott gyűlést, melyen Láng József bizt. int. vezérigazgató ismertette a tervbe vett Keresztény Biztosító Társaság alapításának programját és tervezetét, ugyancsak a biztosítási intézmény általános gazdasági jelentőségét. Ugyanakkor Altenburger Gyula vezérigazgató érdekes előadást tartott egy nemzeti keresztény pénzügyi alapításának szükségességéről és jelentőségéről. Mindkét előadónak dr. Berger Rezső világi elnök mondott köszönetet a jelen voltak élénk tetszés nyilvánítása mellett. Ugy látszik a keresztények tényleg már ébrednek.

Választunk-e?

— Forrongás a Krisztinában.

Ma még egyáltalában nem bizonyos, hogy Haller István miniszter az I. kerület nemzetgyűlési képviselője, melyik kerületet tartja meg. Disznak legjobb a várbeli mandátum, pártpolitikai szempontból pedig ez a legkönnyebben megmenekhető új választás esetén.

Ma úgy néz ki mintha ez az egyseges kerület darabokra törve, oly sok érdek keres itt kielégítést. A valószínűség pedig az, hogy a választás ismét egyhangú lesz.

*

A Keresztény Nemzeti Egyesülés budapesti I. választóker. pártja e hó 16-án végrehajtó bizottsági ülést tartott, melyen Joanovics Pál elnök bejelentette, hogy a kerület megválasztott képviselője, Haller István, kinek három mandátum is jutott, még nem nyilatkozott, vajjon a budai, a ceglédi, vagy a lövői kerületet fogja-e képviselni és így a képviselőjelölés az I. választókerületben még korai, sőt törvénytelen. Figyelmeztet tehát mindenkit, hogy addig, míg a párt végrehajtó bizottsága a mandátum megüresedéséről hivatalos tudomást nem szerez, nincs joga a kerületben senkinek sem képviselőjelöltként fellépni, tehát még kevésbé szabad képviselőjelölésekre aláírásokat gyűjteni. Dr. Baranski Gyula társelnök referált az elmúlt választások kiadásairól, amelyeket a párttagdíjakból fedeztek, úgy hogy a kerület képviselőjét egy fillér költség megterhelése nélkül választották meg. Lampel Vilmos elnök kérte a várbeli körzet végrehajtó bizottsági tagjait kiegészíteni, amihez a

bizottság többek hozzászólása után hozzájárult. *Slachta* Margit felhívta a *nyomor-filmre* a végrehajtó bizottság figyelmét, mely vasárnap délután az Apollóban kerül bemutatásra.

A budapesti I. választókerület női szervezete a várbeli választókat február 18-án délután 5 órára népes pártértekezletre hívta össze a Karátsanyi-grófi palota dísztermébe, ahol *Slachta* Margit nővér fejtette ki a női érdekképviselőt szükséges-ségének és az I. választókerületben való érvényesítésének alapelveit. Beszédét, mely a női szívet melegével sokszor drámai hatásokat váltott ki a hallgatókból, mindvégig élénk tetszéssel és helyesléssel kísérte a hálás hallgatóság. Utána *Andor* Endre min. tanácsos tört. lándzsát temperamentos hevével a nők igazsága mellett. *Dr. Baranski* Gyula szokott higgadt nyugalommal és nagy politikai jártassággal fejtette, hogy a nőket a férfiak akarják belevinni a közéletbe, de szükségesnek tartja a nők politikai iskoláztatását. Az elemi vizsgálatot a nők a választási mozgalomban való agilitással letették, de azért a politikai egyetemre, a parlamentbe még sem bocsáthatók be. Előbb járják végig a községi, városi képviselőtestület középiskoláit. Majd ha ott bemutatták politikai érettségüket, kész örömet fogja a nőket a parlamentben is üdvözölni. Ez okfejtések általános tetszést és élénk visszhangot váltottak ki nemcsak a teremben, hanem az egész választókerületben is. Kár is volna a női választhatóság kérdését most egy választási bukás elé vinni. Ez többet ártana a női érdekképviselőnek, mint használna, mert ma a közvélemény még nem érett a női képviselők megválasztására. Az ülést *Nagy* Emilné várbeli elnöknő vezette.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.

Szerkesztő található d. u. 3-4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

Nehéz napokat él a sajtó és nem képezhet ez alól kivételt a *Budai Napló* sem. Küzdünk a legrettelesebb árakkal úgy a nyomdai előállítás, mint pedig a papiros beszerzése terén. Buda intelligens társadalma, mely évek hosszú során át méltatta a mi lapunk munkálkodását Buda érdekében, most ismét tanujelét adja e laphoz való ragaszkodásának és spontán akciót indított a lap érdekében, mely ama felhívás viszhangja, a melyet őszkor intéztünk régi közönségünkhöz. Ezt a régi lapot is, melyet kifosztott a vörös uralom, mintegy újból kellett megindítani akkor, a már akkor is rettenetesen nehéz viszonyok között. Azóta százszoros beigazolást nyert, hogy Budának szüksége van egy minden pártoktól független, minden közügyet pártatlanul szolgáló, mindent figyelemmel kísérő, mindenről egyaránt tájékoztató, de minden egyéni kultuszról ment, komoly, jól értesült és kizárólag Buda ügyeivel

foglalkozó újságra, mely a budai öntudat felkeltése és ébrentartása körül érdemeket szerzett már a múltban. A nyomdai és papír árak újabb emelkedése váltotta ki azt a kedves gondolatot, hogy mint *lapalapítók* hozzájárulnak a lap fenn tartási költségeihez:

Baranski Gyula 2500.—
Becsey Antal 3000.—
dr. Ripka Ferenc 2000.—
Petneházy Lajos 1200.—

alapítási összegekkel, a melyeket itt a nyilvánosság előtt nyugtáz köszönettel a szerkesztőség.

Visszhangra talált *Prohászka* Ottokár dr. székesfehérvári püspök minden elmondott szava a budai Katolikus Kör hölgyközönsége által a Körben 19-én rendezett hangversenyen. A megoldandó magyar kérdésről és a katolicizmus nagy jövőjéről szólott művészi, elragadó és a hallgatóságot a maga eszmei magasságába emelő formában. *Dr. Székelyhidyné Marschalkó* Rózsi, a Nemzeti Opera tagja, Biret: Pastorale, R. Strauss: Traum durch die Dämmerung, Székács Aladár: Füllembe cseng egy dal című szerzeményét énekelte nagy sikerrel. *Garay* Erzs, Margit és Jolán Dohnányi: Szerenádját adták elő élénk tetszés mellett. *Bognár* Árpád hegedűművész Schubert: Ave Maria-ját és Hubay: Csárdajelenet-ét játszotta mély átérzéssel. A zongoránál *Dienzl* Oszkár zongoraművész ült. Bevezető szavakat *Gorócz* Gyuláné, a hölgybizottság elnöke, a zárszót pedig *Knapp* Nándor mondotta. Az estélyen megjelentek: *József* főherceg, *Augusta* főhercegné fiával és leányával, *Haller* István vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Nemes* Antal dr. püspök, *Farkas* Edith alapítványi hölgy. A bejáratnál a fenséges vendégeket és *Prohászka* Ottokár dr. püspököt fehér ruhás lányok, az új-laki keresztény leánykör tagjai *Moteczky* Károly elnök vezetésével fogadták.

Népgondozó irodák. *Huszár* Károly miniszterelnök által megindított népgondozás előkészítése befejezést nyert és a kerületi irodák Budán a következő helyen működnek:

I. számú iroda: I. ker., Attila-utca 14. Telefon 168-13. Vezető: Kasics Margit, Mészáros Antal. — II. sz. iroda: I. ker., Áltós-ut 11. Vezető: Sztankovics Anna, dr. Benárd Ágoston. — III. iroda: I. ker. Vörösmarty-ut 1-3. Vezető: Krén Margit, Bors Jenő. — IV. iroda: II. ker., Fő-utca 58. Telefon 41-35. Vezető: Eckermann Mariska, Fertsek Gyula. — V. a. iroda: III. ker., Zsigmond-tér 10. Vezető: Wieser Pálné, Láng Lipót. — V. b. iroda: III. ker., Lajos-utca 183. Vezető: Terletter Olga. — Központi iroda: II. ker., Fő-utca 40. Telefon: 42-01.

A szordai esték hétről hétre növekednek kulturális sulyukban és a legtöbb is e héten már a Pilseni sörcsarnok (II., Fő-utca 8.) külön dísztermében kellett rendezni az összejövetelt, amelyen a Budán élő írók, művészek és tudósok társaságának mintegy negyven tagja találkoztak. Az előző esték társaságán kívül részt vettek újabban: Badál Ede, Dura Máté, Henney Vilmos, Kazár Emil, Neuschloss Kornél, Palóczy Viktor, Sántha Dénes, Szabó Dezső, Szávay Gyula, Sziklay János, Toásó Pál, Ujj Gyula, Zombory Emil. A társaság szívesen ünnepelte *Kazár* Emilt, a közelmúlt nagyevü

tárcairóját és *Szabó* Dezsőt a mostani irodalmi forrongás vezérét. Elmaradásukat kimentették: Eperjessy Béla, Lendvay István, Pásztor József és Székula Gyula. A legközelebbi társas összejövetelen e hó 25-én már a szervezkedésről tesz előterjesztést a szervező bizottság.

Érdekesnek véljük felemlíteni, hogy a nemzetgyűlés február 16-iki összeülésekor az első képviselő, aki a parlamentbe érkezett egy budai képviselő, *Bénárd* Ágost dr. államtitkár a Kelenföld képviselője volt.

Az orosz fogságban selymődő magyar hadifoglyok hazaszállításának nagy és szent ügye, melyet *Haypál* Benő lelkész tett gyönyörűen szövé legutóbbi számunkban, erős visszhangra talált Buda társadalmában. Megindult az adakozás, részben a *Belvárosi Takarékpénztárnál*, részben lapunk útján, a jelentkezés sorrendje szerint adakoztak:

Váli Gábor 10.—
dr. Lendl Adolf és neje . . 100.—
Schwartz-szanatórium . . . 500.—
Komlós Jenő és neje . . . 500.—
amihez hozzájön a múlt számban kimutatott . . . 100.—
Eddigi gyűjtésünk 1210.—

A tabáni róm. kath. plébánia templomban február hó 22-én d. e. 1/211 órakor a Tabáni Egyházi Énekkar Fővezető: G-dur miséjét vegyeskarra adja elő. Offertorium: Stabat Mater Karnagy: *Calligaris* Ferenc.

Theater parré lesz március hó 1-én hétfőn este a *Várszínházban*, melyet a M. O. V. E. rendez jótékony célra. Bemutatásra kerülnek élő képek, táncok és egyéb látványos szórakoztatás. Az est védnöke *Horthy* Miklós fővezér. Kezdetre pontban fél 7 órakor. A kivételesen fölemelt helyárak dacára nagy az érdeklődés az est iránt.

Bernolák Nándor dr. a debreceni egyetem nagyevü rektora, a ki Buda szülőltje, ismét Budán él. A románok elől menekülni volt kénytelen, a kik elfogatási parancsot adtak ki az ottani egyetem egész tanári kara ellen. A hazafias postások úgy segítettek rajtuk, hogy a postán jött parancsot egy nappal későbbben kézbesítették s ezt a napot a tanári kar arra használta fel, hogy Debrecenből elmeneküljön.

Budai dal köszöntötte a Nemzetgyűlést összeülése napján a megnyitó ünnepen és ezzel ismét egy hervadt babérlevelet fűzött felszázados dicsőítés koszorújába a Budai Dalárda. Az országház kupolacsarnokában a hercegprímás által pontifikált *Veni Sanctae*-misén elénekelt a dalárda *Volkmann* Róbert D-dur miséjét olyan kiváló betanulással, hogy néhány tájékozatlan napilap azt írta jelentésében, hogy a *Nemzeti Operaház* énekkara adta elő. Bár volna a nemzeti operának ilyen énekkara. A misét és Aggházy: „Ima a hazáért” című megható kórust *Hoppe* Rezső karnagy dirigálta. Azonkívül elénekelt még a Budai Dalárda a Himnuszt, Erős várunk az Isten és a Szózatot *Szeghő* Sándor karnagy vezetésével, akinek ez volt a dalárda élén az első nyilvános szereplése. Az országház gotikus kupolacsarnokában nagyszerűen érvényre jutottak a dalárda finom pianói és hatalmas fortéi és a *Benediktus* szólistájával *Schuler* Alajos, *Homonnay* László, *Schreiner* Rezső dr. és *Sallay* Nándor magával ragadta az egész hallgatóságot. Az egyesület próbáit ezentúl a Szénatéri tornacsarnokban tartja.

Gál Gyula és még igen sokan lépnek fel a február 21-én délután 5 órakor a budai katolikus kör dísztermében rendezendő művészestélyen.

Meghívó. „A budapest—ujlaki r. k. egyházközség rendes évi közgyűlését február hó 29-én d. u. 1/4 órakor tartja meg a III. Lajos-utcai polgári leányiskola tornatermében. A gyűlés legfontosabb tárgya az egyházközségi képviselők megválasztása lesz. A tagokat ez uton is tisztelettel meghívja:

Pongrácz József

administrator, egyházi elnök.

A nagybójtai szentbeszédek a budavári Nagyboldogasszony-templomban minden pénteken délután 5 órkor *Hass* Brokárd karmelita atya mondja.

Az adóösszeíró bizottságok megalkultak Budán és hivatásuk, hogy 1919-ik évre a jövedelem és vagyonadót kivessék. A budai kerületekben összesen 6 bizottság fog működni. Rendes tagokká megválasztottak az I. kerületi 1. számú bizottságba: *Bátori* Károly és *Mészáros* Ferenc; a 2. számú bizottságba: *Gamauf* Géza és *Pakányi* Ferenc; a 3. számú bizottságba: *Willinger* Ferenc és *Bertsik* Kálmán. A II. kerület 1. számú bizottságba: *Talabér* István és *Biscara* Endre; a 2. számú bizottságba: *dr. Delhaes* Rigaud és *Lauermann* József. A III. kerület 1. számú bizottságba: *Sárosi Bocskó* János és *Schmidkunz* Lajos. Megválasztottak azonkívül minden bizottságba három-három póttagot. Az I. kerületi bizottságok a magyar állami adófelügyelőség helyiségeiben (I. ker., Attila-utca 14. szám alatt) fognak működni.

Budai tanárok is bekerültek egy Országos Középiskolai Tanár-Egyesület tisztikarába. *Schmidt* Márton igazgató alelnöknek, *Marczinkó* Ferenc szerkesztőnek és *Koczogh* András titkárnak. Az új tisztikar egyúttal a destruktív iránytól való eltérést garantálja.

Két egyetem lesz Budán és már márciusban lesznek az előadások a Budán székelő *kolozsvári* és *pozsonyi* fuzionált egyetemen. A jogi kar az I. ker. Attila-utcai állami főgimnáziumban fog működni. A bölcséleti, történelmi, matematikai és természettudományi kar pedig a Győri-uti preparandiában. Az orvosi kar elhelyezése még némi nehézségeket okoz, de ez is inkább megvalósítható itt Budán, mint bármely vidéki városban, ahol nagyobb kórházak hiányában ez most lehetetlen volna és esetleg két évi előmunkát is igényelne.

A Kuruc Körre vonatkozólag mult számunk közlését annyiban egészíthetjük ki, hogy annak tagja minden keresztény ember lehet, akinek multja politikailag fedhetetlen, a kommunizmus alatt nem exponálta magát és ebből a szempontból igazságszerű, akár hivatalból igazoltatott. Igazolatlan polgárokat és közismert labancokat nem vesz fel. Célja kizárólag társadalmi jótékonykodás, egészséges közszellem terjesztése és a III. kerületi művelt közönség egyesítése. Különösen távol tartja magát az azokat az elemeket, melyek a kommun után mohón estek neki olyanoknak, kik a kommun alatt semmiképpen sem kompromittáltak magukat, de hogy saját vörösségüket takarják, a fehéreket iparkodtak vörösre mázolni. Mert vannak Óbudán és Ujlakon ilyenek is, — mint mindenhol.

A Szabadpolgári Kör új címen akarják új életre keltetni most, amikor az I. kerület polgársága új társadalmi alapon szervezkedik. Gyűjtő-íveket köröznek, mely a régi Szabadpolgári Kör felhívására, az új szellemnek megfelelő átszervezésére hívja fel az I. kerület polgárait és nőit. Ugy értesülünk, hogy ez az új társaskör a régi Szabad Polgári Kör helyiségeit akarja új étellel, új tagokkal megtölteni és meg akar maradni azok mellett a régi kipróbált elvek mellett, amelyeket *Szebeny Antal*, dr. *Platthy György*, *Hegedűs János*, dr. *Ripka Ferenc* és *Szigethy János* munkált és honosított meg e kerületben. A mozgalom élén dr. *Barantszky Gyula* és *Hoszu István* állanak és már eddig is 500-nál több belépési nyilatkozatot gyűjtöttek az új társaskör megalapításához. Miután a társaskör a kisemberek érdekeit van hivatva elsősorban szolgálni, ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha ebben a közmunkában a társadalom minden rétege kiveszi a maga részét, felhívjuk mi is a budai polgárok figyelmét erre a társadalmi mozgalomra, mert a községi választások csak egy ilyen fix egyesüléssel lesznek mindenki meglegedésére megoldhatók. Különösen az I. közigazgatási kerületben, ahol 3 választókerületnek meglehetősen ellentétes érdekeivel kell számolni. A tagsági díj havi 2 korona és aláírásokat I. Krisztina-tér 1. sz. alatti pártirodában, valamint I. Attila-körút 37. sz. alatt a Szabad Polgári Kör helyiségében lehet eszközölni. A belépés egyetlen feltétele, hogy tisztességes keresztény polgár legyen az új tagnak jelentkező.

A Gellérthegy nyaralók nagy meglegedésére szolgálhat, hogy a főváros végre belátta azt a tarthatatlan állapotot, mely abból származott, hogy egyes utcák között a hegyen nem volt összeköttetés. Teherrel alig lehetett egyikhez-másikhoz hozzájutni és sikos időben a orvost köteleen eresztették le a Bérc-utcából az Orom-utca. Most serpentine összeköttetést létesítenek a két utca között, amelynek építését a napokban kezdik meg.

Az ujlaki harangok. Technikai okokból az Ujlaki Keresztény Nemzeti Egyesülés pártfiókja által tervezett *Kontra-vacsorája* elmaradt, mire a vezetőség — az előre befizetők megkérdezése nélkül — a már befolyt összeggel rendelkezni akar, holott mégis csak a befizető, a vacsoráinak akaró volna hivatva dönteni a pénze felett. Ujlak egy tekintélyes polgára azt ajánlja, hogy a befolyt és körülbelül 3000 koronát kitevő összeg az ujlaki templom új harangjainak megöntésére adassék. Ez állandóan hirdetőné az ujlakiak áldozatkészségét.

Lüktető sportélet van most a Svábhegyen a MAC golfpályáján, melyet erősen kultivál a most Budapesten tartózkodó angol és amerikai társaság. Valóságos autókörző fejlődött ki az odavezető úton, melyet most jobb karba igyekszik helyezni az I. ker. mérnöki hivatal.

A tüzelőfa kérdése oly égető, oly fontos kérdés, hogy aki ezt a kezébe veszi, számíthat a társadalom legmesszebbmenő csatlakozására. „*Hideg tüzhely*” címen a múlt számban megjelent közlemény, mely budai vezérek kezdeményezésére indult mozgalomról számolt be, *Keresztény Fatermelő Szövetkezet* címen, főleg a budai háziasszonyok körében lett erős visszhangra. Az

érdeklődők szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a Fatermelő Szövetkezet törzshelyisége IV., Veres Pálné-utca 9. szám, földszint 3. ajtó alatt van és *Szigethy László* igazgató minden délután 3—6 óráig áll a közönség rendelkezésére. — Szolgáljon e kérdés nagy horderejének megvilágítására, hogy Magyarországon azelőtt évenként 20 millió köbméter tüzelőfa lett elhasználva és ugyanannyi műfa, ami körülbelül 80 millió korona értéknek felel meg. Ez a kereskedelem nem volt megbízható magyar kezekben s ezt a magyarságnak nemzetgazdasági szempontból magához kell ragadnia. Az egész magyar társadalomnak össze kell fognia nagy áldozatkészséggel, hogy minden családnak ez égető napikérdését, mely összességében a legfontosabb nemzeti kérdések egyike, szerencsés kézzel megoldhassuk. Az eddigi jelentések nagy mértéke hamar elsőrangú tényezővé teszi a Keresztény Fatermelő Szövetkezetet.

Lenyomta a köd — a vámorok nyilatkozata szerint — a Ferenc József-híd budai hídfője mellett a járdát és a talajszünyedés oly hepe-hupessá tette, hogy télidőben veszélyes volt ott a közlekedés. Ezen a bajon már legközelebb segít a mérnöki hivatal s a dunaparti gyalogjártót átépíti.

Uj plébánia Budán. A közelmúltban egy nagyobb küldöttség tiszteltgett a polgármesternél, amely a városmajori róm. kath. fiók helyi lelkesedés plébániának való elismerését kérte. A polgármester válaszában kijelentette, hogy a főváros, mint kegyur, szívesen tesz eleget minden jogos kívánságnak és jóakaratu pártfogásáról biztosította a megjelenőket. A templomépítésre a Vármező-utól a Csaba-utáig terjedő dombterületet választották ki a Krisztina-körút mentén, melyre azonban ma még a zsidó hitközségnek van előjoga, de lehetséges, hogy megegyezés létesül a két fél között.

Leégett az iskola, a Hengermalmi-ut 66. szám alatt épült barakkiskola, de a 160.000 koronát kitevő kár biztosítás útján megtérül. — Ez alkalommal már érvényesül az I. ker. mérnöki hivatal agilis főmérnökének, *Gecse Jenő* előterjesztésére hozott városi rendelet, mely szerint a városi épületek fentartását a kerületi előljárásságok műszaki osztálya intézi, ami lehetővé teszi a gyorsabb elintéztést.

Egy kérdés révén kerül ismét szóba a *Budai Napló* régi indítványa, hogy az utca elnevezéseknél a tér vagy az utca elején és végén emléktábla mondja el az illető egyéniség érdemeit, akiről az utcát, teret, utat elnevezték. A hozzánk intézett kérdés így szól: — Ki volt az a Marczibányi, akiről a Marczibányi-teret elnevezték? — A kérdésre azért válaszolunk e helyen, mert egyúttal rávilágít a budai írők, művészek és tudósok most történő alkulásának legrégibb emlékére. — *Marczibányi István* volt az, aki az akadémia létesítése körül folyó küzdelembe elsőnek vetett cselekvést és 1807-ben „irodalmi jutalmazó intézet” létesítésével adta meg a lökést, mely intézet sokáig irányítója volt az irodalomnak és végül 1845-ben bele olvadt a Magyar Tudományos Akadémiába.

Az Anonymus műkedvelő színpad megnyitó előadása e hó 15-én vasárnap volt. Az Első Budapesti Általános Munkás Zene Egyesület kebelében I., Budafoki-ut 14. sz. alatt alakult meg ez a műkedvelő „különítmény” mely a színpadját avatta föl,

melyet a műkedvelők magok állítottak össze. A prólógot lapunk szerkesztője mondotta méltatva ezt az első kulturális előlperést a Kelenföld kevésbé kulturált mezején. Utána *Eitner Ferenc* elnök mondott ünnepi beszédét és azután a „Méltóságos Csizmadia” című bohózat került színre, állandó derűségben tartva a közönséget. A szereplőket sűrű taps jutalmazta.

Az Óbudai Keresztény Társaskör február 13-án rendezte ünnepélyes megnyitóját a volt Polgári Kör összes helyiségeiben, melyek teljesen átalakítva és feldíszítve fogadták az óbudai vendégeket. A helyiségek színülte megtek az egyházak, iskolák, a főgimnázium és a dohánygyár tisztviselőivel és vezetőivel. A polgárság is nagy számmal tettett összejáratásával. Az ünnepély szónokai *Stake János* plébános, *Kontra Aladár* nemzetgyűlési képviselő és *Seidl Ferenc* voltak. A Társaskör megteremtésén sokat fáradtak *Soós István* és *Rácz József*, akiknek köszönhető, hogy a kommunizmus alatt teljesen lerongyolódott épület és helyiségek ma oly tisztán fogadják a Kör tagjait. Az ünnepélyt kellemes együttlét váltotta fel, melyen politikai és társadalmi kérdések kerültek élénken szóba. Így nem utolsó a községi választások kérdése, mely ma állandó aktualitás Óbudán. Nagyön feltűnt, hogy az ujlaki keresztény tábor nem vett részt testületileg. A díszes hölgyközönség, élénken tárgyalta a kerület különféle ügyeit és nagy tájékozódást árukt el úgy az országos, mint a községi politika terén és ezt a távolmaradást is eszmecsere tárgyává tette.

Az állatállomány az I. kerületben a múlt évben a következő volt: 520 ló, 136 tehén, 300 kecske, 500 sertés és 1450 eb. Ámbár a vörös uralom és a románok közgazdasági tevékenysége után alaposan lefogyott. Erről most tett hivatalos jelentést a kerületi állatorvos, hogy a ragadós állati betegségek különösebb mértékben nem fordultak elő. Ebmarás miatt az év folyamán összesen 136 ebet vizsgáltak meg és ezek közül a veszettség csak egy állaton volt megállapítható.

Teaestély A Budapesti Budai Torna és Lövész Egyesület értesíti tagjait, hogy az egyesület társadalmi életének ápolása céljából február hó 21-én este 1/27 órakor a szénatéri versenypálya helyiségeiben

TEAESTÉLYT

rendez, melyre tagjait ezton is meghívja. Jegyek előre a titkári hivatalban (Szénatér) válthatók.

Kilencvenöt árva gondoz az Országos Katolikus Szövetség és a Hadigondozó a Lövőház-utcai Hadiárvaházban amelynek költségeit viselik. A Megváltóról nevezett nővérek gondozák és ápolják őket. Szép kápolnájuk is van, amelynek berendezése majdnem teljes és a közel jövőben *Csernoch János* dr. bíboros hercegprímás fogja nagy ünnepélyességgel felszentelni. Az intézetnek fiókja is van az Uri-utca 62. szám alatt néhai jó Vaszary Kólos egyházi rezidenciájában. Itt valami 40 lánykát nevelnek. Ezek a hercegprímásnak a vendégei. Az épület Uri-utca első szárnyában lakik az egyháztudományok, másik részét átengedte az árváknak.

Rákóczi házi csengettyűje hű másolatát ajánlották fel a III. kerületi Keresztény Kuruc Körnek, mely azt vasárnapi összejövetele alkalmából ünnepélyesen átvette. A lelkes beszéd kíséretében átadott csengettyűt az egész társaság örömmel fogadta és elhatározta, hogy megóvás végett *Lelkes Nándor József* kuruc írónak adja át, aki azt kedves beszéd kíséretében át is vette.

Az Elitfiak mulatságát, e hó 21-ről elhalasztották a járvány miatt bizonytalan időre és az új határnapot lapunk utján tudják meg az érdekeltek.

A Keresztény Szövetség budai fiókja f. hó 12-én tartotta választmányi ülését melyen egyhangú lelkesedéssel *Bajusz Károly* dr.-t az állami főszámszék titkárá, a III. ker. Keresztény Egyesülés Pártja ügyvezető elnökét választotta meg elnököül. *Bajusz Károly*ban a Szövetség agilis és tevékeny vezetőt nyert, akinek ügyszeretete virágzóvá fogja tenni a Szövetséget. Rövid munkássága alatt máris több száz új tag jelentkezett, akiknek legnagyobb része a III. kerület munkásszálához tartozik és nagy reménységgel csoportosul *Bajusz* személye körül. Az új elnök most is nagyobb arányú agitációt fejt ki az óbudai pártkörben, mely szívesen fogadja lelkes működését és ettől várja, hogy a kerület inséges munkásai csakhamar olcsón és biztosan jutnak bővebb élelmezéshez. A Szövetségbe lépés kötelezettsége havi 5 korona tagsági és fönntartási díj. A fiók boltja III., Zsigmond-utca 114. sz. alatt van. Belépő új tagok *Bajusz Károly* dr.-nál III., Bécsi-ut 141. sz. alatt jelentkezzenek. A fióknak már most nagy mennyiségű burgonya, kenyér és huskonzerv áll rendelkezésre, melyet a központ a napokban fog szállítani s a jövő héten kerül szétosztásra.

A költöző dal. Egyik legrégibb művészi egyesületünk, a *Budai Dalárda*, régi otthonából, II., Fő-utca 30 alól a II., Széna-téri korcsolyaházba, a Budai Torna- és Lövészegylet tágas csarnokába költözik. Ez a lakásváltozás nemcsak azért következett be, mert a dalosegyesület tagjai lényegesen megszorodtak, — jelenleg a 183 működő tagból 140 látogatja a dalpróbákat — hanem a nagyszabású művészi program megvalósítása végett hetenként kétszer, *kedden és pénteken*, kell próbákat tartani, mely napok a Budai Zeneakadémia amugy is szűk és tanítással elfoglalt helyiségeiben nem állott a dalosok rendelkezésére. De volt egy harmadik indoka is a költözködések: a Budai Dalárda szorosabb kapcsolatba akart kerülni a Budai Torna- és Lövészegysüleettel, melybe a Dalárda mint alapító tag be is lépett. Ezzel nemcsak a maga művészetének akar nagyobb közönséget szerezni, hanem a test-edzés ügyét művészi hangulattal és törekvéseivel előmozdítani, hogy a nemzeti kultúra minél általánosabban elterjedjen és a budai polgári társadalom minél közelebb jusson egymáshoz.

Gyász. Sulyos csapás érte romhányi *Móser Sándort* és nejét, szül. *Koszmovszky Lujzát*, akinek felejtethetlen gyermekük *Ilonka* e hó 14-én, ifjú életének 7. évében rövid szenvedés után elhunyt. E hó 16-án temették nagyszámú, gyászoló rokonság részvéte mellett.

Kovács Anna Hajnalka február 17-én 24 éves korában elhunyt. 18-án temették el a farkasréti temetőben nagy részvét mellett. Nagyszámú és kiterjedt rokonság gyászolja. Gyászmise március 2-án délelőtt 10 órakor lesz a krisztinavárosi plébánia templomban.

A Baross-Szövetség most adta ki tagjainak *szaknévsorát*, mely 1919. december 1-én lezáratt. Tekintélyes számmal szerepelnek itt a budai kereskedők és iparosok, akiknek névsorát részletekben közöljük számonkint, foglalkozás szerint, betű-

soros sorrendben. Üzleteik, műhelyeik és irodáik fölismerhetők az ajtókilincs fölött elhelyezett sárga-réz plakettől, mely a Baross-Szövetség címerét ábrázolja.

Ásványvíz: Pécel Antal II, Margit-körut 50. — Asztalos: Szabó Gyula II, Fő-utca 79. — Borkereskedő: Czajlik Lajos II, Margit-körut 7. — Címfestő: Váli Gábor II, Iskola-utca 16. — Czipő: Demkó Jakab II, Corvin-tér; Minár János I, Lágymányosi-ut 4. — Cukrászok: August E. József I, Krisztina-tér 3. Boldog Kálmán I, Budafoki-ut 16—18. Bökényi Gyula III, Zsigmond-utca 72. Dumbrava József III, Majláth-utca 16. Friedl F. Ede II, Fő-utca 28. Gáborfi János I, Zsolt-utca 7. özv. Hubacsek Ferencné II, Horváth-utca 9. Nagy Béla és Társa II, Fő-utca 73. Nagy Gyula II, Lánchid-utca 2. Petneházy Lajos II, Korvin-tér 7. Ravasz László I, Krisztina-körut 77. Stangl Lajos István II, Margit-körut 7. Szabó Oszkár és Károly I, Bercsényi-utca 10. Szikora József I, Krisztina-tér 1. Tóth Ferenc I, Alkotás-utca 24. Tomai Lajos II, Markovics Iván-utca 4. Zimka Gergely II, Iskola-utca 22. — Csemegekereskedők: Antóczy Máttyás II, Margit-körut 7. Bastius János II, Zsigmond-utca 7. Bohrandt Zoltán III, Kolosi-tér 2. Brezsnaynszky Károly II, Margit-körut 4. Deutsch Ferenc II, Margit-körut 5/a. özv. Farkas Miklósné II, Fő-utca 7. Fernengel Sámuel I, Krisztina-tér 9. Gaizler Béla I, Tárnok-u. ö. (Vár.) Göczy Lajos I, Vár-fok-u. 8. Irimiás László I, Fűrj-utca 15. Kauzál Irma I, Fehérvári-ut 6. Kedvessy Ede I, Iskola-tér 2. Kloze Róbert I, Zugligeti-ut 19. Kodnár Dömötör I, Attila-utca 23. Lászlóffy Lászlóné I, Vár-fok-u. 11. Lindmayer István III, Vörösvári-ut 125. Lörinczy László II, Margit-körut 12. Mosdóssy László II, Retek-utca 53. Orlay Sándor I, Fehérvári-ut 40. Ott Sándor I, Krisztina-körut 75. Pacher Gyula utóda Tóth Gábor I, Pauler-utca 4. Pintér és Szabó II, Margit-körut 62. Schmidkunz Lajos III, Kórház-u. 17. Schmidt Sándor I, Budafoki-ut 81. Türk Miklós III, Zsigmond-utca 21. Ürge Rezső II, Főh. Albrecht-ut 21. Kopfmann János I, Krisztina-körut 91. Szebelédy Mihály I, Fehérvári-ut 39. — A névsort legközelebb folytatjuk.

Öngyógyítás. Tüdővész, hörgőhurut, számrhurut, asztma, vérszegénység, sápkór, görvélkór, angolkór, cukorbetegség, köszvény, csúz (rheuma), érelmeszesedés, szivbaj, gyomorhurut, májbajok, sárgaság, bélhurut, aranyér, belféreg, vesebajok, neurasthenia, nyavalyatörés, férfi- és női betegségek (vérbaj) stb. otthon gyökeresen gyógyíthatók. Az **Öngyógyítás** című füzetek részletesen felsorolják mindezen betegségek ismeretjelét, tüzetesen megmagyaráznak minden gyógykezelési teendőt s ismertetnek minden hatásos gyógymódot. Az **Öngyógyítás** harmincezer példányban forog közkezen s már számtalan betegett segített gyógyuláshoz. Irja meg betegségét az **Aster** folyóirat szerkesztőségének (Budapest, III., Nád-utca 1), mellékeljen 3 koronát s kérje az **Öngyógyítás** azon füzetét, amely az Ön betegségét tárgyalja. A füzetekben felsorolt gyógyszerek elkészítéséről is gondoskodunk. Díjtalan felvilágosítás délután 3—6-ig.

KÖNYVKÖTŐ

Üzleti könyvek javítását, könyvtárak kötését, ívek fűzését vállalja

KISS JÓZSEF I., ATTILA-U. 23

Kiadó: Virnág és társa.

A budai mozik történetéből.

Ezelőtt 15 esztendővel még nem volt mozi Budán és Pesten is igen gyengék voltak az előadások. Ott kezdődött a filmek javulása és amikor e téren a technika folyton újabb és újabb javításokat tudott eszközölni, hozta Budára az első mozgósínházat Pécsy Manó.

El kell tekintenünk azoktól a kísérletektől, amelyek az első filmkísérletekkel próbálkoztak, az akkori Bombatérén és Városmajorban, de a közönséget lekötöni nem tudták.

Akkor Pécsy volt az egyetlen és csak később jöttek mások.

Tizenkét évvel ezelőtt nyitotta meg Forgácsal együtt a **Batthyány-mozgót** és a Krisztina-körut elején a **Scala-mozgót**, egy évvel később a **Palota-mozgót**.

Ez a három mozi, mint első Budán, a legjobb műsorokat tudta lekötöni és a közönség minden ujdonságot megtalált e három mozgósínház egyikében.

Az első konkurrensnek nem is bírták a versenyt és néhány újabb vállalkozás hamar be is szűntette az előadásokat. Az egyik a **Batthyány-utcaban** a másik a **Fő-utcaban**.

Csak hogy rohamosan nőtt a mozik közönsége és így a három mozgó képtelen volt a közönséget befogadni. Csak éppen vezetett az ujdonságokban. Pécsy Manót úgy emlegették a pesti filmgyárosok, mint budai mozikirályt.

Akkor tett szert világhírré Psylander és Pécsy le tudta kötni a filmeket, úgy hogy sokáig máshol Psylander-film sorra sem jöhetett.

Azután jöttek a Henny Porten-filmek és az amerikai slágerek, de a Pécsy-féle mozgósínházak ezek értékét is rögtön felismerték és ki is használták a közönség nagy gyönyörűségére.

Amikor a magyar filmipar a kezdet nehézségein túl jutott, megint a **Palota**, **Scala** és **Batthyány-mozgó** volt az, mely erősen felkarolta a magyar filmeket, kiválasztva a javát s ezzel erősen hozzájárulva a hazai filmipar fejlesztéséhez.

Ez a három mozgó egész generációkat nevelt magának és ma is járnak oda fiatal mamák, akik mint apró kis leányok itt látták az első moziloadást és itt flörtöltek először apró lovagjaikkal. Ezeket a mult romantikája is ide köti.

Pécsy Manó nagy gondnal ápolta jó viszonyát a közönséggel és igyekezett három mozijához kötni az intelligens közönséget. Ő a **Scalát** vezeti, — a felesége, aki a pesti társaságnak is kedvelt tagja volt — társadalmi egész rutinját érvényesíti a **Palota-mozgó** érdekében. A **Batthyányt** pedig a korán elhunyt Forgács özvegye, Jászai Mihályné vezeti különös nagy gondnal.

Azóta persze megsaporodott a közönség a külső részekben is új mozgóképszínházak létesültek s ma már minden mozinak megvan a saját körzete.

A filmgyárak nagy előszeretettel voltak e három ösmozi iránt, sokszor meg akarták szerezni azokat, de a tulajdonosok szeretete nem engedte azokat idegen kézre.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Mattyu és Csalogány-u. sark).

Vasárnap 3, 1/6 és 8 órákor

A fekete zsoké folytatása

A HALÁLHID

kalandtörténet 5 felvonásban.

A főszerepben HARRY PIEL, a XX. sz. legnagyobb kalandora.

Szeleburdi kisasszony

vigjáték 3 felv.

ELŐZETES JELENTÉS.

Febr. 23-án hétfőn, 24-én kedden és 25-én szerdán

A kormánybiztos

HELGA

Hölgyfodrász-

szalon modern berendezéssel. — Manikűr.

II., Szilágyi-tér 4. sz.

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Etvállal: dinamó és motortekercseléseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

ÓRA és ékszer javítást gyorsan és pontosan jótállással vállalnak

STEINER TESTVÉREK

— órás- és ékszerészek —

II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Faliórakért küldenek. — Ékszer javítások megvárthatók.

CIPŐT

elsőrendűt és szépet

BÉLES JÓZSEF

készít — II. KER., SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkeresztek és rácsok. — Kifűző szerkezetű

takaréktűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet

TÁNC

VOGL IMRE

II., Medve-u. 6

(I. em. díszterem.)

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.

Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Pipere

és háztartási cikkek. Bel- és külföldi illatszer

VADÁSZ

illatszertárban

Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

VESZER

mindenféle régiséget, aranyat, ezüstöt, drágakövet, porcellán figurát, szőnyeget, butort, zongorát, zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Attila-utca 8.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sark.

Minden gyógyszertárban és drogeriában kapható

FROSTOL

fagykenőcs felülmúlhatatlan.

Schultheisz Jenő

SZALON TÁRCINTÉZETE

II., Margit-körut 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.

„Budai Vig Fink” találkozó helye.

MINDERT LEIR!

Kozma-féle Gépíró- és —

SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET

II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors, pontos, megbízható munka.

igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk. gyorsíró tanár. — Telefon: 174—04.

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár- és grammafon

- raktára.

I., Krisztina-körut 151.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
639. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság.
Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24.
Telefon: 129—96.

Felölös szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyilttér sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
március
6-án.

A Közmunkák Tanácsáról.

Írta: Palóczy Antal építész.

Szerző e cikket az „Építő Ipar, Építő Művészet” művészeti és műszaki hetilap számára írta, felhívásunkra készséggel adta beleegyezését, hogy e cikket egyidejűleg a „Budai Napló”-ban is közzétehesse.

A Közmunkák Tanácsára bízott nagy és fontos feladatkörre való tekintettel, melyet az 1870. évi X. tc. ruházott a Tanácsra, gyakran voltunk — sajnos — arra kényszerítve, hogy a Közmunkák Tanácsa intézkedéseit a városépítés vezetésében és irányításában éles bírálat tárgyává tegyük, sőt gyakran kemény elítélésben is részesítettük, végzetesnek ismervén fel kihatásában egyik-másik aktuális városrendező feladatnak általa végrehajtott megoldását.

De nem támadtuk magát az intézményt, csak ismételt adunk kifejezést annak a meggyőződésünknek, hogy a fővárosi Közmunkák Tanácsának működése nem áll a reá ruházott feladatkör magaslatán!

Jelenleg sem látunk okot arra, hogy beálljunk ama kórusba, mely Polónyi elnöknek halála alkalmából a napi sajtóban, részint a Tanács eltörlését hirdeti, részint bifurkálással annak újabb szervezetekké való átalakítását kívánja.

Alaposan és behatóan vizsgáltuk — és belemélyedtünk gyakran a fent idézett X. tc. tanulmányozásába s habár betűszerinti értelmezése tekintetében sokban megváltozott is a helyzet, úgy találjuk, hogy a hivatkozott törvény *intenciói és szellemi tartalma* elégséges támpontokat nyújthatott arra nézve, hogy a fővárosi Közmunkák Tanácsa képes lett volna működésével — a felszított általános elégedetlenség helyett — *osztatlan elismerést* is arathatni, ha áthatja őt a törvény szelleme és ha Budapest fejlődését a *kellő szakismerettel és tudással, magas látókörrel előrelátással* és — bizony még egy kis feláldozó *szeretettel* gondozza és ápolja.

Ebbeli meggyőződésünk magyarázatul némi visszapillantást kell vetnünk a fővárosi Közmunkák Tanácsának keletkezésére és működésének első tíz éves ciklusára. A Tanácsot id. gróf Andrássy Gyula teremtette meg s iktatta törvénybe a törvényhozás által, miután már előzőleg elhatározta volt, hogy Magyarországnak méltó fővárosát megalakítja és miután ez okból a főváros területén több főutvonalat (sugárutat és körutakat) tervezett állami segélyvel létesítenni.

Noha idézett törvény a 11. §-ban kimondatta, az elnököt s ha szükségesnek mutatkoznék, az alelnököt

a miniszterium nevezi ki, a főváros fejlesztése iránti lelkes érdekeltiségében, ő maga vállalta az első elnökséget. Ebből az incidensből kifolyólag terjedt el azután az a felfogás, melyet a Közmunkatanács maga is vallott, hogy a fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke a mindenkor miniszterelnök!

S így ab ovo meg volt fosztva a Tanács működésében a teljesen független és önálló, következetes vezetés lehetőségétől. Mert hiszen bizonyos, hogy a gyakori miniszteriumváltásnak zsidbasztó hatással kellett bírnia a Tanács ügykörének vezetésére, megakasztást szenvedett a következetes haladás, a folytonosság. A magas politika teljesen elfoglalta és lekötötte minden miniszterelnök idejét és munkakészségét, egyiknek sem volt hajlama a városépítés ügyeivel is foglalkozni s dr. Wekerle miniszterelnökön kívül senki sem törődött a fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöki ügyeivel. Csupán dr. Wekerle miniszterelnök mutatott meleg érdeklődést a főváros dolgai iránt, sőt neki köszönhetjük, hogy a főváros építésiügyei jó időn át újabb hatalmas lendületnek indultak.

S így hiányzott az elnöki intézkedésben és vezetésben az állandóság s minden irányítása és vezetése a fontos városépítő ügyeknek a Tanács kebelében alkalmazott, inkább jogi elmékre és — sajnos, de ki kell azt egyszer mondanunk — *műszakilag nem eléggé nagy látókörű egyénekre* volt bízva. S ez különösen 1880-tól fogva vált igen érezhetővé. Abban az időben, amikor a főváros fejlődése meglepő rohamossággal indult s mikor népessége feltűnően gyarapodott s vele, valamint a kor haladásával az egyes feladatok mind nagyobb és jelentősebbé nőttek. S kitűnt, hogy a főváros építészeti kialakításának vezetésében *hiányzik* az előrelátó, kezdeményező törekvés, minden magasabbra törő szárnyalás, amire nézve felvilágosításul szolgálhat a következő példa:

Amidőn a főváros 1887-ben a Tanácshoz intézett átiratában azt kívánta, hogy az Eskü-térről állandó híd építtessék meg a Dunán át (a mai Erzsébethíd), a fővárosi Közmunkák Tanácsa, az akkori pénzügyminiszter, dr. Wekerle által erről véleményadásra felhivatván, 1890. évről szóló hivatalos jelentésében olvasható azt a kijelentést tette, *„hogy a híd ezen a helyen mindenképp és teljességgel célszerűtlen”*.

Mi sem jellemezheti világosabban a fővárosi Közmunkák Tanácsának érzéketlenségét Budapest városépítésének szükségei iránt.

Nem is kell erre nézve több adatot felhoznunk.

Miért nem szólalt fel a kritika a Tanács működésének első évtizedé-

ben? Megfelelhetünk erre is. Azért nem, mert akkoriban a Tanács tevékenységét még erősen áthatotta a *törvény szelleme*, intenciói még frissen éltek az emlékezetben s a Tanács szemmel tartotta a tc. 14. §-ában részletezett hivatását, ahol annak a) pontjában „az egész fővárosra, vagy egyes városrészekre kiterjedő szabályozási munkák előkészítése, tervek készíttetése, a tervekre vonatkozó pályázati programmok kidolgozása” és más ilyenről van szó.

Akkor rendezte a nemzetközi tervpályázatot, a főváros általános szabályozási és felosztási tervének a megállapíthatása végett, rendezett tervpályázatot az Andrássy-uton emelendő bérházak típusára nézve, készíttetett gipszmodellt az Andrássy-utnak miként való kiképeztetése és beépítésének tanulmányozására s e munkáiban kikérte a nevesebb fővárosi építészek véleményét és támaszkodott az ő tanácsaikra.

Az illetékes szakörökkel fentartott ez üdvös kapocs a nyolcvanas évek óta megszűnt, ridegen zárkózott el a Tanács minden a hivatalbeli keretén kívülről jövő indítvány vagy tervjavaslat elől s e sorok írója 1882-ben megjelenő egy városrész szabályozási tervével a Közmunkák Tanácsának előadója előtt, hogy tervét felajánlja, azt nyerte válaszul: „Köszönjük Uram, nekünk nem kell tanács!”

Kétségtelen, hogy ezen rideg elzárkózottság, a műszakilag nem kellő magas nivón álló képesség hiánya voltak nagyrészt okozói a Tanács működése meddőségének, a sokszor téves és hibás intézkedéseinek és határozatainak. Köztudomású, mennyire nem volt a városépítésben a Tanács kezdeményező tényező s hogy intézkedéseivel és elhatározásaival majdnem általában a Tanácsnak *követte* a megvalósultakat, de ritkán vagy alig történt meg, hogy az ő intézkedéseivel megelőzte volna a város haladásának egyes fázisait!

Mindezek után azt hisszük, nem az a bajok orvoslás módja, hogy újabb szervezetet konstruáljunk, szabályokat előírjunk, szavakban, előírásokban állapítjuk meg a teendőket, vagy a Tanácsot egyszerűen eltörljük. A szervezet betűi nem adnak életet, csak annak szelleme s azt találjuk a Tanács törvényszabta hatáskörébe nézve a fennálló törvényben is.

Ha a külföldön széjjelnézünk, úgy fogjuk találni, hogy minden birodalmi fővárosban a városépítés ügyeit *külön fórum*, külön hatóság intézi és vezeti. A *külön fórumra* nálunk is szükség van, amelynek felül kell állani a mindennapi adminisztrációnak munkakörén.

A törvény azt a munkakört eléggé világosan írja körül, egyébként is

elégge megérthető, ha kimondjuk, hogy célja: vezetni és elősegíteni a *fővárosnak építő haladását*. Ennek teljesítéséhez a városépítésben alaposan jártas és gyakorolt, tágkörű tapasztalatu szaktekintélyt kellene odatenni a Tanács vezetőjének s nem laikust, vagy dilettánskodó amatőrt.

Ha Németországban le tudták vonni a világháború ama tanulságát, hogy szükség van minden téren a kellő szaktudásra és képességre s meg kell becsülni ezt a tudást és képességet, *szabad pályát nyitni a tehetségeknek*. Jó lenne, ha mi is okulnánk azon s követnünk kellene a példát, mert hiszen *a teremő és produktív munkára mi még sokkalta inkább rászorulunk!*

A községi választások iránt a budai kerületek közül a legtöbb érzeke mindig Obudának volt, a hol erős harcokat vívtak a multban még a póttagságokért is. Bizonyos forrongást idézett elő egy általunk korábban közölt névsor, mely körül élénk vita fejlődött ki és nagy hibájával azt tudták be, hogy nem *hivatalos* lista. Mi, akik sohasem voltunk pártlap, hanem kizárólag Buda érdekeit tartottuk mindig szem előtt, e kis kavarodás után, kötelességszerűen tájékoztunk Obudán is, Ujlakon is és orientálódásunk eredményeképpen jelenthetjük, hogy — nem csalódtunk és a kormányzó párt is körülbelül ezt a listát kénytelen elfogadni. Mert ha közigazgatási kerületenkint szavaznak akkor legjobb esetben 14, de ha választói kerületenkint történnek a jelölések és szavazások, akkor alig ha jut több egy kerületre mint 10 jelölt. Obuda-Ujlakon az volt a terv, hogy a ker. nemz. párt két elnökségéből 2—2 tagot jelölnek, továbbá a 4 lelkészt, azonkívül dr. Botzenhardt Jánost és Zboray Gyulát. Ez 10 jelölt s így már jelölt nem jutna a Római-fürdő érdekeltiségének, a szőlőműveseknek, iparosoknak, kereskedőknek és a nőknek. Ezt elkerülendő, úgy véli a polgárság, hogy tisztán a neveket kell tekinteni és nem testületeket, de azok képviselőjék bizonyos fogban a testületeket. Ezen az alapon készült az alábbi lista: — dr. Botzenhardt János, Zboray Gyula, Kontra Aladár, Hilberth Vilmos, Szörényi Rezső, Schmidt Kunz Lajos, Rácz József, Lopes Gyula, Seidl József, Schlosser Károly, Pfeiffer István, Berczik Árpád, Terletter Olga. Ebben megtalálna minden érdekeltiség a maga képviselőjét. — Csakhogy ezzel szemben állanak azok a listák, a melyeket Stern József dr., az intellektuellek, az épredő magyarok, a kiscigádák és a Schubert párt állítottak fel.

Fölébredt Buda.

Budai írók művészek és tudósok alakuló gyűlése.

Mintha igaza volna a pesti sajtónak! — Fölébredtünk. Elsősorban Buda értelmiségét ébredt arra az öntudatra, hogy Buda érdekében tömörülnie kell és az ország vezetését a „fehér” Buda kezébe kell letenni kulturális téren. Az óbuda-ujlaki *Kurucz* körből indult ki annak a régi eszmének a felkarolása, hogy a Budán élő írókat, művészeket és tudósokat össze kell hozni erős, hatalmas kulturális társaságba, mely kezébe venné Buda kulturális haladásának ügyét.

Ezelőtt három évvel már történtek erre nézve kísérletek, de az akkor elvetett magot nem engedte életre kelni a háború.

A forradalmak után bekövetkezett csend alkalmasnak bizonyult erre és a szerda esti összejövetelek mind népesebbé váltak. Az eddigi összejöveteleken 162 Budán élő író, tudós és művész jelent meg összesen. Az esti közlekedés lehetetlenné teszi, hogy mindenki részt vegyen minden összejövetelen. Az eddigi találkozások célja az volt, hogy a társaság megismerje egymást.

Az e heti szerdai összejövetel már komoly célokat tűzött maga elé és az érdekelték nagy számban vettek részt. Ott voltak:

dr. Angyal Pál, August István, Badál Ede, Balogh Pál, dr. Bán Aladár, Becsey Antal, Bene György, Berényi László, dr. Czákó Elemér, Dura Máté, Erdélyi Rezső, Eperjessy Béla, Femes-Beek Mária, Géczy István, Gyöngyössi László, Györgyfy György, Hódy Lajos, Kerecsény János, Lelkes Nándor József, dr. Lendl Adolf, dr. Massányi Ernő, dr. Morvay Győző, dr. Pacséry Károly, Paikert Alajos, Palla Jenő, Palóczy Antal, Palóczy Viktor, Peterdy Sándor, Szávay Gyula, Szávay Zoltán, Szekula Gyula, Szentgyörgyi Árpád, Szigeti János, dr. Sziklay János, Szilágyi Károly, Szóts Gyula, Toásó Pál, Ujj Gyula, Vass Árpád, Viraág Béla.

A pilseni sörcsarnok külön diszterme egészen megtelt és *Morvay Győző* dr. felkérésére *Viraág Béla* lapunk szerkesztője megtette rövid előterjesztését, mely három kérdésben kérte a társaság döntését: — Az alakuló kulturális társaság címe — a rendes találkozások helye és ideje, — és egy szervező bizottság kiküldetése ügyében. Szerinte a különféle nézetek közül kialakult az a vélemény, hogy szükség van Budán oly politikától mentes egyesülésre, ahol délután 3 órától éjfélig a Budán élő írók, művészek és tudósok megfelelő kényelmes helyiségben ujságot, könyvtárt, társaságot éltet és italt találnak, — de szükség van egy komoly kulturális testületre, mely a tudomány irodalom, művészet terén irányt szabjon Budának. Ezeket kell összeegyeztetni. Így alakult ki az a nézet, hogy az új társaság címe Budai Akadémia legyen. A magyar tudományos akadémia mindent csak tudományos szempontból, — a Szent István Akadémia, de mindent keresztény szempontból tekint, — ám a Budai Akadémia vezérlő szempontja a nemzeti irány volna. Más nézetek a Kisfaludy társaság mintájára alakítandó társaság, ismét mások kulturális társaságot óhajtanak. Kérte, hogy a társaság ezt vita tárgyává tegye azzal a kérdéssel együtt, hogy mely napokon, hol és a napnak

mely idejében találkozhatné kedveztőbb körülmények között a társaság.

Együttal előterjesztést tett az iránt, hogy újabb szervező bizottságot küldjön ki a társaság, mely azután a legközelebbi gyűlés elé kész programot terjesztene felöllelve a szervezkedés minden részletét és a bizottság elnökévé fölkérendőnek vélte elnöknek Szávay Gyulát, a bizottságba való közreműködésre pedig a következőket jelölte a társaság: dr. Baranski Gyulát, Becsey Antalt, Femes-Beek Máriát, Palóczy Viktort, Peterdy Sándort, Szilágyi Károlyt és Viraág Bélát. Ez volna a kigondoló bizottság.

Kedves humorral kezdte a vitát az elnök: Szávay Gyula és adta tovább a szót Balogh Pálnak, aki után Peterdy Sándor szólt a címhez és a Budai Fészek, vagy Budai Otthon címet ajánlotta. Szekula Gyula köszönetet mondott azoknak, akik ezt az illusztris társaságot összehozták és méltatta a Budai Napló működését, mely kizárólag Buda érdekeit tartva szem előtt ezt a nagy szerepre hivatott társaságot is összehozta. Utána Becsey Antal emelkedett szólásra és mesterien megvilágította azt az egész perspektívát, mely az új társaság működési köre előtt áll az utcák elnevezésétől, a szobrok elhelyezésén, Gellérthegy rendezésén, állandó színházon ál, mint Buda kulturális ismerete teljesitene kultur missziót, vándor előadásokkal, a természettudományok ápolásával és így tényleg Budai Akadémiává nőhetné ki magát. Gyönyörűséggel hallgatta fejtegetéseit a társaság. Ez után Szóts Gyula ajánlotta, hogy *Virág Benedek* nevét vegye föl a társaság, aki tudós és író volt egy személyben. Dr. Sziklay János új irányokat jelölt meg. A történelmi emléktáblák elhelyezése és egyáltalán Buda történelmi jellegének kidomborítása a képzőművészet és zene terén. Tárlatok és kiállítások rendezése. Géczy István utalt arra, hogy Budapest most nincs színház, mert mind üzérkedik s így fontos volna, hogy tisztán művészi és irodalmi szempontoknak hódoló színház épüljön Budán. Tartalmas felszólalásában Angyal Pál a „Budai Kultur Egyesület” elnevezést ajánlja. Végül dr. Morvay Győző indítványozta, hogy a társaság hivatalos lapját, a *Budai Naplót* intenzív közreműködéssel támogassa, fejlessze tovább s ha már eddig is Buda szellemi életének volt a szószólója, tegye hivatalosan is azzá, oly módon, hogy a társaság minden tagja lássa el hosszabb-rövidebb közleményekkel, igyekezzünk előfizetői körét nagyobbítani agitálással és fejlesszük fokozatosan napilappá, amivel elégtételt szolgáltatnánk a szerkesztőnek, aki az életét, minden óráját Buda érdekeinek szolgálatába állította és oroszán része van a budai öntudat fölébresztésében. Magas színvonalon állott eddig is a *Budai Napló*, de ha a Budán élő kétszáz író, művész és tudós látja el a lapot rendszeresen, akkor oly magas nivót ér el, mely Buda határán túl is világít majd.

A lelkes szavak hatása alatt a társaság is lelkesen tette magáévá az indítványt, ünnepelte a szerkesztőt és határozattá vált, hogy mindenki a maga körében hatalmas agitációt indít a lap érdekében.

Elhatározta a gyűlés, hogy jövő szerdán, március 10-én ismét összejön este 6 órakor II., Fő-utca 8. sz. alatt

és a szervező-bizottság előterjesztése alapján határoz. Addig is kéri ugy a jelenvoltakat, mint az összes eddig meghívottakat, hogy véleményüket, terveiket, észrevételeiket közöljék a Budai Napló szerkesztősége útján I., Bors-utca 24. (Telefon: 129—96.) a szervező-bizottsággal.

Választ a Krisztina!

Slachta Margit ünneplése. — A földarabolt egység. — Csilléry András, Baranski Gyula és Perczel Béla. — Az Antiszemita Párt nyilatkozik.

Nincs poézis a politikában és a szépen indult választási mozgalom kezd a megszokott mederben a megszokott formák között lefolyni.

Slachta Margit csak nagy küzdelemmel tudja majd a mandátumot megszerezni és máris megindult több irányban a mozgalom, hogy férfi-ellenjelöltet állítsanak neki.

A politikai hét Slachta Margit nagyszabású ünneplésével kezdődött és a nők tábora az egész városból, még Pestről is átvándorolt és szüntelenig megtöltötte a budai Vigadó nagytermét kedden délután, hogy tünessen az egyetlen nőjelölt mellett, aki ekkor mondotta el programja első részét, a második részét 9-én kedden délután 5 órakor szintén a budai Vigadóban, míg a többit szombaton 5 órakor a Ferenc József-teremben, vasárnap 6 órakor a tabáni iskolában és hétfőn az Attila-utcai tornacsarnokban szintén délután 5 órakor mondja el.

A nagygyűlést Joanovich Pál v. államtitkár nyitotta meg mint elnök, megemlékezvén arról, hogy Haller István, a kerület képviselője leköszönt, a kerület abszolút többséggel és a központ hozzájárulásával Slachta Margitot jelölte hivatalosan. Majd egy bizottságot küldtek ki a jelöltért, hogy mondja el programbeszédét. Amíg a küldöttség eljárt, Stadler Frida arról a lelkesedésről szólt, amelynek most sem szabad hiányoznia. Még gróf Klebersberg Kunó ajánlotta melegen a jelöltet. Lelkes éljenzés fogadta a terembe lépő Slachta Margitot, aki a lelkes tüntetéstől alig tud szóhoz jutni.

A női lélek meglátta — ugymond —, hogy az összerombolt világot csak a munka mentheti meg. Az egyént, a lelket akarják a parlamentbe vinni. Az egyén, az ember, a család boldogsága a cél. A nyomor már a középosztályt is kikezdte, csupán azért tud még valahogy ellentállni, mert még van, amit el lehet adnia. Óriási feladatok állanak előttünk, a nyugdíjasok, betegek, rokkantak, árvák, özvegyek ügye. Munkanélküliség rendezése, az anyaság védelme, progresszív adórendszer, luxuscikkek és mulatóhelyek nagy megadóztatása. A nagybirtokot keresztény kezekre kell juttatni. Drágaság, élelmiszerhamisítás ellen fel kell venni a küzdelmet. Az ácsorgást meg kell szüntetni termelő-, vásárló- és fogyasztó szövetkezetek útján. Mindezek nemzeti problémák, melyek meg nem oldása nemzeti katasztrófa. Mint budai programponthoz a Tabán szabályozását is megígéri, ám határidőt a mai viszonyok mellett nehéz volna megállapítani.

Utána Huszár Károly miniszterelnök mondott nagyszabású beszédet, többek közt kijelentve, hogy nem lenne tökéletes a parlament hangja és határozata, ha a nő szava bele nem vegyülne. Slachta Margit, az egyetlen női képviselő bevonulását a parlamentbe új szín, új hang végül.

Slachta Margit jelölése mellett igen melegen beszéltek Kontra Aladár és dr. Virter László nemzetgyűlési képviselők, Czirin Ferencné, Nagy István és Loskai István.

A nagygyűlés Slachta Margit melegen ünneplésével fejeződött be.

A kerület független polgársága dr. Angyal Kálmán, Baka Endre, Bieber Károly, Damsits Nándor, dr. Gyulay Ágost, Hemberger Lőrinc, Kohautek Lajos, Nemes Mihály, Pathó István, Pakányi Ferenc, Szóts Gyula, Szabó Sámuel, Spur István, Varga Antal és számos más, a Krisztinaváros és a Vár társadalmában számottevő egyéniség vezetése alatt tömörült, hogy dr. Baranski Gyula mellett foglaljon állást, akinek óriási érdeme az I. választókerület osztatlan állásfoglalása Haller István mellett és akinek évtizedes, önzetlen, nagy munkáját a keresztény irány és a kerület érdekei mellett okvetlenül honorálni akarják azzal, hogy a kerület képviselőjévé megválasszák. Baranski mellett foglalnak állást a régi Szabadpolgári Kör tagjai és a kerületi keresztényszociális gazdasági párt legtöbb tagja, akik érdeműs vezérüket minden áron a nemzetgyűlésben kívánják látni.

Baranski eddig elhárított magától minden politikai szereplésre vonatkozó felhívást, de a polgárság akaratának impozáns megnyilatkozása elől nem fog kitérhetni.

Csilléry András érdekében is erős mozgalom indult meg a kerületben és ennek — ahogy más oldalról értesülünk — Wein Dezső dr., a párt központjának ügyvezető elnöke, Hosszu István, az I. kerületi párt-szervezet ügyvezető elnöke, Láng József igazgató, dr. Szabó Árpád, titkár, állanak, mint akik elejétől fogva ellenezték egy nő jelölését és azt vallják, hogy a kerületi választmány, mely Slachta Margitot jelölte, már összetételénél fogva sem lehetett illetékes a jelölésre. 500 aláírással ellátott memorandumot nyújtanak be a Keresztény Nemzeti Egyesülés pártja elnökségéhez. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének politikai osztálya is támogatja dr. Csilléry András jelöltségét.

A Krisztinavárosi Kaszinó tagjai között, akik az I. választókerület területén laknak, mozgalom indult meg Perczel Béla jelöltetése érdekében és legközelebb ez ügyben értekezletre hívják a párt tagjait.

Hire jár, hogy jelölni fogják a kerületben Wekerle Sándort, Szentirmay Ödönt és a volt képviselőt, Szigeti Jánost, akinek nagy pártja van ma is és főleg a Tabán áll mellette. Továbbá Franke János, a radikális keresztényszociális párt jelöltje és fellép Török Elemér is, az antiszemita párt jelöltje.

Az Antiszemita Párt elnöksége részéről felkértünk az alábbiak közlésére:

A zsidóállam bukása után elnökünk, Török Elemér, mint Ébredő-vezér, lázas energiával támadta a destruktív elemet és szította a keresztény fellángolást, tollal, szóval s erőteljes akciókkal, míg végre betelt a mérték. Miután a Lovászypártba vezetett deputáció élén le-

delepte Garami Ernőt, mint Kun Bélák cinkosát és felszólította Lovászyt a félreállításra, a románokkal elhurcoltatták, hogy ártalmatlanná tegyék. Ő azonban megszökött, az akkori kormány tanácsára Dunántulra menekült, ahol — a tapolcai kerületben — a keresztényszociális párt hivatalos jelöltje volt.

Távollettében (mely idő alatt sem a kerületében tartózkodott, hanem egyesülete érdekében és a keresztényszociális párt jelöltjei érdekében végig agitálta Dunántul) az ellenség jól bevált szokása szerint a rágalmak pergőtűzét indította ellene. Természetesen, hogy úgy az Ébredő Magyarok Egyesülete, mint a keresztényszociális párt a legtüzesebb vizsgálattal felelt a támadásokra. Az Ébredő Magyarok Egyesülete ekkor a következő átiratot küldte a keresztényszociális pártnak:

Másolat.

Ébredő Magyarok 510/919.
Egyesülete szám.

Tárgy:

Átirat a Keresztény Szociális Pártba Török ügyében.

A keresztény szociális gazdasági párt Vezetőségének

Budapest.

Török Elemér érdemes tagtársunk ellen legutóbbi hetekben a keresztény magyar szervezkedést rossz szemmel néző körökből olyan tendenciájú rágalomhadjárat indult meg, mely hozánk is eljutván, vezetőségünket arra készítette, hogy egy tagtársunk, mint egyesületünk erkölcsi jóhírének érdekében ez ügyben a legszigorúbb és legtárgyalagosabb vizsgálatot indítsuk meg.

E vizsgálatunk befejeztetvén, tagtársunk személye teljes tisztaságban áll a vizsgálatot vezető bizottság és az egész választmány előtt.

Török Elemér, ki öskeresztény család sarja, kora ifjúságától fogva a keresztény ügy szolgálatában állott és hogy őt e harcában sebek érték: ez neki csak dicsőségére szolgálhat és alkalom arra, hogy mindnyájunk szeretetét és tiszteletét személye iránt még inkább növelje. Midőn megállapíthatjuk, hogy előtünk kétséget kizáróan bebizonyosodott a galádsága és igaztalansága mindama vádaknak, melyeknek bevallott célja volt őt, keresztény ügyünk bátor harcosát szent hazánk porondjáról letaszítani, nem mulaszthatjuk el az alkalmat, hogy mindezt a t. Pártvezetőség tudomására hozzuk, annyiival inkább, mert tudjuk, hogy közös ellenfeleink tagtársunk elleni rágalmaikat a Keresztény Szociális Pártba is beírányították.

Kérjük egyben a t. Pártvezetőséget, hogy tagtársunknak az ő bátorságának és akcióképességének a közös ügy érdekében minél tágabb teret biztosítani méltóztassék.

A választmány nevében:

Budapest, 1919. október hó 11-én.

Dr. Fodor Gyula s. k.,
főtájtár.

Kérjük még a következő okirat közlését:

Másolat.

A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánysága.

133.93/1919.

Bizonyítvány.

Török Elemér, sárvári születésű, 33 éves, róm. kath., hírlapíró, önigazolóhoz szükséges erkölcsi bizonyítvány kiadása iránti kérelmére hivatalosan bizonyítottatik, hogy itt tartózkodása alatt 1908-ban a budapesti kir. törvényszék által rágalmazás miatt elítéltetett. Más büntetért, vagy vétésért büntetve nem volt.

Budapest, 1919 október 16-án.

(P. H.) Koháry, rendőrfőtan.

(Tudniillik Török Elemér 19 éves kezdő hírlapíró korában feljelentésben és nyomtatásban leleplezett egy zsidó panamát. Állításainak egy ré-

szét azonban a tanuk egy része a tárgyaláson már nem igazolta.)

A keresztényszociális párttól, mely saját reputációja érdekében szintén lefolytatta a vizsgálatot, szintén akceptábilis elégtételt kapott Török Elemér, ki — miután hasonló természetű támadásokkal szemben ilyenformán immunissá vált, a Keresztény Nemzeti Egyesülés kebelében múlt év október havában megalapította az Antiszemita Pártot, azzal az intencióval, hogy a közös ügyet a keresztény irányzat vezetésébe beilleszkedve, azzal harmóniában szolgálja... Így érkezett el pártunk decemberi nagygyűlése, melynek határozati javaslatát még a Keresztény Nemzeti Egyesülés egyik miniszterével való megbeszélés alapján készítette el Török Elemér. Tekintettel azonban arra, hogy a Népszavánál a gyűlés napján történt népitélet miatt Huszár őt tette felelőssé, bejelentette kilépését arra az időre, míg a keresztény irányzat vezetése más kezekbe nem kerül.

Azóta az egyesülés keretén kívül, de a legideálisabb, a megalkuvást nem ismerő keresztény program keretén belül harcol pártunk, melynek Isten és ember előtt joga és kötelessége igazságát bevinni a nemzetgyűlésbe a nemzet céljért: a teljes tisztogatásért.

Annyival inkább megdöbbenő és érthetetlen, hogy ugyanazok a támadások, melyek annak idején a destruktív oldalról intéztettek, most keresztény oldalról érik elnökünket, éppen arról az oldalról, mely tudatában van elnökünk idealizmusának és intakságának.

Le kell ebből vonnunk a konzekvenciákat és ki kell jelentenünk, hogy amennyiben azonnal nem szűnnek meg ezek a kinyomozhatatlan leshelyekről irányított mérgezett nyilazások, kénytelenek leszünk a személyeskedésre vonatkozó elveink ellenére cselekedni.

A magyarországi Antiszemita Párt.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő taláható d. u. 3—4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

A Budai Napló ügyét szeretettel karolta fel olvasóközönsége és újabb kar mint alapító tagok járultak a lap fentartási költségeihez: herceg *Hohenlohe-Clodvigné* biztatón kedves sorok kíséretében és gróf *Edelsheim-Gyalay* Lipót 3000 koronával, újabb kar ismét gróf *Karátsonyi* Jenő, gróf *Károlyi* Imre és *Szentesi* Antal püspök 1500 koronával. Ezenkívül egy ismeretlen, a lap régi olvasója, 1000 koronával, de nekünk minden pénznel értékesebb levél kíséretében, amelyben kifejti, hogy eddig a budai lapok félreértették hivatásukat és a napilapok témáját képezték, Budát nem érintő kérdésekkel foglalkoztak és a budai eseményeket csak utólag, legtöbbször a napisajtó hírei nyomán regisztráltak. A *Budai Napló* az egyetlen, mely folyton új budai eszméket vet fel, előkészíti azokat és kizárólag budai ügyekkel foglalkozik magas irodalmi nívón, pártat-

lan igazsággal és külön tanulmányra valló tudással.

Köszönettel nyugtazzuk itt a jól-eső elismerést és az alapítók anyagi hozzájárulását.

Az Ujlaki kath. autonómia, mely már a kommunizmus alatt, júniusban megalakult, február hó 29-én tartotta ezidei közgyűlését. Az 1400 tagból álló (8000 katolikus van Ujlakon) egyházközségből kevesen alig százan jelentek meg. Az ujlaki adminisztrátor mint egyházközség elnöke lelkes szavakban rajzolta az egyházközség megalakulását, mikor a papság és a templom gondozását a hívők magánérdekének nyilvánították ki, s mégis összeállott vagy 1800 ember, hogy vállalásához híven folytartsa templomát és papjait. Ebből az 1800-ból később a kommun. leveretése után 400 kivált, főleglegesenek tartván szerepét, a mikor ismét kegyuraság alá került a templom. Ennek ellenére az egyházközségi adó rendszeren befolyt, mely havonként körülbelül 4000 koronára rug. Ebből és a város dotációjából, összesen 6000 koronából áll a templom jövedelme, mely az épületek fentartására fordítatik. Bizony édes kevés. A titkári és pénztári jelenték közfelkiáltással elfogadták. Meglepetés volt azonban az oktroyszerű tisztújítás. A templom kapujára kiszögeezett listát egy kézfordulásra elfogadottnak nyilvánították, ami a jelen voltak nagy részénél némi visszatetszést szült.

Slachta Margit az I. választókerület Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának hivatalos jelöltje. Kassán született 1884 szeptember 18-án. Régi lengyel nemesi családból származik: atyja zadjeli és nádas *Slachta* Kálmán, anyja saárosi *Saározy* Borbála. Kitiűző nevelésben részesült. Tanulmányait Kassán és Kálcsán végezte. Külföldi utat tett, Svájcban, Olasz- és Németországban. A győri polgári iskolában tanított, azután Budapestre került és a Csalogány-utcai állami képzőben is működött, majd állásáról lemondván, egészen a szociális munkának szentelte minden idejét. Ezen a téren hozta össze utja újra *Farkas* Edith-tel, akinek a Szociális Missziótársulatra vonatkozó eszméit elsőnek értette meg és első követője lett. 1908-ban megalakult a *Szociális Missziótársulat*, melynek első tagja ő volt. Mint a „Magyar Nő” című keresztény nőmozgalmi hetilap szerkesztője, a női választójog harcárává szegődött. A Károlyi-rezsim alatt nem egyszer testi épségét is kockáztatta a szociáldemokraták ellen való keresztényszociális küzdelemben. A *keresztény női tábor* őt ismeri vezérének.

Három egyfelvonásos színdarab kerül színre e hó 7-én este 6 órakor az „Anonymus” műkedvelő színpadon, mely az „Első Budapesti Általános Munkás Zene-Egyesület” kebelében alakult a Budafoki-uton. A „Végrendelet?” című azutáni. Nem jut eszébe” című, ahol Vukovics Gizike is föllep és végül „A Boudoirok királya” című játék, a főszerepben Tolnai Mariskával.

A M. O. V. E. estjén üdvözötte Buda közönsége először az ország kormányzóját a budai Várszínház ódon falai között abból az alkalomból, hogy a Magyar Országos Véderő Egyesület a fővezér és kormányzó tiszteletére, ott ünnepi diszeloádást rendezett. Az ami a színpadon történt egy színpompás, izig-vérig magyaros képet nyújtott abból a szép multból mely mindnyájunknak oly kedves s a amelynek nyomdokain haladnunk kellene a bizonytalan jövőben. A MOVE fiatal gárdája az előadás keretében oly tökéletes műélvezetet nyújtott amit műkedvelők

csak nyújtani képesek. Művészi tökélyre emelte az est színvonalát *Odry Árpád*, *Jászai Mari* és *Császárné Alszei Irma* gyönyörű előadása. A műkedvelők előtt is meghajítjuk a zászlót és rájuk hintjük az elismerés virágait a Szibériában selylő magyar véreink nevében a kiknek hazaszállítási érdekében az előadást rendezték. *Endrődi Béla* fejtett ki elismerésre méltó és nagy munkát a rendezés körül. Az estélyen megjelent *Horváth Miklós* fővezér és kormányzó egész családjával. A színház bejáratánál *Latabár Károly* gondnok üdvözölte. A páholyokban s a nézőtérben ott láttuk Buda és a magyar társadalmi élet kitűnősegeit, a kik adományaikkal tekintélyes összeget juttattak a jótékony célra.

Függőben maradt egyelőre a „Virányos-kutvölgyi” és a „Buda hegyvidéki” egyesületek fúziója, mely a Perczel Béla elnökelete alatt február hó 28-án tartott választmányi ülés egyik főpontja volt. A „hegyvidéki” egyesület ugyancsak Perczel elnökelete alatt március hó 1-ére hívta össze tagjait választmányi ülésre és elhatározta, hogy a „virányos-kutvölgyi” egyesülettel, a Kossuth Lajos asztaltársasággal és a Pasaréten létesített közművelődési egyesülettel együttesen ünnepli meg március hó 14-én vasárnap délután 4 órakor Budagyöngye helyiségeiben a szabadság harci emlék napját, március idusát.

Nagycsütörtökön rendezi a *Budai Dalárda* nagyszabású egyházi hangversenyét a Városi Színházban, mely alkalommal előadja Wagner Richard világhírű művét, az „Apostolok vascsoráját” és Volkmann Róbert D-dur miséjét a filharmónikusok teljes zenekarának kíséretével. A nagyszabású zenei esemény iránt Pesten is nagy az érdeklődés.

Disztagok ünneplése. A „Dalkoszorú-Dalfűzér” egyesült dalárdának választmánya a titkár előterjesztésére *Kontra Aladár* és *Schieszl* Henrik nemzetgyűlési képviselőket disztagjaul választotta meg. Az erre vonatkozó diszoklevelet egy nagyobb küldötség élén *Tóth* Ferenc ügyvezető elnök, már átadta *Schieszl* Henriknek, aki a küldötséget otthonában vendégül látta. E napokban adják át *Kontra Aladár* kerületi képviselőnek is a diszoklevelet *szerenaddal* egybekötve. A két művészies kivitelű diszoklevelet *Pakoss* Ferenc rajzolta gondos művészettel.

Török Elemér első programbeszédét e hó 7-én, délután 1/25 órakor mondja el a Koronaór-utcai iskola tornatermében.

Gazdát eszerült a budai Vigadó étterme, a mennyiben magához váltotta azt *Jäger* Ignác, a „Zöld-hordó” vendéglő volt tulajdonosa 180 ezer koronáért.

Üdvös fordulat előtt áll a *zugligeti* egyházközség ügye. A feloszlatott autonómia tagjai e hó 14-én gyűlésre jönnek össze, melyen a volt elnökség beszámol eddigi működéséről és lemond. Az újonnan választott elnökség pedig igyekezni fog az elejtett fonalat felvenni az egyházi hatóságokkal, amelyek jóindulata biztosítva van. A volt felfüggesztett plébános, *Körössy* Endre, *Prohászka Ottokár* jóvoltából a Remetékertvárosi plébániára van kiszemelve, amely hírt örvendetes megnyugvással vették tudomásul hívei.

Az *Elit* Fiúk társasága által február 12-ére tervezett jelmezes táncestélyt március hó 13-án szombaton este 7 órakor tartják meg a III. ker. Korona Vigadóban.

Rákosi Viktor a népszerű író Városmajor-utcai lakásában a március 1-én szavaló és zenés est volt, amelyen a budai társaság számos tagja jelent meg. Az író fia, Rákosi Pál színiakadémiai növendék hazafias szavai ragadta el hallgatóit, az író nemeslelkű neje, Dedky hegedűművésznek és Feyer székely főhadnagyának zenei számai pedig magyar áhitatot loptak a szívekből. Szabad Kárpátokról, hű székely falvakról, törhetetlen akaratról szavaltak és zenéltek és mialatt magyar zenei motívumok, Kurucdalok busongása, Végvári és Gyóni versek hangjai töltötték be a vendéglátó szobákat. A lakás távolabbi részében egy ágyhoz kötött sápadt ember azon gondolkodott, vajjon hogy képzelheti-e valaki azt, hogy végleg „elnémultak a harangok”...

100 éves egyesület a „Budapesti Tabáni hajósok temetkezési egylete.” A jubileumát február 29-én azzal ünnepelte, hogy a tagok a tabáni plébánia templomban résztvettek a Szent-misén s utána a rendes évi közgyűlésen. Ez a jubileum emlékeztet a most különösen nagyjelentőségű Dunánk száz év előtti állapotára, amikor még két hajóhid s egy komp a mai Rácfürdőnél, a másik pedig a Vizivárosban közvetítette az érintkezést Buda és Pest között. Amikor megindult a jég, a kompátelési vállalat emberei csónakon vitték át az embereket. Ez volt a híres *tutaj*. Ha pedig szép ragyogó sikká fagyott a Duna, szánkóval vitték át az utasokat. A szegény embernek akkor se volt valami jó sorsa s bizony megesett, hogy utolsó útjára lepedőbe vitték. Hogy legalább tisztességes temetéshez jusson az, aki vagyont nem tud hátrahagyni, ezért álltak össze és létesítettek a kompvállalat alkalmazottai egyesületet, melybe később a hajóhidak emberei, a tabáni szállóművesek, majd a gőzhajós társaság kormányosai is beléptek. A tabáni egyesület, melynek jelenleg mintegy 600 tagja van, csak a megmaradt irások szerint 100 éves; a régi tagok úgy tudják, hogy sokkal korábban alakult az 1820-ik évnél. Itt említjük meg, hogy a vizivárosi temetkezési egyesület: a Noe, 104 éves. Ennek tagjai nagyrészt szállós gazdák voltak; most főleg iparosok tartják fenn. A hasonló célú s ugyancsak a Vizivárosban működő *Donáti*-egyesületet a múlt század harmincas éveiben alapították.

Üzletátvétel. A Márvány-utca 40. szám alatt lévő Müller Péter féle csemege üzletet átvette Riesz Ferenc és azt a modern igényeknek megfelelően rendezte be.

A Magyar Si Szövetség február 14-én tartotta rendkívüli közgyűlését, melyet a novemberi közgyűlésen kisebbségben maradt állítólagos többség hivatott egybe. Hofeld Henrik a Szövetség elnöke megkísérelte az ellentéteket kiegyenlíteni, ami azonban csak részben sikerült. A közgyűlésen mely a Budapesti (budai) Torna és Lövész Egyesület Széna-téri csarnokában folyt le, 12 egyesület képviseltette magát. A napirend egyetlen tárgya az új választás volt, melyből ismét a novemberi közgyűlésen megválasztott tisztikar került ki győztesen, amelynek névsorát már közöltük.

Nem igazolta dr. báró Schwartzert Ottót a vörös kereszt Egyesület igazoló bizottsága. Josipovich Géza elnöklete alatt összeült elnöki tanács legutóbbi ülésén tárgyalta a bizottság jelentését és azt — a báró benyújtott kifogásai dacára — a báró különös szereplése és hangoztatott meggyőződése alapján *jóvá hagyta* és így a maga részéről *sem igazolta* dr. báró Schwartzert Ottót és törölte őt az igazgatóság tagjai sorából. Ezek alapján dr. Moravcsik Emil professor is tudtára adta, hogy nem látja őt szívesen a Klinikáján.

Doktoravatás volt Budán február hó 28-án délben a Kolozsvári Ferenc József tudomány egyetemén első ünnepélyes tanácsulása keretében, amely jelenleg az I. kerületi állami főgimnáziumban székel. A jogtudomány doktorává avatták Fodor Gyulát és Székely Györgyöt. Az ünnepélyes actus az I. emeleti tanári szobában zajlott le. Jelen volt: Schneller István dr. prorektor elnök, Menyhért Gáspár dr. jogi dékán, Lechner Károly dr. orvoskari dékán, Décsi Lajos dr. bölcsészeti dékán és Ortway Rudolf dr. matematikai tanszak prodékán helyettese és néhány újságíró.

Nász. Zsák Károly a „33” F. C. válogatott kapusa február 29-én jegyezte el Rettig Hildegard urhölgyet.

Riesz Ferenc február 29-én vezette ol-tárhoz a várbeli evang. templomban Buzás Adekát, mely frigykötést nászslakoma követett a „Fiume”-szálló éttermében.

Iparosérdek

Rassay-est volt vasárnap a II. ker. Iparos Körben, ahol nagy számmal jelentek meg a kör tagjai. Rassay Károly dr. államtitkár, a kerület nemzeti gyűlési képviselője nagyszabású tartalmas beszéd kíséretében vázolta a politikai helyzetet és a ker. iparosság érdekében kifejtett működését. Rendkívül érdeklődést keltett a valuta rendezéséről, a külön ipartügyi minisztérium, esetleg a kereskedelmi minisztérium keretében felállítandó ipari szakosztály és a kereskedelmi- és iparkamara kettéosztásával kifejtett véleménye. Az államtitkár Dornbach Jakab a kör gazdája üdvözölte, beszédét Németh József a kör elnöke köszönte meg. Azután a kör tagjainak kívánságára felszólalt lapunk szerkesztője és azt a tövist igyekezett kihuzni, amit esetleg a körnek azaz elhatározása hagyhatott maga után, hogy külön iparosjelöltet állított. Azzal a hasonlalt világította ezt meg, hogy ez olyan mint a buzavirág a buza aranykalász tengerében. Egy földből nőtt a buzával és nem a buza kárára, hanem a diszére termett. Utána tartalmas felköszöntőt mondtak dr. Juhász István, dr. Bozóky Árpád, Pelneházy Lajos, Kabakovits Rezső, aki a Budai Napló eddigi működését méltatta, Szlovácsék József, Fehér Ferenc, Tóth Árpád, Adamasky Géza,

Tóth András az iparosok nestora, aki szavai végeztével nótára gyújtott és a vidám együttlét csak éjfél után oszlott szét.

Izzó fajszeretet és a keresztény irány lelkes ünneplése nyilvánult meg a „keresztény iparosok orsz. szövetsége” által e hó 1-én a budai Vigadó nagytermében rendezett nagygyűlésen, melyet Németh József a II-ik ker. Iparos Kör elnöke nyitott meg. Nevezetessé tette ezt Haller István nagyszabású beszéde, amely mint egy ipar-program hatott és keltett nagy lelkesedést. Gyujtó hatással beszélt a szövetség céljairól annak elnöke Pekovits János. Okosan fejtette ki nézetét Altenburgen Gy. igazgató egy nagy keresztény pénzintézet alapításáról és végül Máté István az I. ker. Iparos Kör elnöke ostromozta az ipari boldogulás idegenverü ellenségeit és gátolót. A nagygyűlés határozatát monstre küldöttség nyújtotta át a Ker. Nemzeti Egyesülés Pártja elnökségének.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyu és Csallagány-u. sarok).

Vasárnap 1/23, 1/25, 1/27 és 1/29 órákor

A vitorláshajó

drama 5 felvonásban.

Kaland a penzióban

vígjáték 3 felvonásban.

ELŐZETES JELENTÉS.

Március 8-án hétfőn, 9-én kedden és 10-én szerdán

AZ ELRABOLT SZERENCSE HA TE IGY... EN UGY...

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekereséseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

CIPÓT

elsőrendű és szép
RELES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZÉNYHÁZ-U. 15.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

PERZSA

szőnyeget vesz külföldi, legmagasabb áron. —: Cim leadandó.

Tenzey Gyula hirdető irodájában

IV., Szervita-tér 8. Városház-u. sarkán.

Telefonon is: 5-56 szám.

Mielőtt eladja ékszerét, forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszerészek, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél

többet fizetnek

aranyért, ezüstért, platínáért és briliánsért.

TÁNC

VOGL IMRE

II., Medve-u. 6

(I. em. díszterem.)

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.

Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet

VESZÉK

mindenfélé regiséget, aranyat, ezüstöt, drágakövet, porcellán figurát, szőnyeget, butort, zongorát, zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Attila-utca 8.

Schultheisz Jenő

SZALON TÁRCINTÉZETE

II., Margit-körút 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkersztek és rácsok. — Kötő szerkezetű

takarektűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár- és grammafon - raktára. -

I., Krisztina-körút 151.

Veszek

műkedvelői árban: antik butort, hibásat is, antik ezüsttárgyakat, porcellánt és egyéb régiségeket.

Sándor Emil, Budapest-Belváros, Korona-utca 1. szám

Meghiyásra házhoz megyek.

Váci-utca és Koronaherceg-utca között.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
640. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitór sor 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
március
13-án.

Egy levél

mely érdekes világot vet az I. választókerületben most folyó választási küzdelemre és megérteti, hogy ez az egységes kerület, méltó hullott darabokra. Kelt pedig a levél március hó 7-én és szövege a kerületi Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja elnökének méltóságos *Joanovich Pál* nyug. államtitkár urnak. Közljük belőle az alábbi közérdekű részleteket:

„... A Keresztény Nemzeti Pártot helyesnek, létjogosultnak és szükségesnek találtam kerületünkben, mert ez a párt főleg az intelligenciára és a polgári középosztályra gyakorolt vonzóerőt, amely osztály az I. kerületben tulsúlyban van és a multban is *keresztény és hazafias* alapon tartotta kezében a közhatalmat. E párt mellett helyesnek és létjogosultnak véltem a *Keresztény Szociális* pártot is, mert ennek hivatását viszont abban láttam, hogy főleg a nagy számban levő kisemberekre, postai-, vasuti és egyéb üzemi alkalmazottakra és munkásokra terjessze ki tevékenységét és ezt a tömeget szervezze meg keresztény és hazafias alapon. Egy párt keretében ezt a munkát nem láttam ilyen jól biztosítottnak, mert nézetem szerint a két párt különböző működési területe és társadalmi rétegei különböző eszközöket, szervezetet és stílust igényeltek.

Mégis elkövetkezett a két párt fuziója, — ami, hogy a két párt közül melyiknek volt inkább érdeke, azt most nem keresem, — csupán megállapítom azt a tényt, hogy a Keresztény Szociális párt a *Keresztény Nemzeti pártot egyszerűen elnyelte, eltüntette*, úgy a kerületben mint az országos pártban. Elnyelte pedig kizárólag a régebben kezdett agitáció által elért tisztán numerikus tulsúlyával és ezzel a bár számra kisebb, de értékes és *feltétlenül megbízható* társadalmi osztály további szervezkedését és további tömörülését megállította anélkül, hogy azt felszívni tudta volna.

Ez első elkedvetlenítő mozzanat után meglepődve láttam az Egyesülés pártjában, hogy azon belül egy *külön párt van*, teljesen külön, önálló autonómiával: az a *női párt-szervezet*. Még sajátosabbnak találtam, hogy ez a női párt, amellyel, hogy élte a maga *teljesen külön párt-életét*, külön párthelyiséggel, párt-pénztárral stb., emellett a kerületi anyapárt vezető orgánumának: az elnökségnek és a végrehajtó bizottságnak *felét* alkotta. Valószínű, hogy választójogosult nő kevesebb van, mint ilyen férfi. De ha az 50 százalékos arány a lélekszám szerint meg is volna, ez nem lehet ok arra, hogy a nők, mint a politikai jogosultság újdonsült birtokosai, mindjárt a

vezetés magukhoz való ragadásával kezdjék politikai szereplésüket.

Tudom, hogy ez a helyzet nem áll fenn általánosságban, de a jelen esetben fennáll a mi kerületünkben és ha ez a helyzet *nem kellett sehol mástul*, a főváros egy másik kerületében sem, legkevésbé érdemli meg jogos önértékének ezt a *sérelmét* az I. kerület férfi-társadalmára, amely a főváros összes kerületei közt a legjobban, mondhatnám szinte egyedül tette meg a multban is kötelességét a keresztény és nemzeti eszme szolgálatában.

Hogy a pártvezető szervezet ilyen összetétele helytelen és igazságtalan volt, ezt csakhamar tapasztalhattam a pártban. A női szervezet egészen különváltan működött a férfi-szervezettől, mintha ezt a pártot a kerület polgársága nem egy cél szolgálatára rendelte volna. Az agitációs munkát a nők nem a férfakkal együttesen, hanem külön végezték és ezen agitáció anyagát és eredményét a női szervezet *magának tartotta meg*. A női szervezet ilyen térfoglalása mellett a férfiszervezet működése kezdett mindinkább *önvédelmi* jellegűt öltetni, főleg attól fogva, hogy Haller miniszternek e mantátumról való lemondását már mindenki sejtette.

Végeredményül egy éles rivalitás fejlődött ki a férfi és női tábor között, nem a párt közös céljéért való együttműködésben, hanem azért, hogy melyik rész adjon a pártnak jelöltet. Ez a rivalitás a végrehajtó bizottság azon emlékeztető ülésén csúcsosodott ki, mikor a férfi- és a nőiszervezet működésének eredményét e két szervezet vezetője lépett fel egymás ellen képviselőjelöltként. Az eredményt ismerjük, az senkit sem lephetett meg, miután a végrehajtó bizottságnak ilyen összetétele minden pártkérdésben a női szervezetnek *biztosítja a szót*.

Ez a párt tehát *női párt lett*.

Én, aki két évtizede végeztem a kerületben — hivatott vezérek alatt — közéleti munkát, tudom értékelni és nagyrabecsülni a női tábor agitációs munkáját, de nem tudom agyaltatni annak tulzott térfoglalását a vezetésben. Én, aki lelkiismeretből vagyok s voltam templomlátogató a kommun alatt, előtt és után is, mindig tisztán láttam, hogy a templomot megtöltő nők erős oszlopai a keresztény magyar társadalomnak. De nem tudom helyeselni, hogy a legnagyobb emberi ideált: Krisztust és egyéb bibliai jelenetek képét *korteszplakáton* használják fel s hogy a *templom padjain* — hova az emberi személyeskedések és tülekedések elől menekülünk — *kortesz-cédula* ötlik szemünkbe.

Ezek után a jelenségek után, nyugodt lélekkel fordultam el ennek a pártszervezetnek jelöltjeitől és

állottam egy harmadik mellé, aki valóban férfi, olyan, amelyenekre nehéz időkben szüksége van szerencsétlen hazánkunk. S azért mondom le ebben a szervezetben elfoglalt tisztségemről, hogy cselekvési szabadságomat visszanyerhessem.

Meggyőződéseim, hogy a női szervezetnek a politikai pártéletben tanúsított szerepléséről fent vázolt álláspontom teljesen összefér azzal a régi tisztelettel és nagyrabecsüléssel, amelyet a missziók hölgykarának társadalmi működése iránt eddig is éreztem és a jövőben is meg fogok őrizni. Valamint, hogy összefér ez a felfogásom a női hivatás magasztóságáról eddig és ezután is táplált eszmény-képemmel, amely az édesanyának, a nőtestvérnek, a hitvesnek és az emberiség kulturális lelki kincseit ápoló nőnek eszményképe...

dr. Szabó Árpád.

Népjólét és nyomor.

Budán a kerületi előjáróságok karöltve a kerületi társadalmi egyesületekkel, eléggé jól, — sőt a háború első éveiben az akkor fennállott viszonyokhoz mérten — egészen jól szolgálták a népjólét, közjótékonyt ügyét. Valószínűleg úgy volt egész Budapesten. Nem ok voltak az okai, hogy az 1917. év január 1-én szervezet nélkül életbeletett *Népjólét központ* nemcsak megszibbasztotta működését, de sok tekintetben elmosta az elért eredményeket. A vörös és véres uralom letarolta ezt a mezőt is, az oláhok meg kiszédték mindennek a gyökerét, ami élő volt, így nem csoda, ha a régi intézmények nem tudtak most felocsudni származás helyzetükből. Talán ez volt az oka, annak, hogy a miniszterelnök által megindított nyomorenyhítési akció nem vette észre a régen fennállott szervezeteket és külön, egészen új szervezeteket teremtett céljainak megvalósítására, amely szervezetbe beléptek a régi társadalmi szervezetek tagjai sorából is elég számosan, részben azért, mert nem reménylették, hogy a régi társadalmi szervezetek egyhamar lábraelállanak, részben azért, mert tetszelegni akartak önmaguknak a — politikainak látszó új köntösben!

Szó sincs róla! Minél több akció indul meg az erőgyűjtésre, annál jobb. És mert bizonyos, hogy a miniszterelnök nyomorenyhítési akciója — és a királyi herceg hasonló célú akciója több anyagot tud összehozni pénzben, ruházatban, élelmicikben, mint bármely más társadalmi egyesület, azért minden emberbarát csak örömmel fogadhatta ez akciók megindítását az — anyaggyűjtésre, de nagyon elhibázott dolog az anyag felhasználását is ilyen szét-

darabolt szervezetek után a kitzított célhoz juttatni akarni, mert azok — nem érnek majd oda!

A segélynyújtásnak egy és ugyanazon területen egységesnek kell lennie, tehát ugyanazon területen csak egy szervezet lehet, amely ugyanazon nemű segély nyújtásával foglalkozik, mert csak így lehet — nem elérni, hanem csak — megközelíteni azt a kitzított célt, hogy akkor és odajusson a segélyt, amikor és ahova kell.

Ehez képest a segélyezés gyakorlásának kérdésében meg kell szüntetni az ugyanazon célt szolgáló szervezeteket, csak egyetlen egy ilyen szervezet tartandó meg, a megtartandó szervezet pedig nem lehet más, mint amelyik a kerületi előjáróságok népjóléti szervezetébe bekapcsolódik, vagyis az a szervezet, amelyet 1917. előtt körzeti közgyűlésnek neveztünk és amelyet a Népjóléti központról készített szabályrendelet népjóléti megbízottak nevez. Meg kell alkotni minden közigazgatási kerületben a népjóléti körzeteket, az előjárók meghallgatásával ki kell nevezni a körzeti elnököket és azoknak ajánlatára a népjóléti megbízottakat és ezen megbízottak jelentése alapján, esetleg a körzetelnöknek, de mindenestre a kerületi előjáróság illetékes szervezetének véleménye alapján kell megállapítani a segélyeket, mely megállapításokat a legnagyobb megnyugvással lehetne a kerületi előjáróságok illetékes szervezetére bízni és kisebb segélyek utalványozására a körzeti elnököket is felhatalmazni. De mindezt nem hónapokra kinyúló előkészületek után, hanem azonnal, hiszen 8—10 napon belül meg lehet csinálni az egész szervezetet.

A segélyezés lehet sokféle, de lehetőleg mellőzni kellene a készpénz segélyezést és a körzetek után a legszigorúbban ellenőrizni a nyújtott segélyek célszerű felhasználását, nevezetesen azt, hogy a ruhasegély ne kerüljön a Tisza Kálmán-téri piacra, az ebédjegy pedig — idegenkézre!

dr. Némethi Imre.

A kigondoló bizottságot, melyet a budai írók, művészek és tudósok társasága küldött ki mint szervező bizottságot, e hó 16-án, kedden este 6 órára hívja meg tanácskozássra a budai Vigadó-kávéházba a szervező bizottság jegyzője: *Leikes Nándor József*. — Szívesen látott vendég a társaság minden tagja, aki a szervezkedés nehéz ügyét tanácsal és útmutatással szolgálani kívánja.

Szerdán, e hó 17-én. este 6 órakor találkoznak legközelebb a szervező bizottság által eddig kibocsátott meghívók alapján a budai írók, művészek és tudósok a Pilseni sörcsarnok külön termében, II., Fő-utca 8. szám alatt.

Irodalmi esemény

volt a budai írók, művészek és tudósok e heti találkozója, amely alkalmat adott Szabó Dezsőnek, a maga igazán vívott nagyharcaiban, hogy itt az ellenforradalmi Dunántulón, a fehér Budán igazolja először önmagát.

Mintegy ötven tagja volt együtt a társaságnak, amikor Morvay Győző fölhívta a jelenlévőket, hogy testületileg álljanak Szabó Dezső mellé, akinek működését egy évtized óta kíséri figyelemmel s aki mint a sikongó sirály hallatta éles szavát minden nemzeti veszedelem jöttekor. Az „Elsodort falu” volt leghangosabb sikoltása a legnagyobb veszedelem idején.

Az összegyűlték zajosan éltették Szabót, aki erre szót emelt és őszinte egyszerűséggel mondogta el élete kalváriáját, a melynek végzete, hogy felette mindig a legnagyobb szeretet és legerősebb gyűlölet csapnak össze.

Elmondotta, hogy amikor Párisból hazatért mint szegény filozof, már kialakult benne az irány, amelyben el kell indulnia, hogy a mozaikszerű magyarság egységét segítsen megteremtteni. Sokan mentegetni akarják pályája egyes kirívó részeit, de ezt köszönettel visszautasítja. Vagy egyetlen irányu logikus folyamat az ő egész pályafutása, amelynek egy szempont volt az indítója: a magyarság jövője, vagy nem. Amikor azt látta 1913-ban, hogy a háború jönni feltartóztatathatatlannul, hogy a tömegeknek lesz nagy szerepe az egyes országok kialakításában, a legszélesebb szociális politikát követelte, hogy így a munkásság a magyarságban lássa a jövőjét s ezzel a magyarság kezében váljék a forradalom és szocializmus oly eszközé az élet meghódításakor, mint a minővé lett utóbb a bennünket leigázó idegen faj kezén. Ha a kommunizmus elkerülhetetlen forradalmi átmenetét a magyarság csinálta volna, még visszaszerezhetné volna a kirobbanó erővel az integrális Magyarországot s rátehetnék volna kezünket a földünk elrabolt tőkére s a bekövetkezett fordulás integráns Magyarország és gazdag magyarságot talált volna. Ez a hite és törekvése magyarázza meg az Ady-tanulmányát s a „Nyugat”-ban április elején megjelent cikkét. De már az első napokban látta, hogy a kommunizmusnak nevezett forradalom egy idegen imperializmus svindlije, hogy így a megcsontított Magyarországot a kezébe kaparintsa. A sajtó terén — ettől kezdve — ő volt az egyetlen merész tiltakozás a szíriai uralom ellen, a magyarság és a kereszténység mellett. Ismertette részletesen szereplését a proletárdiktatura alatt és felemlítette azt a vádat is, hogy az írók választmányi ülésén két ízben részt vett, ahol mindkét esetben a legélesebben tiltakozott az idegen család ellen, amit tanukkal bizonyít. Bizonyítani tudja, hogy a mai hangos mártírok között, akik most fejeznek le keresztényeket, egy sincs, aki egyszázadrészből is oly merév tiltakozás lett volna az idegen uralom ellen, mint ő. De úgy látszik, a múlt bűnei megismétlődnek, megint egymást tépjük, megint tehetetlen kis stréberek igyekeznek megenni a magyarság legjobb erőit. Az idegen pedig kacag rajtuk és hódít tovább. Rátért minden támadásra, amely most éri s mint a szálló pihét, fujta el magától a társaság gyakori zajos tapsa és éljenzése mellett.

Ez alkalommal a régiesen kívül részt vettek a vacsorán: Baranski Gyula, Castiglione Henrik, Fitz József, Futó Gyula, Gecső Jenő, Hangay Sándor, Istók János, Kiss Menyhért, Lampérth Géza, Lukácsy Lajos, Novák Sándor, Szabó Dezső és Tarnay Alajos.

Távolmaradásukat kimentették: Becsey Antal és Csuday Jenő családi gyászuk miatt, Neuschloss Kornél, Szávay Gyula, Szilágyi Károly és Szölgyény Ferenc.

A szervező bizottság nevében Viraág Béla tett jelentést, őszinte sajnálattal emlékezve meg Becsey Antal tagtársat ért súlyos gyászárol,

mely édesanyja elhunytával érte. A társaság nagy részvétellel fogadta e szomorú hírt és ezt a *Budai Napló* útján hozza Becsey tudomására.

Elhatározta a társaság, hogy e hó 17-én, szerdán újból összejön a mostani helyiségben és ez alkalommal megüli március 15. emlékét.

A legközelebbi összejövetelen, március hó 17-én részt vesz dr. Csilléry András is mint vendég.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő található d. u. 3—4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

Heti rigmusok.

A koca és a kotlóstyuk.

— Tyuk nenne, kelmed már két hete ül;
Tán büntetésből? s nem véletlenül!

— Az ám, Csak annyit szóltam: kotkodács.
Hogy van alattam huszonegy tojás.
S azt mondták: ez már „áruhalmozás”.

Most a tyuk kérde a gondos kocát:
— S kelmed min főpreng egész napon át,
Míg csittítja a kilenc malacát?

— Azon főprengnek hadikosztra verve,
Hogy a kilenc bizony sok is egyszerre,
Áttérünk mi is az „egyke”-rendszerre.

Szávay Gyula.

Simonyi-Semadam Sándor, az új miniszterelnök csendes budai polgár, a ki állandóan itt élt, itt nevelkedett a várban és ma is Kacsau házában lakik, mely ügyvédi működésének első szerzeménye. E családi házában élt, visszavonult boldog házasságot a míg a halál meg nem fosztotta egy évtized előtt szeretett nejétől, a ki szintén Kovács nevű budai kiváló ügyvéd leánya volt: — Szidonia. Azóta egészen a három gyermekének élt, imádta Sándor fiát, a kit a gonosz sors az októberi forradalom előtti napon rabolt el tőle. Hősi halált halt az olasz fronton. A csapás akkor egészen megtörtte és vigaszt csak nehezen tudott neki nyújtani két leánya Margit és Erzsé, a kiket két testvér vett el: Mayer Géza és Miksa. Erzsébet leánya után unokái is vannak. Nagyon megviselte az 58 éves férfit a proletár diktatura zsarnokoskodása. A szomorú husvéti ünnepen őt is tuszul vitték s öt hétig sanyargatták. Az ellenforradalom napján újból lefogták s az országházban volt 24 órai rabságban. Friedrich és Huszár után ő a harmadik miniszterelnök, a ki budai.

A Budai Dalárda husvétkor egyházi hangversenyt rendez a Városi Színházban, amelyre Wagner „Apostolok vacsorája” és Volkmann miséjéből serényen folynak a próbák. Az elnökség ezúton is felkéri a dalárda működő tagjait, hogy a siker érdekében mindenki pontosan jelenjék meg a kedden és pénteken este 6 órakor a Széna-téri Tornacsarnokban folyó próbákban, mert a hangversenyen csak azok a tagok vehetnek részt, akik pontosan részt vesznek a gyakorlatokon.

Ismerkedési estélyeket rendez a Budai Torna- és Lövészegyesület és a Budai Dalárda abból az alkalomból, hogy szorosabb viszonyba lépnek egymással. Az első est március hó 5-én, pénteken volt.

A budai egyetemeken március 16-án kezdődnek a rendes előadások. A beiratások március 8-án kezdődtek a Győri-úti polgári iskolai tanárképző földszintjén elhelyezett questurán. A jog- és államtudományi kar előadásai az I. ker. állami főgimnáziumban, a bölcslelettudományi kar előadásai pedig a Győri-úti intézetben lesznek.

Becsey Antalt mélyszégyes fájdalommal sújtotta le a hír, hogy édesanyja, idős Becsey Antalné szül. Adametz Anna életének 78-ik, házasságának 50-ik esztendejében, e hó 8-án, rövid szenvedés után elhunyt Vácott. Budai közéletünk e kiváló harcosa elborult lélekkel áll végtelen jósága anyja ravatalánál, akinek nem adatott meg a boldogság, hogy házasságának félszázados ünnepén még egyszer együtt lássa gyermekeit és unokáit. Csak utolsó sóhaját küldhette messze orosz fogságban sinylő fia és a megszállott hazában élő unokái felé. — A budai írók, művészek és tudósok társasága őszinte részvétellel osztozik szeretett tagtársa nehéz bánatában.

Bőjti estélyeket rendez minden csütörtök fél 6 órai kezdettel a *Budai Katolikus Kör*. Minden estélyen más jeles szónok mond konferenciabeszédet. Az eleven hitélet kultúrtevézői e látogatott társas összejövetelek.

Slachta Margit kedden, e hó 16-án, délután fél 6 órakor, a budai Vigadóban csak a nőknek, március 21-én, délután fél 6 órakor pedig a férfivalasztóknak mond programbeszédet a Krisztinavárosi Nyári Színházban.

Orgonaszó közönte a hívőket már husvétkor, amikor először szólal meg a szent Anna-templom restaurált orgonája. Az autonómia megszavazta az érte járó 3000 korona javítási költséget. Molnár László plébános az ő közismert áldozatkészségével hamar összehozta ezt. A befektetett tőkét az orgona maga fogja behozni kamatostól együtt egyházi hangversenyek rendezése keretében.

Budayné-Liszt Mária operanékesnő, aki a budai társaság egyik előkelő tagja, hatvan hangversenyen aratott zajos sikereket a Dunántul, ahol a nemzeti propaganda művészgárdája rendezett sikeres körutat. Sárvárott a bajor király vendégei voltak, Körmenten a Batthyány-Strattmann hercege és végig a főúri kastélyokban, vidéki városok kaszinóiban és színházaiiban igyekeztek felházní a magyar társadalmat és híveket szerezni a keresztény nemzeti kultúrának. Legközelebb a Reneszánsz-Társaság estélyén lép fel B.-Liszt Mária, melyet a budai Vigadóban rendez ez a társaság.

Iskolatársak. A III. ker. főgimnázium volt iskolatársak szövetsége e hó 2-án rendezte sikerült est összejövetelét a Császárfürdő vendéglőjében. A nagy számmal megjelent tagok közt megjelent a főgimnázium igazgatója és Makolay Viktor elnöktanár, aki a szövetség főnállásától kezdve fáradságtalanul azon működött, hogy az iskolapadokat elhagyott növendékei az életben is szoros barátságban maradjanak és szeretettel ápolják az ifjú korukban beléjük nevelt társas szellemet. A megjelentek jobbra III. kerületi lakosok, akikre az a hivatás vár, hogy a kerület vezetésében, társadalmának irányításában már most előjárjanak és minden módon arra törekedjenek, hogy ezt a vezetést kivegyék az ideszakadt, bevándorolt elemek nem erre hivatott kezeiből. Az ilyen munkát már ifjan meg kell kezdeni. A főgimnázium vezetője dr. Morvay Győző tank. főigazgató erre a tisztességes és szép feladatra hívta föl az ifjak figyelmét és kifejtette az eszközöket, melyekkel ezt elérhetik. A kellemes együttlét és a vidám viszontlátás öröme éjfélig tartotta együtt az ifjakat és vezetőiket.

Szalay Sándor dr. előjárót súlyos csapás érte. Édesanyja, özv. Szalay Sándorné szül. Nagy Ida elhunyt vidéki birtokán, a veszprérmegyei Somlószőlősen. A köztisztvisletben élő matróna, aki a magyar urinők mintaképe volt, 31 évi özvegység után 80 éves korában hunyt el és e hó 2-án temették. Fia, Sándor és két leánya gyászolja benne a forrón szeretett, jó anyát.

Zsur volt e hó 6-án Gallay László dr. vendégszerető házában, a hol a társaság kedves együttlétben szívesen és szeretettel ünnepelte a házigazda bájos leányát — Angelót.

Horthy Miklósné nagyszabású magas védnőksége mellett nagyszabású hangversenyt rendez a budai Margit Mária-kongregáció husvét vasárnapján és hétfőjén a Napközi Otthoni Javára a Várszínházban. A művészi és irodalmi eseményszámba menő hangverseny iránt nagy az érdeklődés. A világi és egyházi előkelőségek kilátásba helyezett megjelenése biztosítja a nagy sikert. Az előkészület és rendezés terén rendkívüli agitációt fejt ki Molnár László plébános, a kongregáció elnöke.

A Gellérthegyiek szíves köszönetét tölmacsojja a *Budai Napló* szerkesztőségének az alábbi levél: „Köszönettel nyugtázzuk a *Budai Napló* február hó 22-én megjelent számában közölt cikket, melyben az I. ker. Orom- és Bérc-utca összeköttetésében tervezett szerpentint kiépítését szövéteni szíves volt. A tanács II. ügyosztálya a legnagyobb előzékenységgel megígérte, hogy a kérdéses útvonal megépítését az I. ker. előjáróság műszaki hivatala Gecső Jenő főmérnök útján már a jövő héten meg fogja kezdeni. Ez útvonal megépítése az érdekeltég megnyugvására, de egyúttal az I. kerület nagy előnyére fog válni, mert innen az egész város egy oly csodás panorámát mutat, amellyel egy világáros sem dicsekedhet. Mídon kérem, hogy ezen köszönetesorimat becses lapjában nyilvánosságra hozni szíves legyen, maradok köszönettel és nagyra becsülésem kifejezésé mellett híve:

Vidéky Emil,

műgyetemi tanár, a Bérc-utca és Orom-utca érdekeltége nevében.

Klubháza javára hangversenyt rendez a Korona-Vigadó termeiben e hó 25-én, este 7 órakor, az Obudai Tornaegylet ének-kara, kiváló karnagya, Lenz Ferenc vezetésével. Részletes műsor a jövő számban.

Elhagyatva, elhanyagolva áll az Irma-téren a boldogságos szent szűz szobra és — ahogy egyik olvasónk írja — vakolatja rég levált, semmi színe, fakó már. Félrehajló vasrácszatát rozsdá marja. Környezete sem méltó a szoborhoz. Piszkos, rendezetlen. Homokbucka áll mellette, előtte pedig nagy szemetesláda disztelenkedik. Nem törődik a szoborral senki. Utcára kicsapott, pajkos gyerekek kusznak rá néha, hogy ott hancurozzanak... Pedig Budán megbecsüli a nép a szentjeit és van olyan, ahol litániát is mondat néhanapján a plébánián. Ujlakon, a Zsigmond-téren, Obudán, a Szentlélek-téren, virággal övezik, áhitattal gondozzák. Olvasónk felhívja erre az elhagyatott szoborra a széplelkű plébános, Molnár László figyelmét és egyenesen az autonómia kötelességévé teszi a szűz anya szobrának restaurálását, környéke rendezését, hogy mire körül fogja majd a gesztenyefa virága, méltó legyen a természetadta tavaszi pompához.

„A Harang” című népszínmű kerül előadásra e hó 14-én, délután 5 órakor, a Toldy Ferenc-utcai Katolikus Házban, A Budai Katolikus Legényegylet rendezi kipróbált, ügyes díletáns gárdájával.

Nem tutaj, hanem lulaj. Legutóbbi lap-számunkban egy százesztendősi budai egyesületről írott cikkünkbe bosszantó sajtóhiba csuszott be. Ezt az értelemzavaró hibát úgy csuszatták be a szerkesztőt székáló különleges nyomdaördög, hogy a szedővel lulaj helyett tutaj-t szedtetett. Pedig a kettő között óriási különbség van. A tutaj akkor uszik a Dunán, amikor jégmentes, a lulaj pedig éppen akkor segít, ha megindul a jég. Ilyenkor ugyanis csónakkal csak úgy lehet átkelni, ha a neki-ütődő jeget folytonos himbálással tördelik. A hajósok tehát hol jobbra, hol balra helyezték a súlypontot s így iparkodtak utat nyitni a jég között. Himbálás közben mindig ez a szó járta: lulaj! s ebből származik mint főnév a lulajozás. Itt említnék meg egy más itt Budapesten feledésbe ment szót: a szotyék-ot, ami az olvadó, kásás jeget jelenti, melynek szétoszlására szintén szükség volt egy kis lulaj-ra.

Közygyűlésre hívta meg a körtagokat a Budai Katolikus Kör március hó 13-án, este 7 órára, a Körnek II., Fő-utca 83. sz. a helyiségébe.

Férfiak részére március 15—21-ig, naponként délután 6 órakor konferenciabeszédeket mond Pater Biró Jézustársasági atya, a nők részére pedig március 22—28-ig lelkigyakorlatokat Pater Haász Brokárd karmelita tartományfőnök a szent Anna-plébániatemplomban. Mindazok, akik ülőhelyet akarnak maguknak biztosítani a sekrestyében, mielőbb jelentkezzenek, hogy kellő számú ülőhelyről gondoskodni lehessen. Az egyes beszédek pontosan kezdődnek.

Irodalmi kalap lett Ujj Gyula tanár és író kalapja, melyet a két hét előtti szerdai vacsorán elcsereált valaki, mely kalapcsere révén most Ujj Gyula felpróbálja a Budán élő írók, művészek és tudósok kalapjait, de hiába. Most lapunk utján kér hirt a kalapjáról.

Egy budai szerkesztő szomorú szerepéről esik most sok szó. Nem ismerte Budát, őt sem ismerték s azt hitte, hogy itt rögtön bedől neki mindenki, csak meg kell nyerni egyiket vezérpolitikust és tele kell nyomtatni néhány oldal újságpapírt. Most kiderült róla, hogy hitványabb volt, mint a legszélsebb bolsevista és nem volt szent előtte sem a vallás, sem a nemzet, de még a család sem. Itt Budán a lapjában folyton nagy hangon beszélt, izgatott, kritizált és lepiszkolt mindent és végül is kénytelen volt beszűntetni a lapját, mert senkinek sem kellett. Rossz szolgálatot tett a melléje állott budai politikusoknak is, akiknek pénzét pocskolta és ma már csak egy tábla hirdeti az egyik utca sarkán, mint a temetők sírjainak fejfáján az írás, hogy volt: Budai Újság és szerkesztette Drodzy Győző.

Tul a nagy Krivánon. Farkas Imre operettje, amely a nyári színházban több mint százszor ment, a Budapesti Athletikai és Football-Club műkedvelői kara március 7-én a Toldy Ferenc-utcai Katolikus Egyesület nagytermében hozta színre pompás összeállításban. Bratye Janó szerepét jóízű humorral Szűcs Zsiga adta elő, Selymesy Angela mint Ancura temperamentumos játékaival élénk tetszést aratott. De nagy sikert értek el Faragó Bözsi, Reisz Erzsébet, Schmiderer Jenő, Prigyi István, Gorzaleczky János és D. Annon Ferenc is. A közönség pompásan mulatott.

Leánykör Budán. Az Országos Kath. Nővédő Egyesület már két évtizedet meghaladó idő óta működik a legnagyobb csendben az egész országban. Célja: védeni a nőt. Munkáscsapatok és teljesen árva leányok találnak menedéket a Bokréta-utcai

otthonba, ahol hadiárva szakosztálya is van. Főtörökvése az úri szegények látogatása és segítése. Vannak leánykörök az Egyesületnek az ország minden városában és a főváros összes kerületében. Így a Krisztina-városban is. A leánykörök célja, hogy vasárnaponként össze hozza és együtt tartsa a leányokat. Áldozatos szívű hölgyek foglalkoznak velük. Régen uzsonát is kaptak. A hit és az erkölcs ápolása mellett tudományos előadások várják őket. Semmiféle befizetés nincsen és minden vasárnap délután fél öt órától fél hét óráig vannak együtt a Krisztina-téri iskolában.

Vacsorát rendezett az OTE. február 21-én, hogy régi érdemes tagját Kontra Aladár a kerület képviselőjét megválasztása alkalmából ünnepelhesse. A vacsorán megjelent az egyesület vezetőségén és tagjain kívül a Budapesti (budai) Torna és Lövész Egyesület képviselőit Demény Károly, a Magyar Athletikai Club részéről Veres Imre dr. és Zuber Ferenc. Botzenhardt János dr. felköszöntőjét Kontra Aladár tartalmas beszéddel köszönte meg, majd egymást érték a felköszöntők. A lelkes hangulatú vacsorának, melynek rendezése Zsoldos Károly érdeme csak a záróra vetett véget.

Keresztény reneszánsz megismosodását mozditják elő az autonómiák. Emellett tanuskodik a felsővizivárosi római katolikus egyházközségnek március 7-én a budai Vigadó nagytermében rendezett és a szokottnál nagyobb mérvet felölő nagygyűlése. Simonyi-Semadam Sándor dr. világi elnök megnyitójában az egyházközség működéséről mondott értékes beszámolót. Az autonómia vajdó kérdését végre révbe vitte a kormány által is elfogadott szabályzat, amely a szervezkedések kiépítésénél alapul szolgál. Mészáros János dr. érseki helytartó kitérőre buzdító lelkes beszédét Rassay Károly dr. nemzetgyűlési képviselő fel-szólalása követte, amelyben az egyházközségi szervezkedés kiterjesztésének szükségességét fejtegette. Molnár László egyházi elnök az egyházközség nagyobb méreteken való megszervezéséről szólt. Irányító eszmének vallja a szegények gondozását s gazdasági szempontból fontosnak az egyházközségek tagjainak élelmiszerekkel való ellátását, hatalmas élelmiszerbeszerzési csoport révén. Schwoy Alajos, a Regnum Marianum plébánosa, az egyházközségek utca- és házmegbizott-rendszereinek kiépítéséről értekezett.

A háború betegeinek célszerűbb elhelyezése érdekében értesülésünk szerint, a hadügyminiszter rendelkezett bocsájtott ki, mely az I. Győri-úti Vörös Kereszt (Erzsébet) kórház katonai csoportját fel-osztatja, a háborús betegeket pedig más (helyőrségi) kórházakba helyeztetni el.

A művészestély, melyet a Magyar Reneszansz Társaság rendez, a budai Vigadóban, nagyszabásúnak ígérkezik és március 24-ikén lesz.

Írások címen egy kis füzet jelent meg a Tisza Testvérek kiadásában és könnyen meg sem lehet kiadani: mi is van e kis könyvben. Igazságok, bölcsességek, próféciák, talán egy új vallás, vagy minden együttvéve. A könyv névtelenül jelent meg mint „Első füzet”.

Röpiratok. Érdekes és nagy tanulmányra valló röpirat jelent most meg „Zsidó magyarrá nem lehet!” címen dr. tasnádi-Kovács József tollából. Kapható minden dohánytőzsdében Budán. Ára 4 korona. — „A vörös áfium elleni orvosság” cím alatt jelent meg egy kiváló budai ügyvéd röpirata, mely a bolsevizmust és a zsidókérdést tárgyalja érdekes nézőpontból. Ára 10 korona.

Elnémult harangjait akarja újból megszólaltatni a felsővizivárosi egyházközség. Nagyszabású akció keretében akarják népszerűsíteni e helyénvaló gondolatot. E célra szánt adományok a plébániahivatalban adhatók le pénzben, de igen szívesen fogadják csengő ércben, főleg rézben.

A Krisztus-Gárda érdekes üléseket rendez minden csütörtök. A gárda tagjai főleg főiskolai hallgatók, akik monori Kovács Ferenc agilis vezetése mellett igyekeznek elsajátítani az élet művészetét.

A nyomor enyhítésére megindult Huszár-akció javára március 20-án, este fél 7 órakor, a budai Vigadóban nagyszabású hangversenyt rendez a Budai Dalárda, melyen G. Márkus Lili asszony zongoraművész, Adler Adelina operaénekesnő és dr. Kiss Menyhért fognak közreműködni. A hangverseny valóságos

eseménye lesz a budai társadalomnak és bizonyára a pesti oldalnak figyelmét is le fogja kötni. Jegyek 2—30 koronás árban Lohr Mária virágüzletében, II., Fő-utca 1. szám, Barabás és Stefanovics droguistáknál, I., Alagut-utca 5 és a Budai Dalárda egyesületi helyiségében, II., Széna-téri sporttelep kaphatók.

Gyász. Kalmár Antal dr., a szorgalmas publicista és közjogi író, Pálffy-tér 4. sz. alatti lakásán néhány heti betegeskedés után meghalt. Csendesen élt Budán és csak barátai körét kereste.

Régi, ritka, külföldi bélyegek eladók. Megtekinthetők minden nap délután 1—4 óráig. Cím a kiadóhivatalban.

Pénzbeszedő jó jutalékkal felvétetik a lap kiadóhivatalában. Rokkant, intelligens katonák előnyben.

Választ az I. kerület.

Programmbeszédek. — Új jelöltek. Szentirmay Ödön. — Lemondások.

A Krisztinaváros minden berke hangos és a csendes jó öreg Várban és erős politikai élet pezsdül. Baranski Gyula lovagiassága, Szigeti János becsületes tartózkodása utat nyitott másoknak. A Csilléry-párt igyekezett a helyöket lefoglalni, de ellenfelet kap Szentirmay Ödön dr. táblabíróban, aki szintén a Keresztény Nemzeti Egyesülés Párt programja alapján lép fel. Külön jelöltet állít a tisztviselők egy csoportja Kerkápoly Zoltán személyében és erősen dolgozik az antiszemita párt Török Elemér érdekében.

Szó van még egy-két nagyon kétes értékű ünnepülésről, mely azonban a budai józan polgárság öntudatán már az első partraszállás kísérleténél zátonyra fut majd.

Slachta Margit a budai Vigadó nagytermében mondta el nagy érdeklődés mellett a második program-beszédét március 9-én. Joanovich Pál v. államtitkár elnöki megnyitójában elítélte a pártszakadást, — Mészáros Antal műszaki tan. minden nemzetvédő társaságában egy nőt is öhajtatni és mély érzésű egyéniséget akar a parlamentbe küldeni, — Terrayné elmésen foglalkozott azokkal az érvekkel, amelyekkel a nők választ-hatósága ellen küzdenek, — Tabody József kamarás szintén a jelölt érdekében emelt szót, — Csillényi Pál szerint maga az élet szólította ki a nőt a családból és különös érdekeinek állít képviselőt, amikor felállít egy őrszemet.

Lelkes éljenzés közt mondotta el azután programbeszédét Slachta Margit, melyben főleg a nevelés és oktatás problémájával foglalkozott tüzetesen. Amint egy iskola nívója emelkedik úgy fogy a keresztények száma és az egyetemen a zsidó nők igen nagy túlsúlyban vannak. A gyermek csak 7 éves korában kezdjen iskolába járni, mert emellett szól minden orvosi vélemény. Az iskola kaszánya jellegét el kell törölni. Ut-törő munkát szükséges végeznünk a nagy gyermekhallandóság megszüntetése érdekében. A középosztály kihaló félben van, helyét elfoglalni akarja a zsidóság. Mentsük meg a magyar középosztályt a nemzet gerincét, mentsük meg gyermekeit.

Utána Vass József dr. egyetemi tanár, képviselő magas szárnyalású

beszédben festette meg élénken a középosztály helyzetét.

Stadler Frida bejelentéseit és az elnöki zárszót a Hymnusz követte.

*

A Csilléry-párt szózatával fordul az I. választókerület választópolgáraihoz és választópolgárnőihez, amelyből közöljük az alábbiakat:

Az I. választókerület önértékes polgári társadalmában méltán meg-ütközést keltett az a politikai játék, ami a kerület képviselői mandátuma körül folyik. Megválasztották a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának jelöltjét, e kerület régi keresztény és hazafias polgárságához méltó impo-záns erővel, egyhangulag. Méltán tekinthették ezt azon öt budai keresztény és nemzeti szellemű áthatott hosszú küzdelem eredményének, melyet az I. kerület polgársága már évtizedek óta vívott egyedül, elszigetelten a fővárosban.

Azonban a megválasztott képviselő fájdalmas meglepetésre lemondott az egyhangú mandátumról, magasabb politikai célszerűségéből. Az első meglepetést nyomon követte a második: a párt végrehajtó bizottsága, szavazat-többséggel nőt jelölt hivatalosan, holott erős, bátor, mindenre elszánt férfiak keltenek ma lesújtott hazánknak.

Aggódalommal nézte a polgárság, hogy ez a politikai játék rossz utra vezet, mert elkedvetleníti és megbontja a kerület régi, kipróbált keresztény társadalmának egységét. Aggódva látja, hogy ez az út veszélybe sodorja a kerületben a keresztény nemzeti politika tekintélyét és uralmát. Mindezeket megfontolva dr. Csilléry Andrást töltötte, aki a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának kimagasló tagja és az ország közelmúlt sötét korszakában tényes tanujelét adta rettenthetetlen bátorságának. Az elbukott keresztény nemzeti eszme talpraállításában elévülhetetlen érdemeket szerzett s aki mint népegészségügyi miniszter tettekkel adta tanubizonyosságát kiváló szociális érzületének, mint a tisztviselők és munkások igaz barátja.

Csilléry András dr. első bemutatkozása csütörtökön este volt a Torna-csarnok zsufoltan megtelt tornatermében, ahol minden kijelentését zajos helyesléssel kísérte az intelligens nagy közönség.

A gyűlésen Hoszu István elnök lelkes megnyitó beszéde után még felszóltak Szóts Gyula, Csilléry András, Oláh Dániel, Rilóok Anna, Érekly Károly és az egyetemi ifjuság kiküldötte a közönség nagy lelkesedése közt.

Hoszu István elnök bejelentette Friedrich István üdvözlését, akit betegsége gátolt a megjelenésében de legközelebb ő is felszólal.

A Csilléry-párt első nagy pártgyűlése melyen a jelölt programját kifejti a *fehértárséri iskola* tornatermében lesz vasárnap, e hó 14-én délután 4 órakor. A párt nagy agítással indult a választási harcra és számít az önértékes férfiak odaadó támogatására.

Programbeszédet mond még 16-án kedden 5 órakor a Korona-utcai iskolában — 18-án csütörtökön a II. kerületi kath. főgimnáziumban az Ilona lépcső mellett, — 20-án szombaton 5 órakor a budai Vigadóban.

A várbeli választók, akik eleinte *Kmoskó Mihály* jelöltetését pártolták, a jelölt visszalépésével két részre oszlottak az egyik rész dr. *Szentirmay Ödön* táblabíró jelöltje, amihez a Tabán polgárságának egy részét is megnyerték.

Szentirmay Ödön dr. a közismert jogtudós ösrégi kath. budai család ivadéka, néhai *Szentirmay Gyula* főgimnáziumi tanár és író fia. Nagyanyjának *Sufflay Zsuzsanna* budai házban, a *Vérmezővel* szemben s a *Karácsonyi-utcánál* ma is álló régi sárga kétemeletes házban a 60-as és 70-es években gyakran megfordultak a vezető egyéniségek közül: br. *Eötvös József* és *Pauler Tivadar*.

Dr. *Szentirmay Ödön*, amellyel, hogy a jogtudományok, majd az államtudományok doktorává avattott, bírói, ügyvédi, majd a csapat-tiszt képesítés után a hadbírói diplomát is megszerezte. Mint katona, honvéd koronaügyész helyettesi szolgálatot teljesített, kivételesen és soronkívül tartalékos őrnagy hadbíróvá nevezetett ki. Mint bíró a jog minden irányában nagy és kimélyített tudással a felsőbb jogászokörök figyelmét magára vonva, előbb táblabírói lett, majd utána soronkívüli táblabíró lett. Számos filozófiai, történelmi vonatkozású jogi munkát írt. Tudományos munkálatai egy-egy jogi eszmekör és reflektorként világítottak meg. Megbecsülhetetlen jelentőségű a közeli hetekben a „Magyar Nemzetegység” címen megjelent műve. Szakavatottan, filozófiai mélységgel tárgyalja a nemzeti organizmus fogalmát, az alkotmányos jogrend törvényszerű helyreállításának szükségét és annak jogszertű módosítását. Kitér a munkából, hogy már 1919. év január havában kelt ki a forradalmi politika végzettsége ellen. Már akkor megjelölt a tragikus összeomlást, ha a nemzet az igaz utat nem követi. A „Vörös áfium elleni Orvosság” című feltűnést keltő röpirat, amely lapunk útján is megszerezhető, röviden és hűen ismerteti a mű alkotmányjogi jelentőségét.

Szentirmay nemcsak az elmélet embere, de mint bíró állandó, közvetlen szemlélője az életnek. Az élet szenvedései és nyomorúságai nap-nap mellett tüntetik fel előtte az emberi sors tragédiát. Tisztában van az élet minden viszonylatával. A Nemzetgyűlés értelmi színvonalát emelné, ha bevélasztatnék és közismert tetteire, nagy jogi tudása predesztinálja rá, hogy az alkotmány ujjaépítésében részt vegyen.

Első programbeszédét e hó 14-én vasárnap délután 5 órakor mondja el az *Attila-utcai főgimnázium* tornatermében.

Az *Antiszemita Párt* jelöltje, *Török Elemér*, e hó 7-én délután mondotta el programbeszédét a Korona-utcai polgári iskola tornatermében nagy és hálás hallgatóság előtt. A gyűlés elején az Ébredő Magyarok egy kiküldötte az ébredő magyarok támogatását ígerte, azután *Török Elemér* fejtette ki nézeteit és a zsidókérdés gyökeres megoldását sürgette. El kell venni a hadimilliomosoktól a nemzet vérén szerzett milliókat. Félmlunka itt nem bír értékkel. A numerus clausus behozatala kevés, teljes jogfosztás szükséges. Elitéli, hogy a keresztyén kurzus dacára a polgári házasság és vegyes házasság még mindig fennáll. A gyűlés szétoszlásakor lelkesen tüntették a jelölt mellett.

A közönség körében visszatetszést keltett, hogy a templomokban is elhelyezték rópcédulákat az egyik jelölt érdekében. Ezzel kapcsolatban a *Szociális Missziótársulat* annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy a maga részéről a leghatározottabban elítéli a kortekedésnek ezt a módját és legfőbb törekvése, hogy a templomot és a vallást felülemelje és szigorúan elkülönítse a választási harctól.

Szerkesztő-helyettes: *Holló Tivadar*.

BUDAI

APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3/43, 1/25, 1/47 és 8 órakor

Életre - halálra

dráma 4 felvonásban.

Pillantás a mélységbe

dráma 5 felvonásban.

ELŐZETES JELENTÉS.

Március 15-én hétfőn, 16-án kedden és 17-én szerdán

MÁMORJ Pincér úfelsége

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. **Dávid Viktor** gyógyszerértára a „Római Császárhoz”

Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

Veszek

műkedvelői árban: antik butort, hibásat is, antik ezüsttárgyakat, porcellánt és egyéb régiségeket.

Sándor Emil, Budapest-Belváros, Korona-utca 1. szám

Meghívásra házhöz megyek.

Dáci-utca és Koronaharag-utca között.

*Badagos, gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon: 152-61.

BUDAPEST,
II., FŐ-UTCA 7.

Telefon: 152-61.

Mielőtt eladja ékszerét,
forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszeresekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkéni
többet fizetnek
aranyért, ezüstért, platínáért
és briliánsért.

MIRBERT LEIR!

Kozma-féle Gépiro- és
SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET
II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors,
pontos, megbízható munka.

igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk.
gyorsíró tanár. Telefon: 174-04.

Pipere vadász

és háztartási cikkek. Bel-
és külföldi illatszerek

illatszertárban

Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

TÁRC

VOGL IMRE
II., Medve-u. 6
(em. díszterem)

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai
vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekercseléseket,
valamint elektromos készülékek gyártását.

CIPÓT

elsőrendű és szepet
KÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Libál Andor

= optikus =
optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

MÁZOL és FEST

I., Lágymányos-u. 4.
Telefon: József 82-57.

KRAMER ADOLF
festő és mázolómester

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Úri és női divatüzlet

VESZÉK

mindenfélé régiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyeget, butort,
zongorát,
zálogcudnát bármiről

GELB SALAMON I., Attila-utca 8.

Schultheisz Jenő

SZALON TÁRCINTÉZETE

II., Margit-körut 44. szám.
Minden hó elején új kurzus.
Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és malakatos. Sirkeresztek
és rácsok. — Kitérő szerkezeti
takaréktűzhelyek különféle
méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Legmegbízhatóbb
varrógép javító-
műhely.

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-
és grammafon
- raktára. -
I., Krisztina-körut 151.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
641. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitási sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
március
20-án.

Választás előtt.

Négy jelölt maradt. — Hogyan állanak a szavazatok.
Programbeszéd. — Agitációs esték.

A választási elnökhöz csütörtökön, a benyújtás hatánapján négy jelölthez vonatkozó bejelentést tettek: *Slachta* Margit, *Csilléry* András dr. és *Szentirmay* Ödön dr. a Keresztény Nemzeti Egyesülés pártjának programja alapján és — *Török* Elemér az antiszemita programja alapján.

Slachta Margit a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja hivatalos jelöltje, — *Csilléry* András dr. a párt intranzigensebb részének, *Szentirmay* Ödön pedig a jogfolytonosságot követelő rész jelöltje. A legszélsőbb árnyalat, az antiszemita akik a választásokig együtt voltak a Keresztény Nemzeti Egyesülés pártjával, ebben az egyetlen kerületben állítottak jelöltet *Török* Elemér személyében.

Mind a négy jelölt keresztény alapon áll a legszélsőbb jobboldaltól a legszélsőbb baloldalig. Az I. választókerület polgársága válogathat.

*

Minden párt szorgalmasan gyűjtött aláírásokat. Legkorábban *Török* Elemér pártja kezdte és a pártiroda jelentése szerint tul vannak az öt ezeren.

A női pártszervezet is régebben dolgozik *Slachta* Margit érdekében és értesülésünk szerint szintén tul vannak az ötezer aláíráson.

A *Csilléry*-párt nagy és erős szervezettel látott munkához és nagy lendülettel indult az aláírás gyűjtésnek, aminek meg is volt az eredménye, mert néhány nap alatt négyezer aláírást gyűjtöttek össze.

A *Szentirmay*-párt irodája nem nyilatkozik a gyűjtés eredményéről. Későn kezdett a munkához, de a vezetők meg vannak elégedve az eredménnyel, mely a beavatottak szerint kétezerre volt tehető szerdán.

Ezek az aláírásgyűjtések nem bírnak döntő jelentőséggel és sokan vannak, akik több ívet írnak alá, ami ugyan büntetendő volna a választási törvény szerint, de menthető, mert a jelöltek nem egyidőben léptek föl.

A választó olyan mint az éhes ember, aki elé föltálatja a paprikás krumplit. Ki tudja lesz-e más is, eszik belőle. Akkor azt mondják, hogy van kolbász is. Nosza eltolja a krumplit és a kolbásznak lát neki. Am ekkor hozzák frissen a fácánpecsenyét s a választó már tolja el a kolbászt és nyúl a fácán után. Végül jön a torta. Gyönyörű szép torta, édes torta, ennivaló torta és bájos nő kínálja. A választó azt is megkívánja.

Ha tudta volna szegény, hogy mi minden lesz, akkor bevárta volna az ő kedvenc ételét és abból lakott volna jó, mert a házirend szerint csak egy étellel kellett volna jó-laknia.

Igy megy végig némely név minden listán, nem büns szándékkal, hanem az alkalom ingerének hatása alatt.

Az I. választókerületnek ugyan is összesen 13 ezer választója van s a nyert értesülések szerint a jelölő íveket eddig 17 ezren írták alá. Ezek között sok lesz a nem-választó, sok a többszörös aláírás, de van a kerületnek számos választója, aki eddig még egyetlen ívet sem írt alá.

A polgárság állásfoglalására mégis világot vetnek az aláírások arányai és ezek szerint — *pótvalasztásra* lehetünk elkészülve, mert abszolút többségre egy jelöltnak sincs biztos kilátása ma, — egy héttel a választás előtt.

*

A programbeszéd és agitációs esték rendezései terén a *Csilléry*-párt érte el a rekordot, ámbar a *Slachta*-párt sem maradt el és a nők bámulatos energiával szolgálják jelöltjük ügyét.

Tizenegy körzetben mondott nagyszabású beszédek az elmúlt héten *Slachta* Margit. Ezen a héten a nevelés- és oktatásügyi reformokat tárgyalta *Slachta* Margit, statisztikai adatokkal bizonyítva a multak bűneit rámutatva a hiányokra és legközelebbi teendőkre. A gyűlések a Ferenc József-intézetben, a Várbeli ovodában, az Attila-utcai pártelhelyiségben, az Attila-utcai iskolában, a Tornacsarnokban, a Czákó-utcai, a Fehérsas-téri, a Krisztina-téri, a Korona-utcai iskolában voltak két napon át. A tárgyhöz szólottak Kovács Imréné, Boromissza Elemér, Stadler Nándor, Czirin Ferencné, dr. Liptai Lajos, Lukács János, Terrayné H. Ella, Mészáros Antal, Budaváry László, Stadler Frieda, dr. Virter László, Gunda Jenő, Rónai Paula és Gosztónyi Jenő.

Slachta Margit minden gyűlésen mondott nagyszabású tartalmas beszédet.

Kedden a budai Vigadó zsufolt nagytermében kizárólag a nőknek tárgyalta *Slachta* Margit a nő helyzetét a családban, a férfi és az állam szempontjából, ahol Turi Béla is felszólalt, vasárnap, e hó 21-én ugyanezt a kérdést a Korona-utcai iskolában teszi megbeszélés tárgyává

kizárólag férfi közönség számára. Ez alkalommal *Haller* István kultusz-miniszter is beszélt. E hó 20-án szombaton d. u. 6 órakor beszélt a Korona-utcai polgári leányiskolában. Ez alkalommal beszélnek: *Czettler* Jenő nemzetgyűlési képviselő, *Frühwirth* Máttyás képviselő az Orsz. Párt főtitkára, *Huszár* Károly v. miniszterelnök és *Szekely* János államtitkár. Vasárnap d. u. 5 órakor az Attila-utcai Tornacsarnokban a háztartási alkalmazottak részére naggyűlést rendez a párt. — 23-án kedden a budai Vigadóban mondja utolsó nagy programbeszédét, amelyen a népegészségügyi reformokkal fogja fejtegetni.

Pártiroda: I. Attila-utca 14.

*

A *Csilléry*-pártnak minden pártgyűlése valami szenzációt termel. Vasárnap, a Fehérsas-téri iskolában tartott gyűlésen *Friedrich* István és *Erekly* Károly beszédei más nap foglalkoztatták az egész napisajtót és oly politikai hullámmást idéztek elő, hogy fiatal államrendünk recsegett tőle. Ugyanazon estén a kerület iparosai gyűltek össze a Krisztina-téri kaszinóban és hallgatták meg *Csilléry* gyűjtő beszédét. A várbelieknek a hó 16-án mondotta el programját zsufolt teremben, zajos helyeslés és lelkes tapsok között. Külön gyűlésre hívták 17-ére a postásokat és vasutasokat a Krisztina-téri iskolába, mely után társasvacsora volt a Krisztina-körúti postás kaszinóban. Minden napra esett egy programbeszéd és egy-két agitációs est valamely kerületi jóhirű vendéglőben.

Ilyen esték voltak a Hoffmann-féle öreg Diófánál a Pálya-utcában, Albeckernél a Kereszt-téren, Kollárnál az Attila-utcában, Juráknál a Mészáros-utcában, Avar Miskánál a Kereszt-utcában és Avar Lászlónál a Hadnagy-utcában. A Várban három helyen is a Bauer-féle „Balta” vendéglőben, Buchingernél a Szentháromság-utcában és Fischle vendéglőjében az Országház-utcában.

Ilyen esték voltak a Szarvas, az Erzsébethid és a Philadelphia kávéházban is.

Agitációs esték lesznek még e hó 21-én a Schwartz-féle vendéglőben Mészáros-utca 15. este 7 órakor és ugyanaz napon 8 órakor a Gellérthegy-utcai Bleicher-féle vendéglőben. — 22-ikén pedig a fürdősök vannak meghíva estére az Albecker vendéglőbe (Kereszt-tér.)

A *Csilléry*-párt körleveleiben és szózataiban, amelyekkel a polgársághoz fordul, sok az ügyes ötlet, a megkapó kijelentés. Mindig erősek, határozottak. Sokszor kemények és kíméletlenek.

Meztelenül áll mindig a kérdés, hogy a rombadőlt ország felépítéséhez nőit küldjön-e a kerület vagy bátor erős férfit, aki már kockáztatta az életét is a jogrend és a magyarság érdekében.

Ötödik programbeszédét, mely előreláthatólag szenzációs lesz e hó 21-én vasárnap délután 5 órakor mondja el *Csilléry* András a budai Vigadóban.

Pártiroda: Roham-utca 4.

*

A Keresztény Nemzeti Egyesülés programja alapján fellépő harmadik jelölt dr. *Szentirmay* Ödön egészen eltérő módon küzd a mandátumért. Minden külső zaj nélkül.

Március 14-én mutatkozott be először az Attila-utcai főgimnázium tornatermében összehívott pártgyűlésen, ahol *Szekely* György elnök magyarázta ki, hogy *Szentirmay* fellépése nem pártbontás, hanem országos érdek. *Szentirmay* Ödön dr. nagyszabású beszédében felölelte az összes társadalmi problémákat és kiváló jogászai éleslátással mutatott rá minden baj forrására: a forradalmi állapotra, amelyben vagyunk és amelyből vissza kell térnünk az ősi alkotmányos utra. Sürgette a tisztviselő kérdés mielőbbi méltányos megoldását, a munkás helyzetének javítását és a kisipar talpraállítását. Országos érdek mind a három. Adott budai programot is: a Tabán fölépítését és a vár megközelíthetőségét sürgetve. Az állambölcsező jogász higgadt szavaival fejtegette ezeket és hangja csak ott csendült erősebben, ahol keresztény voltáról, magyarságáról és az ország integritásáról beszélt.

Lelkesen megünnepelték itt is és a Fehérsas-téri iskolában e hó 17-én mondott programbeszéde alkalmával is.

Pártiroda: Attila-utca 9.

*

Az antiszemita-párt érdekében az Ébredő magyarok ifju gárdája fejt ki hetek óta erős propagandát. *Török* Elemér programbeszédei mindig nagy tábor gyűjtenek és a közönség szívesen hallgatja a jelölt súlyos megalkuvást nem ismerő mondásait.

A párt ezt az utolsó hetet akarja kihasználni és minden napra két-három propaganda estét tervez az I. kerület vendéglőiben, ami feltétlenül használ a pártnak is és a vendéglősöknek is.

Török Elemér a párt jelöltje ötödik programbeszédét 20-án, szombaton d. u. 1/26 órakor a Fehérsas-téri polgári iskola tornacsarnokában. — 21-én vasárnap hatodik programbeszéd d. u. 5 órakor, Krisztina-téri iskolában mondja el.

Pártiroda: Pauler-utca 3.

Két levél.

Minden kommentár nélkül közöljük az alábbi két levelet:

a „Budai Napló” tek. szerkesztőségének.

Minthogy arról értesültem, hogy a Csilléry-párt az összes gyűléseken állandóan az én személyemmel foglalkozik, szükségesnek tartom, hogy a magam védelmére ezen levelet szíves közlés végett átküldjem, hogy így a közönség álláspontom felől tájékozva legyen!

A Csilléry-párt t. Elnökségének

Budapest,
1. Roham-u. 4.

Értesülést nyertem arról, hogy Hosszu István igazgató összekapcsolta a miniszterelnökségi segély-akciót nevemmel és a mostani pártpolitikai küzdelemmel. E miatt indítva érzem magamat a Csilléry-párt elnökségével a következőket közölni:

1. E hó elején a miniszterelnök urnak tisztelettel bejelenttem, hogy március 25-ig, illetőleg a választások lezajlásáig a népsegélyző akciótól visszavonulok.

2. A munkatársakat ekkor nyomatékosan felkértem, hogy a politikai propagandát és a segélyezést egymástól válasszák el.

Amennyiben tehát ezzel szemben valaki a munkatársak közül politikai propagandára használta fel a segélyezést, azt felszólításom ellenére tehetett csak és köszönettel venném, ha Hosszu István igazgató ur konkrét adatokkal volna szíves nekem ez irányban szolgálni.

Hogy pedig a jövőben minden ily irányú gyanúsítás lehetősége ki legyen zárva, felkérem sürgősen a címzett pártvezetőséget, hogy a választásokig az első kerületi népsegélyző akció ügyeinek intézését tőlünk haladéktalanul átvenni szíveskedjenek, azt az egyet követően ki magamnak, — amit az eddigi küzdési módszerük után tőlünk érhetőnek fognak találni — hogy a mi munkatársaink közül néhányan abban továbbra is résztvehessenek.

Az elnökség sürgős válaszát kéri

Budapest, 1920. március 15.

Slachta Margit.

Tek. szerkesztőség!

Kérjük, hogy az alábbi levélünket szívesen közölni méltóztassék:

Igen tisztelt Margit nővér!

Tegnap kelettel pártunkhoz intézett becses soraira a következőkben vagyok bátor válaszolni:

A Huszár-féle akciónak politikai célokra való kihasználását nem a kedves Nővér nevével hoztam kapcsolatba, hanem a párt vezetőségével, amely kezeink között lévő hűlt érdemlő bizonyítékok szerint a segélyezést és lisztosztást agitációs célokra használta fel. Én ezt etikai szempontból tettem kritika tárgyává. Meggyőződése, hogy ettől kedves Nővér távol áll és maga is elítéli a hűvek gyűjtésének ezt a módját, amely semmiben sem különbözik a törvény által tiltott etetés itatástól.

A vonatkozó bizonyítékokat egyelőre pártunk nem adhatja ki a kezéből.

Ami azon ajánlatát illeti, hogy a segélyezés ügyeit a választások be-

fejeztig mi vegyük át, megköszönve a kitüntető bizalmat, nem vehetjük igénybe, mivel annak vezetését legjobban az Önök kezébe látjuk letéve.

Végül legyen szabad a leghatározottabban visszautasítanom azt a vádat, hogy pártunk ülésein állandóan kedves Nővér személyével foglalkozik.

Igenis megesik, hogy a többi ellenjelölt közül kedves Nővér nevét kiemelik, de mindenkor csak a legnagyobb tisztelet és elismerés hangján.

Ami küzdési módszerünk a választási harcokban szokatlanul fair, kizár minden személyeskedést, de még választási trükköket is, amelyekkel a gyűlések megtartását az általunk hirdetett helyen és időben a tornatermekben utólagos lefoglalása által lehetetlenné akkariák tenni.

Kiváló nagyrabecsülésem kifejezése mellett vagyok tisztelő hűve:

Hosszu István
a Csilléry-párt elnöke.

Buda, 1920. március 19.

Politikai központ kell Budán, ahogyan Morvay Győző dr. tanterületi főigazgató az *ujlaki* keresztény párt ülésén indítványozta egy *budai központi pártkör felállítását*, amely egyöntetűen a Reviczky-utcai klub élísze alatt Budán működne. — Felkértem Budának egyik érdemdus vezérét Demény Károly postavezérigazgató, államtitkár urat, hogy egy ily mozgalom vezetését vegye a kezébe és ő az eszmét helyeselte is. Budán igen erős a keresztény nemzeti irányzat a politikai és társadalmi téren is és ez magától értetődő dolog, amikor Buda volt mindig a magyarság védőbástya és a szovjet elleni akció is Budáról indult ki. — Ezt az érzést ébren kell tartani és meg kell szilárdítani és erre Buda összes kerületeinek társas egybekapcsolódása az eszköz, ahol Buda egész intelligenciája, illetve számottevő közönsége megtalálja egymást, kicserélje nézeteit és naponként értesülhessen a forgatagosan rohanó és reánk zuhanó eseményekről, hogy mindezekről idejekorán értesíthesse, kioktathassa a maga népét is, hiszen ma mindenki minden napnak tudni kívánja a valódi eseményeit, saját jól felfogott érdekében. — Ma az előtérben az országos politika — nem pártpolitika — áll és így fontos egy keresztény — nemzeti társaskör felállása, amely csakis úgy létesíthető, ha minden választókerület vezetősége ezt egyöntetűen elhatározza. A Reviczky-utcai kör nekünk budaiaknak szinte elérhetetlen a korán beálló sötétség és főleg a közlekedési viszonyok miatt. A budai központban mindennap megfordulhatna egy-egy miniszter, államtitkár, vezérképviselő, hiszen Budán sokan laknak közülük és tájékoztatnák Budát is. Ha tetszik az eszme, jöjjenek össze Buda vezetői és valóítsák meg a magyar faj érdekében, Széchenyi szellemében a budaiak magyar politikai egyesülését.

Dr. Tasnádi Kovács József.

Negyedéves előfizetőinkhez azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulunk, hogy előfizetésüket megújítani szíveskedjenek.

A Budán élő

írók, művészek, tudósok

társasága.

A szerdai esték ma már nélkülözhetetlen, szükséges találkozó a budai intellektuális társaságnak, mely ott-hont, érintkezést keres egymással és hova-tovább szűknek bizonyul a pilseni sörcsarnok külön díszterme, mely e héten is zsúfolásig megtelt.

Mint új tagok először vettek részt Cséka Aladár, Homonnay Jenő, tasnádi Kovács József, Lendvay István, Nemes Mihály, Urbányi János és dr. Wladár Tivadar.

Szávay Gyula, a szervező bizottság elnöke, tett jelentést a társaság címe és szervezkedéséről, az ő aranyos humorával fűszerezve szavait. Sorra kerültek a különféle ajánlott címek. Így: Budai Akadémia, mely túlságosan komoly, Virágh Benedek-társaság, mely kizárólag irodalmi, Budai Kultúregyesület, mely szintén komoly. Az ajánlott címek között volt: Hunyadi Mátyás-akadémia, Budai ébresztők kultúregylete, Budai Biedermayerek, Budai fészek, Budai Otthon, de egyik sem felelt meg.

A vita során Futó Gyula azt ajánlotta, hogy egyszerűen „Jobbpartiak” címet vegyük fel, ezzel szemben fölvetették a „Budai család” elnevezést. Dr. Lendl Adolf azt ajánlotta, hogy

Budai Collegium,

mellyel szemben a kigondoló bizottság a

Budai Helikon

címet tartotta megfelelőbbnek.

Hangay Sándor levelét tudomásul vették és érveit a vita folyamán megszivelték.

A vita eldöntetlen maradt s valószínű, hogy visszatérő levelezőlapokat küld szét a társasági amelyben a két utóbbi cím felett kér szavazást a tagok részéről.

Géczy István lelkesen az fejtegette, hogy mindenekelőtt egy becsületes színház létesítése szükséges és sürgős teendő.

Bán Aladár a komoly szervezkedést sürgette, Baranski Gyula dr. pedig még a szervezkedés előtt véli megkezdhetni a munkát, mely induljon el a husz év előtti alapon, amikor zsúfolat termek előtt terjesztették szervezést nélkül a kultúrát.

Szávay Dezső a társaság első kötelességének tartja a budai keresztény társadalom megszervezését kulturális szempontból, amit azzal érhetne el a társaság, ha a *Budai Napló* hitelaport napilappá fejlesztené, ami élénk visszhangra lelt a társaság körében, ha színházat állítana a saját fajunkból fakadó művészetnek, ha kitűnően rendezett s a legjobbat szolgáltató estéket rendezne. Fél az alapszabályok nehézkes keretétől és szabad, eleven mozgást kíván.

Szávay Zoltán a társaságot mint vezetőt kívánja egy kultúregylet fölé, Kiss Menyhért a kedves, barátságos együttélés ápolását és a művészetek szolgálatát tartja szükségesnek.

Morvay Győző tisztázni és összeegyeztetni igyekezett a különféle nézeteket, utána Virágh Béla tett jelentést. Végül elhatározta a társaság, hogy

a szerdai összejöveteleket folytatja az eddigi meghívások alapján;

mozgalmat indít a *Budai Napló* érdekében, mely a társaság hivatalos lapja;

tagsági jegyeket bocsát ki, melyek feljogosítják a tagokat az összejöveteleken, tárlatokon és műsoros estéken való részvételre családjaikkal együtt. A tagsági jegy megváltása 20 korona, mely az előzetes költségek fedezésére szolgál és megváltható minden szerdán a társasestén, vagy utalványon a *Budai Napló* címén;

április végén teaestélyt rendez kizárólag meghívott vendégek számára s ezzel lép a nyilvánosság elé;

végül megfelelő helyiséget keres, ahol alkalmas nagy terem áll a társaság rendelkezésére.

Az est folyamán kedves ovációkban részesültek a Petőfi-társaság újonnan megválasztott tagjai: Bán Aladár, Kiss Menyhért és Szávay Zoltán.

Futó Gyula egy 1913-ból kelt hírlapot mutatott be, mely megdöbbentő fényt vet a mi különleges sajtóviszonyainkra és lehetőségekre Budán.

Elmaradásukat kimentették: Balogh Pál, Dura Máté, Fábián Gáspár, Hangay Sándor, dr. Hennyey Vilmos, Kazár Emil, Ormai Jenő, dr. Ripka Ferenc, Székula Gyula, Szölgyény Ferenc.

Legközelebbi összejövetel szerdán, e hó 24-én, II., Fő-utca 8. sz. alatt.

A szervező bizottság kedden, e hó 23-án jön össze este 6 órakor a Vigadó-kávéházban.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő található d. u. 3—4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

Áldozatkész jóakarattal támogatják a *Budai Napló*-t a mai nehéz nyomdai viszonyok között azok a kik mint alapítók teszik lehetővé a lap fennállását. E helyen mondunk hálás köszönetet gróf Széchenyi Emil és Hosszu István uraknak, akik 2000 koronával léptek újabb alapítóink közé.

Gróf Nyáry Gyuláné megvásárolta Szabó Károlyné villáját a Béla király-utján és házat is vásárolt a Széna-téren, ahol megvette Beck Vilmostól 2. számú házat.

A Budai Katolikus Körben március 13-án volt az évi rendes közgyűlés, melyet Molnár László, felsővizvárosi h. plébános, a Kör elnöke, nyitott meg lendületes beszéddel, hangsúlyozva, hogy az elmúlt nehéz év után, amelyben a Kör nagyon sokat szenvedett, elérkezettnek látja az időt, hogy a Kör ismét elfoglalja helyét Buda társadalmában. Utána dr. Póka Ervin, a Kör ügyésze ismertette a Kör székházának eladása révén beállott helyzetet s ennek magyarázatát adta. Knapp Nándor főtitkár, akinek lemondását sajnálattal vették tudomásul, jelentésében a Kör beléletéről

tartalmas beszámolót mondott, kiemelve a hölgybizottság nagy tevékenységét. Örömmel jelentette a tagok létszámának emelkedését. A pénztárosi jelentés felolvasása után a közgyűlés a választásokat ejtette meg. Gróf Széchenyi Emilt díszelnökké választották meg, az elnöki tisztség betöltésére, miután a vélemények a jelölésre vonatkozólag eltérők voltak, bizottságot küldöttek ki. Tiszteletbeli elnökök. Simonyi-Semadam Sándor miniszterelnök, Wolf Károly, Magyar István, P. Timót, Pokorny Ernő, ügyvezető alelnök dr. Pogonyi Nándor, igazgató Adamsky Gyula, helyettes igazgató Vajda Károly, háznyag Masztig Emil, főtitkár dr. Kruznyczy Elek, titkár Horváth Kálmán. főjegyző Cicutti Lajos, jegyző Köhler Antal lett. A választmányi tagok választása után dr. Pogonyi Nándor terjesztett elő indítványt arra vonatkozólag, hogy a Kör mozgalmait indíttson a keresztnék a törvény csarnokaiba és az iskolák falaira való visszahelyezése ügyében.

Tisztújítást volt az „Óbudai Dalkoszorú” Dalfűzér egyesült dalárda legutóbbi közgyűlésén és megválasztották a következőket: ügyvezető elnök: Tóth Ferenc iskolaigazgató, társelnökök: Eberhardt Róbert és Szalkay Pap József, alelnökök: Irzli István és Preisinger Károly, titkár: Nemes Árpád, jegyzők: Bassi Rezső és Dániel Aladár, pénztárnokok: Milkovits Vazul és Pakots Ferenc, ellenőrök: Alex Rezső és Kalap Ferenc, számvizsgálók: Bacher F., Király L., Knótz I. A. és Köves Andor, karnagy: Zöld Károly, levéltárosok: Jakubecz Károly és Kurdy László, gazdák: Kuchta Ferenc és Gyurkovits Ferenc, karvezetők: Mihálovski J. és Konya J., zászoltartók: Bán Miklós és Koller Nándor, Bilikóvezetők: Ferjancsik Károly és Willisch József. — **Választmányi rendes tagok:** Barakovich József, Herz Lajos, Kratky Antal, Kolovratnik Lajos, Lents Géza, Prindl Ágoston, Rosenfeld János, Schwartz Gyula, Schemnitz József, Sirojli József, Végh István és Zsolnay Nándor. — **Póttagok:** Kauderer István, Latzkovits József, Silberer Henrik és Villisch Antal. — **Választott bíróság:** elnök: Tóth Ferenc, Szavazó bírák: Eberhardt Róbert, Kovács Károly, Molnár János és Pék Béla. — **Allandó vigalmi bizottság:** elnök: Eberhardt Róbert, rendezők: Fischer Lajos, Illés Zsiga és Ryba János.

Elmarad a Budai Dalárda szombatira e hó 20-ikára tervezett hangversenye a budai Vigadóban a pénz válság miatt. A jegyek árát e hó 27-ig vissza fizeti a Dalárda, s a ki nem kívánja vissza azt az összeget a jótékony célra fordítja.

Egyházi ének. A tabáni róm. katolikus templomban f. hó 21-én vasárnap d. e. 1/11 órákor a Tabáni Egyházi Énekkar Calligaris Ferenc karnagy vezetésével a Schweitzer: Mise F. dar adja elő. Offertorium: Rossini Stabat Mater, éneklő Unger Károly.

Művészestély. A Magyar Reneszansz-Társaság március 24-én rendkívül sikerültnek ígérkező jótékony célú művészestélyt rendez a Budai Vigadó dísztermében, amelynek pompás műsorán szerepelnek: A reneszánsz. Ismerteti Barabás Atala. Hegedőszóló. Előadja báró Puchner Szilárd. Hirt hozok Budáról. Írta és felolvassa Szávay Gyula. Ulbrich Szőszy gordonkajátéka. Magyar irredenta. Előadja Morvay Győző. Lányi Lulu szavalata. B. Liszt Mária éneke, gordonkán kíséri Ulbrich Szőszy, Klasszikus táncjeleket. Előadja Bodroghy Ica és Virág Ilonka. Bán Jenő zongorajátéka. „Elhintem a turáni átkot.” Írta és szavalja Kerecseny János. Az estét Virág Béla szerkesztő konferálja. Kezdeté pontban este 7 órákor. Jegyek kaphatók Budán Tisza Testvérek könyvesboltjában és az összes Fő-utcai dohánytözsdeben. Jegyek ára 50—10 koronáig.

A Svábhegyi ünnep volt ez évben is az Istenhegyi Népművelési Egyesület március 15-iki hazafias ünnep. Az egyesület hazafias működését megakasztotta a proletárdiktatura, mely vagyontól is kiforgatta. Ezidén nagyszabású ünnepet rendeztek, melyet dr. Adler Rácz József min. tan. nyitott meg. A „Talpra magyar! Pál János szavalta, aki után Kiss Menyhért mondott ünnepi beszédet. Stipanics Árpád által betanított 6 jelmezes pár magyar tánc. valamint a Néveri Annuska és Néveri Kálmán táncduettja igen tetszett. Kardos Ferenc, Végváriak „Eredj ha tudsz” című költeményt adta elő — Hermann Károly pedig saját költeményeit énekelte és kísérté zongorán. Színpadra került még „A Kárpátokban” című kis dráma mely után Tóth Kálmán igazgató köszöntö meg a közreműködők fáradozását. — A szabadságünnep a szibériában szenvedő magyar testvérek hazahozatalának költségeire ezer koronát jövedelmezett.

Tizenhárom millió koronát tett ki Budán az ingatlanforgalom február 19-től március 3-ig. Milliós tételt kettőt mutat ki a telekkönyv: a Szabolcs-utcai bérházak rt. megvásárolta dr. Edelmán Sebő ingatlanját I., Budafoki-ut 81. szám alatt 1,130.000 koronáért, Árvai Ármán pedig Kanitz József és neje tulajdonát képező házát, III., Lajos-utca 92. szám alatt kerek 1,000.000 koronáért. A Városi Ingatlanbank Rt. megvásárolta Dán Viktor II., Fő-utca 64. számú házát 691.875 koronáért; Gárdos János és neje pedig Schütz Rezső házát II., Tudor-utca 5b. szám alatt 700.000 koronáért; dr. Evva Ferenc Városmajor-utca 18. számú házát dr. Fleischl Pál szintén 700.000 koronáért; Beer Artur ingatlanait I., Ménesi-úton és Somló-úton Weisz Jakab vette meg 600.000 korona áron, Jentner Lajos Attem Jenő ingatlanját II., Margit-körút 24. szám alatt 450.000 koronáért, Weimess Mária tulajdonát II., Zárda-utca 18. szám alatt Márkus Lajos és neje vásárolta meg 350.000 korona áron, a Csucsai Faipari Rt. Farkas Mária ingatlanának egyharmadát 316.666 koronáért, Kuhár Ferencét II., Iskola-utca 12. szám Szántay János 380.000 koronáért, dr. Makay Dezsőt I., Ráth György-utca 40. szám Kammermayer Viktor 400.000 koronáért és Mezey József ingatlanját a Törökvészen pedig Hrotkó Rókus 300.000 koronáért.

Hét szöveg vagy árva, akiknek családfőjük fővárosi községi elemi iskola igazgatója vagy osztály tanítója volt, 400 koronás segélydíjat kaphat a Frey József alapítványból, ha e hó folyamán megkeresik Mészáros Imre fővárosi tanfelügyelőt (I., Mészáros-ut. 12. III. 5.) A pályázat április hó 1-én lejár.

A liga Budán. Az Egyesült Keresztény Liga II. ker. osztálya e hó 20-án, délután 5 órákor a Budai Polgári Kör olvasótermében (II., Szilágyi-tér 5) választmányi ülést tart, amelynek tárgya: e szakosztályok végleges megalakítása, a közgazgatási szakosztály létesítése és az április hóban tartandó közgyűlés előkészítése. A Liga most már kiterjedten dolgozik és a munka hatása a budai oldalon érezhetővé fog válni. A látványos osztály e hó 14-én alakult meg. Élén állnak Kossalka János műegyetemi tanár és dr. Benárd Ágoston miniszter.

A budai kis lány Pesten ismét sikert aratott a pesti Vigadó nagytermében rendezett balett- és pantomim-estén, ahol különösen kitűnt a budai ur társaság egyik kedves tagja: Bakits Edith, egy magasrangú katonatiszt leánya, akinek kidolgozott táncművészetéről és elragadó alakításáról az egész sajtó dicsérrel emlekezett meg és akit a termet zsúfolásig megtöltött közönség melegen ünnepelt.

Zubriczky Aladár dr. egyetemi tanár március hó 24 és 26-án, este 6 órákor, a városmajori Szent-Szív kápolnában (I. ker., Csaba-utca 7/c.) férfiak részére, eszmecserével egybekötött konferencia beszédeket tart. Az e hó 17 és 19-én mondott beszédeit nagy érdeklődés kísérte.

Az Óbudai Torna Egylet énekkara f. hó 25-én rendezi második, önálló hangversenye az Óbudai Korona Vigadó összes helyiségeiben, este 7 órákor. Az énekkar 1919. februárjában alakult az Óbudai Torna Egylet művészetszerető hölgy- és férfitagjaiból és Lenz Ferenc karnagy fáradozatlan és buzgó munkája az intézményt odafejlesztette, hogy mint 85 tagú vegyeskar immár második önálló hangversenyét rendezi. A hangverseny műsorában F. Szolnoky Irma, dr. Kacswinsky Emil és Urbán Aurél magánénekei kívül az énekkar Erkel, Beethoven, Wagner, Strauss Richárd, Lavotta, Braga és Offenbach műveivel szerepel. A kerület nagy érdeklődéssel várja ezt a hangversenyt, hiszen Óbuda mindkét nembeli ifjúságának a színe-javá lép ezuttal hangversenypódiumra, hogy kulturmunkásságáról a nagy közönségnek beszámoljon. Jegyek kaphatók Kalmár Imrénél III. Fő-tér 6. és este a pénztárnál.

Óbudai asztal néven Turista társaság készül alakulni Óbudán, mely mint a Magyar Turista Egyesület alcsoportja fog működni.

Budai Egyetemi Kör van alakulófélben. A kolozsvári és pozsonyi tudományegyetem Budára helyezése vetette felszínre az alakulást, amely már régi óhaj. A pesti egyetemi kör törzstagjai ugyanis mindig budaiak voltak és most majd a budaiaknak nem kell Pestre menni. Értesítésünk szerint a Krisztinavárosi Kaszinó engedni majd át egyes helyiségeit az új kör számára, amely új vérkeringést jelent Buda, de főleg Krisztina társadalmi életében.

A hadifoglyok hazaszállításának költségéhez hozzájárult újabban a Szent Gellért kávéháznak egyik kártyapartija 12 kor. összeggel, melyet a Belvárosi Takarékpénztárhoz utalunk át a közös alaphoz.

Magas színvonalú nagybőlti konferencia beszédeket mondott e héten, 6 napon át a felsővízvárosi r. k. plébánia templomban kizárólag férfiak részére Biró Ferenc Jézus társasági atya. A férfiak nagy számában jelentkeztek ennek hatása alatt gyónáshoz. 22-én pedig az egyházközség tanácsa és képviselőtestülete élén dr. Simonyi Semadám Sándor miniszterelnökkel, az egyházközség elnökével testületileg járul a szent áldozáshoz.

Bajtárs-ünnep volt a III. ker. áll. főgimnáziumban, melyet az iskolatársak szövetsége rendezett. A már hét éve virágzó szövetség március 14-én délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését, mely a lezajlott háború és az elmúlt borzalmak után, sajnos, kissé megfogyva hozta össze a barátok csapatát. A közgyűlést valóságos kis ünneppé avatta dr. Morvay Győző főigazgatónak és Kmetykó Jánosnak, a nagyhirű tornapedagógusnak, az intézet volt tanárának megjelenése, akik meleg szavakkal üdvözölték az egybegyűlteket és további egyetértő és összetartó munkásságra buzdította őket. A szövetség belső élete élénk és virágzó, vagyonából bizonyos részt időnkint a főgimnázium valamely jó előmenetlő, szegényebborsu tanulójának juttat. Az idén 200 korona került így kiosztásra, melyet a tanári kar javaslata alapján egy hatodik osztályu tanuló nyert el. Rendszeresen minden hónapban társas baráti összejövetelt rendeznek, mely derült estéket az intézet volt tanárai és volt növendékei nagy számban látogatják.

Fertőtelenítés február havában 128 esetben történt Budán és ebből a spanyolnáthára 53 eljárás esik. Fertőzött beteget 332 esetben szállítottak.

A tolvaj, Henry Bernstein háromfelvonásos színművét adják elő az „Anonymus” műkedvelőszínpadon, I., Budafoki-ut 14. szám alatti helyiségükben műkedvelők. Irodalmi bevezetőt mond Virág Béla szerkesztő.

Matiné. A „Nemzeti Haladás Club”, spanyoljárvány miatt elmaradt Matinéját 1920. március hó 21-én délelőtt 1/11 órákor rendezi a Krisztinavárosi Polgári Kaszinó nagytermében: I., Krisztina-tér 1. szám I. emelet. — A műsorból kiemeljük: dr. Heller Róbert és dr. Greguss Pál előadását, Kazal Lili énekét, Hegedűs Lajos szavalatát, Pongrácz Jolán gitár számát, Tessely Károly énekét, végül a Szobihárd Mária és Máthé István által előadott altatódalt.

Ebzárlat. Mintha a plakát kiragasztók is szeretnék a humort sőt gyakorolni is, úgy fest a Krisztina-körút 149-ik számú háza, amelynek falán a Slachta Margit plakátját körülrajazzák a férfi képviselőjelöltek — plakátjai. Hogy poétikus hasonlattal éljünk: — mint a méhek az anyakirálynét. Betetőző az egészet egy vörös plakát: — **Ebzárlat!** — mely egész Budára szól és meghosszabbították május hó 14-ig.

Tasnádi Kovács József dr. budai író tollából a „Heliár” könyvnyomda betűivel egy érdekesen megírt röpirat jelent meg e héten — **Zsidó magyarrá nem lehet!** — címen, mely minden budai dohánytözsdeben kapható 4 koronáért. Ebben a könyvecskében az író alapos bibliai szaktudást párosítva történeti és társadalmi tapasztalatokkal — kimutatja, hogy a zsidó hagyományainak föl nem adásával és a pápi uralomhoz ragaszkodó szívóssággal semmiféle földi népbe beleolvadni nem tud, nem akar és nem is fog. Különálló nemzetközi szövetkezésre kapható, hogy a világhatalmat üzleti céljaira kiaknázza és a hatalmat mások kárára és árán magához ragadja. Mind ezt az író csak kimutatja, nem is antiszemita céllal írta könyvét, hanem ellenkezőleg azért, hogy a zsidó fajt és népet felvilágosítsa, hogy társadalmi boldogulás útját csak úgy találhatja meg, hogy ha nemzetközi hajlamairól leszokik és a pápi uralmat lerázza, ellenkező esetben pusztulásnak szánt hajóként hanyódi minden nemzet vizein, melyek őt polgárai sorából kiűzik. Aki a most vajdó és kiélesedett zsidókérdéssel foglalkozni kíván, az szerezz meg e sok okulást tartalmazó röpiratot.

Szerzői Estélyt rendez a „Tavaszi Művész-Társaság” március 20-án a Katolikus egyesületi házban (II., Toldy Ferenc-utca 30.) délután 5 órai kezdettel. A műsort Tessely Károly írta, a zenei rész szerzője Cathry Szaléz. Scenikai rendezők: Englert Nándor és Bargár J. Közreműködnek: Schrött Pirike, Ludvig József, Zufall Sándor, Raics László, Hegyessy Tilla, Vaisz Nusi, Pápay Annus, Sajó Géza, Keller Antal, Gruber Gyula, Csapó Irénke, Sajó G. és V. Márkus Duci, Kazal Lili, Schlott Aranka és Margit, Ludvig József.

Budaiak Pesten. A budai Színjáték- és Hangversenytársulat március 22-én, hétfőn este 6 órákor a Pesti Katolikus körben (IV., Molnár utca 11) nagyszabású kabarét rendez. Színpadra kerülnek egyfelvonásos vígjátékok, magán és énekszámok, valamint táncjeleket. Közreműködnek: V. Márkus Duci, Batkó Nóra, Kövesy Rózi, és Lajos, Ugray Manci, Szalmáry Károly, és Horváth József. Az estélyt Várnay Zoltán, a társulat igazgatója rendezi.

Gyász. A budai hangverseny- és színtársulat első halottját temette március 11-én a farkasréti temetőben. Művészlelkű ember, Irján Béla, hunyta le örökre szemét. Gyászoló családja, barátai, társai kísérték utolsó útjára, köztük a társulat díszelnöke, Baranski Gyula dr. is.

Révai Lexikon XII. és XIII. kötete megvételre keresztes. Ajánlatok a szerzőségbe küldendő.

Március ünnepe.

— Budán vasárnap ülték meg. —

A legtöbb iskola, egyesület és társaskör, de még az asztaltársaságok is nagyrészt e hó 14-én ülték meg márciusi évfordulóját, mely aztán kicsücsösödött a 15-én rendezett nagy ünnepen, a pesti oldalon.

Rendkívül nagy arányokban ünnepelt Buda e vasárnapon és számos helyről kaptunk tudósítást, de ezek nagyrésze lapzárlatkor érkezett, és a lap mai szűk kerete sem engedi azok közlését.

Az iparosság ünnepe.

A II. kerületi iparos kör minden helyisége megtelt ünnepelő közönséggel, s az ünnep a Himnusz éneklésével vette kezdetét. Németh József ügyvezető elnök lelkes megnyitó beszéde után dr. Kiss Menyhért mondotta el ünnepi beszédét, mely lelkes zájossal viszhangozt keltett.

A mikor felsorolta a márciusi forradalom 12 pontját, — rátért a mai helyzetre és a hallgatóság lelkesedése közben felállította azt a 12 pontot, a melyet ma követel a magyar nemzet:

1. A szent korona régi fényének visszaállítása, a nemzeti királyság alapján.
2. A nemzeti eszme és a keresztény erkölcs intézményes biztosítása.
3. A földbirtok becsületes reformját, a nagy hitbizományok megszüntetését. Öntudatos telepítési rendszert. Az alföld betelepítése.
4. A magántulajdonban lévő erdők és bányák állami ellenőrzése.
5. Az eddig elnyomott kis iparosoknak beszerző, termelő és értékesítő szövetkezetek felállítása.
6. A gyári munkásoknak részesedése az üzem hasznából.
7. A tisztességes kereskedelem védelme, a kereskedői, ipari engedélyek felülvizsgálása.
8. Új adórendszert, a háborús vagyon, a luxus ellen, a kis gazdaságok védelmére.
9. Pártatlan, jó, olcsó közigazgatást.
10. Tisztviselői kérdés rendezését, a papi javadalmak arányosítását.
11. Kötelező aggkori betegség, baleset biztosítást, anyai és csecsemő védelmet.
12. Nemzeti szellemű, alkotmányhű hadsereget. Gondoskodás a hadirokkantokról, hadi özvegyekről, árvákról, s a háborúviseltek előnyéről.
13. Megbüntetése az első és második forradalom bűnöseinek, kik hazánkat a sir szélére juttatták.

A nagyhatásokat kiváltott beszéd után Kalmár Edéné hangverseny-énekesnő elénekelt „Petőfi Magyarok Istene!” című költeményét melyet Erkei zenésített meg — és a sűrű taps után néhány kuruc dal, utána Csere Pál tárogaton adott elő kuruc nótákat, — Váli Gábor lendülettel szavalta el a *Talpra magyar!*, — a pöttöny kis Lackenbacher Izabella székre állva szépen elmondta Sebők Gyula versét „Horthy!”, Medveczky Róza színművésznő pe-

dig nagy rutinnal és óriási siker mellett Kiss Menyhértnak két szép költeményét szavalta el. Az ünnepi rész után könnyebb szórakoztató számok jöttek, a mikben siker aratnak: *Petneházy Gizike, Végh Mariska, Hajdy Ferenc és Babay Géza.* A műsort tanc követte s ennek során *Vogl Imre* tanítványai bemutattak a körmagyart. A három órás műsort *Virág Béla* konferálta derűlten. A nagy társaság reggelig volt együtt lelkes hazafias hangulatban, mint egykor régen, a mikor még nem volt háború és nem volt bolsevizmus.

A Svábhegyi ünnepéről lapunk más helyén közlünk tudósítást. A többi ünnepélyről legközelebb.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár - Egyesület
hetvenkilencedik és nyolcvanadik ülést-
évére vonatkozó

rendes közgyűlését

1920. évi március hó 27-én d. u. 4 órakor fogja Budapesten központi épületében (IV., Deák Ferenc-utca 5. sz.) megtartani.

Tárgysorozat: 1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1918-ik és 1919-ik évek egyesített üzlet-eredményéről. 2. Határozathozatal a mérleg-és a tiszta jövedelem iránt. 3. Igazgatósági javaslat a nyugdíjszabályzat 13. és 18. §-ának módosítása iránt. 4. Egyéb igazgatósági előterjesztések. 5. Az igazgatóság egy (1) tagjának, a felügyelő-bizottság kilenc (9) és a választmány harminchat (36) tagjának megválasztása. (Alapszabályok 35, 36 és 41. §-ai.)

Ezen közgyűlésre t. c. részvényesek azon figyelemztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja akár saját személyében, akár meghatalmazott által szavazati jogát, kinek részvénye 1919. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 óráig az egyesület főpénztárána még le nem járt szolvénciával együtt letétetett.

Budapest, 1920. március hó 8-án.

Az igazgatóság

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3/4, 1/2, 1/4 és 8 órakor

Sárkány

drama 4 felvonásban.

Gyöngyhercegnő

drama 5 felvonásban.

ELŐZETES JELENTÉS.

Hétfőn, kedden és szerdán

A Cornélius-ügy | Harc a gép ellen

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dóvid Viktor
gyógyszertára a „Római Császárhoz”
Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

Veszek

mükedvelői árban: antik butort, hibásat is, antik ezüsttárgyakat, porcellánt és egyéb régiségeket.

Sándor Emil, Budapest-Belváros, Korona-utca 1. szám

Meghívásra hához megyek.

Váci-utca és Koronaherceg-utca között.

Bádigos, gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon:

152—61.

BUDAPEST,

II., FŐ-UTCA 7.

Telefon:

152—61.

Mielőtt eladja ékszerét,
forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

Ékszerészekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél

többet fizetnek
aranyért, ezüstért, platínáért
és briliánsért.

MINDENT LEIR!

Kozma-féle Gépíró- és
SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET
II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors, pontos, megbízható munka.
Igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk. gyorsíró tanár. Telefon: 174—04.

Pipere

és háztartási cikkek. Bel- és külföldi illatszerek

VADÁSZ

illatszertárában

Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

TÁNC

VOGL IMRE

II., Medve-u. 6

(I. em. díszterem.)

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai
vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekercseléseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

CIPŐT

elsőrendű és szép

BÉLES JÓZSEF

készít — II. KER.,

SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

PETREHÁZY

piskotagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

MÁZOL és FEST

I., Lágymányos-u. 4.

Telefon: József 82-57.

KRAMER ADOLF

festő és mázoló-mester

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet

VESZÉK

mindenfélé régiséget
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyeget, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Attila-utca 8.

Schultheisz Jenő

SZALON TÁRCINTÉZETE

II., Margit-körút 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkerszektek

és rácsok. — Kifűző szerkezetű

takarékfűtőhelyek különféle

méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-
és grammafon
- raktára. -

II., Krisztina-körút 151.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
643. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felolős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitlér sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
március
27-én.

A vörös fejkendős asszonyt

meggyötörte a háboru és amikor szavazatot biztosított neki a nemzet vezetésében az októberi nemzetrontó desperádók kormánya — hát rászavazott. Ám akkor kezdődött a tulajdonképpeni élelmiszerácsorgás és a vörös fejkendős asszony gyermekei megéheztek, ő maga még jobban elgyöttrődött és örömmel szavazott a bolsevisták listájára, mert onnan várta a megváltást. Csalódott és újabb hat hónap multán bűnbánóan verte a mellét és minden reménye az újabb megváltás volt. Letérdelt az oltárnál újból, mint régen és Krisztus szavaiban bizott. A szavazatával megdöntött mindent és új irányt szabott a nemzetnek és a társadalomnak. A vörös fejkendős asszony ma tagrányit szemekkel vár és gyöttrődik tovább. Őt nem érdekli, hogy mi lesz a képviselőnek fizetése, őt nem érdekli az államtitkárok hosszú névsora, ő neki mindene a piaci kofa és a szenes ember. A vörös fejkendős asszony gyöttrődésének nem tudatuk véget vetni, de meghagyatuk neki azt a fegyvert, amelyet kezébe adott a liberális demokrácia, a szociális bolsevizmus: az általános titkos választójogot. Rá szabadtottatuk, élni fog vele. Kést adtatuk a gyermek kezébe, tűzcsóvát, amivel felgyújtja a házat, ha tovább gyöttri az éhség, ha kicsiholják pajkos szenvedélyét. Ti azt hittétek, hogy használ nektek! Ti azt hittétek, hogy a Megváltó szent hitéhez kötöttétek. Nem! Ti az ökörválatához, a libaválatához, a krumpliválatához, a hagymaválatához kötöttétek. A kofához. És a kofának nem tudtok parancsolni. Ti megféleztétek a vörös fejkendős asszony pénztét és a kofa duplára emelte a krumpli árát. Az a vörös fejkendős asszony gyöttrődik tovább. Kezében a kés, kezében a tűzcsóva. Az ökörválatát nem ti szabjátok meg, hanem a háttérmentis csempészek, a krumplivalutát a pénzéhes paraszt. Az ördög-motolla pedig forog tovább. Idegenek fogják az ördögcsékér rudját, a szekéren még ti ültök felül, de az élet végtelensége után hamar lepereg ismét a félév és ha újból bírónak hívjátok, ki tudja, hová veti a tűzcsóvát az a meggyötört vörös fejkendős asszony.

Nagy kérdések

Buda jövője és fejlesztése érdekében.
— Szentirmay Ödön dr. nyilatkozata. —

Lapunk szerkesztője megkereste dr. Szentirmay Ödön táblabíró az I. kerület volt illusztrális jelöltjét és arra kérte, hogy Buda fontos érdekeiről, de elsősorban a Vár, a Tabán és a Krisztinaváros nagy érdekeiről, függő kérdéseiről nyilatkozzék, aminek nagy örömmel tett eleget a következő kijelentésekben:

Buda fűrdőváros.

Városgazdasági szempontból fontos, hogy a budai gyógyfűrdők egy kézben összpontosítsanak és a Közmunkák Tanácsához hasonló intézmény útján kezeltesse 50 éven át, amikor a szabad rendelkezés joga visszazár a fővárosra. Buda gyógyfűrdőinek hivatala felerészben fedezni a főváros költségeit, ami az adózó polgárság terheinek leszállítását jelentené. Csak hogy ezt egy külön kezelő szervnek kell a kezébe vennie, mert a főváros tanácsa minden fizemi átvételnél, nagyszabású építkezésnél, oly sok belső érdekre kénytelen tekintettel lenni, hogy csak nagy áldozatok árán tudja a különféle érdekeket kielégíteni és mégis ezer gyanúsításnak, szemrehányásnak és elégtelenségnek van kitéve. Ezt a nagy horderejű kérdést csak egy teljesen pártatlan testület, amelyben városi közéletünk legkiválóbb puritán férfiai vesznek részt, — intézheti el közmegelegedésre.

A gyógyfűrdők központosítása legkevesebb ötven millió korona bevételt biztosítana néhány év múlva a fővárosnak s így ezt a kérdést csak az állam és a főváros együtt oldhatja meg a legnagyobb ellenőrzés mellett.

Budát a világ első és legnagyobb fűrdővárosává tennék és ezzel kenyérhez jutna a Budán lakó nyugdíjasok nagy része lakáskiadás és magánéltetés nyújtása által. Tehát fontos érdek ugy a főváros, mint a budai polgárság szempontjából.

Buda diákváros.

Ezzel kapcsolatos az egyetemek Budára való áthelyezése. Itt a vidékről feljövő ifjúság nem esne a könnyű erkölcsű Pest áldozatává, ahol lépten-nyomon kínálkozik a ledér alkalom a könnyelműségre. Itt Budán a polgárság erkölcsé örködnék az ifjúság felett, mely itt hamarabb éri az erdős hegyeket, a Dunát és minden más természetadta szórakozást és sportalkalmat mint Pesten. Ez is keresetforrásává lehetne a

Budán lakó nyugdíjas családok számára és egyúttal Buda öspolgárságának is. Ezért kell Budán úgy építkezni, hogy minden lakáshoz külön bejáratú szobák épüljenek az új házakban, ami ugy az egyetemi ifjúságnak, mint a fűrdővendégeknek szolgálna lakásul.

A Tabán fölépítése.

A szerencsétlen Tabán kérdése, amelyet a fölületes városi politika lebontott, de fölépíteni nem tudja, sürgős megoldást követel.

A telkek ára itt rohamosan emelkedik, tízévenként megduplázódik, mert a kisajátítás költségei kamattalanul hevernek és fölöslegesen drágítják a telkek árát. Nem akarok siránkozni a mult felett, de sürgősen országos közügyet kell e kérdésből csinálni.

A királyi vár környéke volt Budán a legelhagyatottabb rész, ma rom és szemétdomb. Ezt a területet az országnak kell beépítenie, ahogy azt már mások is fejtegették, oly módon, hogy az ország minden törvényhatósága ezen a téren építene a maga sajátos építészeti stílus szerint egy-egy palotát, amelynek földszintjén árusítana a maga sajátos terményeit és ipari különlegességeit — ahol a házban a törvényhatóság Budapestén hivatalosan eljáró közgei számára volna állandó lakás, a legfelsőbb emeleten pedig lakna a törvényhatóság által kitüntetett egyetemi ifjúság, ahol olcsón vagy ingyen kapna lakást, esetleg ellátást — ösztöndíjképen.

Ezzel Buda e része festői szépen felépülne és új magyar életet hozna oda, ahonnan a budai öslakókat oly különös módon kipusztították. Egyúttal kenyeret adna számos rokkantnak.

Buda történelmi építkezése.

Az így felépült Tabán folytatásaképpen Buda belső völgymedencéjét a Gellérthegy és a Rózsadomb között, tehát a Margithiditől félkörben az Erzsébet-hidig szintén történelmi stílusban kellene felépíteni. Példát nyújt erre Lőcse, Késmárk, ahol a Rákócziak és Thökölyek építkeztek valami különös magyar-olasz stílusban. Ez volna méltó foglalatja a Halászbástyának s az így folytatódó kiépített Várnak.

Pest maradna a kereskedelmi város, Buda adná hozzá a történelmi zamaioit. Ez a városrész még kiépítetlen nagyrésben és ha ezt

a főváros középítészeti hivatala szigorúan keresztülvinné, alkalmat nyújtana zseniális építészainknak, hogy idők folyamán kialakítsanak egy külön magyar építészeti irányt, karaktert adnának Budának és építészeti poézist vinnének a prózai élet külsőségeibe.

A vérmező

kérdése már eldőlt. Ezt a nagy területet beépíteni bűn volna. Maradjon ez ligetszerű kert és Palóczi tanár terveit szerint szabályoztassék mint botanikus kert a dr. Lendl által már megtervezett természetrajzi muzeum keretében. Ezt a tervet már a kultuszminisztérium nagynevű író-államtitkárja: Pekár Gyula is magáévá tette és a kérdés így irányu megoldása elé most már nyugodtan nézhet a polgárság.

A Vár

megőrzése, különállása egészen különleges elbírálást kíván. Mint királyi szék és az eksklusív életet élő főúri családok lakóhelye, legcsendesebb része Budának, de azért lehetne nagy idegenforgalma, a mi az ottani kereskedőket, iparosokat és vendéglősöket juttatná jövedelemhez, ha a 3 milliós Erzsébet-szobor ott mielőbb felépülne. Ez a világ minden tájékaról vonzaná az utazó embereket.

Az előljárást azonban le kell hozni a völgybe, mert a hétköznapi élettel nem egyeztethető össze mai elhelyezése.

Budai központi vásárcsarnok.

Még a Déli vasút állomásának, de főleg a teherpályaudvarnak kihelyezése a Kelenföldre, volna a Krisztinaváros egyik nagy kérdése. A személypályaudvar kellő alakban felépülhetne a Mészáros-utcánál a mai igazgatósági épület helyén, viszont a mostani fedett állomás átalakítandó központi vásárcsarnokká, ahova a Dunántul minden terménye közvetlenül befutna és biztosítaná Buda közönségének biztos és olcsó élelmézését.

Ezek volnának főbb vonásokban azok a kérdések és érdekek, amiket Buda és főleg az I. kerület érdekében mielőbb megvalósítandónak vél Szentirmay Ödön dr. Beszélgetésünk számos részletkérdésre is kiterjedt és meglepte a budai krónikást az a nagy tájékozottság, amellyel minden kérdésről nyilatkozott.

A községi választásoknál figyelemmel kellene lennie a polgárságnak erre a körülményre és módot találni rá, hogy a főváros képviselőtestületében is helyet foglaljon Budának ez a kiváló fia.

Slachta Margit

az I. várbeli választókerület
képviselője.

A kétnapos, izgalmas választás eredménye, ahogy lapzártakor értesülünk a következő:

Leadatott összesen 10.483 szavazat és ebből Slachta Margit 5471 szavazatot kapott, a többi jelöltre együtt 5012 szavazat esett.

A részletes eredmény:

Slachta	5471
Csilléry	3646
Szentirmay	803
Török	557

Igy lett 229 abszolút szótöbbséggel Slachta Margit megválasztva.

Csak hogy ezzel nem tér vissza a béke a főszaklatott kerületbe, mert értesülésünk szerint a Csilléry-párt petícióval készül megtámadni a választást — s a Szentirmay-párt is elhatározta, hogy együtt marad és mint politikai pártkör küzd tovább, hogy a jövőbeni választások készületlenül ne találják.

Napló:

Buda, 1920. március 26.

Budapest kormánybiztosát a husvétii ünnepekre kinevezik. Ezt nemcsak Simonyi Semadani Sándor miniszterelnök ígérte meg, hanem a szövetséges pártok vezetősége már a kormánybiztos személyére nézve is megegyezett. Ezuttal a választás nagyon szerencsésnek mondható, mert dr. Baránszky Gyula a volt főv. biz. tag nemcsak általános népszerűségnek örvend, hanem 12 évi közvetlen tapasztalat alapján ismeri a főváros ügyeit és vezető embereit s mint régi keresztény szociális harcos, lapszerkesztő és gyakorlati érzékkel bíró szervező, bizonyára meg fog felelni a legszélesebb körű várakozásoknak is, ahogy azt már hetekkel ezelőtt megírtuk. Mi budaiaik közelebből és régen ismerjük dr. Baránszky Gyula szeretetreméltó egyéniségét és a közügyekben eddig is kifejtett önzetlen munkásságát. Kétszeresen örülnek a budaiaik a kormány e sikeres választásán, mert ezzel egy polgártársunk régi érdemeinek és rátermettségének elismerését és az igaz, elvű meggyőződés jutalmát, sőt az igazság diadalát és érvényesülését látjuk. Ugy értesültünk, hogy Baránszky kormánybiztos a város-házán is rokonszenven várják.

A községi választások a Keresztény szociális eszme szolgálatában állónak sietve kell intéznie, mert a destruktív újra lázít. Épen ennek ellensúlyozására a közigazgatási kerületenkénti szavazás hozandó be, mert egy általános lista kész veszedelem mindenki előtt, aki ismeri a képviselő választási statisztikát és főleg

a könnyen megtévesztő lista szavazás fondorlatait. A közigazgatási kerületeknek pedig egyforma számú jelöltek adandók, mert minden kerület önálló egység és Budát nem szabad a maga magyarságával akkor háttérbe szorítani, mikor a vízivárosi kerületben 9403 és az obuda-ujlaki kerületben 5065 szótöbbsége volt és amikor Budának, 46848 többsége volt Pestnek 35750 többségével szemben, nehogy újra a Vázsonyi-éra tóduljon be a ma is füledt levegőjű városházára. A kerületeknek pedig legyen nem sok, de elég képviselőjük és így tekintettel a 22 választókerületre is, közigazgatási kerületenként 22 rendes tagsági helyet kell adni nem a helyi ambíciók istápolására, hanem a mostani nagy, a tisztításról az építésig tartó óriás sulyt munkának elbírására és a nagy erkölcsi és anyagi felelősség elviselésére. Jelöljön minden kerület maga jogerősen, mert mindig maga a kerület tudja a maga bajait és ismeri a maga köréből való alkalmasakat.

Dr. tasnádi Kovács József

Meleg ételhez kell juttatni a nyomorgókat s így a működésben levő budai népkonyhák el kell látni a lehető legjutányosabb áron mindenféle élelmiszerekkel és ide kell utasítani a legszegényebb néposztályt hogy ott megszabott alacsony áron, esetleg a szervezet utalványja alapján, teljesen díjtalanul melegekhez jusson, amelyet ott is elfogyaszthat, de haza is vihet. Meg kell engedni, hogy egy egyén több jegyet is vásárolhasson, de igazolt több tagu család részére több ingyenjegy utalványt is kell kiadni. De ma nem az a legszegényebb néposztály, amelyet mi közönségesen annak tartunk, ma a legszegényebb néposztály a kötött jövedelemre utalt köz- és magánalkalmazott, ugyanazért segíteni kell esetleg olcsó áron élelmiszerekhez kell juttatni azokat az intézményeket, köz-, vagy magánhivatalokat, amelyek vállalkoznak alkalmazottjaik és az ezekhez tartozó családtagok melegekkel való ellátására és ha egyes kerületekben ilyen intézmények nem volnának, ott az akciónak kell a népkonyhák mintájára étkezőhelyiségeket felállítani, amelyekbe azonban csak igazolvánnyal lehetne belépni, hogy a nem odaváló elemeket ezektől a helyektől távolítsák. *Ruhaszéty* csak a legszorgosabb nyomozás eredményeként és csakis az előjárósági szervezet határozata alapján kell utalványozni, azt az illetékes körzeti népjóléti megbízott ellenőrzése alá kell helyezni, mert a legtöbb visszaélés ezen a téren van és alig van gyermek, vagy akár felnőtt is, aki maga hordja el a segélyképen kapott ruhát. Ezen a téren különösen a csecsemő ruházatra kellene a fősúlyt fektetni. A *tűzsegélyeket* teljesen meg kell szüntetni, mert hiszen a télből már erősen kifelé megyünk, főzéshez pedig nem kell, mert az étkező intézmények ezeket a dolgokat olcsóbban állítják elő, mint az egyes háztartások. Készpénz segélyt már csak a legvégső esetben, adósság, házbér stb. kifizetésére kell adni, mert a készpénz segély csak kivételesen szolgálja az elérni kívánt célt. Így ma még a népkonyhák a levesből és egy üresfőzelékből álló ebédet 3 koronáért ki tudnak állítani itt Budán, tehát 30 K tiz ebédnek az ára, míg 30 K készpénz segélyből egy kétféle család sem tud ilyen ebédet előállítani. dr. Németh Imre.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.

Szerkesztő található d. u. 3-4-ig
I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

A Budai Irók, művészek és tudósok társaságának szokásos szerdai összejövetelén mint új tagok részt vettek: Lohr József, Löwengard János dr., Lantay Lajos. Peterdy Sándor indítványára elhatározta a társaság, hogy végleg megalakul e hó 31-én, szerdán délután 5 órakor és akkor dönt a *társaság címe felől*. Együttal ideiglenes tisztikart választ, hogy így mihamarabb tullessen a kezdet nehézségein. A vita folyamán Hangay Sándor sürgeti egy folyóirat megindítását a *Budai Naplón* kívül, tisztán irodalmi és művészeti tartalommal. *Gecső* Jenő a menekült kolozsvári és pozsonyi egyetem jeles tanári karának értékes közreműködését kívánja bevonni a társaság működésébe. *Lendl* Adolf dr. a társaság által tervezett felolvasásokat, előadásokat úgy véli megoldani, hogy mindig más-más társaságot keressen fel a társaság. *Bene* György szerint az összes budai kulturális és társadalmi köröknek együttműködéssel kell birni. *Baranski* Gyula kész programot adott. *Gecső* és *Ungváry* Sándor ötletes hozzászólása után *Massányi* Ernő dr. a csehek által anektált ó-gyallai csillagvizsgálónak Budára való áthelyezése mellett fejtett ki propagandát. A társaság a tisztikart jelölte is és ezt a listát terjeszti a szerdai alakuló gyűlés elé. Az összes jelentkezett és meghívott tagokat arra kéri a szervező bizottság, hogy 31-én, délután 5 órakor minél számosabban jelenjenek meg és külön meghívókat is bocsát ki ez alkalommal.

Sokaknak fáj, hogy mily elhagyatottan áll Szűz Mária Irma-téri szobra. A hívek vallásos lelkületét sértette, hogy az oltáron pajkos gyerekek hancuroznak. Megnyugtató azonban *Molnár* László plébános azon ígérete, hogy teljesen rendbe hozatja a szobrot az egyházközség. Az ügyet magáévá tette *Juhász* István dr. és az egyházközség főtitkára is. A szobrot restaurálás után újra felszenteltetik.

A Krisztinavárosi Kaszinó tagjai e hó 25-én gyűltek össze, hogy két évi szünet után megtartsák a kaszinó 20-ik rendes közgyűlését, melyet dr. Ripka Ferenc nyitott meg nagyszabásu beszéddel, mely hivatva van az I. kerület közéletét irányítani a jövőben, amelyben kitért Buda minden égető sürgős kérdésére. Rámutatott az I. kerületben most folyó testvérháboru okozta keserűsége és az önzetlenség hiányára, mely nélkül közéletet sikeresen vezetni nem lehet. Lapzártakor kapjuk a tudósítást s így érdemlegesen az évi jelentés kapcsán foglalkozunk a jövő számban a kerület e nagyjelentőségű eseményével. Most csak röviden jelentjük, hogy az elnöki megnyitó lelkes bizakodó hangulatot váltott föl, mely után *Sándor* Károly olvasta föl a mesterileg megírt évi jelentést. Dr. Szabó Árpád az elnökség felkérésére poetikusan szép, meleg emléksorokat olvasott föl a diktatúrának áldozatul esett Dénes Arthur emlékére. Azután *Roslaw* Lajos pénztáros olvasta föl a két év pénztári jelentését. Az elnökségei és a választ-

mányt választották meg ezután egyhangulag s a Hymnusszal befejezett közgyűlés után a választmány a tisztikart választotta meg szintén egyhangulag. Az estét társasvacsora fejezte be, amelyen felköszöntőt mondottak *Merényi* Richard, dr. *Ripka* Ferenc, *Badál* Ede és mint vendég lapunk szerkesztője.

Egyházi zene. A tabáni szent Katalin-plébániatemplomban március 28-án, virágvasárnapján a Tabáni Egyházi Énekkar *Calligaris* Ferenc egyházi karnagy vezetésével a Pálma neveteliszhez az előírt szövegeket, a mise alatt pedig *Schweitzer* F-dur miséjét adja elő. Gradualeza, „Szent Máté Passió“-ját éneklék: *Calligaris* Ferenc, *Unger* Károly és *Ferter* Miklós. Offertorium Improperium. éneklék: *Unger* Károly, *Calligaris* Ferenc, *Höfle* Máttyás, *Höflinger* Ede.

A gyümölcsfatépdelők fülét kell megtépni. Közéleg ugyanis a gyümölcsfák virágzása. Számos keményítő ételeken silylő ember reménye — írja egy hegyvidéki olvasónk — ha valami késő fagy meg nem fosztja ettől a reménységétől is. Buda hegyei nászruhába öltöznek. De jönnek a barbár pesti kirándulók bizonyára és régi, durva, esztelen szokásukhoz képest tördelni fogják a virágzó fák ágait, amit az idén nagyobb mértékben fognak megselekedhetni, mert hiszen a szovjeturalom alatt elopták és feltűzték legnagyobb részét a kerítéseket, tehát szabadon kószálhatnak keresztül-kasul a gyümölcsösökben. Figyelmeztetjük rá előre a hatóságokat. Há kell, gondoskodjék karamatmi erőről, hogy ezt a káros és rut szokást megszüntethesse. Ez nemcsak egyes tulajdonosok kára, hanem közkár is. Egyszerűen lehetne segíteni a dolgon. Két hétre be kell állítani a most üresen álló fogyasztási adórségek helyére a megfelelő öröket. Mozgó öröket pedig a villamoskocsikon. Aki gyümölcsfaágakat hoz be kívülről bokrétnak, azt irgalmatlanul meg kell nyomban bíróságolni, hogy elmenjen a kedve az ilyen „ibolyázástól“. Ha éretlen suhanc, akkor meg kell tépni a fülét, hogy megtanulja, amit az iskolában elmulasztott megtanulni: a fa kimelését. Ez nem barbarizmus. A barbár a rakoncátlan, másét nem tisztelő közönség.

Félmillióra becsülik azoknak a plakátoknak, röpceduláknak és röpíratoknak a nyomdai előállítási költségét, amelyeket az I. kerület választási harca alatt felhasználáltak. Szakemberek 450.000 koronát mondanak, amiből alig esik 50.000 korona a Török- és Szentirmay-pátra. A Slachta- és Csilléry-párt így egyenként átlag 200 ezer koronát fordítottak e célra, amihez hozzáadandó még a pártirodák rendkívül nagy költsége. Szinte önkéntelenül kéri a nyájás plakátolvasó, hogy — honnan? — miből?

A cukor-ügy mind nagyobb hullámokat ver az I. kerületben, ahol ma már nyíltan beszélnek róla, hogy a hat héten át várva-várt cukor meg is volt már, de illetéktelenül eladták, abban a hitben, hogy újat tudnak szerezni, ami azonban nem sikerült. Neveket is korpoltálnak, sőt sokan arról is tudnak, hogy az így befolyt nyereség kinek jutott és hová fordították. A cukorra befizetett összeg meghaladta az egymilliót és a pénzt a devalváció előtt fizették vissza II-ik kiadású kétkben. Ugy tudjuk, hogy a családok felek nem hagyják ennyiben az ügyet és mi is kénytelenek leszünk ez ügygel részletesen foglalkozni a jövő számban, ha addig ez a kérdés és főleg a nyereség hova fordítása kellőképpen nem tisztáztat-nék, már az abban szereplők érdekében is, aki ma erős gyanúsításnak vannak kitéve.

Tévedés csúszott be egy multikori kedves híradásunkba, amely arról számolt be, hogy husvétkor *orgonaszó* köszönti a Szent Anna templom híveit. Az orgona restaurálása — akkori híradásunk szerint — 3000 koronába került, holott annak költsége 13.000 korona, ami lényeges különbség.

A tolvaj került színre meglepően összevágó előadásban az „Anonymus” műkedvelő színpadon I., Budafoki-ut 14. Ez a műkedvelő gárda maga csinál mindent. Felállította a színpadot, rajzolja a plakátjait valami különösen ügyes ötletességgel. Vezetőjük: *Schöberl* Ferenc ezermester és kimagasló képességű díletans. De mindannyi jó. Mint vendégek szerepeltek: Vukovics Gizike, Sárosi Antalné és Szegő Imre. Az estét *Virág* Béla szerkesztő megnyitó beszédével kezdték és vidám táncsal fejezték be. — Legközelebb április hó 4-én „A Doktor ur” című bohózat kerül színre.

Budai falajból nőt ki a „Magyar Irodalomtörténeti Társaság” amelynek célja a magyar irodalomtörténet művelése, ismét megkezdte működését és folyóirata az „Irodalomtörténet” ismét megjelent. 1910-ben küldte szét országsszerte *Pintér* Jenő dr., akkor még főreáliskolai tanár, ma tankertületi főigazgató s az akadémia tagja, Városliget utcai lakásából azokat a lelkes felhívásokat, hogy megállapítható legyen a magyar irodalomtörténet művelő és azt fejlesztő társaság. A szép eszme viszhangra is talált és 1911-ben megalakult formálisan a társaság, amelynek elnöke *Beöthy* Zsolt a magyar irodalomtörténet nestora lett. A folyóirat szerkesztője pedig *Pintér* Jenő dr. a kiváló irodalomtörténész, akinek munkáját az akadémia a Semsey pályadíjjal jutalmazta. Pénztáros: *Ágner* Lajos dr., titkár: *Horváth* János. A tisztikar, a dolgozó munkatársak nagyrésze és a tagok között is túlsúlyban vannak a budaiak.

Bangha Béla Budán. A Várszínházban április hó 4-én és 5-én délután 5 órakor *Horthy* Miklósné nagyszony védnöksége mellett a budai Margit Mária-kongregáció az általa fentartott Napközi Otthon javára szindarabbal és előképekkel egybekötött hangversenyt rendez. Az első nap díszszónoka *Pater Bangha* Béla Jézustársasági atya, a második napé: *Pater Haas* Brokárd, a karmelita rend magyar tartományfőnöke, mindketten a színpadról fognak szólani. Fellép még: *K. Wakolsch* Margit, *Nosedá* Károly és az Óbudai Torna-Egylet hatvantagú énekkara. Az estély ének- és zeneszámait *Lenz* Ferenc karnagy vezényli. Színre kerülnek: Kuruc dalok, a Mult, a Jelen és a Jövő előképei és *Pailer* „A két anya” című 3 felvonásos szindarabja. Az előképeket, valamint a szindarabot *Stella* Gyuláné művésznő rendez. Jegyek a rendezőknél, *Non* Juliskánál, *Ruszwurm* és *Ravasz* László cukrászoknál, valamint a Szociális Missziótársulatnál válthatók 4—120 K-ig. A hangversenyt meghallgatja *Horthy* Miklós is, ami az est jelentőségét rendkívül emeli.

Sulyss csapás érte *Rév* Sándor író és hírlíró társunkat, aki e hó 21-én vesztette el édesatyját *Reischel* Ágostont. 28 évig volt a Leipziger-féle szeszgyár tisztviselője. A III. ker. Szent Margit-kórház halottasházából temették e hó 23-án számos barátja és tisztelőjének részvételével kísérete mellett, a III-ik kerületi temetőbe. Az engesztelő szentmiseáldozat 27-én volt az óbudai plébánia templomban.

Ingyen — hordták el a napokban egy Attila-utcai raktárból szekérszámra a burgonyát. Hogyan ingyen? — kérdezték a svábtól, aki fél szekérrésszel kapott. A dísz-

nóknak, — felelte. Romlott. Közlebről nézve, csakugyan már nem is gyanus színe volt a kupacnak, amely párolgásának elég undorító szagával is elárulta, hogy már nem való a dísznőnek sem. Minthogy ez az eset nem az első Budán sem, de még kevésbé a fővárosban: joggal felháborodott rajta a közönség, hogy akár állami, akár városi, akár valamely szövetkezeti testület oktanulés hanyagul dobjon veszendőnek élelmiszereket az ügyetlen rakározással akkor, amikor napokon, sőt heteken át hiába zörgették a városi és magánbódék ajtait az éhes családanyák egy-egy kiló burgonyáért? Nevetséges, sőt vétkes dolog kitölti terminusokra tartogatni a burgonyát, amikor idejében nagy szükségét enyhíthetnének vele. Ha valamely szövetkezet teszi, az is vétkezik a tagjaival szemben. Ez is éppen olyan okos eljárás, mint tavaly a nyúl jegelése volt. Amikor itt volt az ideje, legalább azon az egy vagy két héten, amíg tartott, jólakhatott volna hussal egy sereg ember, míg tavasszal, amint minden józan gondolkodású egyén előre megmondta, nem kellett már senkinek, mert a jégről a melegre vitt nyúl a piacon még aznap bomlásnak indult. A város ráfizetett, a lakosság meg ette a zöldségét csak úgy, mintha februárban nyulpecsenyéhez jutottak volna.

Előkelő közönség jelenlétében folyt le a Nemzeti Haladás Club vasárnap megtartott első nyilvános matinéja a Krisztinavárosi Kaszinó nagytermében. *Heller* Róbert dr. ügyvezető elnök megnyitó beszéde után *Greguss* Pál dr. pedag. tanár mélytartalmu természettudományi értekezését olvasta fel, melyben érdekes vonásokban tüntette fel a haza nélkülözhetetlen fogalmát. *Zufall* Sándor két igen bájos dala *Kazal* Lili temperamentumos előadásában magával ragadta a közönséget. *Radóczy* László értekes költeményeit *Hegedűs* Lajos az ügyszóhoz méltó buzgalommal szavalta. A már népszerű ifj. *Cathy* Szaléz és *Tessely* Károly új dalai *Tessely* előadásában sikert arattak. *Pongrácz* Jolán, a Rózsahegyiskola végzett növendéke, művészi érzéssel szavalt. *Máté* István vígszínházi növendék *Scharmar* Jenő megrázó erejű dalának előadását, bár az részére áldatlan szerep volt, mégis jól oldotta meg. Végül *Höffler* Jenő előadó készséggel játszotta el egyik legsikerültebb művét. Sajnálattal nélkülözötte a közönség *Szobihárd* Mária ismert előadóművészetét, aki Máthéval *Szondy* Jenő készülő operettjének sikerült jelenetét lett volna hivatva játszani. A matiné egyéni érdekessége volt, hogy az előadók csak klubtagok műveivel szerepeltek és az énekszámokat maguk a szerzők kísérték.

Megkondulnak a harangok husvétkor a Szent Anna plébánia templom tornyában. Nagyszombaton már a feltámadásra hívnak és akkor nem ezt mondjuk majd, hogy megjöttek Rómából, hanem azt, hogy *Slezák* mester harangöntődjéből. A hadbavonult harangok, akik mint ágyuk hirdették a hazaszeretet magasztos erényét ismét az őket megillető magaslatra jutnak, hogy fenn hirdessék az alatt járóknak értes hangon az igazi keresztény erkölcsöt és felebaráti szeretetet.

Magyar Turista Egylet március 31-én tartja közgyűlését az Akadémia disztermében. A tagok egy része dr. *Thirring* Gusztávot óhajta díszelnöknek és dr. *Cholnoky* Jenőt elnöknek megválasztani. Az egyesület husvétkor testületileg megalátogatja az Esztergomi alosztályt.

A Magyar Reneszánsz Társaság művészestélye a budai Vigadóban e hó 24-én így jól sikerült és a megjelent intelligens közönség egy jól eltöltött est emlékével távozott.

Nem ritka ma Budán a milliós telekvásár, ahogy azt legutóbb kimutattuk. Ujabban *Schnell* János Istenhegyi ingatlanját vette meg kerek egy millióért *Kopfsteiner* József és neje.

Sirnak az öreg asszonyok az Attila-utcai négyeleti épületben. Az egykori módosabb budai polgári társadalom tagjai, akik valamikor régen, belépésükkor fejenként körülbelül 1000 koronát fizettek, ami akkor nagy összeg volt, ennek fejében hátralevő öreg napjaikra teljes ellátást és temetést biztosítottak maguknak. A gazdasági krízis ezt az intézményt is teljesen tönkretette, úgy hogy létezésének és további fennmaradásának alapfeltételei sincsenek meg. A főváros kénytelen az összes bennlakókat május 1-én az Attila-utcai szegényházba átköltöztetni, amit a jó öregek már előre siratnak. Nincs, aki megmozgassa a társadalmat, nincs, aki befolyásos szavát felemelné, hogy ez az intézmény fennmaradjon és az agg polgárok megmaradjanak hátralevő napjaikon át a megszokott helyükön.

Ösztöndíjakat kaphatnak úgy a fiúk, mint a leányok a Gizella-alapítványból 200, a Mária Valéria alapítványból 200, a Szilágyi István alapítványból 160 és az Oenderkó János alapítványból 50 koronát, ha az illetők jól tanulnak és a szülők az illető iskola igazgatójánál eziránt sürögösen érdeklődnek.

A budai evang. egyházközösség vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését. Megválasztották felügyelővé *Papp* Elek ny. államtitkárt, másodfelügyelővé *Schulek* János műépítész tanárt, gondnokká *Sándy* Gyula műegyetemi tanárt, ügyezsekké dr. *Sztehló* Dezső és dr. *Uhimann* Lajos ügyvédek, ellenőrré *Józsa* László min. számtanácsost. Megválasztottak ezenfelül 60 egyháztagot presbiterékké. A választások hat évre szólnak.

Két budai ifju meleg sikerének volt színe helye március 20-án a katolikus egyesületi ház dísztermében. Ekkor rendezte *Szerzői Estjét* *Tessely* Károly és *Cathy* Szaléz. Az első az író, a második a komponista. A műsort *Tessely* ötletes prologja vezette be, amelyet ügyesen mondott el a csöpp *Schrött* Pirike. Tetszett a „Rabnők tánc”, amelyet hegedűn előadott: *Ludwig* József, zongorán kísérté: *Zufall* Sándor. *Raics* László mély hatással *Tessely* költeményeiből szavalt. Élénk tetszés kísérte *Kalocsay* Totty énekszámait. Hangos kacagás követte „Az álarcos asszony” a tapsokban *Vaisz* Nusi, *Pápay* Annus, *Tessely* Károly, *Sajó* Géza, *Keller* Antal, *Raics* László és *Gruber* Gyula osztozkodtak. *Csapó* Irénke kedvesen előadott dalai megértésre találtak. *Raics* László és *Sajó* Géza pompás humoru párjelenete élénk derűtséget keltett. *Vaisz* Nusi és *Tessely* Károly együttes szereplésük kedvesen hatott. V. *Márkus* Duci dalokat adott elő megnyerő előadásban. A műsort befejezte az a sikert tetézte „A sziv hercege” című operett, amelyben ügyesen szerepeltek: *Kalocsay* Totty, *Bok* Klári és *Tessely* Károly. A sikert előmozdította *Pápai* Annus, *Schrött* Aranka, *Margitka* és *Pirike*, *Keller* Antal, *Ludwig* József és *Raics* László. Az előadást *Keller* Antal konferálta szellemesen végig, míg a rendezés munkáját *Horányi* Ernő végezte nagy hivatottsággal. A jó sikerült estély állandó kitűnő hangulatban tartotta a megjelent előkelő közönséget.

Spanyol nátha-, illetve influenza- eset február második felében, 16-tól március 1-ig 1152 volt és ebből halálos végű 322. Budán a három kerületben 166 eset fordult elő és ebből halálos kimenetelű volt 57. Tehát átlag minden harmadik beteg belehalt. A járvány márciusban erősen csökkent és vesztett erejéből.

Budai Zeneakadémia március 31-én templomi hangversenyt rendez az Anna templomban. Előadásra kerül: *Händel*: „Krisztus hét szava a keresztfán” oratoriuma ének és zenekarral *Klauser* Mihály igazgató vezényletével.

Januári tüzesetekről számol be a fővárosi statisztika. Összesen 55 tűz volt a fővárosban s ebből 9 eset jut Budára. Ezek között Óbudán egy gyárégés is volt. A többi jelentéktlenebb szoba és kéménytűz.

Iparosérdek

Első fiókszervezetét Budán állította fel a Baross-szövetséggel fuzionált Keresztény Iparosok Országos Szövetsége e hó 21-én, vasárnap a II. ker. Iparoskör helyiségeiben. A nagy számban megjelent iparosokat Szabó Gyula, az Iparoskör elnöke üdvözölte. Németh József ismertette a gyűlés célját és a fiókszervezet megalakításának szükségességét. Ezután a központi kiküldöttek s utánuk több budai iparos is felszólalt, végül kimondta a gyűlés, hogy megalakítja a szervezetet mint II. ker. fiókszervezetet. Elnök lett *Lackenbacher* György, társelnökök: Szabó Gyula és *Kabakovics* Rezső. Ügyvezető elnök: Németh József. Titkár: *Petneházy* Lajos, pénztáros: *Kiss* László, ellenőrök: *Berényi* János és *Tóth* Árpád, jegyző: *Schinogl* Alajos, választmány: *Biró* Lajos, *Dugonits* Lajos, *Lindenbach* N., *Gorell* Gyula, *Vass* Gyula, *Váli* Gábor, *Frimmel* J., *Szlovacsak* József, *Slottér* Mátyás, *Simon* Ferenc, *Szontag* Ferenc, *Szamosy* József. Ezután *Petneházy* Lajos általános helyeslés közben a következő határozati javaslatot terjesztette a gyűlés elé: „Mondja ki a közgyűlés, hogy tekintettel a megváltozott viszonyokra és az iparosérek államgazdasági fontossága szempontjából követeli a külön ipartügyi minisztérium felállítását.”

A kamarai választások sikere érdekében felhívjuk a budai iparosok figyelmét arra, hogy az előjárásárgoktól a szavazó lapjaikat vegyék ki. A szavazó-lapokat, iparigazolvány, engedély vagy adólevél stb. felmutatása ellenében adják ki.

Március ünneplése.

— Folytatás a mult számból. —

A budai oldalon lefolyt márciusi ünnepekről adjuk folytatólag az alábbi tudósításokat:

A „Kültelki Kossuth Lajos Asztaltársaság”, a „Virányos-Kutvölgyi Egyesület”, a „Buda-Hegyvidéki Társaskör” és a „Budagyöngye Környéke Közművelődési és Társasköre”, ez utóbbi kör helyiségeiben (II., Budakeszi-ut 11.) március 14-én, vasárnap délután ünnepelte meg a szabadsághozó 1848-ik esztendő emlékét, nagy és lelkes közönség jelenlétében *Medriczky* elnök nagy

hatást keltett megnyitó beszéde után *Virág* Béla lapunk szerkesztője mondotta el beszédét a magyar kultúráról, annak nemzeti törekvéseiről, kihátasáról. Az ünnepi szavalk közöl kiemelkedett: *Orbán* Ilonka a ki Ábrányinak „Március idusán”, és *Lencs* Annuska, a ki Szabolcska: „Kossuth apánk” — Váry József, a ki a „Talpra magyar-t” és — *Bródy* Flórián a kit a „Két levél” című költeményt szavalkta el a közönség zajos tetszése mellett. Nagy Nagy hatást tett *Kovács* Alajos ünnepi beszéde és Ábrányi melodramája „Mi a haza?” melyet hatásosan adott elő *Szalay* István, a kit *Franyó* József kísért zongorán. Az egyes számok között a klotild szeretház énekkara és a Budagyöngyi Dalárda énekelt szépen hazafias dalokat.

A III. ker. főgimnázium ifjusága zászlóünnepélyel egybekötve ülte meg március 15-ét. Az ünnepély az ifjuság felvonulásával kezdődött. A tanulók díszmenetben tisztelgve vonultak el az intézet zászlója előtt és bevonultak a Zsigmond-téri polgári leányiskola tornatermébe, ahol az ünnepség többi része lefolyt. A Himnusz elneklése után az intézet főigazgatója *Morvay* Győző dr. mondott beszédet az ünneplőkhöz. Beszédében rá mutatott az intézet ifjuságának kommun alatti hazafias magatartását és hogy az egész tanárikar óhajának tett eleget mikor elhatározta, hogy

az intézet bronzplakettjét nyújtja át Dobos Dezső, Jeckel Tibor, Kállay Viktor, Kovács Tibor, Lázár Ferenc, Neumer József, Raisz László és Schmidkunz Lajos tanulóknak, akik a kommunizmus alatt sem tagadták magyar voltukat

és a Himnusz nyilvános éneklésével tettek tanubizonyosságot hazafiasságukról. Majd *Rédey* Cornél dr. az intézet tanára mondott magasröptű lelkesítő beszédet március idusának jelentőségéről, melyben a magyarság jövőjében való rendíthetetlen hitre buzdítja az ifjuságot. Az ünnepély műsorának többi számait a „Nemzeti dal” elszavalkása, a „Mi a haza?” „Egmont” és *Rachmaninoff*. „Prelude” zongora számok és Viotti hegedű-duója tették, melyet intézeti tanulók adtak elő.

TÁRCA.

Látomások.

I.

Farsangkor.

Sivit a szél és bekiált
A kandallómon át:

A lányka ma készül a bálba
S most adja a vén dada rája
A szép selyem ruhát:

„Szánon jönnek majd érted el
Szép délceg ifjúurak:
Babuska, Te léssz ma a legszebb
S ölelheted azt, ki tetszett
Az ifju gróf urat!”

Fölszítani jönnek a tüzet
S a lány sokat beszél:

Ma bál van a nagy vigadóban!
És siklik a szánka a hóban
S tovább zokog a szél...

II.

Akasztás után.

— Hol van nagyanyó a fiad?
Igy szól amikor ajtót ér
a sanda legény. Szeme vad,
Ejszin a pofája s mely rája tapad
Az inge veres.

Ez a hóhér!

— Hol jár a fiad nagyanyó,
Estére talán haza téved?
És mintha ezer szót szólna a szó:
— Pajtása lehetsz, hozzája való,
Mintha a hóhér küldene téged.

— Soha jobbkor! s jó napotok ne legyen!
— Stillyedj a pokolba le véle, —
Hamis pénzt vernek amott a hegyen,
Oda menj te legény, lesztek elegend,
Hogy az ördög vinne el élve.

S ha készen a pénz, a csalfa vagyon
Hajrá! fogj a bor, vig az élet!
A tánc a leány a cigány a padon,
S én itthon a lotty libabört ihatom
S a régi kenyéren élelek.

— Oda menj te legény, oda ám!
Éjt napot vannak ott ébren!
Mint a darazsak a cigány, a leány,
Kíbe járnak a várbeli pince lyukán,
Csakis én veszek el itt éhen.

— Egy rossz aranyat nem adna nekem
S ha kapni remélsz — no hamar — elibé
[fuss!]

Talán neked ad, hozzám idegen
Hogy az ördög rögtön ott vigye el!
... Segitene engem a

Jézus!

Megborzad a barna legény
— Fonákul koppan a csizma a lábán —
S kacagva be szól hevenyén:
— Am ép fiadért jöttem ma el én,
Mert én vagy a

Sátán!

Viraág Béla.

Üzenet

Sz. A. Vörmező-ut. Szívesen közöljük kívánságához mérten az említett adatokat, mert bizonyára mást is érdekelnek: — A *Marcibányi-tér* 24.011 négyzetméter, a *Városmajor* pedig 117.461 négyzetméter, tehát csaknem ötször akkora. A leghosszabb ut a *Jánoshegyi-ut*, mely 6181 méter hosszú, azután jönnek sorjában: *Hidegkúti-ut* 3157, — *Béla király-utja* 2598, — *Krisztina-körút* 2127, — *báró Eötvös-ut* 1896 és a *Lajos-utca* 1877 méter hosszú. Hogy a budai utakhoz pesti mértéket is adjunk: a *Hungária-körút* 7091 és az *Andrássy-ut* 2313 méter hosszú, az egész körút pedig a *Dunától—Dunáig* 4384.

D. J. kollégánk figyelmébe. Vigyázni kell, mert bántó hiba, ha Jókait y-nal írjuk és ha olyan zavaros képek kerülnek a szövegbe mint ez: „Bozontos szemöldöke, napbarnított örmény arca, ravaszul mosolyra álló szemei alatt meleg magyar szív dobogott.” — Nem hisszük. Az másutt dobogott és nem a szeme alatt.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDAI

APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3/43, 1/25, 1/47 és 8 órákor

AZ ARANYBORJU

dráma 4 felvonásban.

ÁLOMVARÁZS

dráma 4 felvonásban.

ELŐZETES JELENTÉS.

Hétfőn, kedden és szerdán

A „Z”-sugarak | Az utolsó felvonás

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Bádigos, gáz, vízvezeték, csatornázás,
fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon:
152—61.BUDAPEST,
II., FŐ-UTCA 7.Telefon:
152—61.

Mielőtt eladja ékszerét,
forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszerészekhez, II. KER., VÉRMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél
többet fizetnek
aranyért, ezüstért, platínáért
és briliánsért.

MINDERT LEIR!

Kozma-féle Gépíró- és
SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET
II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors,
pontos, megbízható munka.
igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk.
gyorsíró tanár. Telefon: 174—04.

Pipere VADÁSZ
illatszertárában
Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

TÁNC VOGL IMRE
II., Medve-u. 6
(I. em. díszterem.)

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai
vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekercseléseket,
valamint elektromos készülékek gyártását.

CIPŐT elsörendűt és szépet
BÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások
és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor
gyógyszertára a „Római Császárhoz”
Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

MÁZOL és FEST

I., Lágymányos-u. 4.
Telefon: József 82-57.

KRAMER ADOLF
festő és mázolómeister

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet

VESZÉK

mindenfélé regléseget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyegét, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Attila-utca 8.

Schultheisz Jenő

SZALON TÁRCINTÉZETE

II., Margit-körút 44. szám.

Minden hó elején új kurzus.

Külön órák. — Gyermekek-tanfolyam.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és mulakatos. Sírkerezték
és rácsok. — Kifünő szerkezetű
takaréktűzhelyek külföldi
méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Leg megbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-
és grammafon
- raktára.

I., Krisztina-körút 151.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
644. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és ... méter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Min. további centiméter 10 korona. Nyitár sora 15 K. között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
április
3-án.

Hollós Mátyás-Társaság.

Budai írók, művészek és tudósok.

A budai nagyhét meghozta a maga kulturális gyümölcsét, megalkult a Budán élő írók, művészek és tudósok társasága március 31-én.

A rendkívül látogatott alakuló gyűlésen a szervezőbizottság nevében Viraág Béla tett jelentést és tette meg az előterjesztést a társaság címe és szervezése ügyében és bejelentette, hogy távolmaradásukat kimentették: Angyal Dávid, Becsey Antal, Benedek János, Bodrogi Lajos, Fenyvessy Emil, Gecső Jenő, Kenéz Béla, Nemes Antal, Ripka Ferenc, Szabó Árpád és Szekula Gyula.

Az eddig ajánlott címekkel szemben a bizottság alkalmasabb megoldást keresett. Az új társaság nem öhajlja egy új Akadémia szerepét játszani, habár erősen kiélti tudományos szervezetét. Budán azonban kevesen élnek, hogy külön Akadémiát, külön a Kísfaludy-társasághoz hasonló, vagy Petőfi-társasághoz, külön egy Otthonszerű és Fészek-szerű kulturális intézményt létesítsen, hanem mindezt egy testületben, egy társulásban kell megoldani. Dokumentálnia kell izzó faj- és honzsereget s ezért nyult vissza a dicsőséges, napsugaras Hunyadi-korba, amelyet kevésbé kultivált eddig a magyarság.

Mátyás király asztalánál a budai várban együtt ültek a tudósok, az írók és művészek s ennek a nemzeti királynak a nevéhez vélte fűzni a társaság nevét is. Lendvai István kedvesen, tréfás megjegyzése után, hogy ő már a Kollégium cím mellett angazsálta az „Új Nemzedék”-et s így hiába adnánk más nevet a társaságnak, mert ötven évig a Kollégium név rajta marad, — a szavazás nagy szótöbbséggel a

Hollós Mátyás-Társaság

cím mellett döntött.

Az elnökség ügyében több indítvány tételét úgy a védnök, mint a díszelnök és ügyvezető elnök személyére nézve, sőt a szavazás tisztázta is a majoritást, de végleg a társaság még sem dönthetett és bizottságot küldött ki, mely érintkezésbe lép a fölkerendő egyéniségekkel és erről legközelebb tesz jelentést, a mely alapon azután dönt a választmány.

Az ügyek vezetésére 5 évre elnöki tanácsot választott, mely három oldalról alakult. Vanak tiszteletbeli tagjai, azután megválasztott tagjai mint alelnökök és hivatalból vesznek részt a tanácsban, annak a kilenc bizottságoknak elnökei, a kik most az első évben a belső szervezést és konszolidálást elvégzik.

A bizottságok tagjai és a tisztikar az elnöki tanáccsal együtt képezik a választmányt, mely az év folyamán 101 tagra egészíti ki magát.

A társaságnak lesznek alapító, tiszteletbeli és működő tagjai, azonkívül a rendes tagok, mint a társaság barátai, és a pártoló tagok, mint a társaság vendégei.

A Hollós Mátyás-Társaság azonnal kiterjeszti működését az egész Dunántúlra is.

Az alakuló gyűlés közfelkiáltással fogadta el a szervező bizottság előterjesztését a tisztikarra vonatkozólag és eszerint alakult meg az elnöki tanács, a tisztikar és a bizottsági tagokból alkotott választmány.

Elnöki tanács tagjai:

mint megválasztott alelnökök:

Becsey Antal,
Czakó Elemér,
Eperjessy Béla,
Hennyei Vilmos,
Komjáthy János,
Morvay Győző,
Nemes Antal,
Pintér Jenő,
Szilágyi Károly,

hivatalból a kilenc bizottság elnöke:

Baranski Gyula,
Géczy István,
Massányi Ernő,
Ripka Ferenc,
Szabó Dezső,
Sziklay János,
Tarnay Alajos,
Tormay Cecília,
Ungváry Sándor,

mint tiszteletbeli tagok:

Balogh Pál,
Berényi László,
Csánky Dezső,
Kacziány Géza,
Kazár Emil,
Palócy Antal,
Romy Béla,
Szekula Gyula.

Főtitkár: Szávay Gyula.

Titkárok: Hangay Sándor,
Lelkes Nándor József,
Lendvai István,
Peterdy Sándor,
Ujj Gyula.

Jegyző: Bán Aladár.

Ügyész: Wladár Tivadar.

Háznagy: Viraág Béla.

Gazda: Hódy Lajos.

Pénztáros: Tóásó Pál.

Ellenőrök: Futó Gyula,
tasnádi Kovács József,
Lohr József.

Számvizsgálók: Juhász István,
Löwengard János,
Pacséry Károly.

Pecsétőr: Badál Ede.

Serlegőr: Szigeti János.

A bizottságok tagjai, mint választmányi tagok:

Angyal Pál,
Auguszt István,
Csudáky Bertalan,
Dienzel Oszkár,
Erdélyi Dezső,
Fábián Gáspár,
Fémes-Beckné
Gecső Jenő,
Györgyffy György,
Hankó Vilmos,
Istók János,
Kiss Menyhért,
Klauser Mihály,
Lenz Ferenc,
Mora János,
Nemes Mihály,
Neuschloss Kornél,
Paikert Alajos,
Palóczy Viktor,
Santha Dezső,
Somló Sári,
Szánthó Ferenc,
Szentgyörgyi Árpád.

*

A társaság e hó 7-én, szerdán este 6 órakor rendezi legközelebbi összejövetelét II., Fő-utca 8.

A bizottságok tagjait arra kéri a bizottság, hogy telefonszámaikat levelező lapokon vagy telefon útján tudassák a háznaggal: I., Bors-utca 24., telefon 129-96.

Az összejövetelekre a társaság külön meghívókat nem küld szét.

*

A tagsági jegyek az eddigi meghívók alapján 20 korona díj ellenében kiválthatók a háznagnál. Postai beküldés esetén a tagsági jegyet is postán küldjük meg. Eddig 78 tag váltotta meg a tagsági jegyét.

A választás részletes eredményei

— Hogy alakult a szavazás. —

A március hó 25. és 26-án megtartott nemzetgyűlési képviselő választáson az első választókerületben leadott összesen 10483 érvényes szavazat. Ebből a várkörzetre 3239, a krisztinavárosi körzetre 4043, a Tabánra 3201 esett.

A szavazatok Slachta Margit és dr. Csilléry András közt a következőképpen oszlottak meg:

A várkörzetben, az I. szavazatszedő küldöttségénél kapott Slachta Margit 407, dr. Csilléry 616; a II. szavazatszedő küldöttségénél kapott Slachta Margit 424, dr. Csilléry 417; a III. szavazatszedő küldöttségénél kapott Slachta Margit 573, dr. Csilléry 453, vagyis a várkörzetben kapott Slachta Margit összesen 1404, dr. Csilléry 1486 szavazatot.

A Krisztinavárosban, a IV. szavazatszedő küldöttségénél kapott Slachta Margit 663, dr. Csilléry 497, az V.-nél Slachta Margit 396, dr. Csilléry 221, a VI.-nál Slachta Margit 239, dr. Csilléry 138, a VII.-nél Slachta Margit 217, dr. Csilléry 182; a VIII.-nél Slachta 553, dr. Csilléry 350, vagyis a Krisztinavárosban kapott Slachta Margit összesen 2068, dr. Csilléry 1388 szavazatot.

A Tabánban a IX. szavazatszedő küldöttségénél kapott Slachta Margit 616, dr. Csilléry 304, a X.-nél Slachta Margit 759, dr. Csilléry 231 és végül a XI. szavazatszedő küldöttségénél Slachta Margit 624, dr. Csilléry 237, vagyis a Tabánban kapott Slachta Margit összesen 1999, dr. Csilléry 772 szavazatot.

A végeredmény szerint az I. választókerületben a leadott 10483 szavazatból Slachta Margit kapott összesen 5471, dr. Csilléry András 3646, szavazatot, míg Szentirmay összesen 809 és Török Elemér 557 szavazatot kapott, következésképp Slachta Margit az abszolút többségen felül 228 szavazatot, relative pedig, dr. Csilléry Andrásal szemben 1825 szavazattal többet kapott.

*

A kerület forrongó hangulata még mindig zajlik és sok szóbeszéd tárgyát képezi a Csilléry-párt által benyújtandó petíció, mely a beavatottak szerint, azon az alapon készül a választás megsemmisítését kérni, hogy Slachta Margit, mint rend-tag a törvény értelmében sem választó, sem választható nem volt. A kérdés tehát azon fordul, hogy a szociális misszió egyházi-rend-e, avagy nem.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.
Szerkesztő található d. u. 3-4-ig
I., Bors-utca 24.
Ide címzendő minden levél.
Telefonunk a nyomdában: 24-77.

HETI RIGMUSOK.

Zsur a gyémántnál.

A Gyémántnál nagy zsúr volt egyik este,
S a sok-sok drágakő mind felkereste.

Smaragd, topáz, szafir, türkiz, rubint,
Opál, ametiszt, szóval mind, de mind.

Oly ragyogás még nem volt soha tén,
Mint ott azon a fényes lakomán.

A szobalány, — ember ilyent se lát
Káprázó szemmel hordta a teát...

Csöngögtnek! ott kinn zaj, zenebona,
Megzavarodik bent a lakoma.

Jön az inas: „Már ne essék zokon,
De azt mondja, hogy távoli rokon.”

S nyomában egy ruha, durva valaki
A szárnyas ajtót göggel tárja ki.

Alaktalan és szennyes, kész utálat.
A szobalány majd elejti a tálat.

Megvillannak a drágakő-szemek,
Ijedten mind, mind rátekinének.

S gyémánt, smaragd, szafir, opál, rubint —
Rohanva csókol kezét neki mind.

A szobalány, ahogy kifér a torkán,
Rikolt, sikolt: „Ki hát ez a boszorkány!”

A Gyémánt sirva, lopva, odamén:
„Szerencsétlen! hát nem tudod? — A Szén!”

SZÁVAY GYULA.

Husvét szent ünnepén, a keresztre feszített ember szeretet évfordulóján térj magadba magyar! Szünjön meg egymásíránt gyűlölködésed és ébressz föl az alvó szeretetet, mely egyedül képes megváltani a világot! Mire megkondulnak újból a harangok, konduljon meg a Te szívedben is az a szent tudat, hogy a népek nagy kálváriáján, most bennünket feszítettek a keresztre, de ha szeretni fogjuk egymást, élni fog a nemzeti eszme és föltámad kicsire szabott kriptájából a magyar nép!

A cukor-ügy kezd a Krisztinaváros tengeri kigyójává dagadni és ma már olyan kombinációkban beszélnek erről, amelyek sehogy sem állják meg a helyüket. Az egész cukor-ügy két beugratott urinő és egy Krisztina-téri kereskedő fiának és leányának a magánügye, — ahhoz semmiféle köze nincsen a politikai pártoknak és csak rossz akarattal lehet ebbe a botrányos ügybe a politikai szervezeteket is belekeverni. — Az ügy krónikája a következő: — Mintegy nyolc héttel ezelőtt a növekvő áru és élelmiszer hiányra való tekintettel a Keresztény Nemzeti Egyesülés Krisztina-téri párhelyiségben meg-

beszélések folytak arról, hogy tisztán altruista alapon beszerzési csoportot kellene szervezni, mely a párt erkölcsi támogatása mellett a leg-szükségesebb élelmicikkekkel látná el a kerület közönségét. Az akció hamarosan megindult és a liszt-kiosztás valóban nagy eredmény is volt. Nehezebben ment a cukor beszerzése. A közönség kapva-kapott rajta és óriási mérveket öltött a befizetés és előjegyzés. Két és fél millió korona gyűlt be és azt a Pesti Hazai Első takarékpénztár Krisztina-téri fiókjában helyezték el — folyószámlára. Cukor azonban nehezen volt szerezhető, hiába buzgólkodott két megbízott urinő. Hogy a kérdés mielőbb megoldható legyen belevonták ebbe a hölgyek a Krisztina-tér egyik kereskedőjének a fiát és leányát, nem tudva azt, hogy a fiatal embernek ilyen cukorszállítási ügyből kifolyólag márvoltakkelmetlenségei. A közönség utóbb rossz néven vette, hogy ebbe a keresztény akcióba miért vontak bele zsidó kereskedőt, mert az ügylet nagy titokzatossággal folyt és alapját az a folyószámlakivonat képezte, melyet a takarékpénztár állított ki s mellyel a megbízott korlátlanul rendelkezett. A türelmetlen közönség csak úgy rajzott a Mikó-utca 1. számú házban, ahol az egyik intező urinő és a fezőr laktak, izgalmas jelenetek követték egymást, mert híre járt, hogy három vagon cukor már megvolt, de eladták abban a hitben, hogy újat tudnak szerezni. Így érte a manipuláló társaságot a pénz lebélyegzése s akkor — egy nappal előbb — kivették a pénzt a folyószámláról és visszafizették nagy részben az érdekelteknek. Sokan nem vették fel, sokakat nagy kár ért ezzel. Egy postafőtiszt akkor fizetett be 12 darab ezerkoronást, amikor az ezerkoronás árszija 45 korona volt és 100—120 koronáért szerezhető volt még cukor. Visszakapta pedig második kiadású huszkoronásokban akkor, amikor már 200 koronáért sem volt cukor kapható. Csak az árszión 540 koronát vesztett és 6000 korona ma a napi forgalomra alkalmatlan kötvények alakjában van a kezében, holott olyanok adták össze, akik azt nem nélkülözhetik. Mintegy 400.000 koronát a befizetők nem vettek fel, ennek fele is elveszti forgalmi tőke jellegét. A szegényebb néposztály felzudulása a vezető egyéniségeket közbelépésre kényszerítette és ma úgy áll a dolog, hogy ezt a pénzt lebélyegzve fizetik vissza. Hogy az üzérkedők mit kereshettek ezen a manipuláción, azt élénken illusztrálja az a körülmény, hogy módjukban áll 200.000 koronát kötvényekben hevertetni. Ma még be nem láthatók az ügy további fejleményei, de kíváncsok volna, hogy mielőbb befejeztessék. Ha történt bűnös manipuláció, bűnhődjenek a manipulálók.

A szent-jobb kápolnában, mely a királyi palotában van, husvét vasárnapján a 11 órai ünnepi nagymisét Mészáros János dr. mondja, fényes papi segédlettel és előadásra kerül Gounod: G-dur miséje férfi karral. Szólo betéttel énekel Szőnyi Lászlóné, Székely Gyula hegedű kíséretével. Délután fél 6 órakor ünnepi szent beszéd és litánia következik. — Husvét hétfőjén: 11 órakor nagymisét mond Makay Lajos dr. udvari káplán s a férfikar Schöpf: A-dur miséjét adja elő. Graduáléra Franassovits Vally, Paradeiser: „Deus tibi gloriá”-ját énekli: Sugár János karnagy. Topolánszky János orgonán.

Harangszentelés volt Ujlakon vasárnap délelőtt 10 órakor, ahol az ujlaki templom két harangját szentelték fel. Mészáros János érseki helynök nyolc pap segédletével szentelte föl a szép művi harangokat. Jelen voltak azok, akik a harangokra adakoztak, az ujlaki iskolák, az ujlaki leánykör, a keresztény kurucz-kör és a keresztény politika pártjai, a női harangbizottság. A kóruson Varsányi Rezső és a női énekkar adtak elő alkalomszerű egyházi énekeket, melyeket orgonán Hány Ferenc karnagy kísért. A harangok először szerdán szólaltak meg az ujlaki hívők nagy lelki gyönyörűségére.

Az Ujlaki Keresztény Társaskör most szervezkedik. Célja az ujlaki keresztény társadalom egyesítése, kulturális esték rendezése. Az ujlaki heterogén politikai szervezeteknek egyesítésére. Az ujlaki társadalomnak az a vágya, hogy a szervezést és irányítást a kerületi oktató személyzet vegye kezébe és keresse a Kurucz-kör támogatását is.

Egy budai mártir emlékének is áldozott a krisztinavárosi Kaszinó legutóbbi közgyűlésén és fölkerésre dr. Szabó Árpád méltatta Dénes Arthur tragédiáját, akinek izzó hazafisága miatt kellett vértanu halált szenvednie. A poétikusan szép megemlékezésből közöljük a következő részletet: „... A krisztinavárosi urnapi körmenet volt a juniusi ellenforradalmi kísérletnek első felvillanása. A keserűségtől pattanásig feszült kedélyek szinte alkalmat kerestek a kirobbanásra. A lelke mélyéig felingerült nép a körmenet alatt a kegyeleltörőket megfenyítette. Ez a megmozdulás, ez a cselekvés, lángra lobbantotta a tömeget, mely néhány bátor férfi kezdeményezésére a templom előtti téren elénekelte a Hymnuszt, a magyarság elnémitott, meggyalázott nemzeti imáját. Dénes Artur dr., aki részt vett a körmenetben, ott volt a kezdők között. Élükre állt a templom lépcsőzetén, onnan veszélyelte a Hymnuszt-éneklőket. Még látták őt szembeszállni a terrorfiuk parancsnokával. És ott találta őt a gyilkos golyó. — Ott roskadt össze, a templom ajtajában, — s a hohérlegények fegyvertűze, — mely újra elhallgattatta a Hymnuszt dallamát, — Dénes Arthurnak rajongó magyar szívét is elnémitotta. „A hazámért halok meg!” — ez volt haldokló sóhajtása kórházi ágyán, — ez volt utolsó üzenete barátainak... Halála szép volt, — amelyet kívánt magának. És élete? ... Csukaszürke, kopott katonaruhájú sokáig maradt még emlékezetükben. Barátai, kik jól ismerték, tudták, hogy e kopott külső alatt nem mindennapi lélek lakik. Kivételes műveltségű, nemes gondolkodású férfi volt, a lovagias, korrekt világnézetnek szinte fanatikus, elveiben határozott, nem ingadozó. Agglegényi különcködése mögött egy család nélkül élő, alapjában igen gyengéd lelkiületű férfi tulérzékenysége és egy Európát bejárt igazi kultúremlernek a budapesti silánysággal megbékélni nem tudó elégedetlensége nyilatkozott meg. Hűséges, ragaszkodó, hálás barát volt, derült jó cimpora, vidám és szellemes, sohasem nagyképi, soha nem untató, sohasem alakoskodó. S mindeme tulajdonságai felett állott megalkuvást nem tűrő, izzó hazafisága. Most ez a forró magyar szív — mikor fennen doboghatna — immár lent porladoz. Lopva vittük ki megkínzott testét s kilencen álltunk sirja mellett: négy férfi és öt bátor

asszony. Most ott nyugszik jó Dénes Arthur, a farkasréti temetőben... élt 51 évet s meghalt a hazájáért...”

tasnádi Kovács József dr. a III. kerületi Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának társelnöke, a Nemzeti Liga propaganda szakosztály tevékeny tagja és a Budai Írók Művészek és Tudósok Társaságának tagja elutazott a Tiszántúlra több hónapi agitációs utra régi szülőhelyére az aranykalászos rónaságra, hogy szolgálja ott mint itt tette, a magyar nemzeti eszmét.

A budai Katolikus Körben e hó 27-én választmányi ülés volt, melyen az április hetedik közgyűlés tárgysorozataát állapították meg. A közgyűlés előreláthatólag nagy érdeklődést vált ki, mivel ez alkalommal lép akcióba az újonnan megválasztott tisztikar. Elnökjelölő bizottságot küldtek ki, mely a közgyűlésen tesz jelentést, mert eddig az elnökre nézve nem tudtak megállapodni és egy budai műépítész volt a tanácskozások központja.

Váratlan változás történt az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár Krisztina-téri fiókjában, amelynek közszeretben álló főnökét, Telkes Aladárt. A központi könyvelőséghez nevezték ki és helyére Beranek Ferenc került, aki szintén budai ember. Steiner Miklós dr. is más magasabb állásba került volna, de anynyira összeforrott a fiók budai üzletfeleivel, hogy inkább megvált állásától, mint-hogy megválna tőlük. A bankszékében oly kiválóan járatos tisztviselő mint szegény ember került a bankba és nagy szorgalmával itt mintegy 200.000 korona vagyont gyűjtött és most egyelőre nyugalomba vonult.

A tőzsdejáték miatt sok panasz volt az egyik bankfiók ellen itt Budán. Számos ügyfelét vitte a tőzsdére és a szerencsétlenség úgy hozta magával, hogy ott hagyták a fogukat. Nagyon érzékeny veszteségek érték az ügyfeleket és egyes családok sohasem fogják kiheverni ezt a veszedelmes játékot, amibe a tőzsdejátékban járatlan családapákat berántották azok az emberek, akik talán meg nem engedett módon spekuláltak mások keservesen szerzett vagyonával. Az uralkodó pénzvágy, a meggazdagodás mohó vágya és a rendkívüli drágaságnak rendkívüli uton való fedezése vitt a tőzsdejátékba azokat a budai polgárokat, akik azelőtt nem is gondoltak erre. A közönség körében talán tulzott hírek keringenek nevekről és összegekről, de mindenesetre van alapja e mende-mondáknak.

Mária kultusz Budán. Kétnapos ünnepséget rendezett március 25. és 26-án délelőtt a budai Mária kongregáció. 26-án a kollégium kápolnájában Pokorny Emánuel dr. felvette az új kongregantistákat. Este ünnepség volt a aulában, amelyen az ünnepi beszédet Hudyma Emil mondotta s ezt hangverseny követte. — A kongregáció most bocsájtotta ki huszadik évi értesítőjét, mely szerint 256-an látogatták és fogadalmát megújította 85. A kongregációt Thym Adolf és Németh Imre vezetik.

Krumpliháború volt Óbudán, ahol egy fővárosi számtanácsos népiöléti célokra egy vagon burgonyát szerzett és azt 10 kilónként a keresztényszociális párt tagjainak kilónként 5 koronáért adtak ki anélkül, hogy a párt női szervezetét az akcióba bevonták volna. A női szervezet egyik harcos tagja ezért kérdőre vonta az elnökséget, ami nagy visszatetszést szült a pártban.

A Császárfürdő nyári kioszkját bérletét az eddigi bérletnek Kramer Lipótnak az igazgatóság felmondotta és új versenytárgyalást ír ki. A bérlet 3 évre szól és csak keresztény bérlo pályázhat.

Bucsuestély volt március 29-én Schultheisz Jenő tánciskolájában a januári csoport táncvizsgájával kapcsolatban. A Budán hamar megkedvelt mester növendékei ünnepelték és emlékül arany pecsétgyűrűt nyújtottak át neki. Emelte az est érdekességét a növendékek és a vendégek számára rendezett táncverseny is, amelynek zsűrije bostonból Szupinger Ferencnek, Szabó Irénkének, Kopáchy Lászlónak, és Margetsch Tivadarnak, vanstepből pedig Szabó Margitkának, Kunyocky Margitnak, Kerék Imrénnek és Neumann Zoltánnak ítélte oda az elismerő okleveleket.

A Székely-pücsről tart előadást az „Erdélyi Székely Magyar Szövetség” sorozatos előadásain Szádeczky Lajos dr. egyetemi tanár. A székely légió szervezéséről fog beszélni 1877-ben az orosz-török háború alkalmával április 5-én, hétfőn délután 5 órakor a Gólyavárban. Az előadáson testületileg vesz részt a Budára került pozsonyi és kolozsvári egyetem ifjúsága.

A budai hölgyek részére magyar kulturális történelmi oktatást rendez országos hírű poéta, aki egyszersmind is budai lakos is. Tantervét röviden a következőkben vázolja: Az emberiség kulturájának őseredete és a magyar őskultúra. Az írás, betűrovás keletkezése, elterjedése s annak fennmaradt emlékei úgy nálunk, mint a többi népeknél. A magyarok és rokon népek ősvallása, összehasonlítva a buddhizmussal, mohamedánizmussal és kereszténységgel. A magyar vándorlás irányvonala milyen népek kulturájával függ össze s ezek mennyiben hatottak termékenyítőleg a magyar psyche kialakulására. Az országhódítás kulturája. (Az itt talált és magukkal hozott kultúra, valamint annak keveredése.) A kereszténység hatása szellemi életünkre. Krónikásaink, deákmuveltség és népművészet. A reneszánsz hatása. Tudomány, filozófia, encyklopedisták. A reformáció hatása. Kulturánk összefüggése Nyugattal és Kelettel. Egyetemes és magyar irodalom. Költészet, regény, elbeszélés. Finnugor, osztyák, votják, csuvasz, cseremis, oszmán-török rokonság. Ezek ősvallása, népdal, mese és regösénekének összehasonlítása a mienkkel. A kalevala mytologiája. A Sahnámé istenfogalma és világképzelete. Ezek belekapcsolódása, illetve öntudatlan hatása Aranyosrákosi Székely, Czuczor, Vörösmarty, Debreczeni, Arany, Jókai, Gárdonyi, Herczeg és mások pogány magyar vallásfelfogására. A modern világirodalom. Az új magyar irodalom és gondolkodás. Új magyar reneszánsz stb. A legmelegebb szeretettel ajánljuk e vállalkozást a budai hölgyek figyelmébe s tekintettel arra, hogy májusban kezdődne meg a három hónapra tervezett szabadoktatás és tiznél több növendék nem vállal az író, már most tárgyalhatnak vele személyesen az érdeklődők minden csütörtökön délután 4—6 óráig. Címével a *Budai Napló* szerkesztősége szívesen szolgál.

Meghívó a Budapesti Atlétikai és Football Club által 1920 április hó 11-én vasárnap délután 6 órai kezdettől a Budai Kath. Tanulókat Védő Egyesület (II. ker., Toldy Ferenc-utca 30. sz.) disztermében rendezendő színelőadásra. Színpadon kerül: „Doktor ur” bohózat 3 felvonásban és közreműködnek: Csérő László, Selymessy Angela, Neubrandt István, Schmiederer Jenő, Bükk Ilonka, Aumon Ferenc, Róth Margit, Gorzaleczky János, Buhász Károly, Schmiederer Ferenc, Thellmann Ágoston, Komár Ferenc, Csérő Margit.

A Szent Ferenc-rendi plébánia egyházközsége öt napos lelkigyakorlatait *Pater Pius* vezette. Gyümölcsöltő Boldogasszony ünnepén délután a Rákócziánumban társas összejövetel volt, amelyen Magyar István dr. elnök mondott ünnepi beszédet.

A budai Irredenta társaság, amelynek Alpár Ignác az elnöke a kormány részéről nagy anyagi támogatásban részesült. A Széna-téri Tornacsarnokban rendezti összejöveteleit és most újból szervezkedik, hogy széleskörű akciót fejtsen ki.

Előkelő társadalom minden rétegében nagy érdeklődés nyilvánul meg a budai Mária-kongregáció napközi otthona javára április 4-én és 5-én délután fél 6 órakor a Várszínházban rendezendő jótékony célú előadása iránt, amelynek fővédnöke Horthy Miklósné nagyszony s amelynek első napján Bangha Béla beszél „Mult, Jelen, Jövő” címen, élőképkel kísérvé, másodnapján pedig Hadsz Brokárd. Színpadon kerül „A két anya” című színmű, melynek szereplői: Mezey Mária, Wacsek Irma, Alex Erzsébet, Doffkay Rózi, Röper Filoména, Horváth Juliska, Sztrakoniczky H., Zimka Maca, Alex Olga, Weigl Józsa, Bacher Gizella, Fresch Mici, Ruda Erzsike és Ilonka, Reisinger Médi, Sajó Boriska, Schmelcz Anna, Nádor Erzsike és Weigl Annus. Az élőképeket és szindarabot Stelláné Várady Aranka művész. Az ének- és zeneszámokat Lenz Ferenc vezényli. Jegyek 4—120 koronáig.

Egyházi zene. A tabáni plébánia templomban, a „Tabáni Egyházi Énekhar” előadja husvét vasárnap (április 4-én) Seymour: Preis Messe As-dur. Magánzólamokat éneklék: Gábor Teréz, Szobichard Mici, Calligaris Angela, Unger Károly, Ferter Miklós. Graduale: Calligaris: Haec dies... éneklé Ferter Miklós. Offertorium: Hummel: Halleluja... éneklé Unger Károly. Husvét hétfő (április 5.) Führer G-dur mise. Betétek úgy mint vasárnap rendszeren.

A magyar írók szövetsége elhatározta, hogy ezentúl hetenkint szombat délután az Erzsébethid-kávéházban, Budán is rendez összejöveteleket.

Nem jön zavarba az „Anonymus” műkedvelő színpad rendezősége és hogy most, Schöberl Ferenc ügyvezető betegsége miatt elmarad a husvét vasárnapra hirdetett „Doktor ur” előadás, — három egyfelvonásos kerül színpad, köztük Orbók Attila tréfás jelenete: „Visóki uram szerencséje.” Az előadás 4-én, vasárnap d. u. 6 órakor lesz: I., Budafoki-ut 14. sz. alatti helyiségben.

A kifosztott kolozsvári és pozsonyi egyetemeket követték Budára hallgatói is, nem törődve azzal, hogy rájuk ebben az új világban esetleg oly körülmények várnak, hogy napról-napra való tengődésük is kérdésessé válhat, sőt nem egyszer azzal sem törődtek, hogy az egyetemre való feljutás kísérlete esetleg életük kockázatásával járhatott. Tudták azt, hogy a most Kolozsvárról és Pozsonyban működő iskolák nem igazi és nem a kolozsvári vagy pozsonyi egyetemek. Azonban alig értek egyetemük védő és életető keblére, a jogfolytonosság elvén állva, megalakították egyetemi ifjúsági körüket. Ezáltal nemcsak szociális létfenntartási érdekeiket — ami mindennél fontosabb — akarják kivívni, hanem Budapest kulturális életébe is bele akarnak kapcsolódni. Az a tervük, hogy egy méreteiben és színvonalában egyaránt nagy estélyt rendeznek, bízva Buda megértő lakosságának legmesszebbmenő támogatásában. Asztalos Miklós.

A keresztény szövetség budai áru-beszerző fiókja, amelynek boltja III., Zsigmond-utca 114. alatt volt, megszűnt.

Angol nyelvi tanfolyamokat rendez Budán a husvét ünnepük után Hennyey Emil tanár, a Szabad Lyceum budai osztályának angol előadója, alapos pedagógiai módszer szerint, kezdőknek és haladók-nak, egyenként vagy csoportosan. Jelentkezni lehet délután 3—7 óráig naponta II., Szilágyi Dezső-tér 4. IV. emelet 3.

Választmányi ülésre hívta meg tagjait április 5-én, husvét hétfőn délelőtt fél 10 órára a II. ker. Iparoskör termébe a Keresztény Iparosok Orsz. Szövetségének budai osztálya.

Nász. A tabáni róm. kath. plébánia templomban március 27-én esküdött örök hűséget Pannos Alajos vezérkari ezredes Rakovszky Máriának, Rakovszky István v. b. t. t. kir. kamarás és a nemzetgyűlés elnökének és neje Majthényi Alojzia leányának. Az egyházi szertartást Angyal Kálmán dr. plébános végezte, aki lendületes beszédet intézett az új párhoz. Tanuk Lehoczky János és Rakovszky István al-ezredek voltak.

A Baross-Szövetség, mely oly elevenen nyult bele a magyar közgazdasági életbe, most fuzió előtt áll és egyesülni készül a Keresztény Iparosok Orsz. Szövetségével, egy táborba hozza a magyar iparosokat és kereskedőket. Eziránt a tárgyalások már megindultak. Buda erősen kiveszi ebből a mozgalmából a részét és iparosaink közül irányítóan vesznek részt a vezetőségben Németh József a II. kerületi Iparos Kör elnöke, Németh József könyvkereskedő, Máté István az I. kerületi Iparos Kör elnöke és Petneházy Lajos. A szövetség hivatalos lapját Szávay Gyula szövetségi igazgató szerkeszti eleven iparos újságot adva havonként a tagoknak, mely minden iparügyi kérdésre kiterjeszkedik. Alább közöljük folytatás azokat a budai cégeket, amelyek beléptek a Baross-Szövetségbe:

Dohánytőzsdék és dohányzó cikkek: Scherer E. (dohányzó cikkek nagyban) II., Zsigmond-utca 14. — Drogériák: Balog Gábor II., Margit-körut 1. Barabás és Stefanovics I., Alagut-utca 5. Dummel Adolf I., Márvány-utca 7. Gáspár és Jankovits II., Csalogány-utca 50. „Honvéd” drogéria (Ujhelyi Péter) I., Attila-körut 2. Kafka Emil III., Tavasz-utca 6.

Schláger Andor I., Fehérvári-ut 10. Subáky Károly I., Vörösmarty-ut 4. Wagner és Seitz II., Fő-utca 7. — Drótfonát-, szövetség és drótkerítés: Vass és Kovács II., Fő-utca 48. — Elektrotechnika cikkek: Wratschko Márton II., Várker rkp. — Építőmesterek és építési vállalkozók: Balázs Gyula I., Vincellér-utca 41. Schaffer Antal utépítő vállalkozó II., Filler-utca 66. Schaffer György utépítő vállalkozó II., Tulipán-utca 18. — Faszij-korongok: Mátrai Antal I., Fehérvári-ut 110/E. — Fehérnemű kereskedők: Tóth Lajos I., Krisztina-körut 34. — Fém- és rézárú: Wiesner Vilmos II., Kacsautca 14. — Fényképész: Brunhuber Géza II., Corvin-tér 5. — Fényképészeti cikkek: Gáspár és Jankovits drogéria II., Csalogány-utca 50. — Festékárú: Csima József II., Fő-utca 21. — Férfi-divatárú kereskedők: Kalmár Imre II., Fő-tér 6. Papp Zsiga I., Aladár-utca 14. — Férfi-szabók: Ádám Jakab I., Krisztina-körut 81. Berényi János II., Batthyány-utca 2. Németh József II., Lánchid-utca 2. — Fűszer- és gyarmatárú, élelmiszer: Acsay József II., Zsigmond-utca 5. Bedőcs István Kelenvölgy, Völgy-utca 31. Bolovits József II., Erdő-utca 2. Brunner Oszkár II., Batthyány-utca 11. Deutsch Ferenc II., Margit-körut 5/a. Doszlop Géza II., Kacsautca 10. Frank Károly II., Retek-utca 1. Frno Andrásné II., Gyorskocsi-utca 24. Haschek Lőrincné II., Medve-utca 3. Hegedűs Kálmánné II., Csalogány-utca 11. Oláh László I., Szarvas-tér 5. Raisinger Lajos I., Attila-ut 14. Rubletzky István I., Ráth György-utca 18. Stampf Béla I., Enyedi-utca 11. Széhy Antal II., Batthyány-tér. Tretina József I., Krisztina-tér 3. K. Walther Ernőné I., Uri-utca 30. Volyánszky Jenő I., Krisztina-körut 127. — A névsort legközelebb folytatjuk.

Közgazdaság

A Hazai Bank részvénytársaság báró Dániel Ernő v. b. t. t. elnöke alatt tartotta 24. és 25. rendes közgyűlését. Az igazgatóság az 1918—1919. üzletévek egyesített zárószámadásait terjesztette a közgyűlés elé. Jelentésében megemlékezett a bank 25 éves fennállásáról és az ország szomorú helyzetére való tekintettel azt javasolta, hogy ebből az alkalomból minden hangos ünnepelés helyett az intézet alkalmazottai anyagi helyzetének javítása érdekében a nyugdíjalap a latens tartalékokból 1.000.000 koronával javadalmaztassék. Az igazgatóság ezen indítványait a közgyűlés elfogadta, jelentését tudomásul vette és elhatározta, hogy az alapszabályszerű levonások után rendelkezésre álló 10.366,703,24 korona tiszta nyere-

BUDAIAR!

Pártoljátok a rokkant iparművészeket!

9 évi háborús szenvedés után rokkantan kerültek haza

SZABÓ PÁL ÉS KOLLMANN JÓZSEF

iparművészeti tanfolyamot kitüntetéssel végzett, budai származású iparművészek és

I., BORS-UTCA 4. sz. a.

megnyitották címtábla-festő műtermüket, ahol plakátok, festmények, tervek készülnek.

Tiszta és rendes munkáért ezüst éremmel lettek kitüntetve.

A cég

„LYRA”

Telefon 123-93.

cimen ma már közismert kiválóan sikerült cégtáblái révén.

ségből folyó évi március hó 29-től kezdve a részvények 1918. évi 24. számú osztalékszélvényei 14 koronával és az 1919. évi 25. számú osztalékszélvények 12 koronával váltassanak be. Az igazgatóságba új tagokként Schrecker Lipót és Tóth Béla dr.-t, a felügyelő bizottságba pedig Bäcker Bélát választotta meg.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület e hó 27-én báró Dániel Ernő elnöke alatt tartott rendes közgyűlése az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta és az egyesített 1918—1919. évekre összesen 1000 (egyenként 500—500) korona osztalék kifizetését határozta el. Az igazgatósági tagsági helyre báró Kohner Adolf, a 9 felügyelő bizottsági helyre helyre Antal Géza dr., Fáy Gyula dr., Fazekas Ágoston, Gaszner Pál, Halász Zsigmond, Ivády Béla dr., Kléh László dr., K. Kovács Gyula és Rudnyánszky Béla dr., a 36 választmányi tagsági helyre pedig Asbóth Jenő, Bánó József, báró Bornemissza Elemér, Brückler Artur dr., Csernovics Diodor dr., gróf Cziráky György, Dalmady Odón, Dániel László, báró Dániel Tibor, Dezsőffy Aurél, Falussy Árpád dr., báró Feilitzsch Berchtold, Földváry Miklós, Irsay András, Jalsoviczky Sándor, báró Jeszenszky Károly, gróf Károlyi Gyula, Kemény Kálmán, Kiss Károly dr., Lekky István, Mészöly László, Nádosy Imre dr., Polónyi Dezső dr., báró Radvánszky Albei, gróf Ráday Gedeon, Sigray István, Spett Ferenc dr., Stettina József dr., Szűts András, gróf Teleky Pál, Tolnay Gedeon, Tóth István dr., Ugron Ákos, Werner Gyula, Zsigmond János dr. és Zsigmond Mihály dr. kerültek megválasztásra.

Goldberger Sam. F. és fiai rt. Kelemen Gyula dr. elnök vezetése alatt megtartotta rendes évi közgyűlést a Hazai Bank helyiségében. A közgyűlés elhatározta, hogy az 1.480.449 korona 57 fillérre rugó tiszta nyereségből az 1918—19. évre részvényenként 25 korona osztalék fizetessék. Az esedékes szelvényeket ez évi április 15-től a Hazai Banknál és a vállalat pénztáránál váltják be.

A Schwartz-szanatórium rt. április 18-án tartja rendes közgyűlést, amelyen szerepel az alaptőke-nek három millió koronáról négy millió koronára való felemelése, nemkülönben szerepel egy igazgatósági tag megválasztása is. Tudvalevő ugyanis, hogy Babarczy-Schwartz Ottó lemondott az igazgatósági tagságáról és helyette választanak egy másik igazgatót. A társaság mérlege, amely ma jelent meg, három millió korona alaptőke mellett 243.779 korona tiszta nyereséget tüntet fel, míg az ingatlan és szanatórium összes telepeit a mérlegben 4.097.866 koronára értékelik. A tőkeemelés teljesen biztosítva van. A részvények árfolyama a mai tőzsdén 650 koronán záródott.

A Kőbányai Polgári Serfőző rt. március 30-án tartotta 27. rendes évi közgyűlést, mely tudomásul vette az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentéseit és az 1918—19. üzletévről a 26. számú részvénytőzsdé ellenében 30 korona osztalék kifizetését határozta el.

Üzenet

P. O. urnő. Szívesen állunk mindig az érdeklődő közönség rendelkezésére. Az első kérdésre a múlt szám üzenetei között találja a választ. A második kérdésre pedig a következőket tudjuk. A Duna 96 és fél méter magasan van a tengerfelett itt Budapest. A hegyek magasságát azonban a tengerszintjétől számítják s így a Dunaparttól mindezeket 100 méterrel alacsonyabbnak kell vennie: Jánoshegy 529, Hármashatár-hegy 496, Széchenyi-hegy és Normafa 471, Disznótó 379, Sashegy 259, Gellérthegy 235 és a Mátyás templom 167 méter magas.

R. S. Dehogy kértünk föl.
P. S. Krisztina-tér. A bankfiók ügyében írott sorait köszönettel vettük és felhasználjuk.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyu és Csalogány-u. sarak).

Vasárnap 3/4, 1/2, 1/4 és 8 órakor

A pásztor madonnája

mysterium 5 fejezetben, 8 felvonásban.

Dickyanarhisták között

vigjáték.

ELŐZETES JELENTÉS.

Hétfő, kedden és szerdán

Mária Magdolna Ifjúságom jőjj vissza egy szóra

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Váli Gábor
CÍMTÁBLAFESTÉSEZTE
Telefon 149-46.

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT

Telefon, villamos világítás, csengők szerelése és javítása. Házak évi jókarban tartása.
Telefon: József 82—64 sz.

Fischhof Oszkár I., Lágymányos-u. 2.

BUDÁN 5-6-7 szobás lakást keresek

lehetőleg a Batthyány-tér közelében. — Sikeres közvetítést vagy ajánlást — házfelügyelő részéről is — magasan díjazok.

Felvilágosítást ad: marosfalvi Dr. DÁVID VIKTOR

„Római császár” gyógyszerháza

II., FŐ-UTCA és BATTHYÁNY-UTCA SAROK.

Bádógos, gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon: 152—61.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCA 7.

Telefon: 152—61.

Mielőtt eladja ékszerét, forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

Ékszerészekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél

többet fizetnek aranyért, ezüstért, platínáért és briliánsért.

MINDEBT LEIR!

Kozma-féle Gépiró- és SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors, pontos, megbízható munka. Igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk. gyorsíró tanár. Telefon: 174—04.

Pipere VADÁSZ

Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

VESZER mindenféle régiséget, aranyat, ezüstöt, drágakövet, porcellán figurát, szőnyeget, butort, zongorát, zálogcédulát bármiről
BELS SALAMON I., Áttila-utca 8.

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai vállalata

Budapest, II., Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekereséseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

CIPÓT

elsőrendű és szép

BÉLES JÓZSEF készít — II. KER., SZÉCHÉNYI-UT 15.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi Dr. Dávid Viktor

gyógyszertára a „Római Császár”-hoz

Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

TÁNC VOGL IMRE

II., Medve-u. 6 (I. em. díszterem.)

MÁZOL és FEST

I., Lágymányos-u. 4. Telefon: József 82-57.

KRAMER ADOLF festő és mázoló-mester

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12. Telefonhívó 58-01 és 43-87.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és mulakatos. Sírkészletek és rácsok. — Kifűző szerkezetű

takaréktűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Legmegbízhatóbb
varrógép javító-
műhely.

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-és grammafon - raktára.

I., Krisztina-körút 151.

H·U·S·V·É·T

TAVASZ.

Irta: GÁRDONYI GÉZA.

A tél elhúzódott. Ami kis hó maradt,
felszívta a nap, meg beitta a föld.
Csak itt-ott az árok mélyén egy rongydarab,
mely a fehér-király palástjából szakadt.
A partokon kizsendül a zöld.
Egy-egy kerek barna folt a szántóföldön,
Ez az elment télnedves lábanyoma.
S egy-egy kerek kis zöld réten, legelőkön:
A megjött kékszemű tavasz lábanyoma.

Oh, ibolyaszemű, mosolygó kikelet,
mennyire vártam már megjöveteledet!
Vártam már a télen, kályhám előtt ülve
s belemélázva a parázsoló tűzbe.
Vártam reggelenként, mikor ablakomról
leolvastotta a nap a jégvirágot
és a házeresről lecsüggő jégrojtól
egy-egy nagy kristálycsap könyezve leválat.
Csakhogy itt vagy te szép, te kedves kikelet!
Terítsd ki, terítsd ki zöld bársonyszőnyeged!
Ékesítsd ezüsttel a fűzfa-galyakat!
Árassz ránk napsugárt! Hozd meg a madarat!

Dél van. Fenn a kéklő égi magasságon
sárgán ragyog a nap melegöntő képe;
megébred az élet az egész határon.

Még a macskánk is felhunyorog az égre
és a tölgyfakapu kis deszkás tetején
elnyújtózik s alszik a napnak melegén.

A tyukom is máma vezette ki népét:
mintha vagy husz citrom gurulna mellette.
El-elezem gondos, jó anyai képét,
amint hívja őket kottyogva, pittyegve.
Meg-megáll és kapar. Belevág a földbe.
Tyü, micsoda öröm az ő vartogása!
Fut a sok apróság, magát gyürve, törve,
lebukva, felbukva, tolongva egymásra.
De ime, felrikolt: Hátam mögé népem!
Ihol az én régi gonosz ellenségem!
... S ádáz tekintettel mered a macskára,
aki most megy arra lomhán ballagdálva
s csak úgy oldalt sandít a rémült csirkékre...
Várja a tyuk, várja, míg elér elébe:
szárnyát szétfeszíti, nyakát összekapja,
s olyat csip rá, hogy az felugrik a falra.

Kisétálok én is. A napsütött asfalten.
végigmendegélek, végigjárdogálok.
Az út földje puha. Látom a nyomokon:
előttem mentek az apró iskolások.

Apró iskolások, apró mezitlábak,
csak egy ferde cipő tarkázza nyomukat.
A cigány Lacié. Mezitláb nem járhat:
madzaggal köti át, de adja az urat.

A beteg Könczölné, ez is idekint van:
kihozatta magát a napos udvarra.
A rossz szalma-dikón fekszik mozdulatlan,
behunyt szemmel tartván orcáját a napba.
Mit érez? Mit gondol? Bizik-e? Remél-e?
Fekszik. Ibolyát tart az egyik kezébe.

Oh nap, nézhetetlen orcájú istenség,
Világ világitó, éltető, melegség!
Nem csodálom, hogy a régiek imádtak,
hiszen édesanyja te vagy a világnak.
Mikor fölemeled tündöklő orcádat,
az élet fölserken, megpezsdül, megárad
s a harmatos zöldben zeng a madárének.
Láttadra öröm és bizalom az élet.
Keltessz, növelsz, éltetsz, te minden forrása,
ki egyként mosolyogsz a babér, a rózsára,
porszemre és hegyre, harmatra, folyamra.
Világ édesanyja,
Oh ragyogj, ragyogj ránk!

Fürdői levél

gróf Vay Sándor hátrahagyott tárcája.

Tizenöt évvel ezelőtt szerkesztettem a *Budapesti Lapok* címen a Park-Club hivatalos lapját, amelynek fürdőügyi melléklete volt. E lapom számára írta gróf Vay Sándor az alábbi tárcát, mely azonban akkor nem jelent meg, mert — ahogy maga írja — reklámozni nem akart. Ma már mindez csak szomorú emlék. Az említett fürdők legtöbbje nem a miénk, nem magyar föld. Ma már közelíthetem az elhunyt írónak ezt a nálam maradt tárcáját.

Fürdőleveleket ma már nem ír senki. Az ötvenes esztendőkből pedig ez volt nyári clou-ja a néhai való jó *Hölgyfűtárnak*. Nagy írói portentumok, Dobsa Lajos, Pompéry János írtak fürdőleveleket, még pedig a *Császárfürdőből* aki csak elegáns embernek tartotta magát, el nem maradt volna a *plátánok alól*. Az akkori idők két legszebb lánya Bajza Lenke meg Batthyány Emma voltak a bálkirálynők. A fürdő bérleje, Szekrényessy József rendkívüli agilitással, izléssel gyűjtötte itt össze a fővárosi szocietását, amely akkor ugyyszólván egy családot alkotott.

Írtak Farádról, meg írtak Balaton-Füredről, nagy körülményességgel mondván el, ki érkezett meg, mit játszottak a színházban és melyik lánynak minő ruhája volt az Annabálon.

A lapok kapva-kaptak a fürdői leveleken, ma börtöndnek tőlük a

szerkesztők. Legfőleg akkori adnak ki *fürdő-levelet*, ha Mikszáth Kálmán írja.

Reklámnak bélyegezték már napjainkban a szegény fürdői litteratúrát s bármilyen tárgyilagosan írjon is valaki valamelyik fürdőről, keresik azt a bizonyos lólat.

Hajdan csak igen előkelő emberek jártak fürdőzni. Még Mária Terézia királyné sem ment tovább Badennél. Itt használta a hé-vizet, és megvan írva róla, hogy *igen szeretett a török muzsika hangzatak mellett fürdőzni*.

Nagy Péter muszka cár valamikor járt Karlsbadban s ott azzal mulatott hogy patkókat csinált az ottani kovács műhelyben, meg föllovagolt a Hirschsprung-sziklára.

Az olyan gavalért, aki megjárta Spaa-t, valósággal megbámulták a XVIII. század vége felé s nemcsak ruháit, de minden lépését is utánozták az itthonmaradtak.

A mai, csupa ideg emberek, leginkább a tenger mellé igyekeznek. Aki teheti messze tengerekre megy, akinek az erszénye vagy az ideje nem engedi a nagyobb tourokat, az beelékszik az Adria-val.

A legérdekesebb tengeri fürdők egyike Dréppe. Közel van Párishoz, meg Angliához is. Különösen júliusban és augusztusban folyik ott rendkívül színes élet, úgy a kikötőben, mint a *plage-on*, mely szürkés fővénnyel mint óriási sárló terjed ki a *falaise-k* között. E meredek, szédítően magas sziklafalak határt szabva a

tengernek, körülövezik egész Normandiát s fönn a tetőn bársonyos rétek és alma-erdők vannak.

Kedves fürdőhelye az északi tengernek Norderney. Heine ott írta az örök szép *Nordsee* cyclust, de még divatosabbak Helgoland és Schewenningen.

Miután legközelebb van, tőlünk legtöbbben keresik föl az Adriát. Kezdve Abbáziától a velencei Lidóra mindenütt magyarokra bukkanunk.

Abbázia tagadhatatlanul a *legputzosabb*. Itt még a vízbe is toilletbe mennek az urak és hölgyek, még harisnyát is huz, némelyik piros szalaggal, szalmapapucsot köt a lábára! Vannak fényes éttermei, kávéházai, remek villák — de legkevesebb benne a tengeri-fürdő jelleg. Nincs *plage-a*. De még egy csöp homokja se. Kövek veszik körül a fürdőt és a talaj is csupa kavics. Aztán meg akár Budapesten volnánk — az Erzsébet téren. Lovrana szép, nyugalmas. Talán egy kicsit nagyon is csöndes. *Churmusick* nincs, ami valóságos áldás a sok muzsikától meggyötört fülnek. Előszóval itt üdülnek itt bécsi és budapesti zenekritikusok.

A tengeri fürdőket leszámítva még legdivatosabb a Tátra. Köztük a sok Füred, Alsó meg Új, meg Iglo, meg mit tudom én még mi mindenféle *Füred*. Valami nagyon sohase vonzott sem a hegy, sem a hűvös levegő, azért is nagyon keveset láttam még szegényemre bevalom, a Tátrából.

A felvidéken jártam sokat, de inkább Trencsén, Nyitra, meg Liptó megyében, ahol egyszer Fenyőházán töltöttem egy hetet. De az eső meg a hideg innen is elkergettek. Nyitában Pöstyént szeretem, noha hál'istennek nem bánt a köszvény. Szíves barátom ott a tulajdonos, akinél nyaranta rendszeren töltök néhány napot.

Pöstyén meg Herkules fürdő külföldben a két legerősebb jellegű magyar fürdő. A világ minden tájáról van ott vendég. Mikor júniusban Pöstyénben jártam, ott volt Wallwitz gróf a német császár főudvarmestere, Oroszországból egy Radziwill herceg van der Hoewen báróné, egy német alföldi fiatal asszony. Parád, a Károlyi grófok fürdője, paradicsoma a *Cserkát-nak*, ma egészen modern hely, hajdan híres duhaj fészke a Józsa Gyuri kompániájának.

Híres a felvidéken *Józsi bácsi* Csorba tó-ja. Gyöngye a Tátrának, s aki csak ott járt, a legnagyobb elragadtatással emlékezik róla. *Józsi bácsi*, Szentiványi Józsefről, azt mondják ő az utolsó várur, aki remek fürdőjében egész társaságokat vendéglét meg. Fényesen traktálta meg egy alkalommal a francia írókat, gyakran látta vendégül József főherceg családját s egy alkalommal pazar fénytel várta magát a királyt is. Ezt a látogatást egy tragikus eset akadályozta meg, amely gyászba borította a birodalmat. Erzsébet királyné halála.

A magyar nép.

Amikor a *Fremdenblatt*-ban írtam is egy cikkelyt Csorbáról, a Szentiványiakról. Ki is szedték már, mikor jött a genfi távirat. Nyomban szét-szóratták a szedést. Gyászkeret jött a helyére. A Szentiványiakról szóló részt később lefordítottam magyarra és amikor Sajó-Gömörön meghalt Szentiványi Miklós, valamelyik magyar lap közölte.

Bácskában híres a palicsi-tó — annak a temérdek kenyértermő, virtusos országnak egyetlen fürdője. Annyi fürdő különben talán sehol sincs mint nálunk. Minden vármegyébe jut egy-kettő. Olyanok is vannak amelyekről csak a benszülöttek tudnak. Én nem fedezem föl őket, nehogy valaki fürdőreklámok írásával gyanúsítson. Talán ezért is fürödtem jó magam az idén is a tengerbe, mert *Okeanosz*-nak nem kell reklám. Kedves ő Plinius óta minden poétás embernek — és lessz mind az idők végéig.

A dunajágerek.

Írta: Szilágyi Károly.

Megemlítem lelkeimben az emlékezés hurjait. Nem azokat, amelyek régi — csillogó tervek indulóit patogatják, sem azokat, amelyek az öntudatra ébredés, a lélek fejlődésének korszakait — avagy egy első nő utáni érdeklődés melódiáit muzsikálják, hanem azokat, amelyek kedves helyek, egyszerű jó emberek nagy részben elmúlt képeit kísérik, halk, csendes ütemekkel.

Mintha lila és vörösrös füvegekből összerakott ablakok lennének szőnyegem, hogy kifelé semmit se lássak, csak befelé nézzek magamba és ne tegyek semmit csak hallgassam ezt a sajátságos dallamsorozatot.

Érzem, határozottan hallom, hogy amikor visszaemlékezni fiatalokri esztendőimre, nemcsak a gondolatok, a képek jutnak eszembe, hanem azokat meglepetésszerűen kíséri egy sajátságos szimfónia, amelyben benne van a leg gondolatlanabb kacagástól kezdve: a Duna hajóinak csobogása, a hajóácsok fejszéinek csattogása, a halászhalkák sajátságos nyújtott kiáltozása, a Szigetek nagy jegenyének sokszor szinte félelmetes zugása, rekkendő nyári napon gallyak pattogása, szilaj cigányzene, táncdobogás, törött poharak éles csengése, oly elhunyt barátok temetéseinek gyász-kara és az a zene is, amit egy szoknya suhogása duruzsol.

Mindezt láttam, hallottam már gyermekkoromban is, de tisztán átérezni csak most tudom.

Most tudom, hogy miért van a népnek minden érzésére kifejező nótája, mert: — most lett világos előttem — ami körülöttünk van, abban mindenben van valami muzsika is.

De nem a zene hatáiról akarok értekezni, hanem budai emlékeimből vetitek papírra egy-kettőt olyat, amelyekre magam, érdeklődéssel gondolok vissza; úgy, ahogy azokat a szívem nekem muzsikálja.

Akkoriban az óbudai dunaparton laktunk és szinte magától adódott, hogy a tanulásra és egyben tanításra nem fordított időt, hol itt, hol a Margitszigeten, de még inkább a hajógyári Nagyszigeten töltöttük. A három hely közül úgy az Óbudai-rakpart, mint a Margitsziget azóta alaposan megváltozott; régi arculatát leginkább a hajógyári

Nem az a vér a magyar vér,
Mely mi bennünk folydogál,
Olyan lassu, lusta csendes,
Mint akár a tetszhalál;
Hanem az, mely ha megárad,
Széttépi a gátakat,
Ugy csitul le, hogyha medre
Partja tiszta mély szabad.

Nem az a kedv a magyar kedv,
Amiben élt ősapánk,
Mely lángolt a bor tüztől,
Ellobant mint a szalmaláng;
Hanem az mely mint a villám,
Ugy gyújt rombol megse áll,
Mig dühétől el nem pusztul,
Város, erdő száz határ.

Nem az a szív a magyar szív,
Mely nagyilekű ingatag,
Melyet nem gyurt sziri keménnyé,
Két évezres sorsharag;
Hanem az, mely mint a tűzhegy,
Lávalángban tör elő,
Elpusztít egy fél világot,
Nincs előtte gát, erő.

Nem az a nép a magyar nép,
Mely más néppel alkuszik,
Jogaira könyökölve
Vitatkozik aluszik;
Hanem az lesz a magyar nép,
Mely nem tűr bent idegent,
Nyer hatalmat, háborút, fényt,
Honából új hont terem.

Dura Máté.

sziget őrizte meg. A dunaparton egy — nem messze a hajógyári híd alatt levő — homokrakodón kívül nagy, szabad tűzifaraktárak voltak, amelyek nemcsak buvócska céljaira voltak felségesek, hanem arra is, hogy a kevésbbé „válogatóság” ezek háta megett élvezték a tilosban való fürdés örömeit, mert ide csak a hajógyári szigetről lehetett látni, onnan is csak annyit, hogy — semmit, mert még azt sem tudhatták onnan megállapítani, hogy fiu fürdik-e vagy leány. A hajóállomáson túl ott volt még akkor a legöregebb komáromi hajóépítőnek Mészáros Máté uramnak a gabonahajó építő-telepe, övezve üstverő — és szegkovácsoló bigányokkal, kiegészítve néhai Molnár József kálvinista kurátor bátyánk feljebb álló deszkatelepével. Hivatásos halászsunk is volt néhány, a kis Dunáig véget díszítették szép-orrú bárkáikkal. Sürgős-forgás volt ezen a partrészen — persze budai értelemben értve ezt a forgalmat — és ezek a telepek jelentős száma napról-napra élő emberek nyújtottak megélhetést.

A vicinális megépítése, de meg egyéb okok is, ezt a parti életet tönkretették. Érdekes volt, szebb is volt mint a mai — de elmúlt.

Amiket elmondandó leszek, azokhoz hozzátartozik még az is, hogy akkor a Margitsziget két darabból állott. A kettő közötti nádas, de még a sziget egész alsó csúcsa volt a legelhagyatottabb hely, úgy hogy aki igazán el akart bujni és valamennyire meg volt edzve a szunyogcsipés ellen, annak ide kellett eljőnnie. Kevesen mentek. A vízi szárnyasokon kívül csak még egy-két vakmerő fiu, az egyébként megtiltott — de itt annál szorgalmasabban gyakorolt — csónakázás örömeiért — egyik-másik igaz cigarettájával is fűszerezte, állítólag a szunyogok miatt.

A sziget igazi élete a felső végén volt, hiszen itt voltak a fürdők, a Nagy-szálloda, a hivatalok; ez utóbbiak háttal fordulva Pestnek, szemközt Óbudával mintegy ezzel is jelezve a közigazgatási kapcsolat szívélyes voltát, tetézve ezt azzal, hogy a gyönyörűen kiépített melegforrás is Óbuda felé ontja forró hajóit...

De hiszen ez akkor természetes is volt, mert akkor Pestnek a szigettel szemben fekvő részére még áttekinteni is borzalom volt s a hajóárat is Óbudához fűzte legközelebbre a szigetet.

Télen pedig nem is gondolhattak más piacra — mert az életben ez

is fontos — mint az óbudaira. A szigeti összekötő-híd persze akkor még nem volt meg és így lágytélén keménykezű ladikosok, kemény télen pedig a többbaraszos jégen keresztül vívó gondosan szalmazott út tartotta fenn a tulsó parttal a kapcsolatot.

Egy ilyen kemény telet követő, hosszú ideig tartó jégzajlási időszakban ismerkedtem én tüzetesebben össze a „dunajágerekkel.”

Kik voltak ők?

Nevüket onnan vették, hogy nemcsak rendelkezésre állottak a homokot, fát, deszkát szállítani kívánó közönségnek — tehát megbízókra vadásztak — nemcsak halásztak, hanem vadásztak is főleg a Dunán. Akkoriban több volt a felső vizen is a vizimalom, a vontatás is elég élénk volt még mindig a felső szakaszon, úgy hogy mindenestre több „vadászni” való akadt a vizen, mint manapság. Jelentős mennyiségű elszabadult fa uszott az óbudai dunajágerek fürge kezei közé.

Nem volt „elite” társaság az kétségtelen, hiszen a doyen, bizonyos Graf Péter arról volt nevezetes, hogy a macskahúst olyan élvezetesnek találta, akár csak egy talián, úgyhogy környékünkön a kisebb gyermekeket vele ijesztgették. Rongyosak is voltak, pedig akkor még olcsó volt a viselés ruha, de heshedt öltönyük alatt egészséges, bátor és jó szívek dobogtak.

Kötelességeim naponta a kedvelt szigetre szállítottak. A „hivatalos” nehéz vasladik az erős zajlás miatt nem járt, ottani munkám pedig halásztást nem tűrt hiszen — egy kis szorgos menyasszonyt kellett megintitanom az esküvőig a — betűvetés és olvasás művészetére, tehát — kiszabott terminusra szolt a megbízás.

Tanácsstalanul állottam a zajló Duna partján, amikor hozzám jött két lézengő dunajäger, látták, hogy át akarok menni, hogy nem félek a zajló víztől, felajánlották szolgálatukat. Kemény munka volt az átjutás, jól esett nekik a rőzsetűz mellett pihenni addig, míg én munkámat elvégeztem. Becsületesen megvártak és visszavitték. Így tartott ez napokig, közben beszélgettünk, megismertem lassankint lazzaroni életük elég érdekes filozófiáját amelynek lényege az, hogy ha van bárány, van mező is; ha egészségesek nem cserélnék el szabad életüket semmiféle nagyuri hivattal, ha meg betegek? akkor így sem ér úgy sem ér az élet sokat. Egy különbség van akkor is az ő javakra, hogy a dunajäger keve-

sebbet kinlódik, mert hamarabb pusztul el, ami mindenképpen nagy előny, mert kevesebbet szenved és hamarabb jut el ama megígért jobb világba, ha pedig esetleg ez mégse volna, ettől a világtól mégis könnyű szívvel válik meg, mert valami nagy érdek hozzá nem fűzi, gondot pedig egyáltalán nem hagy maga után.

Élték mint a verebek. Szedték és ették azt ami adódott. Az italt nem vetették meg, de mértéktelenül ritkán éltek vele. Egy-kettő elég jól kezelte köztük a harmonikát.

A családi élet gondjait oly kevéssé volt kedvük nyakukba venni, mintha egy ennél talán sokkal magasabb cél elérésére alakult szerzet lettek volna.

De becsületesek voltak, a kerítés-telen raktárak hej de sokkal nagyobb biztonságban voltak akkor, amikor még ők lézengtek a dunaparton. Az volt övék amit a víz hozott az ösfoglalás jogán. Nagyjában hitetlenek voltak, de nem bántották a másét. — Ilyenek lehettek az őseimbek mig nem akartak meggazdagodni, mig nem tanultak meg ölni, csalni, lopni.

Elveiket ugyan nem mindenben osztottam — bár magam is szerettem átgudorászni az életet — de mégis megszerettem őket tisztességükért, hűségükért. Főleg ez utóbbiért, aminek évekkal utóbb is tanujelét adták.

Ott állottam mint kezdő férfi a lelkemből csiholt tervek csodapalotájának küszöbén.

Harcba indultam az oktalan maradiság ellen, az oktalan fejlődésért, ami emberi hivatás. Nem revolúciót, hanem szükségszerű fejlődést hirdettem, hogy lépést tarthassunk a népek mindig hatalmasabb méretűvé váló nagy versenyében a többinél, mindenkinél. Itthon és másutt, mert ha nem így tesszünk: „elveszünk s mint oldott kéve szét hull nemzetünk.”

Ez sokaknak nem tetszett és értésemre jutott, hogy mint felforgató — csendes emésztésük zavaróját — kurtán, furcsán akarnak elintézni.

Azt tudtam, hogy akik hisznek ezekben az igékben, azok követnek, de azt is tudtam, hogy éppen nem alkalmasak arra, hogy szükség esetén fizikai birokra is menjenek mindjárt kezdetben az ügyért.

Engem azonban sem a kálvinista nyakasság, sem a bihari vér nem hagyott nyugodni. Aki a Berettyóban fürdött bátran szembe néz a bajjal.

Eszembe jutottak a dunajágerek, elmentem hozzájuk és emlékeztettem őket arra a jégzajlásos télre. — Ugye tudjátok, hogy azért kockáztattuk az életünket, mert a tulsó parton ott várt a munka. — Azóta se pihentem és most már erről meg erről van szó. Azok, akik lebörtönözni akarják a fejlődést, a természetes erőnek a kibontakozását, mint a jég a Dunát, előttem állanak mint azon az erős télen a zajló jégár.

Jöszöttek-e nekem segíteni, hogy eljussak a tulsó partra, ahol most már nagyobb munka vár reám. Nem sokat kellett beszélnem és ők jöttek és nem is egészen hiába. — Jöttek, mert szerették a szabad, becsületes munkát és vigyáztak rám, mint valamikor a gyenge ladikban és hűséges szemüfénye az enyimbe csillogott, amikor lazzaroni nézeteik közül egyet-egyet megemlítetttem.

Azóta se volt olyan nagy tél, de jó is, hogy nem csikorgott annyira, mert a szabad sajkások és dunajágerek kivésztek az óbudai partokról.

De itt van a lelkemben egy érdekes képsorozat, a fülemben egy kedves dal, amely rájuk emlékeztet s róluk zsong. — Ugy gondolok én a dunajágerekre, mint a minden nemesért hevülő ifju gondol az „utolsó mohikánra“, aki az ősjónak, a törvényeket nem ismerő tiszta, egész szívű embernek képét példázza számára.

Ugy érzem a boldogság egy paránya, ha ilyenekkel is találkozik az ember életében, a másik pedig az, hogyha elzárkózik is lila- és vörösvégű ablakos szobájába, nincsen egyedül, hanem jönnek az őszinte szemű és egyszerű elmúlt emberek és ha ők nem is beszélnek már hozzám, beszél az a halk muzsika, amely minden evezőcsapásukat tompítva, tökéletes rithmussal juttatja vissza lelkemhez.

Émlékszel még? . . .

*Émlékszel még a boldog órákra
Mikor együtt játszottunk gondtalan.
Kipirult arccal futottál te tova
És én néztelek, némán; boldogan.
Majd lángban égve hallgattad szavam,
Mikor esküdtem: téged szeretlek csak.
Azt hitted játék, muló érzélem ez
Feledve lesz, ha jő a szép tavasz.*

*Eljött a nyár, red az ősz, a tél,
Majd új tavasz hajtott virágokat,
Csak én nem érek kikeletet többé,
Őrök tél borítja világomat.
Ha majd virághinti be utadat,
S boldogságról szól arcod hajnala,
Émlékezz rám ki érted szenvedek,
S éltem utja a néma Golgotha.*

Géczy István.

Vadgesztenye- virágok.

Irta: Dr. Lendl Adolf.

Budán a tavasz a Dunaparton kezdődik.

Hosszu-hosszu soron, a Margit-hídtól a Rudasfürdőig egyszerre kizöldülnek a vadgesztenyefák és ezzel megváltozik a téli kép.

Először a tar gallyak végén duzzadnak a rügyek, lepattan róluk a nedves burok, kibontakozik belőlük a hétujjú kis levél s ez néhány nap alatt tenyérnyire megnő — most már lombosak a fák.

Délelőttönként nyugalmazott öreg urak, délben pesztonkák tolokocsiban apró gyerekekkel, délután a futkosó iskolásfiúk és a nénikék, esténként pedig az árnyékok kedvelő fiatal párok üdülnek alattuk. Mindannyian örülnek a kezdődő tavasznak.

Egy hétre rá fehér gyönyörűség ömlik el a fák. Mint a szárazgyertyatartón, úgy nőnek ki rajtuk a ragyogó virágok az üdezöld levelek között. Fürtös virágok ezek, amelyek felfelé állnak.

A pesti háztenger tetőin még csak éppen hogy átsiklott a korai óra napfénye, máris nyílnak egyenként a hófehér szirmok és ezután halványan rózsaszínűek lesznek, mert belülről kinyulnak a pártából a hosszú porzók és a bibeszár, a melynek a töve fölött piros foltot mutat mindegyik virág a kelyhében. Aki megnézi közelebbről, nagyon kedvesnek találja.

Minél melegebb lesz, annál inkább bomlik ki a virágok szirmkoszorúja; friss patyolat mosolyog le róluk, mint a vendégváró falusi házról, ha leánynezőbe jön a legény, akit szívesen látnak. És itt is így áll a dolog: vendéget várnak a virágok szintén. Apró, szárnyas vendégeket, dolgos méheket és tavaszi dongókat.

Rászállnak az érkezők a porzósálakra, elhelyezkednek rajtuk és beledugják a fejüket, nyelvüket a virág mélyébe. Pont azon a helyen keresgélnek, ahol a piros folt ragyog. Ezért is van ez ott, hogy a méh könnyen rátaláljon a mézzel teli nektáriumra, amit minden virág magában rejt, hogy a vendégének kedveskedjék vele. Ez kiszívja belőle az édes nedvet. Az egyik virágról a másikra száll, közben ráragad a sárga virágpör s így viszi ezt tovább az egyikből a másikba. Ezzel megtermékenyíti a virágokat és nemsokára mindegyiknek a helyén egy-egy kis diócska nő, amelyből őszre hármásával a vadgesztenyék potyognak ki.

A méhecske pedig, ha már eleget gyűjtött a virágokból és meg is fürdött a derült napfényben, egyenest hazaszáll, hogy leadja a kasban szerzeményét, fáradsága jutalmát, a mézet és a virágpör a közös raktárba.

A lépet otthon más méhek építik viaszból, amit a testükből izzadnak ki parányi pikkelykék alakjában. Ezeket egymáshoz tapasztják, amíg sejtékké nőnek. Van köztük olyan is, amelyik rendet tart a kaptárban, más meg neveli a pondrókat, az öregek közülök őrködnek a közös vagyon felett és serkentik a fiatalokat, hogy szálljanak ki a mezőre, erdőbe. A virágos fákra, amíg a tavasz és a nyár kedvezése munkájukat jutalmazza, hogy télire gyűjtsenek eleget az édes kenyérből, amit a szirmok közül szednek ki. Mindegyik csak dolgozik. Őszre megtelik mézzel, virágporkaláccsal a kasban a közraktár, ha kellő időben tavaszkor megkezdtek a szorgos munkát.

A Dunaparton, aki mostanában arra jár, figyelje meg, mily fürgék ezek az apró munkások és példát vegyen magának róluk: az ő társadalmi rendszerük — ősidőktől divik — a fáradhatatlanságon és az önzetlenségen alapul, amit mi emberek többnyire nem követünk elég hűen.

Ne jajgass pajtás,
Meg se mozdulj.
Ha két szíjat is vézna rád —
Udvarhelyi piac deresen
Biztatja egymást két diák.

Huszat vertek rám,
Mégsem jajgok. —
— Nekem is tizennyolcadik —
És hull és hull, már Isten tudja,
Hogy hányadik, hogy hányadik.

Véresre verve
Mind a kettő,
Ujabb kettőre jön a sor,
Hull a csapás, hisz oláh adja,
De nincs egy jajszó sem sehoh.

Első osztályos,
Maturandus
Egymást cseréli sorra mind,
De szittya ajkait harapva,
Mosolyog mindenik s legyint.

Bűnös asszony.

Irta: Peterdi Sándor.

A kis gyermek kinosan hörögve forgolódott az ütött-kopott szalmazsákon. Arcán tűzrózsák égtek, szemei parázsként ragyogtak, ajkai tikkadtak, cserepesek voltak. Le-sóványodott kis kezeivel néha-néha görcsösen markolt bele a levegőbe, aztán fáradtan ejtette le őket. Most nagynehezen megfordította fejét, beesett arcán mosoly jelent meg: meglátta az édes anyját.

— Anyuska . . .

Az asszony odaborult a gyermek fölé.

— Meleg van . . . kérek kis vizet . . .

A gyerek nehezen, szaggatottan beszélt.

Az asszony odaadta a kezébe a csészét.

— Anyuska . . . nem bírom . . . gyöngye vagyok . . .

Az asszony összeszorította ajkait, hogy zokogása ki ne törjön és gyengéden felemelte a gyermek fejét.

— Nesze, drágám — suttogta elcsukló hangon.

A gyermek ivott, aztán visszahanyarolt a párnára. Próbált betakarózni.

— Most meg fádom . . .

Az asszony hamar reáterített egy nagy kendőt.

— Ugy-e nem haragszol anyuskám . . . sok bajod van velem . . .

Megpihent, majd ismét megszólalt:

— Nagyon fádom . . .

Az asszony kétségbeesetten nézett a gyerekre. A pir eltűnt ártétszó, sovány arcáról, amely már egészen szederjes volt.

— Most kellene beadnom az orvososságot — suttogta az asszony. Az asztalhoz sietett, amelyen sorjában állottak kis és nagy orvos-ságos üvegek. Valamennyi üres volt. Az asszony megemelte mind.

— Most kellene beadnom . . . itt az ideje — ismételtette —, de nincs . . . elfogyott az orvos-ság . . . elfogyott a pénzem . . .

Az ágyon fekvő kis gyerek vacogott, fogai szaporán verődtek egymáshoz. A belső láz gyötörte.

Az asszony behunyta szemét, befogta a füleit.

— Uram! Ne vedd bűnül . . . de nem bírom nézni . . .

Aztán térdre roskadt és sikoltva kiáltott:

— Üthettek minket
Mindhalálig,
Mig elkopik a bototok,
Nem vertek mást belénk, csupán ezt:
„Magyarok vagyunk, magyarok.“

Kollegiumnak
Száz diákja
Deresre huzva egytől-egy,
S a hulló korbács s bot ütések
Zuhanása az égbe megy.

A jó Isten
Magához inti,
A szolgáló arkangyalát,
S arany könyvbe
Csillag betűkkel
Íratja véle be szavát:

„Udvarhelyi
Kollegiumban
Lematurázott száz diák.
S ha el is buktak ott latinból,
Jelesek mind-mind ide át.“

Asztalos Miklós.

— Isten! Halld meg szavam!
Tekints reánk! Könyörülj rajtam!
Könyörülj ezen a csepp, ártatlan
férgen . . .

Halk nyöszörgés hallatszott.

— Anyuska . . . fádom . . .

Az asszony nem mozdult; úgy maradt térdein és maga elé meredt.

— Kell pénzt szereznem . . . kell . . .

Felugrott, kendőt borított vállára.

— Annyian . . . de annyian tudnak szerezni, én is fogok . . . igen . . . fogok — kiáltá most már szilaján. Odadobom magam az elsőnek, aki jön . . . vagy lopok . . . igen . . . igen . . .

Még egy tekintetet vetett alvó gyermekére, aztán kisietett.

Amint kilépett az ajtón, egy sötét alak osont utána. Eddig ott lapult meg az ajtó mellett. Káján arccal bicegett az asszony mögött; néha közelebb ment hozzá és a fülébe suttogott.

— Jól teszed . . . add el magad . . . vagy lopjál . . . helyes . . .

Az asszony riadtan hátranézett: — nem látott senkit. Pedig a sötét kísértés ott állt mellette, a kezét fogta, vezette, huzta.

Az egyik élénkebb utcában az asszony lassabban ment. Férfiak jöttek-mentek, kíváncsi szemekkel nézegették, az asszony szólni akart hozzájuk, de nem mert. Mintha egy halk, gyengéd szó sugta volna.

— Ne tedd! Ne tedd!

És valaki arcát még jobban eltakarta a kendővel.

A sötét alak rászólt:

— Ne légy gyáva!

A másik, akinek feje felett ragyogó glória rezgett, halkan könyörgött:

— Ne tedd! Ez bűn!

— Nem! Nem teszem! Nem tudom tenni! — kiáltotta az asszony.

— És a gyermeked? És az orvos-ság? — kérdezte vigyorogva a bicegő.

— Igaz . . . A gyermekem . . .

Az asszony körülnézett. Látott nőket: derekukra fűzve nehéz aranylánc, arról óra csüng alá; jöttek férfiak: drágakő villogott a nyakkendőjükből. A jólét, a gazdagság kihívóan kacagott a szemébe. Látta, amint emberek bemennek a boltokba és vásárolnak. Ott állt a ragyogó üvegtáblák mellett és nézte, amint fizetnek. Egyik arannyal, a másik bankóval. És mennyi maradt még mindegyiknek! Csak úgy duzzad az erszényük . . . Meg is látszik a ruhán, hol fekszik a tömört pénzárca.

Az asszony nem tudja levenni tekintetét az egyik nőről. Nagy pénzt váltott és amit visszakapott, beleszórta a kis bőrtáskába. Jóformán meg se olvasta . . .

— Ezt . . . ezt . . . ellopom . . .

— suttogta az utcán álló asszony.

— Siess! El ne késsél! — suttogta a sötét alak.

A másik, a glóriás, fátyolt tartott az asszony szeméi elé, hogy ne lássa a pénzt, a bőrtáskát.

Az urinő kijött a boltból; az asszony egy pillanatig tétozódott.

— A gyermek várja az orvos-ságot . . . — hallotta a figyelmeztetést.

Határozott: az urinő után lopódzott.

— Kiragadom a kezéből és elfutok . . . ha kiabál . . . ha kiabál . . . belefotjom a szót.

És ujjai meggörbültek, mint a ragadozó karmai.

— Vigyázz, bünt követesz el! Gondolj Istenre! — szólt az egyik hang. A glóriás alak suttogott így.

— Siess! Gondolj gyermekedre! — kiáltotta a másik és megragadta a nő kezét.

Az asszony utólérte az urinőt: lassan, óvatosan kinyújtotta a kezét a börtáska felé. Ekkor mintha gyöngéd suhanást érzett volna karjain. A glóriás alak fátyoját dobta rá.

— Nem... nem tudok... — kiáltotta az asszony.

— Balga! Mi lesz gyermekeddel! — hallotta a csábító, ösztökélő szót...

Az asszony megállt; homlokáról nehéz verejtékcseppek gyöngyöztek alá, fázósan húzta magán össze a kendőt.

— A gyerek... igen... az én beteg drágám... kinlódik... gyötrődik...

Szemei égtek, de könnyei mintha kiapadtak volna.

— Kinlódik... talán most is nyöszörög: anyuska, fázom... És én nyomorult, még csak lopni se tudok a gyermekemért.

Zokogva dőlt a ház falának.

— Nem tudok... Nem tudok...

A glóriás alak boldogan tekintett reá.

— Egy veszendő lelket megmentettem...

A sötét kísértés gunyosan nevetett:

— Még korai a diadalmaskodás...

Aztán odasompolygott az asszony mellé és a fülébe sugta:

— A gyermeked a halállal vívódik...

Az asszony felvetette szemét és vadul körülnézett.

— A gyermekemért lopok... ha kell, ölök...

És körülnézett, de más nem jött senki. Az utca üres volt. Tovább rohant, de hiába. Minden csendes, kihalt, néptelen volt.

— Mit haboztam... Miért nem adtam oda magam... Miért nem loptam el azt a táskát... Csak jönne már valaki...

Az asszony tördelte kezét.

— És szegény kicsikém ezalatt gyötrődik...

Hirtelen vadul felkiáltott:

— Nem fog tovább szenvedni. Azzal rohanni kezdett; nyomában a két kísértő. Az egyik vidáman, elégedett arccal, a másik, a glóriás, szende nyugalommal.

— Helyes! Öld meg... Egy pillanat és vege... — suttogott a sötét kísértés.

— Megfojtom... Meg — kiáltotta rekedt hangon az asszony.

A másik csak szelíden rátette a kezét az asszony szívére:

— Én egyetlen drágaságom...

Mindenem — zokogta keservesen. Rohanva ért a szobába. A küszöbön egy percre megállt. A szobában csend volt.

— Alszik...

Az asszony szívére szorította kezét és halkán lépegetett az ágy felé. Aztán óvatosan lehúzta a gyermek arcáról a kendőt. A kis gyermek mosolyogva feküdt az ágyon. Az asszony tétozva, de aztán összeszorította ajkait, behunyta szemeit és kinyújtotta kezét. Kereste a gyermek nyakát...

most megtalálta... össze akarta szorítani, de hirtelen felsikoltott. A gyermek már hideg volt.

— Meghalt! — kiáltott az asszony — meghalt! Oh, én szegény drágám... én mindenem... meghalt, mert gyáva voltam! Én... én öltem meg... gyávaságommal...

Megtántorodott és lezuhant, fejét odavágta az ágy sarkába. Nem is tért többé magához.

A sötét alak felkacagott.

— Vége!... A lelke az enyém.

— Miért? Az asszony nem bukkott el... idegen vagyonghoz nem

nyult... nem bűnös... szenvedése megtisztította — szólt a glóriás.

A sátán ismét kacagott.

— Nem bűnös? Hát testét nem vitte vásárra?... idegen vagyonghoz nem akart nyulni?

A sötét alak nagyot nevetett.

— Azután feledez, hogy anya volt! És gyermekét mégis hagyta elpusztulni... megmenthette volna... Becsületes, tiszta volt, de engedte éhen veszni, akinek életet adott. Hohó! A gyermek lelkét vidd, az a tied, az asszonyé az enyém. Hála érte. Neked köszönhetem...

Az utolsó szó.

Napok jönnek, mulnak, egymásután sorba

Kis örömet néha — sokszor nagy bajt hordva.

Hiába no! ilyen az élet folyása,

Derüs vig óráknak sirját a bú ássa.

Kijutott a bajból Istóknak is része:

Vigyorog a kaszás az anyjuk szemébe...

Istók! — szól a beteg — hogy az ég megáldjon;

Bizony én — úgy érzem — már a végét járom.

De monddad, ígérjed, könnyebb lesz a lelkem,

Megbocsátsz, ugy-e? ha ellened vétettem. —

Csak bólogat Istók, könnyezni sem restel,

Szívében nincs harag, oh dehogy neheztel.

Közös volt falatjuk egy hosszú éltén át

Nem nézi most, mi volt... megérien megbocsát.

Amde szólni nem tud — annyira megszokta,

Hogy az utolsó szót — felesége mondja.

BADÁL EDE.

Iskola és képzettség.

Irta: Fábrián Gáspár.

Sokat vesztettünk a háború alatt és a forradalmak által. Egész közgazdaságunk elpusztult. De vannak egyéb veszteségeink is, melyek ma még nem mérlegelhetők, de későbbi kihatásai kiszámíthatatlanok. Ilyen óriási veszteség a gazdasági élet megakadás (szénhiány stb.) által beállott oktatási szünet, mely immár évek óta újból jelentkezik. Amit a mai tanulóifjúság elmulasztott az a nemzet szellemi tőkéjének potolhatatlan vesztesége. Ezt a veszteséget majd akkor fogjuk való nagyságában érezni, ha ez a generáció fogja közéletünket irányítani. Szóval ez egy a távol jövőre kiható veszteség.

Az alapos képzettség hiánya meg fog nyilvánulni úgy a közélet mint a közgazdasági élet minden terén. Felművelt emberek tökéletes munkára, vezetésre, irányításra képtelenek. Hogyan fognak ezek a külföld jól képzett fiaival versenyre keltetni? Mert hisz itt dől el a jövő. A német közgazdaság világ pozícióját a német elemi iskolák teremtették meg. Hej, micsoda más munka folyt

ott már a multban, mint nálunk: E sorok írója részesült e nevelésben, így saját tapasztalata alapján beszélhet. Öt magyar elemi iskola után a hatodikát künn végezte, huszonöt évvel ezelőtt. Az ottani tanítási módszer, mely az életre, a gazdasági ismeretekre volt irányítva, nálunk még máig is hiányzik. Az ottani tanítóság — egy csodálatos típusa a kötelességtudásnak hazafiságnak — úgy dolgozott; nevelt, tanított, mintha a nemzet fiainak élete, boldogsága csak az ő munkáján függött volna.

A magyar tanítóság — tisztelet a kivételnek — elfeledkezett fenséges hivatásáról. Könnyebb végét fogta a dolognak. Szociálista nyelven: szabotált. Aminthogy sajnos, a világ csalo demokraták tanítóságunkban igen erős oszlopokat találtak. Nagy baj az, hogy ezt titkolták, szépitgették, elhallgatták. A derék becsületes jó magyar hazafias érzésű tanítóságnak kellett volna először — már a multban — rámutatni e rákfenére és kiirtani a mérgét a tanítóság testéből. Ez nem történt meg, sajnos máig sem. Sőt! Tanítóságunk nagy része már a szünet

tet tartja hivatásának és elfeledkezik rettenetes felelőség teljes feladatáról, melyről az ítéletét majd évek multán fogja meghallani. E sorok írója most az iskolák megnyitásakor együtt utazott négy tanítónővel. Egyik külső fekvésű budai elemi iskolába igyekeztek. Megdöbbenő volt az a sok panasz, mely ajkukat felváltva elhagyta, hogy ime most (5 hónapi szünet után!) ismét tanítani kell. „Jaj csak hamarosan megint hideg lenne” mondta az egyik. „Nekem hála Isten sok lyukas óráman van, melyen nem kell tanítani” mondta a másik. A harmadik — férjes nő — azt ajánlotta: „gyerekek, mondjuk azt, hogy fázunk és 10 órákor szüneteljünk be a tanítást.” A negyedik — utközben kötött — sóhajtván mondta: kedveseim, tanítsuk ezeket a szegény, elhagyott kisgyerekeket.”

Fájdalommal hallgattam a párbeszédeket. Hát ezek fogják az új Magyarországot megteremteni? Ezek keze alól kell kikerülni egy új munkás, okos, képzett, lelkes törekvő nemzedéknek, mely leroskadhat házánkat talpra fogja állítani?

És elgondoltam, mind sok gyerekes családapá, aki átértézte a sok kint, szenvedést, mely immár 6 esztendeje sanyargat bennünket, hogy a szülők velem együtt mily repeső örömmel küldték kis gyermekeiket újból az iskolába, hogy ott a rettentő sok mulasztott dolgot pótolják. És ime — tisztelet a kivételnek — ily kezek, ily szívek várakoznak reájuk.

Istenem. Adj megértő szívű, hazafias lelkű, nemes, derék munkás tanítóságot szegény hazánknak, mert különben nem fogunk talpra állni soha.

Megváltás.

Pásztorok, királyok
Járulnak elébe,
Kicsiny jászolához;
— A kit nyom az átok
S lelke bűnben égne,
Csakis neki áldoz.

S világosság támad
Sűrű sötét éjben,
Emberek lelkében:
— Elűz minden árnyat,
Hogy az ember éljen
Örök békeességben.

Soha nem hegedő
Sebek behegednek
Egyetlen szavára;
— Csakis a szenvedő
Árva szerelemnek
Nincsen megváltása.

Viraág Béla.

szALÓN **TÁNC**
INTÉZET
Egész nyáron nyitva
II., MARGIT-KÖRUT 44. SZ.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
645. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészeti és sport terén szolgáló újság.
Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24.
Telefon: 129—96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitlatter sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
április
10-én.

Csak a száján

viseli sok ember a keresztény erkölcsöt, de nem a szívében. Nagyon sokan nem a cselekedetükkel bizonyítják, hanem csak kiabálják, hogy ők keresztények... ke-resz-té-nyek! És akik ilyen nagyon verik a mellüket, azok mindig nagyon gyanúsak. Ne vakarjuk meg őket, mert a friss fehér máz alatt még ott van a vörös katonai bluz és gomblyukában az októberi őszirózsza. A jó budaiaknak azonban hiába orgonálnak, itt mindenki ismeri a másikat gyerekkora óta. Nagyon jól tudjuk, hogyan lett a pondróból lepke.

Itt Budán nem szeretik a kiabáló, hangos embereket, mert a budai ember csendesen beszél. És a hegyek nagyon viszhangosak és a rózsának tövise van még a Rózsadombon is. Amíg fiatalok, az a jóték, amit egyesek a jelszavakkal üznek, addig nem rontja senki a kedvüket. Még azt is elhiszik nekik, hogy budai érdeket képviselnek, amikor egy üzlet kedvéért még a Vérmézőt is képesek volnának beépíteni.

Csak hogy a becsületes budai szemek nyitva állanak a porhintésben is. Látnak. Azt is látják, hogy ezek a „müburgerek“ a keresztény föllángolás szent tüze mellett csak a saját gesztenyeiket sütik és nem engedik, hogy a közjó javára is jusson a tűz melegéből és fényéből. Másoktól ők nem a tüzet magát féltik, hanem csak a saját félig sült gesztenyéiket. Nekik nem oltári láng ez a tűz, hanem husos fazékaik melengető tűzhely lángja. Ők csak elhittetni szeretnék, hogy az ő konyhájuk a templom, s azt is, hogy áldoznak, amikor tüzet raknak a fazékuk alá.

Budán régen hirdetik a keresztény irányít, amely hivatva volna mélyen átszántani a magyar közélet elhasznált talaját, — de nem azért, hogy a kifordult barázda tetején korlátlan urnak vélje magát a — pondró, mely évről-évre változtatja az alakját és végül elrepül, mint kigubózott lepke és csak a saját örömeinek él. Hol voltak ezek a hetyke barázdabillegetők akkor?

A becsületes budaiak azokat a méheket keresik, a melyek mély barázda nyomán nőtt virágok mézét összegyűjtik a nemzet javára; azokat a hangyákat, a melyek ezt a

Magyarországnak mondott hangybolyt, melyet a vörös színtől megvadult bika szétrugott, az ő csodás szorgalmukkal össze hordják.

Nem kenyere Budának ez a kortesvilág. Itt az emberek tisztán látnak és csak a kortes urak tévednek, ha azt hiszik, hogy ő bennük ma már nem az öblös száju, nagy csizmájú fehér tollas kortest látják, hanem a keresztény magyarság képviselőit. Ha holnap sárgára fordul a világ, akkor ők holnapután már nem a sekrestyében, hanem a bankdirektorok előszobáiban hajlonganak, mint a hogy végig hajbókoltak Fehérvártól Tisza Istvánon át Lovászy Mártonig mindenkinek, a kiből új konjunkturát láttak.

A budaiak nem türik meg azokat a farizeusokat, akik megtagadták Jézust az aranyborjú kedvéért s most, hogy új palástot sző a nép Jézus urunk számára, már huzzák is le róla, hogy újból kockát vessenek felette. De azért rettenetesen ordítják a Mea culpát és szörnyen döngetik a mellüket, a mikor osztóznak a paláston. Ám a nemzet meztelen testére nem jut tőlük egy arasznyi sem.

Budán más a keresztény erkölcs.

Napló:

Buda, 1920. április 9.

Az óbudai hid. A fővárosi köz-munkák tanácsa munkához látott és reánk budaiakra nagy megnyugvással lehet első lépése, hisz régi óhaj-tásunknak, szükségünknek akar eleget tenni, mikor a III. ker. Szent Margitsziget budai partján, a Duna szabályozó vonalán, a teljesen elhagyatott állapotban levő párhuzam-mű kiépítését vette tervbe, sőt eme munkákra már versenytárgyalást is hirdetett. A közmunkatanács jelenlegi vezetője, Szentgáli Antal alelnök alig pár hónapja működik e nagyfontos-ságú intézmény élén s máris nagy-szabású közmunkákat indít meg, melyek előkészületei a rég óhajtott Óbuda—Újpest közötti új hidnak, mely tudvalevőleg a Szent Margit-sziget északi csücskén fog áthaladni. Nagy bizalommal nézünk a közmun-kák tanácsa által megindított akció elé, mert azt jelzi, hogy végre a mi

sokszor elsírt panaszaink megértő fülekre találtak. Bár vérmes remé-nyeink az új hid gyors létesülését illetőleg nincsenek, hisz ez a mai nehéz építkezési viszonyok nem is forszirozható, mégis örülünk a kez-detnek is, mely legalább a jóakar-atnak jele és biztosítéka. Az óbudai Dunapart teljes elhagyatottságára már most felhívjuk a közmunkák tanácsa széles látókörű vezetőjének figyelmét, melynek kiépítése nemcsak helyi, hanem egyetemes fővárosi, sőt országos érdek.

F. G.

Az Alagút pora sok embert vitt már a sirba. Az Alagút piszkos po-ros falán fészkel minden betegség. Az Alagút faburkolata minden csi-rázó betegségnek a melegágya. Az Alagút rengeteg pénzbe került már és még sem kész. Az Alagút nyu-goti kapuja felemás: felső rész új, szép, színes, — alsó része ócska, kopott, piszkos. Az Alagút ügyét minden illetékes forum szíves figyel-mébe ajánljuk, mert ezzel a sötét, poros, piszkos oduval okvetlenül csinálni kell valamit.

Legszebb alkotás az újabb épít-kezés terén s a Várnak európai hírű látványossága lesz az Országos Levél-tár új palotája, mely előnyösen meg-változtatta a Vár szilhuettjét. Csak idegenek fogják kellőképpen értékelni ezt az építészeti remek művet, mely egyedül is megörökítene Pecz mes-ter nevét. — A többi már szomorú dolog ami az épülethez fűződik. Elsősorban kár volt nem tervezni hozzá megfelelő kaput a Bécsi-kapu helyett, mely az épülettel összefü-gött volna. De ha már ez elmaradt okvetlenül rendezni kellett volna a környékét és szabályozni a Fortuna-utczát, mely egyenesen neki visz a kapunak és gyönyörű perspektívát nyitna az épületre, ha útját nem állana a Bécsikapu-tér sarkán épült iskolaépület. Ezt át kell helyezni máshová és ezt a perspektívát meg kell menteni. Azonkívül rendezni kell a Halászbástyához hasonlóan a Levéltár alapját képező bástyát is. Ma az építészeti gyöngye — sze-métdombon áll.

A Hollós Mátyás Társaság legkö-zelebbi összejövetele e hó 14-én este lesz II. Fő-utca 8. szám alatt a Schmidthoffer-féle sörcsarnok külön termében. — Akik meghívóra igényt tartanak, azokat arra kérjük, hogy ezt telefonon (129—96.) tudas-sák a háznagygyal minden délután 3—5 óráig.

Pusztuló emlékek.

— A budai műemlékek megmentése. —

A Budai Napló legutóbbi számai-ból látom, hogy a budai közönséget élénken foglalkoztatta az Irma-téri Szűz Mária oszlopról közölt cikkely, fájjalván a szép barok-emlék mostoha sorsát és lassu romlását. Talán nem teszek haszontalan dolgot, ha az emlékoszlop rövid historikumát köz-löm. Az Irma-téri oszlopról bizo-nyára kevesen tudják, hogy eredetileg nem is a mai helyén állott, hanem a régi Bomba-téren, most Batthyányi-tér, ahol 1724-ben állították volt fel a vízivárosi polgárok, hogy bevált-sák 1710-ben tett fogadalmukat, ha az akkoriban dühöngött pestisjár-ványt a boldogságos Szűz könyör-gésekre elhárítja róluk. Már 1747-ben olyan roskatag állapotban volt az emlék, hogy le kellett bontani. De 1749-ben újból felépítették. 1828-ban azután a Bomba-téren katonai őrházát építettek s akkor ennek újá-hól megint elbontották a szent em-léket és kisebbített alakban az Irma-téren állították fel. A bomba-téri oszlopos-tornácos kis őrház még sokaknak emlékezetében lehet, el-bontása előtt Lacikonyha volt benne a vásárosok részére.

Az Irma-tér nevét csak 1875-ben kapta, azelőtt helyesebben Mária-térnek hívták 1826 óta, az 1695. évi telekredezéskor, Budavár vissza-foglalása után, Alsó rác-utczának ke-resztelték, későbbben sokáig Három baltá-tér volt a neve.

Az Irma-téri fogadalmi oszlop nem egyedüli emléke a XVIII. század elején dühöngött nagy pestisjárvány-nak. Ugyanakkor épült a már el-pusztult pest-belvárosi is a Város-ház-téren és akkor épült a várbeli is a Szentháromság-téren. Ez utóbbi 1712-ben készült és 1713-ban avat-ták fel. Készítője Ungleich Fülöp kismartoni szobrász volt, míg a szép reliefeket, a cimereket és az oltár alatt volt szent Rozália-szobrot, me-lyet a IV. Károly eskütele alkal-mával történt terrasz-építéskor bon-tottak el, Hörger Antal budai szob-rász faragta 1736-ban. Ez az emlék is már a második ezen a helyen. Az első, melyet Bernardo Feretti készített, 1712-ben bontották el és utóbb a III. kerületi Zsigmond-téren állították fel. Az ujlaki szent emlék tehát eredetileg itt állott. A mostani emlékmű talapzatát 15 darab szent szobor övezte, ezeket 1827-ben bon-tották el, mert a szűk téren akadá-lyozták a forgalmat. A szobrokat eladták, részben a lipótmezei Stolz-és Apáthy-kertekbe kerültek, ahol még ma is láthatók.

Azt az örvendetes érdeklődést, amelyet, úgy látszik, általában régi budai emlékeink sorsa iránt érez a közönség, tervszerűen foglalkoztatni

kellene. Ebből a szempontból is szerencsésnek találom a *budai írók, művészek és tudósok* társaságának megalakulását és e társaságnak a régi emlékekben, régi városképekben még eléggé gazdag Buda városnak afféle *Heimatschutz*-ává is kellene lennie.

Hogy ilyenmő munkakörét illetőleg csak egy példát említsek, a Batthyány-téren áll egy Mária Terézia-korabeli szép Grassalkovich-palota, egyike legszebb XVIII. századbeli városi kuriáinknak. Az épület homlokzatán, éppen a bájos oeil de boeuf-ablakait eltakaró cégtáblát szögezett át a *II. ker. Iparoskör*. A művészitársaság jóakaratu közbenjárásának bizonyára meg volna a fogatja, hogy e finom műemlékünket takaró tábla hamarosan más elhelyezésbe kerüljön az épületen. Hasonló feladatok sűrűn kínálkoznak és hovatovább rá lehetne nevelni a lakosságot, hogy régi emlékeit nagyobb kegyeletben tartsa, szeretettel gondozza és barbarságoktól megőriztesse. Buda régiségeiről egyébként — ha nagybecsű lapjában teret ad Szerkesztő Ur hozzája — szívesen bocsátom az olvasóközönség rendelkezésére gazdag adatgyűjteményemet.

Dr. Lechner Jenő, műépítész.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.

Szerkesztő található d. u. 3-4-ig

L. Bor utca 24.

Idé címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

HETI RIGMUSOK.

Üzen a deres

abból az alkalomból, hogy az ár-
drágítók elleni javaslat folyamán
szóba fog kerülni ő is a nemzet-
gyűlésen.

„Jó Uraim! a nemzetgyűlés palotájában
odafenn,
— Hallom, — hogy én-rólam beszélnek.
Szólhatok én is, azt hiszem.

Szegény ország koldus lakóin, kik gazul
gazdagodtanak
Reám akarják büntetésül,
Fektetni őket az urak? ...

Urak! Ne szégyenitsetek meg, alávalókat
küldve rám.

Két éve az jut én-reám csak
Ki ember s magyar igazán.

Két éve martirt ismerek csak, kinek a
büne a haza,

Az a haza, mely két év óta
Van reám huzva önmaga.

Pellengérre a hitványjával! Rajtan ma
bűnös mit keres?
Felsirna Tótföld, Erdély, Bácska,
Ha idejutna a deres ...”

Asztalos Miklós.

A Hollós Mátyás Társaság szerdai estéjén folytatta szervezkedő munkáját. Meghallgatta a jelentést a bizottságok eddigi működéséről és dr. Morvay Győző előterjesztését, amelyben visszautasította azt az alantas vádat, melyet néhány hűségében magát mellőzőtnek véltó vizivárosi korifeus hangoztat, hogy a társaság nem áll a keresztény erkölcs alap-

ján és politikai színezetű. Terjesztik ezt főleg azok, a kiket annak idején mint darabontokat száműzött köréből a Viziváros hazafias polgársága, a kik mint szabadkőművesek vetik a nagy zászlót, uszítottak a háborúra s azután ententpártiak lettek, éltették a forradalmat s ma fehérebbek a fehéreknél és bankok pénzén lettek kapitalisták. Ezek rágalmaival a társaság meg tud küzdeni. Morvay erősen aláhuzta azt, hogy a Hollós Mátyás Társaság *keresztény, nem politizál*, klikkrendszer nem folytat és *tisztán kulturális* célokat tűzött maga elé. Utána felszólalt Hangay Sándor, Peterdy Sándor, Szabó Dezső, aki két heti körútra indul és kérte kimenetét, Baránski Gyula és Tarnay Alajos. Nagy érdeklődéssel hallgatta ezután dr. Ripka Ferenc fejtegetéseit, a kit nagy feladatok elé állított a társaság s a ki azok megoldására szívesen vállalkozott, látva a társaság hazafias, nemzeti és kulturális törekvéseit. Hirlapíró korából mondott el kedves visszaemlékezéseket és lelkesen biztató kijelentéseit zajos éljenzéssel honorálták a jelen voltak. — A további szervezkedés folyamán a társaság megválasztotta tiszteletbeli elnököknek Endrődi Sándort, Rákosi Viktort és dr. Szűry Jánost. Az elnökség ügyében szerdán lesz a döntés. Beválasztotta az elnöki tanácsba Császár Elemért és dr. Lechner Jenőt s a választmányba Dura Mátét. Két oldalról is érkezett 100 koronás hozzájárulás a szervezés költségeihez és a tagok közül ujabban 43 váltotta ki tagsági jegyét. Eddig összesen 121 tag. A rágalmak folytán egy elnöki tisztségre tett indítványt, melyet előzetesen a társaság elfogadott, utóbb megsemmisítettek. Elmaradásukat emlegették dr. Nemes Antal püspök, Badál Ede, Fábian Gáspár, dr. Kenéz Béla, Benedek János, Becsey Antal, Rippl-Rónay József.

Buda a menekültekért husvét vasárnapján áldozott a maga szegénységében és a templomokban folyt gyűjtést ember szerető buzgalommal a következők vállalták és intézték:

Az I. kerületben: Koronázó-templom Bánffy Györgyné báróné, Krisztina-tér Iványi Andorné, Lázárta-kápolna Horváth Mihályné, Vár-plébánia, Tabán-plébánia és Jézus szíve *Katolikus Népszövetség*, Samassa Adolfné, Csulics-kápolna Sigmund Alice, Ferdinánd-katonaplébánia Hegyi Gyuláné, Helyőrségi plébánia Lorr Viktorné, Svábhegyi plébánia Farkas Sándorné, Ödöbös Gyuláné.

A II. kerületben: Szent Anna-plébánia Strauss Istvánné, Ferencendi plébánia Erdélyi Lorántné, Kapucinus-templom Jármay Elemérné, Szent Flórián-kápolna Kerling Béláné, Szent Erzsébet-zárda Discher Antalné drné.

A III. kerületben: Ujlaki plébánia Thuróczi Béláné, Óbudai plébánia Szepesy Ágota, budai Szent Péter-Pál *Kuszkó* Istvánné, Margit-kápolna *menekült hölgyek*.

Szent Margit harangját lelték meg most három éve a Margitszigeten a kolostor romjai között. A kápolnától huszonöt méternyire ki kellett vágni egy elszáradt vadkörtefát. Már a fa gyökereit bontogatták, mikor a szerző hatalmas ércőmegbe ütközött, a gyökérindák át-meg átszöttek: egy nagyszerű, gyönyörű harang volt. Néhány heti ásatás után pompás eredmények mutatkoztak. A templom alaprajzát teljesen ki lehet venni. Alig kellett egy-két métert ásni, eltisztogatni a mindenféle gázt, mindjárt megmutakoztak a nyomok: sorra előbukkantak az oltárok táblái,

a sekrestye falai, a gyóntatószék, a padozat terazzokockái, ablakkövek, a torony félkör alakú íve. A sekrestye alatt már az első napok után fölöttébb érdekes lelet akadt: egy-más mellett három teljes férficsontváz. Az egyiknek a koponyája hatalmas vágással csaknem teljesen ketté van szelve, a jobbkarja könyökön alul levágva. A legenda beszéli, hogy a kolostor maga a templomhoz volt építve. Pontos megjelölést találni a kut helyére is, mely „vala az nagy udvaron, az konyha előtt, mert akkor az kis setét konyhában főztek vala...” Műtörténészek megállapítása szerint mintegy öt holdon, nyolcezer négyzetméternyi területen feküdt a kolostor. A nap-szamosok ásóinak nyomán lassankint kibontakozott a klastrom képe is. Eleinte csak az alaprajzot lehetett sejteni, aztán már egész szobák, folyosók, lépcsőzetek, falak, ajtók, átjárók voltak kifejtve. Tisztán látni egy hatalmas termet: a refektórium vagy a fogadóterem lehetett. A pádimentum vörös kőkövek még egészen épek, alig van egy is eltörve. A tényérnyi nagyságu törmelék-kövek mutatják, hogy a falon gyönyörű díszítések, csotfestések voltak. A cinóber vörös színe, ahogy nedvesen előjön a földből, még most is oly élénk, mintha tegnap festették volna. Emeletes volt az egész zárda, a talált boltozati részek, pádimentumok erre vallanak. Az épület kitűnően volt csatornázva, a cisztérna köveit akár még össze is lehetne állítani. ... Az egyik részen faragott oszlopornamenseket, ablak- s ajtókereteket, ívköveket lehet találni. A klastromnak ez a része renesz-szanszori, a tizenötödik században épült.

Pusztítják a virágzó fákat Budán és a vezető körökben fölmerült az a terv, hogy félkérlik a város vezetőségét, házná a felügyeletet rokkant katonákra.

Gyászlobagó csúng a várbeli Esterházy-palotáról és szomorúan lengeti a szél. Meghalt egy várbeli magyar herceg, akinek ősei még a német császár választásába is bele szóltak, mint választó fejedelmek. Miklós herceg szelid lelkű, minden szépért lelkesedni tudó ember volt, mint legtöbb elődje. Szerette népét és szerette Budát. Az ősi város minden kérdése érdekelte. Mindig kedves óra volt, a mikor vagy személyesen, vagy a titkársága útján telefonon megkereste a szerkesztőséget és tudomásunkra hozta véleményét, mely mindig magasabb szempontból nézte a folyó ügyeket. Nagy, nemes szívé, jótékony ember volt, aki szívesen segített mindenhol, anélkül, hogy ezért a nyilvánosság előtt köszönetet várt volna. Szíves barátságban élt számos budai urral, a kiknek terveit a közügyek terén szívesen előmozdította. Sohasem zárkózott el mereven senki elől és ha elszórt bizalmatlansága, a legbensőségesebben tudott érintkezni az emberekkel. Lapunk szerkesztőjét utoljára a kommun előtt fogadta, a mikor mintegy két óra hosszat fejtegette nézeteit az ország jövőndő sorsáról. Nemes szíve egész melegével fordult akkor is a hadi árva felé és nagy céljai voltak a Clotild szeretetházzal, a hogy azt több ízben megbeszélte volt dr. Ripka Ferenc elnökkel. Szép terveit könyörtelenül összetépte a halál, mely élete delén ragadta el váratlanul a magyarság nagy gyászára. A temetésen dr. Béndárd Agoston miniszter képviselte a kormányt.

Nemes Antal dr. budavári püspök betegesen utazott el herceg Eszterházy Miklós temetésére, akihez bizalmas benső viszony fűzte. E hó 12-én mondta érte a gyász-misést a koronázó templomban.

Budai hölgyek részére magyar kulturális előadások cím alatt közölt hírlunket kiegészítve, felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy az ismertetett tanterv nemcsak az általános műveltséget egészíti ki, melyre minden tanult nőnek szüksége van, hanem az eddig elhanyagolt nemzeti öskultura elfeledett útjait is feltárja s rámutat a magyarság hivatására, megvilágítva, hogy mik voltunk a múltban, s mik lehetünk a jövőben. — A májusban kezdődő tanfolyamra való jelentkezés a *Budai Napló* szerkesztősége útján történik, ahol az előadó író címe megtudható s vele személyesen minden esütörtökön d. u. 4—6 óráig lehet tárgyalni.

Hubay Jenő és neje Cebrián Róza grófnő Fő-utcai palotájában találkozik vasárnaponként délután a főváros előkelő közönsége s e zenés délutánok művészi eseményszámba mennek. Legutóbb megjelent József főherceg is *Augusta* főhercegnővel és családjával. Az egybegyűlt fényes társaságnak gyönyörű koncertben volt része, melyben Hubay Jenő, Medek Anna, Zsigmondyné-Kabos Ilonka, Lukács Erzsi báróné, Zsolt Nándor, Csuka Béla szerepeltek. Hangverseny után teát szolgáltak fel és a főhercegi család fesztelen közvetlenséggel elbeszélgetett a megjelent előkelőségekkel.

A Lánchid megterhelése aggodalmat kelt, mert az uttest átépítése vasszerkezetben, téglában, vasbetonban és kőburkolatban ujab 27.000 mm. megterhelést jelent. Hiba volt a faburkolat használható anyagát a Margithidra szállítani, mely jobban birta volna a kőburkolatot, s az ott felszabadult anyaggal javították volna a lánchidat, megahagyva itt a faburkolatot.

Egyházi zene. A vizivárosi Szent Anna-templom egyházi ének- és zenekara, mely Lenz Ferenc karnagy vezetése alatt nem régen alakult, a husvét vasárnapi nagy mise alatt előadta Lenz: „Missa pastoralis” című nagy zenekara írt miséjét. Strakonitzky Manda, Sárdy Péter és a négy-szólamu vegyeskar éneke tette ünnepélyessé a nagymisést, melyet Molnár László plébános celebrált fényes segédlettel.

A papirhiány nehéz kérdések elé állítja rövidesen a sajtót. Nincs papíros és ami van, annak oly mesés az ára, hogy egy-egy újságnak az ára 3—4 koronát fog kitenni, ha valami váratlan megoldás nem jön a sajtó segítségére. Most első sorban a napilapokat érinti súlyosan a papírválság, de már ráveti sötét árnyát a hetilapokra is.

Hasznos dísz kapott a Várból levezető Gránitlépcső, amennyiben erős vaskorlátot állítottak a lépcsők szélére. Szükség volt erre, mert különösen télviz idején a sikamlós lépcsőkön való járás, karta nélkül ahová kapaszkodni lehet, bizony veszélyes volt. — Vannak azonban rossz-májú emberek, akik azt mondják, hogy nyugdíj helyett ez a rokkantak támasztéka. Mások viszont egy várbeli korifeusnak szánt elismerést látnak ebben, a választások alatt szerzett érdemei jutalmául.

Régi hagyománnyal és fényes ünneppel a feltámadás ünnepét a Vizivárosban. A feltámadási körmenet 6 órakor indult a szent Anna-templomból. A menetet lovasrendőrök nyitották meg, akiket iskolásfiúk és iskoláslányok követtek, majd díszszázad, katonazene és tiszti őrség következett utánuk. A szentséget Molnár László plébános vitte nagy és fényes asszisztencia mellett. A szentség után haladtak Simonyi-Semadam Sándor miniszterelnök és Lohász István dr. főtitkár, az autonóm egyházközség elnöki tanácsa élén. A miniszterelnök kísérete után magasrangú tisztek csoportja következett, amelyet a hívek beláthatatlan sokasága követett. Budán ez volt a legnagyobb mérvű felkelési körmenet, amelyen 12.000 hívő vett részt.

Hangay Sándor jeles poétánk a pogány magyar mythológiát óhajta feldolgozni. Felkér mindenkit, akinek honfoglaláskorbeli mondák, magyar népköltési gyűjtemény, babonák, csúszók vagy egyéb népszokásokat tartalmazó könyve van s ezeket nélkülözheti, címére: I. Városmajor-utca 10. küldje meg. Nagy szolgálatot tesz vele kedvenc poétájának.

Avató ünnepet rendez május hó elején a „Hollós Mátyás-Társaság” a budai Vigadó nagytermében, belépti díj nélkül, kizárólag meghívott vendégek számára. A rendező bizottság, amelynek tagjai közül Tarnay Alajos rendező a zenei részt, Hangay Sándor és Peterdy Sándor az irodalmi részét, — kiváló műsort állított össze, amelyen legjobb művészeink vesznek részt. A 25 tagú bizottság élén dr. Baranski Gyula áll mint elnök.

A Vörmező sétány ma a Krisztinaváros korzója és szívesen fölkeresik a pestiek is. Ezt a sétányt csekély költséggel, inkább kertészeti ügyességgel ismét helyre kellene hozni, mert ma sivár a képe. Kisvárosok proménádjai ilyenek. Hisz, ha nem volnánk Budán régen, más volna ez, de a kertészeti hivatal hosszú keze idáig el nem ér. Öreg napszámosok kapargálnak itt a fű közt, a cserjék alján, aminek kevés a látszatja. A padokat is helyre kell állítani. Mert ezek már nem is padok. Pedig padok. Csak ülőkéjük nincs, vagy a támlájukat hordták el. Némelyiknek csak egy lába van, de letülni egyikre sem lehet. Padok pedig. Ez sem járna valami városrontó költséggel. Vidéki proménád ez. Budán van.

Énekes pléncje van a Margit-körúti Szeifert-kávéháznak. A háború előtt annyira divatban levő és közkedvelt mozikomikusnak, Max Lindernek az öccse szolgálja ott fel a kávékat s a testvérek hasonlósága meglepő. A kávéház közönsége érdeklődéssel beszélget a fiúval, főleg híressé lett bátyjáról, aki szintén magyar fiú volt és a valamikor jobb napokat látott Takács családból származik.

A gázgyár közelében van és mégis gáz nélkül szinylődik a Romai fürdőtelep, mely oly dusan el volna látva történelmi és természeti kincsekkel. Panaszos levél jött ez elhagyott vidékről, mely dunapartja és gyógyforrása révén önmagában is világhírhedővé lehetne, ha az anyai gondoskodást nem mérné neki oly mostohán a város.

A jó öreg síkló hamar megunt az új rendet, amit a városházáról diktáltak neki és már is vissza állott a régi rend. Hirdetjük mi is, hogy minden kiváltság megszűnt a síklónál és ezentúl nem kell föl- és le szálló jegyet váltani, hanem minden utazást, akár fel, akár le, külön fizeti a közönség. Huszonöt éves szokásairól azonban sehogy sem tudott leszokni a síkló és ma már ismét csak fel s le szóló jegyet adnak — egy koronáért. A kor csak abban az esetben értette meg, hogy — drágult.

A száműzött kolozsvári és pozsonyi egyetemek ifjúsága, melynek legnagyobb része már a teljes anyagi csőd előtt áll, kéri Buda áldozatkész, megértő polgárait, hogy ha módjukban van őket valamiképpen — hisz némely hallgató beiratkozni sem tud, nem lévén pénze — segíteni, támogatni, anyagi segítségüket juttassák el Schneller István dr. rektorhoz (I. Győri-ut 13, I. jobbra, délelőtt 11—12-ig), aki — mint legilletékesebb — gondoskodni fog arról, hogy ez adományok a rászorultak kezei közé jussanak s azok a segítséget az eredeti célra használják fel. A végek száműzött, vagonlakó, lerongyolódott, de tanulni és megtépett hazájáért tenni akaró ifjúságát segítenünk kell s a budaiak fillérei nem fognak méltatlant juttatni ételhez, vagy könyvhöz.

A fürge hajók, a kis propellerek, ismét megindultak sok budai tisztviselő örömeire, akiknek csak át kellene jutni a tulsó partra, hogy a hivatalába jussanak, de a villamossal nagy kerülő és költséges. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt. a következő járatokat indította meg: Vigadó-tér—Tabán között reggel 7 órától este 8 óráig, óránként 5 járat, Árpád-utca—Batthyány-tér között reggel 7 órától este 8 óráig, óránként 5 járat, Hungária-ut—Obuda között reggel 6 órától este 8 óráig, óránként 3 járat.

Két est a Várszínházban. Forró siker, sok szünni nem akaró taps jellemezte a budai Margit Mária-kongregáció által rendezett jótékony-célú előadást, amely április 4-én és 5-én folyt le. A telt házat uri közönség alkotta. Végignézték az előadást Horthy Miklós és egész családja, Simonyi-Semadam Sándor miniszterelnök, Mészáros János dr. érseki helynök és még számos notabilitás. A műsor mindkét alkalommal ugyanaz volt. Az eltérés csupán az volt, hogy a „Mult, Jelen, Jövő” élőképeket az első napon Pater Bangha Béla, a második napon Pater Hádsz Brokárd beszéde kísérte. Érdekes volt a két kiváló pap fellépése. akik a színpadon, a függöny előtt mondták el páratlan szónoki hévvel és tudással a nagy és nemes, ideális gondolatokkal telt beszédeiket. Szónoklataikat a telt ház meleg ünneplése kísérte. Glaub Lujza és Lenz Ferenc Kehler „Rákóczi induló”-ját adták elő zongorán élénk tetszés mellett. Puccini és Nosedá szerzeményeiből énekelt nagy tudással K. Wakotsch Margit, zongorán Nosedá Károly kísérte. — Igen tetszetek a bájós leánysereg által előadott kurucdalok, énekeltek Doffkay Rózi, Horváth Juliska, Lenz Ferencné, Mlaker Irma, Röper Filoména, Schmieder Margit, Szobota Margit, Szontagh Etel, Sztrakonitzky Manda, Zimka Maca és Weigl Józsa. Színpadon még Pailler Vilmos „Két anya” című 3 felvonás és 1 képből álló örökség és bájosan kedves darabja. A szerepek mind jó kezekben voltak és nagy sikert értek el: Wacsek Irma, Doffkay Rózsika, Alex Erzsébet, Röper Filoména, Horváth Juliska és Mezey Mária, ebben nagy segítségükre volt: Sztrakonitzky M., Zimka Maca, Alex Olga, Weigl Józsa, Bacher Gizella, Fresch Mici, Ruda Erzsike és Ilonka, Reisinger Méri, Sajó Boriska, Schmolcz Anna, Náder Erzsike és Weigl Annus. Az élőképeket és a színdarabot elismerés méltán Stellané Várdy Aranka művésznő rendezte, míg az ének- és zeneszámokat Lenz Ferenc karnagy tanította be. Az előadás kitűnő rendezése s így a siker a kongregáció fáradhatatlan tagjait

élükön Molnár László plébánossal illeti. Az előadás a legszebbet és legjobbat igyekezett nyújtani a hálás közönségnek.

A Svábhegyi Fogaskerekű Vasút menetrendje 1920. évi április 15-től módosul. Forgatombba helyeztetik ugyanis a déli 12 órakor induló 27/28. számú és az 1:30-kor induló 31/32. számú vonatpár, ellenben elmarad az 1 órakor induló 29/30. számú vonatpár. A többi vonatok hétköznapiakon változatlanul közlekednek, vasárnaponként pedig, ha elegendő utas jelentkezik és a viszonyok egyébként megengedik, még különvonatokat is helyeznek forgatombba.

A Szabadpolgári Kör e hó 10-én, szombaton délután 5 órakor választmányi ülést tart, amelyről a jövő számban közlünk tudósítást.

Tábori képe van reggelente a Vörmezőnek, ahol a budai kaszárnyák katonasága vonul ki naponként gyakorlatra. Minden fegyvernem találkozik itt: gyalogság, tüzérség, lovasság. Kemény vezényszavak hallatszanak, csattog a fegyverszif, nehéz léptek döngenek és mozog minden, mint az óramű. Itt is, ott is fölbug a kürtzú és viszhangja verődik a Vár falán... Sokan jönnek ide megnézni ezt a biztató harcias képet, mely fölleveníti a régi emlékeket.

A farkasréti villamos második vágánya már épül s ez áldása lesz az egész hegyvidéknek. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis most ugyerre a vonalra, valamint az egyesített városi vasutakhoz csatlakozó gödöllő—besnyő—aszódi, nagytény—érdei és szentendre—visegrádi villamosvasúti vonalakra a társaságnak az építés céljaira szükséges földterületekre a kisajátítási jogot megadta.

Asztalos Miklós, az Erdélyből menekült fiatal poéta, e hó 16-án este tartja az Országos Széchenyi-Szövetségben a klubnap keretében első esztétikai előadását, mely alkalommal a szép fogalmát fogja fejtegetni az újabb irodalmi irányok figyelembevételével.

A pasaréti színház, ahogy a környéken most Budagyöngyét nevezik, ahol szorgalmas műkedvelők szórakoztatják e vidék lakosságát, kettős ünnepet ült husvétkor. A Budagyöngye Környéke Közművelődési és Tarsasköre alapszabályainak jóváhagyása után husvétvasárnapján és hétfőjén nagy sikert ért el és mindkét napon zsufolásig telt nézőtér előtt eljátszották a műkedvelő osztály tagjai Farkas Imre Tul a nagy Krivánon című operettjét. A szereplők közül különösen kivált V. Márkus Dúcy, aki kedves játékkal Ancsura szerepében sok tapsot aratott. Nagyon jók voltak: Néder Irma, Hemrik Margit, Szalay István, Váry József, Medgyesi (Molnár) Béla, Schillinger Lukács és a két Szalay Károly. A sikerült rendezésen kívül sok elismerést aratott a zenekíséret, Medriczky Andor ü. v. alelnök, Kirch N. és Varró Imre zongorán és hegedűn kísérték az énekszámokat. E hó 11-én megismétlik a sikerült előadást.

Filatori-gát nevét a legrégebb budai gyárnak köszönheti. Az 1781. évben Óbudán, a mai Filatori-gát mentén, alapította az olasz Zaneri Bartoló az első budai selyemgyárat, a filatoriumot. Legjobban örült az új vállalkozásnak a szegényebb nép-

osztály, mert az uttörő olasz a saját tervezésű gépei mellett 50 embert tudott foglalkoztatni egész a század végéig.

Nász. Kizdy Várhelyi Zoltán alezredes leányát, Babyt, eljegyezte gradeci és szenttamási Horváth Ákos fővárosi tisztviselő, a Virradat belső munkatársa.

Szent Noe temetkezési egyesület április hó 18-án vasárnap d. e. 9 órakor tartja közgyűlését a Koch-féle vendéglőben, II. Margit-körút 89. Fontos tárgya a tagsági és temetkezési járulékok fölemelése és az új elnökség megválasztása.

Gyász. Sulyos csapás érte dr. Heller Farkast, a műegyetem kitűnő tanárát. Édesanyja, Heller Ágostnak, a híres magyar fizikusnak özvegye váratlanul meghalt. A farkasréti temetőbe temették. — Brandt Lajos fővárosi tanácsjegyző április 2-án 34 éves korában meghalt. Április 5-én temették a farkasréti temetőbe.

A Dr. Lipták és Társa Építési és Vasipari Részvénytársaság legutóbb megtartott rendkívüli közgyűlése elhatározta a társaság, hogy alaptőkéjét 20 millió koronáról 100 millió koronára emeli fel. A közgyűlés az új részvényekből 100.000 darabot 1:1 arányban a régi részvényeseknek ajánl fel darabonként 215 korona árfolyamon, míg a fennmaradó részvénytőke elhelyezésére az igazgatóság nyert felhatalmazást. Az elővételi jog március 31.-től április 9.-ig bezárólag a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság főpénztáránál gyakorolható.

Iparosérdek

Ipari központ létesítését határozta el a kereskedelemügyi miniszterium, mely mintegy magában egyesítendő az összes iparos egyesületeket s egyöntetű eljárással látná el őket nyersanyaggal. A meghívott iparos érdekeltségek, élükön a Baross-szövetséggel vettek részt e nagyfontosságú ankéten, ahol Petneházy Lajos és Lackenbacher György képviselték a budai iparosokat és fejtették ki nézeteiket, üdvözölve az államgazdasági szempontból oly nagy horderejű javaslatot, mely számos iparos nehéz gondján fog könnyíteni.

Érdemes eszmét vetett föl Simon Ferenc a Baross-szövetség II. kerületi szervezetének választmányi ülésén. Azt indítványozta, kérjék föl a pénzügyminisztert, hogy úgy mint a kiskassák, az iparosok is vásárolhassanak a pénzügyi igazgatóság által kapott állami kötvényeken nyers anyagot.

A kamarai választások iránt élénk érdeklődés nyilvánul a budai iparosok között, de fontos volna, hogy ebben a mozgalomban kivétel nélkül minden iparos részt vegyen, mert sorsa javítását csak öntudatos eljárással érheti el. Vegye ki mindenki szavazólapját és vegyen részt az értekezleteken.

A Baross-Szövetség, mely ma már a keresztény alapon tömörült magyar iparosok és kereskedők egyedüli hivatott képviselője, régen túlhaladta az első füzetben kimutatott tagjainak számát. Agitációjának egyik erős eszköze Szávay Gyula hivatott szerkesztésében megjelenő hivatalos lapja a „Baross-Szövetség”, mely az eddigi sablonos szaklapoktól eltérő, mindenki számára kedvesebb hangon van írva. Az első ízben kimutatott budai tagok névsora közlését mai számunkban befejezzük.

Gyógyszerészeti cikkek gyára: „Pluto” Magyar Tablettagyár I. Verpeléti-út 14. Gyógyszertárak: Bozó Géza

"Alkotás" gyógyszerár I. Alkotás-utca 34. Kaposztassy Géza "Arany oroszlán" gyógyszerár III, Lajos-utca 28. Láng József "Ströcker" gyógyszerár III, Vörösvári-ut 60. Magyar Kossá Gusztáv "Szt. Gellért" gyógyszerár I, Fehérvári-ut 19/a. Radanovics testv. "Segítő Mária" gyógyszerár I, Krisztina-tér 9. — Hangszerek: Stovasser János II, Lánchid-utca 5. — Háztartási cikkek: Zimmerer Pál I, Krisztina-tér 2. — Hentesárak: Bagyik József II, Batthyány-téri vásárcsarnok. — Illatszerek: Váresmajor-illatszertár I, Krisztina-körút 83. — Irószerek: Scherer E. (nagyban) III, Zsigmond-utca 14. — Kávéház: Gébauer Testvérek "Gellért" kávéház I, Fehérvári-ut 1. — Kélmestő: Kehrli K. III, Zsigmond-tér 10. — Kertész (műkertész): Szeiderhelm Bruno I, Pasaréti-ut. — Konyha-berendezések: Verebes Károly és Társa I, Fehérvári-ut 159. — Kovács: Pataky István I, Budaörsi-ut 11/b. — Könyvkereskedők: Nemeth József I, Fehérvári-ut 15. Stark Ferenc I, Krisztina-tér 7. — Lakatosgyárak: Prohászka János II, Országbi-ut. Meisner József II, Margit-körút 33. Péter Arthur II, Iskola-utca 16. — Mérlegkereskedő: Gallauer Károly II, Fő-utca 18. — Mészáros: Stiff Károly II, kerület, Batthyány-téri vásárcsarnok. — Mézeskalácsos: Benedek Frigyes I, Átlós-ut 24. Benedek Samu I, Ártilla-körút 35. Bökönyi Gyula és Hegyessy József III, Zsigmond-utca 72. — Mosóporgyár: Szabó Márton "Patyolat" mosópor gyára II, Szegényház-utca 26. — Női divat: Kalmár Imre III, Fő-tér 6. — Nyelviskola: Leonard E. Bressey angol nyelvtanár II, Margit-körút 64/b, III. 9. — Ostyásütő: Ádám A. utóda II, Iskola-utca 32. — Papirkereskedő: Szőlősy Vilma II, Lánchid-utca 2. — Piskótagyár: Petneházy Lajos II, Korvin-tér 7. — Plombák acélból: Ujváry Árpád I, Átlós-ut 24. — Rövidárukereskedők: Schindler Józsefné II, Fő-utca 7. Tóth Lajos I, Krisztina-körút 34. — Sodrony- és sodronykötélgyár: Felten és Guillaume r.-t. I, Budaörsi-ut. — Sportcikkek: Lópós Gyula III, Lajos-utca 60. — Sütdék: Goldmann Antal II, Fő-utca 24. Werner József II, Kacska-utca 7. — Szilgyártó és nyerges: Gaál József I, Átlós-ut 18. Weber Nándor II, Margit-körút 65. — Szobafestők és mázólok: Máté István I, Krisztina-körút 30. Schindler Alajos II, Batthyány-utca 49. — Tejkereskedők: Dréher uradalmi tejraktár I, Orbán-hegyi-ut 6. — Ügynök: Papp Gyula (bizom. iroda) I, Greguss-utca 10. — Vegyvizsgáló állomás (nyilv.) Dr. Ferenczy József I, Orlay-ut 3. — Vendéglők és éttermek: Bagyik Vince II, Iskola-utca 44. Hoffmann János I, Pálya-utca 3. Krizanovits István I, Sashegyi-ut 1. — Villamos berendezések: Kontsér Kálmán I, Krusper-utca 4. Wratschko Márton II, Várkert-rakpart 1. — Villamos varroda: Heisz Rezső villanyerőre berendezett fehérnemű varrodája III, Szentendrei-ut 74.

Ez nem felel meg a budai felitogásnak sem és így az igaztalan váddal szemben sem állunk ki feleselni. Izlés dolga!

Sz. A. Vermező. Budapest évi átlaghőmérséklete 10 fok Celsius.

B. O. Lajos-ut. A leghosszabb rakpart Budán az obudai, mely 3700 méter hosszú. A Margit-rakpart 1820 méter, a Várkert-rakpart 1090 méter és a Gellért-rakpart 787 méter.

Sch. P. Mikó-utca. A felsőkrisztinavárosi Kaszinó akadályozta meg azt a manővert, hogy a Vermezőt spekulánsok beépítsék.

K. Fehérvári-ut. Minden bankfiók elfogad tőzsdei megbízásokat, de ügyeljen rá minden játékos, hogy maga a bank intézze tőzsdei üzleteit és ne magánaton valamely járatlan tisztviselő. A legtöbb ember csak akkor kiabál, ha veszít. Aki nem akar játszani, azt nem is lehet beugratni. Itt mi tanácsot nem adhatunk.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3/4, 1/2, 1/4 és 8 órákor

A titokzatos nő

Dráma 5 felvonásban.

Dicky legveszedelmesebb kalandja vigjáték 1 felvonásban.

Ham mint jövődömdendő amerikai burleszk.

A hagyományok boszúja amerikai komédia 1 felv.

ELŐZETES JELENTÉS.

Hétfőn, keddén és szerdán

RAVENGAR Dráma Jeruzsálemben

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II, Fő-u. 4., Telefon 112-26.

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT

Telefon, villamos világítás, csengők szerelése és javítása. Házak évi jókarban tartása. Telefon: József 82-64 sz.

Fischhof Oszkár I., Lágymányos-u. 2.

SZALÓN TÁNC

INTÉZET

Egész nyáron nyitva

II, MARGIT-KÖRUT 44. SZ.

Ujváry Gábor
ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT
II, Iskola-utca 16. Telefon: 749-46.

Bádigos, gáz, vízvezeték, csatornázás, fűdőherendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon: 152-61.

BUDAPEST, II, FŐ-UTCA 7.

Telefon: 152-61.

Mielőtt eladja ékszerét, forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszeresekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél

többet fizetnek

aranyért, ezüstért, platínáért és briliánsért.

MINDENT LEÍR!

Kozma-féle Gépíró- és SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET II, Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors, pontos, megbízható munka. Igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk. gyorsíró tanár. Telefon: 174-04.

Pipere VADÁSZ

illiatszertárában Budapest, II. kerület, Fő-utca 23. sz.

VESZÉK

mindenfélé régiséget, aranyat, ezüstöt, drágakövet, porcelán figurát, szőnyeg, butort, zongorát, zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Ártilla-utca 8.

CSONTOS JÓZSEF

műszaki és elektrotechnikai vállalata

Budapest, II, Fő-utca 68.

Elvállal: dinamó és motortekereséseket, valamint elektromos készülékek gyártását.

CIPŐT

elsőrendűt és szép

BELES JÓZSEF készít — II. KER., SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogua cikkek nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor gyógyszerár a „Római Császárhoz“

Budapest, II, Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

TÁNC VOGL IMRE

II., Medve-u. 6 (l. em. díszterem.)

MÁZOL és FEST

I., Lágymányos-u. 4.

Telefon: József 82-57.

KRAMER ADOLF festő és mázólmester

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 42. Telefonhívó 58-01 és 43-87.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkeresztek és rácsok. — Kitűnő szerkezetű takaréktűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

Legmegbízhatóbb varrógép javító-
műhely.

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár- és grammafon raktára.

I., Krisztina-körút 151.

BUDÁN 5-6-7 szobás lakást keresek

lehetőleg a Batthyány-tér közelében. — Sikeres közvetítést vagy ajánlást — házfelügyelők részéről is — magasan díjazok.

Felvilágosítást ad: marosfalvi Dr. DÁVID VIKTOR

„Római császár“ gyógyszerár

II, FŐ-UTCA és BATTHYÁNY-UTCA SAROK.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
646. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitlér sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
április
21-én.

A mérgezett nyílak.

melyekkel választások idején lövik egymást a pártok, beteggé teszik a társadalmat hosszú időre. Ellenségekben áll szemben egymással a két tábor minden küzdő harcosa. Ez a ferde helyzet megbénít minden tevékenységet a közügy terén, sínlyi egész közélettünk. Budán régen folyt ilyen elkeseredett küzdelem, mint most, — pedig elvi ellentétek nem is igen szerepeltek a választáskor. Személyi versengés folyt a legtöbb helyen, amely harc hullámainak már régen el kellett volna simulniuk.

Budán egészségesebb a polgárság közfelfogása a közélet küzdelmeiben és ez a bensőbb, becsületesebb érzés kell, hogy utat törjön a megértés zavarossá vált sűrűjében. Kell, hogy a pártok egymásra találjanak és a békés együttműködés lehetőségei megnyíljanak. Budának kell megtenni az első példaadó lépéseket a társadalmi béke megteremtésére, hogy józan polgársága ezzel is igazolja jogosultságát a vezetéshez. Innen kell kiindulni annak a társadalmi munkának, mely békét teremt, politikai békét az országban.

Nekünk meg kell hallgatnunk azoknak a szavát, akik a választási harcokon kívül állottak, akiket benn-törött nyílhegyek nem tettek betegké, akik látják a nehéz jövőt, mellyel csak az egységes társadalom tud megküzdeni.

Nem minden reménység nélkül való törekvés az, mely a sziklák között szertelenül csapongó, morajló, gátakat törő hegyi patakot, — a választás idején kiforrott energiákat, — a termő völgy sikságainak áldásos öntözésére akarja levezetni. Aki őszinte igaz hittel van a magyarság jövőre hivatása iránt, az készséggel segít új medret ásni a választás zátonyairól lecsapódó árvizek számára. Aki nem hátra néz, hanem előre tekint és maga előtt látja az ország ujjaépítésének komoly nagy munkáját, az a megértés balzsamával gyógyítja az elmúlt harc sebeit és a győztesen a sor, hogy elsőnek nyújtsa békejobbját.

A táborok még szemben állanak, de a vezérek kardja már az üdvözlésre hajlik, — az ijjak hurja már lankadóban s a harcos turul helyébe a begöngyült zászlókra a béke fehér galambjai szállnak.

Levél a végekről.

— Válasz Fábrián Gáspár cikkére. —

Kedves Barátom! A Budai Napló legutóbbi számában „Iskola és képzettség” címen cikket írtál, melyben kemény igazságokat mondottál a magyar és különösen a budapesti tanítóságról. Igazad volt, a tanítóság nem teljesíti kötelességét. Én azonban hozzáfűzöm, hogy nem teljesítheti kötelességét, mert ugyanazt az állam, illetve a főváros vele szemben elmulasztja.

Egy tanítónőnek ma 4—600 K fizetése van havonta, ami békeértékben 20—30 K. Meg lehet ebből élni? Követelhetünk ezért attól a szegény tanítónőtől becsületes munkát? Hol itt a keresztény kurzus, hol itt a keresztény erkölcs? Az alkalmazottak bérének visszatartása égbekiáltó bűn; ezt követi el a magát kereszténynek nevező új Magyar állam.

Te mérnök vagy, munkáidért megkapod a Téged megillető díjaidat, de nem tudod elképzelni a fixfizetések rettentő nyomorát. Tanítani és fegyelmezni igen nehéz munka; ahhoz erős fizikum és idegzet kell; ezt 500 K-ból nem lehet előállítani.

Hogy a tanítóság nem teljesíti kötelességét, igaz, szegény, de első-sorban nem az ő szegénység, hanem a társadalomé, az államé, a fővárosé, akik alkalmazottjaiknak lelkiismeretlen nyomorgatásával mesterségesen tenyésztik a kötelességmulasztást, erkölcstelenséget és ezzel a bolsevizmust és anarchiát.

Római-fürdőtelep, 1920. április 5.

Üdvözlő barátod

Csáktornyai Lajos, plébános.

Kronika

MAGYARÁZÓ EMLÉKTÁBLÁVAL látta el 1866-ban a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Bizottsága a Vár nevezetesebb utcáit és épületeit. Csakhogy azóta a főváros történetével foglalkozó tudomány ezeknek a tábláknak nem egy adatát helyesbítette s így egyik-másika kicserélendő volna, mert mai szövegével csak megtéveszti az érdeklődő közönséget. Budavár helyes topografiáját csak a legújabb időkben sikerült megállapítani, ezek szerint a régi térképeken és metszetrájakon

ábrázolt s nagyrészen Budavár 1686-iki ostromakor elomlott templomok és más építmények helyeit ismerjük pontosan. Így a Disz-tér 8. számú házán levő emléktábla tévesen állítja, hogy itt állott hajdan a szent Magdolna temploma. Ez a templom a mai u. n. helyőrségi templom, a Disz-téren pedig — az egykori Szent György-téren — az ostrom előtt a Szent György temploma állott, mely a török időkben részben mecssetül, részben fegyvertáru szolgált, amelynek romjait az ostrom után Weinlein István budai kamarai adminisztrátor térszabályozás címen lehordatta. A tere azután márványkut került, melyet Carlo Adami como-i szobrász faragott, ennek helyébe emelték 1893-ban a honvédelemleket.

TÉVES a Várszínházban levő emléktáblának az az állítása, hogy itt állott hajdan a Boldogságos szűznek u. n. új vagy kisebb egyháza. Ez a név a Zsigmond-prépostság templomát illeti, mely a mai Szent György-téren volt. József főherceg palotájával szemben állott s amelynek romjait 1767-ben Mária Terézia királynő parancsából a királyi palota ujjaépítésekor bontották el. Szent Zsigmond kápolnája azután az új palotában épült meg. Hibás tehát az V. számú tábla is a Szent György-téren, mert tévesen jelöl a Szent Zsigmond templomának külön épületet, mivel ez azonos a Boldogságos szűz új vagy kisebb egyházával. Rupp és az utána következő monográfusok összes idevágó adatai eszerint ugyancsak tévesek. III. Endre király és temesvári Pelbárt a Várszínházra átalakított karmelita templomban voltak eltemetve és nem — mint a táblákon olvasható — a helyőrségi templomban.

SZENT GYÖRGY-TERÉNEK hajdanában a mai Disz-teret neveztek. A mostani Szent György-tér a török idők előtt (XV. század) Szent Zsigmond-tér volt, mivel itt állott a Szent Zsigmond-kápolna. Budavár ostroma után 1695-ben a budai kamarai igazgatóság a telekkönyvszerkesztéskor (Urbarium) Vár-utcának keresztelte el. Később Szent-György-piaztak hívták, majd 1875-ben hivatalossá lett a Szent György-tér elnevezése. Nem tévesztendő azonban össze a középkorban szereplő Szent György-terével, amelyen az egykori Szent György temploma is állott. Ennek a helye a mai Disz-tér. Ezt az ostromkor rommá lőtt templomot, amely a török hódoltság alatt mecsset és egyuttal fegyvertár volt. Weinlein István, a budai kamarai adminisztrátor hordatta el.

Hunyadi László feje a mai Szent György-téren hullott a porba a hőhár pallosa alatt. A törökverő dicső hadvezérünk fián az igazságtalan ítéletet 1457 március 16-án hajtották végre, mint az egykorú tudósítások mondják: „szokatlan időben és rendkívüli helyen”. Thuróci krónikás szerint ez a nap utolsó óráiban történt és pedig a Zsigmond palotája előtt terjedelmesen elterülő téren, amely a palota ablakaiból is áttekinthető volt. A kegyetlen fejedelem a rettenetes három hibás pallosütésnek innen szemtanúja is volt és ő adott jelt a halálos negyedik csapásra. Ugyancsak Thuróci mondja, hogy ha László grófot a nap szokásos órájában a Szent György-terére vitték volna, ahol Kontot és társait is kivégezték volt (tehát a mai Disz-terre), akkor a nép őt bizonyára kimentí vala a bakó kezéből.

Tafferner jezsuita szerzetes 1666-ban Szent György-templomáról, mely az akkori Szent György-téren állott, azt írja, hogy az a vár közepén (tehát a Disz-tér tájékán) áll, mecssetté van átalakítva, de kapuzatán ott maradt a vértanu remekbe faragott szobra, melyet azonban fejtől megfosztottak, sőt a pusztító vágy nem kegyelmezett a lábai alatt levő sarkánynak sem.

A királyi palota előtti teret, tehát a mai Szent György-teret Bonfini, Mátyás király történettudósa Zsigmond-palota előtti térnek, Galeotto pedig egyenesen Szent Zsigmond-terének nevezi. Elmondván, hogy ott győzte le Hollós Mátyás király a cseh Holubárt.

Dr. Lechner Jenő.

Az ellenforradalmárokharmosan szaporodnak olyannyira, hogy ma már azokból olyan hadsereget lehetne összeállítani, amelyik nem egy, hanem három magyar vörös hadsereggel is győzelmesen tudott volna levérni annak idején. Sajnos azonban az a körülmény, hogy ezek az ellenforradalmárok csak ma ellenforradalmárok, amikor már könnyű ellenforradalmárnak lenni. Akkor, amikor még veszélyes volt és amikor tényleg szükség lett volna ezekre az urakra, ezek sehol sem voltak, mert akkor még nem volt „biztos helyzet” ellenforradalmárnak lenni. — A budai iparosok, ma nem ellenforradalmárok, hanem akkor voltak azok, amikor ezeket a kérkedő urakat sehol se lehetett látni. Ugy leszünk velük, mint az olaszok a marsalai ezerral. Huszonöt év múlva már hemzsegettőlük Itália és voltak vagy huszonöt-ezren. Pedig csak ezer volt eredetileg. A 48-as honvédek is megszáporodtak csodálatosképpen a 60-as évek végén, mint most az ellenforradalmárok.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.

Szerkesztő található d. u. 3-4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

A Hollós Mátyás Társaság szerdai ülésén a bizottsági jelentések meghallgatása után Becsey Antal számolt be a dr. Nemes Antal püspök elnöksége alatt eljáró bizottság tisztelegéséről gróf Andrassy Gyulánál a kinek dr. Ripka Ferenc és Szávay Gyula kíséretében az első diszelnökséget följajánlottak. Leikes kitörő éljenzéssel fogadták a hírt, hogy Andrassy a neki följajánlott vezérő tisztséget örömmel elfogadta, a mely kedvező eredmény a társaság szervezkedését megkoronázta. Utána dr. Nemes Antal nagyszabású beszédében köszönte meg a személyét ért a kitüntető bizalmat és üdvözölte a társaságot, a melynek soraiban a tudományok, az irodalom és a művészetek oly számos és kiváló művelője van. Morvay Győző dr. köszönetet mond Nemes püspöknek és a további szervezkedésre tett indítványt. Hangay Sándor tett ezután jelentést a Pintér Jenőnél eljáró bizottság nevében, közölve a tudós tanár elhatározását, hogy elfogadja az ügyvezető elnöki tisztségét, amit szintén lelkes örömmel vett tudomásul a társaság. Az állandó helyiség kérdésének megoldását a társaság felkérésére Eperjessy Béla vállalta, a könyvtár megalapozására vállalkoztak Hangay Sándor, Peterdy Sándor, Bán Aladár, Józsa Antal és Massányi Ernő. Nemes Antal püspök bejelentette, hogy a Hollós Mátyás név népszerűsítésére előadást rendez kiváló történetírók közreműködésével a József főherceg által indított ebédakció javára, a mely terv kedves elismerésben részesült. Baranski Gyula dr. hozzászólása után a szervezkedés folytatása képen az első diszelnök mellé újabb diszelnököket választ a társaság még pedig egy kiváló zenei művészt, egy az építészet terén nagynevű építőmérnököt, egy európai hírt festőt, a hírlapírás egyik nagynevű művelőjét és a magyar irodalom egyik díszét. Beválasztotta továbbá az elnöki tanácsba Thirring Gusztáv dr.-t, Géczy István ajánlatára Mihályffy Károlyt és a választmányba Havas Istvánt. Újabb ajánlások történtek az elnöki tanács és a választmány további kiépítésére, melyekben a társaság legközelebbi ülésén dönt.

Szerdán e hó 21-én a társaság nem tart ülést, csak összefüvetelt az eddigi helyen II., Fő-u. 8.

Ujabbán ismét 17 tag váltotta ki tagsági jegyét. Eddig 218 tag jelentkezett.

Első körmenet volt Nagyszombat napján a Csaba-utcai kápolnából. Az első volt, de igen impozáns. Sok ezer hívő felvonulása bensőséges szép képet nyújtott. A menet irányba Bors-utcán át a Maros-utcán a kápolnához vezetett. A szentséget Krieger Emil plébános vitte. Katonaszág, lovasrendőrök, iskolás gyermekek, missziótársulat, egyházközségi tanács és a hívők alkották a menetet, melyet kedvesen kivilágított ablakok vártak a két utcában.

Zug a Vörmező! Kemény harcosok lába alatt dühörög a föld, mely itta a szabadság-martírjainak véré. Innen indultak rohamra Petneházy magyarjai, hogy részt törjenek a török őrseg során a wallonok számára, — itt ment rohamra a honvédek dicső serege, hogy kiverje Budáról az osztrák zsarnokot. Vasárnap ismét zugott a Vörmező és tizenkét ágyulövés kísérte zugását. A nemzeti hadsereg esküdt hűséget Horthy Miklós kormányzónak, a magyar alkotmánynak és ajánlotta föl életét és véré a magyar hazának!

Lángoszlop csapott ki a királyi palota krisztinavárosi szárnyának tetőzetéből e hó 16-án. A tűzoltóság hamar eloltotta a kéménytűz okozta tetőtűzet, mely mintegy 100.000 korona kárt okozott.

Andrassy Gyula gróf a magyar közéletnek európai arányokkal mért vezére, — husvétii cikke után a főiskolai ifjuság Széchényi-szövetségében mondott nagyszabású beszédet, a mely alkalommal lelkesen ünnepezték. A Hollós Mátyás Társaság érdeme, hogy Andrassy Gyula gróf ezental intenzívebben vesz részt Buda közéletében is, mint az új kulturtársaság diszelnöke. — Előadását külön füzetben is kiadta a Központi Sajtóvállalat „A jövő politikája” címen.

Bécsből félt Budapest közegészségét a tisztí főorvos, akinek jelentése szerint Bécsben most is még hetenkint 4000 ember betegszik meg spanyolnáthába, melyet így könnyen hurcolnak be Budapestre. Ebből pedig az a tanulság, hogy a budaia ne járjanak Bécsbe.

A pusztulástól mentette meg újból a Klotild szeretetház egyesület árvaházát dr. Ripka Ferenc elnök, a ki egész közéleti tevékenységét most ennek a romlásnak indult árvaháznak szentelte. A proletárok kifosztottak ezt a nagyszabású intézetet és az ott elhelyezett 125 árvának ellátása kérdésessé vált. New-Yorktól kezdve nem volt olyan valamire való fórum a világon, a melyet Ripka elnök meg nem kopogtatott volna, hogy az ő 125 árvájának megszerezze — a másnapi kenyeret. Így került az ügy a római pápa elé is, a ki a magyarországi szegény gyermekek ügyét a magáévá tette és Csernoch János hercegprímás útján segített a Klotild szeretetház árváin is. A bíboros főpásztor meglátogatta az árvaházát és közel két órát időzött az intézetben, ahol az egyesület részéről jelen voltak: Ripka Ferenc dr. elnök, özv. Keinz Jánosné másodelnök, Devecis Ferenc és Gerster Kálmán alapító tagok, Zeliger Vilmos dr. plébános, Kollár Nándor pénztáros, Pakányi Ferenc gondnok és Szabó Árpád dr. egyesületi titkár. Az egyházfejedelem maghatott szavakkal adott kifejezést az egyesület vezetősége előtt az árvák érdekében kifejtett működésért, áldását adta az egybegyűlt gyermek-seregre és az intézmény anyagi gondjainak enyhítésére százezer koronát adott át az egyesület elnökének a római pápa által a magyarországi szegény gyermekek részére juttatott segélyösszegeből.

Nem is lehet másként, miként Budára költözik az Erdélyből száműzött magyar dal és Budán él a „Rácsos kapu rácsos ablak” két szerzője Balázs Árpád a nótaíró és Antal Iván a poeta. Egész sora a közismert magyar nótaíróknak került ki tőlük, akik most Budára kerültek és a belügy-minisztérium tisztviselői: Antal Iván osztálytanácsos, — Balázs Árpád rendőrtanácsos.

Szekula Gyulát a kiváló műfordítót és szakíró 70-ik születésnapja alkalmából ünnepli a magyar sajtó. Csodálatosképen a külföld kezdte és mi csak folytatjuk. A német vasuti egyesület hivatalos lapja a melynek Szekula Gyula évtizedek óta szorgalmas munkatársa, hosszú eikkben méltatja vasutas érdemeit, a ki számos személyes tisztelőt és barátot szerzett a német és osztrák baktársak között a nemzetközi vasuti konferenciákon. Mint a magyar költészet hivatott fordítója több száz költeménnyel gazdagította a német irodalmat és talán épen most ötven esztendeje, hogy a „Pester Lloyd” szépirodalmi mellékletén az első Arany- és Petőfi-fordításai megjelentek. Bácskulai Szekula Gyula nekünk mint budai polgár is kedves, mert évtizedes fáradhatatlan buzgókodásának köszönhetjük a Rózsadomb rohamos fejlődését. A Hollós Mátyás Társaság is készül megünnepelni érdemes tagtársát, a kit az elnöki tanácsba választott be irodalmi érdemeinek elismeréséül.

Mihályffy Károlyt, a nemzeti színház Budán élő művészt ünnepelte e héten a Nemzeti színház, melynek 40 év óta tagja és nagy színpadi sikerek aratója. Pekár Gyula államtitkár volt az ünnep szónoka és ünnepelni készült a kiváló művészt a „Hollós Mátyás Társaság” is, mely legutóbbi ülésén választotta őt be az elnöki tanácsba.

A budai iparosok öntudatos szervezkedésének impozáns megnyilvánulása volt a II. ker. Iparoskörben e hó 11-én tartott nagygyűlés, melyet a Keresztény Iparosok Országos Szövetsége hívott egybe s melyen résztvett dr. Rassay Károly államtitkár, a II. kerület képviselője is. Lackenbacher György elnöki megnyitójában meleg köszönetet mondott elnökké történt megválasztásáért. Németh József ügyvezető elnök üdvözölte a vendégeket: Rassay Károlyt, a Baross-szövetség kiküldöttjét, dr. Toma Istvánt és az országos szövetség elnökét, Pekovits Jánost. A múlt ülés jegyzőkönyvét Petneházy Lajos olvasta fel s utána dr. Rassay Károly vázolta az eddig elért eredményeket a nyersanyagbeszerzés terén, Tóth András felkérésére pedig megígérte, hogy a pénz felülbélyegzése révén kapott elismervényeket a pénzügyminiszter által nyersanyagvásárlásra érvényesíttetni igyekszik. Az éljenzés csillapultával Pekovics János mondott rendkívül mélyen járó és az iparos-ság helyzetét egészen új világításokba helyező, minden irányban megokolt és új lehetőségeket nyitó, okos, nagyszabású beszédet, melyet lelkes helyesléssel kísérték a jelen-voltak. Utána dr. Toma István világította meg szakszerűen a kamarai választások és az iparnak szakképzettséghez való kötését felőlelő kérdéseket. Németh József pedig a köz-ségi választások fontos ügyével foglalkozott, amelynek intézésére Váli Gábor, Berényi János és Tóth Árpád-ból alakított bizottságot küldöttek ki. Az elhangzott tanulságos beszédekért úgy az államtitkárnak, mint Pekovics és Toma kiküldötteknek Viraág Béla szerkesztő mondott köszönetet. Szlovacek Ferenc lelkes hozzászólása után a községi választások ügyében való részletes kérdéseket intézte el a nagygyűlés, melyhez hasonló mélytartalmu iparosgyűlése alig volt még a II. ker. Iparoskörnek.

Csilléry András dr., a krisztinavárosi utóválasztás egyik jelöltje, most levelet intézett választóihoz, amelyben arra kéri őket, hogy az ő zászlóját a keresztény magyarság feltétlen és teljes uralmát követelő törekvés zászlaját ne ejtsék el, hanem tartsanak ki mellette, míg a hívő szó újra föl nem hangzik.

A budai ágyulövés. A pontos déli időt minden nagy városban jelezni szokták. Triesztben ágyut sütnék el, Grác híres Uhrurmját mindenki ismeri. Nálunk is jelezték a múlt század közepe óta a budai reáliskola erkélyein, ahol egy kis ágyut süttöttek el. A bolsevizmus ezt is leszerelte s az oláhok nem engedték löni, még a levegőbe sem. Kitakarodásuk után beadványt intéztünk a székesfőváros tanácsához a régi rend helyreállítása érdekében, s a kérvényt vagy 100-an aláírtuk. Több hónapi várakozás után — így írják nekünk illetékes helyről a vizivárosból, — ez év elején a kérvény elintézését megsürgették. Azóta ismét elmúlt három hónap s így most egyenesen a kormánybiztos urhoz fordultunk abban a reményben, hogy neki sikerülni fog a döntést előidézni, már csak azért is, mert a déli lövést az ántánt sem tiltotta meg a békeszerződésben, s ha nincs is mit ennünk délben, de a delet még is szeretnők tudni, mert sajnos — óráink már a zálogházakban hevernek.

Egyházi zene. A Tabáni Egyházi Énekkar április 11-én. a vasárnapi misén Concon Petite Messe F-dur, április 18-án pedig Führrer G-dur miséjét adta elő. Karnagy Calligaris Ferenc volt.

Meghívó. A Budai Polgári Kör saját helyiségében 1920. évi április hó 24-én este fél 7 órakor tartandó XLVII. rendes évi közgyűlésre hívja meg a t. tagokat. A napirend több pontjai: Az 1920. évi költségelőirányzat megállapítása. Az alapszabályok 27, 28, 33, 34, 35, 49, 50 és 51. §-ainak módosítása s ezek elfogadása esetén társelnököknek 2 évre választása. Továbbá a választmányának kiegészítése. Kollár Lajos elnök, dr. Fertsek Gyula titkár. Közgyűlés után társasvacsora lesz, melyre 22-én este 7 óráig lehet előjegyezni. A teríték ára 40 korona.

Gyászmisével ünnepli hősi halált halt növendékeit a Ferenc József intézet május hó első felében és kéri az érdekelteket, hogy címüket tudassák az intézet sportklubjával: II., Ilona-u. 4. — A gyászmise a Koronázó templomban lesz.

A budai hegyvidék gazdasági fellendítése érdekében új szövetkezet alakult „Budai hegyvidéki termelő és értékesítő szövetkezet” cég alatt és célja a hegyvidéken mezőgazdasági, kertészeti és állattenyésztő üzemet folytató tagjai számára a termelésnek együttműködés útján való megkönnyítése. Raktárt, központi palántázó telepet, faiskolát és baromfikeltető telepet tétesít. Egy rész-jegy értéke 200 korona, 10 százaléka a jegyzéskor befizetendő 10 korona alapítási költséggel együtt. — Részletes felvilágosítást nyújt a Budai Hegyvidéki Gazdasági Egyesület, V., Rudolf-rakpart 7. Részjegyekre aláírásokat ugyanott fogad el az új szövetkezet május hó 15-ig.

Ölcső élelmiszerral látja el tagjait a II. ker. felsővizvárosi egyházközség. A zsír már is kiosztásra került jegy nélkül. Azonkívül tojás, bab, borsó is jut, de legközelebb még más élelmiszereket is szereznek és osztanak ki a hívők között.

Uj iskola létesül a Városmajor környékén. Néhány lelkes áldozatkész polgár *Hohenburger* tábornok és *Horváth* Károly magánzó vezetése alatt tárgyalásokat folytat egy francia oktató renddel, hogy ezt az önálló katolikus, négy elemi osztályra tervezett iskolát vegyék át. A rend mintegy 20 magyar születésű szerzetes tagját küldené ki, akik magyar nyelven oktatva egyúttal a francia és olasz nyelvet is tanítanák. Egyelőre csak fűi osztályok létesülnek, mert a rendtagok leányokat nem taníthatnak. A városmajor vidéki egyházközség most folytatja ez iránt a tárgyalásokat és törekvéseihez segítyt kért a kultuszminisztériumtól. Amíg megfelelő hajlékra tesz szert az új iskola, addig valamely magánházban helyeznék el.

Egy éves jubileumát ünnepelte április 11-én a „Budapesti Atlétikai és Football-Club” a Toldy Ferenc-utcai katolikus egyetemi ház disztermében. *Petánek* József elnök hálás szavakkal köszönte meg a lányok által készített és felajánlott selymzást. Ez alkalommal került színre az egyetemi kitanító műkedvelő gárdájának előadásában a „Doktor ur” című bohózat. Az előadás állandó jó hangulatban tartotta a népes hű közönséget. Elismerésre méltóan játszott: *Faragó* Böske, *Bükk* Ilonka, *Hajnal* Ibolyka, *Cserző* Margit, *Cserző* László, *Róth* Ernő, *Schmiederer* Jenő, *Aumon* Ferenc, *Gorzaleczky* János, *Szücs* Zsiga és *Komár* Ferenc. Az ügyes szereplőket sokszor hívták a lámpák elé.

A Krisztinavárosi Kaszinó legutóbbi választmányi ülésén dr. *Ripka* Ferenc elnöke alatt tárgyalta a *kerületi béke helyreállításának* fontos kérdését és többek hozzájárulása után megállapodott a követendő eljárás részleteire nézve is. — *Horthy* Miklós kormányzó felhívására a Kaszinó belépett az *Adria* társaság tagjai közé.

A cinkotai nagytoénél megállt egy nagyarányokban megindult budai karrier. *Wein* Dezső dr., az ismert budai fogorvos megbukott a pótválasztáson s ez annyira elkésztette, hogy lemondott a Keresztény Nemzeti Egyesülés pártjának igazgató-elnöki állásáról s ezzel vissza vonult a politikai szereplés teréről. A választási harc alatt ellene nem fair eszközöket is használtak s ez annyira elkésztette, hogy betette maga mögött a politikai színpad ajtaját. Értésülésünk szerint közgazdasági téren igyekszik ezentúl képességeit értékesíteni s első sorban a Margitsziget fölvirágoztatását tűzte céljává, oly módon, hogy aktív vezető szerepet vállal a szigetet bérli részvénytársaságnál.

Orkesztikai matiné keretében rendezti nyilvános vizsgaelőadását *Révész* Ilus, az ismert nevű torna- és táncművész. E téren az első ez a matiné, mely május hó 9-én lesz d. e. 11 órakor a *Budai Apollo*-ban. A plasztika, ritmika és mimika terén teljes kiképzést nyert növendékek közül fellépnek: *Bodroghy* Ica, *J. Virág* Ilonka és *Jámbor* Ila. A matiné művészi műsorát tarkítva emeli *Kalmár* Edéné éneke és *Szikra* Lajos hegedűművész játéka. Jegyek e különleges matinéra előjegyezhetők a *Budai Apollo* pénztáránál.

A Fehér Sasok nevű cserkész csapat arra kéri a budai háztulajdonosokat és egyesületeket, hogy részére 1—2 helyiségből álló lakást v. tüzelőhelyiséget „Cserkészotthon” céljára átengedni szíveskedjenek. Kezdetben díjmentesen kéri a helyiséget, de anyagi javak birtokába jutva készséggel megtérítik az árt. Értékesítést kérnek: I. ker., Fehérsas-téri polg. iskola.

Az Ujlaki Keresztény Leánykör április hó 22-én, este 6 órakor a Budai Katolikus Kör disztermében II., Fő-utca 83, Pálffy-tér 4. táncsal egybekötött jótékonycélu nagyszabású hangversenyt rendez, a melynek műsorán szerepelnek: *Garay* Ilona zongora játéka, *Gáthy* Lia operanékesnő, *Szentgyörgyi* Laci hegedű játéka, zongorán kíséri: *Szentgyörgyi* Ignác, *Striz* Ilona szavalata, *Thessely* Károly dalai és *Koller* Alfréd hegedűművész előadása. Belépő díj 6 kor., ruhatár 6 kor.

Nyomor enyhítése javára intim jellegű táncsal egybekötött kedélyes est lesz április 22-én 6 órai kezdettel a budai Vigadó összes termeiben, *Huszár* Károlyné és *Tornai Várady* Géza kir. kamarás ezredes fővédnöksége mellett. A klasszikusnak ígérkező műsort R. Eilenberg: *Mydas* király nyitány vezeti be. Előadja a technológia zenekara. Vezényli: *Morik* István. *Völcséi* *Thanhoffer* Soma szaval. *Frank* Richárd, hegedűjátékát zongorán *Donáth* Antal kíséri. *Rába* Nándor magánjelenetét *Virányi* Lenke énekszáma követi, amely után jön *Farkas* Emőd feolvasása. Az értékes hangversenyt *Morik* István hegedűjátéka és *Kardos* Ferenc szavalata fejezi be, mely után jön a tánc.

Hajléktalanok maradnak a nyári szinkör művészei, ha Buda polgársága nem igyekszik számukra megfelelő lakásokat, — hónapos szobákat — biztosítani. *Sebestyén* igazgató május hó elsején megérkezik társulatával és ma még sejtelve sincs, hogy művésztárgjai hol hajthatják nyugalomra fejüket. A ki teheti nyisson ajtót, adjon szobát és jelentse be ezt a portásánál, vagy e lap szerkesztőségénél I., Bors-u. 24. telefon 129—96.

Gigerl kövel van kirakva az öreg Lánchid, akit vén korában kereszteltek újra Széchenyi hidnak. Alig, hogy újra épült, áthémpölygött rajta a világháború és néhány forradalom. Ettől elkopott. Jobban mondván: — kikopott. Kikeltet cserélni faburkolatát kövel. Gigerl kövel, ahogy a kövezőmesterek nevezik a kőburkolásnak ezt a fajtáját. E hó 15-én adták át a forgalomnak, de az ünnepélyes átadást némileg megzavarta az a körülmény, hogy elsőnek egy — omnibuszkocsi ment át rajta, másodiknak pedig egy — konflis. — Kedves Lánchid! a négyes fogatokat már régen — megettük.

MÁJUS HÓ ELSEJÉN lejár az október, november és február hóban érkezett előfizetés. Kérjük nagyrabecsült előfizetőinket, hogy postaköltséget megtakarítva, az alábbi bankintézeteknél szíveskedjenek költségmentesen befizetni az esedékes előfizetési díjat a *Budai Napló* folyószámlájára:

Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár fiókjainál: I., Krisztina-körút 133. — II., Fő-utca 2. — III., Fő-tér 2.

Első magyar iparbank: I., Krisztina-tér 2.

Magyar Pénzváltó- és Lezámitoló Bank: II., Margit-körút 3.

A Méhkas: I., Döbrentei-tér 4. szám.

Kelenföldi Takarékpénztár: I., Fehérvári-ut 21.

Budapesti Összegyűző Takarékpénztár: II., Lánchid-u. 2.

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár: III., Lajos-utca 146.

Csak gyalog juthat el szegény ember az óbudai új temetőhöz és *Sándor* Pál csak szónokol, de ezt a rövid távolságot a Vörösvári-ut végétől nem akarja kiépíteni. Az óbudai egyházközség most ismét a főváros tanácsához fordul, hogy szorítsa a közutit, mely kötelezettséget vállalt a Kossuth-Lajos-utcai koncesszió elnyerésekor a temetőhöz vezető vonal kiépítésére. Itt nincs pardon, akármilyen drága most az építkezés. Adják el a közuti Szász Károly-utcai palotáit és rögtön lesz rá pénze.

Női társadalmi kör alakult e hó 15-én a Csaba-utcai kápolna iroda-helyiségében *Bors* Jenőné kezdeményezésére. Mintegy száz urasszony és leány jött össze és mondotta ki lelkesen a kör megalakulását, amelynek céljai: a szegény gyermekek anyagi és erkölcsi támogatása és az ifjúság szellemi fejlesztése mesedélutánok révén. Diszelnöknőül sikerült megnyerniök *Samassa* Gusztávné kegyelmes asszonyt. A tagfelvételt eszközli és felvilágosítást nyújt az iroda: I., Maros-utca 30, földszint 3. ajtó.

Minden félreértés és összetévesztés elkerülése végett fölkerettünk annak kijelentésére, hogy a Krisztinavárosban oly erős hullámokat vert cukorkütyhöz *Molnár* József urnak, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselőjének és a Hadügyminisztérium volt alkalmazottjának, *Molnár* M. Emil Krisztina-téri papírkereskedő fiának semmi köze sincsen.

Szomorú statisztika az, mely állandóan több halálozást mutat ki, mint születést. Így az állami anyakönyvi hivatalok jelentése szerint Budán március hó folyamán született: az I. kerületben 191, a II. kerületben 39 és a III. kerületben 156 egyén, tehát összesen 387. Ellenben elhalt az I. kerületben 212, a II. kerületben 84, a III. kerületben 139 egyén, összesen 435. Legrosszabb az arány a Vizivárosban, a legjobb Óbudán.

Budai fiúk visznek vezérszerepet a besti Egyetemi Körben is, ahol 16-án volt a tisztújító közgyűlés. A választmány fele is budaiak közül került ki.

A ragályos betegségek vesztenek erejükből és az influenza néven kezelt spanyol vész teljesen megszűnt. Összesen 14233 esetről tud a fővárosi statisztika s ezek közül 1244 eset volt halálos végű. — A legutóbbi kimutatás szerint március 15-től április 5-ig Budán összesen 34 ember volt ragályos beteg s ezek közül heten haltak bele, négyen közülük influenzában.

Házasságot március hó folyamán összesen 126-ot kötöttek Budán, ebből 50-et az I., 46-ot a II. és 30-at a III.-ik kerületben. Egész Budapestben összesen 798 házasság volt.

Művészesemény számba menő, nagyszabású egyházzenei ünnepélyt rendez április 21-én félőrai kezdettel a szent Anna-plébánia-templomban a II. ker. felsővizivárosi római katolikus egyházközség. Előadásra kerül Haydn: *Krisztus hét szava a keresztfán*. Előadja a Budai Zeneakadémia ének- és zenekara. Vezénylő karmester: *Clauser* Mihály zeneigazgató. A szólópartikat éneklük: *Clauser* Mihályné (sopran), *Unger* Károly (tenor), *Uhl* József (basszus). A kar-partikat a Budai Zeneakadémia ötven tagu vegyeskara éneklük. A zenekar negyven tagu. A mű előadása után szónoklatot mond dr. *Vass* József pápai kamarás, nemzeti gyűlési képviselő. A hangverseny elé nagy várakozással tekint egész Budapest zenekedvelő közönsége.

Tüzeset összesen tíz volt Budán a februári statisztika szerint. Ebből 3 tetőtűz volt, a többi pedig jelentéktelen eset. Összesen tíz tűz.

A dolovai nábob leánya színmű 5 felvonásban április 25-én kerül előadásra a Toldy Ferenc-utcai kath. egyesületi házban. Előadják a budai kath. legényegylet tagjai.

Fertőtlenítést kilencvenöt esetben kellett végezteni Budán március havában s itt első sorban a tüdővész szolgálatott 16-szor erre okot, vörheny után 14, ronszoló toroklob után 12, influenza után 5 és vérhas után 4 esetben kellett fertőtleníteni.

Matiné. A „Budapesti Munkás Dalárda” 1920. április hó 25-én, délután 10 órakor a Budai Apollóban (II., Széna-tér) Szibériában lévő hadifoglyaik hazaszállítása javára *Matiné*t rendez. Műsorán szerepel az énekkaron kívül *Bejczy* Györgyné operanékesnő, továbbá a dalkör elsőrangú műkedvelő gárdája. A karokat *Zöld* Károly karnagy vezeti. Művészeti rendezők: *Schöberl* és *Petrich*. Jegyek ára: 40, 10, 9, 8, 7, 6 és 5 korona. Tekintettel a jótékony célra, felülfizetések köszönettel fogadnak.

Ügyes ötlettel lépett a közönség elé egy budai kályhás mester, aki felhívja a budai közönséget, hogy kályhát most javíttassa, mert most 20 százalékkal olcsóbb, mint tél elején, amikor a munka torlódik és pontosan nem végezhető.

Harang a harangért. A szent Anna-templom hadbavonult harangjai javára színielőadást rendezett a II. ker. felsővizivárosi róm. kath. egyházközség április 18-án, félőrai kezdettel, a Toldy Ferenc-utcai kath. egyesületi házban. — Színre került *Kazaliczky* Antal „A harang” című bájosan kedves háromfelvonásos színműve. Szereplők a budai kath. legényegylet tagjai voltak. Kitérően játszották szerepüket: *Latzkó* Sándor, *P. Kavaranyik* Ilonka, *Platner* István, *Seidler* Micike, *Ruzicska* István, *Furulyás* István, *Hammert* István, *Straub* Ágoston, *Deutsch* Etus, *Szalay* Gyula és *Abraham* Ilonka. Ezt megelőzőleg beszédet mondott *Vadkerti* László százados-lelkész, aki annakidején Szegeden felszentelte a nemzeti hadsereg selymlobogóját. A közönség pompásan mulatott és jóízűt nevetett az összevágó előadásán.

Lelkes ifjúság, a II. ker. kath. főgimnázium VI. osztálya rendezett április 10-én a katolikus egyesületi házban előadást. A tarka műsor zongoraszámokból, költeményekből és bohókás jelenetek előadásából állott. Kedvesen szerepeltek: *Ring* Oskár, *Feledi* Béla, *Marinich* Viktor, *Hechl* Jenő, *Pacséry* Ágoston, *Hank* Alajos, *Szabó* Sándor, *Donáth* György, *Ussety* Ferenc és *Nessinger* Sándor. A megjelenő közönség sűrűn tapsolt a szereplőknek.

Tavaszi táncanfolyamot nyit május hó 1-én *Vogl* Imre táncmester, gyermektanfolyammal egybekötve II., Medve-utca 6. szám alatti diszteremben.

Üzletátvétel. A Fő-utca 23. szám alatt levő pipere és illatszertüzletet átvette *Rákos* Ágost Ödön, régi keresztény családból származó szakember, aki raktárát a legmodernebbül szerelte föl.

Tennispályák bérelhetők a budapesti (budai) Torna- és Lövészegyesület széna-téri versenypályáján, Felvilágosítások a titkári hivatalban.

Nász. *Wukovics* Gizi és *Hetzl* Fülöp április hó 3-án házasságot kötöttek.

Gyász. *Bánts* János a „Budai Napló” volt betűszedője rövid szenvedés után e hó 8-án elhunyt az Új Szent János-kórházban.

TÁRCA.

Mikes üzenete

Góbéországba.

Ezerkilencszáz és huszadik év járja...
Erdélyi hegyeknek könnyes az orcája.
Erdélyi embernek szíve sötét bánat,
Nehéz bú görnyesztí rimkre pennámat.

Nagyságos jó Uram! Kassai dóm mélyén
Udvarolásra szívesen mennék én,
De törökföld most is fogva tart. — Hiába
Vágyakozik haza az íróniákja.

Hanem itt is érzem — szellő viszi, hordja —
Magyaroknak most sem megyen jól a sorja.
Erdélyiek könnye síromba szívárogo...
Nem nyílnak az idén Zágonban virágok.

Erdélyi szeleknek szárnya bágyadt, lankadt,
Libertate zászlót már nem lobogtatnak.
Oláh bitangolja magyar ember jussát...
— Szánja meg Nagyságod bús nótáriusát.

Bercsényi 'kegyelmét állítsa ki éjjel,
Költse kurucokat dobszóval, zenével.
Holtak szava talán az élőkbe sajgát
S Nagyságod jöttére majd fegyvert ragadnak.

Én jó fejedelmem — Isten is megáldja —
Intsen s lóra szökken a régi brigádja
S hazát, becsületet, akik bitangolnak,
— Élők, ha nem bírják, — kiverik a holtak.

Ezerkilencszáz és huszadik év járja...
Sóhajtság levelem szárnyas stafétája.
Könnyből van a tentám, a pecsétje bánat,
Nehéz bú görnyesztí rimkre pennámat.
Hangay Sándor.

Üzenet

K. Béla. Szíveskedjék bennünket meglátogatni délután 4 órakor. Szerkesztői üzenetben ezt nehéz elmondani.

O. N. Lógodi-u. A Hollós Mátyás Társaság tagjai közé úgy vehető fel, ha meghívóra igényt jelent be a főtábornál: Szávay Gyula, I., Attila-u. 37., aki bejelentését bemutatja a rendtartó bizottságnak.

E. Lenke. II., Iskola-u. köszönettel vettük a hangulatos költeményeket és csak azt sajnáljuk, hogy lírai dolgokat csak a mellékletben tudjuk kiadni sátoros ünnepnapokon. Valamely szépirodalmi lapnál kellene a közlést megkísérlni. Ott hamarabb megy.

Sz. A. Vörmező-ut. Buda pontosan a 19°04' keleti hosszúság és 47°31' északi szélesség alatt fekszik az II., Intézet-utca 1. szám alatti meteorológiai intézet neve alapul. A tengerszint felett 129.6 méter magasságban áll.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDÁN 5-6-7 szobás lakást keresek

lehetőleg a Batthyány-tér közelében. — Sikeres közvetítést vagy ajánlást — házfelügyelők részéről is — magasan díjazok.

Felvilágosítást ad: **marosfalvi Dr. DÁVID VIKTOR**

„Római császár” gyógyszerháza

II., FŐ-UTCA és BATTHYÁNY-UTCA SAROK.

Bádogos, gáz, vízvezeték, csatornázás,
fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon:
152—61.

BUDAPEST,
II., FŐ-UTCA 7.

Telefon:
152—61.

A Várban megvételre keres arisztokrata ur családi házat. Cím a kiadóba: I., Bors-u. 24.

Idegen követség nagyobb házat keres a Várban 3 millió koronáig. Ajánlatok a lap útján: I., Bors-u. 24.

5—6 szobás lakást keres Budán, lehetőleg a Várban idegen misszió tagja. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyu és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3, 3/4, 1/27 és 1/29 órakor

A titokzatos klub

Kalandortörténetét 5 felvonásban.
HARRY PIEL 3 kalandja!

Teddy mint szélhámos

Slágervígjáték 3 felvonásban.

ELŐZETES JELENTÉS.

Hétfőn, kedden és szerdán

Ravengar

James Morrison
kalandja

Gellért-szálló

fürdőpark (nagy terraszi) megnyílt.

A főváros legszebb helye.

Nyitva még nem volt.

Délutánonként szimfónikus

uzsonna - hangverseny.

Kedvezőtlen idő esetén a márványteremben és a dunai terraszon.

Kávéházi ételek.

Összes napilapok.

Jó villamos összeköttetés. — Fedett helyiségek. — Az

étteremben

esténként muzsikál:

Kóczé Antal és fia.

Tisztelettel **Frenreisz István.**

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi specialitások és drogá cikke nagy raktára.

marosfalvi dr. Dávid Viktor
gyógyszertára a „Római Császárhoz”
Budapest, II., Fő-utca és Batthyány-utca sarok.

VESZÉK

mindentéle régiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyeget, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Attila-utca 8.

Skultéthy Ferencz

kárpitos

II., Fő-utca 57.

MEGBIZHATÓ RÉGI MESTER

TÁNC

VOGLIMRE

II., Medve-u. 6
(I. em. díszterem.)

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sírkészletek és rácsok. — Kifűző szerkezetű takaréktűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

SZALÓN

TÁNC

INTÉZET

Egész nyáron nyitva

II., MARGIT-KÖRUT 44. SZ.

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT

Telefon, villamos világítás,
csengők szerelése és javítása.
Házak évi jókarban tartása.

Telefon: József 82—64 sz.

Fischhof Oszkár I., Lágymányos-u. 7.

Budaiak

szíves figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. budai közönséget értesíteni, hogy a

FIUME SZÁLLODA

DUNAPARTI

NYÁRI TERRASZÁT

május 1-én megnyitom.

Konyhám részére sikerült a szegedi „Proféta” vendéglőnek 10 éven át volt híres főzőnőjét szerződtetnem, mely körülmény elég biztosíték arra, hogy a n. é. közönségnek igazi

házas magyar konyhát tudok nyújtani.

Szíves pártfogást kér:

FEHÉR FERENCZ

étterem tulajdonos.

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Mielőtt eladja ékszerét,
forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszerészekhez, II. KER., VÉRMEZŐ-UT 4 SZ.

Mindenkinél

többet fizetnek
aranyért, ezüstért, platínáért
és briliánsért.

MINDENT LEÍR!

Kozma-féle Gépíró- és
SOKSZOROSÍTÓ INTÉZET
II., Fő-utca 19.

Leírás, írógépbe diktálás. Stenografia. Gyors, pontos, megbízható munka.
igazgató: KOZMA BERNÁT, felső keresk. isk. gyorsíró tanár. — Telefon: 174—04.

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Úri és női divatüzlet

elsőrendű és szép
BÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-
és grammofon
- raktára. -

I., Krisztina-körút 151.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
647. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészeti és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 60 kor. Egy szám: 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129—96.

Felolós szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyitlér sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
május
1-én.

Nemzeti Pantheon.

— Kész tervek. Új törekvések. —
Irtá dr. Lechner Jenő.

A Nemzeti Pantheon eszméje közel egy évszázados már és ezen idő alatt a megépítésére felvetett minden idea Budán jelöli ki a helyét. Széchenyi István gróf 1841-ben a „Kelet Népe” című művében foglalkozik a Pantheon eszméjével. Bővebben az „Üdvölkede” című külön munkájában ír róla, amely munkát Desseffy Aurél gróf hátrahagyott némi irománytörredékeivel a Trattner—Károlyi-nyomda adta volt ki. Ebben a művében nemcsak azokat az elveket fejtegeti, amelyek alapján a nemzet nagyjai a Pantheonba helyezés kitüntetésére érdemesítették, hanem kijelöli az épület és a temető helyét is. A Gellértheget nem tartotta erre alkalmasnak, mivel szűk platójára, mint közeli kiránduló helyre, a két város (Pest és Buda) lakosainak szükségük van. (A citadella akkor még nem állott, ezt 1851-ben építtette a császári kormány.) Széchenyi a budai hegyekben keresett és talált is megfelelő helyet és 1842 június 25-én a budai tanáccsal az Óbuda felett emelkedő Hármashatárhegyben állapodott meg, ahova szerinte csak az fog zarándokolni, aki „minden földi ittasságból kiébredve istenileg sóvárog felhevülhetni”. Munkája végén azonban megfontolandónak tartja „... ha t. i. elég fogékonyság és elég komoly lendülettel át van hatva a közönség: ily intézménynek magas jelentőségét méltányolni; mert ha erre többé nem képes ... akkor ... tán nem használ semmit is ily intézmények szellemi fenntartása és eképp jobb azzal egyenesen felhagyni”. Bizonyára csak a nehéz 48-as idők és a Bach-korszak ásták meg ennek a nemes eszmének sirját. A kiegyezés után megint felvetődik a Pantheon-építés gondolata és 1867 óta számos előterjesztés szól róla. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1883-ban a Gellérthegyen emelkedő Pantheonra tervpályázatot is hirdet, amelyen az első díjat, az egyet nagy aranyérmét, Czígler Győző építész terve vitte el. Terve ma is ott függ az egyet egyik bizottsági szobájának falán. 1906-ban Medgyaszay István építész készít nagyszabású tervet ugyancsak a Gellérthegy ormára. Ez magyaros, Árpád vezér korának hangulatában koncipiált építészeti munka. A párisi akadémia aranyérmét vitte el ezzel a tervével. Fájdalom, a tervzetek fölött elrohant az idő és az ember is. Ma sincs még Wallhallja a magyar nemzeti dicsőségnek. Pedig beh sok halottja van már!

Még 1897-ben az Országos Nemzeti Szövetség emlékiratot nyújtott

be a magyar képviselőházhoz a Gellérthegyi Pantheon dolgában. Ez is eredménytelen maradt. Talán most a nemzeti szellem ujjaébredése korában, ha a mindennapi élet legégetőbb szükségleteiről megtörtént a gondoskodás, ráterelődik megint

a közfigyelem, mint Széchenyi írta: „nemzeti kifejlésünk lépcsőfokozatai közt a teendők során arra is, hogy a budai hegyekben, honunk közepén és eképp némileg szívében állítsunk temetőt és üdvöldet nagyjainknak.”

Hollós Mátyás Társaság

a budai írók, művészek és tudósok, szerdán este jöttek össze saját otthonukban az első nagygyűlésre. A Vigadó épület Corvin-téri frontján lévő földszinti nagy éttermét bérelte ki a társaság a vendéglőstől, melyet ügyesen beosztva használ irodai és tanácskozó helyiségül. Minden este 6 órától kezdve tart a Társaság hivatalos ideje, ekkor jönnek össze a bizottságok és folynak a tanácskozások.

A nagygyűlést, melyen száznál több tag vett részt dr. Pintér Jenő elnök nyitotta meg, őszinte meglepetésének adva kifejezést, amikor ezt a rendkívüli érdeklődést látja, mely ez új kulturális társaság körébe vonta a tudomány, a művészetek és irodalom megjelent művelőit, köztük országos és európai hírű egyéniségeket. Meleg bizalom tölti el lelkét a magyarság jövője iránt, amikor Buda szellemi munkásai a keresztény erkölcs és a lángoló nemzeti érzés alapján ilyen hatalmas kulturális intézményt tudtak létesíteni. Morvay Győző üdvözölte az elnököt, amikor először foglalja el elnöki székét és nem félti már ezt az ifjú kultúr-társaságot, amelynek élén olyan férfiak állanak, mint gróf Andrássy Gyula, Rákosi Jenő, Hubay Jenő és dr. Pintér Jenő.

A háznagy jelentése után a nagygyűlés jóváhagyta az eddig történt intézkedéseket és tudomásul vette a már elért eredményeket. Az alapszabály-tervezet megvitatását május hó 5-ére, szerda este halasztotta.

Élénk vita folyt a bemutatóköz ünnep műsora felett, melyet a rendező bizottság távollevő elnöke Baranski Gyula helyett, Hangay Sándor és Peterdy Sándor titkárok terjesztettek elő. Nem volt nehéz a legkiválóbb műsort összeállítani, amikor készséggel voltak hajlandók közreműködni a művészek közül Hubay Jenő és Tarnay Alajos továbbá Haselbeck Olga és Pusztai Sándor az operaház tagjai, — a tudósok közül dr. Pintér Jenő, dr. Csudáky Bertalan, dr. Lechner Jenő, — az írók közül Sedvay Gyula, Hangay Sándor, Lendvay István, Kiss Menyhért, Peterdy Sándor és mindannyian, akiket közreműködésre a bizottság felszólított. Országos érdeklődés tárgya gróf Andrássy Gyula díszelnök felszólalása.

A Budai Dalárda készséggel vállalta a közreműködést.

A budai napilap ügyében Viraág Béla előterjesztéséhez fűzte a kiküldött bizottság eddigi tárgyalásainak rendkívüli eredményét dr. Morvay Győző, melyek szerint e napilap teljes anyagi felkészültséggel megindulhat őszkor.

A gazdasági bizottság is beszámolt eddigi tevékenységéről és Becsey Antal, dr. Ripka Ferenc előterjesztése után megállapodott a nagygyűlés a rendes és pártoló tagok gyűjtése és a kellő anyagi eszközök megszerzése iránt.

Elmaradásukat kimentették dr. Nemes Antal püspök, dr. Czaky Elemér muzeum-igazgató, Lendvay István, dr. Lechner Jenő műegyetemi tanár, Szilágyi Miklós szerkesztő, Istók János szobrász.

Megalakulása alkalmából kedvesen üdvözölték a társaságot:

Endrődi Sándor, aki szívesen fogadja a tiszteletbeli elnökséget, de aligha vehet részt tevékenyen a társaság működésében „... mert már évek óta nem vagyok egyéb egy nyugalmomba vonult öreg urnál...”

Czaky Elemér a kedves megisteltetésért hálás köszönetét jelenti, „... szerény erőmhöz mérten igyekezni fogok a Társaság kulturális munkájában résztvenni.”

Paikert Alajos őszinte köszönettel vette az őt megisztelő választást és örömmel fog közreműködni a társaság szép, hazafias és közhasznú tevékenységében.

dr. Csányi Dezső h. államtitkár köszönettel fogadta megválasztását és azt írja: „... Üdvözlöm a dicső király neve alatt Buda kulturális érdekeit előmozdítására alakult nemes társaságot. Amennyire erőm és más tudományos társaságoknál kötelességszerűleg végzendő munkám után fennmaradó időm engedi, szívesen álllok szolgálatába.”

Kazár Emil írja: „Mély megilletődéssel vettem nagybecsű értesítéset, hogy engem a Hollós Mátyás irodalmi és művészi társaság az Elnöki Tanács tiszteletbeli tagjának választani kegyeskedett. Forrón köszönöm a váratlan, a vén élettem legkedvesebb és büszke emlékei közé tartozó kitüntetést. Köszönet, hála! Bárcsak viszonzhatnám méltán a gyors fo-

gyatkozások ily előrehaladt korában az én különben is csekély képességeimmel. Nem mulik akaratomon, törekvésemen. A nemes Társaság összefogataleln eddig — nagy fájdalommal! — még csak átvehetek részt, mert hetek óta heves derékfájás sanyargat. Szja! 77 évvel két kasza közt vergődünk.”

Május hó 19-én szerdán este 6 órakor lesz a társaság első nyilvános bemutatkozása meghívott vendégek előtt a budai Vigadó nagytermében. A rendkívül magas színvonalon álló műsort a meghívókon kapja a közönség. A tagok átvehetik a belépő jegyül szolgáló, névreszóló meghívójukat a tagsági jegy bemutatása mellett, naponként este 6 órától Corvin-téri irodában a háznagnál.

Belépési díj nincsen. A társaság kéri mindazokat, akik igényt tartanak meghívóra, hogy ezt a titkárságnál vagy telefonon a háznagnál (129—96) bejelenteni szíveskedjenek.

A tagsági jegyek esténként átvehetők az irodában, vagy postán küldendő be a tagsági jegy ára: 20 korona a pénztáros: Tódsó Pál mérnök címen: II., Zsigmond-u. 10. mire a tagsági jegyet postán küldi a háznagy.

Társasösszejövétel minden nap este 5 órától, — nagygyűlés minden szerdán este.

Napló:

Buda, 1920. április 30.

Nincs megnyugvás a lelkekben a forradalmak izgalmái, az alantjáró indulatok és kirobbanó szenvedélyek még mindig hullámmásban tartják a fölkavart társadalmi rendet. A nemzetgyűlési választások még a forradalom jegyében folytak, de már a kamarai választások az öntudatos keresztény polgári társadalom szervezkedését hozták meg. Buda önálló független kézműves, iparos társadalma fegyelmizetten és Buda ősi tradícióit tartva szem előtt, lépett az urnákhoz. A közügyekért folytatott harcokban az a nyugodt fegyelm kezd urrá lenni, amelyre évtizedeken át nevelte Buda polgárságát a Szabadpolgári Párt. Ezzel megindult a konszolidálás az egész vonalon. Buda őspolgársága, mely itt egy negyedszázad óta igyekszik megteremtteni az egységes keresztény nemzeti társadalmat, ma már elérkezettnek látja az időt, hogy társadalmi jogaiért sikra szálljon. A társadalmi osztályok méltányos elosztódása megköveteli, hogy a keresztény polgárság fogalma ne a harangozók és viceházmesternék al-

kotta keretekben merüljön ki, hanem kell, hogy abban elfoglalja az őt megillető vezető helyet az a polgárság, az a becsületes, független, konzervatív polgárság, mely megbuktatta Budán az álliberális uralmat és a mai keresztény nemzeti társadalom alapjait rakta le. Ez a társadalmi megújulás, a becsületes, hazafias keresztény polgári uralom reneszánsza, kell, hogy Budáról induljon ki, ahol ősi tradíciókon épült és ahol egy negyedszázad előtt mert diadalmasan kialakulni a legkedvezőtlenebb társadalmi viszonyok között. Ennek a polgári társadalomnak erős pillérei még állanak, csak a tetőzetet hordták el a forradalmak viharai.

Uj bécsi kapu kerül a lebontott helyébe és folytatják a várbeli *bástya-sétányt* továbbá a *Halász-bástyáig*, a ami a budaiak, főleg a várbeliek régi kívánsága. Csak a mai mostoha viszonyok gátolják e szép tervek mielőbbi kivételét, a hogy azt lapunknak a legilletékesebb tényező, az új levéltár építője *Pecz Samu* építész, műegyetemi tanár írja:

„... Az Országos Levéltári épület mögötti bástyának a Halász-bástyához hasonló, de sokkal egyszerűbb módon való rendezése, valamint a régi „Bécsi-kapu” helyébe építendő új kapuzatnak felépítése tervbe van véve sőt az ezekre vonatkozó vázlatterv el is készült és az építési bizottságnak is már benyújtott. Ugyanakkor szóba került még a Halász-bástyának a Levéltár mögötti bástyával leendő összekötése is, egy a Várhegy nyugati oldalán levő bástyasétányhoz hasonló sétányt. Ebben az esetben a volt Bécsi-kapu helyére építendő nagyobb méretű kapuzat képezné az út áthidalást és a talajszint kiegyenlítést a két bástya közt. Sajnos a jelenlegi mostoha viszonyok nem engedik meg ezen tervek keresztül vitelét, mert még az Országos Levéltár épület belsejének a befejezése, illetve levéltári célokra való alkalmassá tétele sem lehetséges ez idő szerint.

Fogadja igen tisztelt Szerkesztő ur stb.

Pecz Samu

építész műegyetemi nyilv. r. tanár.

Mentegetődzés : Önvádolás.

(Qui s'excuse, s'accuse)

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az összes újságok, az új és a régi kurzusbeliek, a magyarok és németek szivesek voltak ez év március 18-ára esett *hetvenedik születésnapomról* e papirinséges időben duplán megtisztelt terjedelemben és engem mélyen megható melegséggel megemlékezni, a *Budai Napló* irántam való szokott barátságával még külön a régi budai embert is tolla alá vette.

Erre azután következett: viel feind' viel Ehr — a sok, de nem nagyon komolyan veendő ellenség megszólalása: Ni, a hiu vén Szekula, mennyi reklámot csapott magának már megint! Hát ezt a szemrehányást akarom az alábbiakban, mint teljesen igaztalant, visszautasítani.

A pesti újságíróknak vannak hibái, de egy erényét nem tagadhatja senki:

megbecsüli még hosszú éveken át az iránta valamikor tanusított rokon-szenvet és e tekintetben nem zsidó, mert a voltra is ad. Hozzá pedig, mint egykori újságíró társukhoz a legtöbb pesti újságíró bizalommal fordult mindannyiszor, valahányszor szabadjegy kieszközléséről, kocsi-szakaszok rendelkezésrebocsátásáról, reklamációk elintézésének kisúrgatásáról, sőt nem egyszer — ami a legnehezebb volt — állások szerzéséről volt szó, még pedig nem csak a saját vállalatunknál, hanem a többi belföldi, sőt sokszor külföldi vasutaknál is.

A német vasut-egylet hivatalos lapja a berlini Eisenbahn-Vereins-Zeitung ki is emelte rólam írt hasábos cikkében, hogy a régi német és osztrák kollégák, kikkel majdnem három évtizeden át a nemzetközi díjszabási értekezleteken együtt voltam külföldön, még most is szeretettel emlékeznek reám.

Hűséges régi Ks. od. munkatársaim közül számosan, különösen több közlemben szintén a Rózsadombon lakó volt kollégám, most is fel szokott keresni otthonomban és így tudomást szerzett az e szomorú időkben a család legszűkebb körében szerényen megtartandó hetvenedik születésnapomról. Ezek leptek meg avval, hogy beküldték a cikket, mely a *Zeitung des Vereins Deutscher Eisenbahn-Verwaltungen* február 4-iki számában megjelent.

Az akkori német forradalmi puccsok miatt csak elkésvé Budapestre került lapra ugyancsak Ks. od. kollégám figyelmeztették dr. Lányi Zsigmond szintén rózsadombi szomszédot, ki azzal kedveskedett születésnapjára ajándékkal, hogy az összes napilapokba bejuttatta.

Végül ami kedves saját külön budai szerkesztőknek, *Viraág Béla*nak, a régi újságíró és poétaembernek még csak egyet: az *öreg Szekula ötven év óta* nemcsak magyarból németre, mint a *Budai Napló* írta, hanem németből (és franciából, angolból) magyarra is „müfordít.” Lefordította többek között majdnem az egész Heinét és főképp az ő kedvenc magyar-német költőjét: a bánátcsatádi születési *Lenau Miklóst* Nikolaus Niembsch von Strehlenau). A *Lenau Schillflieder-cyklusát* pedig fordításomban a *Gyulai Pál* tanácsára Hancs- és Kádalok helyett *Tóidalok*ra változtatott címmel a *Kisfaludy Társaság* részesítette abban az akkor vendégekre nézve ritka kintintetésben, hogy *Greguss Ágost* által az 1875. december havi nyilvános ülésében nagy tetszés mellett felolvastatta. Ezt pontosan tudom, mert a *Tóth Kálmán—Vadnai Károly* szerkesztette Fővárosi Lapoknak, melyet utóbb *Viraág Béla* is szerkesztett, az a száma, melyben e munkám ép 45 év előtt megjelent, kezemenl van. Ellenben az *Ágai Adolf* Magyarország és Nagyvilágnak ez a száma, mely *Lenau* hosszabb költői elbeszélésének az *Anna* című szomorú svéd népmondának általam készült fordítását közölte, nincs meg. Csak annyira emlékszem, hogy ugyan-csak a *Kisfaludy Társaságban* 1888. vagy 1889-ben *Paulay Ede* barátom, a Nemzeti Színház feledhetetlen igazgatója, bájos *Paulay Erzsinek* atyja olvasta fel nagy, szinte színpadias hatással... Tehát béke velünk és üdv az olvasónak!

Buda-Rózsadomb, 1920. április.

b. Szekula Gyula.

Kronika

ASZÉNA-TÉRI SPORTTELEP
A gödre egy kétszáz esztendő s téglavető maradványa. Még a 18. században volt itt *Sonleintner József* telepe, a későbbi *Christen-féle* téglagyár őse. A telek az egykori *Tótfalunak* nevezett külváros-hoz tartozott, melyet a törökveszi domboldalon a régi „Szent Lázárhoz vezető ut” (Retek-utca) és a mai *Marcibányi-tér* tájékán volt „Jezsuita majorhoz vezető ut” (a mai *Lövőház-utca* határolta). Tótfalu a régi — várfalakkal határolt — budai *Vizivárosból* az új — másképp *Logoth* — vagy *tótfalusi* várkapun át volt megközelíthető, mely a mai *szent János-kórház* helyén állott. A várfalak innen a *Margit-köruton* húzódtak le a *Pálffy-tér* felé a *Dunáig*.

SZÉP ILONA vendéglőjének a helyén állott valószínűleg *Szilágyi Erzsébet nyaralópalotája*, amennyire ez az oklevelek alapján megállapítható. A *Budakeszi- és Hűvösvölgyi-utak* között, tágas gyümölcsös közepette épült itt 1333-ban *Kurz ispán* nyaralóháza, amelyben 1469-től 1484 szeptember 16-ikáig, tehát 25 esztendőn át lakott a török-vero nagy *Hunyady* hitvese és a nagy *Hollós Mátyás* dicső anyja, horogszegi *Szilágyi Erzsébet* nagyszony. A lakóházhoz hátul a cseleddházak és majorsági épületek csatlakoztak, azontul a kaszálók és szántók egészen a mai *Szép Juhász*né tájékán volt *szent Lőrinc-páloskolostorig* terjedtek.

ECCIE HOMO-nak egyszerű, naiv, de fájdalmas kifejezésével mégis megkapó szobra áll a Retek-utcában, a Fogaskerekű vasut állomása mellett. Közömbösen halad el mellette sok járókelő, pedig arra emlékeztet, hogy itt volt a 18. században és a 19. század közepéig a *vesztőhely*. A vit dorum szobrát is alighanem az itt eltemetett kivégzettek emlékére emeltette a szerencsétlenek iránt is krisztusi szeretettel eltelt gyengéd női szív. *Miller „Historiographia Ecclesiarum Budensi”* című megsárgult levelű kéziratában olvassuk, hogy egy bizonyos *Rothe Mária* 1725-ben kelt végrendeletében gondoskodott a szobor felállításáról.

Dr. Lechner Jenő.

A kamarai választások minden agitáció dacára sem tudtak megmozgatni a nagyobb tömeget. *Vasárnap* szavaztak az *iparosok*. Az I. kerületben 286 s ezek közül 258 a *Baross* listával, 26 a *reform* listával, 2 üres lappal, — a II. kerületben 276 és a III-ban 202 iparos. (A két kerületből hiányzik a részletes kimutatás.) — *Hétfőn* szavaztak a *kereskedők*: az I. kerületben 84 ebből 63 a *block* listával, 21 a *demokrata* listával, — a II-ikban 66 és a — III-ikban 91. Itt 2 szavazat érvénytelen volt. A részletek hiányoznak, de általában nagy többséggel a *Baross-lista* és a *Block-lista* győzött.

Hűvösvölgyben.

Lipótmező után az első villamosmegálló

Nemzeti Park Pavillon.

A budai hegyvidék legszebb pontján a legmagasabb úri igényeknek megfelelő Caffeerestaurant, nagy kertihelyiség, lugasok. Naponta elsőrendű cigányzene. Uzsonna. Vacsora. Szolid árak. Legfigyel-mesebb kiszolgálás.

Tulajdonos: **LAMOS és HEISER.**

MÁJUS HÓ ELSEJÉN lejár az október, november és február hónapban érkezett előfizetés. Kérjük nagyrabecsült előfizetőinket, hogy postaköltséget megtakarítva, az alábbi bankintézeteknél szíveskedjenek költségmentesen befizetni az esedékes előfizetési díjat a *Budai Napló* folyószámjára:

Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár fiókjainál: I., *Krisztina-körut* 133. — II., *Fő-utca* 2. — III., *Fő-tér* 2.

Első magyar iparbank: I., *Krisztina-tér* 2.

Magyar Pénzváltó- és Le-számitó Bank: II., *Margit-körut* 3.

A *Méhkas*: I., *Döbrentei-tér* 4. szám.

Kelenföldi Takarékpénztár: I., *Fehérvári-ut* 21.

Budapesti Önszegélyző Takarékpénztár: II., *Lánchid-u.* 2.

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár: III., *Lajos-utca* 146.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129—96.

Szerkesztő található d. u. 3—4-ig

I., *Bors-utca* 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

HETI RIGMUSOK.

1920 tavaszán.

Alkonyatos Duna-parton a vár alatt, mélyen, Zöld leveles gesztenyefák virágzását nézem, — Orgonafák illatárját hozza itt a szellő, — Bimbózáson, új életen tűnődik a lelkem. Elmereng a lelkem.

Keresek egy igaz bimbót, fel és alá járok, En ettől a szép tavasztól más virágot várok. Keresem az én virágom, miből büszkén nyíljon Orgonafa, gesztenyefa, illatos és kedves, Még sem ezek a tavaszak illendő virágok, Találó virágok.

Este, reggel, fekve, kelve figyelem a fákat, S mindig mikor új virágot, új bimbókat látok, Keresem az én virágom, miből büszkén nyíljon Egy hatalmas, büszke, dölce Magyarországi! [Járok]

S tudom, rátalálok: Még ezen a szent tavaszon bizton rátalálok. Asztalos Miklós.

A pápai nuncius kinevezése Magyarország részére már megtörtént s a nunciatura számára már lakást is keresnek Budán. Az új pápai ügyvivő, *Schooppe* pápai prelátus eddig a müncheni nunciaturánál volt. Egyelőre az a terv, hogy az új nunciatura *József főherceg palotájában* talál helyet, ahol a békekötés után felszabadul az angol megbízott, *Troubridge* admirális hivatali helyisége.

Rákóczi-kápolna épül a Hűvösvölgyben a hercegprímás kezdeményezésére és művészi kivitelét biztosítja az a terv, hogy a kápolnába Istók Jánosnak, a kassai dóm számára tervezett Rákóczi- emléket a készen álló minta szerint tervezzék felépíteni. Ugy tudjuk, hogy többen megnézték a műteremben álló mintát s ma már mozgalom indult meg, hogy ezt a nagy műveccsel bíró alkotást örökössé tegyék.

A Budai Dalárda május 8-án részt vesz tiszteletbeli tagjának Pusztay Sándor operatőresnek az országos zeneakadémia nagyszíni rendezett hangversenyén, melyre ezúttal is felhívjuk a budai közönség szíves figyelmét. Pusztay Sándor operánk kiváló baritonistája művészi pályáját a Budai Dalárdában kezdte. Hazánk ez első férfi énekkara büszkén tekinthet énekművészeink egész sorára, kik a Budai Dalárdában kapták az első impulzust hangjuk művészi kiképzésére és értékesítésére. Pusztay Sándor megmaradt nemcsak budai polgárnak, hanem a Budai Dalárda tagjának is, melynek sok jótékony hangversenyén részt vett, amit a Budai Dalárda mostani közreműködésével viszonz.

Pusztay Sándor, a magyar királyi opera tagja, május 8-án este 7 órakor az Országos Zeneakadémia nagyszíni termében, a Budai Dalárda közreműködésével hangversenyt rendez, melyen gazdag repertoárjának és briliáns baritonjának élvezetében lesz a közönségnek része. Jegyek kaphatók Stark papir- és zeneműkereskedésében, I., Krisztina-tér 7 és Szőlősy papirkereskedésében, II., Lánchid-utca 2.

Jegyváltás volt fent a hegyen, a Sashegy alján, az Ostiánék portáján, a hol az a nótabeli sok szép leány terem. Április hó 20-án jegyezte el Ostián Lilyt dr. Rauch Iván és mire a most virágzó barackfán megérke a gyümölcs, lakodalom lesz a hegyen, a Sashegy alján, az Ostiánék portáján.

Lénau Budán. A magyar születésű német költőnek, Lénau-nak egyik legszebb költeménye, „Die Waldkapelle” című balladája az Alkotás-utca és a Vérmező által határolt területen, a mai déli vasúti indulóház helyén volt régi temetőben egykoron állott kápolnához fűződik. A költő 1817-ben itt lakott özvegy Kolbnének a kápolnával szomszédos házában. A szentkeresztnek szentelt kápolnát 1756-ban Frimwagner ezredes özvegye építtette és azt alighanem sűrű liget övezte. Az „Alkotás-ház” előtti kis háromszögletű téren, a kápolna közelében Mária-oszlop is állott, melyet 1702-ben a szeplőtelen szűz tiszteletére Janisch Mátyás emelt s amelyet rozoga állapotba miatt a múlt század hatvanas éveiben elbontottak. Ma már üres ez a kis tér is. Se kápolna, se emlékoszlop, se liget. Csak a költő halhatatlan éneke őrzi itt a déli vasút füstjében és zakatoló zajában elfulladt régmúlt hangulatok emlékét. (dr. L. J.)

Egyházi Zene a tabáni templomban. A „Tabáni Egyházi Énekkar” május hó 2-án vasárnap fél 11 órakor a Calligaris: Missa Solemnis Es-dur miséjét adja elő. Offertorium: Müller — Ave Mária éneki Gábor Teréz. Karnagy Calligaris Ferenc.

Új sporttelep. A középiskolai tornatanárok ülésén Morvay Győző főigazgató indítványt adott be, hogy a középiskolai ifjúság számára abból a célból, hogy ezt a szabályszerűleg amugy is eltiltott külső sportegysülektől elkülönítse, központi sporttelep felállíttassék. Ez a sporttelep a Duna partján építtessék, például az obudai rakparton, hogy a vízi sportot (uszás, regatta) is megvalósíthassa. Az ülés elhatározta, hogy Budapesten három ilyen központi sporttelepet tervez, kettőt Pesten és egyet Budán.

A négyek és sok más. A „Tabáni Egyházi Énekkar” május hó 9-én, vasárnap délután 5 órakor a Szabadpolgári Kör helyiségében, I. kerület, Attila-körút 37. szám alatt kabareval egybekötött táncestélyt rendez, amelynek műsora a következő: Régi diákok előadja: az énekkar. A négyek előadja: imitált négyek. Háztűznéző előadja: Szobichard Mici és Höfle Mátyás. Vasuton, daljáték előadja: a nők. Állatquartett előadja: Unger Károly, Höfle Mátyás, Höflinger Ede, Horina Ferenc. Ismerteti: Ekamp Nándor. Főrendező: Calligaris Ferenc tabáni egyházi karnagy. Táncrendező: Marositz Irma fővárosi okleveles táncnő. Közönség részére büfé áll rendelkezésre. Jegyek ára 15 K. Családjegy (3 személy) 35 K. Jegyek kaphatók: a tabáni r. k. templom sekrestyéjében, Arnold Róbert I., Döbrentei-tér 4., Kovács I. I., Döbrentei-utca 10., Tomassovits R. I., Döbrentei-utca 16., Hoser Alajos I., Apród-u. 5., Stark Ferenc könyvkereskedésében I., Krisztina-tér 7.

Az illem és helyének megválasztása itt Budapesten néha sokszor rossz nyomokon jár. A város urai azt hitték hogy amint a pesti vagy budai ember hida látni, rögtön utóleri a végzet és pont, a hidak mellé rakták az illemhelyeket. A Margithidán ezt a rendszert oly pontosan betartották, hogy ez a hid illemhellyel kezdődik és illemhellyel végződik. Elnevezhették volna „illemhid”-nak is. De minden hidnál ott kísért az illem és helye. A Ferenc József-hidnál is. Csak egy kicsit oldalt esik. Pedig ott az emberek rohannak a megállóhelyekre, a budafokihoz, vagy onnan a közútihoz. De megszokták már, hogy hida látva, áldozzanak az illemnek. A szagtalantított ottár azonban nincs kéznél s így sietve más helyet avatnak fel illemnek. Ilyen a közúti plébánsháza a Gellért-fürdővel szemben, a Gellérthegyi barlang alatt. Ennek a háta most fő- és vezérillemhellyé lett. Eddig nem lehetett megközelíteni a házat, de legújában a városrendezés nagy mesterei körülásták, planirozták és az illem rögtön helyet talált itt. Kéznél is van. Kicsi haszon, nagy forgalom. Az idegenforgalomra is hat, mint a svájci domboldal. Amelyre előre figyelmeztetik az utasokat, hogy ott hódolnak az illemnek a szomszédos falu leányai, mert az egyik illemkedő leányt az elhaladó vonatról szerette meg egy hóborzot milliomos. A Gellért-fürdő vendégei szintén ilyen illemes látványban gyönyörködnek és a felszálló illat még a vén citadellát is megszedíti. Így írja nekünk panaszos levelében egy — illemtanár a kelenföldi végekről.

Zsák Károlyt a gázgyár tisztviselőjét a „33-as Football Club” kapuvédőjét vasárnap a Margitszigeten a BAK-al vívott versenyben az a véletlen baleset érte, hogy védés közben a labda balkezének gyűrűs ujját oly súlyosan érte, hogy az alsó izületi csont ketté törött hosszában. A sérült kapust dr. Verebely Tibor tanár vette kezelésbe, de néhány héti kénytelen lemondani a játékról. E baleset miatt Zsák Károly nem vehet részt a válogatott csapat bécsi mérkőzésén.

A Vigadó éttermeit e hó folyamán vette át Jäger Ignác, a régi budai „Zöld hordó” volt vendéglőse, aki nek konyhája, bora még Pesten is híres volt. Most az elhanyagolt Vigadót igyekszik ismét dívatba hozni és szerencsés ötlete, hogy felajánlotta a Corvin-térre nyíló földszinti nagytermét a Hollós Mátyás-Társaságnak, mely ott klubszerűen berendezkedik.

Irján Bétáné daltette a Budai Polgári Kaszinó termében sikerrel járt. Előbb a külföldi hallhatatlanok dalaát énekelte bravuros technikával és hangjának tökéletes érvénre juttatásával. A második részben magyar szerzők: Kacsóh, Tarnay, Noszeda, Dienzl, Incze J. dalaát interpretálta behízelgő közvetlenséggel. Az elismerő közönség zsufolásig megtöltötte a kaszinó nagytermét. A stílusos és diszkrét zongora kíséretet Incze Mariska látta el. (—y—n.)

Iskolatársnők szövetsége ez évi közgyűlését május 2-án, vasárnap délelőtt fél 10 órakor tartja a Batthyány-utcai polgári leányiskola nagytermében, A közgyűlésre a tagokat ezúton hívja meg az elnökség.

Krisztus hét szava a keresztfán, Haydn oratóriuma került előadásra április 21-én a szent Anna plébánia-templomban. A templomot előkelő műértő közönség töltötte meg. Clauser Mihály zeneigazgató vezette az előadást. A szólópartikat Clauser Mihályné, Körner Mária, Unger Károly és Máty József, a karparkat a Budai Zeneakadémia ötven tagu vegyes kara énekelte. A negyven tagu zenekart kiegészítették Fricsay zenészei.

A belügyminiszter Mayer Kálmán tanácsi fogalmazót I. ker. állami anyakönyvvezetőhelyettesé kinevezte és őt a házasságkötésekkel polgári tisztviselői minőségben való közreműködéssel és a házassági anyakönyvvezetéssel is megbízta.

Kilakoltatta a bíróság a Katholikus Kör helyiségeiből Krisztinák József tánciskoláját május elsejére s ezzel felszabadulnak a Kör helyiségei s a tagok rendelkezésére állanak.

Lakást keresnek a május első felében Budára érkező színművészek. A lakásbérén kívül kedvezményes színházi jegy is jut a kiadónak. Elfoglalható szobák bejelentők a nyári színház portájánál, vagy e lap szerkesztőségében, Telefonon: 129—96.

Járványos megbetegedés április hó második hetében összesen 8 eset volt. Ebből 3 eset fültörmirigylob. Járvány következtében csak egy haláleset történt.

Májusi ájtatosság április 30-án, kezdődik a Krisztinavárosi plébánia-templomban. Minden csütörtökön különös fénnnyel ünneplik meg, amelyen szónoklatot mond Zelliger Vilmos dr. plébános és a krisztinavárosi Mária-kongregáció régi magyar Mária-énekeket ad elő Bodrogi Lajos karnagy vezetése mellett.

Tűzeset március hó folyamán összesen 9 volt Budán és mindegyike jelentéktelen.

BUDAI VIGADÓ

ÉTTERMEI

II., Corvin-tér, Bejárat az Iskola-utcai fronton

MEGNYILTAK.

- Budán ismert jóízű magyar konyhamat és kitűnő boraimat a m. t. budai közönség és régi törzsvendégeim szíves figyelmébe ajánlom, kérve szíves pártfogásukat ez új helyiségben.
-

JÄGER IGNÁC

a budai régi „Zöld hordó” volt vendéglőse.

FOGADJUNK!

hogy sehol sem lesz olyan előnyösen kiszolgálva, mint a

VACUUM

Telefon

75—05

és

71—82.

Általános Beraktározó- és Pormentesítő Vállalatnál.

Szönye-, függő-, szőnye- és butormegővő, parmententés, szőnyegmosás, szőnyegjavítás, moly és poloskairítás, butorberaktározás, Ablaktisztítás és lakástakarítás.

II., Margit-körút 5, II., Török-utca 1—3. Központi iroda: II., Zsigmond-utca 24.

Viselt nyakkendőt

jutányosan fordít, javítt. Új nyakkendőt bármely fazonban készít.

VOGEL, II., Tölgyfa-utca 8.

Budaiak

szíves figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. budai közönséget értesíteni, hogy a

FIUME SZÁLLODA

DUNAPARTI

NYÁRI TERRASZÁT

május 1-én megnyitom.

Konyhám részére sikerült a szegedi „Proféta” vendéglőnek 10 éven át volt híres főzőnőjét szerződtetnem, mely körülmény elég biztosíték arra, hogy a n. é. közönségnek igazi

házas magyar konyhát tudok nyújtani.

Szíves pártfogást kér:

FEHÉR FERENCZ

étterem tulajdonos.

Gellért-szálló

fürdőpark (nagy terraszt)

megnyílt.

A főváros legszebb helye.

Nyitva még nem volt.

Délutánonként szimfonikus

uzsonna - hangverseny.

Kedvezőtlen idő esetén a márványteremben és a dunai terraszon.

Kávéházi ételek.

Összes napilapok.

Jó villamos összeköttetés. - Fedett helyiségek. - Az

étteremben

esténként muzsikál:

Kócze Antal és fia.

Tisztelettel **Frenreisz István.**

PETREHÁZY

piskótagyára II., Corvin-tér 12. Telefonhívó 58-01 és 43-87.

A várbeli közsegi leánygimnázium néhai igazgatója, Wolf Agoston nevére létesítendő alapítvány javára 1920. április 29-én, csütörtökön d. u. 5 órakor a budavári Mátyás-templomban hangversenyt rendez, melyen Vadas Gábor orgonaművészen kívül az intézet egyházi énekkara és Sztojanovics Lili operaénekesnő is részt vesznek. Jegyek 1., Iskola-tér 1. szám alatt, az intézet igazgatói irodájában és a tanári szobában, a hangverseny kezdetén a helyszínen is kaphatók. Árak: a szentélyben 20 korona, ülőhely 10 korona, belépőjegy 5 korona. Az alapítvány szegény tanulók ösztöndíjára fog létesíteni.

Gyerünk a budai Vigadóba május 2-án. Nagy táncestélyt rendez a Budapesti Atlétikai és Football Klub. Kezdeté fél 6 órakor. A táncot ifj. Béles József rendezi.

Családi dalestét rendez május hó 8-án szombaton este fél 8 órakor a Korona-Vigadó nagytermében a „Dalkoszu-Dalfűzér egyesült dalárda”. Az énekszámokat Zöld Károly egyesületi karnagy vezényli. A kedélyes műsor kedves estét helyez kilátásba.

Közügyülésre hívta meg tagjait május hó 2-án, délelőtt 10 órára a Katholikus Legényegylet II., Toldy Ferenc-utca 30. szám alatti helyiségébe. Tárgy: a tisztikar megválasztása és az új tagok felvétele.

Hegedű estélyt rendezett április 17-én a kath. kör disztermében Csernussi Ferenc zenetanár élénk tetszés mellett és előkelő közönség előtt. Műsoron szerepelt Rust: Adagio, Fuga, Gigue, Chaconne, Courente. Vieuxtemps: Ballade et Polonaise, Fanlasie appassionata. Huber: Magyar ábránd. Zarzycky: Mazurka. Sarasate: Cigány jelenetek. A változatos műsort zongorán kísérte Csernussi Ferenc zongoratanár.

Nagy segítségére van a hiveknek az autonómia erkölcsi támogatásával a felsővízvárosi egyházközség bezerzési csoportja, mely mintegy három hete megkezdte működését. Elnöke Molnár László plébános, pénztáros Sebesits József, ellenőr Adamasky Géza, vezetője Masztig Emil. Az autonómia kiküldötte dr. Juhász István. Hetek óta szerez be és oszt ki a tagok között zsírt, szalonnát, sertéshúst, tojást, szárazfőzeléket és más élelmicikket, hivatásának megfelelőleg a piaci árakon alul, amivel kedvezően leszorítja és irányítja a piaci árakat. Május 1-én, szombaton árusításra kerül sertéshus, disznózsír, libazsír, disznósajt, borsó és előreláthatólag sajt és vaj is.

Népszerű hangversenyt rendezett április 25-én az Első Budapesti Ált. Munkás Zene-Egyesület I., Budafoki-ut 14 alatti helyiségeiben. A magas színvonalon álló hangversenyen nagy sikert arattak Weinling Erzsike, Schusztik Antal és Horváth Antal György. A zongora kíséretet Lános Kornél adta s a zenekart Kralovetz Nándor vezényelte. A pompás műsor minden száma nagy tetszésben részesült.

Magyar irredenta. Budai művész alkotta és budai kiadó adta ki a magyarság tragédiájának első a maga nemében fölülmulthatatlan művészi megnyilatkozását. Pompás antik ékszer a magyar irredenta jelvénye, amelyet Erhardt Ernő mintázott meg egy kétkoronásnak megfelelő eredeti nagyságban a Magyarország területi integritására eskütevő két turánmagyar férfialakkal és „Esküszünk” jelszóval, mely hamar a magyar irredenta jelszavává fog válni. A jelvény ára 25 korona. Valódi csiszolt nemes márványlapra erősítve mint artisztikus levélnehezék 50 korona. Ezután készült a magyar irredentabélyeg is, mely gyönyörű háromszínű autoplasztikus kivitelben százankint 20 korona. Megrendelhető Tolnay könyvkiadó budai művészeti

intézeténél, II., Zivatar-utca 14. Tolnay maga is kiváló művészeti és legközelebb több becses művel lép a nyilvánosság elé.

A Vizontlátás asztaltársaság május 16-án és 23-án a budai Toldy Ferenc-utcai Katholikus Ház disztermében színelőadást rendez. Színpadra kerül „Terike”, vidéki történet három felvonásban. Írta Földes Imre. Közreműködnek: Seivald Imre, K. Porkoláb Rózsika, Sárosi Antalné, S. Wukovits Erzsike, H. Wukovits Gizike, Kopper Gyula, Farkas László, Turczér Gyula, Kovács Ferenc, Kaufmann Paula, Kovács István. Műsor ára 8 korona, mely belépőjegyül is szolgál.

Kabaréest lesz május 8-án, szombaton este fél 7 órakor Budagyöngyén (a volt vendéglőhelyiségben). Fellépnek: Sásdy Alice, Lebeda Géza, Náday Gyula, Csikós Zoltán, az Uher-filmakadémia növendékei. Mint vendégek fellépnek Marossy Ica zongoraművész, Lebeda Ferenc műkedvelő színész, Kerekes Dezső előadóművész. Sok kuplé, tánc, magánjelenet és apró színmű teszki tarkává az estét. Jegyeket előre lehet váltani a Fischer-cukrászdában (I. ker., Krisztina-tér 2) és a Seifert-kávéházban (II., Margit-körut 5).

Gyász. Oláh Ödön, Oláh Ödön ny. csendőrezredes felesége hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése nagy részvét mellett hétfőn délután volt a farkasréti temető halottasházából.

Nagy részvét mellett temették ápr. 27-én a farkasréti temetőből Neubrand Béla ny. tart. hadnagyot, élt 22 évet. A korán elhunyt fiatal hadnagyot sokan kísérték utolsó útjára.

A Budapesti Állatvásárpénztár R.-T. igazgatósága részvénytőkéjét 8.000.000 koronával felemeli. Kibocsát 40.000 db új 200 korona névértékű részvényt, melyekre a régi részvények tulajdonosai elővételi joggal bírnak és pedig egy régi részvény után 4 új részvényre. Minden új részvényért a részvénytőkére 200 korona, a tartalékalap javára 30 korona, kamat és költség fejében 10 korona, összesen tehát 240 korona befizetendő. Az új részvények a régiekkel mindenben egyenlők lesznek és tulajdonosaik az 1920. év jövedelmében részesülnek. Felhívja mindazokat a részvényeseket, a kik az új részvényekre való elővételi jogot gyakorolni akarják, hogy részvényeiket 1920. május hó 1-től május hó 15-ig bezárólag számszerűen rendezett kimutatások kíséretében, az intézet pénztáránál (IX., Marhavásár-tér) délelőtt 9-től 1 óráig lebegyőzés végett mutassák be és az átveendő új részvényekre való befizetést teljesítsék.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyú és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3, 5/5, 1/7 és 1/9 órakor
A „Lux” magyar filmgyár slágerfilmje:

Páris királya

drama 4 felvonásban.

Árnyék a múltból

drama 4 felvonásban.

ELŐZETES JELENTÉS.

Hétfőn, kedden és szerdán

Ravengar Csendélet Mucsán

CIPÓT

elsőrendű és szép
BÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Úri és női divatüzlet

TÁNC

VOGLIMRE
II., Medve-u. 6
(I. em. diszterem.)

VESZER

mindenfélé regiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyeget, batort,
zongorát,
zálogcsúdlát bármiről

GELO SALAMON I., Attila-utca 8.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi speci-
alitások drogua cikkek
-- nagy raktára. --

marosfalvi dr. DÁVID VIKTOR

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II. ker., Fő-utca és Batthány-utca sarok.

Bádigos, gáz, vízvezeték, csatornázás,
fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon:
152—61.

BUDAPEST,
II., FŐ-UTCA 7.

Telefon:
152—61.

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-
és grammafón

- raktára. -

I., Krisztina-körut 151.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
648. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészet és sport terén szolgáló újság.
Előfizetése egy évre 60 kor. Egy sz. m.: 1 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. R. s-utca 24.
Telefon: 129-96.

Felölös szerkesztő:
VIRÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 15 korona. Minden további centiméter 10 korona. Nyíltír sora 15 K. Szöveg között 20 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
május
13-án.

ENTENTE TERRIBLE.

A bölcs tanács ítélete hát
Párisból megjöve végre:
Hadat üzen így nekünk a világ!
És azt mondják: — ez a béke!
V. B.

A Szabadpolgári Kör

mely Budának két évtizeden át vezérlő köre, Budapest közgyűlésének pedig számottevő tényezője volt, mely a demokráta uraiommal szemben diadalmasan képviselte a keresztény nemzeti eszmét, — régi hivatásához híven újból megkezdte közéleti tevékenységét, a külsőben álló nagy kérdés: — a fővárosi törvény reformjával kapcsolatosan, melyet Szigeti János a kerület volt képviselője ismertett e hó 8-án, a kör meghívott tagjainak gyűlésén.

Megvilágította a törvényhatóság más összeállítását minden oldalról rátérve az ismért és kevésbé ismert részletekre. Megokolta, hogy miért félti az új törvénytervezetet a más zavaros felfogástól, mely még a kereszténységnek eddig tisztán állott fogalmát is, három, sőt négyféleképpen magyarázza, mert minden párt a maga szája íze szerint értelmezi azt. Tiltakozott az ellen, hogy a katolikus autonómiák a városi politikába avatkozzanak, amire a polgárság egy része még nem érett, mert sokan, így az állami tisztviselők nem érezték s így nem is értékelték azokat az érdekeket, mely őket a fővároshoz köti. Nem fizettek községi adót s így nem érdekelték őket a pótdó, de annak előzménye és következménye sem. Volt azonban egy osztály, mely nagyon is érdeklődött és a hatalmat biztosította is magának. Igazolta beszéde folyamán azt a felfogást, mely félti a főváros polgárságának érdekeit, ha a törvényhatóság nem védi meg szerencsétlenül polgárságát. Ismértette a városi választási törvényt és szóvá tette a viriliztálk helyébe az értelmiség vezetői közül meghívandó 20 tagjából álló szenátus felét, amit jogosulttá csak az értelmiség elleni áramlat tesz. Behatóan ismértette a különféle választó kerületekre való beosztást és és a különböző választási módokat, melyek között a bizottságnak is védelmet nyújtó arányos képviselőválasztást tartja legcélszerűbbnek, ha közigazgatási kerületek szerint szavazhat a polgárság. Végül a Szabadpolgári párt diadalmas harcainak emlékeit idézi föl, mely párt már 1897-ben a nők politikai jogai mellett foglalt állást, követelte a virilizmus eltörlését, az inkompatibilitást és a kisebbség jogainak védelmét. Ez a párt mindig nemzeti alapon

állt, a kis embert védte és a keresztény szellem ápolását meg az iskolában is igyekezett bevenni. Az új kurzus Budán régi kurzus: — a régi bor, de új tömlőben.

A kör régi oszlopos tagjai közül számosan halgatták végig az előadást, melyet Platthy György elnök vezetett be meleg szavakkal méltatva a kör első akcióját a változott közélet terén. Az előadás után Baranski Gyula indítványozta ily előadások sűrű megismétlését, hogy a megbontott kerület ismét egységesítessék. Be kell bizonyítani, hogy a Szabadpolgári párt eszméje nincs ellentétben a mai kormányzó elvvel, hanem annak uttorója. A Szabadpolgári párt nagy érdemei a múltban, sohasem évelhetnek el és a párt hivatva van folytatni az új rendszerben a régi munkát. Félti a fővárost attól, hogy — a nemzetgyűlés példaadása szerint — csupa új ember, a városi ügyekben járatlan, kerül a régi, rutinizott ellenféllel szembe s ezért van szükség a régi érdemes harcosokra is. — Telkes Aladár felszólalása után Platthy György közönte meg Szigetinek a tanulságos előadást és felhatalmazást kért, hogy hasonló előadások rendezésére hívja föl a kerületbeli köröket és kaszinókat, amiket a Szabadpolgári párt szervezett, mert csakis így alakulhat ki a helyes közvélemény s így lesz jó a törvény. Örövend, hogy az I. kerületből indul ki ez a mozgalom, mert ennek a kerületnek a véleményén, amikor azt a Szabadpolgári párt vezette, súlyt fektetett mindig az egész Budapest.

Stádion és muzeum.

Irta: Szigeti János.

Az indenmitási vita során Karafidh Jenő államtitkár igen figyelemreméltó beszédet mondott a magyar testnevelés ügyéről s fölvetette azt az eszmét, hogy az olimpiai versenyek helyéül a Vörmező szemeltesse ki. A magyar erő, ügyesség, szívósság fejlesztésének s Magyarország nemzetközi beilleszkedésének eszméje volt a vezető motívuma ennek a gondolatokkal telített és gondolatokra ösztönző felszólalásnak. Megjegyzem itt, hogy a stádionnak a Vörmezőre való elhelyezését elsőnek néhai Széchenyi Antal I. ker. orsz. képviselő propagálta.

De, hajh, várható-e, hogy az ige belátható időn belül testet fog ölteni? Várható-e, hogy az olimpiai versenyek helyéinek meghatározásában döntésre jogosított európai és más kontinentális sportnemzetek annyira felkarolnak, hogy St. Louis, Athen, London és Stockholm után mi reánk szavazzanak, amikor többek között Páris és Brüsszel még kielégítetlen s az 1916-iki olimpiád tervénél is Rómáról és Berlinről volt szó? Várható-e,

hogy akkor, mikor egy egész ország gazdasági regenerálására van szükség s amikor Budapesten a közlekedés és a kikötő ügye, a lakáskérdés, kórházak építése, a Tabán rendezése még megoldatlan, az állam, a főváros és a társadalom sok millióra menő áldozatot hozzon a stádion céljára, amint ez pl. Angliában történt?

Bizonyos, hogy in magnis volnissat est; ideális célkitűzésnél nem lehet eléggé magasra nézni s így a stádion tervét napirenden kell tartani. Viszont figyelemmel kell lennünk arra, hogy vannak tervek, melyek gazdasági regenerálásunkat szolgálják a tudományos kutatás intenzívebbé tételével kapcsolatban s ezeknek időrendben a jelen viszonyok között az ideálisakat meg kell előzniök.

S itt eszembe jut az eszmétársulás révén, hogy éppen a Vörmezőre pompás és praktikus tervet van Lendl Adolf drnak, gyönyörű állatkertünk tervezőjének és igazgatójának, aki az elméleti és gyakorlati tudományt szolgáló botanikus kertet s a vele összekötendő természettudományi múzeumot a Vörmezőre szánta s erre vonatkozó tervét tudommal már át is adta a kultuszminisztériumnak. Ha meggondoljuk, hogy a többtermelésre való törekvés mellett a természettudományos szemlélet és oktatás mellőzhetetlen kellék, a terv kivitele elsőrendű közérdek.

A nemzet testi és lelki, reprezentatív és gazdasági erőinek összhangja érdekében mindkét tervnek megvalósítása kívánatos. De megállapítandó az egymástól és a hely kérdése. Az előbbiről már szóltam; a hely tekintetében pedig egyelőre csak annyit, hogy mindkét intézménynek: a stádionnak és a múzeumnak csak Budán lehet a megfelelő helye. Budának gyönyörű hegyvidéke, jó levegője, történeti és hősi multja, középiskolái, három tanítóképzője, az idevárható gazdasági egyetem mintegy predesztinálják ilyen alkotások helyéül.

Más kérdés az, hogy Buda melyik részére kerüljön a stádion és melyik részére a botanikus kerttel együtt a természettudományi múzeum? Ennek a kérdésnek az eldöntése olyan topografiai és talaj- valamint sportismereteket tételez fel, melyekkel nem dicsekedhetem. Azaz azonban tisztában vagyok, hogy olyan területet, mely az olimpiai versenyek minden ágának: atlétika, torna, birkózás, vívás, céllövészet, football, tennisz, lovaglás, kerékpározás, uszás, evezés, stb. minden tekintetben megfeleljen, aligha lesz található. A decentralizációval, amint ez Athenben és Stockholmban is történt, nálunk is számolnunk kell.

Felvetődik tehát az a kérdés, hogy egyes sportágak bemutatására, a Vörmezőnél nem volna-e alkalmasabb

az a nagy terület, mely a Pasaréten, a Zugligeti-ut elején, illetően a Trombitás-ut mentén fekszik, a felhagyott téglagyár telkén, az állami szőlőszeti intézet alatt? Tisztára amfiteatrális alakulat: elől sík és nyitott, hátul félkörben meredeken lejtős. Bár kiterjedése csak fele akkora, mint a Vörmező, a verseny-egyes részére mégis elég (az 1200 m méteres uszódmedence céljára pl. kiválóan alkalmas volna), az olimpiád után pedig megfelelő otthont biztosíthatna egyes sportegyesületeknek, melyeknek fejlődését éppen ez a hiány akadályozza.

Nem szándékozom, nem is tudom eldönteni a kérdést. Azonban elég fontosnak tartom arra, hogy felveszem s így a hozzászólást provokáljam. Legilletékesebbek erre természetesen elsősorban a sportkörök s az a bizottság, mely Muzsa Gyula v. képviselővel az élén, a magyar olimpiád kérdésével annak idején behatóan foglalkozott. Építészeti szempontból viszont a Magyar mérnök és építész-egyesület a véleményre jogosult. S minthogy budai érdekről van szó, mindenesetre meg kellene szólaltatni a közérdeklő ügyekkel foglalkozó budai társadalmi egyesületeket, általános és művészeti szempontból pedig a Hollós Mátyás Társaságot, mint a budai írók, tudósok és művészek testületét. Hasznos utbaigazítást és tanácsot kaphatunk valamiennyitől s a tanácskozássra — fájdalom — még van elég idő.

Hollós Mátyás Társaság

a budai írók, művészek és tudósok e hó 4-én tartott nagygyűlése mindjobban kidomborítja azt a kulturális történelmi tényét, hogy Buda renaissance nemsokára elkezdődött. A Vigadó épület régen látott lelkesebb és látogatottabb összejöveteleket, mint ezek a szerdai ülések, ahol az ország kiváló szellemi értékei hordják össze hétről-hétre lankadatlan buzgalommal a széttrombolt nemzeti génium templomának alapköveit. A nagygyűlést, melyen ismét nagy számban vettek részt a tagok, a társulat nagytudású ügyvezető elnöke Pintér Jenő dr., a kitűnő irodalomtörténész nyitotta meg. Örömet fejezte ki az egész vonalon beállott gyors és céltudatos fejlődés láttán, mely már is érezteti kulturális hatását Buda társadalmában. Ez tette szükségessé, hogy a sokoldaluan elfoglalt főtítkárral mellé ügyvezető titkárt is válasszon a társaság a négy titkár közül. Egyhangulag Hangay Sándort a külföldön is elismert poétát választották meg. — Morvay Győző dr. számolt be ezután a gazdasági bizottság üléséről, mely szerint tiszteletbeli, alapító, belső, rendes és pártoló tagokkal oldották meg a Társaság

kiépítését. Intézkedett a gazdasági bizottság az iránt is, hogy mielőbb elkészüljön a Budán lakó összes írók, művészek és tudósok pontos címjegyzéke. Értesíti továbbá az ülést, hogy július hóra meghívást kapott a Hollós Mátyás Társaság Fehérmegyébe, több felolvasás rendezésére és e célból bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: Morvay Győző dr., Szávay Gyula, Hangay Sándor, Peterdy Sándor és Viraág Béla. A háznagy jelentette be ezután, hogy dr. Ripka Ferenc, Szilágyi Miklós, Szekula Gyula, Tarnay Lajos, Nemes Mihály, Zsenny József, dr. Asztalos, Gecső Jenő elmaradásukat kimentették. Ugyancsak előterjesztette a társaság programját, mely több érdekes hozzászólást váltott ki: — *Pacséry Károly* a nemzeti történelem erősebb kidomborítását követelte, különös tekintettel Hollós Mátyásra. *Morvay Győző dr.*, az írói céloknak határozottabb érvényesítését sürgette s a programban félremagyarázhatatlan kifejezést akar adni a napilap, folyóirat, továbbá egy tisztán irodalmi és egy mozgó színház alapításának. *Hangay Sándor* a magyar őstörténelem kultiválás és a magyar ősmítológiai nyomok kutatása útján vél eljuthatni a magyar irodalmi és művészeti renaissancéhoz. Ajánlja továbbá a Budán lévő szabad Lyceumoknak egy szabad Egyetemmé való összpontosítását, ahol a Társaság nagyarányú kulturális munkáját már az ősszel megkezdhetné. Ugyancsak sürgeti az ifjúság részére mesedélutánok szervezését, hogy a nemzeti ideálok iránt már a gyermeklételekben fakaszszunk érdeklődést. *Isiák János* a képzőművészek részére külföldi tanulmányutazások lehetőségét kéri, hogy ott a műemekeket lemásolva, rokonszenvet keltsen a magyarság iránt, a nemzet számára pedig örökbecsű gyűjteményt vél létesíthetni ezzel. *Lechner Jenő dr.* a Társaság egyik fő feladatát abban tartja, hogy az ifjúságban a történelmi építészeti iránti szépepérzést kell kifejleszteni. *Becsey Antal* a városfejlesztés és művészi szabályozást tartja fontosnak, mely messzi jövőbe veti előre árnyát vagy fényét. Az elhibázott és művészellen városrendezést évszázadok is csak nehezen hozhatják helyre. Mindezen felszólalásokat a társulat magáévá tette s felkérte a háznagyot, hogy ezek figyelembevételével bővítsé ki a programtervezetet, melyet másnap egy küldöttség nyújtott át Társaság diszelnökének: *Andrássy Gyula* grófnak. Végül dr. *Morvay* rámutat arra a középiskolai tantervre, melyet *Pintér Jenő* oly gyönyörű lendülettel adott a magyar középiskoláknak a nemzeti irányban való nevelés szempontjából. Az elnöki zárszó után *Pintér Jenő* lelkesen üdvözölte a Társaság, mely ezentul minden szerdán este hat órakor nagygyűlést tart.

A bizottságok közül minden héten: kedden este 6 órakor a rendezőbizottság,

szerdán este 5 órakor a rendtartó bizottság,

csütörtökön este 7 órakor a propaganda bizottság,

pénteken este 7 órakor a gazdasági és napilap bizottság tart ülést, mely ülésekre külön meghívókat az elnökség nem küld szét és kéri, hogy a bizottságok tagjai ezt ezuton vegyék tudomásul.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-06.

Szerkesztő található d. u. 3-4-ig

I., Bors-utca 24.

Ide címzendő minden levél.

Telefonunk a nyomdában: 24-77.

Avató-ünnepet rendez e hó 19-én este 6 órakor meghívott vendégek számára a Budai Vigadó nagytermében a Hollós Mátyás Társaság, mely *Andrássy Gyula* gróf diszelnök megnyitó beszéde révén országos érdekű irodalmi esemény lesz. A magas színvonalú műsoron szerepelnek: *Haselbeck Olga*, *Pintér Jenő dr.* elnök, *Tarnay Alajos*, *Szavay Gyula*, *Lendvay István*, *Hangay Sándor* stb. — A zsűfálás elkerülése végett csak öt-száz meghívót küld szét e héten a rendezőség. Elnöke dr. *Baranski Gyula* és titkára *Peterdy Sándor*.

Közügyűlést előkészítő népes választmányi ülést tartott e hó 8-án este a Szarvas-vendéglőben *Perczel Béla* elnökleite alatt a virányos-kutatóegylet, — ahol képviseltette magát a Buda-Hegyvidéki társas-kör is, mely e hó 17-én este 7 órakor tartja rendes évi közgyűlést a Peszneker féle „Veronika” vendéglőben, színtén *Perczel Béla* elnökleite alatt.

A tabáni templomban május 9-én, vasárnap délelőtti fél 11 órakor a Tabáni Egyházi Énekkar Főhíder G-dur miséjét adta elő *Calligaris Ferenc* karnagy vezetésével. Offertorium: Gounod: Ave Maria. Énekelte *Unger Károly*.

A királyság kérdése áll az előtérben és aligha jelenhetett meg aktuálisabb munka, mint dr. *Csúday Jenő* egyetemi magántanár füzeté, mely az utolsó nemzeti király: *Szapolyai János* és az első Habsburg házából származó király: *Ferdinánd* harcát tárgyalja. A „Hollós Társaság” e kiváló tagja megvilágítja e tanulmányában az ország akkori európai helyzetét, politikai viszonyait, a nemzet lelkes állásfoglalását a nemzeti királyság eszméje mellett, *Ferdinánd* machiavellisztikus eljárását s végül a nemzeti eszme bukását. Rapszodikusán írt, regény-nél is érdekesebb e füzet, a melynek belső nagyértékétől erősen elűt külső kiállítás, melyen rajta van a papirinség meg nem érdemelt pecsétje. A mai politikai viszonyok között szinte mértékadó utmutatást nyújtó történelmi tanulmány ára 5 korona és megrendelhető: Lőblövitz nyomda VII., Thököly-ut 40.

Tördelési hiba folytán *Szekula Gyula* min. tanácsos minapi leveléből, melyet „Qui s'excuse, s'accuse” címen közöltünk, értelemzavaróan kifaradtak a következő bevezető sorok: „Közmondás nem mindig igazmondás, a címnek írt francia közmondás sem az, legalább az én esetemben nem, mint az alábbiakból, remélem, ki fog tűnni...” — A levél további részét közöltük. (A szerk.)

Két színelőadást rendez *Lenz Ferenc*, a szent Anna-templom karnagyja és az ezen alkalomra alakult műkedvelői társulat a fenti templom beszerzendő harangjainak javára május 12-én és 15-én, a Pálffy-téri Kath. Körben. Az előadások fél 9 órakor kezdőd-

nek. Színe kerül mindkét alkalommal „Az aranyfészek” című bohózat 3 felvonásban. Szövegét egy német vigjáték felhasználásával írta és zenéjét szerzte *Lenz Ferenc*. A főbb szerepeket játsszák: *Buzik Irina*, *Doffkay Rózsi*, *Weipl Józsa*, *Edelbacher Maca*, *L. Steiger Angela*, *Alex Bözsi*, *Lenz Ferenc*, *Rohrmann István*, *Klein László* és *Semjén László*. A második előadás után kisorsolásra kerül *Lafayette*: Ave Maria című híres festményének művészi reprodukciója. A jegyek nagyjórészt elővételben fogynak el.

Apácák vették át a betegek ápolását a Schwartz-er-féle elme- és ideggyógyintézetben, a hol *Komlós Jenő* vezérigazgató mindent elkövet, hogy a kommunista garázdálkodás minden nyomát eltüntesse. Ez vezette rá, hogy a betegek gondosabb ápolása érdekében megállapodást létesítsen Sopronban az „Isteni Megváltó Leányai” — renddel, mely 25 apácát küld a szanatóriumba. Külön pavillonban rendeztek be számukra otthonos lakást és házi kápolnát. A barátságos, türelmes nővérek megjelenése új szintet adott a szomorú háznak s megnyugtató hatással volt a nem elborult elméjű betegekre és lesz az ápoltak hozzátartozóira is.

Mű-vég-tag-gyár jött át tul-ról, sok ur, sok lány gyűlt be. Tánc jól folyt le. Kürt, dob szólt, dal szállt, láb járt. Est tünt, éj folyt, reg jött, — jó kedv nem tünt s így ment át mű-vég-tag-gyár Pestre... Szinte kívánczik így tovább a tudósítás arról, hogy a budai Vigadóban e hó 8-án este a pesti állami művétaggyár alkalmazottjaiból alakult Szabadság-Dalkör sikerült hangversenyt rendezett *Kiss Károly* karnagy vezetésével. Utána tánc volt... Művétaggyár: Él! — díszítőkész!

Máriaremetén a nyári zárandoklás május elsején vette kezdetét, amely alkalomból határos beszédet mondott *Pócs Rezső* plébános, aki egyuttal nagy misét olvasott. Délután fél 1 órakor vacsernye volt. A hívők szép számmal keresték fel május első napján szűz Mária e kedvelt búcsujáró helyét.

Kommunista puccs készült kicsiben izelítőül a II. ker. Iparoskörben és csak az elnökség emberségén múlt, hogy a furfangosan készült kelepécet elkerülte és rögtön meg is torolta. A körből a közgyűlés öt tagot még az év elején kizárt kommunista üzelmek miatt. A belügyminiszter egyik rendeletére hivatkozva a kizártak a cipésszakosztály keretében néhány beugratott jó barátjuk után beadványt intéztettek az elnökséghez, hogy a rendeletet hajtsa végre és igazoltassa az összes tagokat. A beadványt 25 tag írta alá s az igazoló bizottságba ezek közül 15, a kör vezetősége részére csak 5 tag került volna, a mely bizottság azután kizárta volna a kör mostani vezetőségét és azt a szélső szociáldemokraták kezére játszotta volna. Csakhogy az elnökség 6-ikán tartott választmányi ülésén a beadvány felett napirendre tért, mert a belügyminiszteri rendelet az Iparoskörre nem vonatkozik s egyuttal a 25 aláíró és titkos felbujtókat az illetékes hatóság figyelmébe ajánlja. A tényállás felismerése után a jóhiszemű aláírók közül többen az aláírásukat visszavonták.

Az Okolicsányi udvart, mely az Alkotás-utca sarkán egyik disze a Krisztina-körutnak, Okolicsányi-Kathy Dezsőtől megvásárolták két és fél millió koronáért *Szilágyi Miklós* és neje *Jókai Julia*, *Jókai Mór* nevelt fiának és unokaöccsének leánya.

Hűvösvölgyben.

Lipótmező után az első villamosmegálló

Nemzeti Park Pavillon.

A budai hegyvidék legszebb pontján a legmagasabb úri igényeknek megfelelő Caffeerestaurant, nagy kerthelyiség, lugasok. Naponta elsőrendű cigányzene. Uzsonna. Vacsora. Szolid árak. Legfigyelmesebb kiszolgálás.

Tulajdonos: LAMOS és HEISER.

A Jordaens festmény ügyében az elmúlt napokban, a pesti sajtó egymástól s részben a való tényállástól is sokban eltérő híreket közölt. A gróf Karácsonyi palota képtárából kiszármazott s a Szépművészeti Múzeum tulajdonába átment Jordaens festmény ügye minket budaiaakat közelebbről érdekelt s így utánjárva a kérdésnek, hitelt érdemlő forrásból és okmányokból is meggyőződünk az alábbi tényállásról: — A *Pédery Attila* tanár, aki külföldön is előnyösen ismert rádió szakértő s aki ezirányú kiképzését Angliába szerezte a kommunista uralom alatt is igazgatója volt a gróf Karácsonyi palotában elhelyezett rádió intézetnek és ez alatt az idő alatt bátor és hazafias magatartásával megmentette a vörösek fosztogatásától a Karácsonyi palotát s annak gazdag műkinccseit, sértetlenül adta azt vissza jogos tulajdonosának. A gróf halálját *Pédery* vel szemben ierovandó: szabad választást engedett neki bizonyos műtárgyak átvételére. Ezek közt az ajándék tárgyak között a — a gróf sajátkezű levele szerint — szerepelt az „Ádám-Eva” című klasszikus festmény is, amelyet azóta már szakavatott műértők felismerték és megállapították, hogy az a holland-flamand iskola egy hiteles mesterműve, mely vagy magától Jordaens-től, de mindenesetre az ő iskolájából való. Ezzel a festmény hitelessége kétségtelemné vált s a Szépművészeti múzeum magánosok áldozatkészségéből valódi műemekekhez jutott. Nem áll az sem, hogy millióért vették volna meg a festményt, mert az egyesek által összeadott vételár minden mellékkiadást beszámítva sem haladta meg az egy milliót s jóval csekélyebb azaz összeg, ami a vételárból *Pédery* nek jutott, aki hazafias áldozatot hozott, amidőn a képet nem nagy áron a külföldre, hanem csekélyebb összegért a magyar állami műgyűjteménynek engedte át, holott talán külföldön elérhetne volna csakugyan azt a fantasztikus vételárt, amit a kérdéses közlemények meg-gondolatlanul terjesztettek a közönség körében. Megemlítjük még, hogy *Pédery* a Krisztinavárosban mindenki ismeri és becsüli és sokan tudják róla, hogy a kommunizmus alatt minő kiváló hazafias szolgálatot tett, amikor — mint a rádióintézet vezetője — egy szintiszta fehér ellenforradalmi központtá szervezte az intézetet s ott menedéket nyújtott számtalan családok derék hazafinak s mintegy 80-100 fiatal tisztet, műegyetemi hallgatót koncentrált magakörül, akiket a vörös terror kizaklatott állásukból s akik a nehéz napokban nála védelmet és menedéket találtak, ahogy ezt az illetők által aláírott s nekünk bemutatott okmány is igazolja.

Az Óbudai Torna Egylet e hó délután a hévízi úti sporttelepen sikerült ifjúsági atlétikai versenyt rendezett, amelynek eredmények közelebb közöljük.

Szilágyi Miklós szerkesztő tiszteletére, a kit most választott meg ügyvezető igazgatójává az Újságírók Tiszviselői Egyesülete, ünnepi vacsorát rendezett az egyesület 30 esztendő évfordulóján, amelyen képviseltette magát minden sajtóegyesület és főleg Budáról jöttek el sokan a közélet szereplői közül, hogy részt vegyenek Szilágyi ünnepeltetésén, aki régi budai lakos. Számos felköszöntő emelte az ünnepi hangulatot, melyek között első helyen állt Eber Antal dr. beszéde, aki Szilágyi érdemeit méltatta és dr. Sziklay Jánosé, aki munkatársai nevében aranytollat nyújtott át az ünnepeltnek. Bonitz Ferenc a miniszterelnök üdvözlését tolmácsolta és Sümegi Vilmos Rákosi Jenő, Ugron Gábor és Giesswein Sándor a sajtót köszöntötték fel. A fővárost dr. Bódy Tivadar polgármester, Várossy Gyula és Kemény Géza tanácsnokok a hadügyminisztériumot számos tiszt, az államépítészeti hivatal Karácsony Endre főnök képviselték. Ott voltak Budáról Huszár Károly volt miniszterelnök, akihez intim barátság fűzi Szilágyi Miklóst, Barthos Andor h. államtitkár, Wein Dezső, Slachta Margit, Hartig Sándor, Gröber Béla államtitkárok, sövényházi Hoszu István, Kertész K. Róbert min. tanácsos, Mészáros István apát és a budai ismert nevek közül számosan.

Kettős ünnepet ül áldozócsütörtökön a felsővízvárosi egyházközség. Ekkor szenteli fel a Szent Annáról nevezett harangját Mészáros János dr. érseki helynök. A harangszentelést az új orgona felszentelése követi és így ölelkezik majd össze az új harang szava az új orgona hangjával.

Munkácsy öccse hunyt el május elsején 80 éves korában Budán. Munkácsy Emil nyug. pénzügyi felügyelő Buda társadalmának rokonszenves és közhetségesben álló tagja volt és május 3-án temették a kerepesi temetőben. Kiterjedt családja és nagy gyászoló közönség állta körül a ravatalt. Az engesztelő szentmiseáldozat e hó 20-án, délelőtt 10 órakor lesz a krisztinavárosi templomban. Érdekes véletlen, hogy világhírű bátyja, Munkácsy Mihály, 18 évvel ezelőtt szintén május elsején halt meg.

Kántorválasztás lesz a Várban, a budavári koronázó Mátyás-templomban, mely pályázatot hirdetett a kántori állásra. Előrelátható, hogy sok érdemes pályázó lesz, akik közül Maly Józsefnek van a legtöbb kilátása. Mi budaiak már ismerjük őt a kapucinus atyák templomából, ahol magas művészi nivója hangversenyeket, zenés miséket adott elő. Az autonómia meghívására Maly József már egy fél év óta mint ideiglenes kántor működik a Mátyás-templomban úgy a főpapság, mint a hívők legnagyobb meglepetésére s így megválasztása a legvalószínűbb.

Szokatlan előadásban volt része vasárnap a Budai Apolló nézőterét színültig megtöltő közönségnek. Révész Ilus növendékei mutattak ott be klasszikus táncokat és mimikát. A közönség eleinte nehezen melegegett bele, de csakhamar meghódították azt azok az üde, harmónikus, szép, poézissal telt apró jelenetek, melyekben főleg a végzett növendékek, Bodrogyi Ici, Morelli Ila néven egy budai urnó és J. Viraág Ilonka arattak nagy sikereket. A tanítványok közül Bakodi Ili, Fabinyi Paula és Magda, Troznyi Kató, Tóth Böske, héthársi Neumann Magda, Turmay Alice, Merbl Edith, Balogh Julia, Berán Klára és Havasi Jenő arattak kedves sikereket. Nagy és lelkes tapsot váltottak ki a naplemente, a kandalló lángjai, a lepkeánc és a törpék tánca című tánc-

jelenetek. A táncmatiné művészi nivóját emelte Kalmárné M. Alice dalénekesnő, aki közvetlenül az éneklés előtt elbukott a meredek lépcsőn s így némi indiszpozícióval küzdött és Szikra Lajos, a kiváló hegedűművész előadása. A táncszámokat Bodrogyi Tuci kísérte nagy gondnal és művészettel. — A nyári tanfolyamra beiratkozni lehet J. Viraág Ilonánál: I., Bors-utca 24. I. emelet 2.

Burián, a világhírű Burián, az Árpád-utcai állomásról propelleren indult Budára május elsején. Burián nyakkendője, divat-zsebkendője, sőt még a nyakkendőfüje is vörös volt. A Batthyány-téren kiszállott feleségével s ott egy hadnagy felszólította, hogy tegye el a vörös zsebkendőjét. Burián engedelmeskedett, de egyúttal szabadkozott is, hogy a szín nem vörös, hanem bordó és egyszersmind bemutatkozott. A hadnagy közömbösen végignézte és bizonyára azt gondolta, hogy ezzel a színnel nincs joga tüntetni Buriánnak, a világhírű Buriánnak sem.

Magyar Turista-Egyesület Sasok Társaságának hivatalos kirándulásai: Május 13. Barlang kirándulás. Békásmegyer—Nagykevény—Kiskevényi barlang. Macskajama barlang—Csobánka—Oszoly—Pomáz. Előadást tart Hillbrändt Jenő dr. egyetemi magántanár. Találkozás reggel 7 órakor a Pálffy-téren. Vezető Bekey Imre Gábor. — Délutáni kirándulás: Pomáz—Kőhegy—Szentendre. Találkozás délután fél 1 órakor a Pálffy-téren. Vezető Kertész Károly. — Május 16-án. Szentendre—Szentlászló—Apátkuti völgy—Visegrád. Találkozás reggel 7 órakor a Pálffy-téren. Vezető: Sámeghy Iván. — Május 18-án. Esti séta. Zugliger—Szépijuhász—Hüvösvölgy. Találkozás délután 5 órakor a zugligeti vilamos végállomásnál. Vezető Rohrmann István. — Május 21-én kabarét, utána tánc. Kezdeté este 8 órakor a Club-kávéház különtermében.

A budai „Akarat” munkásszövetkezet tagjainak száma Balogh Jenő Zoltán elnök szakavatott vezetése mellett két év alatt tizenkilencezerre szaporodott s ma ez az ország legjobban szervezett munkás szövetkezte, mely vallás erkölcsi és nemzeti alapon áll és II., Margit-körut 7. szám alatt nagyszabású központi irodát tart fenn. Vasárnap tartott közgyűlésén kimondotta, hogy a Magyar Nemzeti Szövetség keretén belül folytatja működését.

Nemzeti célra az oroszországi hadifoglyaik javára rendezti hétfőn, 1920 május 17-én, este fél 8 órakor a Budai Vigadó nagytermében Horváth Elek zongoraművész, a Budai Magyar Zeneakadémia igazgatója hangversenyét. Szíveségből közreműködnek még: Herzog Stella operaénekesnő, dr. Trombitás Gyula zongoraművész, Matyika Béla és Gulden Jenő hegedűművészek, Zsamboly László gondnokművész, a Budai Magyar Zeneakadémia tanárai. Jegyek: 20, 15, 10, 5 és 3 kor. árban előre válthatók a Budai Magyar Zeneakadémián, II., Krisztina-körut 13. szám és este a pénztárnál.

A budai Színkör Sebestyén Géza bevált igazgatója alatt szombaton e hó 15-én este fél 7 órakor kezd előadásait a Cigánybőrőperet. Vasárnap délután a Sárga csikó kerül színre. A tagok között sok kedves régi ismerőst találunk a budaiak.

Az exhumálásokat már megkezdtek Óbudán, a Kórház-utcai régi temetőben, ahol már 1918-ban lejárt a harminc esztendő, mely idő alatt oda már nem temetkeztek. A temető egy részét meghagyják parknak, a másik részét sporttelepnek szánták.

A Demokrata Társaság Óbudán nemzeti és demokratikus alapon kíséri meg újjaépítését a kommunisták rombolása után, akik múlt év március 24-én megszállták. Kezdetben néhány hétig a szellemi munkások, majd pedig — ahogy tudósítónk jelenti — a Vörös Őrség. A kör ingóságait széthordták annyira, hogy ezek nagy részének hollétéről szorgos utánjárás dacára még ma sincs tudomása a kör vezetőségének. Minden helyzeti és anyagi nehézség dacára is a kör iparkodik feladatait elvégezni abban a meggyőződésben, hogy közérdek képviselni a nemzeti demokrata irányt, amely Kossuth Lajosé is volt. A legutóbbi választmányi ülés elhatározta, hogy mindenekelőtt tagjait igazoló eljárásnak veti alá. Az igazoló bizottság tagjait a legközelebbi ülésen küldik ki. A demokrata körben kereskedők, iparosok, köz- és magánalkalmazottak adják a tagok nagyobb részét. A kör további működésével e néprétegek érdekeit fogja szolgálni, amelynek szükségessége egy külső fekvésű nagyvárosi kerületben fokozott mértékben megvan. A legközelebb megrendendő közszégi választásokban a kör az eddigi diszpozíciók szerint részt fog venni.

Lakásinségen segítene a Fő-utcan már régen készen álló, csupán belső tatarozásra és berendezésre váró törvényszéki palota. Négy bérházat mentesíthetnének vele, ha a forgalomnak átadnák. Ide kell ugyanis elhelyezni a Fő-utcai I—III. járás-bírószágot (felszabadulna egy földszint és két emelet), a pestvidéki járásbírószágot a Batthyány-utcaból (felszabadulna egy és fél emelet), végül a pestvidéki törvényszék, mely a Semmelweis-utcai bérházban csinalna helyet a waggonlakóknak.

Művészi élvezetet nyújtott a várbeli leány-gimnázium által április 29-én rendezett hangversenye a budavári koronázótemplomban. Vadas Gábor orgonaművész A. Guilman, Mendelsohn és Antalfy Zs. D. műveiből adott elő. Sztójánovits J. Ave Maria stella, szopranszólt Sztójánovits Lily operaénekesnő énekelte. A körösök az intézet egyházi énekkara Böhmné Sztójánovits Adrienne vezetésével adta elő kitűnő összhangban.

Svéd tornát mutatta be tanítványaival Reichel Sándor az érseki gimnáziumban, párhuzamosan a német tornarendszerrel, amit nagy tetszéssel fogadott a nagyszámú közönség. Pokorny Emanuel dr. záróbeszéde fejezte be a sportünnepet.

A megzavart Otthon. Panaszt hoz a posta az I. kerületi Otthon-utca 18. számú házából, a hol a ház tulajdonosai disznóhizlaldát és tenyésztést rendeztek be a lakók beleegyezése nélkül és a hatósági tilalom dacára, — egy tisztviselőtelep közepén. A lakók már jártak Pontiusnál is és Pilatusnál is, — de hiába. Mindakét fórum ígért, intézkedett — de hiába. Azóta már ólakt is tákolattak össze a háziurak és most a lakók türelmetlenül várják az erélyesnek ismert kerületi mérnöki hivatal sürgős közbelépését, — a miről a kétségbeesett levélírók szintén ígértek a beszámolást.

A Kelenföldi Takarékpénztár Szövetkezet május 16-án vasárnap d. e. 11 órakor I., Fehérvári-ut 21. szám alatt közgyűlést tart.

Családi hír. Béles Lajos és neje, Szül. László Irénke örömmel tudatják Tíbor fiúknak május 2-án történt születését.

Karitatív szakosztály amint megalkult, meg is kezdte működését az alsóvízvárosi egyházközségben. Nagy arányokban folyik a szervezkedés abban az irányban, hogy a hívek számára beszerzési csoportot alakítsanak. Felmerült tovább egy polgári konyha felállításának eszméje s amely lelkes visszhangra talált.

FOGADJUNK!

hogy nehol sem lesz olyan előnyösen kiszolgálva, mint a

VACUUM

Telefon
75—05
és
71—82.

Általános Beraktározó- és Pormentesítő Vállalat. Szőnyeg-, függöny-, szőnye- és bútormegővítés, parmentesítés, szőnyegmosás, szőnyegjavítás, mely és polírozás, bútorbekarácrozás. Alakítás és lakáskészítés.

II., Margit-körut 5, II., Török-utca 1—3. Központi iroda: II., Zsigmond-utca 24.

Viselt nyakkendő

jutányosan fordít, javít.
Új nyakkendőt bármely
fazonban készít.

VOGEL, II., Tölgyfa-utca 8.

BUDAI VIGADÓ

ÉTTERMEI

II., Corvin-tér. Bejárat az Iskola-utcai fronton

MEGNYILTAK.

- Budán ismert jóízű magyar konyhamat és kitűnő boraimat a m. t. budai közönség és régi törzsvendégeim szíves figyelmébe ajánlom, kérve szíves pártfogásukat ez új helyiségben.

JÁGER IGNÁC a budai régi „Zöld hordó” volt vendéglőse.

PETREHÁZY
piskótagyára II., Corvin-tér 12.
Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Tornaszergyár

LOPOS GYULA

III., Lajos-utca 60.

TÁNC VOGL IMRE
II., Medve-u. 6
(I. em. díszterem.)

CIPÓT elsőrendű és szépet
BÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZÉCHÉNYHÁZ-U. 15.

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Uri és női divatüzlet

VESZÉK
mindenfélre régiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyegét, bútort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Ártilla-utca 8.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Magyar sikert aratott a katolikus legényegylet működő kara e hó 9-én a Toldy Ferenc-utcai katolikus házban előadott *Dolovai hűbör leánya* című darabbal, melyet május 2-án is bemutattak volt a Budagyöngye Környéke Közművelődési és Társasköre színpadán.

Gazdag és értékes egyházközségi értesítőt bocsátott közre a felsővízvárosi római katolikus egyházközség. Összeállították Molnár László plébános és Juhász István dr. főbíró. Egyházközségi zárszámadás 1919 július 1-től 1919. december 31-ig: Bevétele 106.854.38 K. Kiadás: 96.659.51 K. Egyházi vagyon 1919. év végén 10.194.87 K. Készpénz 260 K. értékpapírban, 9607 K. ingóságokban, Molnár László, a lelki életéről nyújt programot, ezt követi az egyházközség tisztikarának és tanácsának névsora. Majd az egyházközségi képviselő-testület rendes és pótaggái és az 1025 havi önkéntes adományt fizető tagjának névsora utcák szerinti összeállításban. Ezt általános tudnivalók, majd az istentisztelet sorrendje követi. Az érdekesen összeállított értesítő kimerítő tájékoztatást nyújt a Budán legintenzívebben működő autonómiairól.

A családi dalestély, melyet e hó 8-án rendezett a Korona-Vigadóban a Dalkoszoru-Dalfűző Egyesült dalárda, kiválóan sikerült, a szereplők kivétel nélkül jól megállták a helyüket és Zöld Károly karnagy vezetése alatt az énekkar a legprecízebben énekelt, nagy elismerést aratva. Az estét Ryba János konferálta.

A németvölgyi temetőt újból kénytelen lesz megnyitni a város, ahogy a „Független Budapest” írja, mert a farkasréti temető kibővítése csak két évre nyújt elegendő sírhelyet.

Ügetve temetnek Óbudán, írja nekünk egy gyászoló családtag, ha szegény embert temetnek „egyszerűen”, 500 koronáért. A gyászoló munkáscsalád nehezen szerzi össze a szükséges összeget s végül is az utolsó percben érkeznek a városi temetésrendezők a halottasházhoz. Így aztán ügetve kénytelenek a három kilométernyi utat megtenni a temetőbe, ahol nincs megfelelő ravatal, amelyre a feketére mázolt puhafakoporsót rátennék. Végül aztán lóhalálában megy minden, a kegyelet és gyász rovására. Így temet a főváros. Így temettek e hó 6-án délután egy szegény munkásembert. A levélíró végül azt ajánlja az óbudaiaknak, hogy ne nagyon siessenek meghalni addig, amíg a város a temetés rendjét kegyeletesebben el nem intézi.

Hírségi kirándulást rendez a felső krisztinavárosi Keresztény Magyar Nők Köre e hó 13-án, délután 2 órakor, melyen a kör tagjainak gyermekei díjtalanul vehetnek részt. Vendégek 3 koronát fizetnek. Jelenkezés Maros-utca 30. földszint 3. sz. E hó 16-án délután fél 4 órakor a szegény gyermekek részére díjtalan mesedélután rendez a kör a szabadban. Gyülekezés a Maros-utca 30. számú ház előtti térségen 3 órakor.

A magyarság jövője. Tolnay műkiadó gazdag gyűjteményéből most jelent meg Erhardt Ernő kitűnő művésznünk „Magyar irredenta” albuma hat darab bravuros rajzkészéssel. Ugyancsak Tolnay kiadásában jeleni meg Csizsár Géza szobrászművész „Nemzeti létünkért” című nemes művészettel megmintázott nagyszabású faliplettje a munka, termékenység, kultúra, bölcsesség, törvénytisztelet és a honvédelemmel kifejezett hazaszeretetet klasszikus szépségű alakjaival. Ugyanezen mű után készült a magyar kulturbélyeg is az irredenta bélyeghez hasonló művészi sokszorosításban. Erhardt bekeretezésre szánt műlapjai a magyar grafikai művészetnek is valóságos remekei árúkat díszes kartonborítékban gyűjtve 150 kor. Csizsár plakettje 52 x 68 cm. mahagoni fára erősítve

alabástrom öntvényben 650 korona, cizellált antik bronzban 3500 kor. Községek, iskolák és testületek részére falbaillesztés esetén a bronzöntvény acélhorgokkal van szerelve. A magyar kulturbélyeg úgy mint az irredentabélyeg százként 20 kor. A művek külön-külön is megrendelhetők postautalványon Tolnay könyvkiadó művészeti intézeténél Bpest, II., Zivatar-u. 14. A műlapok bármely könyv- vagy műkereskedőnél is.

Szemét. Március hónapban tisztán tartott közterület nagysága 5.230.900 négyzetméter volt Budapesten. Erről a területéről eltakarítottak 4905 köbméter utcai szemetet.

Gyász. Némethy Károly államtitkár az a súlyos csapás érte, hogy joghallgató fia László, e hó 9-én — ahogy lapzártakor értesítünk — hirtelen elhunyt.

Szondy Jenőt, a fiatal poétát, aki a főváros tisztviselője volt, a sírba vitte a költők betegsége, a rettenetes tüdővész. Édesatyja és Ilonka nővére, a „Budai Napló” kiadóhivatalának tisztviselői és kiterjedt rokonság gyászolják a kiváló képességű fiatal embert, akit április 30-án temettek nagy részvét mellett.

Közgazdaság

A Magyar Lap- és Könyvkiadó Rt. e hó 8-án alakult meg a legkedvezőbb kilátások mellett, Szilágyi Miklós szerkesztő, e kiváló közgazdasági író kezdeményezésére, egyelőre egy millió korona alaptőkével, mely teljesen be van fizetve. Az alapszabályok elfogadása után megválasztották az igazgatóságot, amelynek tagjai: gölncibányai Hartig Sándor ny. államtitkár (elnök), Szilágyi Miklós (helyettes elnök), dr. Falk Zsigmond, Balla Jenő, Sivó Juszti és B. Virágh Géza (ügyvezető igazgató). A felügyelőbizottság tagjai Spády Sándor, Hegedűs Gyula dr. Sziklay János és Geiszt Lajos. A végrehajtóbizottság tagjai: Szilágyi Miklós, Balla Jenő és Virágh Géza. Jogtanácsos dr. Lippay Gyula. A legközelebbi összehívandó rendkívüli közgyűlésen az alapítás iránt megnyilvánult nagy érdeklődés következtében két millióra emelik fel. — A társaság egyik irodája Budán lesz.

A Magyar Általános Ingatlanbank igazgatósága megállapította az 1918—1919. évi egyesített mérleget, mely 8.334.751 K 43 f. bruttó, illetve a költségek és kommunális veszteségek levonásával 4.246.750 K 40 f. netto nyereséget tüntet fel. Az igazgatóság javasolja, hogy osztalék fejében 44 K fizetessék, tartalékok dotálására és átvitelre 716.000 K fordítsassék. A bank felfelé részvénycéjét 20 millió koronára. A részvényesek 4 régi részvény után egy új részvény elővételre tarthattak igényt darabonként 850 K árában, melyen felül január 1-től 5% folyó kamat és 15 K kibocsátási költség és illeték fizetendő. A Magyar Általános Takarékpénztár és a Magyar Irszámítoló és pénzváltóbank vezetése alatt álló szindikátus biztosította az alaptőke-emelést, melynek megtörténte után az intézet 20 millió K alaptőke és cca 32 millió K látható tartaléktőke, azaz összesen 52 millió K saját tőkével fog rendelkezni. Az Ingatlanbank igazgatósága Dénes Ödön és Szikra Károly aligazgatókat igazgatókká, Schöber Károly és Leimoldor Ferenc cégvezetőket aligazgatókká nevezte ki, Leopold Rudolf főigazgatói igazgatót pedig cégjegyzési joggal ruházta föl.

Angol-Magyar Bank. A Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. vezetőségének tárgyalásai egy elsőrendű angol pénzcsoporttal teljes eredménytel végződtek. A létrejött megállapodásokhoz képest a Magyar Bank igazgatósága elhatározta, hogy folyó évi május 15-én, szombaton déli 12 órára rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelynek tárgya: a Magyar

Bank és Kereskedelmi Rt. cégnek megváltoztatása „Angol-magyar Bank Részvénytársaság”-ra (British and Hungarian Bank Ltd.) és egyúttal az intézet alaptőkéjének 250.000 drb új részvény kibocsátása után 120 millióról 220 millió kor. névértékre való felemelése. Az angol csoport által biztosított átvételi árfolyam alapján megállapítható, hogy a bank kimutatott saját tőkéi a látható tartalékokkal együtt az új kibocsátás után 390.000.000 koronára fognak emelkedni.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

Butorozott szobát keres keresztény hivatalnok a Krisztinában, vagy Margit-körut környékén. Cím a kiadóhivatalban.

BUDAI APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyu és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3, 5/5, 1/2 és 1/29 órákor

Nyugat csillaga

Wild-West romantika, 6 felvonásban.

Dustin Farnum amer. film. a főszerepben.

A habléány

kaliforniai történet 5 felvonásban.

ELŐZETES JELENTÉS.

Háttér, kedden és szerdán

A SZERELEM KOMÉDIÁI Pardon tanár ur

Kozmetikai szerek,

marosfalvi dr. DÁVID VIKTOR

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II. ker., Fő-utca és Batthány-utca sarok.

Bádogos, gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon: 152—61.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCA 7.

Telefon: 152—61.

Legmegbízhatóbb varrógép javító-
műhely.

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-és grammafon - raktára.

I., Krisztina-körut 151. TELEFON 49-66.

MEGNYILT

a fogaskerekű városmajori

BUFFETJE

Elsőrangú hideg ételek és italok.

Mielőtt eladja ékszerét, forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszerészekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél

többet fizetnek

aranyért, ezüstért, platínáért és briliánsért.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és mulakatos. Sírkeresztek és rácsok. — Kifűző szerkezetű takaréktűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

GÉPIRÁS.

munkák gyorsan és megbízhatóan készülnek a

Telefon

174-04.

ROZMA-GÉPIRÓ IRODÁBAN

BUDÁN, II., FŐ-UTCA 19. SZ.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
650. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 80 kor. Egy szám: 2 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felölös szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 25 korona. Minden további centiméter 20 korona. Nyíltér sora 25 K. Szöveg között 30 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
május
28-án.

Községi választások.

Írta: Rezső Antal,

a Ker. Nemz. Egy. ujlaki pártszervezetének elnöke.

E cikkemmel felkerestem a pártlapot, mely azonban a párttárolattal ellenkező álláspontot foglal el s így e cikkely közlésére a *Budai Napló* szerkesztőségét kérem, mely mindig pártatlanul a közérdeket szolgálja.

Az alábbi statisztikai kimutatásban foglaltam össze a választás eshetőségeit úgy a többségi, mint az arányos választási rendszer alapján történő választás esetére.

E számításaimnál abból a feltevésből indultam ki, hogy a közelgő községi választásoknál a kereszténypárt jelöltjeire semmi esetre sem fognak többen szavazni, mint a hányan a nemzetgyűlési választások alkalmával a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának jelöltjeire leszavaztak s hogy a keresztényellenes pártok (liberálisok, demokraták, szociáldemokraták stb.) paktumot kötve, egy egységes listával fognak szavazni.

Közigazgatási kerület	Választók száma	A K. N. E. Pártja		A többségi elven alapuló választási rendszer mellett		Az arányossági rendszer mellett	
		jelöltjére szavazott	hány választó	A keresztény párt	Az ellenpárt	A keresztény párt	Az ellenpárt
I.	45.949	31.410	68.4	24	—	16	8
II.	25.838	15.398	59.7	24	—	14	10
III.	23.322	12.289	52.8	24	—	13	11
IV.	15.799	7.621	48.1	—	24	12	12
V.	38.142	11.279	29.7	—	24	7	17
VI.	82.732	23.264	28.2	—	24	7	17
VII.	92.375	32.250	34.8	—	24	8	16
VIII.	76.538	32.711	42.7	—	24	10	14
IX.	44.374	22.659	51.1	24	—	12	12
X.	23.169	14.509	62.5	24	—	15	9
Összesen . . .	468.238	203.390	43.4	120	120	114	126

A fentiekből kétségbevonhatatlanul megállapítható az, hogy akár a többségi, akár az arányos választási elv szerint történjék a szavazás, a végső eredmény majdnem ugyanaz, vagyis az egymással szemközt álló két párt erőviszonyai egyformák. Ezt az arányt pedig a keresztény párt javára semmiféle érzelmi motívumokkal vagy hangzatos jelszavakkal lényegesen megváltoztatni a többségi elv szerinti szavazás esetében sem lesz lehetséges. Megállapítható azonban az is, hogy a keresztény párt győzelme a többségi elv szerinti választás esetére sem lenne holtbizonyos.

Ha pedig a kétségbevonhatatlan tényekkel tisztában vagyunk, akkor a vitás kérdést nem erőhatalmi, hanem más közérdekű és erkölcsi szempontból kell elbírálni.

Az erős keresztény párti kerületek azért küzdenek oly kitartóan — s mint látjuk a pártfegyelem rovására is — a többségi elven alapuló választási rendszer mellett, mert ebben az esetben összes jelöltjeiket be tudják hozni a törvényhatóságba. Igen ám, csakhogy ezzel szemben az V., VI., VII. és VIII. közigazgatási kerületek teljes bizonyossággal, a IV. közigazgatási kerület pedig nagy valószínűséggel egyetlen egy képviselőt sem küldhetne a törvényhatóságba.

A közérdek, a keresztény morál szempontjából mi fontosabb tehát: — az e, hogy a biztos keresztény kerületek összes, esetleg közéleti szempontból jelentéktelen és szürke jelöltjeiket is mind bejuttassák a törvényhatóságba, — vagy pedig az, hogy a többi kerületeknek is mód adjassék arra, hogy legalább a köz- és pártéletben kimagasló és értékes jelöltjeiket szintén beküldhessék a törvényhatóságba?

Azt hiszem, hogy ez az egy szempont is minden elfogulatlan és önzetlen pártembert már eleve is arról győz meg, hogy — ha a többségi elv szerinti választással a keresztény párti képviselők számarányát lényegesen emelni nem lehet, — akkor legalább a jelöltek egyéni súlyára, ráteremttségére kell súlyt fektetni, most a törvényhatóság igazi képét nem a kvantitás, hanem mindenkor a *qualitás* adja meg.

Nem közérdek tehát az, hogy a biztos keresztény kerületek összes jelöltjeiket beküldhessék a törvényhatóságba s nem egyeztethető össze az igazi keresztény morállal az, hogy egynéhány súlytalan, szürke pártember

kedvéért más kerületek legkiválóbb egyénei a törvényhatóságból egészen kiszorítottassanak. A keresztény irányzat követőitől tehát a kör érdekében egy kis — önzetlenséget talán joggal lehet várni.

De a többségi elv szerinti választás azonfelül éppen a keresztény pártokra nézve kockázatos is, mert ahhoz, hogy a többségi elv szerinti választás mellett a győzelem biztos legyen, elengedhetetlen feltétel az, hogy a keresztény pártok is egységesen, egy listával szavazzanak, ahogy azt bizonyára az ellenpárt tenni fogja! Ha azonban valamely kerületben a keresztény párt két részre oszlik, ami pl. az I. kerületben majdnem bizonyosan, akkor nagyon könnyen megeshetik az, hogy az egységes listával szavazó ellenpárt lesz a győztes. Inter duos litigantes, tertius gaudet! Ez a veszély az arányos választási rendszer mellett nem forog fenn, mert a mandátumok a két keresztény párt között megoszlanak ugyan, de végeredményben a keresztény párti mandátumok száma csökkeni nem fog. S végül megszívlelendő az is, hogy a többségi elv mellett négy közigazgatási kerület a győzelem legkisebb reménye nélkül lenne kénytelen a választási küzdelembe bele menni és ez az előretudott biztos kudarc az illető kerületek keresztény választóit teljes tértőlenségre kényszerítené, ami végül a kerületi pártszervezet lassu felbomlását is eredményezhetné. Az arányos választási rendszer ellenben ezen kerületek keresztény választóit is erős szervezkedésre készítetné, mert bizonyos az, hogy minél nagyobb készséggel mennek bele a választási küzdelembe, annál több mandátummal hódíthatnak el az ellenpártból.

Minden ésszerű ok tehát amellelt szól, hogy Budapesten, e város különleges viszonyaira való tekintettel, a községi választásokat csakis az arányossági elv szerint szabad végrehajtani.

Buda kulturmultja.

A Hollós Mátyás Társaság avató ünnepén, május hó 19-én mint üdvözlő és megnyitó beszédet elmondotta dr. Pintér Jenő elnök.

A Hollós Mátyás Társaság jövőjébe vetett reményem a multban gyökerizik.

Buda kövei nagy eseményekről beszélnek s a történelmi eseményekbe belekapcsolódnak a művelődéstörténet feledhetetlen mozzanatai. Az első világitó sugarak *Mátyás* király korából ragyognak felénk, amikor a nagy uralkodó udvarában akadémiává csoportosultak Magyarország és külföld humanistái. Az akkori budai írók, művészek és tudósok társaságának hire-neve századokon keresztül fennmaradt s a budai vár európai hírt könyvtárának pompás darabjait ma is féltő gonddal őrzik a nyugati nemzetek.

A budai humanisták társaságával egyidőben munkálkodott itt, ami királyi városunkban, *Temesvári* Pelbárt ferencendi szerzetes, a középkori hitélet áhítatos dicsőítője, a szabados humanista szellem tüzes ostromozója. Prédikációit és legendáit egész Európában buzgón olvasták, könyvei új meg új kiadást értek a német, olasz és francia könyvpiacra. Kortársa volt az a *Turóczy* János királyi ítélmester, akinek a legnépszerűbb hazai krónikák egyikét köszönjük és ugyancsak itt élt *Verbóczy* István, a Tripartitum szerzője. Itt jelent meg, ebben az időben a legelső magyarországi nyomtatvány, a latin nyelvű *Budai Krónika*, mely a hun és magyar nemzetnek sok száz esztendő s dicsőséges történetét már Mátyás király korában feltárta Európa nemzetei előtt. Ez volt az a

korszak, amikor a velencei államférfiak, a XV. és XVI. század legélesebben látó diplomatai, úgy állapították meg titkos tanácsuléseikben, hogy a magyar királyt erőre, hatalomra és tekintélyre nézve, csak három uralkodó előzi meg a világon: — a német császár, a francia király és a spanyol király. A Budai Krónika meg azt hirdeti azok számára, akik a magyarság kulturfogékonyságát kicsinylik, hogy Magyarországon előbb volt könyvnyomtatás, mint — többek között — Angolországban.

A Hunyadiak és Jagellók kora után szörnyű bukás következett. Mikor a török hatalom 150 évi erőszakosság után elvonult Budáról a város sivár romsalmaz volt.

A magyarság dicsőséges székhelyére német lakosság húzódott be s *Faludi* Ferenc, aki Rómában a magyarországi zarándokok magyar gyóntatója volt s a legzengzetesebb magyar prózában írta munkáit, itt, Budán, német nyelven volt kénytelen prédikálni.

Hogyan érezhette magát ebben a német világban *Dugonics* András, mikor a nagyszombati egyetemmel együtt Budára költözött. S mégis itt, a budai német színházban, tartotta meg az első magyar színlelőadást, 1790. október 25-én, az első magyar világi színtársulat. S öt esztendővel később itt hullottak porba a budai Vörmezőn *Martinovits* Ignácnak és társainak fejei.

A magyarosodó és rohamosan növekedő Pesttel szemben Buda, a

német város, csak lassan emelkedett. Mikor Virág Benedek, a szent öreg esténként kísért a hajóhidhoz, hihette-e, hogy 100 esztendő múlva Buda a magyar szellemnek s a magyar nyelvnek ilyen erős vára lesz. Mi, akik itt egybegyűltünk, eleven tanubizonyságai vagyunk ennek a megújulásnak.

Élünkön olyan férfi áll, aki legmúltabb megtestesítője azoknak az eszméknek, amelyek minket lelkesítenek. Nem az államférfi és politikus emelem én ki ez alkalommal Andrássy Gyula öxelencláciájában, hanem az író és tudóst. Még élénken emlékezhetünk, hogy a millenium idején milyen országos meglepetést keltett mélyreható munkája: „Az 1867. kiegyezésről”. A Magyar Tudományos Akadémia akkori publicisztikai jutalma kísérte nyomon a könyv megjelenését. Ez a könyv szerepe meg elnökünk számára az Akadémia levelező tagságát. Néhány évvel utóbb „A magyar állam fennmaradásának és alkotmányos szabadságának okairól” szóló monumentális munkáját nagydíjjal és rendes taggá való megválasztásával jutalmazta az Akadémia.

Nem itt a helye, hogy ennek a nagyméretű tudományos munkásságnak méltatását adjam, de annyit mégis ki kell emelni, hogy az utóbb említett mű milyen nemes veretű terméke a magyar publicisztikai irodalomnak. A történeti és a filozofus könyve ez, egyik akadémiai bírálója szerint: munka mely tele van a politikai bölcsesség gyöngyeivel.

Mindnyájunk nevében kifejezést adok annak a benső örömmel mely eltölti lelkünket, hogy Andrássy Gyula gróf szíves volt elfogadni a díszelnökséget és ezzel soraink élére állni.

Krónika

PESTI HISTÓRIÁK című új könyvében a régi budai vendéglőkről ír Magyar Elek. A könyvet legközelebb ismertetjük, most közöljük belőle az alábbi részeket:

Egy szeptemberi estén zárva találtuk a naphegyi kertet: Gerstli bácsi visszavonult az „Anzer” és a „Medizin” maradványaival a magánéletbe. Félt, hogy a sok szakértő vendég csakugyan megissza előle az erősen megfoglyozott isteni nektárt, aminek pótlására a háború alatt nem volt kilátás.

Hát eggyel megint kevesebb lett a nevezetes budai kis korcsmák száma. A fehérfőkötös, kedves „Frau Godl” Eberhard, akinek rózsaszínű leandervirágos csöppnyi udvarán a Holdvilág-utcában generálisok és kuriai bírák ették a földteke legropogósabb idei libáját, régen elköltözött e pusztulásra szánt világból, elmúlt Kabon mester, az Attila-utcai „Burgzsandár” gazdája, aki egy pengő forintért valódi „udvari ebédet” szolgált Ferenc József konyhájának maradványaiból a pesti notabilitásoknak, becsukott a Gellérthegy-utcai Romlehner, akinél napokkal előre kellett jelentkezni, ha részesülni akart az ember a paprikás csirkéből és káposztás réteséből, meghalt az óbudai Thaler, akinek

pincéje a nagyszerű örömihegyi „nyolcvanas” mellett pókhálós tokaji asszút is rejtegetett, nemrégiben követte a „Zöld hordós” Leikam, a Hattyú-utcai, később Kutyölgyi-utcai korcsmáros, zárva a szép leányairól ismert ujlaki „Háromhuzár” (boldogult Grum Iván szerint „Trois Huzár”). A Retek-utcai otromba bürkaszánya falára mázolt sváb trombitás hirdeti, hogy valamikor ott egy árnyas kertben szolgálta fel eszményi pörköltcsirkéjét a „Trombitás”, eltűnt a „Kék sündisznó”, utána ment Krecsányiék találkozója: Csizsik János-téri „Aranyzarvas”-a, s a tabáni hajósok gyűlhelye: az öreg Preisler Kereszt-utcai korcsmája, ahol a plafondra akasztott üvegládikában kedves kis evezősgálya beszélt az egykori „Bruckendarator”-ok dicsőségéről, régen megszűnt a várbeli „Kranzli” is; a „Márványmenyasszony” még megvan, de nem az öreg Wágner dirigál benne, a „Politischer Greisler”-ben sem Gürsch papa mesébe illő, illatos waldmeisteres májusi borát isszuk. A Tabánt nemsokára egészen elsöprik, a Krisztinában, Ujlakon és Óbudán is mind több a modern elem, ősszel és télen hiába várják a régi emberek, hogy kidugják a kis házakra a saját termésű mustot és „Heuriger”-t, jelentő borokabokréját, vagy gyaluforgácsot, a rác ürmös, a frissen sült csája (rác husos rétes-féle) lassan egészen eltűnik a budai legendák birodalmába.

KIS KÁLVÁRIA emelkedett a Gellérthegy hátsó részén Fühl Mihály tabáni polgár jóvoltából, amelyhez a hívők, különösen a nagybőjtben, sűrűn jártak ájtatoskodni, különösen a múlt század végén. A mostani Hadnagy-, akkor Hosszu-utca végén balra fordulva a Stáció-, most Sánc-utcán vezet fel hozzá az út a Krisztus szenvedéseiből vett jeleneteket ábrázoló képekkel díszített, szabályszerű tízennégy stáció között. Egy töviskoronás, ülő Krisztus-szobor is tartozik hozzá, Fundációja nincs, de Fühl és családja megígérték, hogy gondozni fogják, míg tőlük telik.

Gondozták is becsülettel és sokáig az ő kálváriájuk volt a magja a Gellérthegy husvét életének. Nagypénteken délután a plébános processziót vezetett a kálváriára, ott volt az egész Rácváros, eljöttek a krisztinaiak, a várbeliek is, komor zsolozsma fenséges hangja áradt szerte a hegy ormáról. A kálvária ma is ott áll a hegyen, de a stációkból már csak három van meg, a Krisztus-szobrot valami kontár ijesztő figurává „restaurálta”, el kellett vinni a helyéről, Fühl Mihály meghalt, a stációkat állító többi buzgó polgár is, családjuk is nagyobbára kipusztult, nincs aki gondozza a keresztutat. A városszabályozásnak is áldozatul esett néhány stáció. Nagypénteken nem járhat fel már a processzió, egyházi vonatkozása csaknem egészen megszűnt a Gellérthegy husvétjának.

Szent Gellért templomából blokkházat csináltak a törökök, ennek a romjaira épült fel a gellérthegy-i obszervatórium, forgatható két kerek tornyával. A pesti egyetemhez tartozott, 1813-ban tette le az alapkövét József nádor s 1815-ben már fel is avatta egy sikerül napmegfigyeléssel.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.
Szerkesztő található d. u. 3-4-ig
I. Bors-utca 24.
Ide címzendő minden levél.
Telefonunk a nyomdában: 24-77.

A Hollós Mátyás Társaság e hó 26-iki szerdai ülésén Pintér Jenő elnök megemlékezett arról az általános elismerésről, amelyet a közönség soraiból bemutatkozó ünnepségünk kiváltott. A siker váratlanul nagy és meleg volt. Andrássy Gyula gróf hatalmas és értékes beszéde messzehangzó visszhangot keltett és a kitünően megválasztott többi műsor-szám is őszinte érdeklődést, sikert aratott és köszönetet mondott az ünnepély rendezőinek. Tóásó Pál előterjesztette az ünnepély költségvetését és kielégítő eredményét. Lelkes Nándor javaslatot terjesztett be a megszállott területeken levő műemlékek megvédésére és Morvay Győző beszámolt a Radius és az Alföldi magyar közművelődési egyesülettel folytatott tárgyalásokról, amelyek a Hollós Mátyás Társasággal karöltve óhajtanak bizonyos kulturális vállalkozást létesíteni. Ezután beválasztották az elnöki tanácsba dr. Timon Ákos egyetemi tanárt és dr. Usetty Ferenc nemzetgyűlési képviselőt. Örömmel vették tudomásul, hogy Sebestyén Géza szinigazgató készséggel fogadja a Társaságnak a műsorra vonatkozó kívánságait és azokat még áldozatok árán is figyelemre méltatja. Azután az alapszabályokat vitatták meg.

Vendégek szerepelnek e héten a nyári-színházban. *Somogyi Nusi* a király-színház tagja fellép hétfőn *Tamás Benővel*, „Tul a nagy krivánon” ismert budai szenzációban. Csütörtökön *Faludi Sári* az „Arany ember”-ben.

A Budai Katolikus Kör kissé előrehaladt évadban május 22-én nagyon nívós és látogatott hangversenyt rendezett tagjai számára, mely után a fiatalság együtt maradt és jól sikerült táncmulatságot rögtönzött. A hangverseny legkiválóbb számait *Wilhelmus Henry* holland zongoraművész szolgáltatta, aki saját szerzeményein kívül Chopin, Scriabine és Busoni műveit interpretálta kiváló megértéssel és briliáns tehnikával. *Szöke Ilona* énekművésznő Nosedá és Puccini áriákat énekelt előkelő ízléssel és meleg átérzéssel. *Steinhaus Tibor* három énekszámmal elsőrangú hőstenornak bizonyult, kinek énekművészetét zajos tapssal honorálta a hálás közönség. A hangversenyt a *Budai Dalárda* nyitotta meg *Szegő Sándor* karnagy vezetésével és a nagy tetszésnyilvánításra a Huber-féle Hofidal után még egy bájos finn kórust is kellett énekelnie a dalárdának. A jótékony célra rendezett hangverseny igen szép anyagi eredménnyel járt.

Méhely Mária hangversenyének május hó 29-én, este 6 órakor tartja *ária- és dalettyét*. Műsorán: Donizetti, Saint-Saens, Chaminade, Liszt, Strauss R., Hubay, Kárpáti, Kálmán művei szerepelnek. Mi akik ismerjük a kedves, meleg és közvetlen hangú művésznőt, tudjuk, hogy Buda előkelő társadalma hálás szeretettel fogja honorálni művészi előadását.

Érdekes kép látható a Pálffy-léri „Nestor” kávéházban: *Apponyi Albert* gróf életnagyságu képmása *Vallyon F.* művészi olajfestménye. A kép eladó és értekezhetni lehet a kávéház főpincérével I. Pálffy-tér 1, aki az eladással meg van bízva.

Hűvösvölgyben.

Lipótmező után az első villamosmegálló

Nemzeti Park Pavillon.

A budai hegyvidék legszebb pontján a legmagasabb úri igényeknek megfelelő Caffeerestaurant, nagy kerthelyiség, lugasok. Naponta elsőrendű cigányzene. Uzsonna. Vacsora. Szolid árak. Legfigyelmesebb kiszolgálás.

Tulajdonos: **LAMOS és HEISER.**

Kommunista izü zavargás volt e hó 24-én este a bécsi-uti téglagyárban, amelyet a gyár volt munkástanácsa rendezett. Ez a tanács a diktatura idején elfogta *Heuthaler Frigyes* budai polgárt és lezárta. Másnap az ő kocsiján hajtották ki a külső bécsi uton levő pincéjébe, ahol megitták a borát. A diktatura után beperelte őket a károsult, mire a bíróság a tanács tagjait csukatta le, akik a gyár téglasztályából kerültek ki és most bérérmelést követeltek. Az igazgatóság ezt megtagadta és a cseréposztály munkásai tovább dolgoztak, ellenben a téglások sztrájkba léptek. Nem jó szemmel nézték a dolgozókat és erőszakkal akarták őket sztrájkra kényszeríteni, amiből verekedés lett, mire közbe lépett a karhatalom és 11 embert letartóztatott. Az elfogottaknál házkutatást tartva számos új kincstári fegyvert talált a rendőrség.

Horváth Elek zongoraművész és a Budai Zeneakadémia igazgatójának hangversenye zsúfolásig megtöltötte a budai vígadó nagyertermét és 2530 korona tiszta hasznót juttatott a Hadifogolymentő Akció javára. A hangverseny minden számát nagy elismerés kísérte, de különösen nagy tetszést váltott ki *Gulden Jenő* hegedűművész bravúros játéka.

Spur István uradalmi mérnök, a tabáni egyházközség elnöke *balatoni* kormánybiztosnak nevezetett ki a kormány által.

Szülői értekezlet rendezett e hó 22-én a Várban a Szentháromság-téri közs. elemi iskola tanszéklete. Az *öntudatos gyermeknevelés* kérdését *Burits János* igazgató nagyszabású hazafias beszédben fejtegette a vendégek állandó érdeklődése mellett. A jelenlevő több mint száz szülő az értekezlet az előadó igazgatónak köszönetét fejezte ki. Az elnök *Moussong Géza* kir. tan. igazgató értékes beszéddel fejezte be az értekezletet.

A Szent Jób feltalálásának évfordulóján május 30-án, 11 órakor a királyi várplébánia templomban ünnepi nagymise lesz, melyet dr. *Makay Lajos* udvari káplán celebrál és betétül *Ságár Jenőnek* ez alkalomra szerzett „Tenuisti manum dextram” kezdetű egyházi énekét adja elő az énekkar. Este 6 órakor *Mészáros János* érseki helytartó ünnepi beszédet mond.

Előreveti árnyékát e nyári melegekben az előjövő tél hidege és a gondos budaiak aggodását jellemzi, hogy éppen most, amikor a tél gondja kevésbé gyötri az embereket, nagy arányokban érdeklődik és agítál a téli fa kérdésének megoldására vállalkozó „Keresztény Fatermelő Szövetkezet” mellett. Ez az intézmény bár Pesten székel: IV. Veress Pálné-utca 9. — mégis budai vállalkozás nemcsak a nagyrészt budaiakból alakult igazgatósága, de tagjainak főként Budáról való nagy száma miatt. Ez a fatermelő szövetkezet oly nagy és országos arányokban fejlődik, hogy ma már a tagok téli faellátása is biztosítva van.

Az új orgona a Szent Anna templomban a pünkösdi nagy misén került felszentelésre.

Az urnapi körmenetet a katolikus egyház Budán mindig a hagyományos fényes és buzgóssággal szokta megülni. A budaiak vallásos érzületükön felül hazafias lelkesedésüket is dokumentálták tavaly a vörös uralom idején, mikor egy a várbán mint a krisztinában erélyes fellépéssel utasították vissza a bolsevista destruktív népbiztosok valláslegyalázó magatartását. A krisztinavárosi urnapi körmeneten indult meg tavaly az ellenforradalmi akció, mikor a lelkes budai közönség a körmenet után hazafias elkeseredésében a himnusz énekelte. Ennek több súlyos sebesülés és egy haláleset is lett a következménye. A krisztinavárosi kath. autonóm egyházközség tanácsa elhatározta, hogy az idén a szokottnál is ünnepélyesebb körmenetben ünnepelni az urnapját és arra meghívja a hatóságokat, a kormányt, a katonaságot és már ezúttal is figyelmezteti a közönséget, hogy június 3-án minden igaz hívő katolikus vegyen részt a nagyszabású egyházi ünnepen, melynek rendezésére az autonóm egyháztanács külön rendőrbizottságot küldött ki. A körmeneten, mely reggel 8 órakor tartandó nagymisével veszi kezdetét, az összes iskolák testületek, társulatok, körök és notabilitások előre megállapított sorrendben vesznek részt s a rendezők kérik, hogy a testületileg megjelenők idejekorán jelentsék be részvételüket a plébánia hivatalban d. e. 10—12 óra között. A körmenet mentén lévő házak lakóit felkéri a rendező-bizottság, hogy ablakaikban d. e. 9 órakor gyertyákat gyújtsanak. A rendet hatóság, karhatalmi tagok és rendőrség fogja fenntartani. A rendezőség felkéri Zadravecz István tábori püspököt, hogy a körmenet után az urnapi martirokról hazafias beszédben emlékezzék meg.

A Budai Dalárda közreműködése nélkül nincs a budai oldalon sem művészi, sem hazafias ünnep és a derék gárda már nem győzi a különféle meghívások kielégítését. Az elmúlt héten három helyen is szerepeltek a fáradhatatlan és áldozatkész dalosok. A Hollós Mátyás Társaság avató ünnepén, a Budai Katolikus Kör hangversenyén, a Budavár visszavételének honvéd ünnepén is a Budai Dalárda szolgáltatta a mise éneket és szoborünnep énekszámaikat. Legközelebb június 5-én a Budai Lövéldében (Marcibányi-tér) házi hangversenyt rendez pártoló tagjai fizesztelére június 3-án pedig a Mátyás-templomban az Urnapi nagymiséen elő fogja adni a Volkmann féle világhírű D-dur misét. Ugy értesültünk, hogy legközelebb Győrött, Szombathelyen és Szentendrén rendez a dalárda hangversenyt és komoly előkészületeket tesz egy nagy külföldi propaganda körútra is. Amit elvettek tőlünk anyagiakban éhes szomszédaink az antant politikuskok boszúállásával, dalosaink vissza szerzik azt lelkiükben kiváló művészetükkel, az örök érvényű és ellenállhatatlan magyar dallal, mely most fog elindulni világhódító útjára.

Ébredő magyarok szervezkedtek szombat este a III. kerületben. Ujlak és Óbuda keresztény nemzeti érzelmű polgárai nagy számmal mondották ki Horváth Gyula lelkész szavaira a megalakulást. Rezső Antal ker. pártelnök utalva a már már visszacsúzni akaró keresztény kurzusra tartja nevében feltétlenül szükségesnek tartja a minél erősebb egyöntetű magyar szervezkedést. Tásnádi Kovács József beszámolója tisztultul propaganda útjáról tudatta, hogy ott már az ébredő magyarok faluról falura megalakultak és felhívja kerületét a napi politikán felül álló, minden magyarnak gazdasági és létérdekét szolgáló ébredő — magyar — egyesület azonnali megalakítására. Lusénsky Alfonz lelkes beszéde után egyhangú lelkesedéssel kimondta a gyűlés a megatalkulást és legközelebbi propaganda taggyűlést 1920 május 29-én d. u. 7 órakor rendez az Óbudai társaskörben.

Két árva a 70-es évek végén, nagy műsorbarabja volt a Népszínháznak. Most felújítja *Sebestyén Gézát* a szinkörben, Romantikus népdrama, mely annak idején nagy tetszést aratott.

Meszelik már Budát, azokat az apró polgári házakat, amelyek oly különös bájta adnak az ősi királyi székeknek. Ez már a béke. Amikor a saját megzavart lelkén feldult házi rendjén túl meglátja a gazda, hogy hull a vakolata, kopik a ház színe, akkor már keresi azt a harmóniát, mely kedvessé teszi az életet Budán. Alig van utca, apró házak sorát értem, ahol egyik másik ne huzná ki magát új köntösben, sárgában, szürkében sötét szoklival. Festék jut a kapunak is, ablakfának, boltajtónak. Kiváncsi nagy eperfák hajolnak ki az utcára és bolintanak a tisztáknak, mintha biztatnák, hogy: — minálunk is készülődnek!

Csak párosan szép a harangszó, gondolják a felső vizvárosi egyházközség hívei és az első új harang megszólalása után már a másodikra gyűjtenek szorgalmasan. Ha az Isten úgy akarja és a hívek is szorgalmazák Szent Anna búcsu napján két harang hívja imára a Vizváros híveit.

A gyilkos kerítés most is fenyegeti a szentendrei helyi vasút utasait a *Hohl-féle* vendéglő közelében a Szentendrei-úton. A diktatúra idején hat ember vesztette ott el az életét, mert a kiszögellő kerítés gerendája csaknem a kocsi surolja s aki a lépcsőn áll, könnyen pórul jár. Akkor pedig erősen járta a lógás. Most ismét baleset történt ott s a hatóságnak kellene ott rendet teremtenie, mielőtt újabb szerencsétlenség történik.

A bárányhimlő lépett fel Budán is járványyszerűen. Április végén és május elején összesen 17 bejelentett esetben, de emberéletben nem követelt áldozatot. Legerősebb Óbudán volt, ahol 12 esetet jegyzett föl a statisztika. — Erősebben jelentkezett a járvány fülfő mirigy lob.

Kumettes hám, egyes, jókarban levő, eladó. II. kerület, Szilágyi-tér 5, II. em. 10. D. u. 2—3-ig.

FOGADJUNK!

hogy sehol sem lesz olyan előnyösen kiszolgálva, mint a

VACUUM

Általános Beraktározó- és Portmentelő Vállalatnál.

Szönyeg-, függöny-, szörme- és butorgémosás, portmentésítés, szönyegmosás, szönyegjavítás, moly és poloskairás, butorberaktározás. Ablaktisztítás és lakástakarítás.

II., Margit-körút 5, II., Török-utca 1—3. Központi iroda: II., Zsigmond-utca 24.

PRIMA, ELSŐRENDÜ FÉNYKÉPFELVÉTELEK

Arcképfestmények és fényképfestmények. Buda legmegbízhatóbb fényképezési és arcképfestészeti műterme. **SCHUBERNIG** Zsigmond-u. 36. Lukácsfürdővel szemben

Elveszett

ember az, aki ma nem tud okosan gazdálkodni a háztartásban. Helyeselelekezik, ha olcsó bevásárlási forrást keres és jó árut vásárol; friss élelmiszerekkel látja el magát. Főleg idénygyümölcsök és korai félélek. — Szükségletét szerezze be

SZLUKOVINYI IMRE UTÓDA

fűszer- és csomagolóüzletében BUDAPEST, II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71.

KORNSTEIN ÉS HUSZÁR

(CÉGTULAJDONOS: KORNSTEIN FARKAS) MŰBUTORGYÁR — MINTATERMEK BUDAPEST, II., BATTHÁNY-UTCA 4. SZ.

SZÓRÁKOZÁS

BUDÁN

BUDAI SZINKÖR

HETI MŰSORA:

Vasárnap d. u.: Csárdás királyné
este: Kis szőkevény
Hétfőn: Tul a nagy kriyánon
Kedd: Két árva
Szerda: Nebántsvirág
Csütörtök d. u.: Ártatlan Zsuzsi
este: Arany ember
Péntek: Koldus diák
Szombat: Koldus diák
Vasárnap d. u.: Kis szőkevény
este: Koldus diák

APOLLO

II. Széna-tér. (Hattyu és Csalogány-u. sarok).

Vasárnap 3, 3/4, 1/2 és 1/2 órák
Egy olasz filmszenzáció bemutatása!

A VÖRÖS FOLT

Kalandordráma 4 felv.

A SENKI FIA

Szerelmi játék 4 felv.

ELŐZETES JELENTÉS.

Hétfőn, keddén és szerdán
Játék a tüzzel A SORS GYERMEKE

MILIS "BÉLAKERT"

ANDRÁS VENDÉGLŐJE NEMETVÖLGYI-UT 38.

Elsőrangú hideg és meleg konyha. Kifőző fűszerek. Naponta cigányzene. Követlenül az 59. számú villamos megállóhely mellett.

Tulajdonos: **RITKA**, Budapest, I., Pauler-u. 3.
Schulz Gusztáv MINT A

Nagy terrasz! **FEHÉR** vendéglő kitűnő házikosztja és központjában! **HOLLÓ** mérsékelt árai.

PÁVDY-VENDÉGLŐ

II., ZSIGMOND-UTCA I. SZÁM.

A budai ur közönség találkozó helye. Kifőző hideg és meleg konyha. Fajborok. Állandóan friss sör. — Arnyas terrasz. Szolid polgári árai. — Előékeny kiszolgálás.

Páll Jánosné

Elsőrangú hideg és meleg ételek. Legjobb borok. Állandóan frissen oapolt sör. Mérsékelt árai. Pontos kiszolgálás vendéglője a **SVÁBHEGYEN** MÁRTONHEGYI-UT 7.

BUDAI VIGADÓ

ÉTTERMEI II., Corvin-tér. Bejárat az Iskola-utcai fronton MEGNYILTAK.

Budán ismert jóízű magyar konyhamat és kitűnő borait a m. t. budai közönség és régi törzsvendégeim szíves figyelmébe ajánlom, kérve szíves pártfogásukat ez új helyiségben.

JÁGER IGNÁC a budai régi „Zöld hordó” volt vendéglőse.

Svábhegyi Nagyszálló

a fogaskerekű vasút végállomásával szemben.

A főváros

legszebb klimatikus üdülőhelye.

Egész éven át nyitva. Elismert kitűnő konyha. Figyelmess és pontos kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

őzv. Schlögl Józsefné

Telefon: 45—02, 46—72.

Schmidhoffer Vilmos éttermei a HÁROM VERÉBHEZ

II. kerület, Fő-utca 8. szám. Elsőrangú étkezés. Eredeti hegyaljai borok. Mérsékelt árai. Figyelmess kiszolgálás. Társaságoknak külön terem.

PARK vendéglő és étterem

I., NEMETVÖLGYI-UT, 42.

Elsőrangú

nyári kiránduló

és szórakozó hely

Kitűnő borok. Állandó friss sör, valamint hideg és meleg

UZZONNA!

Külön terem társaságok részére.

Tulajdonos: **HIESZ SÁNDOR** az Opera-étterem volt főszakácsa.

Budaiak találkozó helye.

Szt. Lukács-fürdő mellett lévő Park vendéglő a Duna oldalán megnyitottam. Naponta La katos Dani muzsikái. Nyári mulatságokat és társas összejöveteleket elfogadok. Kitűnő szegedi konyha. — Ceglédi borok. Figyelmess kiszolgálás

NAGY ALBERT vendéglős, III. Ujaki-rakpart 4 sz., és III. Zsigmond-utca 23. szám.

MEGRYILT

a fogaskerekű városmajori

BUFFETJE.

Elsőrangú hideg ételek és italok.

ÜDÜLŐ OTTHON

SVÁBHEGYEN Benlakó és bejáró üdülők részére. Kitűnő ellátás, tej-, hízókúra, napfürdő. **TULAJDONOS: FENYVESINÉ HOLLÁNDER ARANKA.**

RESTOR-KÁVÉHÁZAT

átvettem, a kor igényeinek megfelelően átalakítottam és annak vezetését teljesen új elv szerint irányítottam. Kitűnő hideg és meleg konyha. Fajborok. Francia likörök. Friss sör. Billárd. Kiváló tisztelettel **Návai Jánosné**

Közigazgatás

Az Országos Fatermelő Rt. Stein Ármán elnöklésénél megtartott rendkívüli közgyűlése az igazgatóság összes indítványait egyhangúan magáévá tette, mely szerint a társaság eddigi alaptőkéjét 9 millió koronáról 30 millió koronára emeli fel, miáltal a társaság vagyona tartozékaival együtt 120 millió koronát tesz ki. Elhatározták, hogy a részvényeseknek két régi részvény után egy új részvényt ajánlanak fel darabonként 1015 koronás árrban, olyképen, hogy az új részvény már 1920 január 1-től osztalékjogosult. Az elővételi jog május 31-június 12. közötti időben a Magyar-Olasz Bank főintézeténél (V., Nádor-utca 16) gyakorolható. Az igazgatóságba választott új tagok: Fónagy Aladár, Goldfinger Oszkár dr., Gross Béla, Spitzer Lipót és Stekl Artur. A közgyűlést követő igazgatói ülésen az igazgatóság elnökévé Castiglioni Camillo, társelnökké Pongrácz Rudolf gróf dr., alelnökké Fónagy Aladár és Sonnenfeld Lajos urakat választották meg és kinevezték a vállalat ügyvezető-igazgatójává Stekl Artur, vezértitkárává Lengyel Mihály dr., cégvezetőkké pedig Zoltán Gyula, Ringwald Márk, Stekl Elemér és Blumenthal Vilmost.

A Nemzeti Hitelintézet Rt. (Budapest, VIII., Üllői-ut 2) alakuló közgyűlésére a meghívók azok részére, akik eddig részvényeket jegyeztek, már szétküldték; minthogy azonban naponként érkezik be újabb nagyobb számú jegyzés, a meghívók szétküldése ezek részére alánálán olyanatban van. Az alapítók ehelyett s kéri, hogy a még kint levő aláírási ivatek az ívtartók vagy rész-

Lugkő 130 fokos valódi szappanfőző 1 kilogramm 60 kor.

Utasiadás: 4-5 kilogramm zsiradék, 1 kilogramm lugkő, 7 liter víz.

Réztálcák 98-99 fokos 1 kilogr. 42 kor. Raffia 1 kg. 76 kor. Barbid 1 kg. 40 kor. Befűzéshez pergamentpapír 1 iv k. 5.50.

Postacsomagban utánvételel szállít: **KODNÁR, fűszerkereskedő** Budapest, I., Attila-utca 23.

vénnyegyzők haidéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Az alapítási tervezetben megállapított negyven millió korona alaptőkére eddig mintegy tíz millió korona tulajjegyzés történt. Tekintettel azonban arra, hogy az alakuló közgyűlés az alaptőkének 120.000.000 koronára leendő fel-emelését el fogja határozni, a részvények jegyzése továbbra sem szünetel. Pár napon belül már az új aláírási ivatek is a közönség rendelkezésére fognak állani. A közgyűlés megtartásáig azonban az alapítók által kibocsátott ivatek az eredeti feltételek mellett jegyezhetők a részvények. Részvények jegyezhetők Budapesten az alapítási irodában és vidéken minden községi jegyzői irodában. **Budán:** az „Önsegélyző Takarékpénztár Központi Szövetkezet”-nél, II., Lánchid-utca 2. szám. Egy részvény ára 200 korona, alapítási díj 10 korona. Amennyiben aláírási iv nem állna rendelkezésre, az intézet elfogad jegyzéseket egyszerű levélbeli bejelentésre is.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

CIPÓT elsőrendű és szép **REYES JÓZSEF** készít — II. KER., SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Viselt nyakkendőt

jutányosan fordít, javítt. Új nyakkendőt bármely fazonban készít.

VOGELNÉ, II., Tölgyfa-u. 8.

VESZÉK

mindentéle régiséget, aranyat, ezüstöt, drágakövet, porcelán figurát, szőnyeget, butort, zongorát, zálogcédulát bármiről

GELO SALAMON I., Attila-utca 8.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Kozmetikai szerek,

marosfalvi dr. DÁVID VIKTOR

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II. ker., Fő-utca és Batthány-utca sarok.

Bádogos, gáz, vízvezeték, csatornázás, fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon: **BUDAPEST,** 152-61. II., FŐ-UTCA 7.

Telefon: 152-61.

Meghívó.

A NEMZETI HITELINTÉZET

Részvénytársaság

folyó évi május hó 31-ik napján (hétfőn) délután 5 órakor tartja meg

alakuló közgyűlését

Budapesten, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye székházának közgyűlési termében (Budapest, IV., Városház-utca 7. sz.) melyre a tisztelt részvényaláírókat tisztelettel meghívják

Budapest, 1920 április 29.

AZ ALAPÍTÓK.

Tárgysorozat:

1. Jelentés a részvénytőke lejegyzéséről és befizetéséről, az Országos Községi Bank Részvénytársaságnak az alapítási tervezet értelmében a Nemzeti Hitelintézet Részvénytársaságba való beolvadásával kapcsolatosan.
2. Az alapszabályok megállapítása.
3. A Nemzeti Hitelintézet Részvénytársaság megalakulásának kimondása.
4. Az alapítók által kinevezett igazgatósági tagoknak további 3 évre való megválasztása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Az alapítók felmentése.
7. Javaslat az alaptőkének 120 millió koronára leendő felemelése iránt.

MEGJEGYZÉSEK: A közgyűlésen minden részvényjegyző személyesen vagy meghatalmazottja után részt vehet, ha igazolja, hogy az alapítási tervezet értelmében kötelezettségének eleget tett.

Az igazoló-jegyek a részvénybefizetési elismervény felmutatása ellenében átvethetők az Országos Községi Bank R. T. helyiségeiben (VIII., Üllői-ut 2. sz.) folyó évi május hó 28, 29, 30 és 31-én d. u. 1 óráig, vagy legkésőbb a közgyűlés helyén a megnyitás előtt egy óráig belül.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és mulakatos. Sirkeresztek és rácsok. — Kötő szerkezetű **takaréktűzhelyek** különféle méreteken

Autogén hegesztés és vágás. —

TÁNC VOGLIMRE

II., Medve-u. 6 (I. em. díszterem.)

GÉPIRÁS.

munkák gyorsan és megbízhatóan készülnek a **ROZMA-GÉPIRÓ IRODÁBAN** **BUDÁN, II., FŐ-UTCA 19. SZ.**

Mielőtt eladja ékszerét, forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszerészekhez, II. KER., VÉRMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél többet fizetnek aranyért, ezüstért, platínáért és briliánsért.

Preisach József

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Úri és női divatüzlet

PETREHÁZY piskótagyára II., Corvin-tér 12. Telefonhívó 58-01 és 43-87.

Legmegbízhatóbb varrógép javító-
:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár- és gramofon - raktára. -

I., Krisztina-körút 151.

TELEFON 49-66.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
652. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom-, művészeti és sport terén szolgáló újság. Előfizetése egy évre 80 kor. Egy szám: 2 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felolós szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 25 korona. Minden további centiméter 20 korona. Nyitlár sora 25 K. Szöveg között 30 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
június
12-én.

A Keresztény Közép- osztály

Önvédelmi Ligája címen nagyarányú és jelentőségében beláthatatlan szervezkedés indult meg Budán. Az a tény, hogy a középosztály teljesen leszorították arról a helyről, mely őt erkölcsi fölényénél és értelmiségénél fogva egyaránt megilleti, — arra indította a mozgalmat vezetőjét, hogy a *Keresztény Közép-osztály Önvédelmi Ligá*-jában egy hatalmas, egységes szelleműtől áthatott táborba tömörítse a középosztályt alkotó sokféle társadalmi tagolást. A középosztály szervezését a nyugati államokban már régen befejezték. Az angol „Middle Classes Union” országos tényező. Jelentőségben fölülmulja az ipari munkásság és a földmives népeség szervezeteit. A most megindult szervezkedést nálunk az idők szava parancsolja. Minden társadalmi osztály szervezett állja az államélet háborgó tengerének hullámvérését, csak a középosztálynak nincs egységes képviselője. A gazdák a „Falu Szövetség”-ben, az ipari munkásság a szakszervezetekben, a hadsereg a MOVE-ben teremtettk meg érdekeiknek hatóságos védőszervét. A polgári középosztály érdekeinek eddig nem volt szószólója, nem volt olyan szerv, melynek szava sulyal eshetett volna latba a felsorolt szervezetek mellett. Ennek az országos szervezkedésnek célja nem az osztályharc, hanem épen az osztályharc leszerelése, mert ez vezet a konszolidációhoz, amelynek szükségét Budának nemzetvezérő patriarchája jászberényi hatalmas beszédében jóslásszerűen hirdette.

A konszolidáció ma az ország legsürgősebb érdeke. A magyar középosztály politikai érettsége, nagy elődeitől örökölt rátermettsége, példás önzetlensége, legfőbb biztosítéka e törekvésnek. Csak képzett, tetterős, jellemzilárd egyéniségek vezethetik révbe a haza viharvert hajóját. A nemzet fölvirágzását munkáló szellemi erőnek a középosztály a leghűbb leltéményese. Destruktív, nemzetrontó az, aki a középosztálytól megvonja az erkölcsi és anyagi támogatását. S mégis — a középosztály a mostohagyermek. Szolgálja a hazát örömben, bánatban, tengődve, panasz és jajszó nélkül. Végigdacolta a kommunizmus megpróbáltatásait s első közt szenvedni ma is az idegen megszállás brutálisítását. Tűr, szenved — de meddig bírhatja még? A meginduló szervezkedés megálljt fog parancsolni a szélsőségeknek, tervszerű, alapos munkával fogja megteremteni a keresztény, boldog Magyarországot,

ahol nincs gyűlölködés, nincs üldözés, de jaj annak, aki mások kárán, bűnös uion akar előnyöket szerezni.

A mozgalom vezetősége ez-
ton is kéri a középosztályhoz
tartozó hatóságok, hivatalok,
testületek stb. tömeges csatlako-
zását a szétküldött nyomtatvá-
nyok utján. Kíváncs agilis, tett-
erős egyének minél számosabb
jelentkezése.

Ünneplő Buda.

— Az urnapi körmenetekről. —

Jelentőségében három urnapi
körmenet emelkedik ki a rendes
ünneplés kereteiből. A *várbeli*, mely
multi hét csütörtökén gyűjtötte össze
közéletünknek csaknem minden
kiválóságát és szokatlan nagy fény-
nyel folyt le, — a *krisztinavárosi*,
mely történelmi emlékünnepe lesz
Budának, — és a *városmajori*, mely
első volt s így különös mély ha-
tást tett.

Tudósítók a következőkben
számolnak be:

Az idén a szokottnál is fényesebb volt a
Krisztinaváros urnapi körmenete bár a bo-
rongós időjárás kissé megzavarta az ün-
nepély fényét. Az ünnepre kivonult az
első kerületben elhelyezett katonai külö-
nimény is Kovács Andor őrnagy vezetése
alatt. A misén a Budai Dalárda szolgál-
tatta az éneket Hoppe Rezső karnagy ve-
zenyélése alatt és dr. Nagy Emilné urnő
magánénekével. A misén és körmenetben
részt vettek a kerület előkelőségei és az
egész katolikus társadalom. Külön fentar-
tott helyen helyezkedtek el azok, akik a
multi évben az urnapi körmenetben való
részvétel miatt a proletárdiktatura pribék-
jei által lefogattak és hitük, hazafiságuk
megvallásáért börtönben szünlődtek. A pol-
gárság meg akart emlékezni a nevezetes
nap évfordulóján a tavalyi szomorú ese-
ményekről, de a főkapitányság nem en-
gedte meg a templom előtti gyülekezést
és így elmaradt dr. Wein Dezső, Krizs
Árpád és dr. Baránszki Gyula beszéde,
akiket fölkertek a nap emlékeztető ese-
ményeinek méltatására. A lelkekben azon-
ban fölcsendült az emlékezés mélységes
hálája és Zeliger Vilmos plébános intóná-
lására ez egész közönség lelkesen eléne-
kelte a Himnusz, mely tavaly megindította
a proletárdiktatura bukását.

Isten adta imádságos lelkiülettal és a
legszebb keretek közt ünnepelte először
meg urnapiját a Csaba-utcai rk. egyház-
község. A szinte végtelennek látszó kör-
menet nagyszerűségét igen emelte a fehér
ruhás lányok hosszú sora. A baldachin
alatt *Kriegs-Au* Emil vitte a szentséget.
Az egyházközség tisztikara és tanácsa tes-
tületileg vett részt. A menetet mindentől
a hűvek sűrű sorfala és virágos kivilágított
ablakok köszöntötték meleg áhítattal.

A *Vízvárosban*, ahol a felső és alsó-
vizvárosi egyházközség a szokott módon
együtt rendezte a körmenetet. Az ünnepé-
lyes nagy misét végighallgatta *Simonyi-
Semadam* Sándor miniszterelnök is. A kör-
menet a Szent Anna templomból indult,
a szentséget *P. Timót* budai kapucinus
házfőnök vitte. A körmenet a kapucinus
templomot érintve, nagy ivben tért vissza.
Szép látványosságot nyújtott a számtalan
fehér ruhás kis leány fölvonulása virágot
szórva, a nemzeti hadsereg diszszázada,
a műegyetemi karhatalom tisztai különit-
ménye, a magyar nemzeti lobogót vivő
katona mellett szebbnél-szebb diszmagyar
ruhás budai kislány. Az apácák temploma
előtt a menetet megállítva, *Molnár* László
plébános mondott fenkölt szellemű, min-
denkit mélyen megható beszédet. A kör-
menet után a résztvevők alig a negyedét
tudta befogadni a templom.

Óbudán minden hivatalos testület, a
nagy iparvállalatok alkalmazottai, a párt-
körök, iskolák vettek részt az urnapi kör-
menetben, melyen *Sagmüller* József esperes
vitte a szentséget fényes kísérettel. A ka-
tonai dísz a tengerész-különitmény szol-
tatta.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.
Szerkesztő található d. u. 3-4-ig
I., Bors-utca 24.
Ide címzendő minden levél.
Telefonunk a nyomdában: 24-77.

Junius havában lejárt féléves elő-
fizetések szíves megújítását kérjük.

A *Hollós Mátyás Társaság* e hó
9-én ült össze, hogy a társaság
alapszabályait megvitassa. Ezt meg-
előzőleg indítványt terjesztettek a
társaság elé *Morvay Győző* a Ra-
dius filmgyár, dr. *Nemes Antal*
püspök a koronázó templom csil-
lárjai, *Virág Béla* a Csörsz-utcai
iskola, *Lelkes Nándor* József a
megszállott területek műemlékeire
vonatkozó indítványa ügyében,
Morvay Győző pedig az igazoló-
bizottság eljárásáról számolt be.
Egynemely lapközleményre vo-
natkozólag a Társaság azon az
állásponton áll, hogy minden tár-
saságot kifizetve a sajtó egy része
s ez alól kivételt a *Hollós Mátyás*
társaság sem képezhet.

Az alapszabálytervezetet dr. *Szik-
lay János* terjesztette be és *Balogh*
Pál, dr. *Nemes Antal*, dr. *Veress*
Endre, *Hódy Lajos*, dr. *Baránszki*
Gyula, *Weimes Marian*, dr. *Ripka*
Ferenc, *Urbányi Győző*, dr. *Szöl-
gyémi Ferenc*, *Peterdy Sándor*, dr.
Morvay Győző, *Badál Ede* és *Lu-
zsénszky Alfonz* dr. hozzászólása
után, némi stílári változtatással el-
fogadta azokat a Társaság.

Meghívó. A *Klotild Szeretetház Egyesület*
június hó 13-án vasárnap, délelőtt 1/211
órákor tartja az I. Budakeszi-ut 8. sz. alatti
szeretetház helyiségében 42-ik évi rendes
közgyűlést, melyre az elnökség az
egyesület tagjait tisztelettel meghívja. Tisz-
telettel felkérjük az Egyesület tagjait, mel-
tőztassanak a közgyűlésen minél nagyobb
számban megjelenni és az Egyesületet a
mai történelmi idők nagy társadalmi fel-
adatainak szolgálatában támogatni.

A *Klotild Szeretetház Egyesület* választ-
mányának megbízásából: dr. *Ripka Fe-
renc* egyesületi elnök. Dr. *Szabó Árpád*
egyesületi titkár.

Schmall Lajos. A régi Buda ala-
pos ismerője, régi levéltárainak
szorgalmas buvára volt a most el-
hunyt *Schmall Lajos*. Mint a szé-
kesfőváros alleveitárosa, fenéig ki-
aknázta a kiálkozó alkalmat, és a
magyar kultúra szolgálatára han-
gyaszorgalommal fejtette ki a gond-
jaira bízott kincsesbánya legérde-
kesebb, legértékesebb drágaköveit.
Buda-Pest utcái és terei című mű-
vében részletesen leírja a fővárosi
utca és terek elnevezéseinek tör-
ténétét. Az *Adalékok Budapest szé-
kesfőváros történetéhez* című két
vaskos kötetében a két város régi
szervezeteiről, polgáraitól, építme-
nyeiről szóló nagybecsű tanulmá-
nyai közül bennünket különösen
érdekelnek a Buda város 1688-ban
és 1714-ben, valamint a Budai ál-
lapotok a multi században című
füzetek. Részletes lajstromát közli
benn a Budai régi magisztrátus
tagjainak, tisztviselőinek, bíráinak
is a legrégibb időktől. A főváros
könyvtárában egy vaskos kéziratát
őrzik, melyben a régi pesti és
budai vallások tárgyu emlékszo-
brókat és oszlopokat írja le és a tör-
ténetükre vonatkozólag a levéltá-
rakban felkutatott adatokat közli.
Ugyanott az ő kéziratában megvan-
nak a *Zaiger*-ek a vár, Tabán és
Krisztinaváros régi házairól és tu-
lajdonosairól. Munkássága méltán
sorakozik a *Salamon Ferenc*, *Romer*
Flóris, *Némethy Lajos* és *Rupp*
Jakab munkásságához és művei
nélkülözhetetlen és megbízható for-
rások a főváros történetével foglal-
kozóknak. A napokban kísértük
utolsó útjára az érdemes tudós
holttestét.

A városmajor, melynek elhanyagolásáról
lapunk legutóbbi számában megemlékez-
tünk mint közkert, II. József koronázatlan
királyunknak alkotása. A hajdani Szt. Pál
árka, most Ördög-árok mentén a mai
Városmajor-utca és Retek-utca közötti
területén volt 1724-ben *Daun* Henrik gróf
budavári főparancsnok majorja és kertje,
melyet később Buda városa vett meg s
azóta viseli a városmajor nevet. 1740-ig
a Retek-utca mentén ezen a területen
volt a pestisben elhaltak temetője. 1784-ben
II. József a pozsonyi hivataloknak Budára
áthelyezése után a majorság területét fákkal
beültette, hogy a tisztviselők üdülőhelyévé
legyen. Itt volt akkoriban az egyetem fő-
vesszkertje is. Ma valóban szomorúan el-
hanyagolt vadon, amelyet kevés gondot
a Margitsziget legszebb részeihez hasonló
parkká nemesíthetnének. (dr. L. J.)

A Szabad polgári kör közgyűlése e hó 5-én este volt, s azt a multra visszatekintő beszéddel nyitotta meg Plathy György elnök és arra a következtetésre jutott, hogy a mai széthúzás mellett a kör nem vihet vezető szerepet, de ez ne kedvetlenítsen el senkit és támogatni kell a régi kurzus új embezeit, nehogy az a vád érhesse a kört, mely a keresztény alapon épült, hogy ellensége lett a mai irányzatnak. Kívánja, hogy maradjon fenn ez a 30. évet élő kör, melyhez az I. kerület aranykora kapcsolódik. Ezután dr. Papp Vilmos olvasta föl mesterileg irt jelentését, mely után egyhangulag törte a tisztikar és választmány megválasztása azzal a változással, hogy hogy Szodoray Lajos, aki 30 éve kezelte gondosan a kör pénztárát, lemondott s helyette Zeelinger Rezsőt választották meg. Néhány hely üresen maradt, hogy a nagy számmal jelentkező új tagok közül lehessen azokat betölteni. Az egyik alelnöki tisztségre dr. Baránszky Gyulát választották meg. Szigethy János Szodoray Lajos érdemeit méltatta, aki alig talált szavakat a lelkes ünneplés megköszönésére. A közgyűlést társas vacsora követte, amelyen Baránszky és Nemes Mihály mondtak pohárköszöntőt és lapunk szerkesztője köszöntö meg a *Budai Naplót* ért kitüntető megtisztelést.

Mesedélután. A "MOVE" hölgyecsoporth. ker. vezetője Kollár Etelka, a III. áll. gimnázium, polgári iskola, Irgalom nővérek Cselka intézeti, igazgatók, főnökök, tanárok, tanárnők, s a tanulók szíves segítségével s közreműködésével jun. 5-én d. u. 5 órakor sikerült propaganda s mese délutánt rendezett a III. Lajos-u. polgári iskola torna termében. A propaganda számban dr. Morvay Győző tank. főigazgató beszélt a turáni gyermekekről, nagy tudással s közvetlenséggel. Kiváló számok voltak: Kollár Etelka konferálása. Movselniszkyné, Böcklin bárónő, a "MOVE" céljait ismertette. A zene- és énekszámokat Thomkáné, polgári iskolai énektanárno vezette nagy buzgalommal sikerrel. A gyermekek gyönyörűségét és az előadás sikerét növelte egymást felváltva: melodráma, szavalt, fohász, körmagyar és magyar szolo, zongora, hegedű. A bevétel 775 K-át 135 K. költség levonásával a "MOVE" hadi foglyokat haza szállító akciónak adományozták.

Érdekes terv merült fel a Gellért-hegynél a fürdővel szemben álló lejtőjének rendezésével, amelyhez Ráde Károly kertészeti igazgató szerkesztett a mai anyag- és munkaviszonyoknak megfelelő tervet. A hegyoldalt rendezni kell okvetlenül, mert a fürdő ablakaiból való kilátás egyenesen undorító. Így is nagy összegű terhet ró a városra a rendezés, de ha kapcsolni lehetne ezt az Erzsébet királyné szobrához és a szobrot ide a Gellért kiugró szikla csúcsára helyeznének el a barlang fölé, akkor a szoboralapból díszesen rendezhető volna a lejtő nagy része, ami méltó volna a fővárosnak és a szép fürdőhöz.

Egy virágszálát Szabeny Antal dr. emlékeztetése 1920. június 13. vasárnap Antal napján d. u. 1/26 órakor a Farkasréti temetőben 12 budai társaskör emlékünnepe rendez. A polgárság nevében dr. Baránszky Gyula teszi a sirra a koszorút és mondja a szokásos emlékbeszédet s a Budai Dalárda fog énekelni. Ezuttal a proletárdiktatura áldozata, Szabeny Miklós repülő tiszt-ről is meg-fognak emlékezni, a ki hősi halált halt és atyja mellé van eitemetve. Hozzon mindenké egy virágszálát magával.

Gróf Apponyi Albertné elnöklele alatt folyt le május 29-én az I. kerületi Általános Közjótékonyági

Egyesület látogatott közgyűlése. A grófnő megnyitó beszéde után dr. Rottenbiller Fülöp államtitkár, az egyesület ügyvezető elnöke ismertette az évi jelentést, kiemelte, hogy az egyesület népkonyháját a legutóbbi idők nehéz viszonyai között is megszaktítás nélkül fen tudta tartani. Gróf Apponyi elnöknek buzgó és sikeres működéséért Baddl Ede elöljáró, dr. Baránszky Gyula és a Népélelmészeti Minisztérium nevében dr. Marek min. tan. mondott köszönetet. A választmány nevében Szigeti János hosszabb beszédben ajánlotta föl a tisztikar készséges szolgálatát.

Az első szent áldozás ünnepe volt június 8-án reggel 8 órakor az I. Áttila-utcai népiskola tornatermében, amelyhez meghívókat küldött szét egyáltalán Szabó Ágoston, az iskola ügybuzgó igazgatója és a termet megtöltötte az ünneplő közönség. Már 1918-ban kieszközölte az igazgató és az iskola lelkes hitoktatója dr. Zsomboky Pál, hogy a tornateremben hordozható oltárt állíthassanak, melyet a forradalom és a proletárdiktatura idején rejtgetni kellett. Visszaállítását most ünnepelték s a nap fényét emelte, hogy a misét dr. Mézáros János érseki helynök celebrálta nagyhatású beszédében, arra intve a gyermekeket, hogy most, amikor a jóságos Isten meghallgatja kérésünket, könyörögjünk a szerencsétlen magyar hazáért. A könnyekig meghatott nagyszámu áldozó és érdeklődő szülők között ott láttuk dr. Sipőcz Jenő székesfővárosi kormánybiztos, h. polgármestert, dr. Ripka Ferenc udvari tanácsost, gázgyári vezérigazgatót, iskolaszéki elnököt és Moussong Géza kir. tan., iskolalátogató igazgatót is. Az áldozás alatt Maly József, a budavári koronázó templom kintő kántora és Baranyai Erzsébet énekeltek szívhez szóló szöveket. Az ünnepség a Himnusz éneklésével ért véget.

Buda jövő sorsának, gazdasági fellendülésének, fejlődési irányának utmutatója az a hatalmas, díszes épület, mely magára vonta minden külföldi misztio, de még a román hadvezetőség figyelmét is, — a Szent Gellért-fürdő. Buda csak mint világ-fürdőváros boldogulhat s ennek látható jelképe a Szent Gellért-fürdő pompás palotája, amelybe most új élet költözött. A pusztító vörös uralmat minden nagyobb rombolás nélkül uszta meg, — a román beszállásolás nyomait már két heti rettenetes fertőtlenítéssel volt képes az igazgatóság eltüntetni. Cíán-mérgekkel fertőtlenítették az egész épületet május 1-től 15-ig és apróra kijavítottak minden rongálást, úgy, hogy most vadonatúj állapotban állhatott hivatása elé. A mult minden hibáját kiküszöbölte a vezetőség s ma Európában ritkítja a párját ez a hatalmas fürdő gyönyörű terrasszaival, kertjével és szállodájával.

A Budai Dalárda az elmúlt héten is kivette részét a budai közélet munkájából. Urnapján a Budai Torna és Lövészegylet hölgyestéjén énekeltek, mely alkalommal először szerepelt nyilvánosan a Schuller-Homonay-Schreiner-Sallay urakból álló szolo kvartett. Vasárnap a Krisztinavárosi plebánia templom urnapi miséjén a Budai Dalárda szolgáltatta az egyházi éneket és elénekelte Volkmann Róbert hatalmas D-dur miséjét a töle szokott művészi betanulással és páratlan precizitással. Június 20. Tatató városra rándul a Budai Dalárda az ottani nőegylet meghívására, hogy a megszállott területekről menekültek javára hangverseny rendezzen.

Beszámoló. Az ország egyetlen nemzetgyűlési nőképviseleje Slachta Margit június 8-án, Medard napján beszámolót mondott a Budai Tornacsarnokban. Ez a beszámoló különös érdeklődésre tarthatott számot, mely azonban nem nyilvánult meg kellően. Egyes közbeszólások és ellentmondások majdnem megzavarták a beszámolót és ha Joannovics Pál pártelnök erőlyesen nem

lép föl, talán a kerület ellenzéki szónokai mondták volna el a nemzetgyűlésről és kormányról való véleményüket. Maga a beszámolás nem hozott semmiféle meglepetést, mert abból csak az derült ki, hogy egyetlen alkalom lett volna a sokat emlegetett női érdekképviseletnek a nemzetgyűlésen érvényesülnie, amikor a fővárosi törvényjavaslatot tárgyalták és akkor az I. ker. női képviselője — másnemű elfoglaltsága miatt — a nők érdekeit nem képviselhette. Amire az összegyűlte kíváncsiak lettek volna, azt Slachta Margit diplomatikusan elhallgatta, lévén az — hivatali titok. Amit pedig elmondott, mindazt már olvastuk. Egyetlen új eszme és gondolat volt a beszámolóban, mely szerint ezentul minden törvényjavaslatot a kerület törvényelőkészítő bizottsága fogja letárgyalni és a kerület képviselője a nagy közönség akarata és óhaja szerint fog a nemzetgyűlésen szónokolni. Ez új intézmény a budai közéletben is aligha fog bevalni a belviszály miatt, bár Slachta Margit férfiasan felajánlotta béke jobbát a különféle pártfrakciónak az együttműködésre. Alig hihető, hogy a kerületnek oly sok női kézzel felzavart harmoniáját egy gyenge női kézzel ismét összhangba lehetne dirigálni. Közel két óráig tartó beszédével bebizonyította Slachta Margit, hogy a nők is értenek a politikai szerepléshez. Gondosan elkészített és főleg a részletmunkára kiterjedő beszámolójával igazolta, hogy parlamenti tapasztalatait hiven képes reprodukálni, de nem tudta kiváltani azt a meggyőződést, hogy ő, az első nőképvisele, ez az első fecske csinálta volna a tavaszt.

Szent Anna mise, melyet Lenz Ferenc karnagy szerzett a Boldogságos Szűzanya tiszteletére kerül előadásra e hó 17-én a Szent Anna templomban tervezett egyházi hangversenyén. A szolo sopránt Sztrakmiczky Magda, a szolo-tenort Sárdi Péter énekl. A szerző vezényli az ének- és zenekart, amelyben közreműködnek: Doffkay Rózi, Engerthné Emilia, Frech Irén, Horváth Juliska, Jeney Anna, Krasczenics Hilda, Nádor Mariska, Prichoda Anna, Schmieder Margit, Szontagh Etus, Tischler Anna sopránt, Gogala Vali, Frech Mici, Lenzné Angyalka, Mlaker Mária, Nádor Ilonka, Neubrandt Emilia, Röper Filomena, Schmidt Rudolfiné, Szobota Margit, Weigl Józsa, Zimka Maca alt, Horváth József, Horváth Mihály, János József, Kurz Jenő, Neth József, Ries Géza, Rohrmann István, Vranovits Béla tenor, Alex Béla, Baitrokk György dr., Bartha Ferenc, Csizmadia János, Elías Győző, Mihálicsek Aurel, Semjén László, Tischler Géza bass. Hely-árak: ülőhely 12 és 8 kor. állóhely 5 kor.

Nagy eredményt ért el és 42.000 koronát hozott a Várszínházban május 5-én rendezett előadás az Ottokár hadiárvaház javára, mely siker Steller Antalné és Endrődi Sándor, az ünnepelt poéta buzgólkodásának köszönhető.

"ADRIATIKAI"

COGNAC-LEPÁROLÓ RT.
FIUME

Budapesti iroda: I., Fehérvári-ut 9. Telefon J. 88-09.

Iparművészeti és műépítő iroda :: ::

II. Heltai Ferenc-utca 19. Telefon 149-24. — PALÓCZY VIKTÓR

Nemzeti Park Pavillon

Hüvösvölgy legszebb helyén

Elegáns, kedves családi szórakozóhely. Előrendű konyha. Mérsékelt árak. Télen nyáron nyitva. — RIGÓ JÓZSI és TÓMI klasszikus cigánybandája mindennap éjfélig muzsikál. Teniszpályák. Kortek. Fedett helyiségek. Zongora terem. Telefon

Híatójáratok a városba éjjel-nappal.

—: Lipótmező után a második megállóhely. —:

Tulajdonosok:

Szilárd Sándor és Heizer Ödön.

Tulajdonos: **RITKA**, Budapest, I., Pauler-u. 3.
Schulz Gusztáv MINT A

Nagy terrasz! **FEHÉR** vendéglő kitiinó
A Krisztinaváros **HOLLO** házikosztja és
központjában! **HOLLO** mérsékelt árai.

Páll Jánosné

Elsőrangú hűség és meleg ételek. Legjobb borok. Állandóan frissen csapolt sör. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás. vendéglője a **SVÁBHEGYEN** MÁRTONHEGYI-UT 7.

A hírneves volt

NAGY ANNA FÉLE VENDÉGLŐ

kitiinó házi konyhája révén egész Budán közkeletűvé vált. Elsőrangú falatok és frissen csapolt sör. Aranyas, kellemes terrasz.

Tulajdonos FRINDT FERENC

Schmidhoffer Vilmos érttermei a HÁROM VERÉBHEZ

II. kerület, Fő-utca 8. szám. Elsőrangú étkezés. Eredeti hegyaljai borok. Mérsékelt árak. Figyelmessé kiszolgálás. Társaságoknak külön terem.

Svábhegyi Nagyszálló

a fogaskerekű vasút végállomásával szemben.

A főváros

legszebb klimatikus üdülőhelye.

Egész éven át nyitva. Elismert kitiinó konyha. Figyelmessé és pontos kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

özv. Schlögl Józsefné
Telefon: 45-02, 46-72.

A híres budai

"REGI ZÖLD HORDÓHOZ"

cimzett vendéglőt egész Buda ismeri kitiinó magyar házikonyhájáról és elsőrangú magyar borairól.

Minden szombat

dísznőtoros vacsora

turós csuszával. — Állandóan frissen csapolt sör.

Tulajdonos: VASS ISTVÁN.

PÁVDY-VENDÉGLŐ II., ZSIGMOND-UTCA I. SZÁM.

A budai ur közönség találkozó helye. Kitiinó hűség és meleg konyha. Falatok. Állandóan frissen csapolt sör. — Aranyas terrasz. Széles polgári árak. — Elkényes kiszolgálás.

Leánymenthelyt tervez a szociális misszió társulat Budán és Farkas Edith főnökségének és célja a hercegprímás már 100.000 koronát utalt ki. Juniusban egyhetes patronázs-kurzust is rendez, amelynek előadói közt van Haller István miniszter, Farkas Edith, Angyal Pál és Rottenbiller Fülöp. A kurzusra eddig 50 fővárosi tanítónő jelentkezett.

A budai ellenforradalom résztvevői és szervezői e hó 20-án, délután jönnek össze utolsó gyűlésükre a krisztinai polgári kaszinó helyiségében.

A Disznófőn e hó 12-én bál lesz, ha eső nem lesz, mert ha lesz akkor csak 17-én lesz. Nem is bál, hanem júniális és rendez a Vogl Imre tánciskolája: lesz zene, tánc, étel, ital, de kenyeret hozzon mindenki magával. Éjféltől lampiónos menetben haza.

Székényváltást állított tornateremben áhítatos főelavató ünnep keretében az I. kerület Hengermalom-utcai iskola e hó 6-án délelőtt számos vendég jelenlétében.

A Városmajor ünnepe lesz június 13-án amikor az oltárszentelésen Bleyer István kanonok, alapítványi igazgató, a tábori misén pedig Haas Brokard karmelita atya mond ünnepi beszédet. Megjelenésüket kiállításba helyezte Horthy Miklósné a kormányzó neje és leánya, Simonyi Semadam Sándor miniszterelnök, Sipőcz kormánybiztos, dr. Bódy Tivadar polgármester és Buda előkelő társadalmának számos kitüntetése.

Erdei ünnepélyt rendez június 13-án a Magyar Turista Egyesület a Kurucz-leszen (Rupp-telek). Találkozás a zuglói "Szarvas" megállóánál, ahol vezetőik állnak rendelkezésre.

Hintójáratokkal segít a rossz és hiányos közlekedésen a Nemzeti Park Pavilon vezetősége, mert a Hűvösvölgy e rendkívül kedves fekvésű szórakozóhelyén szívesen időz a közönség és gyönyörködik Rigó Józsi klasszikus zenéjében. A belső-városhól kirándult vendégek kényelmét szolgálják az éjjeli közlekedő kocsi.

Az I. kerületi iparoskör augusztus hó elején költözik újabb régi helyére az Attila-utca 21. szám alá.

Hölgy- és uri fodrász terem.
Margit-körút 5 a).

Hajmosás, Hajfestés, Ondulálás,
Manicure, francia illatszerek.
TELEFON: 153-78

Park vendéglő és étterem
I., NEMETVÖLGYI-UT 42.
Elsőrangú
nyári kiránduló
és szórakozó hely
Kitűnő borok. Állandó friss sör,
valamint hideg és meleg ételek.
UZSONNA!
Külön termek társaságok részére.
Tulajdonos: **HIESZ SÁNDOR** az Opera étterem volt főszakácsa.

Császárfürdő Kioszk
(a Császárfürdő-park közepén.)
Az előkelő közönség köz-
kedvelt találkozó helye.
Cafe-restaurant. — Minden-
nemű hűsítő italok. — Hideg
buffet. — Fajborok, sörök
és likőrök.
Tulajdonos: Vajna Ödön

Hűvösvölgyi végállomás. **RESTAURANT-BALÁZS-VENDÉGLŐ** KOCZÉ LACI muzsikái.

Számosan nézik a Pálffy-téri Nestor-kávéházban Apponyi Albert gróf életnagyságu arcképét, mely eladó. Bővebb fölvilágosítással a főpincér szolgál.

Megnyitotta budai irodáját az „Első Keresztény Biztosító-Intézet R. T.” egyelőre ideiglenesen I. Attila-u. 14. sz. a. a Roham-u. sarkán, ahol élet, járadékos, tűzkár és betöréses lopás elleni biztosításokat minden társaságnál előnyösebb feltételek mellett vállal. Az iroda élén Berényi József, az I. kerületi keresztény mozgalmak agilis vezető rokonismer és szervezője áll.

Adomány. Hajnal Béláné úrnő egy fogadalm révén 100 koronát adományozott lapunk útján a Klotild szeretetház hadi árva alapjára, melyet átszámáztattunk az elnökséghez.

Nász. Kövesdy Árpád, a Budai Áll. Tankerépkéntár vezérigazgatójának Hedvig leányát vezette oltárhoz e hó 6-án a koronázó templomban Waechten Imre föld-birtokos. Az esketési szertartást dr. Nemes Antal püspök végezte. A budavári koronázó Mátyás templomban június 6-án esküdtek egymásnak örök hűséget Nemtschik Mária és Hackl Tivadar. Az egyházi szertartást dr. Nemes Antal püspök végezte fényes előkelő társaság jelenlétében.

Gyász. Zuffall Adolf déli vasúti főfelügyelő súlyos szenvedés után e hó 1-én 59 éves korában elhunyt és június hó 3-án temették el. Az engesztelő szent mise június 14-én délelőtt 10 órakor lesz.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

ESPLANADE SZÁLLODA
III., ZSIGMOND-UTCA 38-40. SZÁM

FOGADJUNK!
hogyan sem lesz olyan előnyösen ki-
szolgálva, mint a
VACUUM
Általános Berakozó- és Por-
mentesítő Vállalatnál.
Szőnyeg-, függöny-, szőnye- és
bútormegőrzés, pormentesítés,
szőnyegmosás, szőnyegjavítás,
mely és polokármás, bútorbe-
raklázás. Ablakcsúszlók és
lakástakarítás.
II., Margit-körút 5, II., Török-utca 1-3.
Központi iroda: II., Zsigmond-utca 24.

Hűvösvölgy végállomás-
tól 2 perces távolságra
SÁRKÁNY
KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM.

Elsőrangú disznóvált kirándulóhely. Kitűnő konyha.
Naponta Kolompár Kiss Bandi cigányzenekara és
Lendvai József zongorista szórakoztatják a vendégeket.

APPL JÁNOS
éttermei Lágymányosi-u. 3.
Buda közismert
vendéglője. Elsőrangú magyar konyha
és kitűnő fajborok. Minden szerdán
és pénteken elsőrangú schrammel-
zene. Szép, árnyas kerthelyiség.

Ij. Schien és Schill
varrógép-, kerékpár- és gramofon-
műhelye és raktára
V, Szilágyi Dezső-tér 2, bejárat Székely-u. 2.

SVÁBHEGYI VADÁSZTANYA-VENDÉGLŐ
Időnként kiránduló és szórakozóhely a fogas-
hegyi végállomásánál. A budai közönség kö-
zismert találkozóhelye. Vasárnapoktól bál na-
lások. Elsőrangú hideg és meleg ételek, faj-
borok. Friss sör. Tulajdonos:
és fűvőszekar. **ÉLŐ ANDOR.**

SZÓRAKOZÁS
- BUDÁN -

BUDAI SZINKÖR
HETI MŰSORA:
Hétfő: Romeo és Julia
Kedd: Luxemburg grófia
Szerda: A vasgyáros
Csütörtök: Koldusdiák
Péntek: Baccarat
Szombat: Tul a nagy Krivánon
Vasárnap d. u. Az ártatlan Zsuzsi
Vasárnap este Csárdáskirályné

Budai Szinkör-
rel szemben.
Hűsítő italok.
Kellemes szórakozás. Ura-
dalmi fajborok.
PHILADELPHIA KÁVÉHAZ
Tulajdonos SZABÓ S.
ESTÉNKINT ELSŐRENDÜ CIGÁNYZENE.

BUDAI APOLLO
II. Széna-tér. (Hattyús Csalogány-u. sarok).
Vasárnap 3, 3/4, 1/2 és 1/4 órákor
Egy olasz filmszenzáció bemutatása!
SZENTŐL-SZEMBE
film-dráma négy felvonásban.
Egy nő és százegy kérő
Vígjáték négy felvonásban.
ELŐZETES JELENTÉS.
Hétfőn, kedden és szerdán
Az éjszaka réme | A furling-
toni február | A sportsman

Szt. Gellért szálló és fürdő
parkja (nagy terras) Buda
legkedveltebb kiránduló helye
megnyílt.
Naponta symphonikus hangver-
seny. Kedvezőtlen idő esetén
fedett helyiségek.
Frenreisz István.

KÉKESI SÁNDOR elsőrendű
éttermei
Kitűnő ismert ma-
gyar házi konyha.
Fajborok. Frissen
csapolt sör. Ár-
nyas, hűs terras.
Krisztina-körút 8-10
TELEFON-SZÁM 60-59

DÉLI VASUT
terasz vendéglő. — Kitűnő
magyar konyha. Fajborok.

ÜDÜLŐ OTTHON
SVÁBHEGYEN Benlakó és bejáró üdülők
részére. Kitűnő ellátás,
tej, hízókura, napfürdő.
Városcuti TULAJDONOS: FENYVESINÉ
megálló. HOLLÁNDER ARANKA.

KORNSTEIN (CÉGTULAJDONOS: KORNSTEIN FARKAS)
ÉS HUSZÁR MŰBUTORGYÁR - MINTATERMEK
II., BATTHYÁNY-U. 4. TELEFONHÍVÓ 90-64.

A budai és pesti közönség kedvelt
találkozóhelye a
BUDAI KISPIPA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
II., MARGIT-KÖRÚT 14. SZ.
Szép árnyas kerthelyiségében minden
este elsőrangú schrammel-zenekarhang-
versenyez. Kitűnő magyar konyha, jégen
kezelt italai, főleg valódi zamatos faj-
borai és friss udvari sörrel közismer-
tek egész Budán és Pesten.
Figyelmes kiszolgálás, mérsékelt árak.

MILIS "BÉLAKERT"
ANDRÁS VENDÉGLŐJE
Elsőrangú hideg és
meleg konyha. Ki-
tűnő fajborok. Na-
ponta cigányzene. Közelitől az 59. számú
villamos megállóhely mellett.

Hűvösvölgyi nagyrát
MARTH vendéglő
A nagyközönség legkellemesebb nyári
szórakozó helye. Kitűnő magyar konyha,
fajborok, csapolt friss sör.
Elsőrangú cigányzene!
Tulajdonos: **MARTH MINÁLY.**

Budaiak találkozó helye.
Szt. Lukás-fürdő mellett lévő Park vendéglő-
t a Duna oldalán megnyitottam. Naponta
Lakatos Dani muzsikál. Nyári mulatságo-
kat és táncos összejöveteleket előadok.
Kitűnő szegedi konyha. — Ceglédi borok.
Figyelmes kiszolgálás.
vendéglős, II. Ujlaki-rakpart 4 sz.,
és III. Zsigmond-utca 23. szám.

Az uri közönség figyelmébe!
zombori Sipos Ferkó
a bácskaiak legnépszerűbb és leg-
kitűnőbb cigányprímása, teljes zene-
karával minden este Budán a
FIUME-szálló éttermének duna-
parti muskális teraszán hangver-
senyez. Kitűnő magyar konyha.
Minden pénteken szegedi halvacso-
ra turócsuszával. Bor különlegesség
a Csaba gyöngye.
A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
Fehér Ferenc étterem tulajdonos.

BUDAI VIGADÓ
ÉTTERMEI
II., Corvin-tér. Bejárat az Iskola-utcai fronton
MEGNYILTAK.
Budán ismert jóízű magyar
konyhával és kitűnő borai-
mal a m. t. budai közön-
ség és régi törzsvendégeim
szíves figyelmébe ajánlom,
kérve szíves pártfogásukat
ez új helyiségben.
JÁGER IGNÁC a budai régi "Zöld hordó"
volt vendéglőse.

BELLÉRTHEGYI KIOSZK

(a Citadella alatt)

az előkelő közönség közked-
velt találkozó helye.

Arnyas, hűs terrasz.

Idillikus kilátás Pest és Buda
szépségeire.

Elsőrangú elismert

kitűnő magyar konyha.

Fajborok, frissen csapolt sör.

Elsőrangú cigány zene.

A nagyszerű közönség szíves
látogatását kériMITTL L. FERENC
tulajdonos.**Weisz Jakab**festék- és zsíradékárakores-
kedése Bpest, II., Fő-utca 33
Telefon 115-14.Legelősebb bevásárlási forrás mindennemű
festék, zsíradék és háztartási cikkekben. Buda-
es környékének kedvező bevásárlási helye.
Különösen ruhafestékekben nagy választék.**Panosian gőzmosó**alvállal mindennemű fűtőrendszer kő-
házaktól, közintézményektől. Viszont-
háztólaknak nagyobb árszámképzés.

Gyűjtőtelep: II. ker., Fő-utca 73.

Szikora cukrászdaBudapest, I., Krisztina-körút 101.
a budai uti közönség találkozó helye.Tulajdonos: Szikora József
József főherceg volt udvari főszakácsa
és cukrásza.ÉRTESITEM a n. é.
közönséget, hogy a
Pálffy-tér 1. sz. alatti**RESTOR-KÁVÉHAZAT**átvettem, a kor igé-
nyeinek megfelelően
átalakítottam és an-
nak vezetését teljesen
új elv szerint irányi-
tom. Kitűnő hideg és
meleg konyha. Faj-
borok. Francia likő-
rök. Friss sör. Billár.
Kiváló tisztelettel
Návai Jánosné**Használt**

és új batorok vétele: I., Fehérvári-ut 38.

Megbecsültem ékszerét melótt eladná

Brillánsokat, aranyat, ezüstöt vásárol a leg-
magasabb ártan. Hívásra házhoz jövök.

Hermes Mihály órák és ékszerész

III., Zsigmond-u. 46. (Lukács-fürdő szőlőtelep épület)

Régiségeket, műtárgyakat, ruhát,
szőnyegeket stb.**veszek és eladok**

Gottlieb Károly

II., Zsigmond-utca 15. szám.

Hívásra házhoz jövök.

**REM
REM
SONA**lehet senki elég okos, hogy meg-
találja a drágaság okait, pedig
ha valaki
vásárol drága árukat, ak-
kor egészen bizonyos, hogy
nem kell a drágaság miatt a
fejét törnie, mert könnyelmű-
ségével nem járul hozzá ha**SZABOVINYI IMRE UTÓDA**Budapest, II., Fő-utca 71. sz. alatt
vásárol idénycsücsöket, főzélékeket,
fűszer- és csomage-árukat.**WODRING J. ÉS TÁRSA**

MÉRLEGGÉSZÍTŐ

ELVÁLLALJA

gabonamérlegek, továbbá ékszerész-
mérlegek, mindennemű balanz-, tize-
des-, százados- és hidmérlegek szak-
szerű pontos javítását és átalakítását
II., SZEGÉNYHÁZ - UTCA 21.**AGRÁRIA**termény-, gyarmat- és csomage-áruháza
Budapest, I., Fehérvári-ut 26.

Buda legmegbízhatóbb bevásárlási forrása.

Idénycsücsök, befőttek, kőve-
lyesek, konzervek, borok, likőrök, déli-
gyümölcsök. Mindenféle termény- és
csomage-áru. — Mideg felvágottak,
sajtók és tejtermékek. Árutas nagy-
ban és kicsinyben.
Szolid árak, figyelmes kiszolga-
lás mellett.**Dohánypác**valódi egyiptomi,
a legrosszabb
dohányt is finommá, illatosá és világossá
teszi. 100 gramm dohányhoz elegendő
1 próba üveg ára 15 korona. HONVÉD-
drogeria I., Attila-körút 2. Tel.: 165-48**PLUTO**magyar tablettagyár
Gerpeléti-ut 14. számOrvosi gyógyszer-, vegyi és kozmetikai
készítmények. Telefon: József 88-00**„Patyolat“**mosószert és vegyszert
gyár Szegényház-u. 26.
készítményei egyelőre budai családnál sem hiányoz-
hatnak. Speciális készítmények „Patyolat“ házmű-
mosó, mosópor, „Gyémánt“ fém tisztító, terpentines
olajkrém, stb. nagyban és kicsinyben.

Tulajdonos: Szabó Márton.

Gótsch Mihálycserepállya építő iparvállalat
II., Iskola-u. 54. Telefon.**Lakásberendező**

és famegmunkáló

Csenger László II., Szegényház-utca 3.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkát, műbutorok ké-
szítését, tervezését és javítását.**Margittai Gyula**bádogos és szerelő üzeme
Budapest, I., Verpeléti-ut 5. sz.Elvállal minden e szakba vá-
gó javító és szerelő munkát.**CIPÓT**elsőrendű és szépet
BÉLES JÓZSEF
készít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.**Viselt nyakkendőt**jutányosan fordít, javít.
Új nyakkendőt bármely
fazonban készít.

VOGELRE, II., Tölgyfa-u. 8.

VESZERmindenféle régiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyegét, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

BELE SALAMON I., Attila-utca 8.

Libál Andor

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

TURULKÖTSZERGYÁR
II., ERŐD-UTCA 1-3.**Lugkó**130 fokos valódi
szappanfőző
1 kilogramm 60 kor.Utastás: 4-5 kilogramm zsíradék,
1 kilogramm lugkó, 7 liter víz.Részgálic 98-99 fokos 1 kilogr. 42 kor.
Raffia 1 kg. 76 kor. Carbíd 1 kg. 40 kor.
Befőzéshez pergamentpapír 1 iv K 5.50.

Postacsomagban utánvétellel szállít:

KODNÁR, fűszerkereskedő

Budapest, I., Attila-utca 23.

**PRIMA, ELSŐRENDÜ
FÉNYKÉPFELVÉTELEK**Archéológiai és
fényképezési és
legmegbízhatóbb fény-
képezési és arché-
ológiai műterme.SCHUBERNIG
Zsigmond-u. 36.
Lukácsfürdővel szembenMelótt eladja ékszerét,
forduljon bizalommal**STEINER TESTVÉREK**

ékszerészekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinél
többet fizetnek
aranyért, ezüstért, platinaért
és brilliánsért.**Preisach József**I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Uri és női divatüzlet**PETREHÁZY**piskótagyára Budapest,
II. ker., Corvin-tér 12.**BIEBER KÁROLY**

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkeresztek
és rácsok. — Kitűnő szerkezetű
takaréktűzhelyek különféle
méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

TÁNCVOGLIMRE
II., Medve-u. 6
(I. em. díszterem)**GÉPIRÁS**munkák gyorsan és meg-
bizhatóan készülnek a
KOZMA-GÉPIRÓ IRÓDÁBAN
BUDÁN, II., FŐ-UTCA 19. SZ.**SIRKÖVEK**LÖWY JÓZSEF, BUDÁN, II. KER.,
FŐ-U. 88 (saját ház). TEL. 146-99.**Kozmetikai szerek,**bel- és külföldi speci-
alitások drogua cikkek
-- nagy raktára. --**marosfalvi dr. DÁVID VIKTOR**

gyógyszertára a „Római Császárhoz“

Budapest, II. ker., Fő-utca és Batthány-utca sarok.

Legmegbízhatóbb

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.Varrógép, kerékpár-
és grammafón
- raktára. -I., Krisztina-körút 151.
TELEFON 49-66.**LACKENBACHER GYÖRGY**Telefon:
152-61.BUDAPEST,
II., FŐ-UTCA 7.Telefon:
152-61.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
653. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom, művészet és sport terén szolgáló ujság. Előfizetése egy évre 80 kor. Egy szám: 2 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. Bors-utca 24. Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 25 korona. Minden további centiméter 20 korona. Nyitási sora 25 K. Szöveg között 40 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
június
19-én.

Beteg a pénz

és beleoltja a betegséget mindnyájunk zsebébe. Nem országos, hanem világjárvány ez. A háború kioktatta a kormányokat, hogy papírspénzt felelőtlenül nyomhatnak vagon-számba. Itthon kényszer értéke fen-fartható, külföldi forgalom a háború alatt pedig nincs. A háború után pedig — jöhet az özönvíz. És ránk jött.

Szomorúan láttuk itt Budán, a hol csendesen zajtalanul fejlődött a mi közéletünk fája, keresztény talajból, hazafias érzelmeink melegétől, hogy ezt a megművelt talajt túlmélyen felszántotta a forradalmak vihara, a proletárdiktatura könyörtelensége és az ellenforradalom ekéje. A mélységből pedig, a kiforduló barázdán sohasem látott hernyók és pöndrök, a föld méhénél ismeretlen elősai férgek kerültek a napvilágra és mohón kusztak fel a közélet fájára, mely még alig bimbózott alig rügyezett. Elnéztük a hemzsegsüket és elámultunk felette, hogy milyen ügyesen kusznak a fára egymás hátán, egymást megelőzve. Csak most ijedtünk meg, a mikor lerágták a fa lombját, minden virágát és félünk, hogy ettől kivész maga a fa is, mely ez idén gyümölcsöt nem terem.

A közélet fája gyümölcstelenül lombtalanul áll és nem akad gondos gazdája, aki erős kézzel meg-
rázta volna, hogy hulljon a ferege és eltiportatja volna acélsarokkal a hernyókat.

Még nyulni sem mert feljűk senki, mert nem ismertük. És minden új szántás új fajtát vetett föl. A háború szántotta barázdán jöttek az éhes nagy pöndrök és föl-falták a katonák bakancsát, ruháját, köpönyegét, — az októberi forradalom kancsal hernyói meg-eiték magát a katonát, a koronát és az alkotmányt, — a diktatura még mélyebbre szántott és a sötét mélységekből fölkerült talánk férgek fölfaltak mindent. A merre kusztak, fű nem nőtt nyomukban. Az ellenforradalom úgy jött mint az egyiptomi árész, de a víz-színén uszott a szemét is.

Mindezek után a pénz, az életadó vérkeringés, a beteg pénz, — még betegébbé lett.

Vérzápornak kell még jönnie, mely lemossa a közélet kopasz fájáról a kártékony élősdieket, hogy a gazdálkodó magyar nemzet új reménnyel tekintsen a jövőbe, a mikor új lomb, új virág, új gyümölcs terem a fán, melynek talaját megforgatta a sok szántás, meg-trágyázta a vér és termékenyen

Mi magyarok

mindannyian, akik ma e porba-sujtott, de mégis szent haza föld-jén élünk, tehát a ma élő magyar nemzedék minden tagja, a törté-nelmi felelősség súlyával, a becsü-let erejével egy mindenek felett álló kötelességgel vagyunk meg-terhelve. Azzal a szent kötelesség-gel, hogy mindenki ott és azon a helyen, ahol őt e nehéz idők ta-lálták, annyi szolgálatot tegyen hazájának, amennyi csak kitelik erejétől. E kötelesség teljesítése nélkül magyar ember nem térhet becsülettel nyugovóra hazája föld-jébe. Igaz magyar ember életének csak ez a fogadalom adhat még célt és tartalmat.

Itt, ezen a helyen, a Klotild Sze-retetházban, az a mi kötelességünk, hogy 120 magyar fiú sorsát, ame-lyet a Gondviselés kezünkre bízott, megóvjuk és irányítsuk. Százhusz magyar fiúból testben és lélekben erős magyar férfiakat kell nevel-nünk, hogy folytassák a haza szol-gálatában azt a munkát, mely a mi kezünkben majdan kihull.

A fellángoló magyar érzés e sza-vaival végződik a

Klotild Szeretetház Egyesület

évi jelentése. Ez a néhány sor vi-lágot vet arra a szellemre, arra a nemes, hazafias gondolkodásra, amely ezt az árvaházat vezeti.

Évről-évre fokozódva nyert je-lentőségében nemcsak ez az em-berbaráti intézmény, hanem annak évi közgyűlése, mely a múlt évek-ben a társadalmi tevékenység sze-zonzáró ünnepe volt a nyári szü-net előtt.

Most, e hó 13-án, vasárnap, is előkelő közönség gyűlt össze, mely az alatt járó napi politika sivar-mezejéről menekült ide, ahol a ne-mes magyar színek régi magyar-mód szerint a keresztény erkölcs-nek minden piaci lármától ment, valódi megnyilatkozásban van része.

A közgyűlést dr. Ripka Ferenc elnök ünnepi megnyitó beszéde vezette be és hangja sokszor el-csuklott, amikor beszéde során rá-tért a nehezen felépített szeretetház intézmény keserves válságaira. És magasra emelkedett a hangja, mi-kor reményteljesen mondott biza-kodó hálát a Krisztus szavát meg-értő, minden rendű magyar társa-dalomnak, mely eddig is segítette, ezentúl is megsegíti az embersze-retetnek ezt az intézményt.

Összefoglalva, meleg köszönetet mon-

thatóan tanulmányozták a szere-tetházat, megnézték minden zugát és kijelentették, hogy ennél szebb, higiénikusabb árvaház még a kül-földön is ritka. Nagy elismerése ez a múltban kifejtett működésnek s ez az elismerés töltötte meg ismét a szeretetház kipusztított élestárat.

Megilletődve hallgatta mindenki az elnök lelkes, meleg szavait, a melyekből kicsendült az a gondos szeretet, az odaadó buzgalom, amellyel — mint az atya a gyer-mekeit — kíséri a 125 árva sor-sát. Beszéde végeztével meleg ün-nepeltetésben volt része neki is és e nehéz munkában méltó társának, arany szívű feleségének.

Ezután dr. Szabó Árpád titkár olvasta fel szárnyaló szavakkal megírt jelentését az utóbbi két esztendőről. A bevezetése: szívekbe markoló történelmi igazságok poé-tikus hangulatokban: „... ha volt magyar e földön, aki nem tudta még, mi a haza, az megérzi ezt most, amikor hazája elbukott, — miként a csecsemő megérzi anyja betegségét...”

De a beszámoló, — mely rész-letesen ismerteti a szeretetház e két év történetének minden moz-zanatát, buját és sirását, — min-denhol költői magaslaton szárnyal még ott is, ahol számol és beszám-ol. Az 1918. év volt a 42-ik s akkor még a 15 megüresedett helyre 100 pályázó jelentkezett és 125 volt az árvák száma, a pénz-tári mérlegben pedig szilárd egyen-súly. Társadalmi adományok címen 40,776 korona gyűlt be. Már az 1919. év szomorú eredményt mutat. Április 25-én átvették a népbizto-sok, „... de nem igen tudták, hogy mihez fogjanak vele. Itt a szeretet munkája folyt, ez nem volt az ő terület...” Augusztusban vette át ismét a régi elnökség a szere-tetházat, az üres pénztárt, a kifize-tetlen számlák tömegét, a teljesen kiürített kamrát és raktárakat és 46,000 korona adósságot. Ujra kellett kezdeni mindent, mert 120 magyar árvafiu sorsáról volt szó, „... egészséges, szakszerűen ne-velt, reményteljes 120 magyar fiú sorsáról és ezek sorsa nem lehet pénzkérdés tárgya ebben a minden csepp magyar vérré rászoruló ha-zában és fővárosban, amíg itt mil-liókkal megduzzadt érszények van-nak ezrével...” Sikertől is újabb adományok és alapítványok révén az 1919. évi 220.000 korona fede-zetről gondoskodni és bizonyára sikerülni fog az 1920. év még hiányzó 354.470 korona költség fedezetét is megtalálni a nemesen érző emberbaráti támogatásban. A folyó év első öt hónapjában rend-kívüli pénzádományokban 140.000 korona folyt be. Hálásan emléke-zik meg a jelentés minden egyes

adakozóról és nagy teret szentel a külföldi államok segítőmisszióinak, melyek első sorban értették meg, „... hogy a világháború legbor-zalmasabb igazságtalanságait a ma-gyar népnek kell elszenvednie, de az egész emberi kultúrának kell szégyelnie...” Végül beszámolt a mesteri jelentés a növendékek oktatásáról, Liptai János igazgató és oktató társainak odaadó műkö-déséről és azzal végződik, hogy ebből merítse mindenki az egyesü-let életképességében való hitét és meggyőződését.

Dr. Szabó Árpád titkár, hosszú közéleti szereplésének talán leg-szebb sikerét e jelentéssel aratta és dr. Baranski Gyula sietett is föl-említeni, hogy a gyönyörű részle-teiben megkapó jelentésnek egy nagy hibája van, az — hogy abból kimaradt a fáradhatatlan elnök dr. Ripka Ferenc és ügybuzgó társa dr. Szabó Árpád titkár emberfeletti munkájának kellő méltatása, a mit úgy vél jóvátenni, hogy a köz-gyűlés jegyzőkönyveleg szavazzon nekik köszönetet, a mi zajos eljen-zés közt meg is történt.

Dr. Küffer Béla és Devecie Del-Vecchio Ferenc ünnepi felszólalása után a közgyűlés tudomásul vette a pénztári jelentést, — megválasz-totta újból a régi tisztikart, a köz-ponti választmányt, Csernoch János hercegprímást védnökül, az egye-sület tiszteletbeli tagjaival: Mstr. C. May Thompson, Pedlow amerikai kapitányt, Fledderus János budapesti hollandi főkonzult és nejét Fledderus Jánosné. Az ünnepi hangulatban távozó közönséget lent a kertben az árvák énekkara fo-gadta és néhány szép dal előadása után a Szózatot fejezte be az ember-szeretet e magasztos ünnepét, mely egyúttal a tiszta keresztény hazafi-ság ünnepe is.

A választás eredményeképpen az új tisztikar így alakult meg: elnök: dr. Ripka Ferenc, másodelnök: özv. Keinz Jánosné, főorvos: Pákozdy Károly dr., ügyész: Szabó Imre dr., pénztáros: Koldr Nándor, gondnok: Pakányi Ferenc, ellenőr: Láng József, titkár: Szabó Árpád dr., jegyző: Krivoss Árpád dr.

Napló:

Buda, 1920 június 18.

Ujjászervezik az I. választóke-rületben a volt Keresztény Nem-zeti Pártot és e tárgyban június hó 15-én és 16-án szűkebbkörű tanácskozások folytak, ahol a vá-lasztókerület teljes átszervezését tárgyalták le és a célnak megfelelő intézkedések történtek.

Slachta Margit nemzetgyűlési képviselő beszámolójáról irt tudósításunkkal kapcsolatosan az I. választókerület Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának elnöke, *Joannovich Pál* ny. államtitkár felhívta figyelmünket azokra a nemzetgyűlés által elfogadott határozati javaslatokra, amelyeket **Slachta Margit** képviselő terjesztett elő, amelyek mind a nő és a család érdekeit szolgálják. Ilyenek: az ártalmas üzemekben dolgozó ipari munkások félnapos váltó rendszere; női iparfelügyelők felállítás; az anyaság védelme; a munkások kétheti fizetési szabadsága; a tejesvárosi kötelezővé tételével a dajkaság eltörlése; az erkölcsrendészeti törvények revíziója és az iskolareform megvalósítása a gyermekek érdekében. Mindezeket egy indítványban összefoglalva, a nemzetgyűlés április 26-án elfogadta, aminek közlésével szívesen pótoljuk tudósításunkat.

Reáliskolát kap a Kelenföld a Műgyetem szomszédságában. Az új középiskolát egy katolikus szerzetes-rend fogja vezetni.

Zergék a Gellérthegyen. Minden első kerületi kérdésben előtérbe lép a Gellérthegy és követeli jogát.

Ennek a fenségesen szép sziklabérnek a kérdését meg kell oldani. A Tabánra néző oldala már rendezés alatt áll s lépésről lépésre halad. A Szentgellért-fürdő felé lejtő oldal ideiglenes kertészeti rendezéséről a múlt számban írtunk. A Dunára néző legszebb része, amely így is érdekes látványossága a Pestet járó idegeneknek, még megoldva nincs. Ide semmiféle építkezést tervezni nem szabad. Ezt meg kell hagyni a maga zordon sziklapompájában, a melyet fokozna egy régebben már kifejtett tervünk, melyet az Állatkert tudós igazgatója, dr. *Lendl Adolf* kivételnek vélt. Azt ajánlottuk, hogy a hegynek ezt a részét drótsövényvel kerítsék el és telepítsenek ide zergéket, kőszáli és házi kecskéket, sziklákon élő juhokat, amelyek a sziklák közti apró barlangokban találnának menedékhelyet. Ez stilszerűen befejezné ezt a sziklás hegyoldalt. Festői képet nyújtana és összeköthető azzal a gyakorlati céllal, hogy az idetűdülő gyermekcsereg frissen fejt kecsketejét kaphatna, amit szívesen megfizetne sok szülő. Valami különlegesség volna ez, ami sehol sincs a világon, — aminek híre menne a nagyvilágban és fejlesztene idegenforgalmunkat.

Községi választások.

Megalakult a Keresztény Községi Párt. — A választás hirtelen jött kiírása. — A Viziváros csendes. — Küzdelem a Kelenföldön. — Ujlak különválása.

Buda minden részén készülődtek a községi választásokra, de inkább csak teóriában, zárt társaságokban és abban az alátalált hitben, hogy a községi választásokat elhalasztják őszig.

A csicsérgők közé úgy vágott be mint a bomba a hó 15-én a hivatalos lap közleménye, mely szerint a választás már *julius hó 11-én*, meglesz, még pedig az arányos választási rendszer alapján és a jelöltek ezer ajánló aláírásával *junius hó 27-ig* kell benyújtani.

Az állandó forrongásban élő I. kerületben a Keresztény Nemzeti Egyesülés készen álló s a képviselőválasztás idejéről fennmaradt pártszervezettel szemben a független, önálló polgárság, a régi Szabadpolgári párt mintájára, tömörült és már 15-én este a Krisztina-téri iskola tornatermében tartott gyűlésen, ahol megjelent az I. közigazgatási kerület három választókerületének számos jelentős polgára, kiemondta, hogy a választási küzdelemben

Keresztény Községi Párt

cimen indul, amely zászló alatt egyesülhet minden pártbeli, mert ez a szervezkedés csak a községi választások idejére szól és a nemzeti keresztény irányzat győzelmének biztosítására alakult.

A népes gyűlést, amelynek első soraiban ott láttuk Buda számottevő polgárai között *Keörmey Nándort*, *Perczel Bélát*, *Pathó Istvánt*, *Tevely Lászlót*, *Jakubovics Jánost*, *Szatala Emilt*, *Nemes Mihályt*, *Szabó Ágostont*, *Orbán Imrét*, *Ross Györgyöt*, *Hank Józsefet*, *Angyal Pált*, *Szabó Sámuel*, *Dancsics Nándort*, *Hoszu Lajost*, és két sorban az I. kerület köztisztviselőiben álló hölgyeit, *Hoszu István* nyitotta meg, a ki

hosszabb beszédben fejtette ki az alakulás szükségességét, a közügyeket önzetlenül szolgáló polgárság érdekében és kérte, hogy az új községi párt megalakulását mondja ki a gyűlés, a mi lelkes közfelkiáltással meg is történt.

Utána *Perczel Béla* emelkedett szólásra és kijelentette, hogy a kerületben folyt fúziós kísérletnek elejétől fogva nem volt a hive, mert azt őszintének nem tartotta. Nem is sikerülhetett ez ott, a hol a nemzetgyűlési választások alkalmával meg nem engedett fegyverekkel küzdöttek. Mint a régi szabadpolgári párt tagja ez új címe alatt is az marad a ki volt: nemzeti és keresztény. Általános helyeslés és éljenzés közben jelentette be pártjának csatlakozását.

Hoszu István jelentette be hogy a II-ik választókerületből is számosan csatlakoznak az új párthoz a képviselőválasztások pártkereteire való tekintet nélkül. Azt a kijelentését, hogy teret óhajtanak nyitni a nőknek is, *élénk tiltakozással* fogadták a jelenlévő hölgyek. *Egry-Tóth Kálmán* felszólalása után a vezérő bizottságot alakították meg és egyelőre beválasztották a következőket:

Dr. Baranski Gyula, *Bednarz Róbert*, *Danisics Nándor*, *Gorton Róbert*, *Hoszu István*, *Keörmey Nándor*, *László Károly*, *Máté István*, özv. *Ormos Jánosné*, *dr. Ripka Ferenc*, *Ross György*, *dr. Szabó Árpád*, *Skalnitzky Henrikné*, *Turchányi Lajos*, *Balogh Elemér*, *Bartus Gyula*, *Bauer János*, *Becsey Antal*, *Erekly Károly*, *Hermann Miksa*, *Mátray Antal*, *Mayer Kálmán*, *dr. Niedermann Ferenc*, *Oláh József*, *Pompéry Elemér*, *Schlager Andor*, *Simoni Lakatos Dusi*, *dr. Ulmer Ágoston*, *Verebes Károly*, *Baróthy*

Nemzeti Park Pavillon

Hüvösvölgy legszebb helyén. — (Lipótföld után a második megállónál.)

Elegáns, kedves családi szórakozóhely. Elsőrendű konyha. Társas ebédek, uzsonnák, vacsorák és bankettek szabad ég alatt, vagy a nagy, fedett termekben. Mérsékelt árak. Téli nyáron nyitva. — **RIGÓ JÓZSI** és **TÓNI** klasszikus cigánybandája mindennap éjfélig muzsikál. Téniszpályák. Kertek. Fedett helyiségek. Zongora terem

Telefon **Hintőjáratok a városba éjjel-nappal.**

Tulajdonosok: Szilárd Sándor és Heizer Ödön

Lajos, Hegedüs István, Ifju Sebő, Kakas Béla, Orbán Imre, Perczel Béla, Szabó Ágoston, Szatmáry Miklós, Szecső István, Schill István, Tiry Gyuláné és Tevely Emma.

Végül elhatározták, hogy 22-én 6 órakor naggyűlést rendeznek a a Krisztinavárosi iskola tornatermében és addig is a legerősebb propagandát fejtik ki. A gyűlés jegyzőkönyvét *Meszély Mihály Pál* vezette.

A Vizivárosban is készülődnek a választásra s múlt héten a Lővöldében rendeztek társasvacsorát, melyen tulnyomó számban a II. kerületi iparos kör tagjai vettek részt és meghallgatták dr. *Rassay Károly* képviselő fejtegetéseit a községi politikáról. A Keresztény Nemzeti Egyesülés pártja és az Iparoskör között már a képviselő választások alkalmával megállapodás jött létre, mely biztosítja az iparosság méltányos számarány szerinti részvételét a községi ügyek irányításában.

Óbudán és Ujlakon már régebben folynak a szervezkedések, de a megegyezést nehezíti az a körülmény, hogy *Ujlak a különválás jegyében* indul a községi választásoknak és már most szeretné lerakni az új városi kerület alapjait, melyen főlépülne Ujlak, mint Buda ötödik kerülete és a Budapest kertvárosa.

Végzetes csapást

mér a magyar művészetre egy új adó. A pénzügyminisztérium új adótervezettel lepte meg az ámuló magyar társadalmat. Egy vidám fiatal kis adócapával, mely egyelőre még akváriumban él. Ez az adótervezetek legyszerencsétlenebbje egy lap alá helyezi a teknősbéka felső rész tulajdonosát a magyar műgyűjtővel.

A *művek forgalmi adója* címén nem sok hasznót fog hajtani az államnak; annál az egyszerű oknál fogva, hogy megszünteti a művek forgalmát. Kedélyesen gondoskodik a még élő művészekről és írókról, úgy hogy az adófizetés súlya közvetve a műgyűjtőre essen s ezzel megbénítja a termelést. Fényűzési cikknek nevezi a régi könyvet és a már nem élő művész munkáját, holott jól tudjuk, hogy ez a szó: *fényűzés*, a *szoliditás átélése* jelenti a közfelfogás szerint. A magyar úr kevés kivétellel úgy is nehezen szánta rá magát a műtárgyak és könyvek gyűjtésére s csak a legutóbbi években kezdett tért hódítani ez a valóban nemes szenvedély, melynek a mai naptól kezdve *adószaga* van.

Hónapok óta halljuk folyton a jelszót: „Kulturát! Kulturát!” nincs más fegyverünk ellenségeinkkel szemben, mint a kultúra, de ez

a hatalmas fegyver tagadhatatlanul itt van a kezünkben és mindegyikezetünkkel erősíteni fogjuk. A magyar művész, író műpártoló győzelmesen fogják kultúrálényunkat igazolni.

Ha lett volna eddig egy szerencsétlen *művészforgalmi adó*, tán a jelszavak maguk elsöpörték volna. A magyar állam ma nagyon szegény ugyan, de már előre is sok ígéret jött, hogy ha anyagilag nem is, de erkölcsileg fogja a kulturát támogatni.

Most berepült az első fecske az új adótervezet formájában. Megkezdődött az erkölcsi támogatás.

A legszomorubb ebben az adótervezetben a megdöbbentő teljes tájékozatlanság. A ki egy keveset foglalkozott a művészeti és irodalmi kérdésekkel, tisztában van vele, hogy akár a gyűjtő, akár az eladó helyzetét nehezítik meg, egyet jelent a kultúra fejlődésének megnehezítésével; mindig kihat és pedig károsan a termelésre. Ez az adó halálos csapást mér rá.

A művészetben egymásra utalt felek az alkotó, a gyűjtő és az eladó. Eppen úgy szükségük van egymásra, mint a fatörzsnek az ágaira és a gyökere. A dilettáns kertészek tehát ne higgyék, hogy ha a gyökereket fűrészelik, az a fa koronájának nem árt. *U—y S—r.*

Budai hangulatok.

*Egy Biedermayer halkanjáró óra
És régi képek lógnak a falon;
Az üvegajtón tiszta csipke-függöny
És napfény táncol be az ablakon.*

*Az imakönyvben elszáradt virágok,
Az asztalon egy megkezdett levél,
S a kicsiny szoba boltíves mélyében
A régi múlt oly szépeket mesél.*

*A vár alján a csendes kis utcákra
Leszáll a méla esti fülhomály.
Messziről int egy templom kettős tornya
És halvány párán csillog át a táj.*

*A vén kapuknak torka mélyet ásít,
A zöld zsálos ablakok alszanak,
A pesti parton lüktet még az élet;
De itt őrt állnak kopott várfalak.*

JENEY MARGIT

Tornaszergyár

LOPOS GYULA

III., Lajos-utca 60.

"ADRIATICA"

COGNAC-LEPÁROLÓ RT.
FIUME

Budapesti iroda: I., Fehérvári-ut 9. Telefon I. 38-09.

Felhívás a Keresztény Közép-sztyi Önvédelmi Ligájának mult szá-munkban ismertetett szervezése örven-tesen halad előre. A Liga ügy-vezetőjét naponta számosan keresik el, hogy a részletes program és a csendők iránt érdeklődjenek. Ez-zen is felhívjuk azon hatóságokat, testületeket, társadalmi alakulásokat, Casinók, sport és egyéb egyesüle-tek), melyek a Liga szervezetét is-mertető nyomtatványokat még nem kapták volna meg, hogy ezek átvétele gégett megbízottaikat mielőbb küld-je el a Liga ügyvezetőjéhez; 1. Jellérhegy-utca 13. sz. színt 3.

A Magyar-Olasz Bank Rt. rendkívüli köz-vülésén elhatározta alapitokejének 50 millió koronával való felemelését, ami által a bank alapitokeje 350 millió koronára, tar-talékai pedig 243 millió koronára emelkedett. Az igazgatóságba ezzel kap-solatban Borromeo Gilberto herceget és Dentice di Frasso Alfréd gróft választot-ták meg.

Csendélet a Németvölgyben. Tudó-sítónk írja, hogy a különben cse-nyes Németvölgyben most zajos élet uralkodik, mely legutóbb botrányra fej-tődött. A Farkasréti vidékéről éjfé-l után beborozott társaság jött le a Németvölgyi uton, nem éppen sza-bonképes nótákat dudolva Debrecen város különlegességeiről. A társaság meglátta, hogy Hiesz Sándor ven-déglőjében még ébren vannak, be-pocsáttatást és utóbb bort követelt, amit a beteges tulajdonos megtaga-dott. A kivonuló társaság egyik tagja székét is vitt magával, hogy kint újból leüljön, ami ellen a tu-lajdonos tiltakozott, mire nekiestek, utorkon ragadták, leteperték és foj-togatták. A nagy lármára elősietett egy a házból lakó karhatalmi és kizsabadította a szorult helyzetbe jutott tulajdonost, mire bejött a meg-támadott vendéglős bátyja is, aki aktív tiszt és igazoltatta a duhajkodó társaságot. Másnap megtette a to-vábbi lépéseket is. A szokatlan lár-mára felriadtak a szomszédos villák lakói és gyönyörködtek a esendélet-ben. — Azóta csend van a Német-völgyben — írja tudósítónk.

Miénk a jövő néven szervezkedik Budán az ifjúság lelkes gárdája irodalmi és mű-vészli célokért. E hó 11-én a budai Kath. Körben rendezett propaganda-estje azt a tudatot keltette, hogy tényleg övék a jövő. Szépek voltak az ének és zeneszámok, Ormos Böske és Trozanyi Kató kedvesen és temperamentummal szerepeltek, Rákosi Pál és Semjén László pedig színész talen-tumok, Barna Ilonka kellemesen konferált. Egyes apróbb rendezési hibáktól eltekintve, nagyon kedves estét töltött el a közönség.

X Tábori mise kísérté vasárnap a városmajori kápolna felszentelését, mely ünnepen részt vett Horthy kor-mányzó neje és leánya különös díszt adva megjelenésükkel a helyi jelen-tőség keretein is túlemelkedő ese-ménynek. Gyönyörű csokrot nyújtott át a magas vendégnek Horváth Károly, a kápolna egyik bőkezű me-cenásának leánya. Katonai pompa is emelte ezt a bensőséges ünnepet, melyhez kivonult a 60 főtisztből álló század és a csendőri karha-talmi osztag katonazene kíséretében. Részt vettek az ünnepen Pacor és Kirchner tábornokok, Sipőcz Gyula dr. kormánybiztos, dr. Bódy Tivadar polgármester a tanács testületileg és a budai közélet számos jelese. A kápolnában az operaház négy mű-vésze énekelt a zenés mise ének-számaival és Bréner István misézett, — míg kint a rögtönzött oltárnál Haas Brokard mondott misét és nagyszabású hazafias szónoklatot.

Fényes és kemény gallérokat szolgáltatt vissza 10 nap alatt Margit-gőzmosó, amely-nek hirdetését e számunkban közöljük.

Népes zarándoklat indul vasárnap Mária Remetére reggel 7 órakor a Szent Anna plébánia-templomból. Mária Remetén a szent misét dr. Nemes Antal püspök mondja, a szent-beszédet pedig P. Bangha Béla. Délután folyamán beszélni fog P. Hadsz Brokard karmelita rendfőnök, Slachta Margit, Virter László és még mások.

Börgyár és más egyebek kerültek szoba az obudai föld és szobiművészek egyesületé-ben, ahová Kontra Aladár nemzetgyü-lési képviselőt várták, hogy tájékoztató beszámolót mondjon, de a tisztántuli pro-paganda távol tartja a kerülettől s ezért hívei őszinte sajnálatára, — ahogy azt Hilbert Vilmos pártelők meglepő szavakban ki is jelentette, — nem vehetett részt a gyűlésen. Így aztán napirendre került a kerület számos baja, panasza, amiket a kerület köztisztviselőiben álló polgárai, Schlos-ser Károly, az egyesület elnöke és Barlatits Sándor, a régi jó hírű nyomda tulajdonosa — hoztak szóba. Tagadhatatlan és türhe-tetlen a Remetehelyi rettenetes rendezet-lensége, mert a folytonos földmúlások még a járás-keletést is megnehezítik, sőt életveszélyes helyek is vannak, amelyek sürgős rendezése életbevágó kérdés. Az-után jött a börgyár. A börgyárnak két nagy baja van. Egy az, hogy bűdös, a másik, hogy zsidó ember kapta rá az en-gedélyt. Mind a kettő súlyos beszámítás alá esik ma Obudán. A III. kerületi rend-örkapitányság csak az egyik bajt tekin-tette: azt, hogy bűdös és azért ellenzte a börgyár létesítését. Az előjárás pedig abban a föltevésben, hogy állandóan a hegyek felől fúj a kedvező szél, ezt a hibát sem tartotta lényegesnek és hajlandó volt kiadni az engedélyt. Így hát vala-melyes felsőbb fórum lesz kénytelen dön-teni az illatos kérdésben. Ami pedig Klein Dávid börgyártulajdonost illet, itt nehéz a reparáció, mert tényleg zsidó. E felett a téma felett azután elkeseredett vita indult meg, amelyből Betzenhardt János dr., az egyesület elnöke is kivette a maga részét, régi intrinzinges álláspontjához híven, hogy Lenkey Bertalan, az Ebredő Magyarok Egyesületének központi kiküldöttje is csak nehezen tudta e ténem megközelíteni. Anyira kiéleződött a zsidó kérdés, hogy még egy evangélikus papi család fiát is zsidónak néztek s a sok vitában végül is elintézetlen maradt az Ebredők ügye. A gyűlés kimagasló pontja volt Bohrdnd Zoltán gyakorlati indítványa, melyben egy keresztény takarékpénztár és szövetséget felállítását sürgette. A gyűlés elhatározta, hogy a börgyár felállításának megaka-dályozása végett küldöttséget meneszt a városházára.

Értesítés. A „Felsőkeresztinavárosi Keresztény Magyar Nők Köre” ér-tesíti tagjait, hogy folyó hó 20-án délután 3 órakor a tagok gyermekei-nek kirándulással egybekötött mese-délután rendez. Vendégeknek 2 K a belépő. Gyűlékezés a Maros-utca 30. számú ház előtti térségen, a Városmajorban.

Zajos sikor koronázta a „Rózsadombi Ifjuság”-nak a Budai Katolikus Körben rendezett tancsmulatságát. Az estélyi mű-soros rész nyitotta meg, amely érdekes és szellemes vígjátékokból állott. Lenz Fe-renc, L. Steiger Angela, Városhy Lucy, Salamon Márta, Conrad Pál, Kerék Imre, Conrad Mady és Edith, Tóth Árpád, Mittermayer Miklós, Molnár Tivadar és Hromkovits Ferenc szerelek érdemeiket az est sikere körül.

Jótékony vásárt rendez a Kelenföld—Lágymányosi róm. kath. egyházközség június 20-án délelőtt 10 órakor a Gellért Szálló helyiségében. 10 órakor megnyitja. Délelőtt sétahangverseny. Délután 6—8-ig a Budai Szinkor társulatának művészi előadása. 8—10-ig tréfás előadások (ka-baré). 10 órától kezdve tánc.

Esi sétát rendez e hó 22-én este 7 óra-kor az addigi sikereken felbuzdulva a Ma-gyar Turista Egyesület „Sasok” csoportja, amely séta iránya: Hűvösvölgy—Szé-pjuházné—Zugliger. Találkozás este 7 órakor a hűvösvölgyi végállomásnál. Vezető: Stern Maca. — Három napra terjedő kirándulásokat is rendeznek. Egyet a Ba-laton környékére, vezető: Cholnoky Jenő dr. június 26-án, a másikat a Bükk-hegységbe június 27-én, vezető: Sámeghy Iván.

SIRKÖVEK

Telekértékaadó. A főváros területén lévő összes beépített és be nem épített telkek értékére és az érték után fizetendő telekértékaadóra vo-natkozó 1919—1921. évi megállapi-tások folyó évi június 11-től be-zárólag július 10-ig tekinthetők meg az illetékes kerületi előjáróságok adószámveteli osztályainál. Esetleges felebbezések a telekértéknyilvántartó hivatalnál (központi városháza, III. em. 423) nyújtandók be.

Operák előadásában gyönyörködhet Hű-vösvölgy és Buda műértő közönsége, a Nemzeti Park Pavillon helyiségében, ahol az európai híri zenekar az alatti heti mű-sor szerint előadja: Vasárnap: Traviata, hétfő: Parasztszünet, kedd: Tosca, szerda: Faust, csütörtök: Bajazzo és Trubadur, péntek: Carmen, szombat: Paraszt és költő című operákat.

A megemelt Petőfi-emlék ügyé-ben a Hollós Mátyás Társaság állás-foglalásáról közölt hírek alapján Visnyovszky Lajos szobrászművész azt írja a Társaság elnökségének, hogy ezt sikertől megóvni az aradi szabadság-szobor szomorú sorsától. „Biztos tudomásom szerint — írja a szobrászművész — a segesvári Petőfi szobor még 1916 októberé-ben, a Szépművészeti Akadémia ta-nárának, Radnai Béla szobrász-művésznek segédkezése révén Buda-pestre hozatott s itt nyert elhelye-zést. Kötelességemnek ismerem ezt a Nagytekinetű Társaság becses tudomására juttatni. 1917-ben, a Mackensen-offenzíva után, újból le akarták szállítani s csak Radnai professzor javaslatára állt el a kultusz-kormány a mű visszaszálli-ásától.”

Gyász. Nagy közönség kísérté utolsó út-ján Arányi Jenőt, aki tevékeny részt vett a kelenföldi politikai mozgalmakban. E hó 10-én elhunyt és 11-én temették a Farkas-réten. Dr. Arányi Vilmos orvos, volt hírlapíró társunk édes öccsét gyászolja benne.

Üzenet

Dubonai Pál, sajnálattal vettük tudomá-sul betegségét. A „Csendélet a Német-völgyben” című tudósítását most közöljük, ambar tudnunk kellett volna a szereplők nevét. A Pest és Buda különválására vo-natkozó cikkét elvből nem közöljük, mert Magyarország fővárosát nem szabad most gyengíteni egysége megbontásával, de fe-lelleges is, mert az egyes részek fejlődé-sét a mai helyzet nem gátolja, sőt segíti. Ez a geográfiai elkülönített két rész nagyon egymásra van utalva, egymást egészíti ki, egymást életi. Előszóval meg-vitatjuk részletesen ezt, ha fölépül.

H. K. Budafok. A Talmud hiteles for-dításának 14, 15, 16-ik füzeté most jelent meg. Méltóztassék a fordítóhoz fordulni közvetlenül: Luzsénszky Alfonz, Budapest, III., Nád-utca 1.

O. K. A hűvösvölgyi eszték részleteit is kérjük, mert így nem tarthat igényt köz-érdeklődésre az ügy. Esetleg csak jókedvű, boros emberek tréfája volt.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

FOGADJUNK!

hogy sehol sem lesz olyan előnyösen ki-szolgálva, mint a

VACUUM

Általános Beraktározó- és Por-mentesítő Vállalatnál.

Szönyeg-, függöny-, szőnye- és bútormegővös, pormentesítő, szőnyegmosás, szőnyegjavítás, mely és polioakírás, bútormen-tesítés, átlakasztás és lakótakarítás.

Telefon
75—05
és
71—82.

II., Margit-körút 5, II., Török-utca 1—2.
Központi iroda: II., Zsigmond-utca 24.

LÖWY JÓZSEFNÉL, BUDÁN, II., FŐ-U. 88 (saját ház). TEL. 146-99.

BUDAI VIGADÓ

ÉTTERMEI

II., Corvin-tér. Bejárat az Iskola-utcai fronton

MEGNYILTAK.

- Budán ismert jóízű magyar konyhamat és kitchinó borai-mat a m. t. budai közön-ség és régi törzsvendégeim szíves figyelmébe ajánlom, kérve szíves pártfogásukat ez új helyiségben.

JÁGER IGNÁC a budai régi „Zöld hordó” volt vendéglőse.

Szt. Gellért szálló és fürdő

parkja (nagy terras) Buda legkedveltebb kiránduló helye

megnyílt.

Naponta symphonikus hangver-seny. Kedvezőtlen idő esetén fedett helyiségek.

Frenreisz István.

A hírneves volt

NAGY ANNA

FÉLE VENDÉGLŐ

Kitűnő házi konyhája révén egész Budán közkedveltségnek örvend. Elsőrangú faj-borok és frissen csapolt sör. Arnyas, kellemes terras.

Tulajdonos FRINDT FERENC

Tulajdonos: RITKA, Budapest, Scholz Gusztáv MINT A I., Pauler-u. 3

Nagy terras! FEHÉR vendéglő kitchinó
A krisztinavárosi HOLLO házikosztja és
központháza! mérsékelt árai

Hűvösvölgyi nagyrét

Marth vendéglő

A nagyközönség legkellemesebb nyári szórakozó helye. Kitchinó magyar konyha, fajborok, csapolt friss sör.

Elsőrangú cigányzene!

Tulajdonos: MARTH MIHÁLY.

Páll Jánosné

Elsőrangú hideg és me-leg ételek. Legjobb bo-rok. Állandóan frissen csapolt sör. Mérsékelt árai. Pontos kiszolgálás

vendéglője a
SVÁBHEGYEN
MÁRTONHEGYI-UT 7.

ESPLANADE

SZÁLLODA

III., ZSIGMOND-UTCA 38—40. SZÁM

PÁVDY-VENDÉGLŐ

II., ZSIGMOND-UTCA I. SZÁM.

A budai uri közönség találkozó helye. Kitchinó hideg és meleg konyha. Fajborok. Állandóan friss sör. — Arnyas terras. Szolid polgári árai. — Előadéknál kiszolgálás.

Hűvösvölgyi végállomás-tól 2 percnél sáta a

SÁRKÁNY

KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM.

Elsőrangú distingvált kirándulóhely. Kitchinó konyha. Naponta Kolompár Kics Bandi cigányzenekara és Lendvay József alphon művész hangversenyez.

Zugligeti üdülőtelep

(Fácán-telep)

Klimatikus gyógyhely

Nagy szálloda

Nyilvános nagy étterem

Kávéház és cukrászda

Naponta cigányzene

A Széna-térről induló 81-es villamos zug-ligeti végállomásánál

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.
Szerkesztő található d. u. 3-4-ig
I. Bors-utca 24.
Ide címzendő minden levél.
Telefonunk a nyomdában: 24-77.

Junius havában lejárt féléves előfizetések szíves megújítását kérjük.

Szerdai rendes ülésén a „Hollós Mátyás Társaság” főleg gazdasági kérdésekkel foglalkozott, örömmel üdvözölve mint új tagot Kacziány Ödön festőművészt. Morvay Győző köszönetet szavaztatott a „Budai Napló” szerkesztőségének, az eddigi szolgálataiért és azt indítványozta, hogy a társaság a jelenvolt szerkesztő beleegyezésével jelentse ki, hogy hivatalos közlönye a Budai Napló, a mit a gyűlés határozatilag ki is mondott. Peterdy Sándor ügyvezető titkár felolvasta Visnyovszky Lajos szobrászművész levelét a segesvári Petőfi szobor ügyében, amivel külön hírben foglalkozunk és intézkedett a Társaság alapszabályainak benyújtása, — Lelkes Nándor indítványának a külügyminiszterhez való terjesztése iránt.

A Szent Imre-templom javára a kelenföld-lágymányosi r. kath. hitközség nagyszabású hangversenyt rendezett június 12-én este a Szent Gellért-fürdő nagy esernökében. A létesítendő új templom ügyét lelkesen karolta fel ez az új városrész s a művész-estén a kis Kalina Erzszi hegedűvirtuóz szebbnél-szebb klasszikus darabokat adott elő, a jeles budai tudós és akadémikus dr. Vargha Damján pedig gyönyörű, lélekhez szóló beszédet mondott, kiemelve azt, hogy minden városrész plébánia-temploma véaőszentjéről van elnevezve, így Kelenföld-Lágymányost is az új, Szent Imre magyar hercegről elnevezendő plébánia-temploma után, méltán nevezhetnénk el Imre-városnak. Az előkelő nagyszámú vendégsereg lelkesen tette magáévá a kitűnő szónok gondolatait, majd a régi hírv budai zeneakadémia énekkarának pompás előadásában (Haydn: „Krisztus hét szava a keresztfán”) gyönyörködött, melyet Clauser Mihály dirigált. Buda társadalmát hasonló lélekemelő ünnepségek fűzik szorosabbá, melyek a régi nemesveretű budai társas összejöveleik legszebb, legméltóbb felújításai. (F. G.)

Badai Edét, az I. kerület ügybuzgó előjáróját ünnepelték a Népjóléti Bizottság május hó 31-én tartott ülésén a kerületben működött segítő-bizottságok elnökei. Az elnöklő eljáró ismertette a helyzetet, mely szerint a társadalmi segélyezést ki-kapcsolták a kerületi eljáráság működése köréből s mely így a háborus jótékonyág gyakorlását is bebiztosította ezzel. Felolvasta ezután a zárójelentést, mely valóban tényleg a jelentős eredményeknek, egyúttal köszönetét fejezte ki a segítő-bizottsági elnököknek és a kerület érdemes közgyámi testületének. Ripka Ferenc dr. közvetlen szavakkal tolmácsolta ezután a segítő-bizottságok háláját a hatóság, nevezetesen a kerületi eljáró irányában, aki mint a kerületi háborus jótékonyági szervezet központja, céltudatos és lelkes irányítója volt a közös munkának. Egyenemely függő kérdés tárgyalása után dr. Ripka Ferenc, Rózsényi Iván, Hoszu István, dr. Baranski Gyula, Percel Béla és dr. Szabó Pál hozzászólása után elhatározták, hogy a segítő-bizottságoknak mintegy 30.000 koronát kitevő megmaradt adománypénzeiből hadiárva alapot létesítsenek és ebből a Klotild szeretetházban egy kerületi hadiárva-ne-

velnek. dr. Baranski Gyula ebből az alkalomból 500 K-t tett le az alapítvány javára. A záró jelentésre, amelynek kinyomtatását határozta el a bizottság, alkalomszerűleg visszatérünk.

Bérmálás volt e hó 14-én, hétfőn reggel 9 órakor a várban, a koronázó templomban, amely alkalommal gyönyörű beszédet mondott a hercegprimás. A bérmálásnál gróf Batthyány Vilmos nyitrai püspök segédkezett. Óbuda kivételével, ahol e hó 15-én volt a bérmálás, Buda minden részéből, sőt még a környékbeli falvakból is sereglenek ide a fiatal hívők s a sok fehér ruhás leánya úgy fest, mintha fehér orgona nyílna. A bérmálást a főváros területén 15-én fejezte be a hercegprimás, aki csaknem tízezer gyermeket bérmált meg.

Érdekes körülményre hívta fel figyelmünket levélben Molnár Ernő építész, akinek, mint vadászembernek feltűnt, hogy ez idén oly ritka a pipacs, melyet ő kommunista — virágnak nevez, — talán rövid életű virágzása miatt. Mintha kiveszett volna Buda környékéről. A levélíró arra kéri a természetudósokat, hogy a különös jelenségről adjanak magyarázatot, — esetleg a nyilvánosság előtt — mert a vadvirágot kedvelő közönségnek is feltűnt a pipacs hiánya.

Fleischl Sándor, dán és svéd kir. főkonzul leánya, Eva Alexandra és Engel János, a Cseh-Magyar Iparbank igazgatója, e hó 3-án kötöttek házasságot szűk családi körben. Az egyházi és polgári szertartás a Városmajor-utcai lakáson történt.

A szent jobbot az ifjuság könyörgése kísérte vasárnap s a teljes számban felvonuló középiskolák a jövőnd Magyarországi impozáns képét adták. Soha még a magyar nemzet ilyen rettenetes viszonyok között nem volt mint most és a szent jobb nemcsak keresztény megadásra, de rendületlen hazafiságra is int, amikor az ő felmutatásával könyörgünk segítségért a nemzetek sorsát intéző Istennél. Dr. Mészáros János érseki helynök vezette a körmenetet a várkapolnától a Szentháromság-terig, a hol tábori oltárnál dr. Csernoch János hercegprimás misézett. Itt az iskolák elvonultak a szent jobb előtt, melyet Hudyma Emil menekült nagyszombati tanár megható beszéde után vissza kísért a menet a várkapolnába. Szent István jobbát mint diszörtség a hadapródiskola növénydekei kísérték. — Feltűnést keltett a várbeliek közönyössége, a kik e kivételes alkalomra elmulasztották házaik fellobogozását. Palotája erkélyéről József főherceg és fenséges neje nézték a körmenetet, amelyen közelünk számos kitűnősége vett részt.

Megzavarta a hagyományokat a román megszállás és évszázados legendák megfordultak. Így a Fortuna-utca kires Dianája 6-ik számú ház kapuja felett lévő római istennő is, mult ősz óta román istennő lett a várbeli nép száján. Valamikor Hoor tábornok háza volt, most Vay Péter gróf tulajdona a ház, mely egyike a vár sajátos épületeinek.

Örökre fogadta zborói Zboray Béla ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, kartársát és rokonát, dr. Hermann Gyulát, aki ezentul a Zboray családi nevet fogja viselni. Dr. Zboray Gyula ügyvédi irodáját továbbra is II. Halász-utca 1. alatt vezeti.

Ebkiállítás rendez Budán, I., Fehérvári-ut 56/a alatt székelő Ebtényező Egyesület június hó 27-én az összes ebfajtából. Bejelentéseket elfogad június hó 20-ig Hossay Lajos titkár.

Ebek harminczadján. A hatóság ismét ebzárlatot rendelt el. Ebben megkívánja, hogy az ebeket csak szájkosárral, zsinóron vezetve vigyük a szabadba. Az ellenőrzést a rendőrségre bízta; aki vét ellen 200 kor. pénzbírsággal büntetik. Erről írja egyik olvasónk a következőket: Az ebzárlat előttünk nem szokatlan, hisz már egyfolytában 17 hónapja tart. Már az is mutatja, hogy czéltévesztett. A szájkosár ellen nem szölok, csak kapható legyen. A zsinóron való vezetés azonban felesleges, mely valóságos állatkínzás is. Nem a zsinór, hanem a szájkosár véd a harapás ellen. Az pedig, hogy még itthon is kötélen tartuk az ebet, még gondolatnak is szerencsétlen, mert a legjobb indulatu eb is harapóssá lesz, ha kötélben tartják. Bizonyított igazság, hogy csak a kóbor ebek vesznek meg s ha a hatóság azt követeli, hogy az eb csak szájkosárral mehet a szabadba, akkor már a hatóság, de a közönség is védekezhets a kóbor ebek ellen, mert csak ezek futkosnak szájkosár nélkül. A tapasztalat megállapította, hogy ahol eb van, ott betöréses lopás vagy még nagyobb bűn sem követtetett el, mert a legkisebb kutya ugatása is elriasztja a gonoszokat. Németországban már belátták, hogy az ily intézkedés éppen tulszigora miatt céltéveszt, azért ott a leghosszabb zárlat 3 hét, de még az alatt sem kell az ebet zsinóron vezetni, elég a szájkosár. Nálunk a szigorú intézkedést még azok sem tartják be akik különben hatóság és törvénytisztelők. Az ebzárlat úgy, ahogy ma van, módosításra szorul; de mert az „Állatvédő Egyesülettől” ezt hiába várjuk (a sorok írója nem egyszer megkereste), tömörüljünk az „Orsz. Ebtényező Egyesület”-ben, és onnan sür-gessük az okos reformot. (dr. Cs. J.)

A Kelenföld-lágymányosi iparos-kör választmányi ülést tartott a Gellért-szálló éttermében Várnay Lajos elnök vezetésével, ahol Kramer Adolf alelnök tett jelentést. Hosszu szünet után ez volt az első ülése a választmányinak s a tárgysorozathól kiemeljük Várnay elnök indítványát, mely a műhelyek és üzletek lakbérének méltányos osztályozását tervezi. A tagdíjakat 30 koronára emelték. Az iparoskör iránt megindult az érdeklődés és számos új tag jelentkezett.

Gelencei fényjelek című ifjusági színművet irt dr. Radányi Kálmán tanár s adta elő nagy készültséggel és lelkesedéssel a II. ker. Érseki gimnázium ifjuságának „nyári köre” Bánlaky Zoltán tanuló ügyes rendezésében. A Magyar Jövő irodalmi társaságnak, mely a kormányzó neje Horthy Miklósné védnöksége alatt áll, — ez volt az első propaganda estje s az ifjuság ez irodalmi egyesülésének célját törekvéseit dr. Németh Imre tanár ismertette, nagy számú közönség előtt.

Amerikába indul egy kedves budai művész, Piday Ilona, aki a csehek által megszállt Pozsonyban is vendég szerepelt felvidéki hangversenykörútján. Pozsonyi szép sikerei alapján szerződött az amerikai Wohlfahrts-Unternehmung igazgatója, B. L. Dilley hat havi amerikai turnéra decembertől kezdve. A szép megjelenésű Piday Ilona mint hangversenyénekesnő számos sikert aratott és jótékony célok számára mindig szívesen énekelt.

A Kurulesen rendezte vasárnap a Magyar Turista Egylet nyári mulatságát, amely a lehető legjobban sikerült. Főlátványosság a cirkuszi előadás volt bohócokkal, idomított lovakkal, sulyemelő, gépember stb. A rendezés a nagy multtal rendelkező egyesület régi szép napjaira vallott.

Svábhegyi Nagyszálló

a fogaskerekű vasut végállomásával szemben.

A főváros

**legszebb
klimatikus
üdülőhelye.**

Egész éven át nyitva.
Elismert kitűnő konyha.
Figyelmes és pontos
kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

özv. Schlögl Józsefné

Telefon: 45-02, 46-72.

A híres budai

„RÉGI ZÖLD HORDÓHOZ”

címzett vendéglőt egész Buda ismeri kitűnő magyar házikonyhájáról és elsőrangú magyar borairól.

Minden szombaton

disznótóros vacsora

taros csuszával. — Aliandóan frissen csapolt sör.

Tulajdonos: **VASS ISTVÁN.**

„Patyolat” mosószert és vegyszert
gr. Szegényház-u. 26.
Készítők: egyetemes budai családok sem hiányoz-
hatnak. Speciális készítmények: „Patyolat” kőmosó-
szert, mosógép, „Opémet” fémkezelő, tompító,
cipőpolírozó, stb. nagyban és kiskeresletben.
Tulajdonos: Szabó Márton.

COGNAC

Gróf Reglevich Pál

Központi iroda:

Budapest, IV, Bécsi-utca 5

Ifj. Schien és Schill

varrógép-, kerékpár- és gramofon-
műhelye és raktára

V, Szilágyi Dezső-tér 2, bejárat Székely-u. 2.

Hölgy- és uri fodrász terem.

Margit-körút 5/a.

Hajmosás, Hajfestés, Ondulolás,
Manicure, francia illatszerek.
TELEFON: 153-78

Iparművészeti és műépítő iroda :: ::

II. Heltai Ferenc-utca 19. Telefon 149-24. — PALÓCZY VIKTOR

GELLÉRTHEGYI RIOSZK

(a Citadella alatti)

az előkelő közönség közked-
velt találkozó helye.

Arnyas, hűs terras.

Idillikus kilátás Pest és Buda
szépségeire.

Elsőrangú elismert

kifünő magyar konyha.

Fajborok, frissen csapolt sör.

Elsőrangú cigány zene.A nagyérdemű közönség szíves
látogatását kéri**MITTL SZ. FERENC**
tulajdonos.Régiségeket, műtárgyakat, ruhát,
szőnyeget stb.**veszek és eladok****Gottlieb Károly**
II., Zsigmond-utca 15. szám.
Hívásra házhoz jönök.**Lugkő**130 fokos valódi
szappanfőző egy
kilogramm 60 K.Utastás: 4-5 kilogramm zsiradék,
1 kilogramm lugkő, 7 liter víz.

Részlet: 98-99 fokos 1 kilogr. 42 kor.

Raffia 1 kg. 76 kor. Carbid 1 kg. 40 kor.

Befőzéshez pergamentpapír 1 iv K 5.50.

Postacsomagban utánvétellel szállít:

KODRÁR, fűszerkereskedő

Budapest, I., Attila-utca 23.

Panosian gőzmosóElvállal mindennemű fehérneműt kör-
házaktól, közintézményektől. Viszont-
tisztítóknak nagyobb szorgalmat.

Gyűjtőtelep: II. ker., Fő-utca 73.

Megbecsülöm ékszerét mielőtt eladnáBrilliansokát, aranyat, ezüstöt vásárol a leg-
magasabb ártan. Hívásra házhoz jönök.**Kremzer Mihály órá és ékszerész**

II., Zsigmond-u. 46. (Lukács-fürdő szálloda épület)

ÉRTESITEM a n. é.
közönséget, hogy a
Pálffy-tér 1. sz. alatti**NESTOR-KÁVÉNÁZAT**átvettem, a kor igé-
nyeinek megfelelően
átalakítottam és an-
nak vezetését teljesen
új elv szerint irányítom.
Kifünő hideg és
meleg konyha. Faj-
borok. Francia likő-
rök. Friss sör. Billár.
Kiváló tiszteltetl
Návai Jánosné**TÁNC****VOGLIMRE**
II., Medve-u. 6
(1. em. díszterem.)**URAR és HÖLGYER**lábára elsőrendű cipőt
készít legmegbízhatóbban**HAFNER MÁTYÁS**Budán, II. Csalogány-u. 53.
(a Budai Apolló mellett.)**PETREHÁZY**
piskótagyára Budapest,
II. ker., Corvin-tér 12.**Weisz Jakab**festék- és zsiradékárkeres-
kedése Bpest, II., Fő-utca 33.
Telefon 115-14.Legolcsóbb bevásárlási forrás mindennemű
festék, zsiradék és háztartási cikkekben. Buda
és környékének kedvező bevásárlási helye.
Különösen ruhafestékekben nagy választék.**BIEBER KÁROLY**

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkeresztek
és rácsok. — Kifünő szerkezetű
különböző méreteiben
takaréktűzhelyek

Autogén hegesztés és vágás. —

MARGITTAI GYULAbádogos és szerelő üzem
Budapest, I., Verpeléti-ut 5. sz.Elvállal minden e szakba vá-
gó javító és szerelő munkát.**PLUTO**magyar tablettagyár
Verpeléti-ut 14. számOrvosi gyógyszer-, vegyi és kozmetikai
készítmények. Telefon: József 88-00**GÉPIRÁS.**munkák gyorsan és meg-
bízhatóan készülnek aTelefon
174-04.**KOZMA-GÉPIRÓ IRODÁBAN**
BUDÁN, II., FŐ-UTCA 19. SZ.**Viselt nyakkendő**jutányosan fordít, javít.
Új nyakkendőt bármely
fazonban készít. —**VOGELRE, II., Tölgyfa-u. 8.****Gótsch Mihály**cserépkályha építő iparvállalat
II., Iskola-u. 54. Telefon.**Lakásberendező**

és famegmunkáló

Czenger László II., Szegényház-utca 3.Elvállal minden e szakmába
vágó munkát, műbutorok ké-
szítését, tervezését és javítását.**AGRÁRIA**termény-, gyarmat- és csemege-áruház
Budapest, I., Fehérvári-ut 26.

Buda legmegbízhatóbb bevásárlási forrás.

Idénygyümölcsök, befőttek, hűve-
lyesek, konzervek, borok, likörök, déli-
gyümölcs. Mindenféle termény- és
csemege-árak. — Hideg felvágottak,
sajtok és tejtermékek. Árúsítás nagy-
ban és kicsinyben.Szolid árak, figyelmes kiszolga-
lás mellett.**MARGIT gőzmosóházban**

II., Szász Károly-u. 4. Telefon 45-49

mosassunk. Hívásra házhoz küld

Budán készül
a „HARSA”

szivarkahüvely :-:

VESZÉKmindenféle régiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyeget, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről**GEOR SALAMON I., Attila-utca 8.****Preisach József**

I. ker., Krisztina-tér 3. sz.

Uri és női divatüzlet**Libál Andor**

= optikus =

optikai lencsék és
szemüvegek gyártója

II., Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Szikora cukrászda

Budapest, I., Krisztina-körút 101.

a budai ur közönség találkozó helye.

Tulajdonos: Szikora József

József főherceg volt udvari főszakácsa
és cukrásza. —**Kozmetikai szerek,**marosfalvi dr. **DAVID VIKTOR**

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II. ker., Fő-utca és Batthány-utca sarok.

DOHÁNYPÁCvalódi egyiptomi
a legrosszabb dohányt is finomná,
illatossá és világossá teszi. 100 gr.
dohányhoz elegendő 1 próbavég
ára 15 korona. **HONVÉD-drogeria**
165-48 I. kerület, Attila-körút 2. szám.**PRIMA, ELSŐRENDÜ**
FÉNYKÉPFELVÉTELEKArcképfestmények és
fényképnagyítások. Buda
legmegbízhatóbb fény-
képzési és arckép-
festészeti műterme.**SCHUBERNIG**

Zsigmond-u. 36.

Lukácsfürdővel szemben

CIPŐT

elsőrendű és szép

BELES JÓZSEFkészít — II. KER.,
SZEGÉNYHÁZ-U. 15.**WODRING J. ÉS TÁRSA**
MÉRLEGGÉSZÍTŐ

ELVÁLLALJA

gabonamérlegek, továbbá ékszerész-
mérlegek, mindennemű balan-
des-, százas- és hidmérlegek szak-
szerű pontos javítását és átalakítását
II., SZEGÉNYHÁZ-UTCA 21.**MEM
MEM
SONA**Lehet senki elég okos, hogy meg-
találja a drágaság okait, pedig
ha valakivásárol drága árukat, ak-
kor egészen bizonyos, hogynem kell a drágaság miatt a
fejét törnie, mert könnyelmű-
ségével nem járul hozzá ha**SZLAVOVINVI IMRE UTÓDA** üzletében

Budapest, II., Fő-utca 71. sz. alatt

vásárol idénygyümölcsöt, főzelékeket,
fűszer- és csemege-árakat.**TURUL**

KÖTSZERGYÁR

II., ERŐD-UTCA 1-3.

Mielőtt eladja ékszerét,

forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszerészekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

Mindenkinek

többet fizetnek

aranyért, ezüstért, platinaért
és brilliánsért.**Legmegbízhatóbb**

varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.Varrógép, kerékpár-
és gramofon
- raktára. -

I., Krisztina-körút 151.

TELEFON 49-66.

Bádogos, gáz, vízvezeték, csatornázás,
fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat**LACKENBACHER GYÖRGY**Telefon: **BUDAPEST,**
152-61. II., FŐ-UTCA 7.Telefon:
152-61.

Budai Napló

XVIII.
évfolyam.
654. szám.

Buda érdekeit a várospolitikai, közgazdasági, társadalom, művészet és sport terén szolgáló újság.
Előfizetése egy évre 80 kor. Egy szám: 2 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: I., Bors-utca 24.
Telefon: 129-96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetés ára: Egy hasáb széles és egy centiméter magas terület egyszeri közlésénél 25 korona. Minden további centiméter 20 korona. Nyitlter sora 25 K. Szöveg között 40 korona. A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1920.
június
26-án.

Községi választások.

Egységes listák az I. és II. kerületben. — Harc lesz Óbudán. — Tizenegy frakció a Vizivárosban. — Nehézségek a Kelenföldön. — Puccsok.

Óbuda kivételével Buda már meg is választotta a törvényhatósági bizottság tagjait és a kerületi választmányokat. Egységes listával szavaznak ugyanis az I. és II. kerületben s így szavazás tulajdonképpen nem is lesz.

Nehéz munka volt e két kerületben a paktumos listát összeállítani, mert a viharverte választási rókák hamar rájöttek az arányos választás egyik gyöngéjére, mely szerint külön csoportokat kell alakítani s akkor a listavezető csaknem biztosan bekerül. Mindenütt nagyok voltak az igények és belejátszott a kombinációkba a nemzetgyűlési választások keserű utóíze. Akkor azzal szerelték le az önjelölteket, hogy — majd a községi választásoknál. Ezeket az ígéretek az illetők elkönnyvelték és most ez mind a pártvezetőségek nyakába zudult. Ha minden ilyen ambíciót ki akartak volna elégíteni, akkor 60 bizottsági tagot kellett volna kerületenként választani, hogy valami érdemes ember is bejusson.

Az I. kerületben a Krisztinaváros és a Vár indították meg a harcot és még az utolsó órában megalakították a Keresztény Közességipártot, amely felölelte a Csilléry-pártot, a Tisztviselőpártot, az iparosságot és az örökké elégedetlenkedők pártját, akik minden pártba azért lépnek be, hogy a legrosszabb időben kilépjenek. Csatlakozott e mozgalomhoz a kelenföldi II. választókerület Becsey-pártja és a hegyvidéki III. választókerület Perczel-pártja.

A Budai Napló múlt heti száma pénteken délelőtt jelent meg és néhány példány a kávéházak és vendéglők révén, amelyek küldenek a lapért — nem várva be a postát — köztudomású lett a részvevő pártok és a vezérőrbizottság névsora. A Keresztény Községi Párt oly előkelő névsort adott, ami gondolkodóba ejtette a kerületi vezérőrpártját és már pénteken délután megindultak a tárgyalások, hogy a testvérharc elkerültesse.

Hoszu István lakásán és Casinóban folytak a tanácskozások s amikor a pártvezérek megállapodtak a 13-17 arányban, akkor minden párt a maga kebelében igyekezett békés rendet teremteni. A Krisztina, a Vár, a Tabán érdekeit hamar össze tudták egyeztetni, de nehézségek támadtak Kelenföldön. A községi párt váratlan sikerét nagyrészen a Becsey-párt csatlá-

kozásának köszönhette s a míg harcról volt szó, addig sokan kitértek a harcban való részvétel elől azzal, hogy nem kívánnak a listára kerülni. Amint azonban harc nélkül, költség nélkül, paktum útján volt elintézhető a választás, — hirtelen előtérbe léptek a félreállottak, oly mohósággal, hogy csaknem lezorították a vezéreket.

A belső megállapodások után következtek a kemény sorrendi csaták, ami fontos volt, mert állandóan kísértett a hír, hogy a Kelenföldön külön liberális párt van alakulóban s így — szavazás esetén — döntő volt a sorrend. Lapzártakor még nincs értesülésünk, hogy a liberális párt meg tudott volna alakulni s így véglegesnek kell elfogadnunk az alább következő névsort:

Törvényhatósági bizottsági tagok:

1. Slachta Margit
2. Dr. Benárd Agoston
3. Dr. Virter László
4. Pereseli Béla
5. Dr. Plathy György
6. Dr. Demény Károly
7. Dr. Joannovich Pál
8. Dr. Hoszu István
9. Dr. Baranski Gyula
10. Dr. Kossalka János
11. Dr. Lampel Vilmos
12. Becsey Antal
13. Szentgály Antalné
14. Dr. Liphay Lajos
15. Gordon Róbert
16. Márty Károly
17. Dr. Krizs Árpád
18. Szigeti János
19. Szalay Gyula
20. Dr. Keömlény Nándor
21. Stadler Nándor
22. dr. Papp Vilmos
23. Poser István
24. Dániel István
25. Dr. Bednarz Róbert
26. Pakányi Ferenc
27. Czajlik Lajos
28. Dr. Bakody Aurél
29. Hegedüs Dezső
30. Speidl Géza

A kerületi választmány tagjai:

dr. Lasz Gyula
Draskóczy M. László
Miskey Karola
Petrich Márton
Ostian Antal
Gréczy Gergely
Nagy Emilné
Lasz Károly
Szklepits Márk

Babrián Dénes
Varga Antal
Schlager Andor
Németh József
Heller Antalné
Klőze Róbert
Selymessy Ferencné
Dóczy Dénes
Jajkay János
Tóth István
Szatala Emil
Fetter János
Pathó István
Vekow Ádám
Orbán Imre

A Vizivárosban nehezebb volt a helyzet. Ott szembe került egymással a keresztény nemzeti párt és a keresztényszociális gazdasági párt. Rassay Károly dr. képviselőnek fött a feje fölé, hogy a keresztény egységet miképpen tudja megmenteni és kielégíteni a különféle aspirációkat. Az egyezkedés folyamán minduntalan újabb és újabb pártalakulások bukkantak elő, mindvégig a jogosultság valómi látszatával. Mindannyi kebelbeli párt volt.

A községi választások kérdésével foglalkozott a IV. választókerület Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja szerdán a Vigadóban tartott nagygyűlése is. Dr. Vass József nemzetgyűlési képviselő változatokban gazdag háromnegyedórás beszédében találóan fejtegette a közelgő választások alkalmából követendő eljárás módjait. A szónoklás klasszikus magaslátán beszélt dr. Wolff Károly és utána Rassai Károly, a kerület képviselője.

A volt Méhely-párt a választások után azzal vonult vissza a csatáitól, hogy a községi választásokon nem vesz részt, de az utolsó napokban mégis megmozdult. — Számolni kellett a II. kerületi Iparoskörrel, mely annak idején Rassay Károly javára visszaléptette jelöltjét Német Józsefet, de kikötötte a méltányos kárpótlást a községi választásoknál és Rassay állta a paktumot. Csakhogy az Iparoskör 4 rendes és 2 póttagot követelt a 6 kerületi választmányi tagságon kívül.

A Kollár-párt is erősen közeledett és állandóan megvolt az a lehetőség, hogy a kerület régi függetlenségi pártjával karöltve, listát állít. Az Iparoskörrel való meg nem egyezés esetén csatlakozott volna e polgári párthoz, ami a sikert már kétséssé tette volna.

A munkásság két táborra oszlv követelt 2—2 helyet, — és ami a legnagyobb veszedelmet jelentette, a nők 4 helyet kívántak maguk számára. Ezt a zűrzavart növelte a katolikus autonómiák követelése, amelyek mindegyike érvényesíteni

akarta a maga vezetőit, — külön jelentkezett Kiss Menyhért pártja és az utolsó órában dr. Vladár Tivadar a régi Lendl-párt zászlaját akarta kibontani.

Amikor ebbe a zűrzavarba mégis sikerült némi összhangot teremteni s már csak jelentéktelen személyek kérdéseket kellett Rassay-nak elintéznie, hol egy kis taktikával, hol egy kis erőszakkal, — akkor jött a vészkiáltás a hegyen túlról: — el kell helyezni Haller Istvánt és a Virter-pártnak azt a részét, mely mint III-ik választókerület a II-ik közigazgatási kerület területére esik.

Ekkor kezdett minden tótágast állani.

Tizenegy frakció állott szemben egymással és sehol egy hely sem volt már kiszorítható. Fertsek Gyula törvényszéki bíró, az autonómiákra és a női szervezetre támaszkodva, külön kész listával várta a párt-határozatot, a Polgári Kör forrongott, az Iparoskör szerzett jogaira hivatkozott, habár ott Rassay személyére való tekintettel, hajlandóság volt az engedékenységre. Nagyolt hírek keltek szárnyra a Méhely-párt állítólagos szervezetségéről, amit a szociáldemokraták is támogatnak. Sokan a zsidóság föllépésétől is tartottak s úgy az utolsó két körülmény mégis engedékenységre bírta a keresztény pártokat és szerdán éjjelkor megtörtént a végleges egyezés, mely az alábbi listában nyert általános kielégülést:

Törvényhatósági bizottsági tagok:

1. Haller István
2. Dr. Rassay Károly
3. Alpár Ignác
4. Fertsek Gyula
5. Dr. Wolff Károly
6. Rose Henrik
7. Páncsik János
8. Tolnay Lajos
9. Faber Fülöp
10. Papanek Ernő
11. Dr. Bozóky Ádám
12. Kertész K. Róbert
13. Dr. Juhász István
14. Németh József
15. Szabó Mihály
16. Kollár Lajos
17. Dr. Magyar István
18. Szlovacek József
19. Dr. Kozma Jenő
20. Ringeisen Aladár
21. Simon Ferenc
22. Dr. Divényi Károly
23. Csiky Ernő
24. Nikolics Béla
25. Dr. Ötömössy Zenó
26. Bagyik Vince
27. Dr. Weismár József
28. Csóka Lajos
29. Boór István
30. Váli Gábor

A kerületi választmány tagjai:

Andor Frigyes
Botfay Ödönne
Barabás Viktorné
Eckermann Mariska
Engel András
Dr. Fináczy Béla
Gallauner Károly
Horváth Elemérné
Dr. Jahl Rezső
Dr. Ródé Jánosné
Dr. Truskovszky Jenő
Péter János
Patocs Istvánné
Sauerwein Károly
Vass Imre
Vajda Károlyné
Vidacs Dezsőné
Olbert Károly
Dr. Némethy Nándor
Dr. Szűts Aurél
Berényi János
Bölcsy Lajos
Pápay Lajos
Kiss László

Óbudán, ahol a legnehezebb harcot vívta a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja, a diadalmas választási csata után a kerület összetétele osztotta ketté a pártot, mert Ujlak, amelynek semmiféle összefüggése Óbudával nincsen, legfeljebb annyi, mint a ház előtt álló fának a házzal, vagy a kertajtónak a kerti ribizkebokorral, állandóan különváltan él és jár.

Ebben a kerületben is megalakult az Egyesült Községi Párt, mely a függetlenségi párt, a demokraták, a régi polgári párt (Stern-párt), és a szőlőmivesek egyesületéből alakult ki. Az új párt élén Szilágyi Károly és Főth Vilmos állanak és megkísérelték a paktumot a vezérlőpárttal. Ott azonban legfeljebb négy helyet voltak voltak hajlandók átengedni, azzal a szigorú kikötéssel, hogy ezekre sem lehet zsidót jelölni.

Az új egyesített községi párt két tagjára volt különös tekintettel Stern József és Kiss K. Jenőre, amikor ezt az ajánlatot nem fogadta el.

Többszöri kísérlet meghiusult s így Budán a III. közigazgatási kerület lesz az, ahol szavazni fogunk és lehetséges, hogy három listára, mert lapunk zártkörű értekezéseink, hogy Ujlak külön listát állít.

Alább közöljük az Egyesült Községi Párt már meglevő listáját —, a III. kerületi Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának listája lapzártakor még nem készült el.

Törvényhatósági bizottsági tagok:

- Schubert Sándor
- Szilágyi Károly
- Dr. Stern József
- Főth Vilmos
- Dr. Zeőke Antal
- Dr. Reiss Mór
- Günther Béla
- Dr. Vörösvári Miklós
- Bartók Béla
- Csézli Lukács
- Kemény Lajos
- Mikóvács Vazul
- Spindler Endre
- Sieber Ferenc
- Székely Bertalan
- Unger Pál
- Dr. Renkey Gyula
- Szamek J. Jenő

- Hermann Emil
- Vágó Gyula
- id. Mottl János
- Klein Kálmán
- Duffek Ferenc
- Dr. Finály Árpád
- Grátzer Imre
- Burger Izso
- Kozma Gyula
- Grösztenger István
- Rittinger Aurél
- ifj. Kocsner Jakab

Kerületi választmányi tagok:

Spindler Endre
Milkovics Vazul
Sieber Ferenc
Braun Jenő
Dr. Finály Árpád

Felborult egyezség — Janicsek-lista jön!

Lapzártakor értesülünk, hogy a Vizivárosban a nehezen összetákoltságú egyezséget felborította — *Janicsek* Bella urnő és külön listával vonul fel. A bomlást páter Lénárt követelése idézte elő, melyben azt kívánta, hogy a listán csak *katholikusok* szerepeljenek és nyolc fejet követelt, a lista javát, köztük a polgári párt vezéreit.

Rassay Károly dr. ezt kerekén visszautasította és még csak tárgyalni sem akart erről. Ekkor még érvényben volt a párttáborozat, de a feszültséget felhasználta Janicsek Bella és Gallauner Károly, akiket a párt kibuktatott a listából és az elégedetlen női táborral, mely szintén nem kapta meg a követelt négy helyet, — frontot csinált és ismét a fórumra készül terelni a vörös fejkendő asszonyokat, a vicéket és a templomajtókat kéregetőit.

A II-ik kerületben csütörtökön a késő esti órákban híre ment a pucskisérlethez és általános felháborodást keltett. Éle Rassay ellen irányult, de a neki szánt golyó visszafelé sült, mert most már tisztázódni fog a helyzet, hogy a Viziváros továbbra is a nők papucskormányát nyögi-e, labdája marad-e a klikkeknek, vagy megy Rassay után, a polgárság boldogulásának nyílt, becsületes útján.

A II-ik kerületi Iparoskör már hitvallást tett Rassay mellett és minden komoly tényező melléje áll ebben az áldatlan harcban.

A hivatalos lista, melyet elől közlünk, ezzel változáson megy át és az Iparoskörben már megtették a további jelölést. Így a bizottsági tagok közé jelölték az eddigiek — Németh József, Simon Ferenc és Váli Gábor — mellé Kabakovich Rezsőt, Tóth Árpádot és Dornbach Jakabot, a kerületi választmányba: dr. Szűts Aurél, Berényi János, Bölczy Lajos, Pápay Lajos és Kiss László mellé Tóth Elemért, Vass Gyulát, Littvay Alajost, Fehér Ferencet és Frimmel Mihályt.

Janicsek Bella hajófürő kísérlete megbomlasztotta az egész kerületet. A pucshíre rögtön összeült a Polgári Kör és megcsinálta a maga listáját, mert nem volt megelégedve a Rassay-lista sorrendjével. Most fegyvertársakat keres.

Kihasználja az alkalmat a volt

Steinfeld Miksa
Gyenes Ede
Dr. Renkey Gyula
Grösztenger István
Kovács Gusztáv
Günser Vilmos
Kuncze Rezső
Sárközi János
Bencze Béla
Boschán Márk
Radó Miksa
Kosár Lajos
id. Mottl János
Drexler Dezső
ifj. Kocsner Jakab
Rozgonyi Géza
Gerlits György
Kozma Gyula
Grátzer Imre

Méhely-párt is, mely mint a kerület negyedik pártja *független szabad-
elvű községi párt* címen szintén a saját listáját viszi, melyben részt vesznek:

Méhely Kálmán
Zipernovszky Károly
Fasching Antal
Korbuly Sándor
Haypál Benő
Dr. Lendl Adolf
Weber Adolf dr.
Papp Dezső
Pauer Imre
Balassa Frigyes
Guth Antal
Ugron Gábor
Szentiványi Árpád
Márkus Lajos
Fekete Henrik
Baracs Károly
Dr. Gulden Róbert
Kerékvártó György
Fónagy Zsigmond
Stromszky Sándor
Mechwart Hugó
Dr. Katona Gábor
Zboray Hermann Gyula dr.
Oremus Ödön
Csefkó István
Graef János
Kalocsay Kálmán

Ujlakon is felborult a pártszervezet a községi választások miatt. Wieser Pálné a női választmány élén meglepetésszerűen kibuktatta a párt régi vezetőségét és Rezső Antal elnök a bizalmatlansági szavazás után félreállt, habár e határozat érvényessége megtámadható. A feloszlóban levő párt ügyeit egyelőre Pfeiffer István társelnök vezeti és igyekszik megmenteni a pártot. Ujlak az óbudai hivatalos listán 9 bizottsági tagságot kapott, ezekből 2 póttagság és a kerületi választmányban is van 7 helye.

Ujlak intelligenciája kedvetlenül nézi ezt a belső harcot és készül visszavonulni a közügyektől, ami Ujlaknak fürdő- és kertvárossá való különálló fejlődését megakaszthatja.

Óbudán csak péntek este készült el a hivatalos lista és ez tartóztatta lapunk megjelenését. Közölni akartuk, nehogy ismét az a vád merüljön fel, hogy pártoskodunk és csak az ellenzék listáját közöljük,

— de megütöttünk azon a tulipatriarchális módon, ahogy a pártelnökség kezeli a nyilvánosságnak szánt sajtóközlemények leadását.

Mi szívesen állunk rendelkezésre, mindig, de ilyen „nembánomság” mellett ezentúl nem nagyon fogjuk törni magunkat, hogy idejében közöljük az ilyen értesítéseket. Mi is ráérünk majd.

Törvényhatósági bizottsági tagok:

- Kontra Aladár
- Hilberth Vilmos
- Dr. Botzenhardt János
- Juhász Mihály
- Sagmüller József
- Pfeiffer István
- Zboray Gyula
- Schlosser Károly
- Mohr Henrik
- Virágh Aladár
- Schmidkunz Lajos
- Weber József
- Brunecker Lajos
- Mettelka Frigyes
- Kricsfalussy Mihály
- Balknecht Tamás
- Toóth József
- Szepessy Ágoston
- Rorbitch András
- Homonnay József
- id. Rácz Ferenc
- Bohrand Zoltán
- Horky Gyula
- Dvorzák Ferenc
- Gyarmathy Antal
- Bach Pál
- Frey István
- Kuthy Lajos
- Sommer József
- Aeil Vilmos

Kerületi választmányi tagok:

Bajusz Károly
Breitner Rezső
Mader István
Schödl Nándor
Bély József
Peltz Antal
Kiss Aladárné
Ziegler István
Landsmann Anna
Hirschfeld Vilmos
Dr. Szemző Barnabás
Schödl Ferenc
Gröschl József
Brindl Ágoston
Hamrák Károly
Halassy N.
Szűts Károly
Tedescovi Ferenc
Szalkay-Papp József
Joós István
Hafmann N.
Mellen N.
Sáray N.
Szintén N.

A legsimábban az I. kerületben bonyolították le a községi választás nehéz kérdését, ahol a fuzió útján létesült „Egyesült Keresztény Községi Párt” a választások idejére vezérlőbizottságot alakított, amelynek elnöke Joannovich Pál, tagjai: Hoszu István, Nagy Emilné, Speidl Géza, Stadler Nándor, Ormos Vilmosné, Bozóky Lajos és Eördögh Ákos.

Hivatalos helyiség I., Attila-utca 14. Eddig már 2000-nél több aláírás érkezett be, biztosítva minden meglepetés ellen.

ZOZÓ

krém, szappan, puder és sampon a legkiválóbb toilleszer
kapható mindenütt. Készíti „HUNNIA” gyógyszerár

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 56. szám

Napló:

Buda, 1920 június 25.

Stadion és Múzeum. Budának nagyérdeke, hogy itt épüljön a Stadion és ide telepítsék át a Természettudományi múzeumot egy botanikus kert keretében. Ma erős vita tárgyát képezi, hogy a kettő közül melyik kerüljön a Vérmezőre. A kérdést az a körülmény dönti el, hogy a botanikus kert és a természettudományi múzeum számára csak egyetlen egy alkalmas helyünk van, s ez a Vérmező, — ellenben a Stadion számára van három alkalmasabb helyünk. Ilyenek; — a Műgyetemen túl elterülő holt Duna rész, a melynek feltöltése serényen folyik. Ez a hely legalkalmasabb és város fejlesztési szempontból a leghasznosabb. Látható a pesti oldalról és elérhető villamossal, hajón és vasuton. Versenyek alkalmával ott áll meg a vonat és hozza a külföldieket nyugatról, Pestet keletről. Minden hajóállomásról indulhat oda helyihajó s a közeli Duna alkalmat ad a vízisport lebonyolítására, a mit az épületből nézhet a közönség. A mi fő: — fejlődnie körülötte a város. A másik hely a Római fürdő melletti terület a Dunaparton, a hol télen is tartathatók vízversenyek, mert a fürdő meleg vize fűtené azt a fedett csarnokot, a hol széles mederben összegyűjthető a víz és fűtés nélkül melegen tené más versenyekhez is a zárt tornacsarnokot. Ennek dísz és különös színt adna a délszaki flóra, mely buján tenyészne itt. A mi fő, ez a hely is megközelíthető hajóval, vicinálissal, villamossal és az esztrogomi vasutal. A harmadik hely a Pasarét elején a téglagyár lebontásával nyert terület, mely anfitrumszerűen kiképezhető. — Mi határozottan a lágymányosi megoldás mellett állunk, mert minden világvárosi szempont e mellett dönt és föltétlenül emelné Budapest panorámáját a műgyetemen mögött épült hatalmas alkotás, mely egyúttal eltakarná a vasuti töltést és a város központjához — magához a Belvároshoz — csatolná azt a területet. A Vérmezőn nehézkesen illeszkednék bele ez a kívülről hatalmas falakkal elzárt épület Buda nyílt utcaiba és elvonna ezt a pázsitos kertnek szánt területet a közhasználatától. A Stadion az említett három helyen föltétlenül fejlesztené a várost, csak épen a Vérmezőn volna fordított hatása. — Viszont a Természettudományi múzeum és botanikus kert elhelyezésére más alkalmas helyünk Budán nincs, de ez az elhelyezés megmagyarázza a mezőt és jótékonyan hatna az egész városrész megakadt fejlődésére. — A Magyar Olimpiai Bizottság, melynek tagjai Demény Károly és Hennyey Vilmos államtitkárok budai vezérek Buda fejlődése érdekében vegyék fontolóra a felsorolt érveket, mert ha a Stadion kerül a Vérmezőre, akkor elvesztjük a Természettudományi múzeumot és a Botanikus kertet, holott megfordítva, mindkét hatalmas intézmény Budaé marad.

"ADRIATICA"
COGNAC-LEPÁROLÓ RT.
FIUME

Nemzeti Park Pavillon

Külvilág legszebb helyén. — (Lipótmező után a második megállóánál.)

Elegáns, kedves családi szórakozóhely. Elsőrendű konyha. Társas ebédek, uzsonnák, vacsorák és bankettek szabad ég alatt, vagy a nagy, fedett termekben. Mérsékelt árak. Télen nyáron nyitva. — RIGÓ JOZSI és TÖNI klasszikus cigánybandája mindennap éjjeli muzsikál. Teniszpályák. Kertek. Fedett helyiségek. Zongora terem.

Telefon Hintójáratok a városba éjjel-nappal.

Tulajdonosok: Szilárd Sándor és Heizer Ödön

A régi Pest-Budának volt egy fanatikus imádója, a finom ízlésű műépítész, Petrik Albert, aki egész életén át szeretettel ajnázta a testvérváros építészeti műemlékeit. Felkutatta és lefényképezte a régi házakat, amelyeknek egy részét azóta is eltűntették már a föld színéről. Petrik Albert a háborúban hősi halált halt, szépséges képei azonban megmaradtak s ezeket most egy artiztikus külsejű kis kötetben kapja a közönségnek az a része, amely még bírja az új könyvek lég-tornász-merészségű árait megfizetni. A kötethez Bierbauer Virgil írt szellemes és okos tájékoztatót. Felsorolja a budai részek igazán értékes és bájos emlékeit is. Bizonyos, hogy a budai házak stílusában egy pompásan fejtett stuccatur-iskola határozott kialakulásának nyoma látszik; a jobbára német építőművészek saját céljaiknak és anyagaiknak megfelelően átalakították a stílusokat, de megőrizték azoknak művészi jellegét. Így eshetett meg, hogy a pesti Kőfő-utcaiban építettek egy házat a rokokó-groteszk stílusában, a kor fantáziájának olyan remekművenként, hogy olasz földön is nehéz lenne párját találni. Nagy kár, hogy a jelen nemzedék még ma sem kiméli a multat s a rombolásra akkor is könnyen vállalkozik, amikor az állam tulajdonjoga révén az könnyen elkerülhető volna; így például úgy tudom, hogy a pompás budavári Clarissa-zárdát (a régi levéltárat) szintén le akarják bontani, habár az az épület valamikor országgyűlésnek is színtere volt, tehát nemcsak építészeti, hanem történelmi értéke is szembetűnő. — Ezeket írja a „Magyar Helikon“.

Szikora cukrászda

Budapest, I., Krisztina-körút 101. a budai urak közönség találkozó helye.

Tulajdonos: Szikora József
József főherceg volt udvari főszakácsa és cukrásza.

NŐI DIVATSAZALON

Schwannauer Gyula
II., Margit-körút 41. sz.

TEPLOMI

és háztartási gyertyák nagyban s kicsinyben
BENEDEK FRIGYES-nél I., ÁTLÓS-UT 24.

DOHÁNYPÁC

valódi egyiptomi a legrosszabb dohányt is finommá, illatosá és világossá teszi. 100 gr. dohányhoz elegendő 1 próbátűveg ára 15 korona. HONVED-drogeria 165-48 I. kerület, Áttila-körút 2. szám.

KORNSTEIN FARKAS

MŰBUTORGYÁR - MINTATEREM

BUDAPEST, II. KER.,
BATHYÁNY-U. 4.

TEL.-HÍVÓ: 90-64.

REICHER ISTVAN

műhelymestér- és vegytisztító-intézet
Gyár: II. ker., Téglá-utca 9. saját házban.
Ürítések tisztításnak, gyászruhák 24 óra alatt festettek.

kölcsönkönyvtára

Boros köcsönkönyvtár
I., Lágymányos-utca 7

NŐI KALAP DIVATSAZALON

I. Döbrentei-u. 6. Budai Kioszk mellett
FRIEDLÄNDERNE

Tornaszergvár

LOPOS GYULA
III., Lajos-utca 60.

Ij. Schien és Schill

varrógép-, kerékpár- és gramofon-
műhelye és raktára

II., Szilágyi Dezső-tér 2. bejárat Székely-u. 2.

REDÖNY javítását

karbantartását minden szakmában
vágó lakatos munkákat készít
Telefonszám: KESZTHELYI JÁNOS
Józs. 86-56 I. ker., Budafoki-ut 16. szám

Hölgy- és úri fodrász terem.

Margit-körút 5/a.

Hajmosás, Hajfestés, Ondulolás,
Manicure, francia illatszerek.

TELEFON: 153-78

PRIMA, ELSŐRENDŰ

FÉNYKÉPFELVÉTELEK

Arcképfestmények és fényképfelvétel. Buda legmegbízhatóbb fényképezési és arcképfestészeti műterme.
SCHUBERNIG
Zsigmond-u. 36.
Lukácsfürdővel szemben

FOGADJUNK!

hogy sehol sem lesz olyan előnyösen kiszolgálva, mint a

VACUUM

Általános Beraktározó- és Pormentesítő Vállalatnál.

Szőnyeg-, függöny-, szőrmé- és bútormegővő, pormentesítés, szőnyegmosás, szőnyegjavítás, mely és poloskálítás, bútorkaraktározás. Ablaktisztítás és lakástakarítás.

II., Margit-körút 5. II., Török-utca 1-3.
Központi iroda: II., Zsigmond-utca 24.

PETREHÁZY

piskótagyára Budapest,
II. ker., Corvin-tér 12.

Budapesti iroda: I., Fehérvári-ut 9. Telefon J. 38-09.

Hírek

Szerkesztőség telefonja: 129-96.
Szerkesztő található d. u. 3-4-ig
I., Bors-utca 24.
Ide címzendő minden levél.
Telefonunk a nyomdában: 24-77.

A Hollós Mátyás Társaság mint rendesen e hét szerdáján összegyűlt, hogy folytassa tanácskozásait a folyton szaporodó teendők felett. A ház-nagy bejelentette, hogy a Budai Dalárda elhunyt karmesterének *Stojanovits* Jenőné művészi emléket óhajt állítani s a Hollós Mátyás Társaságot kéri fel a pályázat kiírására s a pályaművek elbírálására. Folytatólag tárgyalta egy Urániaszerű intézmény létesítését, mely a kormány és főváros erkölcsi támogatásával már is megalakítható.

Apponyi Albert grófot választotta meg elnökének e hó 24-én, a budai katolikus kör és nagy ünnepség keretében hallgatta meg a magyarság vezérfiát a kinek magas szárnyalású beszédére legközelebb visszatérünk. A kath. kör. ezzel nyugvó pontra jut sok hanyodás után. Maszlig Emil, Adamasky Géza és dr. Krusnicky főtitkár gondos előkészítő munkája után gyűlt össze a kör tagjai rendes közgyűlésre és fölkerített Apponyit, hogy vállalja az elnökséget. Zugó tapsvihar és virágot-szoró fehér ruhás leányok sora között lépett a gróf a dobogóra, a hol Pogonyi Nándor elnök üdvözlölte rendkívül tartalmas beszédben. Ezt megelőzőleg a Cecelits zenekar az Ave Mariát játszotta. A rendezés körül elismerésre méltó munkát fejtettek ki Poróczné, Borhyné és Adamaskyné urnők.

Jelentős premier volt június 17-én délután 5 órakor a Szent Anna plébánia templomban. Bemutatója volt *Penz* Ferenc „Szent Anna” nagy zenekari miséjének, a melyet a népszerű karnagy a templom védmentje tiszteletére írt. A mű, amely nagy haladást jelent a szerző eddigi sikerében, hasonló műveivel szemben úgy finom kidolgozásával, mint invenciozus tartalmával s modern hangszerelésével nagy hatást ért el. A negyven tagú zenekart és a 30 tagú énekkart a szerző vezényelte művészi nagy tudásával. Kiváló voltak: a soprán szóló *Szira-Ronczky* Manda, tenorszólo *Sárdy* Péter. A hangverseny műsorán szerepelt még *Wagner* Alfréd: Fohász Jézus szent szívéhez, (basso szóló) melyek mély átérzéssel a szerző adta elő. *Braga*: Melodia Angelorum (tenor szóló), *Sárdy* Péter énekelte praecize, csellon *Szenes* Ferenc kísérte. *Palaestrina*: Popule meus... (a capella kar) előadta az énekkar. A nagy templom utolsó helyét is betöltő intelligens hallgatóság mély benyomással távozott Buda e zenei eseménye hatása alatt, köszönettel adózván *Mofnár* László plébánosnak közismert kulturális fáradozásának, mely e zenemű előadását is lehetővé tette (dr. d. á.)

Alakuló közgyűlésre hívja a Vár, Tabán és a Krisztinaváros polgárságát e hó 29-én délelőtt 11 órára a Tornacsarnok helyiségébe az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga I. kerületi osztálya. Wolff Károly, a Liga elnöke mond nagyszabású beszédet a Liga céljairól.

Harmincöt éves találkozó. A budapesti II. ker. kir. kath. egyetemi főgimnázium, melynek épületében jelenleg a Ferenc József-internátus van elhelyezve, az 1885. évben érettségét tett „ifjak” június 19-én, az érettségi vizsga napjának harmincötödik évfordulóján ünnepélyes misére gyűltek össze az intézet kápolnájában, ahova *Mikolics* Ignác igazgató a főgimnázium növendékeit is felrendelte. Megkapó volt látni, hogy a 35 év előtti az intézetből kikerült „növendékek”, akik államtitkárokká, miniszteri tanácsosokká, közigazgatási és táblabírákká, vasúti főfelügyelökké, tekintélyes ügyvédeké és orvosokká avasztak, együtt énekeltek az intézet jelelegi kis diákjaival. Mise után a főgimnázium igazgatója a tanári kar élén meleg szavakkal üdvözlötte a nagy számban nála tisztelegő „urakat”. Este a boldog idők megemlékezéséül az együtt érettségizők családjaikkal összegyűltek a Hoffmann-féle külön étteremben Albert Ferenc dohángyári igazgató, Bánlaky Adorján min. tan., dr. Baranski Gyula és dr. Bozóky Ádám ügyvédek, Bauer Ernő min. szakfelügyelő, Faszberger József máv. főfelügyelő, dr. Grimm György járási oros (Törökbalint), dr. Gyulay Ágost egyet. tanár, dr. Harmatzy Simon Dezső honv. államtitkár, Hilberth Vilmos máv. főfelügyelő, Hofeld Henrik min. tan., dr. Kneifel Ferenc ügyvéd (Székesfehérvár), Légmán Imre műsz. főtanácsos, Petz István táblabíró, dr. Raics Dusan ügyvéd, országgyűl. gyorsíró, oszt. tan., dr. Schreiber Lajos államtitkár, Szentkirályi György orsz. levélt. k. főigazgató. Sok vidéki és megszállott területen levő iskolatárs kimentette magát.

A jótékony bazáron, melyet a kelenföld-lágymányosi Szent Imre-templom javára június 20-án rendeztek e városrész előkelő hölgyei a Szent Gellért-fürdő télikertjében, a zuhogó eső dacára, igen sokan vettek részt és vásárolták a rengeteg csecsebecsét, ételt, italt, árut, melyet az egyes sátorokban magyarruhás, szebbnél-szebb budai urleányok és asszonyok árultak. (Kár, hogy nem volt ott a szerkesztő bácsi! — kérdezi a mi kedves tudósítónk.) Ezrekre rugó értékeket gyűjtöttek össze a jótékonyok angyalai és bocsátották áruba e vásáron, melynek jövedelmét az építendő Szent Imre-templom javára szánták. Az egyes sátoroknál közreműködők közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: Kovács Ferencné sátorában: Strassil Ada, Pilárszky Erzs, Dobiás Vlaszta; Dr. Kümmerle Béláné sátorában: Gerényi Irmus, Vajda Lujza, Lengyel Gizi, Tomka Gizi; Porster Gyuláné sátorában: Forster Paula, Rausch Pepo, Mezey Juci; Simonsits Lajosné sátorában: Zielinszky Ferencné sátorában: Zabik Mancsi, Varga Juliska; Dr. Schmitz Rezsóné sátorában: Dr. Jámor Józsefné, Schmitz Alice; Arnold Amália sátorában: Horváth Sári; Tomka Emilné és Dr. Károly Rezsóné sátorában: Tomka Lili, Csibi, Cinci, Adrovitz Rózi, Károly Ibi, Baba; Strasszer Paula sátorában: Sroif Mira és Lujza, Ince Mária, Strasszer Ödönne és Ilonka; Csapó Györgyné sátorában: Dr. Blaskovits Zdenkóné, Csapó Klári és Sári, Blaskovits Márta; Tamásy Ilonka sátorában: Beck Bözsi, Brozik Ella és Riza; Romoda Ferencné sátorában: Jäger Vilmosné, Annus Adél; Krajcsovits-Kulesár sátorban: Tyukos Alajosné; Balázs-né Szélna Adrienne sátorában: Balázs Viola, Halmos Mimi; Strichleitner Edéné sátorában: Káplár Ilonka, Strichleitner Olga és Györgyi;

Szabóné-Sárváryné sátorában: Somogyi Ica, Rózi, Devényi Jenőné, Hungár Gizi, Jób Fancsal Viktorné, Gölnitzky Gizi sátorában: Novák Klára, Lukács Erzs, Magyary Angéla; Tomory Jenőné sátorában: Lázár Gyuri, Marcsekényi Mariska. A bazárral kapcsolatban a Budai Szinkör Sebestyén igazgató vezetésével előadást tartott, a Budai Zeneakadémia pedig Clauser Mihály vezetésével sikerült énekszámokkal működött közre. A nagyszerű és jelentékeny jövedelmű bazár-ünnepet Kovács Ferenc zeneakadémiai tanár, budai polgártársunk rendezte. A kitünően sikerült ünnepet táncmulatság követte.

Szebeny Antal emléket méltóan ünnepelték június 13-án, Antal napján a budai társaskörök és főleg az I. kerület lelkes polgársága. Délután 6 órára sűrű tömegekben szállította a villamos az ünneplőket a farkasréti temetőbe, ahol a Budai Dalárda Hoppe Rezső karnagy vezetésével gyászszállal nyitotta meg Szebeny Antal sírjánál az emlékünnepet. Ez évben a Szabad Polgári Kör jelölte ki az emlékbeszédet tartó szónokot dr. Baranski Gyula alelnök személyében, aki magas szárnyalású és mélyen átértett szavakkal méltatta Szebeny Antal elévülhetetlen érdemeit és példaképpen állította oda, mint az önzetlen krisztusi szeretet és megértő emberbarát mintaképét, ki már akkor követett nemzeti és keresztény politikát és közmunkát, amikor még fiatal és megvetés volt ez irányban. A beszéd végzetével hatalmas babérkoszorút helyezett a polgárság nevében a sírra, miközben a Budai Dalárda gyászdala és végül a Himnusz rekesztette be az ünnepet. Szebeny Antal emlékbizottsága az idén elhatározta, hogy megindítja Szebeny Antal szobrának elkészítéséhez szükséges pénzügyi akcióját.

Havas Boldogasszony napján, a litánia után, a háború előtti időkben esztendőkönt át Szebeny Antalék uralta házban gyűltek össze a kerület s a városháza honorátori. A hosszú, földszintes sárga ház, a a Krisztina-körút 111. szám alatt, a régi „rana rossa” olasz korecsma szomszédságában — száz év előtti időkben is ismeretes volt. Cunny Domokos agyagműves és legényei itt festették, égették a szebbnél-szebb budai fayence-edényeket. Mostanában Farkas Pali muzsikált a verandáján az aranyiszívű, világos elméjű, kerületi vezér, Szebeny Tóni „bácsi” vendégeinek. A „Pábé”-nak becézett Szebeny Pál pénzügyigazgató ur volt a pincemester, hordozta a szenczácios somlajt, a jókedvre hangolót „nevető” budai bort. „Kálmán öcsém” dirigálta a cigányt, több ízben is elhuzatván a „Csörög, csattog a járom” kezdetű szolnoki nótát és kapcsolt részét. Nemrég volt mindez, alig valamivel a háború előtt. Azóta — a repülés közben halálra zuhan hős Miklós fiával, meg „Pábé”-val együtt — a Farkasréten nyugszik a kedves jó, puritán magyar Szebeny Antal. Farkas Pali cigány is kimult ez árnyékvilágból, a sárga ház is más kézre került, a múlt évben bizony csendes volt a krisztinai bucsu. Az özvegyek és árvák halkán imádkoztak a Mária-kép alatt. (Magyar Elek „Pesti História” című könyvéből).

Régi szakasához hiven az idény is elzárándokol Mária Remetére július 27-én a Tabáni Egyházi Énekkar. Misén *Podó* Rezső máriaremetei plébános fog. Előadásra kerül *Seymour*: Preis-Messe As-dur. Magánzólamokat éneklék: *Sábor* Teréz (sopr.) *Dimperl* Paula (alt) *Unger* Károly (ten.) *Terter* Miklós (bass.) Gradualle: *Noseda*: Ave Maria, éneklé: *Terter* Miklós. Offertorium: *Paradeiser*: Deus Tibi Gloria... éneklé: *Unger* Károly. *Calligaris* Ferenc karnagy vezényel.

Messziről jött levelek... mennyi bánat sir belőletek. Nehezek vagyatok a keservességtől, nehezek a fájdalmas könnyektől. És mégis micsoda öröm, ha mégis megjöttök. Micsoda föllelegzés, a nyomszabó bizonytalanság alól való felszabadulás. Rövid időre. Ahonnan ezek a levelek jönnek, ott rohamosabban váltakozik a sors, mint itthon. Ki tudja, mire megjön a levél, hónapok múltán, mi lett küldőjével, ott keleten, távol Szibériában, ahol félelővíg vonszolja magát egyik állomásról a másikra fogoly véreink. Nikolsk Uzirinskából április 10-ről keltezve kapott fiától levelet *Németh* József, a II. kerületi Iparoskör elnöke, amelyben megírja, hogy Vladivostoktól 100 km-nyire van és bizakodik, hogy hajóra szállhat és hazajöhet nemsokára. Gonosz a sorsuk és a *clewlandi* magyarok segítsége nélkül régen elpusztultak volna. A *clewlandi* „Szabadság” szerkesztősége fardadhatatlanul gyűjtött és küldte a dollárokat, amelyek megmentették ezt a hadifogoly csapatot is. Aggódva várják a magyar kicserélő-bizottságot, mely azonban még mindig késik és nem tudják megérteni, hogy itthon senki sem törődik velük, hiába irnak, hiába küldik leveleiket messzi keletről, könnyes Szibériából.

Konjáthy Jánost a budai szinkör volt népszerű igazgatóját az Új Szent János-kórházban megoperálták és ma már túl van minden veszélyen. — Ott fekszik beteg *Bejczy* György is a szinkör volt közkezdveltségi tenoristája.

HINKOVITS
M.O.D.E.R.N
CIMFESTŐ
Fehérvári-ut 14. Csiky-utca sarok
Telefon „József” 85-52

Guttman Armin
órás és ékszerész I. Fehérvári-ut 37.
Elváltat óra és ékszerjavítás jótállás mellett. — Vesz és elad ezüst, arany és briliáns ékszereket a napi áron

SCHLAGER ANDOR
drogus, vegyszer és illatszer-üzlete
Budapest, I., Fehérvári-ut 10
Telefon „József” 85-54

PLISSE, GOUVRE
gombáthuzás, aszur, műhímzés, nyakkendő és harisnyjavítás legszébb kivitelben és legelőnyösebb árban eszközölköztök a
Fehérvári-ut 11. Margit-körút 62

Pfeiffer Nándor
aranyműves és ékszerész
— javításokat elfogad —
I., Aranykakas-utca 8. sz. földszint 3

Iparművészeti és műépítő
iroda —:—:—:
II. Heltai Ferenc-utca 19. Telefon 149-24. — **PALÓCZY VIKTOR**

Az első érettségi vizsgát az I. kerületi ciszterei rendi Szent Imre főgimnáziumban folyó hó 17, 18 és 19-én. Az érettségi megnyitásán jelen voltak: az intézet kegyura Dr. Békefi Remig és Erődt-Harrach Béla ny. tanker. főigazgató, ugyanazok, kik ezelőtt nyolc évvel ott álltak az intézet bölcsőjénél. Akkor még mindenki biztosra vette, hogy az érettségi a Gellérthegy alatt elterülő épületben folyik le. Maskép történt. A hatalmas világtörténelmi események megakasztottak és lehetetlenné tették minden alkotó munkát s most már nyolc éve más iskola vendégbárátságára van utalva. Magától értetődik, hogy e körülmények a tanulóira is nagy befolyással vannak. Az eredmény ennek ellenére jónak mondható. 7 jeles, 10 jó, 9 egyszerű érett és 3-at vetettek vissza 2 hónapra.

Alajos napját mely az év leghosszabb napja kedves baráti körben ülte meg a II. ker. Iparoskör, melegen ünnepeve két körbecsülésben álló tagját; literati Pittony Alajost és Schinogel Alajost. Erdemeiket és polgári erényeiket emelték ki felköszöntőjükben Németh József elnök, Tóth András és Szabó Gyula díszelnökök, lapunk szerkesztője és sokan mások.

Meleg ünneplésben részesítette a budai várbeli evang. gyülekezet a legutóbbi bibliaóra alkalmából Farkas Győző lelkész-adminisztrátort. Most egy éve, hogy valláskülönbség nélkül tödült a budai előkelőség a bátor lelkész vakmerő ellenforradalmi prédikációira. A nagyszámu előkelő közönség nevében Horváth Árpádné ömeltőssága, a Mária Dorottya Nőegyesület elnöke üdvözölte a meglepett lelkészt egyik legmerészebb tavalyi fehér prédikációja évfordulóján. A szívhezszóló üdvözlés után Kun Gyula min. tanácsos felolvasta az emlékeztető tavalyi beszédet. Krompecher Ilonka és Bánhegyi Zsuzsika szép alkalmi szavataikkal átnyújtották az aláírásokkal borított dedikációt. Az ünnepség végeztével a közönség elénekelt a Hymnuszt.

Mária Remetere a kedvezőtlen időjárás miatt június 27-ére halasztotta a tervbe vett zárandókat a felsőpizvárosi róm. kath. plébánia. A rendezés egyes részletei változatlanok maradnak.

A martir sirjánál. Június hó 23-án szerdán volt első évfordulója dr. Dénes Artur polgártársunk halálának, akit az 1919. évi urnapi körmenet után a krisztinavárosi templom ajtajában lőttek le a terrorfiúk. Ő az egyetlen martirja a krisztinavárosi polgárság ellenforradalmi tüntetésének, aki életével fizetett hazafiúi érzelmeiért, s a budai közönség kötelessége, hogy róla illő módon megemlékezzék. Az évforduló napján este 6 órakor számosan mentek ki a temetőbe, ahol megható ünneplésben volt része a korán elhunyt, közszeretben állott vértannak. A Budai Dalárda a Hymnuszt énekelte, dr. Baranski Gyula, dr. Szabó Árpád és Stadler Nándor méltatták Dénes Artur lángoló hazafiságát. A közel mult e véres tragédiájának hatása alatt elsomorodottan, magába szállva hallgatta a közönség a beszédek és megilletődve távozott a dalárda ünnepzáró éneke után.

Évzáró istentisztelet lesz június 30-án a tabáni róm. kath. templomban. 8 és 9 órakor a Fehérsas-téri polgári és elemi iskola, valamint a Czákó-utcai elemi iskola növendékei számára.

Az udvari vártemplomban mult héten hallgatta meg a kormányzó, neje és leánya Kudella Géza „Üdvözlégy Mária” című szerzeményét, melyet Horthynénak ajánlott a szerző Nagy Emilné, Körner Mária (ének) és Srasek Ervin (hegedű) előadásában. Utána a templom vendégei a Szent Jobbot, a templom ruháit és a templom alatt levő kriptát tekintették meg.

Szegények gondját akarja viselni a tabáni róm. kath. egyházközség körzetében a „Szeretett” alakulás amelynek élén dr. Angyal Kálmán plébános áll, aki gondai és kiváló szeretettel jött a nemes ügy szolgálatában. Az intenzív működést gátol az a körülmény, hogy a fővárosnak ez a legszegényebb plébániája, amelyre nagy csapást mér majd Kelenföld elszakítása.

Nagy sportesemény színhelye lesz június 27-én a Margitsziget. Ekkor rendezi a Magyar Atlétikai Club délután nagy nemzetközi atlétikai versenyt, amelyen neves német világbajnokok is részt vesznek. A versenyen az összes budai egyletek részt vesznek legjobb erőikkel.

Debrecenbe kéne menni lesz a címe a legújabb magyar operettnek, melyet Sebestyén Géza társulata fog bemutatni a jövő hónap végén. Az operett Farkas Imre — a Tul a nagy krivánon és az Iglói diákok szerzőjének — legsikerültebb munkája; Tihanyi Vilmos a társulat rendezője már lázasan dolgozik a darab beállításán, melyhez Véghe festőművész tervei szerint teljesen új díszletek is készülnek. Egyik igen érdekes és reánk nézve örvendetes eseménye is lesz a bemutatónak, mert az első előadásokat — úgy halljuk — Jäger Ottó a nagy tehetségű budai komponista fogja dirigálni, aki különben az operett hangszerelését is elvállalta.

Budai Dalárda e hó 50-án, vasárnap, Tatatóváros nőegyletének meghívására Tatatóvárosban nagyszabású hangversenyt rendezett, melyre külön vonat vitte be a Dalárda 82 tagját. Hoppe Rezső és Szegő Sándor karnagyok vezetése alatt kilenc dalt énekelt a férfikórus, elragadva mesésen exakt énekével a nagy számban megjelent közönséget, mely szünni nem akaró tapssal jutalmazta az ország első dalos egyesületének művészi produkcióját. A hangversenyen közreműködött Kodnár Mária operacénekesnő, aki Mascagni- és Kurucz szerzeményeivel aratott fényes sikert. Dr. Baranski Gyula, a Dalárda elnöke a honmentő kultúrától tartott propagandabeszédet, mely élénk visszhangra talált a hallgatóság körében, úgy hogy dr. Kubinyi György főszolgabíró, ki az egész estély rendezésével nagy népszerűséget szerzett magának, azonnal megindította egy kultúregylet megalapítására az akciót és a Tatatóvárosi Dalegylet is újból megalakult.

Értesítés! Ezennel értesítjük a „Felső Krisztinavárosi Keresztény Magyar Nők Köre” tagjait, hogy a tagsági igazolvány felmutatása mellett minden kedden és pénteken 8—12-ig zöldfózeték felében részesülhetnek. Osztás: Maros-u. 30. f. 3.

SIRKÖVEK

LÓWY JÓZSEFNÉL, BUDÁN, II., FŐ-U. 88 (saját ház). TEL. 146-99.

BUDAI VIGADÓ

ÉTTERMEI

II., Corvin-tér. Bejárat az Iskola-utcai frowton

MEGNYILTAK.

Budán ismert jóízű magyar konyhamat és kitűnő borait a m. t. budai közönség és régi törzsvendégeim szíves figyelmébe ajánlom, kérve szíves pártfogásukat ez új helyiségben.

JÁGER IGNÁC a budai régi „Zöld borsó” volt vendéglőse.

ESPLANADE

SZÁLLODA

III., ZSIGMOND-UTCA 38—40. SZÁM

Régiiségeket, műtárgyakat, ruhát, szőnyegeket stb.

veszek és eladok

Gottlieb Károly

II., Zsigmond-utca 15. szám.

Hívásra házhoz jövök.

Lugkő

130 fokos valódi szappanfőző egy kilogramm 60 K.

Utastás: 4—5 kilogramm zsiradék, 1 kilogramm lugkő, 7 liter víz.

Rézgálie 98—99 fokos 1 kilogr. 42 kor.

Raffia 1 kg. 76 kor. Carbid 1 kg. 40 kor.

Befőzéshez pergamentpapír 1 iv K 5.50.

Postacsomagban utánvétellel szállít:

KODNÁR, fűszerkereskedő

Budapest, I., Által-utca 23.

WORKING J. ÉS TÁRSA

MÉRLEKÉSZÍTŐ

ELVÁLLALJA

gabonamérlegek, továbbá ékszerész-mérlegek, mindennemű balanz-, füzdes-, százas- és hidmérlegek szakszerű pontos javítását és átalakítását II., SZEGÉNYHÁZ - UTCA 21.

AGRÁRIA

termény-, gyarmat- és csemege-áruház

Budapest, I., Fehérvári-ut 26.

Buda legmegbízhatóbb bevásárlási forrása.

Idénygyümölcsök, befőttek, hűvelyesek, konzervek, borok, likörök, delgyümölcs. Mindenfélé termény- és csemege-árak. — Hűdeg felvágottak, sajtok és tejtermékek. Arusítás nagyban és kicsinyben.

Szoft árak, figyelmes kiszolgálás mellett.

PARAFIX

padlóbeeresztő, terpentines parkett-cream, padlóviasz.

II. Batthyány-u. 9. Tel.: 1:0-73

CIPŐT

elsőrendűt és szépet

BÉLES JÓZSEF

készít — II. KER.,

SZEGÉNYHÁZ-U. 15.

Megbecsültem ékszeret melótt eladná

Brilliansokat, aranyat, ezüstöt vásárol a legmagasabb árrban. Hívásra házhoz jövök.

Kremzer Mihály órá és ékszerész

III., Zsigmond-u. 46. (Lukács-fürdő szálloda épület)

Az úri közönség figyelmébe!

zombori Sipos Ferkó

a bácskaiak legnépszerűbb és legkitűnőbb cigányprimása, teljes zenekarával minden este Budán a

FIUME-szálló éttermének dunaparti muskális teraszán hangversenyez. Kitűnő magyar konyha.

Minden pénteken szegedi halvacsoraturós csuszával. Bőr különlegesség a Csaba gyöngye.

A n. é. közönség sávs pártfogását kéri

Fehér Ferenc étterem tulajdonos.

BUDAI APOLLO

II., Széna-tér

(HATTYU- ÉS CSALOGÁNY-UTCA SAROK)

A színház

átalakítás miatt

augusztusig zárva

marad.

„Patyolat” mosószer és vegyszerei

gyár Szegényház-u. 26.

készítményei egyetlen budai családnál sem hiányozhatnak. Speciális készítmények „Patyolat” kézműködő, mosópor, „Gyémánt” féntisztító, terpentines cipőkrem, stb. nagyban és kicsinyben.

Tulajdonos: Szabó Márton.

Skulthéty Ferenc

Régi, megbízható cég

kárpitos mester

II., Fő-utca 57

TÁNC

VOGLIMRE

II., Medve-u. 6

(I. em. díszterem.)

URAK és HÖLGYEK

lábára elsőrendű cipőt

készít legmegbízhatóbban

HAFNER MÁTYÁS

Budán, II. Csallóány-u. 53.

(a Budai Apollo mellett.)

PLUTO

magyar tablettagyár

Verpeléti-ut 15. szám

Orvosi gyógyszer-, vegyi és kozmetikai

készítmények. Telefon: József 88-00

Iparos érdek. A „Kelenföldi (Lágymányosi) Iparoskör“ legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy az üzlethelyiségek és műhelyek bérének emelését nem korlátozta a miniszteri rendelet, sőt az utólagos magyarázó nyilatkozatok az iparosságot nem nyugtatták meg, ezért a választmány az Iparoskör nevében arra kéri a m. kir. kormányt, hogy úgy, amint az a lakásbéréknél történt, a műhelyek és üzlethelyiségek bérének megengedhető emelését százalékokban meghatározva és visszaható érvénnyel, rendeletileg állapítsa meg. Szükségesnek tartja a választmány oly szövetség megalakítását, amelynek tagjai az esetleges tulajdosok ellen egyetemlegesen védekezhesenek. Ezért szervező bizottságot alakít és ezt a határozatot sürgősen a kormányhoz felterjeszti, az összes országgyűlési politikai pártokkal, a sajtóval és az összes fővárosi iparos és kereskedő körökkel közli.

Tíz éves találkozás. A budapesti III. ker. m. kir. áll. főgimnázium 1910. évben érettségizett tanulói e hó 20-án délelőtt 10 órakor jól sikerült ünnepség keretében ülték meg tizedik évfordulóját. Dr. Fets Sándor a volt osztálytársak nevében üdvözlölte a teljes számban megjelent tanári kart. Dr. Moray Győző kir. főigazgató magasszónyalású, hazafias beszédében hívta fel a volt tanítványokat azoknak az érzelmeknek és elveknek megtartására, amiket az intézet tanárai az ifjak lelkebe plántáltak. Az ünnepély a Szózat elénekisével végződött.

Pannónia Csolnakázó Egylet néven működik a főváros legrégebbi sportegylete, melyet *Oherolty János* volt tornatanár még 1872-ben alapított a budai sportkedvelők gárdájából és jelenleg a lágymányosi töltésen álló csolnakházban székel. Az egyesület június 19-én tartotta 41. évi közgyűlését, melyen közfelkiáltással választották meg Dr. *Baranski Gyulát* elnökül, aki már 15 év óta vezette az „öreg“ evezősök gárdáját s jelenleg a megfiatalodott „ifjú“ gárda élére állott. A tisztikar és választmány megválasztása után a közgyűlés elhatározta, hogy július havában nagyszabású csolnak és tagavató ünnepet rendez.

Budagyöngye Környéke Közművelődési és Tarsasköre nagyterme és kerthelyiségei (II. Budakeszi-ut 11. szám a. a 77, 81 és 83. villamosvonalak megállójánál) — táncmulatságokra, majálisokra, nagy szinpadal egyes alkalmakra bérbevehető. — Értekezni lehet minden csütörtökön, este 6—8 óra között a kerthelyiségében, — rendkívüli sürgős esetekben az ugyanott megfutható cimen.

Preisach József
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Úri és női divatüzlet

Az „Akarat“ munkásszövetség melynek központi irodája Budán van II. Margit-körút 7. — *július hó 11-én* délután 3 órakor rendezi *diszgyűlését*, mely alkalommal a Nemzeti Szövetség megalakítja szociál-politikai osztályát, báró *Perényi Zsigmond* elnöke alatt, a mely osztály gerincét az „Akarat“ mint a legjobban szervezett munkásszövetség képezi.

Zarándoklatot vezet július hó 4-én hajón *Budai Katolikus Kör*. A hajón szentmisét mond *Nemes Antal* püspök, szentbeszédet pedig *P. Haasz Brokárd* karmelita rendfőnök. Esztergomban megtekintik a primási kincstárt, Szent István születési helyét és egyéb nevezetességeket. Délután kirándulás Visegrádra. Éjjel visszakerkező Budapestre. A hajón katonazené játszik, a Budai Dalárda énekel. Tánc, konfetti, szerpentin, szépségverseny. Ezt a konfettit és szerpentint sokan szóvá tették, de jogosnak és helyénvalónak kell elfogadnunk akkor, amikor ezt az egyháziak hozzájárulásával vette programjába a Katolikus Kör.

A hírneves volt
NAGY ANNA
FÉLE VENDÉGLŐ
Kifűző házi konyhája révén egész Budán közkezdveletnek örvend. Elsőrangú fajborok és frissen csapolt sör. Aranyas, kellemes tarrasz.
Tulajdonos **FRINDT FERENC**

COGNAC
Gróf Keglevich Pál
Központi iroda:
Budapest, IV, Bécsi-utca 5

Libál Andor
= optikus =
optikai lencsék és szemüvegek gyártója
II, Fő-u. 4., Telefon 112-26.

Lakásberendező
és famegmunkáló
Czenger László II., Szegényház-utca 3.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát, műbutorok készítését, tervezését és javítását.

Gótsch Mihály
cserepállya építő iparvállalat
II., Iskola-u. 54. Telefon.

Bádogos, gáz, vízvezeték, csatornázás,
fürdőberendezés és központi-fűtés vállalat

LACKENBACHER GYÖRGY

Telefon: **BUDAPEST,**
152—61. II., FŐ-UTCA 7.

Telefon:
152—61.

Kiránduló helyek

GELLÉRTHEGYI RIOSZK

(a Citadella alatt)

az előkelő közönség közkedvelt találkozó helye.

Arnyas, hűs tarrasz.

Idillikus kilátás Pest és Buda szépségeire.

Elsőrangú elismert

kitűnő magyar konyha.

Fajborok, frissen csapolt sör.

Elsőrangú cigány zene.

A nagyérdemű közönség szíves látogatását kéri

MITTL SZ. FERENC
tulajdonos.

MILIS "BÉLAKERT"

ANDRÁS VENDÉGLŐJE

NÉMETVÖLGYI-UT 38.

Elsőrangú hideg és meleg konyha. Kifűző fajborok. Naponta cigányzene. Közvetlenül az 59. számú villamos megállóhely mellett.

Kettős, fedett tekepálya.

Park vendéglő és étterem

I., NÉMETVÖLGYI-UT 42.

Elsőrangú

nyári kiránduló

és szórakozó hely

Kitűnő borok. Állandó triss sör, valamint hideg és meleg ételek.

UZSONNA!

Külön termel. társaságok részére.

Tulajdonos: **RISZ SÁNDOR** az Opera étterem volt főszakácsa.

Hűvösvölgyi lakók, nyaralók és kirándulók egyedül és legolcsóbb bevásárlási forrása a Hűvösvölgyi csemege és élelmiszer-üzlet

Buffet I., Hűvösvölgyi-ut 71.
(Lipótmező közelében)

Rózsadombon
Eszter- és Verhalom-utca sarkán (Áldás-utca folytatása) kerthelyiséget megnyitottam. — Vasár- és ünnepnap zene. Csütörtökön polgári estély Budapesti közönségének kedvenc találkozóhelye! Tótn F.-né vendéglős

ÜDÜLŐ OTTHON
SVÁBHEGYEN Benlakó és bejáró üdülők részére. Kitűnő ellátás, tej, hízókúra, napfürdő.

Városlúti megálló. TULAJDONOS: FENYVESINÉ HOLLÁNDER ARANKA.

SVÁBHEGYI VADÁSZTANYA-VENDÉGLŐ
Idillikus kiránduló és szórakozóhely a fogaskerekű végállomásánál. A budai közönség közismert találkozóhelye. Vasárnaponként bál mulatságok. Elsőrangú hideg és meleg ételek, fajborok. Friss sör, állandó cigányzene és fuvószenekar.

Tulajdonos: **ÉLŐ ANDOR.**

RESTAURANT = BALÁZS = VENDÉGLŐ
Hűvösvölgyi végállomás.

KOCSÉ LACI muzsikál.

Páll Jánosné

Elsőrangú hideg és meleg ételek. Legjobb borok. Állandóan frissen csapolt sör. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás.
vendéglője a **SVÁBHEGYEN**
MÁRTONHEGYI-UT 7.

Zugligeti üdülőtelep

(Fácán-telep)

Klimatikus gyógyhely

Nagy szálloda

Nyilvános nagy étterem

Kávéház és cukrászda

Naponta cigányzene

A Széna-térről induló 81-es villamos zugligeti végállomásánál

Hűvösvölgyi végállomás-tól 2 perces sétára

SÁRKÁNY

KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM.

Elsőrangú distingvált kirándulóhely. Kitűnő konyha. Naponta Kolompár Kiss Bandi cigányzenekara és Lendvay József xilophon művész hangversenye.

Svábhegyi Nagyszálló

a fogaskerekű vasut végállomásával szemben.

A főváros

legszebb

klimatikus

üdülőhelye.

Egész éven át nyitva.

Elismert kitűnő konyha.

Figyelmes és pontos

kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

özü. **Schlögl Józsefné**

Telefon: 45—02, 46—72.

Tulajdonos: **RITKA,** Budapest,
Schulz Gusztáv MINT A I., Pauler-u. 3

Nagy tarrasz! **FEHÉR** vendéglő kitűnő
A krisztinavárosi **HOLLÓ** házikosztja és
központijában! mérsékelt árak.

Hűvösvölgyi nagyvár

Marth vendéglő

A nagyközönség legkellemesebb nyári szórakozó helye. Kitűnő magyar konyha, fajborok, csapolt friss sör.

Elsőrangú cigányzene!

Tulajdonos: **MARTH MIHÁLY.**

Szt. Gellért szálló és fürdő

parkja (nagy tarrasz) Buda legkedveltebb kiránduló helye

megnyílt.

Naponta symphonikus hangverseny. Kedvezőtlen idő esetén fedett helyiségek.

Frenreisz István.

Szenzációs letartóztatás. Strauss István, a m. kir. legfőbb állami számvevőszék elnöke ellen már néhány hét óta bünyűgyi nyomozás folyik s azzal gyanúsítják, hogy a proletárdiktatura kitörése után a számvevőszék tisztviselői és egyéb alkalmazottjai előtt, tehát gyűlekezeten és nyilvánosan a proletárdiktaturát dicsőítő beszédet mondott. Azzal is vádolják, hogy ő volt az, aki a számvevőség épületén levő magyar címer koronájáról a keresztet leütötte. A nyomozás most olyan stádiumba jutott, hogy az ügyesség Strauss István dr. letartóztatását rendelte el. Ismeretes, hogy néhány nappal ez előtt Hornyánszky Zoltán nemzetgyűlés képviselő a parlamentben is szóváltotta Strauss István szereplését. Interpellációjára Ferdinándy igazságügyminiszter éppen most adott választ az interpellációra.

Budai Carmen. Hiába, már meg kell szoknunk, hogy a budaiak szállítanak mindent Pestnek. Az Opera a nyári szünet előtti kapuzárást megelőzőleg három estén át bemutatta az operai énektanfolyamot végzett új művészeket, akik közül messze kivált Gaizler Lola. Az operaszerepek legnehezebbikét, Carment énekelte oly tökélyvel, tudással, temperamentummal és realizmussal, mintha nem is budai leány lenne, hanem Sevillában született volna. Énekművészete elragadta hallgatóit. Számtalanszor hívták a lámpa elé a nagy jövőjű, tehetséges művésznőt.

Közgazdaság

Az Első Magyar Iparbank június 21-én tartotta Munk Péter elnöklete alatt 54. és 55-ik egyesített üzleti-évre vonatkozó közgyűlést, amely a két évre összesen 36 korona osztalék fizetését határozta el. Elfogadta a közgyűlés az alaptőkének 20 millióról 40 millióra való fölemelésére vonatkozó indítványt. Az új részvényekből 18 millió korona 10:9 arányban 560 korona árfolyamon a régi részvényeseknek biztosították, míg a fennmaradó részt az Allgeheine Verkehrsbank vezetése alatt álló csoport veszi át. Az igazgatóságba új tagokul Marmorstein Sándor, Van den Eynde Hector és Zerkovitz Oszkár, a felügyelőbizottságba Winkler Ottó beválasztottak. A közgyűlést követő igazgatósági ülés Erdy Henrik, Fuchs István, Loránt Oszkár, Schneer Ernő, Vermes Rezső igazgatókat igazgatókká, Faubel Gusztáv, Jakobovics József dr. és Sárkány Sándor főtisztviselőket cégvezetőkké nevezte ki. Bennünket budaiakat annyiban is érdekel, mert a vállalatnak Budán a Krisztina-téren van nagyforgalmu fiókja, amelynek élén Erdősi Béla áll, aki élénk részt vesz a budai társadalmi mozgalmakban.

Az Angol-Magyar Bank közgyűlése. Az Angol-Magyar Bank Részvénytársaság e hó 16-án tartotta 28. és

29-ik évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen előterjesztett igazgatósági jelentés beszámol a már ismert angol pénzcsoport közreműködésével keresztülvitt alaptőkeemelésről, amely teljes sikerrel lebonyolított. Az igazgatóság javaslatához képest a közgyűlés elhatározta, hogy a kimutatott 18,841,529 koronányi tiszta nyereségből az 1918. és 1919. évekre egyenként 25 korona, együttesen tehát részvényenként 50 korona osztalék fizetése ki. A közgyűlés berekesztése előtt dr. Trux Lajos a részvényesek köszönét tolmácsolta Krausz Simon igazgatósági tagnak az angol pénzcsoporttal kötött tranzakció létrehozása körül való fáradhatatlan buzgalmaért és elért sikereiért. A közgyűlés után az igazgatóság, alakuló-ülést tartott, mely az igazgatóság elnökéül gróf Károlyi Imre, alelnökéül pedig gróf Andrássy Géza, Krausz Simon és Székely Ferenc igazgatósági tagokat választotta meg.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank a XLIX. és L. egyesített üzleti-évre vonatkozó rendes közgyűlésen napirend előtt Madarassy-Beck Marcel báró vezérigazgató megemlékezett az intézet ötvenéves sikereiben gazdag működéséről. A bank 1869-ben a Malvieux-cégből alakult át részvénytársasággá. Az intézet részvényesei nevében Sándor László dr. meleg szavakkal emlékezett meg az intézet elnökének, Kadarassy-Beck Miksa bárónak, a ki a bankot annak alapításától kezdve napjainkig vezeti és mindazoknak érdemeiről, a kik az elmúlt ötven és munkájában részt vettek. A közgyűlés elhatározta, hogy az 1918. és 1919. üzleti-évi két szelvényt összesen 50 koronát váltja be, továbbá, hogy a bank tartalékalapja javára 1 millió koronát, az alkalmazottak nyugdíjalapja javára 4 millió koronát és végül a hadifoglyok hazaszállítási költségeihez való hozzájárulásra 500.000 koronát fordít. A megjelölt választások során új tagként beválasztották az igazgatóságba Bun Józsefet, az intézet ügyvezető-igazgatóját, míg a felügyelőbizottság tagjai: Gerő József, Győrössy-Csepregy István, Holl Ottó, Kelemen Sándor és Körösy K. Albert lettek.

Panosian gőzmosó

elválal mindennemű fehérneműt kórházaktól, közintézményektől. Viszont tisztítóknak nagyobb árendemény. Gyűjtőtelep: II. ker., Fő-utca 73. Szállodáknak és vevőglőknek nagy árkedvezmény.

Viz-, gázvezetékek

javitását és mindennemű bádagos munkákat legolcsóbban készítenek. Kalocsay Kálmán fia II., Hattyú-u. 15.

Weisz Jakab festék- és zsiradékárúkereskedése Bpest, II., Fő-utca 33. Telefon 115-14.

Legolcsóbb bevásárlási forrás mindennemű festék, zsiradék és háztartási cikkekben. Buda és környékének kedvenc bevásárlási helye. Különösen ruhafestékekben nagy választék.

DOBOZGYÁR Scheer Gyula Béla
-o- Budapest, -o-
I. ker., Verpeléti-ut 15

SZÓRAKOZÁS

BUDAI SZINKÖR

HETI MŰSORA:

Hétfő: Vasfeszület
Kedd d. u.: Tul a nagy Krivánon
Kedd este: Csárdaskirályné
Szerda: Kaméliás hölgy
Apor Margit és Ödly Árpáddal
Csütörtök: Traviata
Péntek: Válgunk el!
Beleznay Margit és Ödlyval
Szombat: Orfeus az alvilágban
Rátkai Mártonnal
Vasárnap d. u.: Luxemburg grófja
Vasárnap este: Orfeus az alvilágban

Az előadás kezdete 7 órakor.

Budai Szinkörrel szemben.

PHILADELPHIA KÁVÉHAZ
Tulajdonos SZABÓ S.

ESTÉNKINT ELSŐRENDŰ CIGÁNYZENE.

Császárfürdő
dunaparti parkvendéglőjében naponta
KATONAZENE
magyar-francia konyha — WIRTH JENŐ

DÉLI VASUT
terasz vendéglő. — Kitiűnő magyar konyha. Fajborok. Állandóan frissen csapolt sörök.

Budaiak találkozó helye.

Szt. Lukás-fürdő mellett levő Park vendéglőt a Duna oldalán megnyitottam. Naponta Lakatos Dani muzsikál. Nyári mulatságokat és társas összejöveteleket elfogadok. Kitiűnő szegedi konyha. — Ceglédi borok. Figyelmes kiszolgálás.

NAGY ALBERT vendéglős, III. Ujlaki-rákpárt 4 sz., és III. Zsigmond-utca 23. szám.

Parkert kiosk
a budai előkelő közönség találkozó helye. Naponta 5-től 12 óráig SZIMFONIKUS ZENE

A híres budai „REGI ZÖLD HORDÓHOZ”

cimzett vendéglőt egész Buda ismeri kitiűnő magyar házikonyhájáról és elsőrangú magyar borairól.

Minden szombaton dísznótáros vacsora turós csuszával — Állandóan frissen csapolt sör.

Tulajdonos: VASS ISTVÁN.

PÁVDY-VENDÉGLŐ
II., ZSIGMOND-UTCA I. SZÁM.
A budai urak közönség találkozó helye. Kitiűnő hideg és meleg konyha. Fajborok. Állandóan friss sör. — Árnyas terasz. Szolid polgári árak. — Előzékeny kiszolgálás.

A budai és pesti közönség kedvelt találkozóhelye a

BUDAI KISPIPA

VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
II., MARGIT-KÖRUT 14. SZ.

Szép árnyas kerthelyiségében minden este elsőrangú schrammel-zenekar hangversenyez. Kitiűnő magyar konyha, jégen kezelt italai, főleg valódi zamatos fajborai és friss udvari sörei közismertek egész Budán és Pesten. Figyelmes kiszolgálás, mérsékelt árak.

Császárfürdő-Kioszk

(a Császárfürdő-park közepén.)

Az előkelő közönség kedvelt találkozó helye. Caffeerestaurant. — Mindenemű hűsítő italok. — Hideg buffet. — Fajborok, sörök és likőrök.

Tulajdonos: Vajna Ödön.

KERESI SÁNDOR elsőrendű éttermei

Kitiűnő ismert magyar házi konyha. Fajborok. Frissen csapolt sör. Árnyas, hűs terasz. KRISZTINA-KÖRUT 8-10. TELEFON-SZÁM 60-59

Schmidhoffer Vilmos éttermei a HÁROM VERÉBHEZ

II. kerület, Fő-utca 2. szám

Elsőrangú étkész. Eredeti hegyvölgyi borok. Mérsékelt árak. Figyelmes kiszolgálás. Társaságoknak külön terem.

ÉRTESITEM a n. é. közönséget, hogy a Pálffy-tér 1. sz. alatti

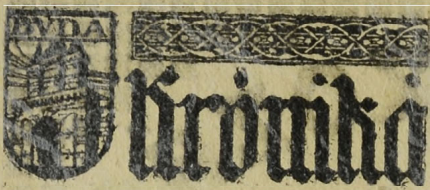
RESTOR-KÁVÉHAZAT
átvettem, a kor igényeinek megfelelően átalakítottam és annak vezetését teljesen új elv szerint irányítottam. Kitiűnő hideg és meleg konyha. Fajborok. Francia likőrök. Friss sör. Billard. Kiváló tisztelettel NÁVAI JÁNOSNÉ

NEWYORK

szálló Budán I., Köhény-u. 14. (Rácfürdő mellett) Telefon: „József” 108-45

APPL JÁNOS éttermei

Lágymányosi-u. 3. Buda közismert vendéglője. Elsőrangú magyar konyha és kitiűnő fajborok. Minden szerdán és pénteken elsőrangú schrammelzene. Szép, árnyas kerthelyiség.

AZ ELSŐ BOTANIKUSKERT-

ről ezeket írja Magyar Elek: Elmúlt már száz esztendeje, hogy pihenni tért a derék, becsületes Winterl Jakab universitatis professor ur, aki Nagyszombatban 1771-ben megcsinálta az első magyar egyetemi botanikuskerthet, aztán a vándorló egyetemet követve növényeivel, ritka magvakat őrző papiroszacskóival eljött Budára a Krisztinaváros egy sziklás, bozótos telkére. Pár esztendeje centeráriuma volt annak is, hogy munkatársa, majd utóda, az Országutrá (Museum-körút történet áttelepítést intéző Kitaibel Pál holttemét kivitték a régi váci-uti temetőbe, a „Gaude Hungaria, quae talem tulisti” felirásos sírkő alá. Winterl az anyagi romlás szélére jut, családi viszályokba keveredik, belepusztul az egészsége is, amíg ki-harcol valamelyes kis elismerést s eléri, hogy ne kelljen a magából fizetni napszámait. A nagymartoni Kitaibel szekéren, meg gyatogszerrel vándorol szerte az országban, hogy megcsinálja a magyar flóra nagyszerű gyűjteményét. Gáncs, akadékoskodás nem tántorítja el egyiket sem. Nagyszombatban kopár legelődarabon kezdi működését Winterl, mikor Mária Terézia orvosi fakultással egészíti ki a Pázmány alapította egyetemet s elrendeli, hogy botanikuskerthet is csináljanak hozzá. Amikor Mária Terézia Budára hozza az egyetemet a királyi palotába, persze, a botanikuskerthet sem maradhat Nagyszombatban, annak a vár alatt, a Krisztinavárosban, a „Keményseprőkápolna” mögött Afhalter, Kramerlauff és Roth polgárok telkein, a mai Koronástr., Márvány- és Pálya-utbák, meg a Délivasut pályatesté között, találnak 1777-ben helyet. Bozótos, elvadult ez a térség, talaja nagyrészt egyenetlen, sziklás, vize nincs. 3000 négyszög-ölet vesz belőle művelésbe Winterl, hosszú könyörgéssel kijárja, hogy úgy ahogy bekerítsék, de a vég-sőkig kell feszítenie a hurt, hogy a kormány némi pénzecske is engedélyezzen a fentartására — évi 360 forintot. Azután magára ma-rad, jelentéseire nem is reflektál-nak tudomásul se veszik, hogy emberfeletti munkával tavat ását s egy régi kocsiszinből három kály-hával ellátott melegházat csinál. 1783-ban Budára jön József császár, ő végre mégis érdeklődik a botanikuskerthet iránt, meg is látogatja s intézkedik, — hogy a kö-vetkező évben megint csak hurcol-kodják Winterl, jöjjön át Pestre, ahol azután végleg megtelepszik az egyetem.

A NORMAFA legendáját is meg-örököltette „Pesti Históriak” című könyvében Magyar Elek és följegyzéseiből közöljük most, a kirándulások idején a következ-őket: Normanapokon, a katho-likus egyház nagy ünnepein, ami-kor nem volt előadás a pesti kő-színházban, ide jártak üdülni a teátrista urak és asszonyságok.

Szigeti bácsi volt a rendező, ő szervezte a kiránduló csapatot, buzdította a lustákat, kicsinyhitű-eket, akik visszáriadtak a meredek, kőgörgetes ut láttára s már a Déli Vaspálya mögött szívesebben fordultak volna be egy kis budai borra valamelyik közeli kocsmába. Zsörtölődtek, bosszankodtak Tháliá-nak a kávéházi élethez szokott papjai, de felderült a kedvük, amint odafönn voltak Szent Anna kis ká-polnája közelében, a Hármaskut-tető szomszédságában. Pompás, terebélyes fa állott a meredek szél-lén, a tisztáson, egymagában, olyan volt az alakja, mint a „Norma” opera híres díszletfájáé. Hivogató az árnyéka s a kilátás, ami az ár-nyékában megpihenők szeme elé nyílt, igazán elragadó. A Tündér-hegy, a Remeteszika, a Csillag-völgy, a Disznófő tája, a Lasz-lovcszky-dombnak is nevezett Hu-nyadi-órom, a Zugliget rejtett szépségei, a távoli város házai megkapó panorámába olvadtak össze. „Józsi bácsi” egy csapásra ünnepeit férfiú lett, vállukra kapták a színész urak, a mindig becézett Schodelné hirtelen öleltől meg-kapva elénekelte a „Norma” nagy áriáját s innen kezdve „Normafa” volt a neve a gyönyörű fának, amely büszkén emelkedett az egész vidék felett. Jégeső verte, szélvész tépte lombját, ágait, vészben, vihar-ban rendületlenül állott a terebélyes fa, a kilencvenes évek közepén villámcsapás hasította ketté a dere-kát, a kertész összedrótította, vas-pántokkal megerősítette, cementtel betömte a repedéseit, aztán egy másik vihar letörte a legnagyobb ágát, ennek a helyét agyaggal ta-pasztották be, sövényt ültettek kö-réje, hogy a szerelmes párok ne tudjanak beléje több monogrammot és törrel átdöfött szívet vésní. Az ő életéből új hajtások sarjadztak a régi törzsből, ám lassan, lassan mégis erőt vett rajta a vénység. Korhadni kezdett, esztendők óta már csak a csonkja volt meg, egy augusztusi éjjelen, 1917-ben, óriási orkán tombolt a Svábhegyen, reg-gelre a csonka törzs nagyobbik felét is kidöntve találták a csöszök. A jó öreg Normafa elmúlt, jobbra és balra egy-egy lépésnyire tőle ott virulnak már az utódai, az előrelátó kertész gondoskodott róla, hogy magva ne szakadjon. Sigray Pál emléktábláját pedig beviszik a fővárosi múzeumba.

Üzenet

G. F. Ne írjon „Cseh-Szlovák” országot, mert mi magyarok csak nem szentesíthet-jük ezt a frigyét a mi elismerésünkkel. Mienk a jövő. Csak aláírott tudósításo-kat közlünk, ami alól ez egyszer kivételt tettünk.

Szerkesztő-helyettes: Holló Tivadar.

Fényképező gép eladó nagyon olcsón
I., Bors-utca 1. 7.

Gyermekköcski jókarban eladó. — Meg-tekinthető: II., Iskola-utca 16. műterem

Grammofon 40 lemezzel és egy pár football-cipő teljesen jó állapotban eladó: II., Tölgyfa-utca 16. fidsz. 2.

Gyermek felsőkabát 8—10 évesnek 400 K-ért eladó. I. Bors-utca 24. 3. em.

GÉPIRÁS.

munkák gyorsan és meg-bizhatóan készülnek a
Telefon
174-04.
ROZMA-GÉPIRÓ IRODÁBAN
BUDÁN, II., FŐ-UTCA 19. SZ.

Viselt nyakkendőt

jutányosan fordít, javítt.
Új nyakkendőt bármely
fazonban készít. —

VOGELNÉ, II., Tölgyfa-u. 8.

REM REM SONA

lehet senki elég okos, hogy meg-találja a drágaság okait, pedig ha valaki
vásárol drága árukat, ak-kor egészen bizonyos, hogy nem kell a drágaság miatt a fejét törnie, mert könnyelmű-ségével nem járul hozzá ha
SZLOVÁKIAI IMRE UTÓD ÜZLETÉBEN
Budapest, II., Fő-utca 71. sz. alatt
vásárol idénycsümlőcsőt, főzélékeket, fűszer- és csemege-árukat.

TAURUS cipőgyár

Budapest, II. Rétke-utca 53-57.

Gyárt: férfi, női, gyermek és leányka ci-pőt a legfinomabb kivitelben. Szállít inté-zeteknek és bányáknak a legjutányosabban

VESZÉK

mindenféle régiséget,
aranyat, ezüstöt,
drágakövet,
porcellán figurát,
szőnyeget, butort,
zongorát,
zálogcédulát bármiről

GELB SALAMON I., Ráth-utca 8.

MARGIT gőzmosóházban

II., Szász Károly-u. 4. Telefon 45-49

mosassunk. Hívásra házhoz küld

Budán készül

a „HANSA”

szivarkahévely :-:

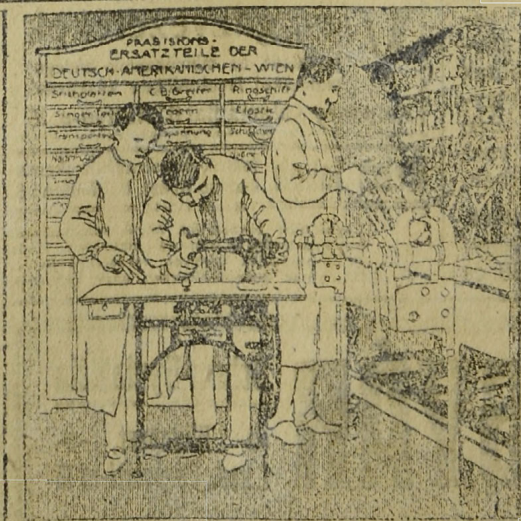
Kozmetikai szerek,

bel- és külföldi speci-alitások drogua cikkek
-- nagy raktára. --

marosfalvi dr. DAVID VIKTOR

gyógyszertára a „Római Császárhoz”

Budapest, II. ker., Fő-utca és Batthány-utca sarok.

Legmegbízhatóbb
varrógép javító-

:: műhely. ::

ZLAMÁL L.

Varrógép, kerékpár-és grammofon
- raktára. -

I., Krisztina-körút 151.

TELEFON 49-66.

TURUL

■ KÖTSZERGYÁR ■
II., ERŐD-UTCA 1-3.

BIEBER KÁROLY

Budapest, I. ker., Pálya-utca 6. sz.

Épület és műlakatos. Sirkeresztek és rácsok. — Kifűző szerkezetű takaréktűzhelyek különféle méretekben

Autogén hegesztés és vágás. —

MARGITAI GYULA

bádogos és szerelő üzeme

Budapest, I., Verpeleti-ut 5. sz.

Elvállal minden e szakba vá-gó javító és szerelő munkát.

Mielőtt eladja ékszerét,
forduljon bizalommal

STEINER TESTVÉREK

ékszerészekhez, II. KER., VERMEZŐ-UT 4. SZ.

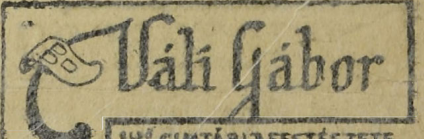
Mindenkinél

többet fizetnek

aranyért, ezüstért, platinaért és brilliánsért.

Foghuzás, fogtömés, műfogak készülnek

Erdélyi fogorvos I., Fehérvári-ut 32

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.

35 K-ért új kalapot kap
ha régi és kopott kalapjait
KEMPER JÓZSEF
kalaposmesternél
I., Apród-u. 7., a (Szarvas-
ter sarkán) ujjá alakítja.